BUDAPESTI CZÉGEK.

TALÁLMÁNYOK szabadalmazását eszközli mind. államban **Róthy János** nemzetközi mérnöki és szabadalmi irodája, **Budapest, Erzsébet-körút 2. sz.** (népszinház mellett. Legrégibb szabad. iroda. — Telefon.

Fényképészeti készületeket

műkedvelők számára, **legujabb uti-távcsöveket** a tiszta rapid, kitünő **szemüvegeket** megvizsgált **maximal-lázhőmérőket, Aneroid (légsulymérőket)** szabadalmazott **rajzeszközöket** ajánl CALDERONI ES TÁRSA.

„Toronyórák" palota, laktanya, gyári órákat, **villanyórákat,** legelőnyösebben rendez be **Mayer Károly L.** I. m. állami kedvezm. gőz-óragyára **Budapesten, VII., Kazinczy-u. 3.** Képes árjegyzék, költségjegyz. bérm.

A Magyar Asphalt részvény-társaság Budapest, Andrássy-út 30 elvállalja jótállás mellett legolcsóbban **asphalt-burkolatok** fektetését és **nedves lakások,** pinczék, stb. gyökeres szárazzátételét. Telefon.

Jósika Miklós regényei. 89. 90. füzet. Uj olcsó kiadás. — **Regényes képletek.** Második kiadás. Ara a két füzetből álló kötetnek 1 forint.

ROTHBERGER JAKAB cs. és kir. udvari szállító. **Budapest, váczi-utcza 23, a nagy Kristófhoz cz. házban.** A legelegánsabb kész férfiruhák dús választékban a legjutányosabb, szabott árakon.

GERŐ ADOLF czipész-mester. **BUDAPEST, V., Fürdő-utcza 2. sz.** Ajánlja készitményeit

fájós lábakra.

HORVÁTH ISTVÁN HANGSZERKÉSZITŐ

Saját gyártmányu pedálos czimbalom, hegedű, harmonika, fuvola stb. hangszereket, árlegyzéket küldök. Czimbalom-iskola, irta Kulifai J. zenetanár, ára 3.50. Tilinkó-iskola 1 frt. Czimbalmozók folyóirata minden hóban 2-szer jelenik meg kiadásomban, előfizetés egy évre 4.80 **Horváth István,** ő cs. és kir. fensége József főh. udvari szállitója, Budapest Erzsébet-körút 2. és Kerepesi-út 46.

LUSER L.-féle turista tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer, **tyukszem, szemölcs** és **talp,** valamint a sarok **bőrkeményedései,** továbbá mindennemü **bőrelszarusodás** ellen. A hatásért jótállás vállalatik. Központi szétküldési raktár: **SCHWENK L.,** gyógyszerész **MEIDLING — BÉCS.** Csak akkor valódi, ha minden használati utasitás és minden tapasz a mellettes védjegyvel és aláirással el van látva, azért is erre ügyelni kell. Gyógyszertárakban vásárlandó.

A tapasz csak egy nagyságban léteznek és pedig átmérőjük 60 krrel. Miután hatásosnak LUSER-féle turista-tapasz kiválik.

Főraktár: Budapesten, Király-utcza 12. szám TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában.

Természetes szénsavdús savanyuvíz a mohai

ÁGNES

forrás. Legjobb asztali és üditőital. Kitünő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Járvány idején präservativ gyógyszernek bizonyult.

Szétküldése **Édeskuty L.** udvari szállitó által Budapest.

Kapható mindenütt.

MATTONI FÉLE GIESSHÜBLER SAVANYUKÚT

Folyékony

GLYCERIN-CRÊME

Kielhausertől, Gráczban.

A folyékony glycerin-crême sikerült egyesitése a legártalanabb szereknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalos frissességét fóntartják. Óvszer a levegő, szél és nap befolyása ellen; eltávolitja a szeplőt, **napsütést,** májfoltot és minden hasonló **arcztisztátlanságot.**

Egy üveg ára 1 frt 20 kr.

Legfinomabb glycerin-szappan

glycerin és illatos növényekből, kitünően tisztit és élénkiti a bőrt, és finom piperészappan minden kivánt előnyeivel bir.

Darabja kék papirosban 35 kr.

Párisi hölgypor

a bőrnek leggyengédebb fehér szint adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél, ugy férfiaknál is borotválás után nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 kr., fehér, rózsaszin és sárga (Rachel).

Kézmosó-por

mandula-szappan és spermacetből készitve, a legártalanabb arcz- és kézbőr-tisztitó szer. Egy doboz ára 50 kr.

Rouge végétal

arczpirositó szer nappalra és estére. Ára 50 kr.

Hamisitott hölgypor-tól és glycerin-crême-től óvakodni tessék, csak az tekintendő valódinak, melynek dobozán, valamint használati utasitásán a mellékelt védjegy van.

Főraktár: Budapest, király-u. 12 TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára.

Fontos gyomorbetegeknek!

a Barella P. F. W.-féle

Világi gyomor-por.

Kitüntetve. Páris 1889. Genf 1889. Brüssel 1891. Magdeburg 1893. Bécs 1891. London 1883. Chicago 1893.

Kiváló eredménnyel használtatik mindennemü **gyomor-betegségek ellen,** mint: **gyomorgörös, gyomorsav, égés,** ugyszintén **vese- és hólyagbajoknál,** megszüntet **azonnal** mindennemü fájdalmakat.

Hogy minden kételkedésnek elejét vegyem, **ingyen,** csak a portó megtérítése ellen, küldök mintákat! —

Valódi csak dobozokban 1 frt 60 kr.

Berlin S. W. Friedrichstr. 230—1. **P. F. W. BARELLA** francia orvosi társulatok tagja.

Raktár Budapesten **Török József** gyógyszert. Király-utcza.

VÉNUS

LEGSZENSAVDÚSABB TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZFORRÁS

KAPHATÓ MINDENÜTT.

Fontos szenvedőknek.

Ujdonság!

Pollitzer-féle ujonnan javitott cs. és kir. szabadalmazott gummi sérvkötők. A leghiresebb orvosi autoritások által a legjobbnak van elismérve, és Monarchiánk határán tul is nagy elismerésnek örvend. Nem csuszik le a testről, nem gyakorol kellemetlen nyomást, ugy éjjel mint nappal hordható. Czélszerüsége által az eddigi sérvkötők hiányait pótolja. A pelották a sérvbez idomithatók és biztonsági övvel van ellátva, mely a testről való lecsuszást meggátolja. Arak: egyoldalu 7—10 forintig, kétoldalu 10—16 forintig.

Gyermekeknek a felével olcsóbb. Nagy raktár angol és francziu rugó sérvkötőkben. Suspensoirium, hasköté, görcsér-gummiharisnya, egyenestartó. — Méhfecskendő, légpárna ágybetét és havibaj-felfogók dus választékban kaphatók, valamint mindennemü gummi áru-czikkek.

Sérvkötő rendelésnél kérem megjelölni a test bőségét, valjon a sérv jobb, bal vagy mindkét oldalu.

Megrendeléseket a legnagyobb titoktartás mellett gyorsan és pontosan utánvétellel eszközöl

Pollitzer Mór és fia cs. és kir. kötszerész.

Budapest, Deák Ferencz-utcza 10. sz.

SCHLICK -féle vasöntöde és gépgyárrészv.-társ. BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: **VI. kerület, külső váczi-ut 29—35. szám.** Városi iroda és raktár: **Podmaniczky-utcza 14. szám.**

Gőz- és járgány-cséplőkészületek,

számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,

mélyitő és egyetemes aczél-ekék, eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle

egyvasu ekék, talajmivelő eszközök, valamint

Schlick-féle szab. HALADÁS sorbavetőgépek,

Takarmánykészitő gépek, darálók, őrlőmalmok és mindennemü gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő és marokrakó aratógépek és fűkaszáló gépek, szállitható mezei vasutak stb.

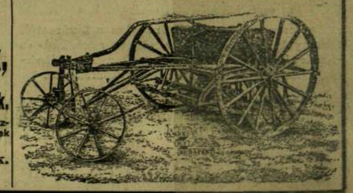

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. szám.)

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

A KIS CORA.

Elbeszélés.

Irta CLARETIE GYULA.

Francziából forditotta **Fáy Béla.**

A kis modell, a ki olyan bájos volt, nagy directoire-kalapja alatt, rózsaszinü sávos, szép, testhez álló ruhájában, s fekete, kissé gyapjas és borzas hajával, csöndesen bólintgatott, mialatt a festő a vásznon annak a karcsu, hajlékony termetnek a körvonalait simitgatta, azokat az ifjúi vonalakat, melyek az avult ruha vékonyságán áttetszettek.

— Oh, Georges úr, szép, nagyon szép ez az öltözet; de én nem igy szerettem volna magamat lefestetni.

Igy szólt selypitve, lágy kreol kiejtéssel, s nagy, merengő fekete szemei mintha valami arabs gyermek halvány rézszinü arczáról ragyogtak volna le.

— Ah, nem igy? Hát hogyan szerette volna magát lefestetni, Cora kisasszony?

A kis modell mélabús szemei egyszerre csak megvillantak, mintha mohón esüggnének valami fölidézett ábrándképen, és Cora reszkető hangon viszonzá:

— Oh, hogy mint szerettem volna? Apáczának szerettem volna magamat látni!

— Apáczának?

— Igen, irgalmas nénének, azokkal a nagy fehér szárnyakkal, melyek az arcz körül kétfelől lebegnek. Olyan szép az a főkötő, olyan szép! És apáczának lenni, irgalmas nénének, olyan jó!... Én is az szerettem volna lenni, irgalmas néne, a helyett, hogy...

Elhallgatott és fekete szemébe nagy könycseppek tolultak.

— Cora, kicsi Cora, ha pityereg, akkor nem fog többé egy directoire-kalapú divathölgyhöz hasonlitani.

Mindez egyik fiatal barátomnak, Georgesnek a műtermében történt, tőszomszédságában a Paulai Szent-Vinczе templomnak, melynek két tornya belátszik a műterem széles ablakán, a mint szürkén oda rajzolódnak a kék égre, arra az enyhe, élettel teljes májusi égre. A kis Cora mély szemei erre a tavaszi égre, a tornyokra és a toronyórára irányzódtak, mely épen a templomba menetel óráját ütötte; rózsaszinü *directoire*-kalapja alatt folyvást bólintgatott kicsi, áfrikaias fejével, mig a festő a vidám képre, mely egy virágos lugasban zöld székeken, csikos ruházatban *sorbet* mellett ülő *muscadineket* és *merveilleuseöket* ábrázolt, — egész özönét vetette a világos szineknek, szőke hajzatoknak, tarka harisnyáknak, vállszalagoknak, legyezőknek, mosolyoknak; a háttérben Páris látszott, a nagy forradalmi Páris, mely a montmartrei, vagy a bellevillei domb tetejéről nézve, homályosan tünt elé a ködpárában és tompán zsongott a divathölgyek lábai, piczi lábai alatt, a kik ott nevetgéltek.

A kis modell messze, nagyon messze volt attól a képtől, a melyen szerepelt. Tekintete, melynek ábrándossága a sivatag végtelenségével volt tele, egy pontra szegeződött, a mint a templom tornyain megakadt.

— Apácza!

Vértelenségtől halvány, piros és vastag ajkai, melyeknek kissé duzzadt szegélye klasszikus tisztaságú vonalat mutatott, halkan ismételgették azt a szót, melyet az imént bánatos hévvel mondott volt hangosan: apácza!

— Hát az egészsége hogy szolgál? — kérdé a festő, mialatt kis székén ülve, tovább dolgozott a képen, Corához intézvén szavait, ki tőle pár lépésnyire állott a világosságban.

— Az egészségem, Georges úr? Hát az egészségem nem épen rosz... Azt hiszem, meg fogok gyógyulni. Az orvos valami étheres orvosságot adott, a mely használ is. Most már jobban alszom...

Köhögött egy kicsit és sietve tette hozzá, mintha bocsánatot akarna kérni vagy magát akarná általatni:

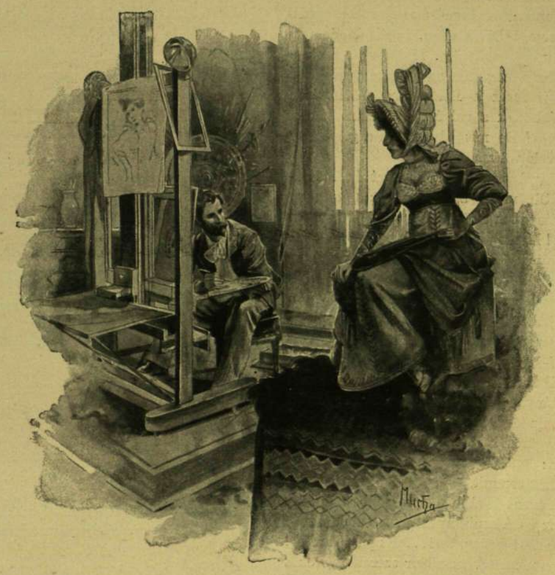

— A köhögésem még megvan, de olyan csekély!... Oh, a mi az egészségemet illeti, elég jól vagyok, Georges úr... De nem vagyok jól a...

Megállott, mosolyogni iparkodva és gyermekded arcza, picziny orra, paránvi fülei, egyszóval idegenszerű ábrázata megdöbbentő szomorúságot fejeztek ki a mosolygás erőltetésében.

— Nem vagyok jól a fejemmel!...

— Vagy a szivével. Hát még folyvást ő rá gondol?

— Folyvást, folyvást! És mindig is rá fogok gondolni, mondá a kis kreol leány kedves selypitéssel.

Ah, a kis Cora regénye! Mert regény volt abban a szép halvány fejben, s ábránd, szenvedés lakott abban a gyermek-leányi szivben, az élet oly ridegen bánt el ezzel a bús nézésü kis modellel! A szerelem szele megfújta fekete, kissé gyapjas haját, szomorúakká tette azokat a húsos ajkakat, melyek csókra, mosolygásra voltak teremtve.

Igen, volt valaki a világon, a ki neki *ő*-je volt, az az *ő*, a kire folyvást gondolt és gondolni fog, a ki őt nyilván elfeledte s régóta nem törődik már vele, és a kinek csak a keresztnevét tudta, azt, hogy *Pierre*, ezt a nevet, a melyet annyiszor mondogatott, a mely olyan kedves volt neki, mint egy czirógatás, imádott név, egyetlen maradványa egy múltnak, a mely még nem is volt olyan régi, mert hiszen mindössze mennyi idős is volt a kis Cora? Tizennyolcz esztendős!

— Csakhogy, — mondá szomorúan, — nálunk tizennyolcz éves korában már vén az ember! Kivált, — és mosolygása ismét el akarta simitani azt, a mi fájdalmas volt a szavaiban, — kivált, ha nem volt szerencsés!

II.

— Hogy mi volt a Pierre úr? (Most is úrnak nevezte még, mint akkor, mikor először beszélt vele otthon, Réunion szigetén.) Mi volt! Hadnagy a tengerész-gyalogságnál! És olyan kedves! olyan jó! Kicsike, mint én, világos-szőke, fölfelé álló, vékony bajuszszal, melyet én úgy szerettem pödörgetni az újjam hegyével, a mikor megengedte.

Tüstént megszerettük egymást, mert minek húzódozzék az ember, mikor szabad, és érzi, hogy tetszik? Szüleim már nem voltak. Ott laktam egy öreg néninnél, a ki divatárusnőt akart belőlem csinálni. Oh, milyen fura gondolat! Mondhatom, gyönyörűek azok a kalapok, a melyeket ott a szigeten csinálnak!... Én hát, hogy szabad voltam, rábiztam magamat Pierre-re, sem magamtól, sem ő tőle nem kérdezve, hogy el fog-e venni, s csak azt mondtam magamban:

«Hiszen szeret, hát majd csak feleségül vesz; ő rajta kivül nem szerettem és nem is fogok mást szeretni; tisztességes leány vagyok, a mint hogy ő is tisztességes ember!»

És szerettem, oh, szivemnek egész erejével! Ha a karján vezetett, — olyan takaros volt; — ha odasimultam a kabátja arany paszomántjához, büszkébbnek éreztem magamat, mintha a köztársaság elnöknéjének tettek volna meg. A Poissonnière külvárosban is van egy kaszárnyában tengerész-gyalogság. Mikor ide jövet

elhaladok előtte, megállok és nézem azokat az egyenruhákat és sárga vállrojtokat és azt mondom magamban:

«Talán most látni fogom őt!»

Jóllehet nincs is Párisban, én folyvást reménylek, és ha egy pillanatig elnéztem azokat a kis marinistákat — tudja, Georges úr, így hívják őket, mint ő mondta nekem, — mindjárt könybe lábbad a szemem. Eszembe jut az egész múlt.

Igaz: újra magam előtt látom a szigetet, a tengert, a hajókat, a mi egünket, a mi fáinkat, valahányszor egy tengerész-baka elhalad előttem. Itt nem viselnek olyan fehér egyenruhát, mint a meleg vidéken. De ők mégis a *mi* marinistáink! És olyankor aztán elábrándozom. Majd így szólok magamban:

«Ostoba vagy, szegény Corám; hiszen annak már vége. Nem otthon vagy te, hanem Párisban, és Páris szomorú hely, keserves benne az élet!»

Oh, hogy sajnálom azt az időt, mikor tolmácsa voltam neki, mert hadjáraton voltam, együtt táboroztam a tengerész-gyalogsággal Madagaszkár szigetén, és szerettem a veszedelmet, a fáradalmat. Ő volt a réunioni önkéntesek parancsnoka Farafátban, és én együtt mentem vele a hóvák ellen, igenis én, és nem féltem, nem én, esküszöm. Mulattam a majungai ágyúzáson, meg mikor a tengerész-vadászok támadást intéztek a Bonnamary fedélzetéről. Hogy süvöltöttek a golyók — hallani kellett azt! *Sss! ss!* De mit bántam én a golyókat? Hiszen *ő* vele voltam.

Az emberei úgy imádták, mint én. A hadnagy úr! Oh, mikor azt mondták: a *hadnagy* úr, azt hitte volna az ember, hogy a jó istenről beszélnek! Mentek a legényei, a hova ő mondta. Belehajszolta őket a bozótba, s elibök vágva, legelől haladt. Ő sem volt nagy, én meg mellette egészen piczike; alig látszottunk ki a magas fűből. Olykor, a mint ott voltunk elrejtőzve, megesőkoltam a lövöldözés alatt. Volt egy *grigri*-m, a melyet otthon kaptam volt egy varázslótól. Az óvott meg bennünket mindentől.

A kapitány, a ki megengedte volt, hogy mint tolmács a hadoszloppal menjek, egy este meghalt merevgörcsben. Sebet kapott volt, melyre azt mondta:

«Nem tesz semmit.»

És csak ment tovább. Pierre jobban ápolta, mint egy orvos. A kapitány meghalt, ezt mondva:

«Rettenetes! rettenetes!... Itt pusztúlni el! Nem, én a némettel szemben szerettem volna meghalni!... Oh, ez az ország! Gyalázatos egy ország! Hadnagy úr, önre bizom a legényeinket. Vigyen haza mennél többet Francziaországba e derék fiukból!»

Még most is hallom a kapitány szavát, hörgését: «Itt pusztúlni el! itt pusztúlni el!» — És a mint halkan oda sugtam Pierrenek: «Már az igaz, hogy rettenetes», — ő, a ki mindig jókedvű volt, komolyan ennyit felelt:

«Hiába, a kötelesség.»

Most is eszembe jut mindez, és azt mondom magamban: «Akármilyen fáradságos volt is, röpültek a golyók, nem volt víz, s a bozótban leselkedett a halál és az éjszakában az ellenség, mégis csak az volt a jó idő. Újra át szeretném élni azokat az órákat!.... Olyan rég elmúltak már.»

És egy szép napon a hadoszlop visszatért Tamatávéba.

A kapitányt ott hagyták volt, messze, egy sírgödörben, másokkal együtt. Pierre volt a parancsnok és vidáman tért vissza, olyan fekete arczczal, akár csak én, úgy leégette a nap, és a kormányzó megdicsérte, oh, olyan szép szavakkal dicsérte, a milyeneket a könyvekben olvashatni!... Szinte bolond voltam az örömtől, ettől a nagy sikertől. Azt mondtam neki:

«Legalább is ezredessé fognak kinevezni!»

«Hadnagy létemre? Hova gondolsz? De bohó vagy te, kis Cora!»

Igaz, bohó voltam. De ha tábornokká tették volna is rögtön, én azt is igazságnak találtam volna.

Dehogy sejtettem, hogy ez a hadjárat el fog tőle szakítani és őt visszahívják Francziaországba, Párisba, azzal a kifogással, hogy előléptetik! S mégis úgy történt. Egy reggel sugárzó arczczal tudatta ezt velem, észre sem véve, hogy én elszomorodom... Haza indúlt Francziaországba s csodálkozott, hogy könyet lát a szememben. Mire haza érkezik — mondá — valószínűleg már közölve is lesz a kitüntetése a hivatalos ujságban. Én örültem, mert ő örült, de

Mikor megölelt, ezt is mondta:

«Rámába való vagy ezzel a furcsa pisze orrocskáddal és olyan... olyan...»

Igen, ezt mondta: Bájos!... Rámába való! Látja, Georges úr, modellnek voltam én rendeltetve. Oh, nagyon nehezére esett, hogy válnia kellett tőlem, jól éreztem! Hiába mondtam neki:

«Dugj el valahová, vigy el magaddal, hiszen viszed a holmidat is. A te kis Corád olyan piczire, iczi-piczire, parányira fog összehúzódni; meg sem látják!

De nem. Ő mindig csak ezt felelte:

«Bohó vagy, bolondka vagy!»

Igaz, buta is, bolond is az ember, mikor nagyon szeret!

bánkódtam is, oh, nagyon, nagyon bánkódtam, mert ő nem vette észre, milyen nagy az én fájdalmam az ő öröme mellett; vagy talán ki tudja? épen az ő öröme miatt!

Engem, úgy látszik, nem hozhatott magával. Lehetetlen. Az állami hajó nem bozót, nem lehet benne elrejtőzni, nem ám. És én azt mondtam magamban:

«Hol van a bozót, hol van veszedelmével, golyóival, a hóvákkal, a halálos göreskkel? Oh, jobb volt az!»

De ha már el nem vihet magával, legalább majd irni fog nekem. Oh, bizonyára irni fog! Meg is igérte. Elfelejthetné-e Corát, a kis Corát?

«Ha tehetségem volna rá, te lennél az én Rarahum?

Ezt mondta, de én nem értettem. Azóta már megértettem. Mióta ön kölcsön adta nekem azt a szép könyvet.

És aztán elérkezett a nap, mikor a hajó őt elvitte. Indulásakor, az utolsó csóknál ez volt az utolsó kérésem, a mit a fülébe sugtam: «Irni fogsz, úgy-e irni fogsz?» Bajuszának az utolsó czirógatása az ajkamon ezt válaszolta: «Igen, igen, kis Cora, igen, kis Corám, irni fogok!»... És aztán következett a bárka, a mely a hajóhoz vitte, a keze utolsó intése, a hajó, a melyre fölszállt és a melyben eltünt, mintha valami nagy czápa nyelte volna el... És aztán ismét a hajó, a mely távolodott, távolodott, egészen kicsi lett, a füstje már nem is látszott, s maga is csak egy pont volt már, kicsike pont, a mely még kisebb, kisebb lett, és aztán semmi, semmi!... Nincs Pierre! Nincs szerelem!... A kis Cora egyedül maradt a világon, egyedül ezen a földön, a hol nem volt többé kit szeretnie!

(Folytatása következik.)

ANTIFER MESTER
CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

I. FEJEZET,

melyben egy ismeretlen hajó, ismeretlen kapitány parancsa alatt egy ismeretlen tengeren egy ismeretlen szigetet keres.

1831-iki szeptember 9-én reggel a kapitány hajnalban 5 órakor elhagyta a hajó szobáját és megjelent a födélzeten.

A nap már fölkelőben volt, vagyis helyesebben csak sugarai mutatkoztak a légkör alsó rétegeiben, mert a korongja még a láthatár alatt volt. A tenger fölszinén fényes világosság siklott végig, a végtelen viztükrön hullámfodrokat borzolt föl mindenfelé a reggeli szellő.

Úgy látszott, hogy a csöndes éjszaka után szép nap fog következni, egyike ama szeptemberi napoknak, a melyek a mérsékelt égöv alatt még előfordúlnak a meleg évszak végén.

A kapitány messzelátóját a jobb szeméhez illesztette és üvegét félkörben végig vitte azon a határvonalon, a hol a mennyboltozat és a tenger összeolvadt.

Aztán oda ment a kormányoshoz, egy bozontos szakállú vén emberhez, kinek éles szemei pislogó szempillák alól csillogtak.

— Hány órakor vetted át a kormánykereket? kérdé.

— Négy órakor, kapitány úr!

E két ember olyan nyelven beszélt, a melyet semmiféle európai ember, sem angol, sem franczia, sem német meg nem értett volna, ha csak nem járatos a Levante kikötőiben. Valami sziriaival vegyes török tájszólás lehetett.

— Nincs semmi újság?

— Nincs, kapitány úr.

— Hajnal óta semmiféle hajót sem láttál?

— De igen, egy nagy, három árboczút, a mely szél alatt felénk tartott. De én elkanyarodtam, hogy lehetőleg messzire kikerülhessem.

— Jól tetted... és most?...

A kapitány még egyszer nagyon figyelmesen köröskörül végigvizsgálta a láthatárt, aztán kemény hangon így kiáltott:

— A vitorlákhoz!

A hajósok minden oldalról elősiettek és gyorsan teljesitették a kapitány különféle parancsait. A hajó egyet kanyarodott és északnyugat felé folytatta az útját.

A hajó négyszáz tonna terhet biró brigg volt, melyet némi csekély módositások segélyével kéjutazásokra való yachttá lehetett volna átalakítani. Személyzete a kapitányon és a vitorlamesteren kivül tizenöt emberből állt. A hajó szolgálatára tökéletesen elég volt ez a tizenöt izmos matróz, a kiknek öltözete — zubbony és sapka, bő nadrág és tengerészcsizma — hasonlított a kelet-európai tengerészek ruházatához.

A briggre semmi név sem volt irva, sem a hajó farán, sem a hajóorr párkányzatán. Lobogó sem volt az árboczán. Ezenfelül mindenféle üdvözlés-váltást elkerülendő, azonnal megváltoztatta úti irányát, mihelyt a hajóőr valamely hajó közeledését jelezte.

Talán a brigg valami kalózhajó volt (akkoriban még találkoztak ilyenek a tenger ezen tájain), a mely az üldöztetéstől félt?... Nem. Bárki hasztalan keresett volna ágyúkat, vagy egyéb fegyvereket a fedélzetén, de meg ily csekély számú legénységgel nem is lehetett volna az efféle mesterséget koczkáztatni.

Vagy talán dugárus-hajó volt, mely a partok hosszában, vagy egyik szigetről a másikra üzte a csempészkedést? Az sem. A legügyesebb szimatú vámhivatalnok is hiába kutatta volna a hajó belsejét, a rakományt, a csomagokat és a ládákat: ott bizony a legcsekélyebb gyanús árút sem lett volna képes fölfedezni. Voltaképen a hajó nem is szállított semmiféle rakományt. Több évre való élelmiszerek, borok és pálinkás hordók a hajó fenekén, hátúl a födélzet alatt tölgyfadongákból készült és vasabroncsokba foglalt három hordó: ennyiből állt az egész árúkészlet, és ebből látható, hogy még elég hely maradt az öntött vasból rakott hajósuly számára, mely lehetővé tette, hogy a hajó erős vitorlázattal legyen ellátva.

Ez az ember mintegy ötven éves lehetett.

Az olvasó azt hiszi talán, hogy az említett három hordó lőport, vagy egyéb robbanó anyagot tartalmazott?

Épenséggel nem, mert a kamrában, a hol ezek a hordók voltak, nyomát sem lehetett észrevenni a szokásos óvatossági szabályoknak.

Egyébiránt a dolog felől a matrózok közül sem tudott vol a egy sem felvilágositással szolgálni, sem a haj utazásának czéljáról, sem azon okról, a mely miatt irányt változtatott, mihelyt más hajó mutatkozott a láthatáron, sem azon keresztül-kasúl való czirkálásáról, a mely útját tizenöt hónap óta jellemezte, sem végre a tenger azon tájáról, a hol jelenleg utazgatott, majd kifeszített vitorlákkal, majd lassabban haladva, talán valamely zárt tengeren, vagy talán egy végnélküli oczeán hullámain. E magyarázhatatlan utazás alatt a hajósok megpillantottak ugyan egyszer valami hegyeket, de a kapitány rögtön elterelte azok irányából a hajót. Jeleztek egyszer-máskor egy-egy szigetet is, de a kapitány a kormánykerék egy gyors mozdulatával rögtön hátat fordított nekik. A hajó-naplóban sajátszerű irányváltoztatások voltak följegyezve, a melyeket nem igazoltak sem a szélrózsa gyors ugrásai, sem a légkör állapota. Mindez két ember titka volt: a mintegy negyvenhét éves, borzas fejű kapitányé és egy előkelő külsejű férfié, a ki e pillanatban jelent meg a hajólépcső ajtaja küszöbén.

— Semmi?... kérdé.

— Semmi, kegyelmes úr... volt a kapitány válasza.

Egy kis boszús vállvonitás fejezte be a négy szóból álló párbeszédet. Aztán az ismeretlen, a kit a kapitány kegyelmes úrnak czimezett, ismét lement a lépcsőn és visszatért a kapitány fülkéje alatt levő szobájába, s leheveredvén egy kerevetre, az eltompúltság egy nemének látszott magát átengedni. Noha oly mozdulatlanúl ült, mintha az álom vett volna erőt egész valóján, még sem aludt. Látnivaló volt, hogy valami rögeszme kerítette hatalma alá.

Ez az ember mintegy ötven éves lehetett. Megtermett, vaskos feje, sürü, de már szürkülő haja, a mellén szétágazó szakálla, élénk pillantású fekete szemei, büszke, de észrevehetőleg szomorú, vagyis inkább csüggeteg arcza, méltóságos magatartása előkelő származásra vallottak. Öltözékéről, mely sujtásos és rojtos újjú bő barna burnuszból és fekete bojtos zöld sapkából állt, lehetetlen lett volna a származását meghatározni.

Két órával később egy fiú bevitte és letette eléje a reggelijét egy kis asztalra, mely a padlathoz volt erősitve és melynek lapja kettős tengelyen forgott, mint az iránytű, hogy vizszintes irányban maradjon akkor is, ha a hajót a hullámok ide-oda dobálják. A padlót vastag, virágos szőnyeg borította. Az ismeretlen alig nyúlt az izletes ételekhez, melyekből a reggeli állt, csupán a forró kávét itta meg, melyet két finom diszitésü ezüst csészében adtak fel. Aztán a fiú oda állitotta melléje a füstölgő narghilét és a titokzatos ember vakító fehérségü fogai közé szoritván a borostyánkő-szopókát, újból elmerült ábrándozásaiba, a latakia dohány illatos füstgomolyának közepette.

Igy múlt el a nap egy része, mialatt a hajó, a hullámoktól gyöngéden ringatva, folytatta bizonytalan útját az ismeretlen tenger tükrén.

Délután négy óra tájban ő excellenciája fölkelt, nehány lépést tett, aztán megállt a nyitott kabin-ablak előtt, melyen a tengeri szellő szabadon hatolt be, végig járatta a szemeit a láthatáron és végre egy csapóajtóhoz ment, a melyet a szőnyeg egyik sarka takart el. E csapóajtót úgy lehetett kinyitni, hogy az ember az egyik oldalát megnyomta a lábával; alatta volt a már emlitett kamra a három hordóval.

Ott feküdt egymás mellett a három vasabroncsos hordó. Ő excellenciája lehajolt a padló fölé és nehány pillanatig úgy maradt, mintegy hypnotizálva a hordók látára. Aztán fölegyenesedett és így szólt:

— Nem... nem szabad tovább haboznom. Ha nem találok egy ismeretlen szigetet, amelyen titokban eláshatom, inkább bedobatom a tengerbe!

Ezzel becsukta a csapó-ajtót és újra betakarta a szőnyeg sarkával, aztán ismét fölment a födélzetre.

Délután öt óra volt. Az idő legkevésbbé sem változott. Az égboltozaton könnyű felhők mutatkoztak. A lenge szellő alig duzzasztotta a vitorlákat és a brigg mögött a hullámok alig törték át a hajó nyomának hosszú csipkézetét.

Ő excellenciája hosszasan végig járatta szemeit az azurkék égtől környezett láthatáron. Arról a helyről, a hol állt, egy középmagasságú partot tizennégy-tizenöt tengeri mérföldnyi távolságban is meg lehetett volna látni. De semmiféle száraz nem szakította félbe az ég és víz közti vonalat.

A kapitányt, a mint feléje közeledett, a szokott kérdéssel fogadta:

— Semmi?

Erre ismét a szokásos válasz következett:

— Semmi, kegyelmes úr.

Az ismeretlen néhány perczig szótlanúl állt. Aztán tovább ment és leült egy padra a hajó hátulsó részén, míg a kapitány fel s alá sétált

lázasan, ideges kezekkel emelgetvén messzelátóját a szemeihez.

— Kapitány! ... mondá egyszerre az ismeretlen, miután még egy utolsó pillantást vetett a láthatárra.

— Mit kíván excellenciád?

— Tudni kívánom szabatosan a pontot, a hol most vagyunk.

A kapitány egy tengeri térképet vett elő és kiterítette a hajó széles szegélyfájára.

— Itt vagyunk, — mondá aztán, és irónjával megjelölt egy pontot, a melyen egy szélességi és egy hosszúsági vonal metszette egymást.

— Milyen távolságra vagyunk ettől a szigettől itt ... kelet felé? ...

— Huszonkét mérföldnyire.

— És ettől a szárazföldtől?

— Körülbelül huszonhat mérföldnyire.

— Senki sem tudja a hajón, mely vidéken járunk most?

— Senki, csupán excellenciád és én.

— Még azt sem, hogy melyik tengeren vitorlázunk?

— Még azt sem. Hosszú idő óta annyit kalandoztunk össze-vissza, hogy a legjobb hajósunk sem képes magát tájékozni.

— Akkor hát miért akadályoz meg a balszerencsém abban, hogy egy szigetet találjak, a mely eddig elkerülte a hajósok figyelmét? Vagy ha már szigetet nem találhatok, hát csak egy szigetecskét, egy sziklát, a melynek a fekvését egyedül én ismerném? Ott eláshatnám azokat a kincseket és néhány napi útazás elég volna hozzá, hogy ismét magamhoz vegyem, mikor annak ideje elérkezik ... ha ugyan valaha el fog érkezni!

E szók után az ismeretlen ismét mély hallgatásba merült; elment néhány lépésnyire és kikönyökölt a hajópárkányon. Miután hosszabb ideig nézegetett le a víztömegbe, mely oly átlátszó volt, hogy a szem nyolczvan láb mélységig láthatott le, egyszerre gyorsan visszafordult.

— Nos, hát! — kiáltá — itt van az a mélység, a melyre kincseimet bizni fogom ...

— A mélység soha sem fogja azokat többé visszaadni, kegyelmes úr!

— Inkább vesszenek oda, hogysem ellenséges, vagy méltatlan kezekbe kerüljenek.

— A mint excellenciádnak tetszik.

— Ha ma estig nem fedezünk fel e tájon valami ismeretlen szigetecskét, e három hordót beledobatom a tengerbe.

— Szolgálatára állok, kegyelmes úr! — viszonzá a kapitány.

Az ismeretlen újból visszatért a hajó hátulsó részére és megint a szegélyfára könyökölvén, megint átengedte magát a megszokott révedező merengésnek.

A nap sietett a lenyugvás felé. Szeptember 9-én, két héttel a napéjegyen előtt, a korongja néhány foknyira nyugatnak fog eltünni, vagyis a láthatár azon pontján, a mely magára vonta a kapitány figyelmét. Vajjon nem volt-e ebben az irányban valamely magas hegyfok, a mely valami szárazföld, vagy sziget partjával áll összefüggésben?

Ez elfogadhatatlan feltevésnek látszott, mivel a térkép semmiféle földet sem jelzett tizenöthúsz mérföldnyi körben a kereskedelmi hajók által gyakran látogatott, következőleg a hajósoktól jól ismert tengernek eme vidékén. Vagy talán valamely magános szikla, vagy a hullámokból néhány ölnyire kiemelkedő szirt nem volna-e itt, a milyent ő excellenciája már oly régóta keresett a kincsének rejtekhelyéül? De ily sziklának nyoma sem volt a tenger e részének igen szabatos felvételein. Efféle szigetecske a szükségképen körüle levő szirtekkel és hullámcsapással nem kerülhette volna el a tengerészek fürkészéseit. A tengeri térképeken szabatosan volna jelezve a helye. A kapitány tehát a saját térképe szerint biztosra foghatta, hogy a tengernek azon a táján, a melyen végig pillanthatott, még csak szirt sincsen.

— Csak agyrém volt! — gondolta magában, mikor újra az illető pontra irányozta messzelátóját.

És valóban, a cső előtt semmiféle partvonal sem látszott.

E pillanatban — néhány perczczel hat óra után — a nap korongja érinteni kezdte a láthatárt. Lenyugtakor ép úgy, mint keltekor a sugártörés következtében, még akkor is látni lehetett, mikor már leáldozott a láthatár mögött. Rézsútos sugarai hosszan szétterjedtek a víz tükrén, a melynek redői, mint megannyi tüzes csik reszkettek a lecsöndesülő szellő alatt. Ez a fény hirtelen kialudt, mikor a korong felső széle is a viz alá merült. A brigg oldalfala egyszerre elhomályosult, de a vitorlák felső részét még az utolsó sugárszálak vörösre festették.

Azon pillanatban, mikor az alkonyat beállt, az előtörzs-árbocz vitorlasudaráról egy hang szólalt meg:

— Ohé! ...

— Mi az? — kérdé a kapitány.

— Föld ... elől jobbról.

Föld, még pedig ugyanazon irányban, a melyben a kapitány néhány perczczel az előtt homályos partvonalakat vélt észrevenni? E szerint tehát nem csalódott volna?

Az őr kiáltására néhány hajós fölsietett a födélzetre és nyugat felé tekintett.

A kapitány a messzelátóját a nyakára akasztotta, megfogta a főárbocz anyakötelét, fölmászott rajta, fölült a sudarfára a vitorla és az árbocz érintkező pontjánál és elkezdte vizsgálni a láthatárt.

Az árbocz-őr nem tévedt. Mintegy hat-hét tengeri mérföldnyi távolságban egy apró szigetféle emelkedett ki és körvonalai árnyékkép gyanánt mutatkoztak a megvilágított égboltozaton. Az ember középmagasságú szirtnek tarthatta volna, a mely fölött kénes gőzök gomolyogtak. Ötven évvel később akármelyik tengerész egy távolban elhaladó gőzös füstjének tartotta volna. De 1831-ben alig hitte még valaki, hogy az oczeánokon egykor ezek a roppant hajózási gépek fognak mindenfelé szertekalandozni.

Egyébiránt a kapitánynak csak annyi ideje volt, hogy lásson, nem pedig hogy egyszersmind gondolkozzék is. A jelzett sziget csaknem mindjárt eltünt az esti köd homályában. De mindegy ... látták, jól látták. E részben semmiféle kétségük sem lehetett.

(Folyt. köv.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden hazai könyvkereskedésben kapható!

VERNE GYULA ÖSSZES MUNKÁI

ÚJ OLCSÓBB KÉPES DISZKIADÁS.

20 krajczáros füzetekben. — Kéthetenként egy füzet.

Az I. füzet készséggel küldetik mutatványul.

Nem szorul dicséretre Verne Gyula a közönség előtt. Nem egy munkája kedves ismerőse neki. Elragadtatással barangol a Verne mesélte kalandok világában s rajong e nagy festő káprázatos leirásaiért. Feszült érdeklődéssel követi őt fel a csillagok titokzatos világába, le a tenger néma mélységébe, hogy bámulója legyen a természet csodáinak; vele megy az északi és déli sark jégsivatagai közé és Brazilia ezer- és ezer éves rengeteg őserdőibe, körülutazza a földet, lehatol annak központja felé és bekalandozza a felhők világát; az afrikai sivatagok kietlensége, a tropikus vidékek bujasága, mint egy óriás panoráma vonulnak el szemeink előtt ezer meg ezer képeivel, föld felett és víz alatt. S a természet nagyságát tarkítja a bámulatos kalandok számtalansága, az emberi ész legtökéletesebb, legcsodálatosabb találmányainak sokasága. S a merre megyünk vele, a hová követjük őt, lépten nyomon a mulatság mellett ott a tanulság. A fizika törvényei, a földrajz, a természettudományok, a technika eredményei, a történelem tanulságai, mind-mind mulatva lesznek a mieink. Nincs író, ki méltó versenytársa lehetne ebben Verne Gyulának.

*

Verne Gyula munkái ez új és tegyük hozzá, rendkivül gazdagon illusztrált kiadásában, az író összes dolgozatai meg fognak jelenni.

Legközelebb a következők:

1. köt. A rejtelmes sziget.
2. « A Jangada. 800 mértföld az Amazon folyamon.
3. « Utazás a Holdba.
4. « Utazás a Hold körül.
5. « Öt hét léghajón. Utazás Afrikában.
6. « Servadac Hector kalandos utazása a Naprendszeren át.
7. « Dél csillaga. A gyémántok hazája.
8. « A Robinsonok iskolája.
9. köt. Utazás a föld központja felé.
10. « Hatteras kapitány, vagy az angolok az északi sarkon.
11. « A bundák hazája.
12. « Dr. Ox eszméje; Zakariás mester; Dráma a levegőben; Egy tél a jégben; A Mont Blanc megmászása.
13. « Keraban a vasfejű.
14. « Utazás a tenger alatt.
15. « A Begum 500 milliója.

Ezeket követni fogják Verne többi regényei.

Uj előfizetés az Olcsó Könyvtárra.

Ide s tova 20 éve, hogy *Gyulai Pál* szerkesztésében az **Olcsó Könyvtár** megindult. Azóta nagy fejlődésnek, átalakulásnak indult irodalmunk. A hetvenes évek irodalmi viszonyainak szerény köre és szük határai jelentékenyen kitágultak; irodalmunk termékei alig sejtett elterjedést nyertek.

Az **Olcsó Könyvtár**, mely ma ott található minden magyar házban, kétségkivül ez időszak legtekintélyesebb irodalmi vállalatai közé tartozik; közel 400 kötete oly elterjedést nyert, mint alig egy másik hazánkban, s ha eleinte a magyar könyvek koriátolt kelendősége útját állta annak, hogy olcsóság dolgában a vészó határig elmenjünk, *ma, miután e vállalat rendkivüli elterjedése mint tény áll előttünk, kötelességünkké válik, e ténynyel számolni s az* **Olcsó Könyvtár** *köteteinek árait legnagyobb részben alább szállítani.*

Könnyü szerivel becses könyvtár beszerzésére módot nyujtani, ez czélja az *Olcsó Könyvtár ez új és olcsóbb kiadásának*. Sokkal jobban ismeretes e könyvtár czélja, hogysem fejtegetnünk kellene azt; leginkább a kisebb regények és eposzok, *beszélyek és költői elbeszélések, költemények és színművek* tára, de nincsenek kizárva belőle az irodalom más ágai sem, kivált oly *történelmi*, széptani és irodalomtörténeti kisebb munkák, melyek tartalmuknál fogva és formaszépségre nézve kitünők.

Az «*Olcsó Könyvtár*» nem bizonyos osztályt vagy kort tart szeme előtt, hanem az egész müvelt közönséget, s nem annyira kétes becsü ujdonságokkal kiván kedveskedni, mint inkább elismert becsü müvekkel. A hazai és külföldi remekirókból a legkitünőbb müveket közöljük s főleleveniytjük egyszersmind némely jeles irók oly müveit és forditmányait, a melyek még nem voltak összegyüjtve, vagy önálló kiadásban nem jelentek meg s igy a közönségre nézve mintegy elveszetteknek tekinthetők. De adunk néha uj müveket is s a szakértő szerkesztőség a megválogatásban a jó izlés mellett kiváló figyelemmel lesz a magyar közönség szükségeire is, hogy könyvtárunk ne csak olcsóságánál, hanem tartalmánál fogva is *magyar családi könyvtárrá* emelkedhessék.

Hogy tehát vállalatunk a szó legmesszebb menő értelmében «Olcsó Könyvtár» legyen, mely utat találjon a legszerényebb hajlékba is, elhatároztuk, hogy az Olcsó Könyvtárra **uj olcsóbb előfizetést nyitunk.**

Ezen uj olcsó kiadás 20 számot tartalmazó sorozatokban kerül a könyvpiaczra.

Egy-egy szám ára 10 kr.

Havonkint egy ily 20 számot tartalmazó sorozat fog megjelenni.

Egy-egy sorozat bolti ára 2 frt.

Alább adjuk a **legujabban megjelent III.** sorozat tartalomjegyzékét. Az egyes sorozatokban foglalt munkák külön is kaphatók.

FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irod. intézet és könyvnyomda.

III. sorozat 41—60. szám.

41—42 **Jósika M.** Egy igaz ember. Beszély.
43—44 **Conscience H.** A szegény nemes.
45 **Pope S.** A műbirálatról.
46 **Pálffy Alb.** Egy kastély az erdőben.
47—48 **Boissier.** Virgil. Forditotta Végh Arthur.
49—50 **Sollohub** gr. A gyógyszerésznő.
51—52 **Macaulay T. B.** Milton.
53—54 **Goethe.** Iphigenia Tauris-ban. Ford. Kis J.
55—58 **Beaumarchais.** Figaro házassága. Ford. Paulay Ede.
59—60 **Gyulai Pál.** A vén színész. Beszély.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

A KIS CORA.

Elbeszélés.

Irta CLARETIE GYULA.

Francziából fordította **Fáy Béla.**

Folytatás.

Eleinte azt mondogattam magamban: «Visszsza fog jönni.» Vagy pedig: «Felejt az ember! Ugy látszik, felejt!...»

De a napok egymás után teltek, és én nem felejtettem, — és ő nem volt visszajövendő soha!

Oh, ha tudná, Georges úr, milyen szomorú lettem akkor! Nem telt többé kedvem semmiben. Nehéz ború szállott rám, nyomasztó, mint

egy viharos nap ott mi nálunk. Szerettem volna meghalni. Meghalni. Igen, sokszor gondoltam én erre, higyje meg, és igazán gondoltam, mert nagyon boldogtalan voltam, hogy *ő* nélküle kell élnem.

Azután a fejembe vette magát egy gondolat, bolond gondolat, rögeszme, hogy fölkeressem őt és utána indúljak Franczia-országba. És dolgozgatván, a hogy csak birtam, a kalapos üzletben filléreként összetakaritgattam a marseillei hajóra való jegy árát. Oh, csak az utolsó osztályra, a hol a málhák vannak, meg a szegények. De mit bántam én azt!

Nevetni fog, Georges úr, de én ezt mondtam magamban:

«Párisban, igen, a tengerész-gyalogság Párisban van! Megtalálom én őt ott!»

És tudja-e, hogyan gondoltam Pierret megtalálhatni? Hát a nagypiaczon. Igen, én ezt a Párist holmi nagy falunak képzeltem, a melyben, mint mi nálunk, van egy nagy térség, a hol a vásárt tartják, a hol zene van, és a hol sétaközben találkozni lehet.

Mikor a hajón mondogattam: «Megyek Párisba, keresek ott valakit a nagypiaczon» — nevettek rajtam; azt gondolták, hogy tréfálok. De én csak hagytam őket nevetni. Tudtam én, mit akarok; — láttam is már messziről azt a nagypiaczot s rajta Pierret, a mint sétálgat kardosan s a csinos fehér vászonsipkát viselve a fején.

Igy jöttem el Párisba, egy napig sem pihenve Marseilleben. Egyenesen ide igyekeztem, s a Mazas mellett egy kis fogadóba szállva, hová csekélyke holmimat a kezemben vittem, először is azt kérdeztem:

«Hol van itt, kérem a nagypiacz? Merre van a nagy tér?

Képzelheti, hogy a fogadósné, meg a legényei milyen nagyokat néztek. Nagy tér? Van az itt sok. A Concorde-tér, a Madelaine-tér, meg a többi. Annyi ház, annyi tér! Meg ez a sok utcza, ez a sok boulevard! Félni kezdtem most már ettől a Páristól. Istenem, hova jöttem én? Hogyan találjam meg Pierret ebben a faluban, a mely egy világ?

Járkáltam ide-oda, keresgéltem, kérdezősködtem. És jól láttam, hogy nem igen sokra néznek. A miniszteriumban azt mondták: «Tudja-e a vezetéknevét, szolgálati minőségét annak a Pierrenek?» Nem én, nem tudtam semmit. — Én csak Pierrenek szólítottam és szerettem, — ennyit tudtam mindössze. Bementem az irodákba, a kaszárnyába is; de ott olyan roszúl fogadtak, mint valami csavargó jöttmentet, és nem is mertem azóta oda menni... Nem, nem mentem vissza... A sárga-vállrojtosok, ha az útczán kérdezősködni akartam tőlük, csak nevettek rajtam, vagy — a mi még roszabb — velem akartak nevetni... Azt mondtam hát magamban: «Várjunk, szegény Corám, számitsunk a véletlenre!»

Butaságnak, bolondságnak látszik ez, úgy-e bár? Hát biz ez igaz; belevetettem magamat ebbe a nagy Párisba, nem tudva semmiről, és a zsebemben mindössze hatvanöt frank volt, a mely rohamosan fogyott.

Oh, ha úgy esténként haza tértem a lyon-útczai kis szobámba, a mely leszakadozott papiros kárpitjával olyan szomorú volt: sokszor sajnáltam Réunion szigetét, de még Tamatávét is. És sirva fakadtam. De azután megtörültem a szememet és azt mondtam magamban:

«Mindegy, Cora. Jól tetted, hogy eljöttél. Meg fogod őt találni. Előbb-utóbb mégis csak megtalálod e közt a sok ember közt, a ki itt jár-kél. Csak bátorság, leányom!»

És volt is bátorságom. E közt a sok ember közt, a kik közül egyet sem ismertem, úgy éreztem magamat, mintha egy kavics volnék, a mely a tengerbe esett. Aztán meg, miből fogok élni, ha majd az utolsó filléremet is elköltöttem? — Kalapot nem tudtam én olyan csinosat csinálni, a milyeneket a boltok ablakaiban láttam. Félelem szállott meg, ha erre gondoltam. Aztán meg ebben a városrészben, ha este haza tértem, a csavargók olyan nyugtalanító hangon mondták, ha egy-egy gázlámpa előtt elhaladtam: «Jó estét, kis fekete!» vagy pedig: «Nini, a kis kávébab, milyen takaros!»

Nem találtam meg őt sem a nagypiaczon — hiszen gondolhatja — sem másutt és egyszerre csak oda jutottam, hogy nem volt miből fizetnem a szobámat és azt kérdeztem magamtól, hogy mit fogok enni holnap, ha ugyan ma este a vízbe nem ugrom. Való igaz, Georges úr, ide jutottam! És ezt meg is mondtam a fogadósnénak, mentegetőzve, hogy nem fizetek és kérve őt, hogy várakozzék. El fogok menni valamenynyi divatárúsnéhoz. Majd csak találok munkát. Végre is én ügyes leány voltam. Hanem, hogy elmenjek Párisból a nélkül, hogy *őt* láttam volna, nem, ezt nem akartam, nem akartam! Nem én, semmi áron nem!

Derék asszony volt a fogadósné. Azt mondta, hogy csak számitsak ő rá. Majd utána néz ő és rajta lesz, hogy nekem valami helyet szerezzen. És igaz is, hogy ő mentett meg az éhenhalástól, de hogyan? ... Hát igy: volt a lakók közt egy cherchelli, blidahi vagy biskrai, tudom is én, elég az hozzá, valami algériai volt szinház-igazgató, a ki egész halmaz arabs kosztümmel, fátyolszövetből való ruhával, kendővel, aranypénzekből fűzött nyaklánczczal, czifra keleti papucscsal, meg két algériai kövér lánynyal jött Párisba, a kik, úgy gondolom, testvérek voltak, és a kiket azzal a biztatással hurczolt Párisba, hogy algériai dalcsarnokot akar alapitani, a milyenek a kairo-utczai tuniszi *musicok* ... Ez a Castelbiel úr helyiséget, meg társulatot keresett ... A helyiséget már meg is találta a Faubourg-Saint-Martinben — holmi kis korcsmát, a mely roszul jövedelmezett. Fel fogják czifrázni algériai szövetekkel, redőzettel fognak diszíteni a szála végében egy pár deszkát, a mely szinpadféle lesz. A korcsma-ajtóra pedig arany-félholdakat, meg arabs betüket pingálnak ezzel a felirással:

Dalcsarnok a Prófétához.
Elsőrendü italok és tánczmutatványok.

És a két zsidónő, honi öltözetben, algériai dalokat fog énekelni.

De tánczolni a két kövér, nehéz vászoneseléd nem tudott. Vagy pedig roszúl tánczolt volna. «Sok a has», mondotta Castelbiel úr maga. «Az ő has-tánczuk olyan lenne, mintha a nagydobok tánczolnának!»

Ekkor gondolt aztán a *Próféta* direktora én rám, a kit egy párszor a lépcsőn látott; és beszélt is Souverainnével, a fogadósnéval. Nem szegődném-e hozzá abba a bizonyos korcsmába? Napidij öt frank, válogatott öltözékek s mindezért csak tánczolnom kellene.

— De, asszonyság — mondám Souverainnénak, mikor felszólitott, — én nem tudok tánczolni! Nem tánczoltam soha! Soha!

— Castelbiel úr azt mondja, hogy a hastánczhoz nem is kell tánczolni tudni. Azt mondja, hogy elég, ha az ember a testén egyet-egyet csavarit.

— De, asszonyság, az a hastáncz, tessék csak elgondolni ...

— Oh, kicsikém, — viszonzá Souverainné, — a kiállitás esztendejében annyira divatban volt az, hogy a Faubourg-Saint-Germainnek valamennyi úri hölgye tánczolta otthon, hogy a vendégeit mulattassa.

Én csodálkoztam egy kicsit ezen és Souverainné azután zavarba is ejtett annak az ismételgetésével, a mi igaz is, hogy napjában öt frankot nem igen könnyü keresni. És aztán épen odajött Castelbiel úr is — marseillei ember, csupa tűz és láng, a ki folyvást beszélt, még pedig nagy hangon.

— Tudja-e, gyermekem, hogy mi az, a mit én magának ajánlok? Nemcsak biztos megélhetés, hanem az első lépcsőfok is a dicsőséghez! Párisban mindent el lehet érni, csak föl kell lépni. Maga szép leány, tipus — igenis, tipus — és ki tudja, vajjon azzal, hogy a *Próféta Csarnoká*-ban táncol, nem teszi-e az első lépést a Nagy Opera deszkái felé? Marie Sasse — hiszen hallotta hírét Marie Sassenak? — egy külvárosi dalcsarnokból egyenesen a császári zeneakadémiába lépett be. Ki tudja, nem fog-e oda belépni maga is, most, hogy a zeneakadémia már *nemzeti* lett? (Oh, nagyon jól emlékszem mindenre, a mit mondott.) Azt mondja maga, hogy nem tud táncolni? Tévedés! minden nő tud táncolni, a mint minden kacsa tud úszni. A táncz az asszonyi bűbáj kiegészítő része. Hogy maga soha sem járt még hastáncot? Ej, hát úgy fog tenni, mintha járná. Táncolni fog a karjaival, a vállaival. Magától mindenkép jó lesz az. A kairó-utczai *álmé*kat koránsem volt olyan kellemes látni, mint magát! Aztán meg olyan gyönyörű kosztümje lesz! Fátyolszövetből lesz az egész, arany-övvel, rózsaszin papuccsal! Hogy meg akar találni valakit Párisban, a ki magának kedves? Hát hiszen épen ez annak a módja. Sőt a legbiztosabb módja. A maga ismeretlenje bizonyosan szereti a művészetet. Ha majd meglátja a *Próféta* hirdetését, hát ugyan

nem el fog-e jönni a Faubourg-Saint-Martinbe? És hogyan akarja maga, hogy ő megtudja a maga ittlétét? Akár egy gombostűt keresne egy kazal szénában! Már pedig ha egy hirdetésen kövér betükkel — a legkövérebb betüket igérem — azt olvassa:

Cora Berthier keleti tánczosnő föllépte . . .

Azért mondom: *keleti* tánczosnő, hogy meg ne csaljam a közönséget. Maga *keleti*, de nem *algéri*. Fatma és Medse, azok algériek . . . Mondom, ha olvassa a hirdetést, tüstént odaszalad, tapsol, felugrik az emelvényre, nyakába borúl — és maga megtalálta őt!

Még most is a fülembe cseng Castelbiel úrnak minden szava, mintha csak hallanám! Oh, az a mézes-mázos beszéd! Az a gondolat, hogy ha hirdetésre tétetem ki a nevemet, megtalálhatom Pierret, magamra vonhatom a figyelmét, viszontláthatom — legyőzött minden egyebet. Eh, tánczolni fogok! Arany-pénzeket aggatok a hajamba és mezitelen karral fogom magamat mutogatni a fátyolszövet alatt.

És tánczoltam. Úgy látszik, Castelbiel úrnak igazsága van: minden nő jól tánczol, ha már én sem tánczoltam roszúl. Ott jártam a hastáncot a kis korcsma füstjében, tapsok között, melyeket a kanalaknak a sörös poharakon való csörömpölése kisért . . . És minden este, abban a forró, pipafüstös levegőben, a mely reszelte a torkomat s már akkor köhögtetett, minden este nézegettem az emelvényről a sokaságot, hogy a gőzpára és por ködén keresztül lássam, vajjon nem jött-e el *ő*, idecsábítva a szép színlaptól, a melyre a nevem vastag, kövér betükkel volt kinyomtatva és vajjon a közt a sok ismeretlen arcz közt nem fedezhetném-e föl az övét, a Pierreét!

Az ám! Kereshettem én azt, nézhettem sorra egyik arczot a másik után, őt nem láttam soha, soha. De különben, ha eljött volna, ha ott lett volna, nem kellett volna nekem arra várnom, hogy meglássam — megsejtettem volna! Meg, a szívemmel, ha a szememmel nem is! Övé lett volna egész valóm.

Nem; én csak tánczoltam egyre, s Fatma meg Medse verték a tamburint és algéri dalokkal kísérték mozdulataimat — ennyi volt az egész. Pierre nem jött. És én minden éjfélkor szomorúbban tértem haza abba a kis szobába, melyet a Faubourg-Saint-Martinen béreltem, mint annak előtte a lyon-utczai fogadóba, a hova még most is el-eljártam, megkérdezni Souverainnétól: Nem járt-e itt, nem keresett-e véletlenül? Hiszen az ember nem tudhatja.

Nem voltam boldog, elhiheti! Az a komédiás mesterség nem volt inyemre. De hát, hiába, élni csak kell. Ezt mondta nekem egy öreg színész is, Brichanteau úr, a kit Castelbiel úr szerződtetett, és a ki két-két táncz közt verseket szavalt. Castelbiel úr ezt a *klasszikai* számának nevezte.

— A fődolog, gyermekem — mondotta nekem Brichanteau úr — az, hogy el ne pusztuljon, megmaradjon az ember. A ki megmarad, az el is éri a czélját. El fogja érni maga is, a ki fiatal; el fogom érni én is, a ki vén vagyok! Lássa, én tragédiákat játszottam Rachellel Amerikában, igenis — suhancz-gyerek voltam még akkor — s tanítványa és versenytársa vagyok Beauvalletnek, a professzoromnak, a ki féltékeny rám, és, lám, mégis verseket szavalok egy dalcsarnokban, hű maradván Corneillehez még a lebujban is! Nyugodjunk bele, gyermekem, legyünk béketüréssel, higyjünk a művészetben, miénk a jövő!

És mivel én azt mondtam erre, hogy én bizony a művészettel nem törődöm, meg hogy a hastáncz nekem nem mesterségem, ő azt felelte, mert elbeszéltem volt neki a Pierrerel való történetemet:

— Nos hát, maga is el fogja érni a czélját, épen úgy, mint én! Maga tizennyolcz éves korában, én hatvan éves koromban! Én a dicsőséget, maga a szerelmet!

Szegény Brichanteau úr, milyen jó volt, milyen atyai, mikor azt mondogatta:

— Maga többre való ennél . . . meg én is. Mi a sors üldözöttjei vagyunk! Maga testficzamításokkal ékteleníti a szépségét, én pedig ambrózia helyett sörös kancsókkal áldozok a muzsának!

Mosolyognom kellett rajta — oh, nem gúnyolódásból! Hiszen megvigasztalt.

És így teltek a napok, a hónapok, a végtelen hónapok; egyre csak teltek, mintha álmodtam volna. Olyan hosszú volt az idő és mégis olyan gyorsan haladt! A *Próféta* dalcsarnoka nem ütött be. Bezárták. Castelbiel úr elment, nem tudni, hova, az útcza kövezetén hagyva a két zsidónőt, no meg Brichanteau urat is. Csakhogy ő, Brichanteau, oda menekült, a hova tudott, beállott statisztának — ha jól tudom — az Ambigu-színházhoz. Nekem, Fatmának meg Medsének aztán azt az ajánlatot tették, hogy tánczoljunk a *Moulin Rouge*ban — persze megint csak hastáncot — egy roppant elefántnak a belsejében, a melyet egy *Tündérország* nevezetű mulatóhelynek a tulajdonosától vettek, a ki a kiállításon megbukott.

Ott látott ön engem, Georges úr, egy elefántnak a gyomrában tánczolva és folyvást nézelődve, hogy nem jön-e ő, nem ismerhetek-e rá . . . Oh, már egészen kétségbe voltam esve, mikor ön velem találkozott! Beteg is voltam különben; rosz köhögés bántott, a mit ott kaptam a *Próféta*ban . . . Aztán meg úgy untatott az az örökös táncz ugyanannak a tamburinnak a kisérete mellett, melyet a két kövér zsidónő vert, a kik ott kuporogtak és olyan bambák voltak! . . Láthatta is, mikor azt az ajánlatot tette, hogy legyek önnek a modellje, igen, láthatta is, hogy mennyire örültem rajta.

Igaz is, ez legalább változás volt. Más levegőt szivhattam. Ott már majdnem megfuladtam. Aztán meg, fáj is ittbenn, a mellemben, szinte éget. Nem szeretem a telet, a párisi ködöt. Nap kell nekem, tetszik tudni. Az ön kályhájának a melege, az jó, ugy-e bár? Melegíti a hátamat, de bántja egy kicsit a torkomat. Bárcsak vége volna már a télnek, hogy kimehetnék a szabadba, a napra, ámbár nagyon szegényes valami ez a francziaországi nap a miénkhez képest! De legalább nap; oh, napot nekem, akármilyet is, szomjazom rá, nem lehetek nélküle!

És mialatt a kis Cora így beszélt, a szeme — az a nagy fekete szeme, melyet ködként ült a bágyadtság, — kigyuladt, megélénkült. Az a remény, hogy újra láthatja a napot, lángra lobbantotta, mintha annak a napnak, annak a melegnek és világosságnak a gondolata egybeolvadt volna az eltünt tisztnek, Pierrenek a képével, a kit a *nagypiaczon* keresett volt, azzal az édes-kedves emlékkel, a mely ott maradt, messze, a végtelen tengeren túl!

Azután gyermekes mosoly, gyermekes kívánság szállt egyszerre abba a vértelen kis kreol fejbe.

— Oh! a mit szeretnék, még egyszer mondom, a mit szeretnék, olyan nagyon, nagyon szeretnék, az, hogy irgalmas nénének legyek lefestve! A szegények testvérének lenni, oh, azt szerettem volna én!

— Meglesz, kis Cora, meglesz a fehér-fökötős arczképe, meglesz!

— Igazán?

Cora vidáman tapsolt, mint a kis gyermek, a kinek játékszert igértek.

— Igen, igen, meglesz!

— Pedig lássa, lássa, milyen különös ez! — mondá Cora, ki egyszerre ismét mélabus lett. — Pierre! . . Pierre! Nem látom én őt többé, nem találom meg, az bizonyos! És mégis megvigasztalt az a gondolat, hogy apáczának láthatom magamat. Voltak ott, a háborúban, apáczák, a kik a franczia katonákat ápolták, mikor a napszúrás, nyavalya, vagy egy-egy golyó megölte őket. Azt fogom képzelni, hogy én is apácza vagyok és *őt* ápolom!

(Vége következik.)

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

Folytatás.

A kapitány visszatért a fedélzetre és az ismeretlen, a kit ez az esemény fölrázott tompultságából, magához intette őt és így szólt hozzá:

— Nos?
— Igen, kegyelmes úr.
— Szárazföld van előttünk?
— Legalább is egy szigetecske.
— Milyen távolságra?
— Körülbelül hat mérföldnyire nyugatnak.
— És a tengeri térkép semmit sem jelez abban az irányban?
— Semmit.
— Bizonyos vagy e felől?
— Bizonyos.
— E szerint hát ez egy ismeretlen sziget volna?
— Úgy hiszem.
— Lehetséges-e ez?

E közben a csillagok is megjelentek az égen.

Egy hajós megtalálta és fölszedte a sulyosan megsebesült Kamilk pasát.

— Lehetséges, kegyelmes úr, ha e szigetecske újabb képződmény.
— Újabb képződmény?
— Hajlandó vagyok azt hinni, mert úgy vettem észre, hogy vulkáni gőzökbe van burkolva. Ezen a vidéken a földalatti erők gyakran működésben vannak és tenger alatti kitörésekben nyilvánulnak.
— Bár igazat mondanál, kapitány. Nem is kivánhatnék jobbat ilyen sziklánál, a mely hirtelen emelkedett ki a tengerből és valósággal a *senki szigete* volna . . .
— Vagy legalább is csak az első elfoglalóé, kegyelmes úr.
— Ez pedig ebben az esetben én volnék.
— Úgy van . . . Excellenciád volna az.
— Irányozd a hajót egyenesen a sziget felé.
— Egyenesen . . . de óvatosan, — viszonzá a kapitány. — A hajónk darabokra törhetnék, ha, a mi lehetséges, szirtek vannak a sziget körül. Azt javaslom, hogy várjuk meg a reggelt és puhatoljuk ki a körülményeket, mielőtt kikötnénk a szigeten.
— Jól van . . . várjunk . . . de közeledjünk hozzá.
— A mint parancsolja a kegyelmes úr.

A kapitány úgy cselekedett, a mint egy valódi tengerésznek cselekednie kell. Egy hajó sem szerencsétlenkedhetik esetleg sekély vizeken, a melyeket nem ismer. Mikor ismeretlen parthoz közeledik, a mérő-ónt kell használnia és nem szabad kikötnie éjnek idején.

Ő excellenciája újra visszatért a kabinjába, és annyi bizonyos, hogy a szolgája nem lesz kénytelen őt felkelteni még abban az esetben sem, ha talán álom nehezülne a pilláira, mert minden bizonynyal meg fog jelenni a födélzeten még napfölkelte előtt.

A kapitány nem akart eltávozni a födélzetről és a fölügyeletet sem akarta a vitorlamesterre bizni. Az éjszaka lassan állt be. A láthatár lassanként összébb-összébb szorult. Az égboltozaton a legutolsó felhőfoszlányok is elhomályosúltak. A szellő körülbelül egy óra óta alig lengedezett. A hajósok bevonták az összes vitorlákat, azoknak kivételével, a melyek a kormánylapát erélyes működéséhez és a hajó irányának megtartásához szükségesek voltak.

E közben a csillagok is megjelentek az égen. Éjszakon a Sarkcsillag tünt fel, mint egy mozdulatlan, s gyönge fényü szem, mig ellenben a Gönczöl-szekere rúdjának hajlásában élénken ragyogott az Arcturus. A Sarkcsillag átellenében a Cassiopeia csillogó kettős V-je tündökölt.

Alatta a Capella jelent meg ugyanazon a helyen, a hol tegnap látszott és a hol holnap újra látszani fog négy perczecel hamarább. A tenger tükre fölött az a kimondhatatlanúl nyomasztó nyugalom uralkodott, a mely minden csöndes éjjel tapasztalható.

A kapitány a hajó előrészén állt ép oly mozdulatlanúl, mint a csavarókészülék, a melyre támaszkodott. Nem gondolt egyébre annál a pontnál, a melyet alkonyatkor látott. Most kétségei támadtak, — kétségek, a melyeket az éjszaka még makacsabbakká tett. Nem érzékeinek káprázata vett-e rajta erőt? Igaz volt-e, hogy egy új sziget emelkedett ki e helyen a tengerből? Igen . . . minden bizonynyal. A tenger e részét jól ismerte; hiszen százszor is bekalandozta már . . . A pontot, a melyen a hajó jelenleg állott, legfelebb egy mérföldnyi különbözettel meghatározta és ezt a pontot a legközelebbi szárazföldektől, vagy szigetektől mintegy nyolcz, vagy tiz mérföldnyi távolság választotta el . . . De ha nem csalódott, ha ezen a helyen csakugyan új sziget támadt, nem lehetséges-e, hogy valaki már előbb elfoglalta? . . . Nem tüzte-e ki ott már valamely hajós a lobogóját? . . . Az angolok, a tengerek e rongyszedői, gyorsan föllelik az olyan szigetet, a mely eltéved a tenger országútján és beledobják a puttonyukba! . . . Vajjon nem fog-e egyszerre valamely tűz kigyúladni, a mely a birtokbavétel megtörténtét jelentené? . . . Lehetséges volt, hogy e sziklahalmazt már néhány héttel előbb szülték a hullámok és ez esetben hogyan kerülhette volna ki a tengerészek éles szemét és a hydrographusok műszereit? . . .

A kapitány valóban nem tudta, hányadán van; nyugtalan volt és türelmetlenül várta a hajnalt. Egyébiránt semmi sem jelezte többé a szigetecske fekvését, még csak gőzök visszfénye sem, a melyek a sziklát környezni látszottak és a láthatárt még inkább elhomályosíthatták volna. A levegőben és a vizen egyaránt egyenlő és egyenletes sötétség uralkodott.

Ezalatt múltak az órák. A földsark fölötti csillagzatok már hátrahagyták az égboltozat tengelye körüli forgásuknak egy negyedrészét. Hajnali négy óra tájban kelet—éjszak-kelet felé pitymallani kezdett. De a nap még néhány fokkal a láthatár alatt volt. Azonban ennél nagyobb világosságra nem is volt szüksége a tengerésznek, hogy megtalálhassa a jelzett szigetet, ha ugyan csakugyan sziget...

E pillanatban ő excellencziája megjelent a födélzeten és leült a kapitány mellé.

— Nos . . . a sziget? — kérdé.

— Ime ott van, kegyelmes úr, — felelé a kapitány és egy sziklahalmazra mutatott, a mely körülbelül két tengeri mérföldnyi távolságban emelkedett ki a tengerből.

— Kössünk ki . . .

— A mint excellenciád parancsolja.

II. FEJEZET,

a mely néhány mulhatlanul szükséges magyarázatot tartalmaz.

Ne méltóztassék az olvasó túlságosan csodálkozni azon, ha e fejezet elején Mehemed Ali kezd szerepelni. Bármily nagy fontosságú volt is a hires pasa működése a Levante történetében, ezen elbeszélésben csak egy pillanatra fog fölbukkanni azon — különben kellemetlen — viszonynál fogva, a mely a briggen utazó, eddig még ismeretlen egyéniség és az újkori Egyiptom megalapitója közt fennállt.

Azon időtájban Mehemed Ali még nem kisérlette meg Ibrahim fia hadseregének segitségével meghóditani Palestinát és Sziriát, a melyek Mahmud szultánnak, az európai és ázsiai török birodalom fejedelmének birtokai voltak. Sőt ellenkezőleg, a szultán és a pasa jó barátok voltak, mivel emez segitett amannak megfékezni

Moreát és leverni a kis görög királyság függetlenségi törekvéseit.

Mehemed Ali és Ibrahim néhány évig csöndesen viselték magukat a pasalikjaikban. De a hűbéri viszony, mely őket a Porta egyszerű alattvalóivá tette, kétségkivül nagyon sulyosan nehezült a becsvágyukra és csak a kedvező alkalmat lesték, hogy széttépjék a kötelékeket, a melyek századok óta nagyon szorosra voltak fűzve.

Egyiptomban akkoriban egy ember élt, a kinek nemzedékek hosszu során át fölszaporodott vagyona az egész országban a legtekintélyesebbek közé tartozott. Ez az ember Kairóban lakott, Kamilk pasának hivták és ugyanaz volt, a kit a brigg kapitánya kegyelmes urnak czimezett.

Kamilk pasa tanult ember volt, igen szerette a számtani tudományokat s azok gyakorlati alkalmazását, sőt képtelenségeit is. De megcsontosodott keleti ember lévén, mindenek előtt ozman volt mindamellett, hogy Egyiptomban született. Azért is belátván, hogy nyugoti Európának kelet népei leigázására irányzott törekvéseit hathatósabban akadályozhatná Mahmud szultán, mint Mehemed Ali mellett, szivvel-lélekkel csatlakozott a küzdelemhez. 1780-ban katonai családból született, alig husz éves korában a Djezzar hadseregébe lépett és vitézsége által csakhamar elnyerte a pasa czimet és rangot. 1799-ben százszor is koczkáztatta a szabadságát, a vagyonát, sőt az életét is, folyvást harczolván a francziák ellen, a kiknek Bonaparte fővezérsége alatt Kleber, Regnier, Lanner, Bon és Murat voltak parancsnokai. Az El-Arisch melletti csata után hadi fogságba került, de kiszabadulhatott volna, ha irásbelileg kötelezi magát, hogy nem fog többé fegyvert a francziák ellen. Azonban el levén szánva mindvégig harczolni, számitván a szerencse valószinütlen fordulatára s makacs levén eszméiben ép úgy, mint cselekedeteiben, vonakodott e kötelezettség elvállalásától. Végre sikerült megszöknie és még elkeseredettebben vett részt a két népfaj összeütközéseiben. El volt szánva, hogy élete végeig védelmezi az ottomán becsület épségét.

Jaffa bevétele után azok közé tartozott, kik fogságba kerültek, de a kiknek meg volt igérve, hogy nem fognak halállal bünhödni. Mikor a foglyokat, szám szerint négyezeret, legnagyobb részt albániakat és arnautákat a franczia fővezér elé vitték, Bonaparte, a kit a hadifoglyok nagy száma nagy zavarba ejtett, tudta, hogy ha e merész katonákat haza küldi, ezek csak a st.-jean d'acrei pasa helyőrségét fogják erősbiteni. Ennélfogva, mivel egyike volt azon hadvezéreknek és hóditóknak, a kik semmitől se rettennek vissza, parancsot adott, hogy lőjjék főbe valamennyit.

Ezúttal nem kinálták meg őket, mint annak idején az el-arischi hadi foglyokat, a szabadsággal, azon kikötés mellett, hogy nem fognak többé harczolni a francziák ellen. Nem! halálra itéltettek mindnyájan. Elhulltak valamennyien a tengerparton és azokat, a kiket a golyók meg nem öltek, később egyenkint lőtték le a part hoszszában.

Kamilk pasának nem az volt a rendeltetése, hogy itt és ily módon vesszen el. Találkoztak emberek, francziák, a kik — és ez becsületükre válik — undorodtak a borzasztó mészárlástól, a melyet talán a háború érdekei tettek szükségessé. Ezeknek a derék embereknek sikerült nehány foglyot megmenteniök. Egyik közülök, egy hajós a kereskedelmi tengerészet személyzetéből, éjjel a szirtek közt járkálván, a melyeken még esetleg néhány szerencsétlen sebesült kinlódhatott, megtalálta és fölszedte a súlyosan megsebesült Kamilk pasát, elvitte magával egy biztos rejtekhelyre, ott ápolta és meggyógyitotta. Lehet-e valaha elfeledni ilyen szolgálatot? Hogyan és mily körülmények közt hálálta azt meg a pasa, — ez lesz a jelen különös és igaz történet tárgya.

Szóval, Kamilk pasa három hónap mulva ismét talpon volt.

A Bonaparte hadjárata a St.-Jean-d'Acre előtt meghiúsult. A török hadsereg Abdallah damaskusi pasa vezérlete alatt április 4-én átkelt a Jordánon, Sydney-Smith angol hajóraja pedig a szyriai vizeken czirkált. Noha Bonaparte előreküldte a Kléber hadosztályát Junot vezérlete alatt, noha ő maga is megjelent a hadmüveletek szinhelyén és a törököket a mont-thabori csatában tönkreverte, mégis elkésve érkezett már ujabban St.-Jean-d'Acre elé. Időközben tizenkétezer főnyi segédcsapat érkezett az ostromlottak megmentésére. A pestis szintén kiütött az ostromlók táborában, és Bonaparte május 20-án elhatározta, hogy föllhagy az ostrommal.

Kamilk pasa ekkor azt hitte, hogy koczkáztathatja a visszatérést Szyriába. A még mindig izgatottan háborgó Egyiptomba visszatérni a legnagyobb oktalanság lett volna.

Várni kellett tehát és Kamilk pasa várt is öt álló esztendeig. Nagy vagyona lehetővé tette, hogy kénye-kedve szerint élhessen ama különböző tartományokban, a melyekre az egyiptomiak mohó hóditásvágya még nem terjedt ki. Ezen évek alatt lépett föl a történelem szinpadán egy egyszerü aga fia, a ki vitézsége által már 1799-ben föltünt az abukini csatában. Mehemed Ali volt ez, a kinek a tekintélye anynyira növekedett, hogy sikerült a mamelukokat lázadásra birnia Khoznev pasa kormányzó és a saját főnökük ellen, elkergetni Kurtidot, Khoznev utódát és magát 1806-ban kikiáltatni alkirálylyá a Porta beleegyezésével.

Djezzar, a Kamilk pasa pártfogója, meghalt. Kamilk elhagyatva és elszigetelve érezte magát és azt hitte, hogy most már minden koczkázat nélkül visszatérhet Kairóba.

Akkoriban huszonkét éves volt és újabb örökségek révén Egyiptom leggazdagabb emberei közé tartozott. Legcsekélyebb hajlama sem volt a nősülésre; nagyon kevéssé közlékeny jelleménél fogva szerette a visszavonult életet, de egyszersmind nagyon szerette a katonai pályát is. Mindaddig tehát, mig alkalma nyilnék a képességei értékesitésére, hosszu és távoli utazásokban akarta érvényesiteni korának természetes tevékenységét.

De mivel Kamilk pasának nem voltak egyenes örökösei, kire fog szállni e roppant vagyon? Nem voltak-e oldalági rokonai, a kik utána örökölhetnének?

(Folyt. köv.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden hazai könyvkereskedésben kapható!

VERNE GYULA ÖSSZES MUNKÁI

ÚJ OLCSÓBB KÉPES DISZKIADÁS.

20 krajczáros füzetekben. — Kéthetenként egy füzet.

Az I. füzet készséggel küldetik mutatványul.

Nem szorul dicséretre Verne Gyula a közönség előtt. Nem egy munkája kedves ismerőse neki. Elragadtatással barangol a Verne meselte kalandok világában s rajong e nagy festő káprázatos leirásaiért. Feszült érdeklődéssel követi őt fel a csillagok titokzatos világába, le a tenger néma mélységébe, hogy bámulója legyen a természet csodáinak; vele megy az északi és déli sark jégsivatagai közé és Brazilia ezer- és ezer éves rengeteg őserdőibe, körülutazza a földet, lehatol annak központja felé és bekalandozza a felhők világát; az afrikai sivatagok kietlensége, a tropikus vidékek bujasága, mint egy óriás panoráma vonulnak el szemeink előtt ezer meg ezer képeivel, föld felett és víz alatt. S a természet nagyságát tarkítja a bámulatos kalandok számtalansága, az emberi ész legtökéletesebb, legcsodálatosabb találmányainak sokasága. S a merre megyünk vele, a hová követjük őt, lépten nyomon a mulatság mellett ott a tanulság. A fizika törvényei, a földrajz, a természettudományok, a technika eredményei, a történelem tanulságai, mind-mind mulatva lesznek a mieink. Nincs iró, ki méltó versenytársa lehetne ebben Verne Gyulának.

*

Verne Gyula munkái ez új és tegyük hozzá, rendkivül gazdagon illusztrált kiadásában, az iró összes dolgozatai meg fognak jelenni. Legközelebb a következők:

1. köt. A rejtelmes sziget.
2. « A Jangada. 800 mértföld az Amazon folyamon.
3. « Utazás a Holdba.
4. « Utazás a Hold körül.
5. « Öt hét léghajón. Utazás Afrikában.
6. « Servadac Hector kalandos utazása a Naprendszeren át.
7. « Dél csillaga. A gyémántok hazája.
8. « A Robinsonok iskolája.
9. köt. Utazás a föld központja felé.
10. « Hatteras kapitány, vagy az angolok az északi sarkon.
11. « A bundák hazája.
12. « Dr. Ox eszméje; Zakariás mester; Dráma a levegőben; Egy tél a jégben; A Mont Blanc megmászása.
13. « Keraban a vasfejü.
14. « Utazás a tenger alatt.
15. « A Begum 500 milliója.

Ezeket követni fogják Verne többi regényei.

Uj előfizetés az Olcsó Könyvtárra.

Ide s tova 20 éve, hogy *Gyulai Pál* szerkesztésében az **Olcsó Könyvtár** megindult. Azóta nagy fejlődésnek, átalakulásnak indult irodalmunk. A hetvenes évek irodalmi viszonyainak szerény köre és szük határai jelentékenyen kitágultak; irodalmunk termékei alig sejtett elterjedést nyertek.

Az **Olcsó Könyvtár**, mely ma ott található minden magyar házban, kétségkivül ez időszak legtekintélyesebb irodalmi vállalatai közé tartozik; közel 400 kötete oly elterjedést nyert, mint alig egy másik hazánkban, s ha eleinte a magyar könyvek korlátolt kelendősége útját állta annak, hogy olcsóság dolgában a végső határig elmenjünk, *ma, midőn e vállalat rendkivüli elterjedése mint tény áll előttünk, kötelességünkké válik, e ténynyel számolni s az* **Olcsó Könyvtár** *köteteinek árait legnagyobb részben alább szállitani.*

Könnyü szerivel becses könyvtár beszerzésére módot nyujtani, ez czélja az *Olcsó Könyvtár ez új és olcsóbb kiadásának.* Sokkal jobban ismeretes e könyvtár czélja, hogysem fejtegetnünk kellene azt; leginkább a kisebb regények és eposzok, *beszélyek és költői elbeszélések, költemények és szinmüvek* tára, de nincsenek kizárva belőle az irodalom más ágai sem, kivált oly *történelmi*, széptani és irodalomtörténeti kisebb munkák, melyek tartalmuknál fogva és formaszépségre nézve kitünők.

Az *«Olcsó Könyvtár»* nem bizonyos osztályt vagy kort tart szeme előtt, hanem az egész müvelt közönséget, s nem annyira kétes becsü ujdonságokkal kiván kedveskedni, mint inkább elismert becsü müvekkel. A hazai és külföldi remekirókból a legkitünőbb müveket közöljük s főleveniyjük egyszersmind némely jeles irók oly müveit és fordit*mányait, a melyek még nem voltak összegyüjtve, vagy önálló kiadásban nem jelentek meg s igy a közönségre nézve mintegy elveszetteknek tekinthetők. De adunk néha uj müveket is a szakértő szerkesztőség a megválogatásban a jó izlés mellett kiváló figyelemmel lesz a magyar közönség szükségeire is, hogy könyvtárunk ne csak olcsóságánál, hanem tartalmánál fogva is *magyar családi könyvtárrá* emelkedhessék.

Hogy tehát vállalatunk a szó legmesszebb menő értelmében «Olcsó Könyvtár» legyen, mely utat találjon a legszerénybb hajlékba is, elhatároztuk, hogy az Olcsó Könyvtárra **uj olcsóbb előfizetést nyitunk.**

Ezen uj olcsó kiadás 20 számot tartalmazó sorozatokban kerül a könyvpiaczra.

Egy-egy szám ára 10 kr.

Havonkint egy ily 20 számot tartalmazó sorozat fog megjelenni.

Egy-egy sorozat bolti ára 2 frt.

Alább adjuk a **legujabban megjelent III.** sorozat tartalomjegyzékét. Az egyes sorozatokban foglalt munkák külön is kaphatók.

FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irod. intézet és könyvnyomda.

III. sorozat 41—60. szám.

41—42 **Jósika M.** Egy igaz ember. Beszély.
43—44 **Conscience H.** A szegény nemes.
45 **Pope S.** A mübirálatról.
46 **Pálffy Alb.** Egy kastély az erdőben.
47—48 **Boissier.** Virgil. Forditotta Végh Arthur.
49—50 **Sollohub gr.** A gyógyszerésznő.
51—52 **Macaulay T. B.** Milton.
53—54 **Gœthe.** Iphigenia Tauris-ban. Ford. Kis J.
55—58 **Beaumarchais.** Figaro házassága. Ford. Paulay Ede.
59—60 **Gyulai Pál.** A vén színész. Beszély.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

A KIS CORA.

Elbeszélés.

Irta CLARETIE GYULA.

Francziából forditotta **Fáy Béla.**

Folytatás.

III.

Mélyen megindító emléket vittem magammal a kis Coráról, arról a vézna, remek kis alakról, azokról a mély, bús szemekről, arról a selypitő, kellemes hangról, arról a selyem merveilleuse-ruhába öltözött afrikai leányról! Annyi gyöngéd báj, önmegadó megnyugvás volt abban a szép teremtésben, a ki, hogy elvesztett barátját megtalálhassa, kitette magát a párisi élet viszontagságainak, mintha a kutya a vizbe ugranék, hogy utána úszszék a hajónak, a mely a gazdáját viszi; és hazulról jámbor, bizó szivvel jövén el, beleesett a zürzavarába, nyüzsgésébe, forgatagába annak a szörnyetegnek, melynek a neve Páris és azt kérdezgette:

— Nem ismernek egy Pierre nevezetü csinos, szőke tisztet, és ugyan hol van a falu piacza, a hol megtalálhatnám?

Szegény leány! az apáczából nemcsak a ruhája megkivánása, hanem a hivatása és a szive is megvolt benne. Utóbb aztán jóformán elfeledtem, de el-elmosolyodtam, ha úgy véletlenül eszembe jutott a bizalomnak az az eszelőssége, a mely őt arra késztette, hogy átkelvén a tengereken, a szerelem után fusson.

Egy este a Porte-Saint-Martin-szinházban a «Kleopatra» előadásán, a mint a királynő ott heverészett a tornáczán elnyujtózva, mint a napon sütkérező kigyó: úgy tetszett, mintha a körülte csoportosuló rabnők közt ráismernék a barátom műtermében látott kis modellre; és hosszabban nézve őt látcsövemen, csakugyan a kis Corát láttam magam előtt, nem a merveilleuse csikos ruhájában már, hanem az egyiptomi táncosnők öltözetének áttetsző, testéhez simuló redőibe burkolva, arany-ékességekkel a homlokán, a keze tövén és a bokáján; és mialatt a bágyatag királynő komor szemmel követte a kék égbolt távolán a maga kielégithetetlen ábrándját, mintha ibiszek szállongását nézné: az egyiptomi táncosnő lassú és egyhangú dallamtól kisérve lejtette azt a kairó-úteai táncot, a melyet a Castelbiel füstös koresmájában mimelt és járt volt, hogy megélhessen.

Cora! a kis Cora! a kis modell, a kinek az volt a rögeszméje, hogy apáczának lássa magát lefestve! Egészen átalakultnak tünt most föl előttem; a szinpadi lámpasor sápadt fényével világitotta meg barna arczát és vékony kreol testének csavarodásai, mint egy egyiptomi *almé* tánczа tüntek föl az ide tódult közönség előtt, a melynek nem igen volt sejtelme arról a bús szerelmi regényről, a mely azt a bontott hajú, halvány fejet olyan szomorú kifejezésüvé tette és fájdalmasan dobogtatta azt a kis gyermekszivet a szinházi ruhatár fátyolszövete alatt.

Én azt mondtam magamban:

— Eh, most már, hogy magával sodorta a párisi élet árja és belevitte a szinház gépezetébe, feledni fog a kis Cora! Isten veled, Pierre!

Nyilván nem volt ő már az a kis tudatlan, a ki valamikor ebbe a nagy faluba érkezett, hogy fölkeresse az imádottját; a *Kleopatra* tapsokat araró táneznosnője volt és maholnap látni is fogom az arczképét a dіszmüárusok kirakataiban.

Azután ismét hónapok multak el, sőt nem csupán hónapok, és én már végkép elfeledtem a kis táneznosnőt, midőn eszembe juttatta egy levél, megható, megkapó, szeliden könyörgő hangon irt levél...

Ajánló sorokat kért tőlem egy folyamodványához, melyet a tengerészeti miniszterhez akart intézni.

Beteg, mellbajos; azt irta benne s fél attól, hogy Párisban haljon meg. Haza szeretne menni, Réunion szigetére, viszontlátni a honát, az egét, a verőfényét: az életet. Megelégelte már ezt a Párist, a mely megöli. Fél a nyomortól, meg attól, a mi ennek a sovány banyának a rongyos ruhájához tapad. El, haza! Ép olyan lázasan kivánkozott most vissza a kis Cora, mint a hogy ide igyekezett volt, Pierret keresni. De a hazautazáshoz pénz kell ám. S ő rettegett attól a gondolattól, hogy újra a hajónak azon a fúlasztó alsó födélzetén utazzék, azzal a köhögéssel, a mely sorvasztja és «minden tagjában való fájás»-ával. Azt kérte hát a minisztertől, hogy szállittassa haza, de ne tegyék a harmadik osztályba, hadd szivhassa a tenger szabad levegőjét és nézhesse éjszakának idején a csillagokat...

A gőzösnek még csak április 3-án kellett Marseilleből indulnia s Cora már januárius hideg napjaiban folyamodott az elutazhatásért. Nyilván tudta, hogy a hivatalos válaszok lassan érkeznek. A szegény leány kérvénye nem tartozott a tengerészeti miniszterhez, hanem — a szegénykének — eltart-e áprilisig, a napfény felé való tavaszi utazásig. Még csak ahhoz sem volt már kedve, hogy oda üljön a festő elé fehérfőkötős modellnek, az arczképéhez... Apácza?

— Nem.

Nagyon bágyadt vagyok. És nagyon sovány is. Olyan csunya lennék! Nem, nem! Itt hagyom önnek az arczképemet, abból az időből, a mikor még szépnek hihettem magamat. Fesse rá az irgalmas nénék fehér főkötőjét s csinálja meg az arczképet emlékezetből... Aztán küldje el nekem — *oda*.

Nagyon messze van — *odáig*!

A kis Cora el is utazott áprilisban, el *oda*, a hol az ábrándja megszületett volt. A szerelemnek azt az árnyékképét, a melyet itt kergetett, ott még meg fogja találni, biztosabban megtalálja, mint itt a *nagy falu* sáros utczáin...

És én gyakran gondolok reá, arra a finom gyermekfejre, azokra az ábrándos szemekre, arra a hizelkedő, kedves kreol hangra, arra a könyörgésére a kis modellnek:

— Oh, Georges ur, apáczának! Olyan szép az! Annak szeretnék lefestve lenni!

És elgondolom magamban, hogy annak a

fehér párnának, a melyre a kis kreol leány leejtette barna fejét, talán már fölibe is hajolt valamely apáczának a fehér főkötője, az a nagy főkötő, a melyet ő olyan szépnek talált, széles fehér pillangó-szárnyaival — s egy női hang, olyan gyöngéd, mint az övé, a fehér szárnyak közt suttogva, azt mondotta halkan a kis modellnek, a bágyadt, kimerült és szemét örökre behunyó kis Corának:

— Aludjál kis Cora, aludjál csöndesen.

És a kis Cora aztán elszenderült a szép fehér főkötő lebegő szárnyai alatt, elszenderült, hogy álmodjék az ő kedves Pierrejéről, a kit tovább fog keresni a *nagy piaczán* egy nagyobb falunak, abban a másik világban, a mely még nagyobb s még félelmetesebb, mint a mienk: a végtelenségben!

Álmodjál te csak, kis Cora!

Jules Claretie
2 Octobre 1894

CLARETIE GYULA.

Claretie Gyula, kinek legújabb szép elbeszélésével a *Vasárnapi Ujság Regénytárát* megnyitottuk, egyik méltó disze és kitünősége a mai franczia irodalomnak, melynek csaknem minden ágát egyiránt nagy sikerrel műveli. Több mint harmincz év óta szerepel a legelsők közt a harmadik köztársaság iróinak sorában. Nem kisebb irói személyiségnek, mint Georges Sandnak a dicséretét vivta ki 1863-ban megjelent «Pierille» czimű falusi történetével, s az után következett regényeinek egész sorával («Robert Burat» «A miniszter,» «Az elhagyott ház», «Zilah herczeg», stb.) mind jobban megnyerte a közönség tetszését, melynek egyik legolvasottabb és legkedveltebb irója lett. Szakadatlanul működött a hirlapirás terén is s a leghirnevesebb chroniceur-ök, műbirálók és szini kritikusok egyike volt. A párisi életről irt érdekes, pezsgő stilusu, szellemes krónikáit, melyek a «Temps» hasábjain jelentek meg, könyvalakban is kiadta. Eszthetikai dolgozatai a szinműirásra terelték s nehány darabjával szép sikert is aratott. Magyar tárgyu regénye után dramatizált «Zilah herczeg»-ét a Nemzeti Szinházban is előadták. Szinművei és főkép dramaturgiai dolgozatai révén 1885-ben Franczia ország első szinházának, a Molière nevét viselő Comédie francaise-nek az igazgatója lett, s három évvel utóbb a franczia akadémia is fölvette halhatatlanjai közé. Történelmi tanulmányokat is irt, de főkép az elbeszélő irodalomnak szentelte kiváló tehetségének legjavát. Műveiben költői lelke mindig a szépet, a magasztosat, az ideált keresi: előadása gondos, finom, s a stilusnak igazi művészete nyilvánúl benne, a mint legújabb alkotása, «A kis Cora» is ékesszólóan bizonyítja.

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

Folytatás.

Bizonyos Murad, a ki 1786-ban született, unokatestvére volt. A két unokatestvér ellenkező politikai elveket vallott és igy nem érintkezett egymással, noha mindketten Kairóban laktak. Kamilk pasa hive volt az ottomán érdekeknek, és hüségét, mint láttuk, tettleg is bebizonyitotta. Murad szóval és tettel az ottomán befolyás ellen küzdött és csakhamar Mehemed Ali leghevesebb vérü tanácsadója lett a Mahmud szultán elleni vállalkozásokban.

Murad tehát, a Kamilk pasa egyetlen rokona, a ki ép oly szegény volt, mint a milyen gazdag amaz, csak kibékülés esetén számithatott volna unokatestvére vagyonára. A kibékülés azonban nem jött létre. Sőt ellenkezőleg, az ellenségeskedés, sőt a gyülölet és az erőszakosságok még inkább kiszélesitették a szakadást a család két utolsó élő tagja közt.

1806-tól 1824-ig, tehát tizennyolcz évig semmiféle külháboru nem zavarta meg Mehemed Ali uralkodását. Azonban folyvást küzdenie kellett egykori czimboráival, a kiknek a trónját köszönhette, — a mamelukok növekvő befolyása és veszélyes üzelmei ellen. Egy általános mészárlás, a mely 1811-ben az egész Egyiptom területére kiterjedt, megszabaditá őt ezen alkalmatlan seregtől. Azóta hosszú éveken nyugalmat élvezett az alkirály, a ki igen jó viszonyban állt a portával, legalább szinleg, mert a szultán gyanakodott a hübéresére és nem ok nélkül.

Kamilk pasának sokszor kellett éreznie Murad rosz indulatát. Az utóbbi az alkirály vonzalmára támaszkodván, nem szünt meg urát fölizgatni gazdag rokona ellen. Folyvást emlegette, hogy Kamilk a törökök barátja, Mahmud párthive, a kinek ügyéért a vérét is ontotta... Szerinte Kamilk gyanus ember volt... talán kém, a kit szemmel kell tartani... Ez a roppant vagyon egy kézben egyesitve veszélyessé is válhatnék... Szóval, minden képzelhetőt elmondott, a mivel egy elvtelen és lelkiismeretlen uralkodó kinesszomját föl lehet izgatni.

Kamilk pasa mindezzel nem törődött. Visszavonulva élt Kairóban és nehéz lett volna oly kelepczét vetni neki, a melybe belebotoljék. Valahányszor Egyiptomot elhagyta, mindannyiszor hosszu útra kelt, és egy hajón, mely az ő tulajdona volt és a nála öt évvel ifjabb és iránta föltétlenül hü Zo kapitány parancsa alatt állt, bejárta Európa és Ázsia tengereit, egyelőre czéltalannak tartván életét, melynek fővonása büszke közöny volt az egész emberiség iránt.

Ezzel kapcsolatban még az a kérdés is fölmerülhet, vajjon megfeledkezett-e arról a hajósról, a ki életét a Bonaparte által elrendelt kivégzések után megmentette? Hogy megfeledkezett-e?... bizonynyal nem. Ily szolgálatokat nem lehet elfeledni. De vajjon e szolgálat elnyerte-e már a jutalmát? Ez nem látszott valószinünek. Avagy talán később szándékozott Kamilk a háláját tanusitani és csak az alkalmat várta, mikor valamelyik tengeri kirándulásában a franczia vizekbe jut?... Ki tudta volna ezt megmondani?

Egyébiránt Kamilk 1822 táján nem titkolhatta el többé maga előtt, hogy nagyon gyanakodnak rá és hogy Kairóban való tartózkodásai alkalmával szigoru fölügyelet alatt áll. Az alkirály több rendbeli tervezett utazásait betiltotta. Unokatestvérének folytonos izgatásai következtében szabadsága komolyan veszélyeztetve volt.

Murád 1823-ban megnősült, de oly körülmények közt, a melyek nem voltak alkalmasak arra, hogy neki magas állást biztositsanak. Egy fiatal fellah leányt, csaknem rabszolganőt vett nőül. Nem lehet tehát csodálkozni, hogy folytatni akarta alattomos üzelmeit, a melyeknek segélyével Kamilk pasa állását megingatni igyekezett, kizsákmányolván befolyását, a melylyel Mehemed Alinál és fiánál, Ibrahimnál birt.

Különben Egyiptomban nem sokára oly időszak következett be, a melyben az egyiptomi fegyverek ismét fényesen tündököltek. 1824-ben Görögország föllázadt Mahmud ellen és a szultán fölszólította hübéresét, hogy legyen segitségére a lázadás elnyomásában. Ibrahim százhusz vitorlás hajóhaddal elindult Morea felé, a hol partra is szállt.

Kamilk pasának tehát alkalma nyilt életét kissé érdekesebbé tenni; újra megedzeni magát a husz év óta abbanhagyott veszélyes kalandok közepette és pedig annál nagyobb hévvel, mert hiszen a porta jogainak védelméről volt szó, a melyeket a peloponnezusi forradalom veszélylyel fenyegetett.

Fölajánlotta szolgálatát Ibrahim hadseregében, visszautasitották. Szolgálni akart mint tiszt a szultán hadseregében, visszautasitották, és ez nem azon emberek végzetes befolyásának az eredménye volt-e, a kiknek érdekében állt, hogy el ne bocsássák szem elől a milliomos rokont?

A *görögök függetlenségi harcza* ezúttal e hősies nemzet javára dőlt el. Három év multán, melyek alatt Ibrahim csapatai embertelenül üldözték őket, az egyesült franczia, angol és orosz hajóhadak megsemmisitették a török flottát Navarinnál 1827-ben és Mehemed Ali kénytelen volt visszaparancsolni Egyiptomba hajóit és a hadseregét. Ibrahim tehát visszatért Kairóba, Muradtól kisérve, a ki szintén résztvett a peloponnezusi hadjáratban.

E naptól fogva Kamilk pasa helyzete rosszabbra fordult. Murad gyülölete annál inkább fokozódott, mivel 1829 elején egy fia született a fellah leánynyal kötött házasságából. A család szaporodott, de a vagyon nem. Szüksége volt tehát, hogy az unokatestvére vagyonát valahogy megkaparitsa. Az alkirály nem fog vonakodni ettől a jogfosztástól. Ilyen dolgok már történtek Egyiptomban és történni fognak ezentúl is, nemcsak ott, hanem kevésbbé keleties müveltségü országokban is.

Kérjük az olvasót, sziveskedjék emlékezetében tartani, hogy Murad fia a Szauk nevet kapta.

A dolgok ily állása mellett Kamilk pasa látta, hogy rá nézve nem marad egyéb hátra, mint összeszedni vagyonát, a mely legnagyobbrészt gyémántokból és egyéb drágakövekből állt és mindenestől elhagyni Egyiptomot. Ez meg is történt, ép oly óvatossággal, mint ügyességgel, néhány Alexandriában lakó külföldi segitségével, a kikkel Kamilk a szándékát közölte. Bizalmában nem csalódott és az útrakelés a legnagyobb titokban hajtatott végre. Kik voltak és milyen nemzetbeliek ezek a külföldiek, azt egyedül csak Kamilk pasa tudta.

Három vasabroncsos és kettős burkolatu hordó, a melyek a spanyol borok tartására használt hordókhoz hasonlitottak, elég volt a kincsek elhelyezésére. A hordókat titokban egy nápolyi hajóra szállitották és a tulajdonosuknak is sikerült Zo kapitány kiséretében ugyanarra a hajóra szállnia, miután százféle veszélyt szerencsésen elkerült, mert Kairótól Alexandriáig kémek voltak a nyomában és az utóbbi városban is fölügyelet alatt állt a megérkezése óta.

Öt nap mulva a nápolyi hajóról kiszállt Latakiában és onnét Aleppóba ment, a melyet jövő lakhelyéül választott. Vajjon Sziriában, hol egykori tábornoka, Abdallah, a st.-jean-d'acrei pasa pártfogása alatt állt, volt-e oka félni Muradtól? Bármily vakmerő volt is Mehemed Ali, hogyan kerithette volna öt kézre abban a tartományban, a melyre a fényes porta mindenható joghatósága terjedt ki?

És a dolog mégis lehetségessé vált.

Ugyanezen évben — 1830-ban — Mehemed Ali megszakitotta az összeköttetéseit a szultánnal. Széttépni a hübéri köteléket, a mely öt Mahmudhoz kapcsolta, Sziriát bekebelezni egyptomi birtokaiba, sőt talán elfoglalni az ottomán birodalom trónját, e reményeket az alkirály nagyravágyása nem tartotta utolérhetetleneknek. Ürügyöt találni nem volt nehéz.

A Mehemed Ali hivatalnokai által zsarnoki módon elnyomott és kizsákmányolt fellahk közül sokan Sziriában kerestek menhelyet, a hol Abdallah megigérte nekik a pártfogását. Az alkirály e szegény emberek kiadatását követelte. A st.-jean-d'acrei pasa megtagadta e követelés teljesitését. Mehemed Ali fölhatalmazást kért a szultántól arra, hogy Abdallaht fegyveres erővel kényszerithesse. Mahmud azt felelte, hogy a fellahk török alattvalók levén, Abdallah nem tartozik őket kiszolgáltatni az egyiptomi alkirálynak. De rövid idő mulva biztositani akarván Mehemed Ali segitségét, vagy legalább semlegességét a legutóbb föllázadt skutarii pasa

elleni küzdelmében, megadta a kért fölhatalmazást.

Különböző körülmények, többek közt a kholera kitörése a Levante kikötőiben meglehetősen késleltették Ibrahim elindulását, s harmincz-kétezer emberből és huszonkét hadihajóból álló hadseregének odavezetését. Kamilk pasának tehát ideje volt gondolkozni a veszélyről a melyet az egyiptomiak megjelenése Sziriában a fejére zúdithat.

Okos dolog lenne-e Aleppóban maradni akkor, mikor Ibrahim hadserege Szyriát elárasztani készült? Igaz, hogy a hadjárat csak a st.-jean-d'acrei pasa ellen indult. De vajjon az alkirály meg fogja állitani győzelmes hadseregét Abdallah letétele után? Nagyravágyása be fogja-e érni egyetlen bünös megfenyitésével? Nem fogja-e fölhasználni az alkalmat, Sziria meghóditására, a mely vágyainak állandó tárgya volt? És St.-Jean-d'Acre után nem fogják-e Ibrahim katonái Damaszkuszt, Szidont és Aleppót is fenyegetni? Ettől legalább is nagyon lehetett tartani.

Kamilk pasa ezúttal véglegesen határozott. Nem őtet akarták kézrekeriteni, hanem főleg a vagyonát, a melyre Murad áhitozott és a melyet tőle el akart ragadni, ha mindjárt nagy részét át kellene is engednie az alkirálynak. Nos hát a vagyont el kellett tüntetni, el kellett rejteni oly helyre, a melyet senki se födözhet föl. Aztán be kellett várni az eseményeket, akár arra szánja el magát Kamilk pasa, hogy elhagyja végkép a Keletet, a melyet annyira szeretett, akár pedig a nyugalom és biztonság annyira helyreálljon Sziriában, hogy kincseit visszavihesse e tartományba a rejtekhelyükről.

Zo kapitány helyeselte Kamilk pasa tervét és vállalkozott annak megvalósitására, úgy, hogy a titok soha se födöztethessék föl. Megvásárolták egy brigget. A legénységet teljesen különböző elemekből állitották össze, a melyeket még a nemzetiség közössége se füzött egymáshoz. A hordókat a nélkül szállitották a hajóra, hogy a tartalmukat bárki sejthette volna. A hajó, a melyen Kamilk pasa is elhelyezkedett, április 13-án indult el a latakiai kikötőből.

Mint tudjuk, Kamilk pasa oly szigetet akart földfedezni, a melynek fekvését kivüle és Zo kapitányon kivül senki se ismerje. Szükséges volt tehát, hogy a legénység ne tájékozhassa magát a hajó útirányа felől. Ehhez képest járt el Zo kapitány és tizenöt hónap óta folyvást változtatta a hajó útját. Vajjon elhagyta-e a Középtengert és ha elhagyta, visszatért-e oda megint? Bejárta-e a régi szárazföld egyéb tengereit? Csakugyan Európában volt-e az újonnan fölfedezett sziklaszirt? Annyi bizonyos hogy a brigg egymás után nagyon különböző égövek alatt kalandozott és hogy a legjobb hajós se tudta volna megmondani, hol járt jelenleg. Több évre el lévén látva élelmiszerekkel, soha sem kötött ki, csupán olyankor, a mikor a vizkészletet kellett megujitania, de a mint ez megtörtént, azonnal tovább indult és csupán Zo kapitány tudta, hogy hol állomásoztak néhány óráig.

Már elmondtuk, hogy Kamilk pasának sokáig kellett utaznia, mig megtalálta a czéljára alkalmas szigetet és azt is elbeszéltük, hogy épen akkor tünt fel az oly fáradhatatlanul keresett sziklaszirt, mikor elhatározta, hogy kinceseit a tengerbe dobja.

E dolgoknak Egyiptom és Sziria történelmével való kapcsolatát szükséges volt elmondanunk. Ezentúl alig lesz erről szó többé. Az elbeszélés kalandosabb fordulatot fog venni, mint kezdetben hinni lehetett volna. De biztos alapra kellett támaszkodnunk és ezt tette vagyis legalább ezt kisérlette meg a szerző.

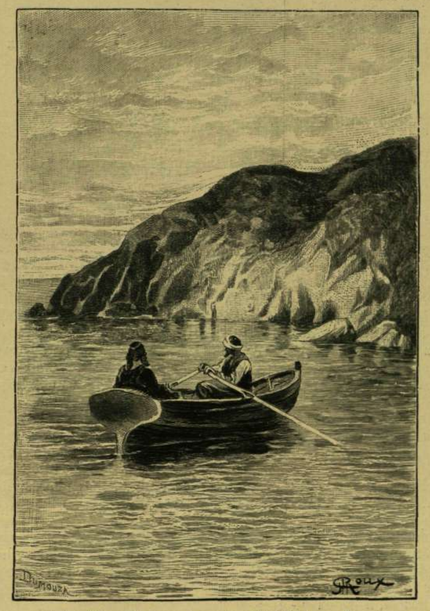

A kapitány két hosszú evezőlapáttal fölfegyverkezve.

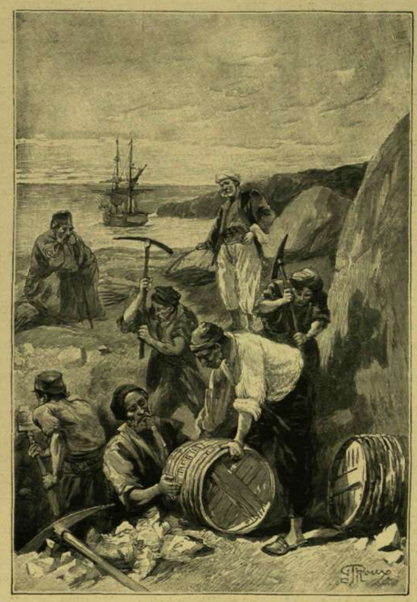

Nehéz munka volt.

III. FEJEZET.

A melyben az ismeretlen sziget átalakul föltörhetlen kincses szekrénynyé.

Zo kapitány kiadta a parancsait a kormányosnak. Aztán bevonatott néhány vitorlát, úgy, hogy teljesen ura lehessen a hajója mozdulatainak. Éjszakkelet felől könnyed hajnali szellő lengett, és a brigg könnyű szerrel közeledhetett a szigetecskéhez. Ha a tenger hullámosabbá lenne, a szirtek alatt biztos menhelyet találna a hullámcsapás ellen. Mialatt Kamilk pasa, a hajó párkányra támaszkodva, figyelmesen nézett maga elé, a kapitány a hajó előrészén ügyes tengerészhez méltóan vezényelte a brigget a szirtek közt, a melyeknek fekvését jelezte a tenger térképe.

Valóban, itt rejtőzött a veszély. E csöndes, hullámtörés nélküli viz alatt nehéz észrevenni a szirteket, a melyek csaknem a viz tükréig emelkednek. Semmiféle nyom se jelezte a hajózható csatornát. Úgy látszott, mintha nagyon könnyü volna a sziget partjaihoz eljutni, mert a közelében semmiféle szirt se mutatkozott. A vitorlamester, a ki a mérczét kivette, nem vett észre hirtelen talaj-emelkedést.

Elmondjuk, milyennek látszott a szigetecske körülbelül egy tengeri mérföldnyi távolságból, hajnalkor, midőn a nap keletről nyugatnak világitotta meg, kiemelkedvén a ködpárák közül, a melyek napkeltekor elhomályositották.

Csakugyan csak szigetecske volt és semmi egyéb, a melynek birtokára igényt támasztani egyetlen hatalmasságnak se jutott volna eszébe, kivévén természetesen a kapzsi Angolországot. És azt, hogy e sziklahalmazt a geografusok még nem ismerték és hogy az a tengeri térképeken még nem szerepelhetett, leginkább bizonyitja ama tény, hogy az angolok még nem alakitották át egy második Gibraltárra, a mely a tenger e része fölött uralkodnék. A szigetecske kétségkivül a rendes tengeri közlekedési útaktól távol feküdt és csak a legutóbbi időkben keletkezett.

Általános alakjára nézve, meglehetős egyenletes fönsik volt, a melynek körülbelül háromszáz ölnyi kerülete százötven öl hosszuságú és hatvan-nyolczvan öl szélességű szabálytalan ovált képezett. Nem azon egymásra tornyosult sziklahalmazok közé tartozott, a melyek daczolni látszanak az egyensuly törvényeivel.

Kétségtelen, hogy a föld kérgének lassú és fokozatos emelkedése következtében keletkezett. A partjain nem léteztek kisebb-nagyobb mértékben mély öblöcskék vagy beszögellések. Legkevésbbé hasonlitott ama kagylókhoz, a melyekre a természet a szeszélyének ezerféle fantáziáját pazarolja, hanem inkább egy osztriga, vagy egy teknősbéka teknőjéhez és a közepe felé magasabbra domborodott, annyira, hogy legmagasabb pontja mintegy százötven lábnyira volt a tenger szine felett.

Fának, növényzet nyomainak, emberi lakhelynek árnyéka se volt e szigetecskén, a melyen — ez iránt egy pillanatig se foroghatott fönn kétség — senki se lakott és nem is lakhatott. Senki által sem ismert fekvésénél és teljes kopárságánál fogva Kamilk pasa nem is találhatott volna alkalmasabb helyet ennél, hogy teljes legyen a biztonsága és sérthetetlen a titka annak a letétemének, a melyet itt elhelyezni szándékozott.

— Az ember szinte azt hinné, hogy a természet külön és egyenesen erre a czélra alkotta! kiáltá Zo kapitány.

E közben a brigg folyvást lassan előre haladt, csökkentve a vitorlázatát. Végre, mikor már csak egy fonalnyira volt a parttól, elhangzott a parancs a horgonyvetésre. A horgony azonnal elsüllyedt és huszonnyolcz ölnyi mélységben érte el a tenger fenekét. A mint látható, a sziklás tömeg lejtői rendkivül megközelithetők voltak, legalább ezen az oldalon. A hajó még közelebb férhetett volna hozzá, sőt talán ki is köthetett

volna a parton, a nélkül, hogy feneket érne. De minden esetre czélszerűbb volt ily távolságban maradni tőle.

Mikor a brigget a horgony megállította, a vitorlamester bevonatta az utolsó vitorlákat is, a kapitány pedig a következő kérdést intézte Kamilk pasához:

— Fölszereljem a nagy csónakot, kegyelmes úr?

— Nem, csak a kis csónak álljon rendelkezésünkre. Mindenekelőtt csak azt akarom, hogy mi ketten szálljunk partra.

— A mint excellenciád parancsolja.

A legközelebbi pillanatban a kapitány két hosszú evezőlapáttal fölfegyverezve a hajó elején, Kamilk pasa pedig a hátulján állt. Néhány percz mulva a kis csónak kikötött egy kis elöszögelő pont mögött. Zo kapitány a csolnakot egy sziklarepedékben jól megerősítette. Ő excellenciája partra szállt és birtokába vette a szigetecskét.

Ez alkalommal nem tűztek ki lobogót, ágyút sem sütöttek el. Nem valamely állam ténykedett mint első foglaló, hanem egy magános ember kötött ki a szigetecskén azzal a szándékkal, hogy azt három vagy négy óra múlva ismét elhagyja.

Kamilk pasa és Zo kapitány azonnal észrevették, hogy a sziget sziklái nem nyugodtak homokos alapon, hanem egyenesen a tengerből emelkedtek ki ötven-hatvan foknyi hajlással. Kétségtelen volt tehát, hogy a tenger alatti talaj fölemelkedése következtében képződött.

Szemleútjokat a sziget megkerülésével kezdték, és lábaik minden emberi nyomtól menten maradt jegeczedett kvarczot tapodtak. A sziget partját a sós hullámok még sehol se rongálták meg. A fölszínen nem látszott egyéb cseppfolyó anyag ama viznél, a mely a legutóbbi esőzések óta még-megmaradt nehány keskeny posvány feneken. Növényzet még tengeri és egyéb mohák alakjában se mutatkozott, a melyek elég szaporák és erősek arra, hogy a sziklákon is tenyészszenek, a melyekre a szél néhány termő csirát sodort. Kagylók se látszottak sehol, sem élő, se holt állapotban, a mi valóban sajátszerű anomalia volt. Itt-ott madárhulladék látszott, a melyet a göelandok és sirályok hagytak hátra, az állatvilág egyedüli képviselői e vidéken.

Kamilk pasa és Zo kapitány, miután a szigetet körüljárták, fölmentek a középen kiemelkedő domborulatra. Sehol se volt nyoma annak, hogy akár régebben, akár a közelmúltban valaki járt volna itt. Mocsoktalan tisztaság uralkodott mindenütt.

A dombtetőre fölérkezvén, körülbelül százötven láb magasságban voltak a tenger színe fölött. Itt letelepedtek egymás mellé és kiváncsian vették szemügyre a láthatárt.

A végtelen víztükörből, a mely a napsugaraktól csillogott, sehol sem emelkedett ki szárazföld. A szigetecske tehát nem tartozott semmiféle szigetcsoporthoz, a milyenek több tengeren léteznek. A tenger e részén egyetlen hegycsúcs se látszott. Zo kapitány a szemére illesztett látcsövön át hasztalan keresett vitorlát a roppant kiterjedésű látkörben. A tenger teljesen néptelen volt e pillanatban és a sziget közelében horgonyzó hajó nem forgott abban a veszélyben, hogy valaki észrevegye azon öt vagy hat óra alatt, mig itt horgonyozni fog.

— Tökéletes szabatossággal ismered azt a pontot, a hol ma, szeptember 9-én vagyunk? kérdé Kamilk pasa.

— Kétségtelen szabatossággal, kegyelmes úr, — felelé Zo kapitány. — De nagyobb biztonság okáért még egyszer meg fogom állapitani.

— Ez valóban szükséges lesz. De hogyan lehet megmagyarázni, hogy ez a kis sziget nincs jelezve a térképeken?

— Véleményem szerint annak lehet ezt tulajdonitani, hogy csak a legutóbbi időkben képződött, kegyelmes úr. Minden esetre megnyugtathatja excellenciádat az a tény, hogy nincs jelezve a tengeri térképeken és hogy biztosan meg fogjuk találni ugyanezen a helyen, mikor excellenciádnak méltóztatni fog ide visszatérni.

— Igen, majd mikor a zavargós idők véget érne! Mit bánom én, ha ezek a kincsek akár hosszú évekig is el lesznek ásva e sziklák alatt? Nem lesznek-e itt nagyobb biztonságban, mint aleppói házamban? Ide sem az alkirály vagy a fia, Ibrahim, sem az a gyalázatos Murad nem jöhetnek, hogy elrabolják tőlem. Inkább a tengerbe dobattam volna, hogysem a Murad kezeibe kerüljenek.

— Ez minden esetre sajnálatos kényszerűség lett volna, — viszonzá Zo kapitány, — mert a tenger nem adja vissza, a mit egyszer rábiztak. Nagy szerencse tehát, hogy földöztük ezt a szigetecskét, a mely excellenciád kincseit híven meg fogja őrizni és érintetlenül vissza is fogja adni.

— Jer, — mondá Kamilk pasa és fölkelt a helyéről. — Nem szabad elodáznunk a tenndőinket és jobb szeretem, ha a hajónkat senki se látja meg ezen a vidéken.

— Szolgálatára állok, kegyelmes úr?

— Senki se tudja a hajón, hogy hol vagyunk.

— Biztositom excellenciádat, hogy senki se tudja.

— Sem azt, hogy melyik tengeren járunk?

— Még azt sem, hogy ez a tenger az ó-világhoz tartozik-e, vagy az újhoz. Tizenöt hónap óta kalandozunk az Oczeánokon és egy hajó tizenöt hónap alatt nagy távolságokat bejárhat a szárazföldek közt.

Kamilk pasa és Zo kapitány lementek a part azon pontjához, a hol a kis csónak várt rájuk. Mielőtt beszálltak volna, a kapitány igy szólt:

— Azt parancsolja excellenciád, hogy mihelyt a dolgunkat befejeztük, Sziria felé irányozzuk utunkat.

— Nem, ezt nem szándékozom tenni. Mielőtt Aleppóba visszatérnék, bevárom, míg Ibrahim katonái kiüritik a tartományt és a nyugalom ismét helyreálljon Mahmud uralma alatt.

— Nem gondolja excellenciád, hogy az alkirály Sziriát a saját birtokaihoz kapcsolhassa.

— Nem! a prófétára mondom, hogy nem! kiáltá Kamilk pasa, a ki e föltevés hallatára elvesztette szokott hidegvérűségét. — Lehetséges, — mert Allah útjai kiszámithatlanok, — hogy bizonyos időre, a melynek a végét elérni remélem, Sziria be fog kebeleztetni Mehemed Ali birtokaiba! De hogy vissza ne kerüljön többé a szultán uralma alá, azt Allah nem fogja megengedni!

— Hol szándékozik excellenciád menhelyet keresni, miután e vidéket elhagytuk?

— Sehol se, Zo kapitány, sehol se! Miután a kincseim e sziget sziklái közt biztonságban lesznek, hadd maradjanak itt. Mi pedig, kapitány, tovább fogunk hajókázni ezentúl is, a mint már oly régóta hajóztunk együtt.

— A mint excellenciád parancsolja.

Néhány percz mulva Kamilk pasa és Zo kapitány ismét a hajójukon voltak.

Kilencz óra tájban a kapitány megállapitotta a sziget hosszusági fekvését; délben, mikor a nap a délkört eléri, meg fogja állapitani a szélességi pontot a lehető legszabatosabban. Aztán parancsot adott, hogy a nagy csónakot fölszereljék és abban elhelyezzék a három hordót, az elrejtésükhöz szükséges eszközökkel, csákányokkal, fejszékkel, kalapácsokkal, czementtel, stb.

Délelőtti tiz óra előtt minden készen állt. A csónakban hat matróz helyezkedett el, a kiknek sejtelmük se volt arról, mit tartalmaz a három hordó és miért fogják elásni a sziget sziklái közt. De ez nem tartozott rájuk és nem is ébresztette föl kiváncsiságukat. Megszokták az engedelmességet és valódi gépek voltak, a melyek működtek, a nélkül, hogy a dolgok miértje felől tudakozódtak volna.

Kamilk pasa és Zo kapitány a csónak hátulsó részén foglaltak helyet és néhány evezőcsapás után kikötöttek a szigeten.

Mindenek előtt ki kellett választani az alkalmas helyet, nem nagyon közel a parthoz, a melyek ki voltak téve a hatalmas hullámcsapásoknak a napéjegyeni viharok alkalmával, se nagyon magasan, hogy elkerültessék a sziklaszakadás veszélye. Legalkalmasabb helynek látszott egy meredek szikla töve, a szigetecske délkeleti oldalán.

A matrózok Zo kapitány parancsára, partra szállitották a három hordót, valamint műszereiket és elmentek vele a kiszemelt helyre, a hol azonnal elkezdték vágni a sziklákat.

Nehéz munka volt. A jegeczedett kvarcz nagyon kemény anyag. A matrózok a csákányütések következtében kiröpülő sziklaforgácsot gondosan összegyüjtötték, hogy kitöltsék vele az üreget, miután a hordókat abban elhelyezték. Több mint egy órai munkába került, mig sikerült kivágniok egy öt-hat lábnyi mélységű és ugyanily szélességű üreget, egy valóságos sirt, a melyben egy halott álmát sohse háborgatta volna a legdühöngőbb vihar se.

(Folyt. köv.)

A Franklin-Társulat kiadása Budapesten.

Illusztrált diszmű nagy negyedrétű alakban

GYULAI PÁL KÖLTEMÉNYEI

ROTHFELDNÉ HIRSCH NELLI RAJZAIVAL.

Rendkivül díszes kötésben, aranyozott dombornyomású födéllel és atlaszra nyomtatott képpel, 14 fénymetszettel és 9 autotypiával.

Whatman-szerű papiroson. ***Bolti ára 20 forint.***

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

OLCSÓ KÖNYVTÁR

Szerkeszti

GYULAI PÁL.

Legujabban megjelent füzetek:

337. szám. *Schultz* Johanna. **Colette fogadalma.** Regény. Francziából forditotta Haraszti né Récsi Jolán. Ára füzve 40 kr.

338. « **Heine emlékiratai.** Valóság és költészet. Forditotta és bevezette Zollner Béla. Ára füzve 40 kr.

339. « *Racine.* **Phaedra.** Tragédia öt felvonásban. Francziából forditotta Horváth Döme. Második kiadás. Ára füzve 20 kr.

340. « *Voltaire.* **Zaire.** Dráma öt felvonásban. Francziából forditotta Horváth Döme. Ára füzve 20 kr.

341. « **A zsidók és az antiszemita áramlat.** *Leroy-Beaulieu* nyomán Dr. Simonyi Jenő. Ára füzve 30 kr.

342. « **Mickievicz Ádám szonettjei.** Lengyelből forditotta és bevezette Béri Gyula. Ára füzve 20 kr.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

AZ ÁROK TESTVÉREK.

Elbeszélés.

Irta KISTELEKI EDE.

Mikor még Árok Tamásnak a híre Szent-Lászlótól Csanyig szárnyalt...

Csak úgy ne lett volna, hogy a mennyit föl, annyit le is a kerék.

Meghibbant annak az esze, a ki azt kitalálta. Vagy nagyon is okos ember lehetett az.

Beteljesült Árok Tamáson. Dehogy számitott volna rá. Oda a hires gazdaság! Ebmódon is jött az, ebmódon is ment el.

Mikor saját édes öcsesétől, Árok Lőrincztől elszedette az atyai jusst, — harminczhat ökör szántott a parlagon.

Harminczhat cserebogár is megmunkálhatná, a mi most a nevén van.

A sokon kezdte, a semminél állapodott meg.

Hát Árok Lőrincz?

Az meg a semminél is kevesebben kezdte, most pedig a foghatós gazdák között bátran verhetné a mellét, ha valami kis kényesség is szorult volna bele. Dehogy áll ki a jámbor legénykedni a vannal, a nincset is hozzátoldaná a valamicskéhez: a mennyit föl a kerék, annyit le is...

Ugy történt az Árok Tamáson. Zsellérkedik valahol, ugy hallja Lőrincz. A kiket elvert hajdan a kapujából, azoknak a kenyerén tengődik mostan.

Volt már nem egy kisérlet erről a részről, hogy juttasson valamit a keze alá Lőrincz. Inkább országut szélét állná s a koldús kalapjából markolná föl Árok Tamás a koldult filléreket, mintsem Árok Lőrincz, az ő édes öcsese...

— Váljék méreggé a falat számba, mely az ő keze keresménye után jutna hozzám. Égetné, mint pokol a gyomromat. Éhen-szomjan elhullani inkább lássam három neveletlen gyermekemet, szűz meztelenre vetköztessen inkább az inség... Pedig már attól se vagytok nagyon messzire Árok Tamások...

— Vedd fel asszony hátadra azt a tapogatót, én a kis kötött hálót fogom alá, indúljunk a Csányi Gerő székire, hallom, hogy van abban hal.

Káka és nád-közé elbujt vadviz, melyet nincs az a forróság, hogy kiszáritson.

Egyik oldalról az ötömösi járás kapcsolja körül, másik oldalról tanyaházas szántóföldek veszik ölbe.

Fölötte gémek szürke csapatja száll, sivalkodó bibiczek lepik el szinét, halászmadarak száz fajtája lubiczkol benne hórihorgas lábakon.

Bokros káka tövén a vadrucza rakta meg fészkét, tollasodó fiai hápognak benne.

Egyszer csak fölrebbennek a bibiczek, a gém lomhán lebbenti szárnyát ötször is, hatszor is, míg a levegőbe bir kapaszkodni.

Megáll Árok Tamás a csatakos viz szélén. Leemeli Lantos Ágnes, az ő élete-párja válláról a haltapogató szerszámot.

Kötözködik térdig meztelenre. Majd az asszony is neki lát. Lehányja magáról a foltos felsőt, marad az alsó rongyos szoknyában. Széthajlanak a bokor-káka lengő szálai, csobban a viz bokáik körül. Átszürödik a zöldes hab a kötött hálólyukán, néha-néha megkoppan benne valami.

Felrántják hirtelen. Fürge hal kerül a kezeik közé.

— Álljanak meg kegyelmetek!

Felüti fejét Árok Tamás a szürödő habokról, sülyedő lába megáll a tó iszapos fenekén. Egy éhes bögöly kerülgeti arczát.

— Tegyék le kelmetek a hálót, a viz az enyém, a hal is enyém abban.

— Eltiltod ezt is, Csányi Gerő... jól teszed, én se tennék máskép, hej én se cselekedtem különben valamikor.

— Hanem ha kibérlik... szólott Csányi Gerő.

Meg lett az alku. Árok Tamásé a viz Péter-Páltól Kisasszony-napjáig.

Övé benne addig minden hal, akár irmagul se hagyjon benne . . . kifoghatja mindet.

Neki is látnak — virradattól alkonyatig csobog a vizben Lantos Ágnes, virradattól alkonyatig szüri a vizet Árok Tamás.

Hal megakad a hálóban, a fanyar arczokon egy-egy mosoly lebben végig.

A kátai piaczra is kerül abból, de vajmi kevés.

Azt hitték, hogy többet fognak.

De a második nap már annyit se.

A harmadik nap délig hiába szüri a vizet, a háló nem koppan egy izben sem.

Gém se kerülgeti már a környéket, a bibiczek is elhuzódtak más vidékre, minek is ácsorognának itt hiában.

Verejtéket hullajt Árok Tamás homloka, kékre dagadnak erei karjában, fogait néha öszszecsikoritja, aztán felüti arczát az égnek s káromolja az Istent, hogy ismét csalódott. Kifogyott a hal a vizből.

— Menjünk innen, hogy soha vissza ne térjünk. Tedd fel, asszony, azt a hálót. Huzd fel a tapogatót . . . száradjon ki utolsó cseppig a Csányi Gerő székvize vagy tüzes ördögök fürödjenek meg benne . . .

Nem is akart másnap felé tekinteni.

Odateritette szürét a kunyhó elé. Rápihent arra. A vér elhagyta arczát, a mi melegség volt testében, mind a fejébe gyülekezett Árok Tamásnak.

Ugy érezte, mintha szédülne. Lehanyatlott tenyeréről a feje, alácsüngött mellére. Olykor felnyitotta pilláit, majd lezárta azokat szemeire, mig végre elszunnyadt.

Lantos Ágnes pedig, az ő hitvestársa, ellopódzott a kunyhótól. Felveté vállára a tapogatót s ment a megátkozott viznek. Fű zizzent léptei után, a fölriasztott szöcskék keresztben ugráltak előtte.

Fahegyében állott már a nap, mire Csányi-székhez megérkezett.

Ott a gémek ujra beálltak a vizbe, bibiczek sivalkodva röpködék körül széleit.

A bokros káka egy-egy szála keményen megmozdult néha, mintha meglökné valami; a vizen hosszú hullámcsikok futottak által, hol egymás mellett, hol keresztben egymással.

Ezüstcsillagok csillogó lepke-táncza a zöldes habok fölött . . .

Lantos Ágnes felkötözködött térdig. Leborítá a vizre a tapogatót. Gyors ütenyben fel-fel kapkodta, majd újra ráborítá a vizre. Egy lépése, egy mozdulata sem esett hiába.

Megrezzent olykor, ha meztelen térdeinek neki ütődött az úszó hal. S a mint ott a vízben hajlongott, mellén kigombolózott a viseltes patyolat-ing. Azt se vette észre, nem is bánta. Emlői kipillantottak olykor a vászon hasadékokon, fel-felcsobbant rájuk a viz...

Délig tele lett hallal a hosszu tarisznya, a kétfülü kas, kékfestő szoknyájára döntögette azután ki s abba vitte a többit hazafelé.

Másnap még többet fogtak...

Harmadnap már kocsival kellett a halért menni.

Megszelidült Árok Tamás arcza. A kátai piaczon kelendő volt az új halász portékája.

Sápadt arczába újra visszauszott a pirosság, szemei ölő fényessége eltünt.

— Lám, hogy megsegit bennünket a jó isten. Csak nem árendáltuk ki hiába. Jó lesz, ha már most korábban neki látunk a halászatnak.

Negyedik nap éjfél után egy órakor megindúl Árok Tamás a hálóval kunyhójából. Vigan lép-

kedett a holdvilágos éjszakában. Fölötte vadruczák szántják át suhogva a levegőt ... valahol nem hagynak nekik békét a puskások.

Hosszu árnyéka mint kisértet jár nyomában. Mögötte legidősb gyermeke, Árok Fercsi lépked s nagyokat törül olykor álmos szemein.

Mikor a fához közel érnek, a hold fehér világa mellett kiválnak előttük a mozgó alakok.

— Kiket látsz ott, fiam?

— Kocsi, egyik deres ... a másik pej ... a tó szélén áll valaki.

— Siessünk fiam, meglop bennünket.

Hát a mint oda érnek, Árok Lőrincz, a Tamás öccsce felhág a kocsira; valami nagy bárkának feszegeti azon ajtaját.

Árok Tamás oda szökik hozzá egy ugrásra, mintha párducz vetné magát zsákmányára.

A hold elsötétedik, iszapos felhő elé borul tejarczának ...

Csak a dulakodó fogesattogását hallani, csak a káromkodó beszéd szárnyalja tul a nádas halk suhogását.

— Meg akartál lopni. Te vagy a gonosz, nem én. Az utolsó falatot akartad elvenni, hogy láss kapud elé jönni leemelt kalappal, koldulva, — de nem érted volna meg soha. Inkább dögkutyán rágódnám, mint a te kenyereden ... gonosz! Tele máma a bárka ugy-e, tele van hallal. Ez az én tavam, az én halam. Kifizettem érte a drága árendát.

— Tied bátyám! Tied! ... hallatszik egy félig elfojtott tompa hang.

— Tied? Lőrincz, haha, Árok Lőrincz, a híres gazda éjnek éjszakáján eljött engem meglopni. Ülj csak ide a kocsidra öcsém, a pusztai kapitány kaszárnyája nincsen olyan nagyon messzire, majd ott bevallod a magad szégyenét.

— Kapitány uram! Nem tudom, milyen gonosz lélek vitt reá, de én azt az én szegény bátyámat meg akartam kárositani. El akartam venni az utolsó falatot szájától, hogy koldulva jöjjön már egyszer a gőgös ajtóm felé ...

Sas Lajos, a szegedi pusztai kapitány elhülő tekintettel ránéz Árok Lőrinczre, a híres felsőrészi gazdára, hogy tolvajnak vallja itt be magát, hogy elismeri, hogy bünön kapták ...

Törvényt hát fejére; tolvajé a börtön. Becsukatja.

Kimegy Árok Tamás a tóra, kiballag a székre.

Neki veti hálóját a zöldes haboknak, szüri a vizet, fogja a halat.

Másnap is kimegy Árok Tamás a tóra, becsobogja az egész székvizet, hajnaltól delelő délig, hiába.

Verejtéket hullajt ismét homloka.

Kékre dagadnak karjában erei, fogait olykor összecsikoritja, azután felüti arczát az égnek. Megakad a káromló szó torkán, elereszti kezéből a hálót, összekulcsolja kezeit, égő szemeiből könyek perdülnek alá a zöldes habba.

— Jóságos istenem, áldd meg százszor annyival, a mennyit velem tőn. Ezerszer annyival, viruljon a bőség keze minden mozdulata után. Legyen áldott a por is, melyet lába tapad.

— Kapitány uram! Bocsássa kérem szabadon az én testvéröcsémet, nem vétett az még élőben halandó embernek. Bocsássa elém, csak egy szóra, csak egy kis beszédem volna vele.

Ott megnyilik a tömlöcz ajtaja. Félreáll a pandur a tisztes gazda elől, mikor az a küszöbre kilép.

Hát Árok Tamás az öregebbik testvér oda borult az öccse elé. Átkapcsolja derékon két karjával, rácsik feje amannak a vállára, leáztatja a hulló könnyeivel a börtön porát, gombos kis újjasáról ...

S megint megtelnék ám a Csányi Gerő székvize hallal, de nincs már arra szüksége többé Árok Tamásnak.

—

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

Folytatás.

Kamilk pasa leült oldalt. Szemei a messzeségbe elmerengtek, elméjét valamely fájdalmas gondolat gyötörte. Talán a fölött tünődött, vajjon nem volna-e jobb, ha ő is lefeküdnék ide a kincsei mellé és aludná az örökkévalóság álmát?... És valóban, hol találhatna biztosabb menhelyet az emberek igaztalansága és hűtlensége ellen?

Mihelyt a hordókat elhelyezték az üregben, Kamilk pasa odament és egy utolsó pillantást vetett rájuk. Oly különös volt a magatartása, hogy Zo kapitány azt hitte, hogy a kiadott parancsot vissza fogja vonni, a határozatát meg fogja másitani és ismét a tengerre száll, a kincseivel együtt.

Nem tette ... ellenkezőleg a kezének egy intésével utasította a hajósokat a megkezdett munka folytatására. A kapitány ekkor a hordók közt létező hézagokat kitömette kvarcz darabokkal, a melyek hydraulikus mészoldatban voltak áztatva. Ez az anyag csakhamar ép oly keménynyé lett, mint a sziget sziklái. Végre a cementtel egymáshoz forraszttott kövekkel betömettette az üreget a föld színéig. Ha majd az esőzések és a viharok végig söprötték az egész talajt, lehetetlen lesz felfedezni a helyet, a kincs el van rejtve.

Mindazonáltal szükséges volt egy eltörölhetlen jel által megismerhetővé tenni az üreget, hogy a tulajdonosa annak idején rátalálhasson. Ennélfogva a vitorlamester az üreg mögött fölemelkedő szikla falára bevéste a következő monogrammot:

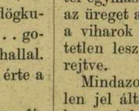

Ez a monogramm a Kamilk pasa nevének első és utolsó «K» betűit ábrázolta. A pasa maga is ezt szokta használni aláirás gyanánt.

Semmi szükség se volt tovább időzni a szigeten. A kincs biztos helyen nyugodott. Ki tudná azt itt fölfödözni? Ha Kamilk pasa és Zo kapitány ezt a titkot a sirba viszik, akár a világ vége is elérkezhetik, a nélkül, hogy ezt valaki elárulhatná.

A vitorlamester visszatért embereivel a hajóra. Ő excellenciája és Zo kapitány pedig leültek a sziget egyik sziklájára. Néhány percz mulva eljött értük a csolnak és átszállitotta őket is a briggre.

Háromnegyed volt tizenkettőre. Az égen egyetlen felhőcske se látható. Mikor a nap a délkörre ért, Zo kapitány a lehető legpontosabban megállapította és följegyezte a sziget földrajzi szélességi fekvését.

Munkáját befejezvén, épen a födélzetre készült fölmenni, mikor a kabin ajtaja kinyilt és Kamilk pasa belépett.

— Készen vagy a számitásoddal? ... kérdé.

— Készen vagyok, kegyelmes úr.

— Add ide.

A kapitány átnyujtotta neki a papirlapot, a melyre a számításait fölirta.

Kamilk pasa figyelmesen olvasta a jegyzeteket, mintha a sziget fekvését be akarta volna vésni az emlékezetébe.

— Ezt a papirlapot gondosan meg fogod őrizni, mondá a kapitánynak. De a mi a hajónaplót illeti, a melyben utunkat tizenöt hónap óta szorgalmasan följegyezted ...

— Ez a hajónapló soha, senkinek se fog a kezébe kerülni, kegyelmes úr.

— Hogy ez iránt teljesen nyugodtak lehessünk, azonnal meg fogod semmisiteni.

— A mint excellenciád parancsolja.

Zo kapitány elővette a naplót, a melybe a hajó útirányа a különböző tengereken be volt irva, a lapokat egyenkint kiszedegette, eltépte és a darabjaikat egymás után elégette egy gyertya lángjánál.

Aztán Kamilk pasával együtt visszatért a födélzetre és a brigg még néhány óráig a sziget előtt horgonyzott.

Délután öt óra tájban a nyugati láthatáron felhők kezdtek föltornyosulni. Keskeny hézagaik körül a lenyugvó nap sugárnyalábokat lövelt, a melyek megaranyozták a tenger tükrét.

Zo kapitány, tapasztalt tengerész létére a fejét csóválta, mint a kinek az időjárás állapota nem igen tetszik.

— Kegyelmes úr, mondá, e sürü felhők erős szelet rejtenek magukban, talán éjszaka zivatar lesz ... Ez a sziget semmiféle biztos menhelyet se nyújt és mielőtt nagyon besötétednék, talán tiz mérföldet is haladhatnánk a szél irányában.

— Itt többé semmi dolgunk nincs, kapitány, viszonzá Kamilk pasa.

— Akkor hát induljunk.

— Nincs szükséged rá, hogy még egyszer megállapitsd a sziget földrajzi fekvését mind a két irányban?

— Nincs, kegyelmes úr; a számításom helyességéről ép oly erősen meg vagyok győződve, mint arról, hogy az anyám fia vagyok.

— A mint excellenciád parancsolja.

Az előkészületek gyorsan véget értek. A horgony lassankint kiemelkedett a vízből. A vitorlákat kifeszitették és a hajó elindult.

Kamilk pasa a brigg hátulján állt és szemeit nem vette le a szigetről, mindaddig, míg annak körvonalai a téveteg esti világitásban láthatók voltak. A sziklahalmaz lassankint eltünt a ködpárák mögött. De a gazdag egyiptomi pasa bizonyos volt felőle, hogy a mikor akarja, újra föltalálhatja a szigetet és vele együtt az ott eltemetett kincseket, a melyek száz millió frank értékű aranyból, gyémántokból és egyéb drágakövekből álltak.

IV. FEJEZET,

A melyben az olvasó megismerkedik Antifer mesterrel és Trégomain Gildas hajótulajdonossal, két jó baráttal, a kik épen nem hasonlitanak egymáshoz.

Antifer mester, minden szombaton este nyolcz óra tájban a nagyon kurta szárú pipáját szivan, éktelen dühbe jött és nem is hagyta abba mindaddig, míg megkönnyebbülést nem szerzett magának a szomszédja és jó barátja, Trégomain Gildas hajótulajdonos rovására. És mi okozta ezt a dühöngést? Az, hogy egy öcska atlaszban, a melynek egyik lapja a földet ábrázolta a Mercator projectiója szerint, nem sikerült megtalálnia azt, a mit keresett.

— Átkozott földrajzi szélesség! kiáltá. Az ördög vigye el ezt a szélességi vonalat! De mégis rá kell szánnom magamat, hogy végig megyek az elejétől a végéig, ha mindjárt a Belzebub kemenczéjén vezetne is keresztül!

És mielőtt Antifer mester ezt a szándékát végrehajtotta volna, az illető szélességi vonalon végig húzta a körmét. Az emlitett földabrosz egyébiránt már annyira tele volt plajbászpontokkal és körzővel fúrt lyukakkal, hogy kávéfőző-készülék szitájához hasonlitott.

A szélességi vonal, a melyre Antifer mester átkozódásai vonatkoztak, következőleg volt megjelölve egy darab kutyabőrön, a mely sárgultsága tekintetében vetekedhetett volna egy spanyol lobogó foszlányával:

24 fok 59 percz éjszaki szélesség.

Fölötte, a kutyabőr egyik sarkán, a következő szók voltak fölirva vörös tintával:

«Szigorúan meghagyom a fiamnak, hogy soha se feledje el.»

Antifer mester tovább lármázott.

— Légy nyugodt, derék apám, nem feledtem el ... és nem is fogom elfeledni soha a szélességedet. Hanem úgy áldjon meg a három védszentem, a mint tudom, hogy mi hasznát vehessem!

És Antifer mester ez este is — 1862. évi február 23-án — csak úgy dühöngött, mint rendesen. A keble viharzott, ő maga pedig káromkodott, mint egy matróz, a ki egy vitorlakötelet kiszalaszt a kezéből, csikorgatta a fogait, szidta a pipáját, a mely huszonháromszor kialudt és a melynek meggyujtására egy egész gyufadobozt fölemésztett, megfogta az atlaszt és az egyik szögletbe vágta, a karszékét a másikba, egy nagy kagylót, a mely a kandallót diszitette, úgy csapta a földhöz, hogy ezer darabra tört, toporzékolt a lábával, hogy a padló rengett bele és a legveszettebb vihart is túlharsogni képes hangon orditott:

— Nanon! ... Énogate! ...

Hogy pedig a kiáltást annál jobban meghallják egy kártyapapirból készült szócsövet illesztett az ajkaihoz.

Énogate és Nanon, a kik közül az egyik varrt, a másik pedig harisnyát kötött a konyhaajtó mellett, elérkezettnek látták az időt, hogy véget vessenek a házi elemek e viharos tombolásának.

A ház, a mely ezen események színhelye, egyike Saint Malo város gránitból épült jó régi házainak. Úgy a földszinten, mint a két emeleten két-két szoba van, a melyek közül az egyiknek ablaka a bástyára nyilik. Szinte innét is látom a vastag gránitfalakat, a melyek bizvást daczolhatnak a régi idők lövegeivel, a vasrostélyos keskeny ablakokat, a hatalmas tölgyfaajtót ércz czifrasságaival és nagy kalapácsával, a melynek ütéseit Saint-Servanban is meg lehetett hallani, mikor Antifer mester vette a kezébe, a palatetőt, a melynek nyilásán a nyugalomba vonult egykori tengerész néha kidugta a látcsövét. A várost körülövező bástyák egyik szögletén álló ház ablakaiból gyönyörű kilátás nyilik jobbról a tengerre egész a Frehel-hegyfokig, balról a töltésre és a molóra, a Rance torkolatára egész a saint-servani dom szürke tömegéig.

Saint-Malo valaha sziget volt és Antifer mester talán sajnálja is, hogy nem tarthatja magát

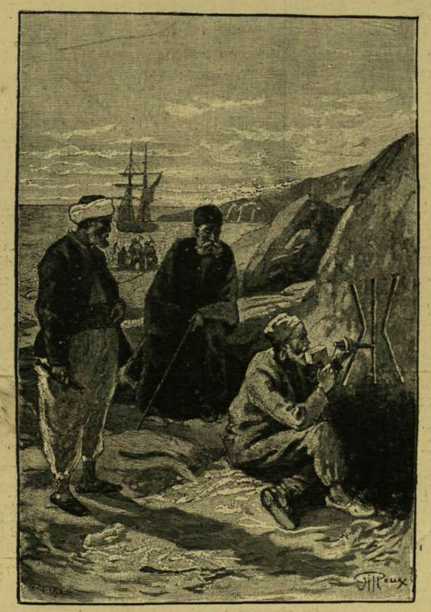

Ez a monogramm Kamilk pasa nevének «K» betűit ábrázolta.

— Átkozott földrajzi szélesség! — kiáltá.

többé szigetlakónak. De hát a régi Aaronból félsziget lett és abba is bele kellett nyugodni. Különben az ember joggal büszké lehet, ha ebben a régi városban született, a ki annyi híres és nagy emberrel ajándékozta meg Franczia-országot.

Antifer (Péter Servan Malo) mester akkoriban negyvenhét éves volt. Másfél év előtt lépett nyugalomba és vagyonkája elég volt a saját és az övéi eltartására. Néhány ezer franknyi jövedelmet szerzett a parancsnoksága alatt állt két vagy három kereskedelmi hajón, a melyek a saint-maloi kikötőhöz tartoztak. E hajók, megannyian a Le Baillif és Társa czég tulajdonai, parti kereskedést üztek a Manche-csatornában, az Éjszaki-, Balti-, sőt a Középtengeren is. Mielőtt Antifer Péter e magas állásra följutott volna, meglehetősen nagy részét beutazta a világnak. Vállalkozó szellemű, kitünő tengerész volt, szigorú önmaga és mások iránt, koczkáztatva életét mindenütt, a hol arra szükség volt, rettenhetlen bátorságú, szívós és kitartó, de mód nélkül makacs.

Vajjon sajnálta-e elhagyni a tengert?.. Nem; mert hiszen élete teljes erejében vonult nyugalomba. Vagy talán az egészségi állapota kényszeritette a visszavonulásra?.. Az sem, mert hiszen a testalkata olyan volt, mintha az amerikai partok gránitjából faragták volna.

És ezt mindenki azonnal észrevehette, mihelyt rátekintett, vagy a hangját hallotta, vagy a kinek a kezét megszoritotta, — és a kézszoritásokkal valóban nem fukarkodott. Képzeljen az olvasó magának egy középtermetü, csinos, széles vállú embert. Részletes személyleirása a következő: Kelta származásra való koponya; vastag, tüskés haj, napbarnitott és tengeri légen edzett, az alacsony szélességi fokok melegétől elégetett bőrü arcz; kemény sertéjü állszakál, a mely szürkülni kezdett ép úgy, mint a haja; élénk fekete szemek, a melyek úgy csillogtak, mint a karbunkulus és villámokat is tudtak szórni, mint a vadállatok szemei; hosszú és izmos orr; hibátlan, egészséges fogak, a melyek az állkapocs mozgása következtében folyvást ropogtak, annyival inkább, mivel a tulajdonosuk mindig kavicsot tartott a szájában; széles, szőrös fülek; a jobb fülben egy horgonyalakú fülbevaló; végre inkább sovány testtörzs, a mely igen erősen állt a hatalmas lábakon, a melyeket járás közben, a hajósok szokása szerint, szétvetett. Ezen egész alakban könnyen meg lehet sejteni a nem mindennapi erőt, az acczél izmokat és egy jó étvággyal evő és bőségesen ivó ember egészségét, a kinek joga van hosszú és betegségektől nem gyötört élethez. De milyen igerlékenység, milyen idegesség lakott ebben az emberi lényben, a kit ezelőtt negyvenhét évvel az Antifer Péter Servan Malo név alatt irtak be a plebánia anyakönyvébe.

És ez este annyira dühöngött és annyira toporzékolt, hogy az erős alkatú ház rengett bele, és az ember azt hihette volna, hogy a tövében egyike ama napéjegyeni viharos dagályoknak féktelenkedik, a melyek ötven lábnyi magasságra is felszöktetik a hullámokat és tajtékkal boritják el a fél várost.

Nanon, özvegy Le Goatné, lármás tengerészünk nővére volt. A férje, egyszerű szárazföldi teremtés létére, mint hivatalnok működött a Le Baillif czégnél és fiatalon halt meg, hátrahagyván egy Énogate nevü leánykát, a kit Antifer nagybácsi vett a pártfogása alá, lelkiismeretesen és fegyelemtartóan gyakorolván gyámapai teendőit. A derék, jó Nanon szerette a fivérét, de folyvást remegett előtte és a viharok alatt beadta a derekát.

A szőke hajú, kék szemü, üde és értelmes arczú, kedves és bájos Énogate elszántabb volt az anyjánál és néha szembe is szállt a rettenetes gyámatyjával, a ki őt egyébiránt imádta és azt akarta, hogy Énogate legyen a legboldogabb leány St.-Malóban, a mint a legszebb is volt. De a boldogságot talán más módon értelmezte, mint nővére és az unokahuga.

A két nő megjelent a szoba küszöbén, az egyik a kötőtüit tartotta a kezében, a másik pedig egy téglázó vasat, a melyet épen az imént húzott ki a tűzből.

— Mi baj? kérdé Nanon.

— A szélesség ... az az átkozott szélesség! felelé Antifer mester.

És egy akkora ökölcsapást mért a saját fejére, a melytől szétrepedt volna minden más koponya, kivéve azt, a melylyel őt a természet szerencsére megáldotta.

— De nagybátyám, — mondá Énogate, — az hogy ez a szélesség megzavarja a fejedet, még nem elég ok arra, hogy mindent fölforgass a szobában!...

És ezzel fölszedte az atlaszt a szobasarokban, mig Nanon a kagyló töredéket szedegette föl, a melye kúgy szétröpködtek, mintha valamely robbanó anyag verte volna szét.

— Te törted ezt el, bácsi?

— Én magam, kis hugom, és ha valaki más lett volna, majd elbántam volna vele.

— Hát akkor miért vágtad a földhöz?

— Azért, mert a kezem viszketett.

— Ezt a kagylót a fivérünk ajándékozta, mondá Nanon, — és roszúl tetted ...

— Hát aztán!... Ha holnap reggelig folyvást azt ismételnéd, hogy roszúl tettem, azért még se lenne többé belőle egész.

— Mit fog Juhel unokatestvérem mondani? kiáltá Énogate.

— Semmit se fog mondani és azt nagyon jól fogja tenni, — vágott vissza Antifer mester, ez által a fölött való sajnálkozását akarván kifejezni, hogy csak két nő áll előtte, a kiken észszerüleg nem hütheti le a haragját.

— És most jut eszembe, — mondá aztán Antifer mester, — hol van ez a Juhel?

— Jól tudod bácsi, hogy elment Nantesbe, felelé a leányka.

— Nantesbe!.... No, az ugyan szükséges volt... Mi dolga van Nantesben?

— Hiszen te magad küldted, hogy tegye le a kapitányi vizsgát.

— Kapitányi vizsgát... kapitányi vizsgát! dörmögé Antifer mester; — persze az olyan állást, milyen az enyim volt, kevesli...

— De bátyám, — jegyzé meg Nanon félénken, — a te tanácsodra tette ... te akartad ...

— Nos aztán ... mert én akartam!.. hát ez elég alapos ok?... És ha én nem akartam volna, azért mégis elment volna ... Nantesbe. Egyébiránt meg fog bukni.

— De nem fog megbukni, bácsi.

— De igenis, hogy meg fog bukni, hugom... és el lehet készülve a fogadtatásra.. erős éjszaki széllel!

Mindenki belátható, hogy ilyen emberrel nem lehetett egyetértésre jutni. Egyfelől nem akarta, hogy Juhel letegye a kapitányi vizsgát, másfelől kilátásba helyezte, hogyha Juhel megbuknék, olyan predikációt fog hallani, a melyben a «szamár professzorok, a hydrographiai szatócsok» nem csekély szerepet fognak játszani.

De Énogatenek kétségkivül azt súgta az előérzete, hogy a fiatal ember nem fog megbukni; először, mert az ő unokatestvére volt, másodszor, mert értelmes és szorgalmas, jó fiunak ismerte, harmadszor és főképen, mert szerelmes volt belé és mert egymáséi akartak lenni. Tessék most már ennél a három oknál alaposabbakat kigondolni!

Meg kell említenünk, hogy Juhel az Antifer mester unokaöcscse és az utóbbi Juhel gyámja volt mindaddig, míg a fiatal ember nagykorúságát elérte. Juhel már korán árvaságra jutott. A születése az anyja életébe került, néhány év múlva meghalt az atyja is, a ki tengerész-hadnagy volt és a fiu már gyermekkorában a nagybátyja védszárnyai alá került. Nem lehet csodálkozni, hogy a sors könyvében meg volt írva, hogy belőle is tengerész lesz. Énogatenek igaza volt, mikor azt gondolta, hogy könnyű szerrel el fogja nyerni a kapitányi minősítvényt. A nagybácsi se kételkedett e fölött, de sokkal boszúsabb volt e pillanatban, hogysem bevallotta volna.

Ez pedig annál fontosabb volt a fiatal leányra nézve, miután az unokatestvérével már régóta megállapodásra jutott az iránt, hogy az egybekelésük csakhamar követni fogja a szerencsés sikerrel leteendő vizsgát. A két fiatal lény azzal a tiszta és őszinte szerelemmel szerette egymást, a mely elég két élet boldogságához. Nanon örömmel látta közeledni a napot, a melyen az egész család által annyira ohajtott egybekelés véghez fog menni. Miesoda akadály merülhetett volna föl, miután a mindenható családfő, a ki nagybátya és gyámapa volt egy személyben, megadta a beleegyezését... vagy legalább is megigérte, hogy megadja, mihelyt a vőlegényből kapitány lesz.

Mondanunk se kell, hogy Juhel gyakorlatilag teljesen megtanulta a mesterségét. Előbb mint hajós-inas és növendék szolgált a Le Baillif és társa czég hajóin, majd matróz volt az állam szolgálatában, aztán három évig hadnagy a kereskedelmi tengerészetnél. Az elméleti ismereteket nem csekélyebb mértékben birta a gyakorlatiaknál. Antifer mester voltaképen igen büszke volt az unokaöcscsére. De talán valamivel gazdagabb menyasszonyt óhajtott neki, mert Juhel igen derék fiu volt, valamint az unokahugának is gazdagabb vőlegényt kivánt volna, mert az egész városban nem volt bájosabb leány Énogatenél.

— Sőt az egész l'Ille-et-Vilaine megyében se! mondá Antifer Péter, a szemöldökét ránczokba szedve és kész lett volna állitását rögtön az egész Bretagnera kiterjeszteni.

És ha egy milliócska került volna a kezük közé, Antifer mester, a ki oly boldog és megelégedett volt a maga ötezer frank jövedelmével, ki tudja, vajjon nem vesztette volna-e el a fejét és nem engedte volna-e elragadtatni magát képtelen ábrándok által?

E közben Nanonnak és Énogatenek sikerült kissé rendbe hozni a rettenetes ember szobáját, ha nem is az agyvelejét.

Pedig hát itt ugyancsak szükséges lett volna fölsurolni, leporolni az összes szögleteket, már csak azért is, hogy kiűzzék belőle a tarka pillangókat és a furcsa pókokat.

Antifer mester föl s alá járkált, a szemeit forgatva, a melyekben még mindig villámok czikáztak, annak a jeléül, hogy a viharnak még nincs vége és a mennykő lecsaphat akármelyik pillanatban. És mikor a falon függő légsulymérőre pillantott, úgy látszott, mintha a haragja megkétszereződnék, mert a hű és lelkiismeretes műszer állandó szép időt jelzett.

— Tehát Juhel még nem érkezett haza? kérdé Énogate felé fordulva.

— Nem, nagybátyám.

— Pedig már tíz óra van!

— Még nincs, nagybátyám.

— Meglásd, hogy el fogja szalasztani a vonatot!

— Nem, nagybátyám.

— Az ördögbe! Abbahagyod-e valahára az örökös ellenmondást!

— Nem, nagybátyám.

A fiatal leány, daczára Nanon kétségbeesett integetéseinek, el volt szánva megvédelmezni az unokatestvérét a felbőszült nagybátya igazságtalan vádjai ellen.

A villám és a mennykő bizonynyal nem voltak messze. De vajjon nem létezett-e villámhárító, a mely képes volna magára vonni az Antifer mester villámsűrítőiben fölszaporodott villamosságot?

Talán létezett. És épen ezért siettek Nanon és Énogate engedelmeskedni, mikor Antifer mester stentori hangon elkiáltotta magát:

— Hivjátok ide Trégomaint!

A két nő kiment a szobából, kinyitotta az utczaajtót és elszaladt Trégomainért.

— Én Istenem, bárcsak otthon lenne!

Otthon volt és öt perczczel később Antifer mester szine előtt állt.

Trégomain Gildas ötvenegy éves ember és legkevésbbé se hasonlit a szomszédjához: ő is nőtlen, mint Antifer, ő is sokat hajózott, mint Antifer, ő se hajókázik többé, mint Antifer, ő is nyugalomba vonult, mint Antifer, ő is St.-Malóban született, mint Antifer. Ennyiből állnak a hasonlatosságok. De Trégomain Gildas ép oly nyugodt, a milyen élénk Antifer, ép oly nagy mértékben philosophus, a mennyire Antifer nem az, ép oly engedékeny, a milyen makacs Antifer. Ez a különbség köztük erkölcsi tekintetben. Fizikai tekintetben a két jó barát még inkább különbözik egymástól, ha lehetséges.

És mégis szoros barátság áll fenn köztük, noha, az igazat megvallva, ez a barátság kevésbbé látszik igazoltnak Trégomain Gildas, mint Antifer Péter részéről, hiszen tudjuk, hogy az ilyen ember barátai közé tartozni némi kellemetlenségekkel jár.

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

VERNE GYULA

Bombarnac Klaudius. Egy hirlaptudósító jegyzetkönyve. Regény. Francziából ford. *Huszár Imre.* 54 a szövegbe nyomott képpel. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

Várkastély a Kárpátokban. Regény. Forditotta *Huszár Imre.* 38 képpel. Füzve 1 frt 20 kr. Vászonkötésben 1 frt 60 kr.

Branicanné asszonyság. Forditotta *Huszár Imre.* 82 képpel. Füzve 3 frt. Vászonkötésben 3 frt 50 kr.

Cascabel Caesar. Forditotta *Huszár Imre.* 84 képpel. Füzve 2 frt 50 kr. Vászonkötésben 3 frt.

Névtelen család. Forditotta *Huszár Imre.* 80 képpel. Füzve 2 frt 50 kr. Vászonkötésben 3 frt.

Világfelfordulás. Regény. Forditotta *Huszár Imre.* 34 képpel. Füzve 1 frt. Vászonkötésben 1 frt 40 kr.

Két évi vakáczió. Regény. Forditotta *Huszár Imre.* 90 képpel. Füzve 3 frt. Vászonkötésben 3 frt 50 kr.

Haza. Franczia országba! — Gil Braltar. Ford. *Huszár Imre.* 38 képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vászonkötésben 2 frt.

Egy sorsjegy 9672-dik szám. Regény. Forditotta *Huszár Imre.* 38 képpel. Füzve 1 frt 20 kr. Vászonkötésben 1 frt 60 kr.

Ejszak a dél ellen. Ford. *Huszár Imre.* 85 képpel. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

A hóditó Robur. Regény. Ford. *Huszár Imre.* 44 képpel. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

Sándor Mátyás. Ford. *Huszár Imre.* Benett L. 112 eredeti rajzával. Két kötet. Füzve 4 frt. Vászonkötésben 4 frt 50 kr.

A lángban álló szigettenger. Ford. *Huszár I.* 47 képpel. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

Dél csillaga. A gyémántok hazája. Forditotta *György Aladár.* 50 képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vászonkötésben 2 frt.

Kéraban, a vasfejü. Regény. Ford. *György Aladár* és *Illéssy Piroska.* 40 képpel. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

A Robinsonok iskolája. Regény. Forditotta *Visi Imre.* 46 képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vászonkötésben 2 frt.

A föld felfedezése. Forditotta *Brózik Károly.*
I. kötet. A hiresebb utazók története a legrégibb időktől a XVIII. századig. Füzve 2 frt.
II. kötet. A XVIII. század hires hajósai. 2 frt.
Ára a két kötetnek vászonkötésben 4 frt 80 kr.

Öt hét léghajón. — Utazás Afrikában. 18 képpel. II. kiad. Füzve 1 frt 20 kr. Vászonkötésben 1 frt 60 kr.

Három orosz s három angol kalandjai. 8 képpel. II. kiadás. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

Utazás a föld körül nyolczvan nap alatt. 8 képpel. II. kiadás. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

Utazás a tenger alatt. 27 képpel. Második kiadás. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

Grant kapitány gyermekei. Forditotta *Vértesi A.* Két kötet. 22 képpel. Második kiadás. Füzve 4 frt. Vászonkötésben 4 frt 50 kr.

Strogoff Mihály utazása Moszkvától Irkutskig. Ford. *Szász Károly.* 54 képpel. Második kiadás. Füzve 1 frt 60 kr. Vászonkötésben 2 frt.

A rejtelmes sziget. Három részben. Átdolgozta *Szász Károly.* 58 képpel. Második kiadás. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

A Bégum ötszáz milliója. — A «Bounty» lázadói. Francziából átdolgozta *Szász Károly.* 31 képpel. Második kiadás. Füzve 1 frt 20 kr. Vászonkötésben 1 frt 60 kr.

Tizenötéves kapitány. Regény. Franczióból *Szász Károly.* 59 képpel. Füzve 1 frt 80 kr. Vászonkötésben 2 frt 20 kr.

Asbóth János. A Zaharától az Arabáhig. Utazás Egyptomban és Palesztinában. Jeruzsálem nagy czimképpel és számos fametszettel. Vászonba kötve 2 frt 40 kr.

Brassey Ladv. **Utazás a «Napsugáron».** Az angol eredetiből átdolgozta Dr. *Öreg* János. 36 képpel. Vászonba kötve 2 frt 40 kr.

Nordenskiöld Adolf Erik br. **Azsia és Európa körülhajózása a Végan.** Ára dolgozta *Varga* Otto tanár. Képekkel és térképekkel. Vász. kötve 2 frt.

Przseválszkij Mikhájlovics Nikoláj. **Zájzánból Khámin át Tibetbe** és a Sárgafolyó forrásvidékére. Harmadik utja Közép-Ázsiába. Oroszból átd. *Csopey* L. A szövegbe nyomott képekkel. Vászonba kötve 3 frt 60 kr.

Serpa Pinto utazása Afrikán keresztül az Atlanti Oczeántól az indiai Oczeánig. Átdolgozta Dr. *Brózik* K. tanár. Képekkel. Vászonba kötve 2 frt.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

LOBBANÁS AZ ALKONYATBAN.

ELBESZÉLÉS.

Irta PETELEI ISTVÁN.

Szép nyári reggel volt. A piaczon eleven élet pezsgett. Zöldségekből, dinnyékből való dombok illatoztak a piaczsorban. Nagy, vásáros zaj, dulakodás volt körülöttük.

— Drágán adja maga, — szólt egy előkelő asszonyság a kofaasszonyhoz, illatos dinnyét emelgetve keztyűs kezében.

A kofa nagy szóáradatot zúditott erre a véleményre. Az asszonyság fiatal, szép leányhoz szólott, mutogatva a dinnyét.

Valaki megállt ott a hátuk megett. Ez Drugán Mihály úrfi volt. Ő rendszerint az első vásárló a piaczon reggelenként. Nyugalomba vonult kereskedő ember. Felettébb szeretett jól élni s az újságokra vadászott reggelenként. Mindenkit ismert a piaczon, eladót, vevőt.

Az asszonyság roszúl beszélt magyarul. Mihály úrfi beleszólt német nyelven a vásárlásba.

— Az a dinnye kásás, nagysád, azt a cserhajút ajánlom inkább.

Az asszonyság nyájasan intett s a leány is mosolygott.

Az öreg legény szolgálatkészen folytatta.

— Bizza reám magát, nagysád.

Előre indult. Egy kis leányka tarka németszegfűt kínált. Néhány szálat vett s a fiatal leánynak ajánlta fel.

— Idegenek nálunk nagysádék?

A leány mosolyogva igenelt s feltűzte a virágot.

Megvették a dinnyét, s Mihály úrfi udvariasan előre vitte. «Szép fehérnépek, — gondolta. — Honnan valók?» A hiúságát kellemesen érintette, hogy ilyen feltünően szép idegen hölgyeket kisérhet. Köszönt mindenfelé, s hogy a ki látja őket, észrevehessék, hogy igen barátságos állapotban van az idegenekkel, — tüzetesen magyarázta a piacz nevezetességeit. Az a barátok temploma, ott a hegyen a vén góthikus a reformátusoké; a piaczтéren a nagy kút muzsikus kút volt; ez a tanácsház.

Mihály úr öreg legénykedő ember volt. Galant modorú (ezt még a pudli mellett tanulta), beszédes, jókedvű, finomúl öltözködő, szépen kivasalt, kitatarozott úr, kirakva szépen aranylánczczal, nyakkendő-tűvel, gyürükkel.

— Már egy hét óta lakunk a hegyen, a vár mellett, — mondta az asszonyság. — Ideiglenesen, csak néhány napig, — tette hozzá magyarázólag.

Csevegve értek ki a piaczról. A leány szives érdeklődéssel hallgatta a beszédet, de nem szólt.

Mihály dajkálva a dinnyét, buzgón beszélt. Felkisérte a hölgyeket. Útközben bemutatta magát s némi közelebbi diskrét adatokkal szolgált a saját állapotáról. Ő magában él, a ház az övé a barátok temploma mellett... a napsoron természetesen, a hol a virág igen szereti a helyet. Ötet itt mindenki ismeri. Itt született, fiatal éveit itt töltötte s itt is akarja élvezni az életét. Nyaralója van a szőlőhegyen.

Szép, kaczagó nyári reggel deritette meg az utczákat. A vár mellett a bakák gyakoroltak s a széles vársánczba harsogtatták trombitáikat.

Az asszony igy szólt:

— A szegény uram mindig szerette ezt a várteret s a trombitaszót.

Úgy látszott, hogy a «szegény uram» járt már ezen a helyen, vagy tán katona ember volt, s mintha megboldogult volna. Egy kis ház előtt állottak meg. Az asszonyság édeskés udvariassággal hálálkodott a szives segitségért.

— Egészen magunkban élünk, — mondta a kapuban, — nincsen ismerősünk a városban.

A fiatal leány érdeklődéssel nézett a szőlőhegyre, mely szegélyezte a tért. A nap sugarában fürdött az eleven zöld hegy.

— Bájos kép, — mondta. Ez volt az első szava s lassan végignézte a vén legényt.

— Az az én nyaralóm, — felelte buzgón, — ott látszik a hajlás felett a piros fedele. Akkor volna csak kedves hely, ha ilyen szép hölgy tisztelné meg. Nem remélhetem?

A leány szelesen köszönte meg.

— Megmutatja?

Az asszonyság viszonozta a meghivást és igy váltak el.

Vajjon kik lehetnek? Tünődve nézett körül. Egy kéményseprő ismeröse lakott fennebb a hegyen. Oda ment, hogy tudakozodjék. Nem talált odahaza senkit. Az úton a mesterasszonyok hozták a piaczról a kosarakat, zöldségnemüekkel a délebédre.

Idegen hölgyek. Kik lehetnek? Felettébb érdekelte a kérdés. Bizonyos, hogy úri fajta. Az asszonyság kissé érett, sőt elvirágzó, de kivánatos szépség. A leány pedig valósággal feltünően bájos. Üde, hamvas, gömbölyü, mint egy ízes baraczk, kissé hűvös és rátartó. Szeretett volna tudakozódni felőlük a járókelőktől. De kitől? Szegényes állapotban élnek. Egy dinnye, szűk vásárlás; kicsi ház eldugott helyen; nyomorúság. Mihály úrfit erősen érdekelte minden szoknya. Hajszolta egész életében.

A piaczszegleten egy hadnagy ismerősével találkozott, a kis Pogány Vinczével. Egy pirosarczú, időses úrral jött csendesen. Mihály köszöntötte a hadnagyot. Az idegen úri ember szótlanul tovább ment.

— Láttam, — mondta a hadnagy a kérdezősködésre, — hogy már fölfedezte az idegen hölgyeket, vén kecske...

Mihály mohón kérdezte: «Ismeri?»

— Legyen nyugodt, — felelte, — csak félbeszerbe ismerem. Ez az úr, a kivel jöttem, tán jobban ismeri a hölgyeket, mint én. Nem tudja, ki ez? Ez a szentléleki gróf. Lehetetlen, hogy ne látta volna valaha.

— Ez ismeri jobban a hölgyeket?

A hadnagy felvonta a vállát.

— Tudom is én? A hölgy özvegy asszony. Katona-lódoktor volt ura. Sokszor járt nálunk a lósorozásra. Nagy, izmos ember volt. Ismerhette. Az asszonyt Bécsben szerezte valahol. Onnan ismeri az asszonyt a gróf. Tűzről pattant fehérnép, — mi?

— S a leány? kérdezte Mihály ártatlanul.

— Mit a leány? Hát azt is észrevette? Meg se elégszik az anyjával? Valamikor elég jól ismertem az anyját, de az rég volt.

A gróf odább ballagott. A hadnagy utána szaladt.

— Bemutathatott volna a grófnak is, — gondolta Mihály úrfi kedvetlenül. — Csak nem néz le?

Állatorvos özvegye? Elég hitvány állapot. De mit tesz, a mit a hadnagy mond. Ismeri a gróf őket. Mennyire? A leányt tán?

Végig száguldott a piaczon Mihály. Valami szép, ropogós cseresznyét talált. Ne küldene-e a hölgyeknek? A szine olyan volt, mint a leány ajaka. Megfordult a mészárszékben. Válogatósan vette meg, a mire szüksége volt. Egy kövérebb falatnál a leányra gondolt. Együtt enni meg az ízes falatot, az aztán derék dolog volna. Megforgatta a húsdarabokat s jóizüen mosolygott. Megvett egy halom virágot s elégedetten hazatért. Fütyörészett s olykor csettintett a nyelvével. Jókedvüen enyelgett a vén szakácsnéval s délfelé jól kivasalt porczellán-ruhát öltött. Égő piros nyakkendőt kötött, ezüstgombos pálczát vett s felment a hegyre.

A vár mellett a kis Pogányba botlott.

— Csak nem vizitbe megy? A leányt — mondá — kis leány korában hintáltattam a térdemen. Most nem engedné úgy-e? Hozzájuk megy?

Hogy gondol effélét? Miért nem? Átalta bevallani, hogy odakészül. Érdekelték a nők.

Elhatározta, hogy szegény állapotban vannak, a mi jól esett neki, felhaladt a szőlőhegyig, visszatért s körülnézett: nem látja-e valaki s hirtelenül befordult a kis ház ajtaján.

*

Drugán Mihály babonás ember volt. A szerdákat igen szerette. Ez Mária napja. A nagyböjtben mindig megtartotta a napját. Szerette, hogy szerdán találkozott a hölgyekkel. Igen szegényesen kezdte az életet, de életrevaló esze volt és sok pénzt keresett. Mindenkivel jó barátságban élt s jó hirt szerzett. Nem szerette az adósságot, a hitelbe vásárlást, a pénteki napokat, a pókokat délelőtt, a megkezdett utat félbeszakitani s efféle ártatlan dolgokat. Mindenben szerencsés volt, az élet kedvezett neki. Hogy élvezhesse, még javakorában abbahagyta a boltosságot s bársonyos, aranyozott lakást rendezett be.

Nézd csak ezt a szerdát? Mihály úrfi olyan nyughatatlan volt, mintha fiatal legény volna. Az idegen hölgyek ördöngösen szépek s valami előkelőség érzett ki rajtuk. Kivált a fiatal. E leányt Virginiának hivták. Dallamos, ritmikus s úri név ez.

Másnap ismét felkereste őket. Az első látogatás jól sikerült. Ugy tetszett neki, hogy a búcsúzkodáskor hosszasabban tartotta a Mihály úrfi kezeit meleg, puha fehér ujjai között.

Másodszor egyenesen egy diskrét csókot lehelt a Virginia kezére. A mama jóakaróan nézte e barátkozást.

A hölgyek lakásában válogatott butortársaság adott találkozót, melyek nem tartoznak egymáshoz, de az az egyénhány butordarab ékes volt. Inkább máslik, csipkék töltötték a kis szobát.

A mama dagadozó érzelmességgel köszöntötte a vén úrfit. Uszályos, koczkás pongyolában fogadta, mely kissé megernyedt volt, húsos karjait s széles derekát kiméletlenül mutogatva.

A kedves emlékekről szólott, melyek e helyhez kötik ötet. A férjével látogatta meg néhány

ízben. Úgy szólt, mintha kéjúton járt volna itt. A bátyja, «a konzul» szintén dicsérőleg szólt e város fekvéséről. Sőt II. József császár is időzött e kies városban. A leányát is helyismeret szerzése mián hozta ide. A társaság hiányzik azonban neki, de hisz az ember szellemileg mulat. Virginia angolul olvas s maga regényeket ir . . .

Virginia némi tartózkodással elegyedett a társalgásba. Valami hűvösség volt a beszédén. Nagy, hólyagos szemei voltak s inkább a tekintetével elegyedett a beszélgetésbe. Lágy, szinte lusta mozdulatai voltak. Némi jóakaró leereszkedéssel fogadta a felőle szóló hizelgő véleményeket, melyekkel a mama elhalmozta.

Mihály úrfin egy kis levertség borongott. Ő mindenfajta fehérneppel nagy bátorsággal szokott beszélni a pudli mellett. Azonban alig tudott boldogulni ez előkelő idegen hölgyekkel szemben. Nem volt képes beleelegyedni a társalgásba. Nagyon vágyott volna Mihály kitünni. A nyájas leereszkedés, melylyel Virginia fogadta a megjegyzéseit, leverte. Ügyetlennek érezte magát s fészkelődött. Szeretett volna elmenni s mégis maradt e szép, egészségben pompázó, üde leány mellett.

A mama egy-egy perczre nézett csak ki a szobából. Olyankor a társalgás megakadt. Mihály úrfi megmelegedett s a tenyere megizzadt. Egyszer igy szólt:

— Boldog volnék, ha megszeretné a városunkat.

Egészen zavart lett.

— Miért? kérdezte lassan a leány.

A vén legény egészen esetlenül habogott valamit. Ha felajánlhatna valamit. Tán gyémántot, aranyat. Gyönyörü volt a fényes szőke hajú leány. Soha se látott hozzá hasonlót.

(Folytatása következik.)

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

Folytatás.

Emlitettük, hogy Trégomain Gildas is hajós volt, de hajós és hajós közt nagy a különbség. Antifer mester a földgömb legnevezetesebb tengereit meglátogatta, mielőtt a parti kereskedés pályájára átlépett volna. A szomszédjával másképp állt a dolog. Trégomain Gildas, özvegyasszony fia lévén, nem volt kénytelen, mint matróz, állami szolgálatba lépni, következőleg soha se volt a tengeren.

Nem, soha! Látta ugyan a Manche-csatornát a Cancaletot, a Fréhel-hegyfok magaslatairól is, de soha se kockáztatta életét a sós vizeken. Egy gabona- és teherhordó hajó tarka kabinjában született, egész életét ilyen hajón töltötte. Előbb hajós volt a *Charmante Amélien*, majd ugyanannak tulajdonosává lett, föl és leutazgatott a Ranceon, Dinardtól Dinanig, Dinantól Plumaugatig és vissza, gabona-, deszka-, bor- vagy szénrakománynyal, a kereslet igényeihez képest. Az Ille-et-Vilaine és a Côtes du Nord megyék egyéb partjait alig ismerte. Szóval édesvizi hajós és semmi egyéb, mig ellenben Antifer mester a legsósabb vizi hajósok közé tartozott. Trégomain Gildas be is húzta a lobogóját a szomszédja s jó barátja jelenlétében, a ki soha se tartózkodott őt tisztelteljes távolban tartani magától.

Trégomain Gildas egy csinos és vonzó külsejü házacskában lakott, alig száz lépésnyire az Antifer mester házától. Ablakai a Rance torkolatára, mig amazé a tengerre nyiltak. Trégomain Gildas hatalmas, széles vállú, hatodfél láb magas ember volt. Óriási mellkasát állandóan két sor gombos mellény födte, nem viselt soha másféle zubbonyt, mint barna szinüt, a mely a hátán és az újjain széles ránczokba volt szedve. A karjait egy közönséges termetü ember czombok gyanánt használhatta volna, kezeit pedig ábak gyanánt a régi gárda akármelyik grénátosa. Képzelhető, hogy ily alkat mellett Trégomain Gildas herkulesi erővel rendelkezett. Hanem szelid és jó Herkules volt. Soha sem élt vissza az erejével és csak a hüvelyk- és mutatóujjával szokott kezet szoritani, nehogy a más emberfia újjait szétmorzsolja. Az erő szunnyadó állapotban élt benne és nem nyilatkozott meg rohamosan.

Ha valamely géphez akarnók hasonlitani, nem hasonlitanók gőzkalapácshoz, a mely borzasztó ütés által csap le a vasra, hanem inkább hydraulikus sajtóhoz, a mely lassan lapitja meg a legmakacsabb vaslemezeket. Ez onnét volt, hogy a vére csak lassan keringett.

Széles vállain széles karimájú és magas tetejü kalappal fedett nagy és gömbölyü fej nyugodott. Haja sima volt, pofaszakálla ritkás, a szája folyvást mosolygott, a fogait soha se homályositotta el pipafüst, nyájas kifejezésü szemei szelid jellemre vallottak és arczszinét a vizeken uralkodó szellő és az Oczeán felől tomboló zivatarok téglaszinüre festették.

Ilyen volt Trégomain Gildas; egyike azon embereknek, a ikről azt szokták mondani: akár délben jön, akár két órakor, mindig szolgálatra készen állnak. De ő egyszersmind olyan is volt, mint egy rendithetlen szikla, a melyet hiába csapdostak az Antifer mester hullámai. Valahányszor a szomszédja arczán a vihar előjelei mutatkoztak, a házbeliek átszaladtak érte és Trégomain Gildas mindenkor eljött szembeszállni e zivataros egyéniség hullámcsapásaival.

A *Charmante Amélie* egykori tulajdonosát imádták is az Antifer házában. Nanon villámhárító gyanánt használta, Juhel fiui szeretettel csüggött rajta, Énogate pedig akárhányszor megcsókolta jó kövér orczáját és sima homlokát, a melyet soha se barázdáltak a redők, a mi a physionomisták szerint a nyugodt és békülékeny jellem legbiztosabb ismertető jele.

Ezen este tehát, fél öt óra tájban, Trégomain Gildas fölment az első emeleti szobába vezető falépcsőn, a melynek fokai ropogtak a léptei alatt. Aztán kinyitotta az ajtót és szemközt állt Antifer Péterrel.

V. FEJEZET.

A melyben Trégomain Gildasnak nagy megerőltetésébe kerül, hogy ellent ne mondjon Antifer mesternek.

— No, itt vagy hát végre? . . .

— Ide siettem, mihelyt hivattál . . .

— Bizony nem nagyon siettél.

— Csak annyi időt vesztettem, mig ide értem.

— Igazán! Az ember azt hinné, hogy a *Charmante Amélien* érkeztél!

Trégomain Gildas nem tett észrevételt e megjegyzésre, a mely a dereglyék lassú járására czélzott, a tengeri hajókéhoz képest. Belátta, hogy a barátja épen rosz kedvében van, a mi különben nem is lepte meg őt és föltette magában, hogy szokása szerint el fog türni mindent.

Antifer mester az egyik újját nyujtotta neki, a melyet Trégomain Gildas könnyen megszoritott a hüvelyk- és mutatóujjával.

— Ertye! . . . az ördöghe! ne olyan erősen . . Hiszen eltöröd az újjamat!

— Bocsáss meg . . . nem szándékosan történt.

— No, még csak az kellene, hogy szándékosan történt volna!

Aztán Antifer mester egy kézintéssel fölhivta a barátját, hogy üljön le a szoba közepén álló asztal mellé.

Trégomain Gildas engedelmeskedett és leült egy székre, szétfeszitett lábakkal, a térdeire pedig kiteritette kék- és vörösvirágos pamut zsebkendőjét, a melynek sarkai horgonyokkal voltak diszitve.

E horgonyok minden alkalommal hatalmas vállvonogatásokra indították Antifer mestert . . . Horgonyok egy dereglye tulajdonosának! . . . Miért nem állitanak föl mindjárt egy dereglyére előárboczot, főárboczot és hátulsó árboczot is!

— Iszol egy pohár cognacot? — kérdé Antifer mester, egy palaczkot és két pohárkát állitván az asztalra.

— Tudod jól, barátom, hogy soha sem iszom egyebet, mint vizet.

Ez azonban nem gátolta Antifer mestert abban, hogy mind a két poharat szinig meg ne töltse. Tiz éves szokása volt már a saját cognacja után meginni a Trégomain Gildas cognacját is.

— És most beszélgessünk.

— Miről? — kérdé a dereglyetulajdonos, a ki nagyon jól tudta, hogy mi van készülőben.

— Miről? . . . Hát miről beszélgessünk, ha nem a . . .

— Igazad van! Nos hát, megtaláltad már azon a híres szélesség vonalon a téged érdeklő pontot.

— Hogy megtaláltam-e? . . . Hát hogyan akarod, hogy megtaláltam volna? . . . Talán csak nem az a két fehérnép vezetett rá, a kik az imént itt voltak? . . .

— A jó Nanon és az én csinos Énogatem!

— Oh! tudom, hogy te mindig készen vagy a pártjukat fogni velem szemben . . . De most nem erről van szó . . . Immár nyolcz éve, hogy az apám, Antifer Tamás meghalt, nyolcz éve, hogy e kérdés huzódik, a nélkül, hogy egyetlen lépést tenne előre . . . Ennek véget kell vetni.

— Én, — viszonzá Trégomain Gildas, egy hamiskás mosolylyal, — én úgy vetnék neki véget, hogy nem foglalatoskodnám többé vele.

— Igazán? Hát az apám utolsó meghagyása a halálos ágyán . . . Az efféle dolgot pedig szentül meg kell tartani!

— Valóban kellemetlen, — mondá Trégomain Gildas, — hogy az a derék ember nem magyarázta ki magát bővebben.

— Ha nem tette, hát azért nem tette, mert ő maga se tudott többet! . . . Ezer millió ördög! hát én is elérjem az életem utolsó napját, a nélkül, hogy többet tudnék!

Trégomain Gildasnak igen nagy kedve volt azt felelni, hogy ez bizony végtelenül valószinü, sőt kivánatos is. De visszatartóztatta magát, hogy még inkább föl ne ingerelje heves vérü barátját.

Elmondjuk egyébiránt, mi történt néhány nappal az Antifer Tamás elhunyta előtt.

1854-ben történt, a mely évnek végét a vén tengerész már nem érte meg e földön. Nagyon betegnek érezvén magát, kötelességének tartotta elmondani a fiának egy történetet, a melynek a titkába mindeddig nem volt képes behatolni.

tvenöt évvel azelőtt, 1799-ben, Antifer Tamás egy kereskedelmi hajón szolgált és a Levante kikötői közt hajókázott és épen Palestina partjaira vetődött, mikor Bonaparte tábornok agyonlövette a jaffai foglyokat. E szerencsétlenek egyike egy sziklára menekült és ott várta az elkerülhetlen halált. A franczia tengerész éjszaka idején fölszedte őt, a hajójára vitte és két hónapi szorgos ápolás után végre kigyógyitotta a sebeiből.

A sebesült ember megmondta a megmentőjének, hogy a neve Kamilk pasa és mikor elváltak, biztositotta a derék tengerészt, hogy nem fog megfeledkezni róla és a kellő időben háláját tanusitani is fogja.

Antifer Tamás erre elvált Kamilk pasától, folytatta tengerész mesterségét, kisebb-nagyobb mérvben gondolt is a pasa igéretére, de végre ezzel is fölhagyott, mert úgy látszott, hogy a szép kecsegtetés soha se fog megvalósulni.

Később nyugalomba vonulván, visszatért Saint-Malóba és nem törődött egyébbel, mint Péter nevü fia tengerészeti kiképzésével. Már hatvanhét éves volt, mikor 1842-ben egy juniusi napon váratlanul levelet kapott.

Vajjon honnét jöhetett ez a franczia nyelven irt levél? . . . A postabélyeg tanusitása szerint minden esetre Egyiptomból. És mit tartalmazott? Egyszerűen csak ennyit:

«Antifer Tamás kapitány kéretik, hogy irja fel a jegyzőkönyvébe a következő szélességi pontot: *24 fok 59 percz éjszaki szélesség*, a mely egy vele utólag közlendő hosszusági ponttal fog kiegészittetni. Legyen szives ezen adatot el nem feledni, de egyszersmind titokban tartani. Rá nézve nagy érdek van kérdésben. A roppant összeg aranyban, gyémántokban és drágakövekben, a melyet neki e levél egykor meg fog szerezni, csak méltó jutalma lesz ama szolgálatnak, a melyet egykor a jaffai fogolynak tett.»

A levél aláirása egy kettős *K* betüt képező monogramm volt.

Ez a tudósitás ugyancsak lángra lobbantotta a derék ember képzelmét, a ki méltó apja volt a fiának. Kamilk pasa tehát negyvenhárom év múlva megemlékezett róla! No, ugyancsak időt engedett magának! De kétségkivül mindenféle akadályok visszatartóztatták őt Sziriában, a melynek politikai helyzetét csakis az 1840-iki julius 15-én létrejött londoni szerződés szabályozta a szultán javára.

Most tehát Antifer Tamásnak tudomása volt egy földrajzi szélességi vonalról, a mely átvágta a földgolyó egy bizonyos pontját, a hol Kamilk pasa az ő javára roppant értékü kincset ásott el. E kincsek értéke, szerinte, legalább is milliókra volt becsülhető, mindazonáltal az egész meghagyás úgy szólt, hogy ezt az egész dolgot föltétlenül titokban kell tartania mindaddig, mig megérkezik a rejtélyes küldött, a kinek előbbutóbb meg kell jelennie. Nem is szólt felőle senkinek . . . még a fiának sem.

Várt. Várt tizenkét esztendeig hiába. És mégis, szabad volt-e ezt a titkot a sirba vinnie, ha az élete véget érne, mielőtt a pasa küldötte átlépné a háza küszöbét? . . . Nem! Legalább Antifer Tamás azt hitte, hogy nem. Azt mondta magában, hogy kötelessége e titokba beavatni azt, a ki hivatva van ő utána hasznot húzni belőle: tudniillik a fiát, Antifer Pétert.

Az öreg tengerész 1854-ben, nyolczvanegy éves korában, érezvén, hogy már csak néhány nap van hátra az életéből, nem is tartózkodott értesiteni a fiát és egyetlen örökösét a Kamilk pasa szándékairól. Megeskette őt, hogy soha se fogja elfeledni a földrajzi szélességi vonalat, semmi kétség, minthogy birtokában volt egy levél, a melyet a pasa irt. De létezik-e még?

Antifer mester főleg ezt a fontos kérdést igyekezett tisztába hozni. Az értesülések nagyon lehangolók voltak, Kamilk pasa húsz év óta eltünt és senki se tudja megmondani, mi lett belőle?

Milyen roppant csapás volt ez Antifer mesterre nézve! De azért még sem adta be a derekát. Ezen felül, ha Egyiptomban nem tudtak is semmit Kamilk pasáról, annyi bizonyos volt, hogy 1842-ben még élt, ezt a levele bizonyitotta. Valószinűnek látszott, hogy kénytelen volt elhagyni a hazáját, olyan okok miatt, a melyekről senkinek se tartozott számot adni. Ha majd a kellő perez elérkezik, a küldötte, ki az érdekes hosszusági pontot vele közölni lesz hivatva, meg fog jelenni és miután Antifer Tamás már nincs az élők közt, a fia, Antifer Péter fogja őt elfogadni, még pedig, akárki elhiheti, a legszivélyesebben.

Antifer mester tehát visszatért St.-Malóba és senkinek se szólt semmit, habár ez nagy megerőltetésébe került. Tovább hajókázott 1857-ig, a mely évben búcsút vett a pályájától és azóta családja körében élt.

testületének adózott. De Antifer Péter-Servan-Malo nem tágitott. Semmi sem volt képes megingatni a meggyőződését. Annyiba vette, mintha a mesés kincset már a kezében tartaná és senki se mondjon neki ellent e részben, ha el akarja kerülni a legdühösebb viharok egyikének kitörését.

Trégomain Gildas ezen este erősen föl is tette magában, hogy semmiféle kitörést se fog provokálni.

— Nos hát, mondá neki Antifer mester, kéményen a szeme közé nézve, felelj nekem minden habozás nélkül, mert néha úgy látszik, mintha nem értenéd meg a szavaimat. Utóvégre is igaz, hogy a *Charmante Amélie* tulajdonosának soha sem volt alkalma földrajzi pontok fölvételére. Olyan patak partjai közt, mint a Rance, semmi szükség nincs a nap, a hold, a csillagok állásának megfigyelésére.

Antifer mester a hydrographiai alapműveletek fölemlitése által kétségkivül azt az óriási különbséget akarta jelezni, a mely egy tengerész és egy édesvizi hajós közt létezik.

A derék Trégomain nagy önmegadással mosolygott és figyelmesen nézegette a térdeire teritett zsebkendője szines virágait,

Édesvizi hajós, és semmi egyéb.

És most beszélgessünk.

hiven meg fogja őrizni a kettős *K* monogrammal ellátott levelet és bizalomteljesen meg fogja várni a küldött megérkezését.

Kevéssel azután a derék ember meghalt; az övéi megsiratták és összes ismerősei sajnálkoztak a halála fölött. A holttestet eltakaritották a családi sirboltban.

Az olvasó már ismeri Antifer Pétert és könnyen elgondolhatja, milyen hatást gyakorolt ez a föltedezés az elméjére, a könnyen föllángoló képzelmére és milyen forró vágy hevitette egész lényét. Kamilk pasából valóságos «*ezeregy éjszakai*» nábobot csinált. Nem is álmodott egyébről, mint arról a temérdek aranyról és drágakőről, a mely egy üregbe volt elásva, mint az Alibaba kincse! . . . De veleszületett türelmetlenségénél és jellemző idegességénél fogva képtelen lett volna ép oly tartózkodást tanusitani, a milyent az atyja tanusitott. Tizenkét évig várni, a nélkül, hogy a titokról akárkinek egyetlen szót szóljon, semmi kisérletet se tenni a megtudására, hogy mi történt a kettős *K* aláirású levél irójával . . . ezt az apa megtehette, a fia soha se lett volna erre képes. 1855-ben, egy középtengeri utazása alkalmával, a hajója néhány napig Alexandriában állomásozván, csakugyan a tőle kitelhető ügyességgel tudakozódott Kamilk pasa felől.

Hogy létezett valaha, az iránt nem lehetett

De milyen idegrontó élet volt ez! Nem lévén semmiféle foglalatossága, folyvást egy rögeszme lidércznyomása alatt gyötrődött. A 24 fok 59 percz földrajzi szélesség szünet nélkül ott röpködött a feje körül, mint egy csapat boszantó légy . . . Végre a nyelve már annyira viszketett, hogy közölte a titkát a nővérével, az unokahugával, az unokaöcscsével és Trégomain barátjával. Persze a titok csakhamar, legalább részben, kezdett kisziváregni az egész városban, sőt még Saint-Servanon és Dinardon túl is. Az emberek tudták, hogy egy roppant, elképzelhetlen, őrületes kincs fog előbb-utóbb Antifer mester kezére kerülni, mulhatatlanul . . . ns soha se kopogtattak az ajtaján a nélkül, hogy a belépőtől ne ezeket a szókat várta volna:

— Itt hozom önnek a földrajzi hosszusági fokot, a melyet ön oly régóta vár.

Néhány év múlt el ismét. A Kamilk pasa küldötte nem adott magáról életjelt. Semmiféle idegen se lépte át a ház küszöbét. Antifer mester ennélfogva folytonos izgatottságban élt. A család már végre nem is hitte a kincs létezését és a levelet egyszerű hamisitványnak tartotta. Trégomain Gildas őrizkedett ugyan a gondolatai elárulásától, de barátját egy legelső kategóriájú könnyenhivőnek tekintette, a mi igen kinos érzelem volt rá nézve azon tiszteletnél fogva, a melylyel a kereskedelmi tengerészek érdemes

— Nos? hallgatod a szavaimat?

— Hallgatom, barátom.

— Hát mondd meg egyszer és mindenkorra, tudod-e voltaképen, hogy mi az a földrajzi szélesség?

— Körülbelül tudom.

— Tudod-e, hogy mi az egyenlitővel párhuzamos kör és hogy ez a kör háromszázhatvan fokra, vagyis huszonegyezerhatszázhatvan perczre, következőleg egymilliókétszázkileczvenhatezer másodperczre van fölosztva?

— Már hogyne tudnám? felelé Trégomain Gildas nyájas mosolylyal.

— És tudod-e, hogy egy tizenöt fokú ív megfelel egy órai időnek, egy tizenöt percznyi ív egy percznyi időnek és egy tizenöt másodpercznyi ív egy másodperczny időnek?

— Akarod-e, hogy könyv nélkül elmondjam?

— Nem! Fölösleges! Nos, hát én ismerem ezt a földrajzi szélességi pontot: huszonnégy foknyira és ötvenkilencz perczny ire fekszik az egyenlitőtől éjszaknak. Azon a párhuzamos körön, a mely e pontot átvágja és a mely háromszázhatvan — jól értsd meg — háromszázhatvan fokra van beosztva, háromszázötvennkilencz olyan fok létezik, a melyekkel annyit se törődöm, mint egy horgonynyal, a melynek a szárai letörtek. De van aztán egyetlen egy fok, a melyet nem ismerek és csak akkor fogok ismerni, ha

megmondják, hogy melyik párhuzamos kör vágja át . . . és ott . . . azon a helyen, milliók vannak . . . Ne mosolyogj!

— Nem mosolygok, barátom,

— Igen . . . milliók, a melyek az enyémek és a melyeket jogom lesz kiásni, mihelyt megtudom, hogy hol vannak elásva . . .

— Nos hát, — viszonzá Trégomain Gildas szelid hangon, — türelmesen be kell várni a küldöttet, a ki meg fogja hozni a hírt.

— Türelmesen . . . türelmesen! . . . De hát mi folyik a te ereidben.

— Szirup, azt hiszem, hogy csupán szirup, — felelé Trégomain Gildas.

— És az én ereimben vérben fölolvasztott higany és salétrom kering . . . nem birok tovább nyugton maradni . . . fölemésztem magamat . . .

— Le kellene csöndesülnöd . . .

— Lecsöndesülni! . . . Hát elfeleded, hogy 1862-ől írunk . . . hogy az apám 1854-ben halt meg . . . és 1842 óta tudta ezt a titkot . . . és nem sokára húsz éve lesz, mióta e pokoli rejtély megfejtését várjuk?

— Húsz év! — mormogá Trégomain Gildas.— Hogyan múlik az idő! Húsz évvel ezelőtt még a *Charmante Amélien* hajókáztam . . .

— Ki beszél neked a *Charmante Amélie*-ről! — kiált Antifer mester. — A *Charmante Amélie*-ről van-e most szó, vagy pedig arról a földrajzi szélességi pontról, a melyet ez a levél említ! . . .

És e szókkal Trégomain pislogó szemei előtt megcsóválta a már megsárgult híres levelet, a melyen a Kamilk pasa monogrammja díszelgett.

— Igen . . . ez a levél . . . ez az átkozott levél, a melyet némelykor szeretnék darabokra tépni, hamuvá égetni . . .

— Talán igen okosan cselekednél . . . koczkáztatta Trégomain.

— Hohó, Trégomain uram, — kiáltá Antifer mester, szikrázó szemekkel, harsogó hangon, — többé ne történjék meg rajtad, hogy ilyesmit mondj nekem!

— Soha többé.

— És ha egy őrült pillanatban meg akarnám semmisíteni ezt a levelet, a mely reám nézve tulajdonjogot képvisel, ha elég őrült volnék megfeledkezni arról, a mivel magamnak és az enyéimnek tartozom és ha te nem akadályoznál meg . . .

— Megakadályoználak, barátom, megakadályoználak . . . sietett felelni Trégomain Gildas.

Antifer mester nagyon fölháborodva, megragadta a cognacos poharat és oda koczintotta a barátjához.

— Az egészségedre, Trégomain!

— A tiedre! viszonzá Trégomain Gildas és fölemelte a szeméig a poharát, aztán ismét letette az asztalra.

Antifer mester elmélyedt a gondolataiba, lázasan remegő kezekkel markolt a hajába, összefüggés nélküli szavakat dörmögött, káromkodásokkal és sóhajtásokkal vegyítve és kavicsokat ropogtatva a fogai közt. Egyszerre aztán keresztbe fonta a két karját és így szólt a barátjához:

— Tudod-e legalább, merre megy át ez az átkozott párhuzamos kör . . . ez a huszonnegyedik fok és ötvenkilenczedik percz éjszaki szélesség?

— Már hogyne tudnám? viszonzá Trégomain Gildas, a ki százszor is részesült már e kis földrajzi leczkében.

— Mindegy, Trégomain! Vannak dolgok, a melyeket az ember nem tudhat eléggé.

És atlaszát felnyitván, a Mercator projectióját mutató térképet odatolta a vendége elé és se habozást sem ellentmondást nem tűrő hangon mondá:

— Ide nézz!

Trégomain Gildas odanézett.

— Látod itt Saint-Malot, ugy-e bár?

— Látom, itt van a Rance . . .

— Ki beszél a Rancéről! Még őrültté fogsz tenni a Ranceoddal! . . . No, most nézd meg a párisi délkört és menj rajta végig a huszonnegyedik párhuzamos körig.

— Megyek már.

— Menj végig Franczia-országon, Spanyol-országon . . . Menj át Afrikába . . . menj Algiron túl, érj a ráktérítőhöz . . . itt ni, Tombuktu fölött.

— Ott vagyok már.

— Nos, hát ott vagyunk a híres szélességi fokon.

— Igen, ott vagyunk.

— Most menjük kelet felé . . . végig az egész Afrikán, keljünk át a Vörös-tengeren . . menjünk át Arábián Mekka alatt . . . mondjunk jó napot a mascatei imámnak . . . . ugorjunk keresztül Indián, jobbról hagyván Bombayt és Kalkuttát, érintsük Khina déli részét, a Formosa-szigetet, a Csöndes-tengert, a Sandwich-szigetek csoportját . . . Követsz engem ezen az úton? . . .

— Hogy követlek-e! — felelé Trégomain Gildas, a homlokát törülgetve terjedelmes zsebkendőjével.

— Nos hát, itt vagyunk Amerikában . . . . Mexikóban, majd az öbölben . . . majd Havannához közel . . . Végig rohanunk a floridai szoroson . . az Atlanti-oczeánra jutunk . . . elhagyjuk a Kanári-szigeteket . . . visszakerülünk Afrikába, fölmegyünk Páris délkörén . . . és ismét itthon vagyunk Saint-Malóban, miután a földet megkerültük a huszonnegyedik párhuzamos körön.

— Hála Istennek! — mond Trégomain Gildas, megkönnyebbülten.

— És most, — folytatá Antifer mester, — miután végig mentünk az Atlanti-, a Csöndes- és az Indiai-oczeánon, a hol a szigetek és a szigetecskék száma ezrekre megy, meg tudod-e nekem mondani, hol az a hely, a melyen a milliók el vannak ásva?

— Azt nem tudhatjuk . . .

— De meg fogjuk tudni . . .

— Igen, meg fogjuk tudni, ha a küldött . . .

Antifer mester fölkapta a másik pohár cognacot, azt, a melyet a *Charmante Amélie* egykori tulajdonosa nem üritett ki.

— Az egészségedre! mondá.

— A tiedre! viszonzá Trégomain Gildas, üres poharát a barátja teli poharához koczintván.

Az óra tizet ütött. A ház ajtaját hatalmas kalapácsütés rezgette meg.

— Ha az én emberem volna! kiáltá a túlideges tengerész.

— Oh! — mondá a barátja, a ki a kétely e hangját nem birta elfojtani.

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

VERNE GYULA

Bombarnac Klaudius. Egy hirlaptudósító jegyzetkönyve. Regény. Francziából ford. *Huszár Imre.* 54 a szövegbe nyomott képpel. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

Várkastély a Kárpátokban. Regény. Forditotta *Huszár Imre.* 38 képpel. Füzve 1 frt 20 kr. Vászonkötésben 1 frt 60 kr.

Branicanné asszonyság. Forditotta *Huszár Imre.* 82 képpel. Füzve 3 frt. Vászonkötésben 3 frt 50 kr.

Cascabel Caesar. Forditotta *Huszár Imre.* 84 képpel. Füzve 2 frt 50 kr. Vászonkötésben 3 frt.

Névtelen család. Forditotta *Huszár Imre.* 80 képpel. Füzve 2 frt 50 kr. Vászonkötésben 3 frt.

Világfelfordulás. Regény. Forditotta *Huszár Imre.* 34 képpel. Füzve 1 frt. Vászonkötésben 1 frt 40 kr.

Két évi vakáczió. Regény. Forditotta *Huszár Imre.* 90 képpel. Füzve 3 frt. Vászonkötésben 3 frt 50 kr.

Haza, Franciaországba! — Gil Braltar. Ford. *Huszár Imre.* 38 képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vászonkötésben 2 frt.

Egy sorsjegy 9672-dik szám. Regény. Forditotta *Huszár Imre.* 38 képpel. Füzve 1 frt 20 kr. Vászonkötésben 1 frt 60 kr.

Éjszak a dél ellen. Ford. *Huszár Imre.* 85 képpel. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

A hóditó Robur. Regény. Ford. *Huszár Imre.* 44 képpel. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

Sándor Mátyás. Ford. *Huszár Imre.* Benett L. 112 eredeti rajzával. Két kötet. Füzve 4 frt. Vászonkötésben 4 frt 50 kr.

A lángban álló szigettenger. Ford. *Huszár I.* 47 képpel. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

Dél csillaga. A gyémántok hazája. Forditotta *György Aladár.* 50 képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vászonkötésben 2 frt.

Kéraban, a vasfejü. Regény. Ford. *György Aladár* és *Illéssy Piroska.* 40 képpel. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

A Robinsonok iskolája. Regény. Forditotta *Visi Imre.* 46 képpel. Füzve 1 frt 60 kr. Vászonkötésben 2 frt.

A föld felfedezése. Forditotta *Brózik Károly.*
I. kötet. A hiresebb utazók története a legrégibb időktől a XVIII. századig. Füzve 2 frt.
II. kötet. A XVIII. század hires hajósai. 2 frt.
Ára a két kötetnek vászonkötésben 4 frt 80 kr.

Öt hét léghajón. — Utazás Afrikában. 18 képpel. II. kiad. Füzve 1 frt 20 kr. Vászonkötésben 1 frt 60 kr.

Három orosz s három angol kalandjai. 8 képpel. II. kiadás. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

Utazás a föld körül nyolczvan nap alatt. 8 képpel. II. kiadás. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

Utazás a tenger alatt. 27 képpel. Második kiadás. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

Grant kapitány gyermekei. Forditotta *Vértesi A.* Két kötet. 22 képpel. Második kiadás. Füzve 4 frt. Vászonkötésben 4 frt 50 kr.

Strogoff Mihály utazása Moszkvától Irkutskig. Ford. *Szász Károly.* 54 képpel. Második kiadás. Füzve 1 frt 60 kr. Vászonkötésben 2 frt.

A rejtelmes sziget. Három részben. Átdolgozta *Szász Károly.* 58 képpel. Második kiadás. Füzve 2 frt. Vászonkötésben 2 frt 40 kr.

A Bégum ötszáz milliója. — A «Bounty» lázadói. Franczióból átdolgozta *Szász Károly.* 31 képpel. Második kiadás. Füzve 1 frt 20 kr. Vászonkötésben 1 frt 60 kr.

Tizenötéves kapitány. Regény. Franczióból *Szász Károly.* 59 képpel. Füzve 1 frt 80 kr. Vászonkötésben 2 frt 20 kr.

Asbóth János. **A Zaharától az Arabáhig.** Utazás Egyptomban és Palesztinában. Jeruzsálem nagy czimképpel és számos fametszettel. Vászonba kötve 2 frt 40 kr.

Brassey Lady. **Utazás a «Napsugáron».** Az angol eredetiből átdolgozta Dr. *Oreg* János. 36 képpel. Vászonba kötve 2 frt 40 kr.

Nordenskiöld Adolf Erik br. **Ázsia és Európa körülhajózása a Végan.** Ára dolgozta *Varga* Otto tanár. Képekkel és térképekkel. Vász. kötve 2 frt.

Przeválszkij Mikhájlovics Nikoláj. **Zájzánból Khámin át Tibetbe** és a Sárgafolyó forrásvidékére. Harmadik utja Közép-Ázsiába. Oroszból átd. *Csopey* L. A szövegbe nyomott képekkel. Vászonba kötve 3 frt 60 kr.

Serpa Pinto utazása Afrikán keresztül az Atlanti Oczeántól az indiai Oczeánig. Átdolgozta Dr. *Brózik* K. tanár. Képekkel. Vászonba kötve 2 frt.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

LOBBANÁS AZ ALKONYATBAN.

ELBESZÉLÉS.

Irta PETELEI ISTVÁN.

Folytatás.

Nem aludt azon éjjel. Kik lehetnek? És miért jöttek? A szobájuk olyan, mintha elkészülnének belőle, a hol nem akarnak állandóan lakni? Behunyta a szemeit, beleképzelte a leányt az ő pompás, bársonyos lakásába. Ott ülne a pamlagon s előtte térdelne Mihály úrfi. De az anyjára is gondolt, — ösztönszerűleg idegenkedett tőle.

Leszidta magát e gyerekes álmodozásért. Mi köze e hölgyekhez? A lódoktor özvegye kissé gyanús. A leány? Mosolygott. A hűvössége, előkelősége imponált Mihály úrfinak. Reá gondolt.

Mivel köthetné le a figyelmét? Drágaköves tűt tűzött a nyakkendőjébe és brilliántos gyűrűket húzott az újjaira s kényesen öltözködött fel. Reá gondolt állandóan, valami mohó vágygyal. Szorongott s az ürügyeken törte a fejét, hogy fölkereshesse ismét. Szórakozottan köszöntgette a piaczon a szembejövőket s boszúsan felelt a kérdezősködőknek.

Délfelé a hegyre indúlt, szinte önkéntelenül. A kis hadnagygyal találkozott össze.

— Nem jön velem? kérdezte enyelegve. — Érdekes foglalkozni e hölgyekkel. Művelt nők. Maga ismeri is őket. Az ember nem unja meg magát velük . . .

— S nem fél tőlem, tisztelt úr? — kérdezte az évődve.

Mihály kaczagott.

— Bár az enyém volna, hogy félthessem. De én önzetlen vagyok.

Azonban gyorsan átnyargalt a fején az a gondolat, hogy bolondot tesz, mikor e fiatal, nyalka legényt magával hívja. Mindegy! Kimondta. Ha észrevenné a töprengését, kikaczaghatná.

A hölgyek a paszuly-filagoriában ültek az udvaron. Mindenféle avatag újságok, könyvek hevertek előttük az asztalon, s kézi munkák. Az asszony szívesen fogadta s a hadnagyot csak egy fejbiczentéssel köszöntötte, mint valami bizalmas, számba sem vehető, közönyös ismerőst. A leány élénkebben nézett az ügyes, eleven fiura, kellemesen szólt hozzá. A hadnagy az asszonyhoz lépett, mind a ketten fölkeltek s az udvar füves útján sétáltak le s föl.

— Rég láttam, Vilhelmina.

— Örvendek, ha nem emléketet reá; nem is számítottam arra, hogy fölkeressen.

— Kiestem a kegyéből?

— Az ember szívesen elfelejti a bolondságait. Tudtam, hogy itt szolgál most is, de akkor, hajh! Az uram már nincs. Meghalt. Az ember most komolyabban veszi az életet.

A leány közelebb ült Mihály úrfihoz. A kézimunkáját mutogatta s a véleményéről kérdezősködött, a színek felől. Persze mind igen szépek voltak. A vén úrfi el volt bájolva s elevenen bókolt.

— Gyönyörű a leánya, — mondta halkan a hadnagy az udvaron az asszonyhoz. — Hasonlít az anyjára, a szeme, a királyi termete, a szája.

Az asszony megfenyegette a fiatal embert tréfásan.

— Gonosz hizelgő. Az nem a maga részére virágzik.

— Annak a vén legénynek tán?

— Bolond! Véletlenül botolt belénk s Virginia szívesen foglalkozik vele. A leányoknak vannak ilyen bohó kedvteléseik egy-egy perczig. De maga ne nézegesse.

— Hogy is vehesse észre az ember ilyen szép mama mellett?

Mihály boldog hevességgel súgta:

— Régi emlékem, de soha se ragyogott kedvesebb helyen, ha elfogadja. Az anyámé volt.

A tűt valami liczitáczión vette, de jól hangzott, hogy az anyjáról szóljon. Le akarta venni.

A leány igy súgott: «Majd ha magunkra leszünk».

— Mikor? kérdezte Mihály tikkadtan.

A leány nem felelt, hanem az anyj hoz fordúlt:

— Drugán úr meg akarja nekünk mutatni a nyaralóját a szőlőben. Nem volna kedved a meghívást elfogadni?

Az asszony kérdőleg nézett a leányára.

— Nem tart velünk, hadnagy úr? kérdezte hirtelen a leány.

— Miért ne?

Mihálynak kissé visszatetszett, hogy a hadnagyot is meghívja. Azonban boldog volt.

Mikor kimentek az utczára, igy szólott a hadnagy:

— Ez aztán a falat — és csettintett az újjával.

— Ugy-e? mondta Mihály úrfi diadalmasan, mintha ő fedezte volna fel a hadnagy részére ezt a kincset.

*

Mihály úrfi egészen fel volt verve. Peczkesen hordozta meg a diadalát — a piaczon. Szívesen beszélt volna a járókelőknek felőle, hangosan szerette volna a le ny nevét kikiáltani. Gyönyörűnek találta az egész világot. Fiatalnak, frissnek érezte magát s a tervek egész erdeje sarjadt vén koponyájában. «Tetszem neki», gondolta vidáman. «Drugán Mihályné.» Ez jól hangzik s oly hangosan fölkaczagott, hogy beleveresedett s köhögésbe fulladt a jókedve. Otthon méltóságteljes volt a cselédeivel s erőltetett nyájassággal szólongatta őket.

Délután a kis hadnagyot már ott találta. A hölgyekkel fesztelenül fecsegett. Az asszony forgolódott körülötte. A leány melegen fogadta Mihály úrfit. A haja leányosan le volt eresztve, kék szalaggal átkötve. Széles szalmakalap árnyékolta friss orczáját. Könnyű kék ruhájából nyaka és gömbölyű karjainak finom színe kitündöklött. Gallérját a Mihály úrfi karjára dobta s előre indult vele.

A levegő kissé tikkadt volt. A gyümölcsösben baraczkok és piros almák kaczagtak le a lombos fákról. Levél se mozdult, a föld szakadozott, poros volt.

Mihály igen beszédes volt. Mindenképen ki akart tünni. Tanitotta a leányt a magyaros kiejtésre:

— Így mondja kedves: «gyümölcs». Hiszen már meg *kell* tanulnia most.

E megjegyzést igen vonatkozásteljesnek itélte és megütődött. Nem ment-e igen messze?

A hadnagy át-átszólt a mama mellől. Ők hátúl ballagtak az úton. A szembejövőknek rátartó, diadalmaskodó kicsinyléssel köszönt Mihály, mintha azt mondta volna: «Ide nézzetek!»

A szőlő a nagy csere-erdővel volt határos. Virginia neki szaladt az üde pázsitnak. Pogány utólérte s kergetőztek.

Mihály az asszonysághoz csatlakozott.

— Igen ritkán egyesül annyi báj annyi okossággal, — mondta a leányra mutatva.

— Képes volna elrontani a leányomat — felelte szárazon. A leányát nézte aggodalmaskodva.

Virginia visszaszaladt, s karonfogta Mihály úrfit. Kalapját ledobta a fűre. A haja felbomlott s az arcza ki volt gyúlva.

— Tartson velem, — mondta.

Mihály nagy nekibuzdulással koczogott a leány mellett. Virginiának versek jutottak az eszébe. Mihály helyeslőleg hallgatta. Ő nem bajlódott versekkel soha életében. Galagonya-galyakat törtelt s oroszlánszájat gyűjtött a leány hajába.

Ez igen boldog mulatság volt. Vincze többet lábatlankodott, semmint kívánatos lett volna. Virginia gyerekesen inczselkedett vele s megíramodott vele. Leszaladtak az erdőárokba, átlörve a mogyoró-bokrokon.

— Lenn vagyunk, — kiáltott fel a leány. Aztán élesen felsikoltott.

— Megijedtél valamitől? — kérdezte az asszonyság.

— Béka ugrál, — felelte lenn a hadnagy.

Hamar visszatértek. A leány arcza egészen lángban állott s kedvetlennek látszott.

— Elfáradtam, — mondta csendesen.

Vincze simogatta a bajuszát s az asszonyhoz csatlakozott.

— Ismerlek, — mondta roszkedvűen az asszony.

— Hát esett valami kár a leányodban?

— Kinyitom a szememet s ügyelek reád, hogy ne essék kár benne. Ismerlek.

Mihály felemelte a kalapot s átadta a kedvetlen leánynak. A mint a szük ösvényre értek, mely elzárta őket a kiséről előtt, így szólt:

— Megigérte, hogy elfogadja a kedves nap emlékére.

— A tűt?

— Megengedi?

A leány lesütött szemmel fogadta el. Meg se nézte.

— Nem tűzi fel?

— Nem akarja, hogy csak a kettőnké legyen?

Mihály felemelte a leány kezét s megcsókolta.

— Boldoggá tett.

Remegett, a mint a leány kezét érintette.

A nyaralóhoz értek. Bort töltöttek a gazdag, terített asztal mellett. Az asszonyság maga kezdte a koczintást. A leány vonakodással érintette a hadnagy poharát.

Mihály galansul forgolódott az asztal körül. Az erdőből madárszó hallatszott. A leány gyöngéden odahajlott a vén legényhez s figyelmeztette.

Vincze arczán boszúság szaladt végig. Töltött s mohón ivott. Aztán Mihályhoz fordult:

— A borának, tisztelt úr, egy kis dohossága van.

Dohossága az ő borának? Ez az orvtámadás felbőszítette. Az ő borának? Mintha a becsületét szúrták volna meg egy hegyes tövissel. Kicsinylő köhintéssel vigyorgott reá.

— Árulja e bort? — kérdezte a hadnagy ingerlő szándékkal.

Mihály kiveresedett s durva visszautasításra volt készen. A mama töltött s Mihály felé nyujtotta. A hadnagy roszakaratú engesztelődéssel folytatta:

— Hiszen én megiszom. Jó katona mindennel megbirkózik. S nem is akarok roszat mondani felőle. Egy kis doh ide-oda, a bor megiható.

Mihály elfordult az izgága ficzkótól. Édességeket rakott a leány tányérjába és suttogva beszélt hozzá. Vilhelmina szemrehányólag intett a hadnagynak, de ellágyulva, gyengén feléje dőlt. A bor kissé hatott reá.

— Isteni szép este. A bátyám, a konzul, küldött nekünk sirákuzi bort, melynek épen ilyen zamatja van.

Vincze nem engedett.

— Dohos bor Görögországban is van. Aztán halkan súgta: «Hol székel a konzul?» s vágott a szemével.

A hegy egészen elcsendesedett. A sötét belopózkodott a szőlősorok s a bokrok közé s befedte fátylával az utakat, ösvényeket. A csendes város lámpái alant, hasonlóan felette a fekete bolton a csillagok, gyúltak ki a világok.

A leány merően nézett a sötétbe. Halkan szólt megindulással Mihályhoz.

— Boldog volnék ilyen csendben élni egy életet. Senki körülöttem, csak a ki szeret. Valahol messze, elzárva minden zajtól, nem látva embert, semmi fényességet, pompát. Mindig szürkeségben, hallgatva egy nagy erdő közepén, a melyiknek végét meg ne találja az ember. S én nem is keresném bizony . . .

— Ez az érzelmesség német betegség, — mondta élénken Vincze.

Vilhelmina élesen nézett a hadnagyra.

— Nincs e leányoknak vérük. Nem igaz? Vincze? . . .

A leány felemelkedett, az anyjának kigyúlt orczájára nézve, szólította Mihályt. Kalapját megigazította.

— Már késő az idő.

Vincze házsártosan tiltakozott a társaságbontás ellen. Azonban csak felkelt s Mihályhoz lépett.

— Árt az egészségnek, atyafi, a méreg! Viszszavonom a dohosságot. A bor jó, czimbora. Egy kissé erős, de soha sincs elég. Parolát vén korhely. Egy-kettő s ennyi.

Megölelgette jókedvűen a vén úrfit s megindúltak. Vilhelmina előre ment a hadnagygyal s beleveszték a sötétbe. Az asszony valami érzékeny dalt dúdolt halkan. Vincze beleszólt a dalba olykor.

A leány a Mihály karjába fűzte a kezét s kissé ránehezedett. Össze-vissza beszélt:

— Én igen ritkán érezem magamat boldognak. Ne ítéljen el, én most igen szeretnék sírni, sírni. Semmi okom sincsen reá. Majd elmúlik. Meglátja holnap. Mert holnap is felkeres? Szeretem, ha látom. Ha magának ekkora leánya volna, nem volna-e jó? Ha nekem apám lenne, mint szeretném. Én igen elhagyatott vagyok. Nem tudom, mi lesz holnap? Mert élni kell, tudja. És aztán . . .

És a hangja megrezgett. Abba hagyta a beszédet s meggyorsította a lépéseit. Elhagyta az anyját s a lakásukig ért.

Alig köszönt Mihálynak.

— Menjen odább, ne is várja meg a többieket.

Aztán gyorsan beszaladt s betette maga után a kaput.

(Folytatása következik.)

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

Folytatás.

— Miért ne lehetne az érkező az én emberem? . . . kiáltá Antifer mester, kinek az arcza pipacsvörösre gyúladt ki.

— Valóban . . . miért ne? viszonzá az engedékeny édesvizi hajós, a ki már kész volt meg is hajtani magát a jó hir hozója előtt.

A földszintről egyszerre kiáltások hallatszottak; igaz, hogy örömkiáltások voltak, a melyek Nanon és Énogate ajkairól lebbenvén el, nem illethették a Kamilk pasa küldöttét.

— Ő az . . . ő az! ismétlé a két nő.

— Ő? . . . ő! mondá Antifer mester.

És épen a lépcső felé indult, mikor az ajtó kinyilt.

— Jó estét, nagybátyám, jó estét!

E szókat egy vig és elégedett hang ejté ki, a mely képes volt kétségbeejteni a kérdéses nagybátyát.

« » . . . a Juhel volt. Épen most érkezett meg. Nem szalasztotta el a vonatot, sőt a vizsgán sem bukott meg, mert igy kiáltott föl:

— Megkaptam, nagybátyám, megkaptam.

— Megkapta! ismétlé Nanon és Énogate.

— Mit kapott meg? kérdé Antifer mester.

— A hajókapitányi oklevelemet, kitünő minősitéssel.

És miután a nagybátyja nem tárta ki eléje a karjait, a Trégomain Gildas karjaiba borúlt, a ki úgy magához szorította őt, hogy kevés hiján elszakadt a lélegzete.

— Megfojtja azt a fiut, Gildas! mondá Nanon.

— Hiszen alig hogy megöleltem! viszonzá mosolyogva a *Charmante Amélie* egykori tulajdonosa.

De Juhel néhány erős lélegzetvétel után magához tért és a lázasan föl és alá járkáló Antifer mesterhez fordult e szavakkal:

— És most, nagybátyám, mikor lesz a menyegző?

— Miféle menyegző?

— Az én menyegzőm az én kedves Énogatemmel, — felelé Juhel. — Nem ez volt-e a megállapodás?

— Igenis . . . ez volt, — mondá Nanon.

— Hacsak Énogate nem mond le rólam, miőn hajókapitánynyá lettem.

— Oh! Juhelem! — viszonzá a fiatal leány, odanyujtván az ifjúnak a kezét, a melyről a jó Trégomain azt állította, hogy látta, mikor a szivét is kitette.

Antifer mester nem felelt és azon látszott tünődni, hogy merről fú a szél.

— Kérem, nagybátyjám! . . . esdekelt a fiatal ember, a kinek szép termete kiegyenesedett, csinos arcza és szemei ragyogtak a boldogságtól. — Nem azt mondta-e kedves nagybátyám: A menyegzőt akkor tartjuk meg, ha jól kiállottad a vizsgát és a visszatértedkor kitüzzük a napját.

— Valóban, úgy hiszem, hogy azt montad, barátom! bátorkodott vélekedni Trégomain Gildas.

— Nos hát! Letettem a vizsgát és itthon vagyok . . . és ha önnek nincs ellenére, úgy április első napjaiban megtartjuk az esküvőt.

Antifer mester elszörnyüködött.

— Micsoda! nyolcz hét mulva? . . . Miért nem mindjárt nyolcz nap . . . nyolcz óra . . . . nyolcz percz mulva.

— Bizony, nagybátyám, én az ellen se tiltakoznám, ha lehetséges volna.

— Oh! időre van szükségünk, — mondá Nanon. — Előkészületeket kell tennünk . . . egyet-mást még be kell vásárolnunk.

— Úgy van . . . nekem is új ruhát kell varratnom, — mondá Trégomain Gildas, a jövendőbeli vőfély.

— Mondjuk hát . . . hogy április 5-én tartjuk meg a menyegzőt.

— Ám legyen! mondá Antifer mester, a ki a sarokba szoritva érezte magát.

— Ah! jó bácsikám! kiáltá Énogate és a bácsika nyakába borúlt.

— Ah! kedves nagybátyám! kiáltá Juhel.

És miután a leányka az egyik, az ifju pedig a másik oldalról csókolta őt, nem lehetetlen, hogy a fiatalok orczái is érintkeztek.

— Jól van, — mondá a nagybácsi, — maradjunk hát április 5-ike mellett, de egy föltételt kötök ki.

— Semmi föltétel . . . mondá Juhel.

— Egy föltételt, — kiáltá Trégomain Gildas, a ki attól tartott, hogy a barátja valamely ármányosságon töri a fejét.

— Igen egy föltételt . . .

— És mi volna ez, nagybátyám? kérdé Juhel, a kinek a homloka kezdett elborulni.

— Csakis annyi, hogy a menyegző csupán azon esetben megy véghez április 5-én, ha addig nem kapom meg a földrajzi hosszusági fokomat.

Mindenki szabadabban lélegzett.

— Igen . . igen! hangzott az egyhangú válasz.

És valóban kegyetlenség lett volna megtagadni ezt az elégtételt Antifer mestertől. Ezen fölül bizonynyal nem látszott valószinűnek, hogy a Kamilk pasa küldötte, a kit húsz év óta vártak, a Juhel és Énogate menyegzőjének kitüzött határideje előtt megjelenjék.

VI. FEJEZET.

Első csatározás a nyugat és kelet közt, a melyben a nyugat eléggé keményen bánik a kelettel.

Egy hét mult el. A küldöttnek még csak árnyéka sem mutatkozott. Trégomain Gildas azt mondta, hogy kevésbbé csodálkoznék, ha az égből visszatérő Illés prófétát látná megjelenni. De őrizkedett a véleményét ilyen bibliai formában kifejezni Antifer mester előtt.

A mi Énogate-ot és Juhelt illeti, ők bizony nem igen gondoltak a Kamilk pasa küldöttére, arra a képzeleti lényre, és ha csak ez a jó ember akadályozhatta vagy késleltethette volna házassági terveik megvalósulását! . . . Nem! Készültek az utazásra a házasság bájos országába, a melynek a fiatal kapitány a hosszúságát és a fiatal leány a szélességét ismerte, és a melybe e két földrajzi alkatelem egyesítése által oly könnyen eljuthatnak. Bizonyosak voltak a felől, hogy ez az egyesítés a kitüzött határnapon, április 9-én, végbe fog menni.

Antifer mester társaságkerülőbb és hozzáférhetetlenebb volt, mint valaha. A menyegző határnapja naponkint huszonnégy órával közeledett. Még néhány hét és a jegyesek földolhatlan kötelékkel lesznek egymáshoz fűzve. No, ugyan szép eredmény! holott a nagybátyjuk egészen más sorsról álmadozott a számukra, mikor majd dúsgazdag lesz. Ls nem azért ragaszkodott e föltalálhatlan milliókhoz, a melyek az ő jogos tulajdona voltak, mintha azokat ő maga akarta volna élvezni és azral ábrándozott volna, hogy fényüző életet fog vinni, palotában fog lakni, fogatokat fog tartani, arany tányérról fog enni és gyémán tgombokat fog az ingében viselni . . . Esze ágában se volt ilyesmi! Hanem azt akarta, hogy Juhel egy herczegkisasszonyt vegyen nőül és Énogate egy herczeg felesége legyen! Ez volt a rögeszméje. És most e vágya a dugábadólés veszélyében forog, ha a küldött nem érkezik meg idejekorán és néhány szám

hiányában, a melyek a már birtokában levő számokkal volnának kombinálandók, a Kamilk pasa rejtekhelye elkésetten fogja kincses tartalmát az ő saját pénzes ládájába ontani.

Antifer mester szakadatlanul dühöngött. Nem volt maradása otthon. Egyébiránt a közvugalomra nézve czélszerübb volt igy. Csakis az étkezések idején lehetett őt látni. A jó Trégomain minden alkalommal megjelent, hogy rajta töltse ki a haragját, azt remélvén, hogy sikerülni fog egy kitörést provokálnia, a melytől megkönnyebbülne a barátja, a ki minden látogatása alkalmával azt mondta neki, hogy kotródjék a pokolba. Szóval attól lehetett félni, hogy belebetegszik. Egyebet se tett, csupán naponkint ott járt föl s alá a vasuti pályaudvar perronján a vonatok megérkezésekor és a rakparton a gőzösök megérkezésekor, igyekezvén fölfedezni az utasok közt valamely exotikus alakot, a mely a Kamilk pasa küldötte lehetne, valamely egyiptomi vagy örmény embert, szóval idegent a typusánál, kiejtésénél és ruházatánál fogva, a ki valamelyik ott ólálkodó hordártól az Antifer Péter Servan Malo lakezime felől tudakozódik.

Ilyen se mutatkozott. Érkezett normandi, bretagnei, angol és norvég utas akárhány, de keleteurópai, máltai, levantei egy sem.

Február 9-én Antifer mester, villásreggelije után, a mely alatt a száját sem nyitotta föl, haneha az evés és ivás czéljából, elindult rendes sétájára, a mely Diogenes sétájához hasonlitott, mikor elment embert keresni. Ha Antifer Péter nem vitt is lámpát magával, mint az ó-kor nevezett nagy bölcse, volt a helyett egy pár jó éles szeme, a melyekkel bizonyára meg fogja ismerni azt, a kit oly türelmetlenül várt.

Végig ment a város szük és homályos utczáin, le a rakpartra, jobbra és balra, előre és hátra tekintgetve és e közben erősen pöfékelt a pipájából. Itt-ott köszöntötték is az emberek, mert a mi derék tengerészünk egyike volt Saint-Malo város köztiszteletben és közbecsülésben álló notabilitásainak.

Akárhány köszöntést nem viszonzott, sőt észre se vette, hogy őt illették. Ez is a rögeszme s a vele járó szórakozottság következménye volt.

A kikötőben számos hajó állomásozott, vitorlás hajók és gőzösök, három árboczúak, briggek, goëlettek, stb. Épen apály volt és a világító toronyból jelzett hajóknak még néhány óráig kell várniok, mielőtt bejöhetnének a kikötőbe.

Antifer mester tehát azt gondolta magában, hogy legczélszerűbb lesz elmennie a pályaudvarba, és ott bevárni az express-vonat megtett, eléje került Antifer mesternek, aztán megfordult, aztán oly gyorsan jött vissza, hogy a két ember összeütődött.

Akárhány köszöntést nem viszonzott.

— Az ördög vigye el ezt az ügyetlen ficzkót.

— Az ördög vigye el ezt az ügyetlen ficzkót! . . kiáltá Antifer mester, a ki az összeütközéstől megingott a lábain.

Aztán a szemeit dörzsölvén, a kezét a homloka elé tartotta és az ajkairól e szók hangzottak, mint megannyi revolver-durranás:

— Micsoda? . . . Ah! . . . Ő . . . Csakugyan ő volna? . . . Minden bizonynyal . . ez a kettős *K* küldötte!

Ha csakugyan a küldött volt, meg kell vallanunk, hogy a külseje nem sokat igért. Szőrtelen és ránczos arcza, hegyes orra, szétálló fülei, keskeny ajkai, hosszú és széles álla, tétova szemei, túlérett, régi czitromra emlékeztető arczszine és alattomos, ravasz arczkifejezése nem voltak alkalmasak bizalmat gerjeszteni.

— Nem Antifer úrhoz van-e szerencsém, mint egy lekötelező nyájasságú matróz szíveskedett mondani? — kérdé rettenetes franczia nyelven, a melyet azonban egy bretagnei ember még mindig megérthetett.

— Én Antifer Péter Servan Malo vagyok, — felelte a tengerészünk. — Hát ön kicsoda?

— Én Ben Omar vagyok . . .

— Egyiptomból?

— Közjegyző Alexandriából és jelenleg az «Union szállodá»-ban lakom, a Poissonneirie-utczában.

Közjegyző! A keleti országokban a közjegyzők közt nyilván nem divatozik a franczia tabellionok fekete kabátos, fehér nyakkendős és arany foglalatú szemüveges *sui generis* tipusa. Sőt már az is igen meglepő, hogy a Faraók utódainak alattvalói közt egyáltalában léteznek közjegyzők.

Antifer mester egy pillanatig se kételkedett a felől, hogy a rejtélyes küldött, a hires földrajzi szélességi pont közlője áll előtte, szóval az a Messiás, a kinek a megjelenését a Kamilk pasa levele ezelőtt húsz évvel bejelentette. Mindazonáltal ennek az élő mumiának az arczáról leolvasható kétszinüség annyira figyelmeztetett az óvatosság nélkülözhetlen voltára, hogy Antifer mester összeszedte minden önuralmát, nem engedte magát elragadtatni, mint hinni lehetett volna, és a helyett, hogy Ben Omart kérdésekkel ostromolta volna, várta, hogy ez nyilatkozzék.

— Nos hát, mit kiván ön tőlem, Ben Omar uram? — mondá, figyelmesen vizsgálván az egyiptomit, a kinek izgése-mozgása nagy zavart árult el.

— Egy perczny beszélgetést, Antifer úr.

— Akarja ön, hogy ez az én házamnál menjen véghez?

— Nem . . . czélszerűbb, hogy oly helyen történjék, a hol senki se hallhat meg bennünket.

— E szerint valamely titok forog kérdésben.

— Igen és nem . . . vagyis inkább egy alku.

Antifer mester e szóra kissé megrezzent. Ha ez ember elhozta is a rejtély megoldását, határozottan minden arra vallott, hogy azt nem fogja közölni — ingyen. Már pedig a kettős *K* aláirásu levélben egy szó se volt alkuról.

— Vigyázzunk magunkra, — mondá magában, — ne engedjük szél alá kerülni az atyafit!

Aztán egy elhagyatott, magános sarokra mutatván a rakpart végén, igy szólt az idegenhez:

— Jöjjön oda velem. Ott olyan egyedül leszünk, hogy akár a legnagyobb titkokról is bizvást beszélgethetünk. De siessünk, mert ez a csipős, száraz hideg szinte metéli az ember arczát.

Csak mintegy húsz lépéssel kellett tovább menniök. Senki se volt a rakpart mellett állomásozó hajókon és csónakokon. A soros pénzügyőr száz méterrel messzebb sétálgatott föl s alá.

A következő perczben mindketten ott voltak a kijelölt helyen és leültek egy ott heverő árboczra.

— Alkalmasnak tartja ön ezt a helyet, Ben Omar úr? — kérdé Antifer mester.

— Oh, igen!

— Nos tehát, beszéljen, de világosan és érthetően, nem pedig, mint az önök sphinxei szoktak, a kik rébuszokat adnak föl az embereknek.

— Nincsenek alattomos szándékaim, Antifer úr és őszintén fogok beszélni, — viszonzá Ben Omar oly hangon, a mely nem igen hasonlított az őszinteség hangjához.

Kétszer-háromszor köhintett, aztán így szólt:

— Önnek volt atyja . . .

— Volt, . . . mert ez nálunk így szokás.

— Azt hallottam, hogy meghalt . . .

— Meghalt ezelőtt nyolcz évvel. És aztán? . . .

— Ő is hajókázott?

— Hihetőleg, mivelhogy tengerész volt. Aztán? . . .

— Melyik tengereken hajókázott?

— Valamennyin.

— E szerint megfordult keleten is.

— Keleten épen úgy, mint nyugaton. Aztán?

— Az utazgatásai közben, — mondá a közjegyző, a ki ezekkel a rövid válaszokkal sehogy se volt megelégedve, — az utazásai közben, ezelőtt mintegy hatvan évvel, nem vetődött-e el a sziriai partokra?

— Talán igen . . . talán nem . . . Aztán?

Ezek az «aztán»-ok olyan hatást tettek Ben Omárra, mint megannyi oldalba ütés és az arczán a legképtelenebb fintorítások váltották föl egymást.

— Lulájozzál barátom, gondolá magában, lulájozzál, a mennyit tetszik. Ha talán azt hiszed, hogy én leszek a kalauzod! . . .

A közjegyző belátta, hogy egyenesebben kell nekivágni a kérdésnek.

— Ön talán tudja, hogy az atyjának alkalma volt egy szolgálatot, roppant nagy szolgálatot tenni valakinek . . . épen a sziriai partokon.

— Nem tudom. Aztán . . .

— Ah! mondá Ben Omar, a kit ez a válasz nagyon meglepett. Azt se tudja ön, hogy az atyja levelét kapott bizonyos Kamilk pasától?

— Egy pasától?

— Igen.

— Hány lófarkú pasa volt?

— A nem tartozik a dologra, Antifer. A főkérdés az, hogy az ön atyja kapott-e egy levelet, a mely nagy értékű közleményeket tartalmaz.

— Nem tudom. Aztán? . . .

— Nem kutatott ön az édes atyja iratai közt? Lehetetlen, hogy ez a levél elpusztult volna . . . mert, ismétlem, hogy rendkivüli fontosságú közleményeket tartalmazott . . .

— Önt érdeklőleg, Ben Omar uram?

— Önt érdeklőleg is, Antifer úr . . . mert épen azzal vagyok megbizva, hogy ezt a levelet szerezzem meg . . . és ez alku tárgya lehetne.

Antifer mester előtt egyszerre világossá lett, hogy azoknak az Isten tudja miféle embereknek, a kiknek Ben Omar a megbizottjuk volt, okvetlenül tudomással kell birniok arról a földrajzi szélességi fokról, a melynek megtudása után a milliók rejtekhelyének hollétét meg lehetne állapitani.

— A gazemberek! — dörmögé magában. — Ki akarják csalni a titkomat, meg akarják vásárolni a levelemet, hogy aztán kiássák a kincseimet.

És ez az okoskodás talán nem is volt téves.

Mikor a beszélgetésük eddig a pontig eljutott, Antifer mester és Ben Omar egy ember lépteinek a kopogását hallotta, a ki a rakpart sarka felől jött, abban az irányban, a melyben a pályaudvar fekszik.

Mind a ketten elhallgattak, vagy legalább is a közjegyző függőben hagyott egy mondatot. Sőt azt lehetett vélni, hogy egy oldalpillantást vetett az emlitett arra menőre és egy tagadó jelt adott neki, a mely az illetőt nagyon kellemetlenül látszot téritenni. Tényleg, ez az ember egy boszús mozdulatot tett és lépteit gyorsitván, csakhamar eltünt.

Az idegen egy harminczhárom éves, keleties öltözetű, barna arczszinű, fekete, csillogó szemű, a közepesnél valamivel magasabb és izmos termetű, épen nem bizalmat gerjesztő, sőt szilaj arczkifejezésű ember volt. Lehetséges, hogy ő és a közjegyző ismerték egymást. Vajjon e perczben azt akarták-e tettetni, hogy nem ismerősök? Kétségkivül.

Bármint legyen is, Antifer mester nem vette észre sem az oldalpillantást, sem a kézmozdulatot és igy szólt:

— Most pedig, Ben Omar uram, szíveskedjék megmagyarázni, miért kivánja e levelet birni és a tartalmát tudni, még pedig oly mohón, hogy azt meg is vásárolná tőlem, ha a birtokomban volna?

— Antifer úr, — felelé a közjegyző meglehetős zavarral, — Kamilk pasa az ügyfeleim közé tartozott. Meg levén bizva édrekeinek képviseletével . . .

— Tartozott . . . mondja ön? . . .

— Igen . . . és jelenleg, mint az örököseinek képviselője . . .

— Az örököseinek? — kiáltá Antifer mester oly hangján a meglepetésnek, mely az egyiptomit is meglepte. — Kamilk pasa tehát meghalt?

— Meghalt.

— Csak hidegvér! — dörmögé magában Antifer mester, ropogtatván a kavicsot a fogai közt. — Kamilk pasa meghalt . . . ezt jó tudni és ha valamit netalán forralnának ellenem . . .

— E szerint, Antifer úr, — mondá Ben Omar egy kancsal oldalpillantással, — a kérdéses levél nincs az ön birtokában?

— Nincs.

— Kár, mert Kamilk pasa örökösei óhajtanák megszerezni és összegyűjteni mindazon ereklyéket, a melyek a szeretett rokonuk emlékének föntartását előmozdithatják.

— Ah! hát csak az emlékezet föntartása miatt! . . . Milyen páratlan melegszivű rokonok.

— Egyedül csak e miatt, Antifer úr, és ezek a páratlan melegszivű rokonok, mint ön igen helyesen nevezi, nem vonakodtak volna önnek egy méltányos összeget fizetni ezért a levélért.

— És vajjon mennyit fizettek volna?

— Az mellékes dolog, miután a levél nincs az ön birtokában.

— De mégis . . . mondja meg.

— Oh! néhány száz frankot . . .

— Ej, ha! — mondá Antifer.

— Sőt talán néhány ezret is.

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

KISFALUDY KÁROLY MINDEN MUNKÁI.

Hetedik bővitett kiadás.

Sajtó alá rendezte ***Bánóczi József.***

A költő arczképével.

Hat kötet füzve 8 frt, vászonkötésben 10 frt.

KISFALUDY SÁNDOR MINDEN MUNKÁI.

Negyedik bővitett kiadás.

Szerkeszté ***Angyal Dávid.***

A költő arczképével.

Nyolcz kötet füzve 12 frt, vászonkötésben 15 frt.

GYULAI PÁL KÖLTEMÉNYEI.

KÉT KÖTET.

Harmadik bővitett kiadás.

A költő aczélmetszetű arczképével.

Ara füzve 4 frt. — Diszkötésben 6 frt.

SZÁSZ KÁROLY KISEBB KÖLTEMÉNYEI.

A költő arczképével.

Két kötet 3 frt 60 kr., diszkötésben 5 frt.

Illusztrált diszmű nagy negyedrétű alakban

GYULAI PÁL KÖLTEMÉNYEI

ROTHFELDNÉ HIRSCH NELLI RAJZAIVAL.

Rendkivül díszes kötésben, aranyozott dombornyomású födéllel és atlaszra nyomtatott képpel, 14 fénymetszettel és 9 autotypiával.

Whatman-szerű papiroson; 20 forint.

LÉVAY JÓZSEF ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI.

A költő arczképével.

Két kötet 3 frt 60 kr., diszkötésben 5 frt.

KÖLCSEY FERENCZ MINDEN MUNKÁI.

Teljes harmadik kiadás 10 kötetben.

Négy vászonkötésben 12 frt.

Hét vászonkötésben aranymetszéssel 16 frt.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

LOBBANÁS AZ ALKONYATBAN.

ELBESZÉLÉS.

Irta PETELEI ISTVÁN.

Folytatás.

Másnap csak estefelé nézett fel Mihály úrfi. Az ajtóban majd összeütközött azzal a magas, lusta emberrel, a kiről a hadnagy azt mondta, hogy a szentléleki gróf. Jóformán rá se nézett Mihály úrfira s nem tért ki előle. Mihály köszönt felé a boltos udvariasságával. A gróf alig vette észre.

Mit keresett ez itt? A hölgyeket ismeri? Kit? az asszonyt? a leányt? Egy perczre megállott. Azonban a kapun belül az asszonyság állott, odáig kisérte a vendéget.

Szokatlan nyájassággal köszöntötte Mihályt.

— Régi barátunk, — mondta kéretlenül. — Nem egyszer keresett fel minket, Bécsben. Ezek az erdélyi emberek igazi nyájas gavallérok.

A leány levert volt. A munkáján varrt s alig nézett fel. Mintha a szemét kisirta volna. Tüzben égett. Röviden felelt. Az asszonyság annál szaporábban ontotta a szót. Mintha csak eltakarni szeretne valamit, a sok beszéddel.

— Virginiának kissé megfájult a feje a tegnapi mulatságtól. A szegénykének kevés a szórakozása s felzavarja a legkisebb izgatottság. Tegnap sokat futkosott, s a szervezetét alternálta. A hadnagy úr ma szerencséltetett s igyekezett felviditani.

Később ismét feljött a hadnagy. Virágot hozott a leánynak. Udvarias, gyöngéd volt. Az asszonyhoz igy szólt:

— Nem volt látogatójuk?

— Senki, — felelt. — Csak a gróf nézett be egy perczre.

A hadnagy a leány mellé ült.

— Kedves nagysád, méltassa jobban az én kedvességemet. Ma másodszor keresem fel, látja! Három nap előtt alig tudtam, hogy itt vannak s lássa a rabszolgái mint szaporodnak. Én üldözöm s az úrfi őrzi, mint egy szelindek. Arra gondoljon, hogy alig néhány évvel ezelőtt szépen megölelgetett, ha jöttem. Akkor csitri kis leány volt. S ma csak játszik már velünk, s az ölelgetés eltünt! De az udvariasságomért háládatosabb lehetne. Az apja igy szólt hozzám: «Látott ilyen angyalt, kadet?» akkor az voltam, tudja. Akkor kellettem. Hát most?

A leány mosolygott.

— Mit akar? — kérdezte.

— Mit akarok? hát a szeretetre méltóságáért harczolok.

Mihály úrfi szorongva hallgatta, a mit tovább fecsegett. Hallgatva babrált az asztalon heverő könyvekkel. Boszankodott.

Az asszony nyájasan a hadnagy karjába akasztotta a kezét s derülten korholta:

— Hát reám se néz már?

A mint elvitte a leány mellől, nyersen rászólt:

— Valami bajod van Vincze?

— Mit akarsz? kérdezte a hadnagy.

— Nem szeretem a bolondságot. Úgy látom, te a leányomra vetetted a szemedet. Ne tiltakozz. Ismerem a fajtádat. Mi lelt? Láttalak már tegnap s ma is a mohóságoddal. Nem hagyom; érted, nem hagyom. Elég lesz egy háztól egy balek. Nem voltam elég neked? A leányra ne nézz, megtiltom.

— Tartogatod valakinek?

— Neked nem, semmi esetre. Tán szerelmes lettél? Kaczagás! El akarod tartani? Mid van? Az utunkba állsz. Csak az hiányzik, hogy elcsavard a fejét. Mondd meg nekem, mi a czélod?

Vincze vontatva szólt:

— Hagyj békét nekem. Hidd el, semmit se akarok. De gyönyörű a leányod. Reád hasonlit.

— Bolond vagy.

— Félek, hogy a gróf hozott le titeket. Tudtam, hogy a sarkotokba jár s az ő keze van abban, hogy itt vagy.

Az asszony ráütött a hadnagy lábszárára.

— Bolond vagy.

Aztán gyors elhatározással karon fogta a hadnagyot s nyájas, derült arczczal (nehogy beszélgetésük tárgyát sejthesse valaki) igy szólt sétálva:

— S ha a gróf keze volna benne? Mit akarsz?

Vállat vont s hevesebben folytatta:

— Élni kell, fiam! Azt szeretnéd, hogy mosogatni menjünk napszámba? Vagy te akarsz eltartani minket? A sóhajtásodból? Megtiltom, hogy a leányomhoz szólj. Az ember mindent megpróbál. Én jó vagyok, de bolondságokat nem engedek. Azt ott (mosolyogva intett Mihály felé) abba, látod, nem szólok belé. Hadd próbálja a leány. Ha sikerül neki, jó. De nehogy elkéssék vele. A mit tesz, szamárság. De próbálja. Mert az kenyér. Akármilyen hitvány darab, de kenyér. Ha el nem késik. De neked megtiltom, hogy hozzá közeledj. A vén úrfival múlat, szórakozik. Ugy is megúnja. Jó. De te ne elegyedj belé.

A csendes leány váratlanul szenvedélyesen fordult a vén legényhez:

— Bár régebben ismertem volna. Bizonyosan jobb lettem volna, ha egy jó barátom lett volna. Mert maga az lett volna, én tudom azt. Látja, már nekem senkim sincsen. Az apám is rég meghalt. Azóta mennyit vetődtünk és senki se volt, a ki szegény leánynak nyujtsa a kezét. Nagyon nehéz megélni; tudja, egy olyan nagy világban, a hol senki se látja, hallja a sirót. Pedig én sokat sirtam és nem tudom, mit csináljak. A ki reám nézz, attól félek. Magától nem, egyedül. Én már tudom a tekintetekből, hogy mit akar? a ki reám néz. Maga szeret úgy-e egy kicsit? Ha én a maga leánya lettem volna, olyan jó, vidám lennék. Most bérmáltatna, mert én tizenhat éves vagyok. De miért mondom mindezt? Én nem tudom. Én félek és tudom, hogy el fogok veszni. Miért nem rejt el, hogy senki se kapjon meg. Ügyeljen! Reánk néznek onnan — (az anyjára nézett).

Aztán folytatta:

— Miért vagyunk itt? Tudom én miért? Elmenekednem; de hova? Mondja! A szárnyamat már levágták! Miért nem rejt el? Milyen háladatos leánya volnék. Tegnap igen boldog voltam. Én tudom, hogy maga nem akar roszat tenni nekem. Látja, tegnap is az utálatos, (és sötéten nézett a hadnagyra,) ő is tegnap az erdőben megölelte a derekamat. Utálom. Ő azt hiszi, hogy velem akármit szabad csinálni. Megmerné-e tenni, ha apám volna? De miért hagy maga engem?

Vincze visszatért az anyjával.

— Beszélgettél a mi barátunkkal? kérdezte Virginiát.

— A leányom kissé szótalan, Mihály úr, de szivesen látja a barátait. A hadnagy urat igen sajnálom, mert elveszitjük. A barátunkat tőlünk elrabolja a hivatása. Búcsúzni jött hozzánk. Virginia is igen fogja nélkülözni, mint én.

A leány bágyadtan bólintott.

— S mikor látjuk ismét?

— Nélkülöz?

— Mindenesetre.

*

Mihály úrfi kábult fejjel ért haza. Teljesen zavarban volt. Az ő esze teljesen képtelen volt arra, hogy megjárja azt a homályos utat, melyen elindították.

Kitől kell félnie a leánynak? A hadnagytól? Hiszen elmegy. Az anyjától? Az anyjától? Hiszen ő hozta ide. Elmenekülne? Kitől?

Kifáradt a tünődéstől. Fájt minden tagja. Nem emlékezett a szavak mindegyikére, nem is értette meg mindegyiket. De a tény kétségtelen Ő benne a bizodalma. Reá számított a veszedelemben. Behunyta a szemeit. Névtelen, kegyetlen érzés csapta meg. Valakit marczangolni áhitott; valami állati romboló vágy forgatta fel az ő szelid természetét. Újjaival bele markolt a mellébe s leszakitotta az ingét végig.

De miért? Semmi kérdésére nem kapott választ. A halántéka erősen lüktetett s a vér a szemébe futott.

Azonban egy tény világosnak látszott. Az, hogy a leány ragaszkodott hozzá,

Mihály úrfi felszökött a helyéből és hangosan felkiáltott: «Elveszem».

A kiáltásra a vén cseléd nyitott be.

Mihály rárivallt.

— Beteg-e úrfi? Olyan bolond kinézése van. Becsapta az ajtót és bezárta.

A leány aranyhajának illatát érezte, puha kezének melegét s hallotta hangjának bánatos rezgését.

Érezte, hogy közvetlen veszedelem környékezi a leányt. Nem tudta, mi lehet? De nem igy beszélt a leány? Mit tegyen? Életének legnehezebb óráját élte. Ő mindent meg szokott jól fontolni, minden kérdést jól megforgatni, hogy veszteség ne érje a vállalkozásban. Azonban a kérdést se tudja helyesen feltenni.

— Szereti a leányt? Szereti. A leány vonzódik-e? Ő mondta. De hát ki? Hát az anyja? Mi lesz Mihálylyal, ha ez ismeretlen hölgyekkel örökös bút, szégyent vesz magára. De ez a gondolat utálatos volt. Elűzte magától. A veszedelem világos.

A viaskodásba elbágyadt. Ledobta öreg, fáradt testét a divánra s tenyerébe temette a fejét.

Kábultan ébredt meg később. Éjjel volt. Lopva surrant ki a szobából s kiment a néma utczára. A kávéház ablakából csillogott ki a világ. Neki vágott a magányos, sötét sikátoroknak.

Milyen bolond dolog mindez. Megállott egy kapu közében. Félhangon igy szólt: «Elveszem».

Mit mondanak felőle? Tán kikaczagják? Hát aztán? Ez a legnehezebb gondolat. Miért kaczagnák ki? Olyan öreg-e ő? Azonban a leány akarja őt. És boldogan sóhajtott fel. Ő is áhitja őt. A szive mélyéből. A szive érző és fiatal.

Milyen édes! Láz futott át a testén. Ha hozzá

menekszik, hát jöjjön. Drugán Mihály készen van, gyönyörűséggel várja.

S erős, ruganyos, fiatal lépéssel indult meg. Minden erejének visszatérését érezte. Szinte futva járta meg a sötét várost.

Mire hazatért, már derengett a hajnal.

— Elveszem, s vége, — mondta s ruhástól ledőlt az ágyra.

Csak délben ébredt meg.

Elhatározva, gyorsan ment fel a hegyre, mint a ki valamely tettre készen megy. Messziről látta, hogy a kis ház előtt kocsi állott.

A lépéseit megcsendesítette. Kire vár a kocsi? Mihály úrfinak fontos mondani valói vannak. Ő már azt is látja, hol áll meg a leány, hol az aszszonyság, hol Mihály úrfi. Ekkor így fog szólani: «Legyen a feleségem.»

Mindezt nem mondhatja el, ha valami idegen van benn. A bátorsága oda volt.

Elkerült az utcza tulsó felére s lustán vonogatva a lábait s szemeit a kis házra szegezve, ment odább a szőlők felé. Ment és visszatért. A kocsi veszteleg azon a helyen. Visszatért és tünődve megállott. Nem is gondolt arra, hogy bemenjen. A kocsi drága és uras volt. Vár valakit? Felindult a hegybe és fellépkedett a kis nyaralóba, hol a szép leány ült. Mintha hallaná még a hangját. Megjárta az erdő szélét, a hol karjába akasztotta meleg kis kezét. Mintha látná lábának nyomát a gyenge gyepen. Tán ugyanazon madár csipog a cserebokrok között, mely neki szólt. Nyughatatlan volt. A csendesség bántotta s lehevert, mert bágyadtságot érzett a testében. A templomba délre harangoztak.

Mihály felkelt és a kis házig ért.

Az utcza üres volt. A kocsi elment.

A házikó előtt leverte a port kabátjáról s megigazítgatta a kézelőjét. Megnyomta a kilincset. Nem engedett. Be volt zárva.

(Vége következik.)

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

— Nos hát! — kiáltá Antifer mester, a ki, a türelme kimerülvén, nyakon ragadta Ben Omar urat és a következő szókat súgta a fülébe, mialatt erőt kellett vennie magán, hogy meg ne harapja őt: nos hát! az a kérdéses levél a birtokomban van.

— A birtokában van?

— A kettős *K* monogrammal ellátott levél.

— Igen . . . a kettős *K*! . . . ezt az aláirást gzokta az ügyfelem használni.

— A birtokomban van . . . elolvastam százszor, meg újra százszor . . . És tudom, vagyis inkább kitalálom, hogy miért szeretne ön a birtokába jutni.

— Uram.

— Pedig hát nem fogja megkapni.

— Ön vonakodnék . . .

— Vonakodom, vén Omar, ha csak meg nem vásárolja tőlem . . .

— Mennyiért? — kérdé a közjegyző, a ki már a zsebébe nyúlt, hogy elővegye az erszényét.

— Mennyiért? . . . Ötven millió frankért!

Mekkorát ugrott Ben Omar, mialatt Antifer mester nyitott szájjal, fölbigygyesztett ajakkal és vicsorgó fogakkal olyan szemeket vetett rá, a milyenekkel kétségkívül soha senki se tekintett az egyiptomi közjegyzőre.

Aztán tengerész-kapitányhoz illő nyers hangon utána tevé:

— Az alkut tetszés szerint elfogadhatja vagy visszautasithatja.

— Ötven milló! — hebegé a közjegyző.

— Ne alkudozzék, Ben Omar . . . ötven fillért sem engedek belőle.

— Ötven millió!

— A kincs megéri . . . még pedig készpénzben . . vagy a franczia bankra szóló utalványban.

A közjegyző, a ki egy pillanatig csaknem elszédült, lassanként visszanyerte a hidegvérét. Ez az átkozott tengerész kétségkivül tudta, mily fontossággal bir ez a levél a Kamilk pasa örökséire nézve, a mely tényleg magában foglalta a kincs föltalálhatására vonatkozó legfontosabb közleményeket. A fogás, a melynek czélja volt e levél kézrekerítése, e szerint teljesen meghiusult. Antifer mester résen állt és nem lesz oly könnyű dolog megvásárolni tőle e levelet, vagyis azt a földrajzi szélességi fokot, a mely kiegészitheti a Ben Omar előtt ismeretes földrajzi hosszúsági fokot.

De az olvasó azt fogja kérdezni, hogyan tudta Ben Omar, hogy Antifer mester birtokában van-e e levél? Csakugyan ő, a gazdag egyiptomi pasa egykori jogi képviselője, volt-e megbizva a Kamilk pasa végrendeletében azzal, hogy közölje a régóta tudatni igért földrajzi hosszúsági fokot? Mindezt később fogjuk megtudni.

Bármint legyen is és akár az elhunyt pasa természetes örököseinek a meghagyásából járt el Ben Omar, akár nem, annyit minden esetre látott, hogy a levelet csakis drága pénzen fogja megszerezhetni. De mindjárt ötven millió! . . .

— Az alkut megtarthatja, vagy visszautasithatja, — mondá Antifer mester.

Újból megszólalt és ezúttal édeskés, behizelgő hangon:

— Ön ötven milliót mondott, úgy-e bár, Antifer úr?

— Annyit mondtam.

— No, ez a legjobb tréfák egyike, a melyeket valaha hallottam . . .

— Ben Omar uram, akar ön hallani egy még ennél is tréfásabb dolgot? . . .

— Igen szivesen.

— Nos hát, ön egy vén hunczut, egy vén egyiptomi gazember, egy vén nilusi krokodilus.

— Uram . . .

— Ám legyen! nem folytatom! . . . Ön egy zavarosban halászó vén akasztófavirág, a ki tőlem ki akarta csikarni a titkomat, a nélkül, hogy a maga titkát elárulná . . . azt a titkot, a melyet kétségkivül azért biztak önre, hogy velem közölje . . .

— Ön azt hihetné . . .

— Azt hiszem, a mi a valóság.

— Nem . . . a mit ön képzelni méltóztatik . . .

— Elég, nyomorult gézengúz . . .

— Uram . . .

— A nyomorult szót kiméletességből visszavonom! De akarja-e, hogy megmondjam, mit szeretne ön leginkább tudni a levelem tartalmából?

Vajjon azt hihette-e a közjegyző, hogy Antifer mester e mondat befejezésével el fogja árulni a titkát? Annyi bizonyos, hogy apró szemei úgy fénylettek, mint egy pár kárbunkulus.

Nem! Bármily hevesvérű ember volt is Antifer mester és bármennyire kipiritotta is a harag az arczát, teljes önuralmat tanusitott, mikor e szókat mondotta:

— Igen, vén Omar, a kit sülve szeretnék látni, ön nem ama mondatokat akarja olvasni a levélben, a melyek az atyám által a kettős *K* aláirójának tett szolgálatokról megemlékeznek . . . Ön a négy számot . . . értsen meg jól . . . a négy számot akarná tudni . . .

— A négy számot . . . mormogá Ben Omar.

— Igen, a négy számot, a melyet nem fogok önnel közölni olcsóbban, mint egyenkint tizenharmadfél millió frankért! És ezzel kibeszéltük magunkat. Jó napot!

Antifer mester, miután a két kezét a nadrágzsebébe dugta volna, elindult, kedvenez dallamát fütyörészve, a melynek az eredetét senki sem ismerte és a melyek inkább egy eltévedt kutya ugatásához hasonlitottak, mint valamelyik dal melódiájához.

Ben Omar megkövülten ült a helyén és szinte hasonlitott egy mérföldjelző kőszoborhoz. Pedig azt hitte, hogy ezzel a tengerészszel oly könnyen el fog készülhetni, mint egy egyszerű fellahval és csak Mahomet tudja, hány szerencsétlen parasztot nyirott meg, a kiket szerencsétlen végzetük az irodájába vitt, a mely pedig a legjobbak közé tartozott Alexandriában.

Merev, kidült szemekkel nézett Antifer mester után, a ki súlyos, hintálózó léptekkel, a vállait vonogatva távozott és e mellett koronkint oly taglejtéseket tett, mintha Trégomain barátját szidta volna.

Antifer mester egyszerre megállt. Talán valamely akadályba ütközött! Igen! . . . És ez az akadály egy gondolat volt, a mely az agyában megvillant. De csakis csekély feledékenységről volt szó, a melyet könnyen jóvá lehetett tenni.

Visszatért a közjegyzőhöz, a ki nem kevésbbé mozdulatlanul maradt a helyén, mint a bájos Daphné, mikor borostyánfává változott át az Apollo nagy boszúságára.

— Ben Omar úr, mondá.

— Tessék.

— Elfeledtem valamit a hallócsövébe súgni.

— Mit?

— A számot.

— Ah! a számot! ismétlé Ben Omer.

— Igen, a házam számát . . . Hautes Salles-utcza 3-ik szám. Czélszerű, hogy a lakczimemet tudja és legyen róla meggyőződve, hogy barátságos fogadtatásban fog részesülni azon a napon, a mikor el fog jönni engem meglátogatni . . .

— Azon a napon, a mikor el fogok jönni . . .

— Igen az ötven millióval a zsebében!

És ezuttal Antifer mester csakugyan eltávozott, míg a közjegyző összeroskadt, imádkozván Allahhoz és az ő prófétájához.

VII. FEJEZET.

A melyben egy nagyon türelmetlen természetű közjegyzőségéd, Nizam név alatt fölerőszakolja magát a Ben Omar nyakára.

Február 9-én éjjel az *Union* szálloda ama vendégei, a kiknek szoba-ablakai a Jaques Coeur-térre nyiltak, abban a veszélyben forogtak volna, hogy a legmélyebb álmukban háborgattassanak, ha a 17. számú szoba ajtaja nem lett volna légmentesen elzárva és vastag függönynyel ellátva, a mely megakadályozta a benn uralkodó zaj kihatolását.

A szobában két ember, vagy legalább is egyik a kettő közül olyan hangos és lármás szitkozódásokban és fenyegetésekben tört ki, a melyek rendkivüli ingerültséget árultak el. A másik igyekezett őt lecsillapitani, a mi azonban a félelem által sugalmazott csdekléseinek nem igen akart sikerülni.

Igen valószinű egyébiránt, hogy senki sem értette volna meg e viharos párbeszédet, mert török nyelven folyt, a melylyel a nyugat-európai benszülöttek nem igen ismerősek. Igaz, hogy koronkint néhány franczia szó is vegyült a társalgásba, azt bizonyitván, hogy a két úri ember képes lett volna e szép nyelven is kifejezni a gondolatait.

A kandallóban jól égett a tűz és az asztalon álló lámpa némely papirokra vetette a fényét, a melyek félig el voltak dugva egy zárral ellátott és a hosszú használat által meglehetősen elkoptatott bőrtáska alatt.

A szobában levők egyike Ben Omar volt, csüggedt arczczal, lesütött szemekkel tekintett a lángokba, a melyek kevésbbé szikráztak, mint a másik jelenlevő egyéniség szemei.

Ez a másik egyéniség ugyanaz a komor arczú, vad külsejű ember volt, a kinek a közjegyző észrevehetlen jelt adott a kikötő egyik szögletében, mialatt Antifer mesterrel beszélgetett.

És ez az ember most már harmadszor ismétlé:

— E szerint belebuktál? . . .

— Bele, kegyelmes úr és Allah a tanúm . . .

— Semmi hasznom sincs Allah tanúskodásából, sem akárki másából! A tény az, hogy belebuktál . . .

— Legnagyobb sajnálkozásomra.

— Ez a tengerész, a kit az ördög süssön meg, megtagadta a levél kiadatását.

— Ismerned kellett volna azokat, még életében ki kellett volna tőle csikarnod, hiszen a jogi képviselője voltál.

És a hajók ágyúi újból a káromkodások kétszeres sortüzét okádták.

Ez a borzalmas úri ember nem volt más, mint Szauk, a Kamilk pasa unokatestvérének, Muradnak a fia. Akkoriban harminczhárom éves lehetett. Az atyja halála után gazdag rokonának egyetlen örököse volt és örökölte is volna a roppant vagyont, ha Kamilk pasa azt el nem rejti a kapzsisága elől. Az olvasó tudja, hogyan és mily körülmények közt ment az véghez.

Elmondjuk egyébiránt, lehetőleg röviden, mily események történtek, miután Kamilk pasa elhagyta Aleppót, magával vivén a kincseit, hogy azokat biztonságba helyezze valamely ismeretlen sziget földjében.

Az elbeszélt események után rövid idővel, 1831. évi októberben, Ibrahim huszonkét hadihajóval horgonyt vetett Sziria partjain, harminczezer embert partra szállitott, bevette Gazát, Jaffát, Kaiffát, és 1832 márczius 27-én Saint-Jean-d'Acre is a kezére került.

Ugy látszott tehát, hogy Palesztina és Sziria

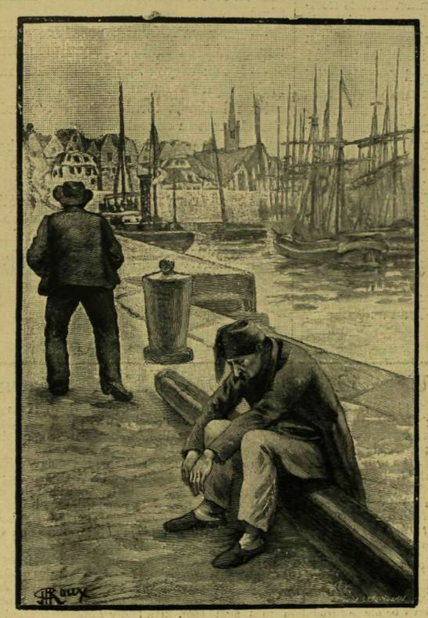

Ezúttal Antifer mester csakugyan eltávozott.

Ez a borzalmas ember nem volt más, mint Szauk.

— Megtagadta!

— És pénzért sem akarta eladni?

— Pénzért eladni? . . . Abba beleegyezett volna . . .

És te nem vásároltad meg? . . te ügyetlen! . . . A levél nincs a birtokodban és te ide mersz jönni, a nélkül, hogy magaddal hoztad volna?

— Tudja-e kegyelmes úr, hogy mennyit kért érte?

— Ej! mit bánom én?

— tven millió frankot!

— Ötven milliót . . .

És az egyiptomi úgy szórta a káromkodást, mint egy hadihajó, mikor mind a két oldalon sortüzet ad. Aztán, mialatt az ágyúkat újra megtöltötte volna, igy szólt:

— E szerint, te ügyetlen közjegyző, ez a tengerész tudja, hogy milyen fontossággal bírhat rá nézve ez a dolog.

— Legalább is sejtenie kell.

— Hogy a Mahomed fojtsa meg . . . és téged is! — kiáltá az ingerlékeny férfiu, hosszú léptekkel föl és alá járkálván a szobában. — Vagyis inkább, a mi téged illet, én fogom a megfojtást elvégezni, mert téged teszlek felelőssé mindazon szerencsétlenségekért, a melyek történni fognak.

— Pedig én nem vagyok hibás, kegyelmes úr! . . . Nem voltam beavatva a Kamilk pasa titkaiba . . .

e területei végkép veszve vannak a portára nézve, de az európai nagyhatalmak közbelépése megállitotta a Mehemed Ali fiát diadalútjában. A katayei szerződést 1833-ban ráerőszakolták a két ellenfélre és a dolgok a status quoban maradtak.

Kamilk pasa, az élete biztonságának nagy szerencséjére, e zavaros időkben az utazgatásait folytatta, miután a kincseit elrejtette volna a kettős *K* monogrammal jelölt szikla alatt. Vajjon merre vitte őt a Zo kapitány parancsnoksága alatt álló brigg? . . . Mily tengereken utazott? . . Ázsia vagy Európa legtávolabbi vidékeit látogatta-e meg? . . . Mindezen kérdésekre senki se birt volna felelni rajta és a kapitányán kivül, mert, mint tudjuk, a legénység közül soha senki se szállt partra és a matrózok teljességgel nem tudták, hogy a nyugat vagy kelet, a dél vagy éjszak melyik régióiban kóboroltatta őket az urok szeszélye.

De Kamilk pasa e sokféle vándorlások után azt a vigyázatlanságot követte el, hogy visszatért a Levante vizeire. A katayei szerződés itt megakasztotta az Ibrahim nagyravágyó előnyomulását. Sziria éjszaki része a szultán uralmának maradt alávetve, a gazdag egyiptomi tehát azt hihette, hogy veszély nélkül mehet ismét haza, Aleppóba.

A szerencsétlen véletlen úgy akarta, hogy 1834 derekán a hajóját a rosz idő a saint-jean-d'acrei vizekbe kergette. Ibrahim hajóhada folyvást a part hosszában czirkált és Murad, a kit Mehemed Ali hivatalos teendőkkel bizott meg, épen az egyik hadihajón volt.

A brigg árboczának lobogója az ottomán szineket viselte. Egészen másodrendű kérdés, vajjon tudták-e, hogy a hajó a Kamilk pasa tulajdona. Elég az hozzá, hogy üldözőbe vették, kézre kerítették, hősies védelem után, a melynek következménye a legénység lemészároltatása, a hajó elsülyesztése és a tulajdonos, valamint a kapitány elfogatása volt.

Murad azonnal megismerte Kamilk pasát. Ez annyit jelentett, hogy a pasa szabadságának örökre vége volt. Néhány hét mulva Zo kapitnyval együtt titokban Egyiptomba szállitották és a kairói várba zárták.

Egyébiránt Kamilk pasa aleppói házában is aligha találta volna föl a remélt biztonságot. Sziria ama része, a mely az egyiptomi közigazgatásnak volt alávetve, a leggyülöletesebb járom alatt nyögött. Ezen állapot 1839-ig tartott és Ibrahim ügynökei olyan kihágásokat követtek el, hogy a szultán visszavonta a ráerőszakolt engedményeket. Mehemed Ali erre újabb hadjáratot inditott és csapatai Nezibnál diadalmaskodtak. Mahmud szultán nagyon megijedt, mert az európai Törökország fővárosa is veszélyben forgott. Angolország, Ausztria és Poroszország a portával egyetértőleg ismét közbeléptek és utját állták a győzőnek, biztositván neki Egyiptom örökös birtokát és Sziria élethossziglani kormányzását a Vörös-tengertől Tiberiás-tó éjszaki partjáig és a Közép-tengertől a Jordánig, a mely terület magában foglalja Palesztina ama részét, a mely a folyótól nyugatra fekszik.

Igaz, hogy az alkirály, diadalmámorában, a katonáit győzhetleneknek tartván és talán a Thierstől inspirált franczia diplomáczia által is föl lévén biztatva, visszautasitotta a szövetségesek ajánlatait. De ekkor az idegen hajóhadak is akczióba léptek. Napier commodore 1840-iki szeptemberben elfoglalta Beyruthot, daczára a Szulejman pasává lett Selves ezredes vitéz védelmének. Sidon ugyanezen hónap 25-én adta meg magát. Saint-Jean-d'Acre erős bombáztatás és a lőporos torony fölrobbanása után megadta magát. Mehemed Ali kénytelen volt tágitani. Visszahivta fiát, Ibrahimot, Egyiptomba és az egész Sziria ismét visszakerült Mahmud uralma alá.

Kamilk pasa tehát nagyon sietett kedvelt második hazájába, a hol nyugalomban remélte

befejezhetni hányt-vetett életét. Ide akarta visszahozni a kinceseit és azok egy részével leróni ama hálatartozásokat, a melyeket kétségkivül már régóta elfeledtek azok, a kik neki valaha szolgálatokat tettek. És Aleppo helyett Kairóba vitték őt és börtönbe csukták, a hol az élete a könyörtelen ellenség kényére volt bizva.

Kamilk pasa belátta, hogy el van veszve. Eszébe se jutott a szabadságát a kincsei árán megy sárolni, vagyis inkább oly erös volt a jelleme és annyira el volt tökélve a kincseibő semmit sem juttatni sem az alkirály, sem Murad birtokába, hogy makacs hallgatásba burkolózott a mely csakis a keleti fatalizmusban leli magyarázatát.

Pedig sanyarú éveket töltött a kairói börtönben, el lévén választva Zo kapitánytól, a kinek titoktartása felől bizonyos volt. Mindazonáltal nyolcz év mulva, 1842-ben, egy ör szivességéből sikerült néhány levelet eljuttatnia oly emberek kezeihez, a kiknek irányában lekötelezve érezte magát, így a többek közt Antifer Tamás kezeihez is, Saint-Malóba. Egy másik okmány, a mely a végrendeletét tartalmazta, szintén eljutott Ben Omarhoz, a ki egykor Alexandriában a jogtanácsosa volt.

Három évvel később Zo kapitány meghalt és így most már csak Kamilk pasa egyedül ismerte a kincses sziget fekvését. De az egészsége észrevehetőleg hanyatlott és a szigorú fogság megrövidité az életét, a mely még hosszú évekig eltarthatott volna, ha nem lett volna bezárva a börtön négy fala közé. Végre 1852-ben, tizennyolcz évi rabság után, mindenkitől, a kik ismerték, elfeledve, meghalt hetvenkét éves korában, a nélkül, hogy akár a fenyegetések, akár a rosz bánásmód képesek lettek volna kicsikarni tőle a titkát.

A következő évben a sírba szállt ocsmány unokatestvére is, a ki nem élvezhette a roppant vagyont, a mely után annyira áhitozott és a melyért oly bünös üzelmekre vetemedett.

De Murad után egy fiu maradt hátra — Szauk, a kiben az atyja összes gonosz ösztönei újra fölébredtek. Noha akkoriban még csak huszonhárom éves volt, már is erőszakos, szilaj életet folytatott ama politikai és egyéb banditák társaságában, a kiktől azon években Egyiptom hemzsegett. Kamilk pasa egyetlen örököse lévén, őt illette volna a roppant vagyon, ha a nagybátyjának nem sikerült volna azt biztonságba helyezni a kapzsisága elől. Dühe és elkeseredettsége nem is ismert határt, mikor a Kamilk pasa halálával eltünt, — legalább ő azt hitte, hogy eltünt a világból a kincsek titkának egyedüli letéteményese.

Tiz év mult el. Szauk már is lemondott a reményről, hogy valaha megtudhassa, mi lett a kérdéses örökségből.

Képzelhető ennélfogva, milyen hatást tett rá egy hir, a melyet kalandos életének közepette váratlanul hallott meg és a mely őt később annyi előreláthatlan kalandba sodorta.

1862 elején Szauk egy levelet kapott, a melyben fölszólittatott, hogy azonnal jelenjék meg Ben Omar közjegyző irodájában, igen fontos ügy megbeszélése miatt.

Szauk ismerte a végtelenül félénk és ravaszul gyáva közjegyzőt, a kit oly jellemnek, mint az övé volt, okvetlenül a hatalmába kellett kerítenie. Elutazott tehát azonnal Alexandriába és nyers hangon kérdezte a közjegyzőtől, milyen oknál fogva bátorkodott őt az irodájába idézni?

Ben Omar nagy alázatossággal fogadta szilaj ügyfelét, a kit mindenre képesnek ismert, még arra is, hogy őt egyszeriben és sajátkezűleg megfojtsa. Bocsánatot kért az alkalmatlankodásért és kecsegtető hangon mondá:

— Hiszen a Kamilk pasa egyetlen örököséhez véltem intézni a levelemet . . .

— Valóban, én vagyok az egyetlen örököse, — kiáltá Szauk, — miután az atyám, Murad, a pasa unokatestvére volt.

— Bizonyos-e excellenciád a felől, hogy nem létezik más, az örökösödésre jogositott rokon?

— Nem létezik. Kamilk pasának nem volt kivülem más örököse. De hol van az örökség?

— Ime, itt van . . . . excellenciád rendelkezésére!

Szauk átvette a lepecsételt boritékot, a melyet neki Ben Omar átnyujtott.

— Mit tartalmaz ez a boriték?

— A Kamilk pasa végrendeletét.

— És hogyan került a te kezeid közé?

— Kamilk pasa küldte néhány évvel a bebörtönöztetése után.

— Mikor?

— Ezelőtt húsz évvel.

— Ezelőtt húsz évvel! — kiáltá Szauk. — És Kamilk pasa tiz év előtt halt meg . . . és te mostanig vártál . . .

— Kérem, olvassa el excellenciád, mi van a boritékra irva.

Szauk elolvasta. A fölirás tartalma az volt, hogy ez a végrendelet csakis a végrendelkező halála után tiz év mulva bontható föl.

— Kamilk pasa 1852-ben halt meg, — mondá a közjegyző. — Most 1862-t irunk és ezért bátorkodtam meghivni exczellenciádat.

— Átkozott formalitás! — kiáltá Szauk. — Már tiz év óta át kellett volna vennem az örökséget . . .

— Ha ugyan Kamilk pasa excellenciádat nevezte ki örökösül . . . jegyzé meg Ben Omar.

— Ha én vagyok? . . . És ki volna más! . . . Majd megmutatom én, hogy . . .

És föl akarta törni a boriték pecsétjét, de Ben Omar nem engedte és igy szólt:

— Az excellenciád saját érdekében jobb lesz, ha a végrendelet, annak rendje szerint, tanuk jelenlétében bontatik föl.

És ezzel kinyitotta az ajtót és beszólitott két helybeli kereskedőt, a kiket már előbb fölkért, hogy a végrendelet fölbontásánál mint tanuk jelen legyenek. A két tanu konstatálta, hogy a boriték érintetlen volt, aztán fölbontották.

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

MAKROBIOTIKA

VAGY

HOGYAN HOSSZABBITHATJUK MEG ÉLETÜNKET

IRTA

Dr. HUFELAND KRISTÓF VILMOS.

Dr. KLENCKE átdolgozása nyomán, forditotta KEMÉNY FÜLÖP.

Ára füsve 1 frt. Vászonkötésben 1 frt 60.

TARTALOM:

Elméleti rész. A makrobiotika történeti fejlődése. — Az életerő és az élettartam általában. — A növények élettartama. — Az állatvilág élettartama. — Az emberek élettartama. — A tapasztalatok eredményei. Az emberi élettartam meghatározása. — Közelebbi megfigyelése az emberi életnek, legfőbb mozzanatainak, s magasabb és értelmi tökélyének befolyása az élet tartamára. — Egyes emberek élettartamának különös alapokai és ismertető jelei. — Az élet hosszitását czélzó különféle rendszerek vizsgálata, és az egyedüli lehetséges, s az emberi életre érvényes rendszer megállapitása.

Gyakorlati rész. *Első szakasz.* Az életrövidítő tényezők. Ferde nevelés, — elkényeztetés, — tülingerlés, fizikai és érkölcsi elpuhultság. — Kicsapongás a nemi élvezetben, — a nemzési erő elpazarlása, — a fizikai és erkölcsi önfertőzés. — A lelki erők túlfeszitése. — Betegségek, — ezeknek helytelen gyógykezelése, — erőszakos halálnemek, — hajlam az öngyilkosságra. — Tisztátalan levegő, — az embereknek nagy városokban összezsufoltan való lakása. — Mértékletlenség az evés- és ivásban, — a finom konyha, — a szeszes italok. — Életröviditő kedélyhangulatok és szenvedélyek, — halálitól való félelem, — rosz kedv, — túlságos elfoglaltság, — semmittevés, — unalom. — A túlságosan kifejlett képzelőtehetség, — betegség képzelése, — érzékenykedés, — Mérgek, úgy fizikaiak, mint ragályosak. — Az öreg kor s annak korai előidézése. — *Második szakasz.* Élethosszitó tényezők. Jó fizikai származás. — Ésszerű fizikai nevelés. — Tevékeny és munkás ifjuság, — az elpuhultság kerülése. — A fizikai szerelemtől való tartózkodás az ifju korban és házasságon kivül. — Boldog házaséletet. — Az alvás. — Testi mozgás. — A szabad levegő, mérsékelt hőfok. — A falusi és kerti élet. — Utazás. — Tisztaság és a bőr ápolása, — vajjon a gyapju, vagy vászon fehérnemü ajánlatosabb-e? — Helyes étrend; — mértékletesség evés- és ivásban; — a fogak ápolása; — orvosi étkönyv. — Lelki nyugalom; — megelégedettség; — élethosszitó kedélyhangulat — és foglalkozásnemek; igazi jellem. — Kellemes és mérsékelt érzéki és érzelmi ingerek. — A betegségek elháritása és okszerü kezelése: — a különböző betegségek iránti hajlam felismerése, s az ez esetekben követendő eljárás; — az orvosi tudomány, s az orvos helyes felhasználása; — házi és uti gyógytár. — Életmentés szerencsétlenségeknél. — Az öregkor és kellő gondozása. — A szellemi és testi erők müvelése. — A fenti szabályoknak a testszervezet, vérmérséklet és életmód különböző volta szerinti alkalmazása.

Uj előfizetés az Olcsó Könyvtárra.

Ide s tova 20 éve, hogy *Gyulai Pál* szerkesztésében az **Olcsó Könyvtár** megindult. Azóta nagy fejlődésnek, átalakulásnak indult irodalmunk. A hetvenes évek irodalmi viszonyainak szerény köre és szük határai jelentékenyen kitágultak; irodalmunk termékei alig sejtett elterjedést nyertek.

Az **Olcsó Könyvtár**, mely ma ott található minden magyar házban, kétségkivül ez időszak legtekintélyesebb irodalmi vállalatai közé tartozik; közel 400 kötete oly elterjedést nyert, mint alig egy másik hazánkban, s ha eleinte a magyar könyvek korlátolt kelendősége útját állta annak, hogy olcsóság dolgában a végső határig elmenjünk, *ma, midőn e vállalat rendkivüli elterjedése mint tény áll előttünk, kötelességünkké vált, e ténynyel számolni s az* **Olcsó Könyvtár** *kötteinek árait legnagyobb részben alább szállitani.*

Könnyü szerivel becses könyvtár beszerzésére módot nyujtani, ez czélja az *Olcsó Könyvtár ez uj és olcsóbb kiadásának.* Sokkal jobban ismeretes e könyvtár czélja, hogysem fejtegetnünk kellene azt; leginkább a kisebb regények és eposzok, *beszélyek és költői elbeszélések, költemények és színművek* tára, de nincsenek kizárva belőle az irodalom más ágai sem, kivált oly *történelmi*, széptani és irodalomtörténeti kisebb munkák, melyek tartalmuknál fogva és formaszépségre nézve kitünők.

Az «*Olcsó Könyvtár*» nem bizonyos osztályt vagy kort tart szeme előtt, hanem az egész müvelt közönséget, s nem annyira kétes becsü ujdonságokkal kiván kedveskedni, mint inkább elismert becsü müvekkel. A hazai és külföldi remekirókból a legkitünőbb müveket közöljük s fölelevenitjük egyszersmind némely jeles irók oly müveit és forditmányait, a melyek még nem voltak összegyüjtve, vagy önálló kiadásban nem jelentek meg s igy a közönségre nézve mintegy elvesztetteknek tekinthetők. De adunk néha uj müveket is s a szakértő szerkesztőség a megválogatásban a jó izlés mellett kiváló figyelemmel lesz a magyar közönség szükségeire is, hogy könyvtárunk ne csak olcsóságánál, hanem tartalmánál fogva is *magyar családi könyvtárrá* emelkedhessék.

Hogy tehát vállalatunk a szó legmesszebb menő értelmében «Olcsó Könyvtár» legyen, mely utat találjon a legszerényebb hajlékba is, elhatároztuk, hogy az Olcsó Könyvtárra **uj olcsóbb előfizetést nyitunk.**

Ezen uj olcsó kiadás 20 számot tartalmazó sorozatokban kerül a könyvpiaczra.

Egy-egy szám ára 10 kr.

Havonkint egy ily 20 számot tartalmazó sorozat fog megjelenni.

Egy-egy sorozat bolti ára 2 frt.

Alább adjuk a **legujabban megjelent IV.** sorozat tartalomjegyzékét. Az egyes sorozatokban foglalt munkák külön is kaphatók.

FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irod. intézet és könyvnyomda.

IV. sorozat 61—80. szám.

61—62 **Stifter A.** Brigitta. Beszély.
63—64 **Gauthier Th.** A lélekcsere. Regény.
65 **Macaulay T.** Byron.
66—67 **Jerrold D.** Zsák M. Beszély.
68 **Eynaud A.** Ferizade dala. Beszély.
69—70 **Czuczor G.** népies költeményei.
71—72 **Prescott H. E.** Schäffer Magdalena. Beszély:
73 **Sayous E.** A mongolok betörése 1241.
74—75 **Zichy Antal** elbeszélései.
76 **Horatius F.** A költészetről. Levél a Pisókhoz. Forditotta Czuczor G.
77—80 **Flegler S.** A magyar történetirás történelme.
Sayous E. A magyar történelem kútforrásai.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

LOBBANÁS AZ ALKONYATBAN.

ELBESZÉLÉS.

Irta PETELEI ISTVÁN.

Vége.

Nem tudta tájékozni magát. Estefelé felnézett ismét. A kis ház néma volt. Mi történt? Nem tudta, mitől kell félnie és remegett. Járta az utczát szüntelenül.

— Nem járt itt a reggel kocsi? — kérdezte a kéményseprőtől, ki az utcza végén lakik s egy papuesban a kapuban állott.

— Nem láttam, — felelte. — Az a szentléleki gróf kocsija volt s ugyan felpakkoltak reá. A szép madarak elröppentek rajta. Megismertem reggel a szürkét. Szép zászlós farkú ló. De én nem bizom abban a lóban, a melyik örökké forgatja a farkát. Nem tiszta erkölcsü állat az, tekintetes úr!

Hát a gróf kocsija volt? Hova mentek. És mi itt a gróf? A homály áthatatlan. Tán visszatérnek. Ki gyújt világot a zürzavarba? Haza ment és visszatért. Hátha megérkeztek addig? Megkereste volna a hadnagyot. Tán ő mondhatna valamit. Ebbe a gondolatba beásta magát. Hátha megtalálja valahol? Igen késő volt hozzá. Hol találja? Mind zavartabban járta meg a piaczterét s a kaszárnya udvarát. Nem találta. Arra csak kódorgott czél nélkül. Elfáradt; fájt a dereka. Leült a sétatéren. Akkor már az alkonyat szürkesége este meg a várost. Lázа volt. Egyik gondolat üzte a fejében a másikat. De elment, elment és keserüség fojtogatta a torkát s cseppek szivárogtak a szeméből.

A gróf?

Némi világosság kezdett derengeni az agyában, a mint össze akarta kötni a leány nevét a gróféval.

De ha elment Virginia, elhurczolták. Gazul, istentelenül elhurczolták. Ő nem akarta ezt. Ő Mihálynál keresett védelmet, hajlékot.

Elvitték. A kétségbeesésből dühbe esett. A leány kinos panaszának egyes szavai verődtek vissza az agyába, s úgy tetszett, mintha értené bújat, vergődését.

Mogorván ment haza. Meghuzódott egy szegletbe és nem szólt egy igét se.

Egész életében semmit se szalasztott ki a kezéből, a mivel a jó sors kinálta. Sőt megfogott mindent erősen. Sem élhetetlen, se engedékeny nem volt. Hát e leányt? e gyönyörüséges drágaságot. Felébredni érezte az erejét.

El akarták venni tőle a leányt. Az ő leányát, kit rózsás kedvében ajánlt neki a sors. Nem. Nem engedi. Készen volt arra, hogy harczolni fog érte. Megnézte a revolverét. Ő ölni fog érte. Kit? Nem tudja még tisztán.

Másnap igy ébredt meg. Kocsit vett és elindult.

A mezők tele voltak dolgosokkal. Arattak az országút mentén. Foltoként a termő földek pezsegtek az eleven élettől. Harsány ének verte fel a csendet. Szekerek döczögtek a dülőkön. Mihályt izgatta a zaj. Tele volt a feje kérdéssel. Hova megy? Mit fog tenni? Valami éktelen düh gyült ki a szemébe.

Kis parasztházakat hagytak el. Kutyák rohantak a kocsinak, mérges ugatással, porfelhőt verve fel. Az ugaron kolompos ürü vezetése mellett mendegélt a juh turma. A szeme elsiklik a szelid képeken. Elvették tőle, ellopták gaz módon. Keserűség kinozta a szivét, könyet facsarva a szemébe.

Ha a lovak lépéssel vonszolták fel a kocsit, szeretett volna leszökni, hogy fusson. Illatok szálltak fel a mezőkről. Áthatottak a fején. A Maros csillogva ömlött odább széles ágyában. A szemét bántotta a fényessége. Csavargó fecskék suhintak el a feje mellett. Sötét tekintettel kisérte a röpülésüket.

Mit tesz? Benyit a kastélyba és igy szól: «Gróf úr, ön nőcsábító s tulajdonomat eltulajdonitotta!» Ő méltóságteljes lesz. A gróf igy szól: «Tisztelt Drugán Mihály úr, sajnálom, ha megtettem. Az öné, ha kivánja. Tessék.» S ekkor feltárja az ajtók szárnyait. Virginia sirni fog és nyakába borul.

A mint a kastély felé közeledett (már delet is elharangoztak a faluban) erős aggodalom lepte meg s elröpült a biztonsága. Hogy térhessen be egy idegen úr házába. Kidobják egyszerüen. S a kaputól messze fekvő falusi ház előtt állitotta meg a kocsit. Leszállott s nem tudta, merre menjen. A kastély ablakain a faredők le voltak zárva. A falu ki volt halva. A perzselő nap osztotta sugarait az egész völgyre.

Mihály czél nélkül indult meg. Visszatért és kivette a kocsi ládájából a revolverét. Meg fogják gyalázni, a mint cseléd rá fogja a kezét. Zsebébe dugta s megindult elszántan. A kastély nagy kertjének ajtaja tárva állott. Szénával megterhelt kocsik jöttek ki rajta. A nagy gyepet szegélyező sötét fák felé vezető út fehérlett ki.

Mihály végig huzódott a korlát mellett. Benézett a hasadékon. Egészen bágyadt volt. Neki dőlt a deszkázatnak s szemeit rászegezte a kert útjára. Úgy látta, mintha a fák árnyékában valaki járna. A kastély hátrább állott a hegy lábánál. Lassan huzódott be Mihály úrfi a kapun. Minden erejét össze kellett szednie. A széles gyeptáblán nem mert átmenni. A bokrok védelme alatt huzódott végig s úgy tért be a fasorba. A sors jó szemmel nézett reá. A fasorban Virginia magára járt. A zajra felnézett, a szemével összetalálkozott a tekintetével, de nem látta meg. Hol járt a lelke?

Mihály halkan szólitotta meg:

— Virginia!

A leány mintha megébredt volna. Feléje ment s nem is csodálkozott. Mintha természetesnek találta volna, hogy a vén legény itt van.

— Keresett-e tegnap?

— Kerestem mindenütt.

— Miért?

— Miért kerestem?

Megállott. Aztán gyors elhatározással dobta ki a szót:

— Mert azt mondta, hogy szeretné, ha elrejteném valahol egyedül. Azért kerestem, hogy elrejtsem otthon az én házamban. Hogy odahivjam; hogy felajánljam az én tűzhelyemet. Nem tudta-e?

A leány halkan kérdezte:

— Hogy feleségül vegyen?

— Nem tudna szivelni engem? Ha tudná, hogy megbecsülném. Csakhogy megtürjön maga mellett. Meg se bántanám egy lehellettel se, úgy szolgálnám, mint egy hü kutya. De már engemet nem lehetne megszeretni?

A leány remegve kérdezte:

— Hogy feleségül vegyen? . . .

— Mert igen szép arra, hogy leereszkedjék egy ilyen egyszerü emberhez, úgy-e? Van csendes házam s én semmi egyebet se csinálnék, mint hogy örökké csodáljam és szolgáljam. Nem állanék az útjába soha, a kezét se fognám meg, ha megparancsolná s egyebet se kivánnék, mint hogy egy-egy jó szót dobjon egy nap egyszer. Nem is kivánhatom, úgy-e? nem is szabad reá gondolnom?

A leány alig hallhatóan kérdezte:

— Hogy feleségül vegyen?

Aztán elfordult.

— Hogy feleségül vegyen? igazán? becsületesen? a hol én lettem volna az asszony? és volna házam? csendes kertem? tisztességem?

A hangja remegett.

— Menjen el, — mondta. — Miért szól igy hozzám? Miért hiv engem? Feleségül?

Végig nézett s nyersebben ismételte:

— Menjen el! — És visszalépett.

Aztán a szeme megtelt könynyel.

Mihály remegve dadogta:

— Azt hittem, azt hittem . . .

— Mit hitt? Azt, hogy egy tiszta, jó leányt visz a házába? a kivel ketten élnek csendesen, nyugodt életet. Nem igaz? Nem igaz? Én hivtam, én kértem. Én féltem, én unszoltam. Én elvettem az anyja emlékét. Én rimánkodtam, felajánltam magamat. Nem kellettem. Kinek kell egy ilyen szegény leány? Hát már késő. Vége. Nyujtottam a kezemet, hogy mentsen meg. Nem fogadta el. Már késő. Vége.

Mihály remegve nézett a síró arczba.

— Már késő. Engemet már megvettek. Megvettek pénzzel. Elkésett. Menjen. Ki is fizettek. Attól féltek, hogy maga megkönyörül rajtam s ezért siettették a vásárt. Elkésett. Menjen. Ne beszéljen hozzám. Hogy mernék én a maga becsületes szemébe nézni.

Aztán kihúzta a ruháját összetartó tűt és ledobta a Mihály lábához:

— Az anyjáé volt? Vigye. Szégyen, hogy ezt egy ilyen leány viseli. Az anyja tiszta, jó asszony volt, úgy-e? Vigye el.

Aztán arczát a tenyerébe temette és sietve fordult meg. Vissza se nézett. Egy kis mellékut nyúlt a fasorba. Betért és gyorsan haladt át.

Mihály egy helyben állott. Reszketett. Majd lerogyott. A lábai nem birták. A szemét a bokrokra kapcsolta, melyek eltakarták a leány testét.

Valahonnan telt szénás szekér fordult be a nagy útra.

Mihály belépett az ösvényre, önkénytelen mozdulattal, hogy elrejtse magát az emberi szemek elől. Aztán megfutamodott a hegy felé, czél nélkül. Mély fájdalom roncsolta meg a szivét. Vége mindennek.

Botorkázva futotta meg az ösvényt. Nem tudta, hova ér.

A hegy lábai előtt hömpölygött lustán a Maros.

Megállott a partján.

Kinnal sóhajtott fel. Félvakon nézett szét.

Aztán bedőlt az ezüstös, mély, puha ágyba.

A kalapját lassan vitte odább a csendes Maros.

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

A végrendelet tartalma csak mintegy húsz sorra terjedt; franczia nyelven volt irva és igy hangzott:

«Végrendeleti végrehajtómul Ben Omar, alexandriai közjegyzőt nevezem ki, kinek egy százalékot hagyok a vagyonomból, a mely aranyból, gyémántokból és drágakövekből áll, körülbelül száz millió frank becsértékben. 1831. évi szeptember hóban három hordót, a mely e kincseket tartalmazta, élásattam egy szigetecske déli részén ásott üregbe. E szigetecske fekvését könnyen megtalálni a földrajzi keleti hosszúság párisi délkörétől számított ötvennegyedik foka és ötvenhetedik perczének egybevetéséből azon éjszaki szélességi ponttal, a mely 1842-ben az Antifer Tamás czime alatt, Franczia országba, Saint-Malóba, titokban elküldött levélben megjelöltetett. Ben Omar tartozik e földrajzi hosszusági pont megjelölésére vonatkozó értesitést személyesen megvinni a nevezett Antifer Tamásnak, vagy, ha ez utóbbi már meghalt volna, a legközelebbi örökösének. Ezenfelül meghagyatik neki, hogy az emlitett örököst személyesen elkisérje azon utjában, a kinek fölfedezésére, a mely kincsnek rejtekhelye egy kettős *K* monogrammal ellátott szikla tövében van.

«Ennélfogva méltatlan unokatestvérem, Murad és az ő nem kevésbbé méltatlan Szauk nevü fia föltétlen kizárásával, Ben Omar sietni fog magát érintkezésbe tenni Antifer Tamással vagy egyenes örökösével, alkalmazkodván azon formaszerű utasitásokhoz, a melyeket később, az emlitett fölfedezési utazás során fog kapni.

«Ez az én végakaratom, a mely úgy az indokainál fogva, mint az eredményeiben tiszteletben tartandó és szigorúan követendő.

«Irtam a kairói börtönben, sajátkezűleg 1842 február 9-én. *Kamilk pasa.*»

Szükségtelen részleteznünk, milyen fogadtatásban részesült ez a furcsa végrendelet Szauk részéről és milyen kellemesen lepte meg Ben Omart az egy százaléknyi dijazás, a mely az örökség átvétele után volt kifizetendő és a melynek értéke kerekszám egy millióra rugott. De előbb meg kellett találni a szigetet, ez pedig nem történhetett meg másképp, mint a fekvésének megállapitása által, a mely viszont csakis a földrajzi hosszúság és szélességre vonatkozó adatok egybevetése által válhatott lehetségessé; az utóbbi adatot pedig csak Antifer Tamás ismerte.

Szauk csakhamar készen volt a tervével és Ben Omar a borzasztó fenyegetések következtében kénytelen volt czinkosává szegődni. Saint-Malóból értesitést kaptak az iránt, hogy Antifer Tamás 1854-ben meghalt és egy fiut hagyott hátra. Mindenek előtt tehát ezen utóbbival kellett érintkezésbe lépni és ügyesen úgy intézni a dolgot, hogy kicsikarják tőle a titkát.

Szauk és Ben Omar minden időveszteget és nélkül hozzá is láttak a dologhoz és Alexandriából Marseillen és Párison át elutaztak Saint-Malóba.

Se Szauk, se Ben Omar nem kételkedett a felől, hogy megkapja Antifer Pétertől a levelet, a melynek az értékét talán nem is ismeri és a mely a hires földrajzi szélességi pontra vonatkozó értesitést tartalmazta. Szükség esetén arra is készen voltak, hogy megvásárolják tőle.

Tudjuk, hogyan hiusult meg ez a kisérlet.

Ennélfogva nem is csodálkozhatunk ő exczellenciája ingerültsége fölött, valamint az se lephet meg bennünket, hogy ép oly rettenetes, mint igazolatlan haragjában Ben Omart akarta felelőssé tenni e kudarczért.

Ebből kerekedett az a zajos, de szerencsére senki által se hallott jelenet a szálloda 17. számú szobájában, a melyből a szerencsétlen közjegyző nem hitte, hogy elevenen fog kikerülni.

— Igen! — ismétlé Szauk, — a te ügyetlenséged az oka az egész bajnak! ... Elügyetlenkedted a dolgot! ... Lóvá hagytad magadat tenni, közjegyző létedre egy hitvány tengerész által! ... De el ne feledd, a mit mondtam! ... Jaj neked, ha a Kamilk milliói kisiklanak a kezeim közül!

— Esküszöm, kegyelmes uram ...

— Én pedig esküszöm neked, hogy ha czélt nem érek, te adod meg árát, még pedig busásan.

És Ben Omar nagyon jól tudta, hogy Szauk képes megtartani az esküjét.

— Exczellenciád azt hiszi, — mondá, meg akarván engesztelni a dühös embert, — hogy ez a tengerész afféle szegény ördög, nyomorult fellah, a kit könnyen meg lehet csalni vagy ijeszteni ...

— Mit bánom én? ...

— Nem, ez egy erőszakos, rettenetes ember, a ki semmit sem akar hallani: ...

Hozzá tehette volna, hogy «olyan mint exczellenciád», de alapos okai voltak rá, hogy a mondatát ki ne egészitse.

— Azt hiszem, tehát, — folytatá, — hogy bele kell nyugodnunk ...

Alig merte befejezni a gondolatát.

— Belenyugodni! — kiáltá Szauk és akkorát csapott az asztalra, hogy a lámpa golyója darabokra tört, — belenyugodni a száz millió elvesztésébe ...

— Nem ... nem ... kegyelmes uram, — sietett helyreigazitani Ben Omar. — Belenyugodni abba, hogy ezzel a tengerésszel tudassuk a földrajzi hosszusági fokot, a mint a végrendelet parancsolja ...

— Ostoba! hogy a hasznára fordítsa és elmenjen kiásni a milliókat!

A harag rosz tanácsadó. Szauk, a ki nem kevésbbé volt értelmes, mint ravasz, csakhamar belátta ezt, lecsöndesült, a mennyire lehetséges volt és elkezdett gondolkozni a Ben Omar igen okos megjegyzése fölött.

Tekintettel az Antifer Péter jellemére, kétségtelen volt, hogy a tengerésztől semmit se lehet kicsalni ravaszsággal, hanem ügyesebb módon kell hozzáférkőzni.

Ő exczellenciája és az ő alázatos szolgája ehhez képest a következő tervben állapodtak meg: A közjegyző másnap vissza fog térni Antifer mesterhez, közölni fogja vele a földrajzi hosszúságot a végrendelet értelmében és ennek következtében meg fogja tudni a szélességi pontot. Ennek megtörténte után Szauk igyekezni fog a kinevezett örököst megelőzni és a kezére keriteni az örökséget. Ha ez lehetetlen volna, módot fog találni Antifer mestert elkiséri a kutatási utazásában és iparkodni fog birtokába ejteni a kincset.

Ha, a mint feltételezhető volt, a sziget valamely messzeeső vidéken van elrejtve, a terv esetleg sikerülhet.

Miután a terv végleg megállapittatott, Szauk igy szólt:

— Számolok reád, Ben Omar, és tanáceslom, hogy egyenes uton járj ... különben ...

— Bizonyos lehet felőle, exczellenciád ... De viszont megigéri, hogy kapom a jutalmamat? ...

— Meg ... miután az téged megillet a végrendelet értelmében ... de csak azon föltétel alatt, hogy Antifer Pétert utazás közben egy perczre se fogod szem elől téveszteni.

Nem fogom szem elől téveszteni!

— Magam sem ... mert én veletek utazom ...

— De milyen minőségben ... és milyen név alatt ...

— A Ben Omar közjegyző első segédének minőségében és Nazim név alatt!

— Exczellenciád? ...

És ez a kétségbeesett hangon kiejtett «Exczellenciád» szó magában foglalta mindazt a sok erőszakosságot és nyomoruságot, a melylyel a jövő fenyegetett.

VIII. FEJEZET.

E fejezetben az olvasó fültanuja lesz egy zene nélküli négyesnek, a melyben Trégomain Gildas is hajlandónak mutatkozik résztvenni.

Antifer mester, megérkezvén a háza elé, kinyitotta az ajtót, bement az ebédlőbe, leült a kandalló elé és szó nélkül melengetni kezdé a lábait.

Énogate és Juhel az ablak mellett beszélgettek egymással. Antifer mester észre se vette a jelenlévőket.

Nanon a vacsorát főzte a konyhában; Antifer mester oda se ment a szokása szerint tizszer is megkérdezni, hogy «kész lesz-e már valahára».

Antifer mester nyilván nagyon el volt merülve a gondolataiba. Kétségkivül nem óhajtotta elmondani a nővérének, az unokaöcsének és az unokahugának a Ben Omarral folytatott beszélgetésük tartalmát.

Vacsora közben a különben annyira beszédes Antifer mester hallgatag maradt. Sőt még kétszer venni is elfeledett a kedvencz ételeiből.

Juhel több izben hozzá intézte a szót, a nélkül, hogy feleletet kapott volna.

Énogate is megkérdezte, hogy mi a baja, de ő úgy tett, mintha nem is hallaná.

— Mi bajod, bátyám? — kérdé Nanon abban a pillanatban, mikor Antifer mester fölkelt és a szobájába akart menni.

— Egy bölcseség-fogam nő! — volt a felelet.

Erre mindenki azt gondolta magában, hogy jó is volna, ha megjönne az esze öreg napjaira.

Aztán a nélkül, hogy még csak a pipájára is gyujtott volna, a mit naponkint legalább tizszer meg szokott tenni, szótlanul szobájába ment.

— A nagybácsi nagyon el van merülve a gondolataiba! — jegyzé meg Énogate.

— Vajjon mi történhetett? — mondá Nanon, leszedvén az asztalról a teritéket.

— Talán el kellene küldeni Trégomain úrért? — mondá Juhel.

Tény az, hogy Antifer mester nyugtalanabb, türelmetlenebb, gondolkozóbb volt, mint valaha, mióta Kamilk pasa küldöttét várta. Nem volt-e fogyatékos a lélekjelenléte, a ravaszsága, a Ben Omarral folytatott beszélgetése alatt? Helyesen cselekedett-e, mikor oly nyersen és határozottan beszélt ezzel a derék emberrel, a helyett, hogy igyekezett volna őt megjuhászitani, hogy megvitatta volna vele az üzlet főbb pontjait és megpróbálta volna a megalkuvást? Helyes volt-e őt gazembernek, tolvajnak, krokodilusnak nevezni és egyéb kvalifikálhatlan czimekkel illetni?

Nem lett volna-e jobb a saját érdekeinek oly erős hangsulyozása helyett alkudozni, időt nyerni, hajlandónak mutatkozni a levél átadására, tettetni, mintha ennek a fontosságát nem ismerné és nem követelni érte a föllobbanó harag pillanatában mindjárt ötven millió frankot? Persze, hogy a levél kétségkivül megéri azt az összeget. De bölcs dolog lett volna a valamivel óvatosabb föllépés. És ha a kissé túlgoromba fogadtatás után a közjegyző nem akarna másodszor is ilyesmit koczkáztatni? Vajjon mi lenne a rejtély megoldása, ha Ben Omar összepakolná a holmiját és elutaznék Saint-Malóból? Elszaladna-e Antifer mester a hosszusága után egész Egyiptomig?

Antifer mester megérdemelt módon jól meg is öklözte a fejét lefekvés előtt. Egész éjjel a szemét se hunyta be. Másnap reggelre erősen el volt tökélve, hogy «vitorlát cserél», fölkeresi Ben Omart, néhány nyájas szóval kárpótolja őt a tegnapi gorombaságokért és csekély engedmények árán az alkudozás terére fog lépni ...

De, a mint reggeli nyolcz óra tájban, öltözködés közben mindezekről gondolkozott, Trégomain Gildas egyszerre, szép csöndesen rányitotta az ajtót.

Nanon elküldött érte és a derék ember eljött szembeszállni barátjával.

— Mi az ördög hozott ide? — kérdé Antifer mester.

— A dagály, kedves barátom! — felelé a derék ember abban a reményben, hogy ez a tengerész-kifejezés mosolyt fog idézni a barátja ajkaira.

— A dagály? ... viszonzá Antifer Péter nyersen. — Nos, hát engem az apály fog elvinni innét.

— El akarsz távozni hazulról?

— El — az engedelmeddel vagy a nélkül — dereglyés.

— Hova készülsz?

— A hova a kedvem tartja.

— Persze, hogy nem is máshova és nem akarod nekem megmondani, hogy mit akarsz ott tenni?

— Egy ostobaságot akarok jóvá tenni.

— És talán koczkáztatni egy még nagyobb ostobaság elkövetését? ...

Jóllehet ez a kérdés csak egész általánosságban penditetett meg, mégis nyugtalanitotta Antifer Pétert. Rá is szánta magát, hogy a barátját megismertesse a helyzettel. Tovább folytatván az öltözködését, elbeszélte neki a találkozását Ben Omarral és a saját, kézzelfoghatólag

tulzott ajánlatát, hogy ötven millió frankért eladja neki a levelet.

— Képzelem, mennyire alkudozott, — mondá Trégomain Gildas.

— Arra ideje se volt, mert hátat fordittam neki s ezt roszúl tettem.

— Ez az én véleményem is. Tehát ez a közjegyző egyenesen azért jött Saint-Malóba, hogy kicsalja tőled a levelet?

— Egyenesen azért, a helyett, hogy a megbizatásában járt volna el, pedig ez a Ben Omar ugyanaz a küldött, a kinek a megérkezését Kamilk pasa bejelentette és a kit húsz év óta várunk.

Trégomain Gildas meg nem állhatta, hogy föl ne kiáltson:

— De hát csakugyan komoly ez a dolog?

Erre a megjegyzésre olyan borzasztó pillantás következett és Antifer mester olyan megvető jelzőt zúdított a fejére, hogy a *Charmante Amélie* egykori derék tulajdonosa lesütötte a szemeit és a két hüvelykujját elkezdte egymás körül forgatni, miután kezeit a hasa terjedelmes gömbölyüségén egymásba kulcsolta volna.

Antifer mester a legközelebbi perczben már

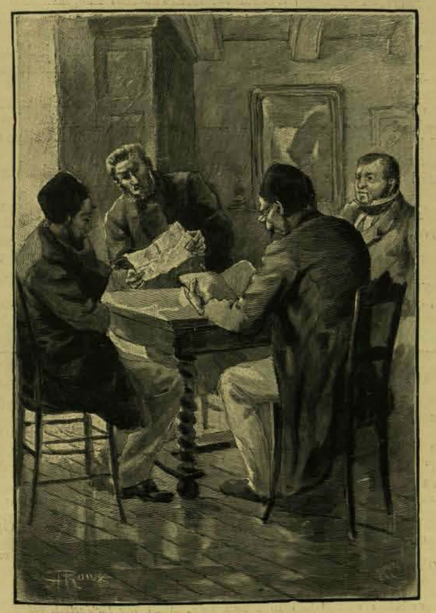

A pergament lap Kamilk pasa végrendeletét tartalmazta.

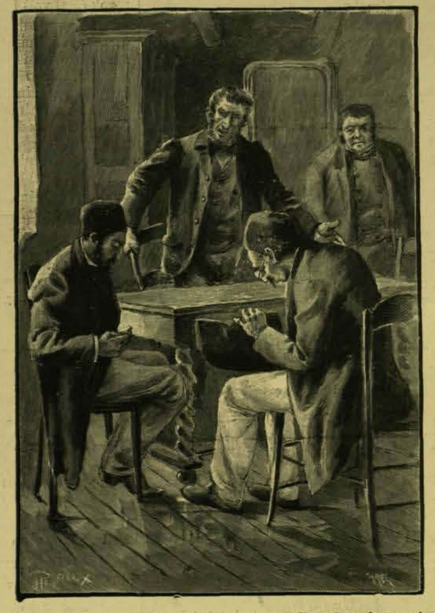

— Nem marad egyéb hátra, mint udvariasan elbucsúznunk egymástól.

kész volt az öltözködésével és épen a kalapját tette föl, mikor a szoba ajtaja ismét kinyilt.

Nanon lépett be.

— Mi baj van megint? — kérdé a bátyja.

— Egy idegen vann odalenn és veled akar beszélni.

— Mi a neve? ...

— Ime, itt van.

Nanon e szavakkal egy névjegyet nyujtott át, a melyre e szók voltak irva: *Ben Omar, közjegyző, Alexandria, Egyiptom.*

— Ó! — kiáltá Antifer mester.

— Kicsoda? ... kérdé Trégomain Gildas.

— Ben Omar, a kiről az imént beszéltünk ... Ah! igy jobban szeretem a dolgot! ... Jó jel, hogy ő jön ide! ... Vezesd föl, Nanon.

— De nincs egyedül ...

— Nincs egyedül? ... kiáltá Antifer mester. Ki van vele? ...

— Egy fiatalabb ember, a kit nem ismerek ... az is idegennek látszik.

— Ah! ketten vannak? ... Nos, hát mi is ketten fogjuk őket fogadni! ... Maradj itt, dereglyés.

— Mit ... azt akarod, hogy ...

Antifer mester egy parancsoló taglejtése a székére szegezte az érdemes férfiut. Egy másik taglejtés pedig Nanont utasította a vendégek bevezetésére.

A két idegen a következő perczben már belépett a szobába, a melynek ajtaját a házúr gondosan bezárta utánuk. A leleplezendő titkok most már csak a kulcslyukon hatolhattak volna ki a külvilágba.

— Ah! ön az, Ben Omar úr! — mondá Antifer mester fesztelen és büszke hangon, a melyet bizonyára nem használt vala, ha neki kellett volna megtennie az első lépést a közeledésre az *Union* szállodában.

— Én magam, Antifer úr, — felelé Ben Omar.

— És ki az a másik úr?

Ez az első segédem.

Antifer mester és Szauk, a kit a közjegyző Nazim néven mutatott be, meglehetősen közönyös pillantást váltottak egymással.

— Az ön első segédének van tudomása a dologról? — kérdé Antifer mester.

— Van, és a segédkezése nélkülözhetlen rám nézve ebben az egész ügyben.

— Ám legyen, Ben Omar úr. Sziveskedjék megmondani, minek köszönhetem az ön látogatását.

— Újból szeretnék értekezni önnel, Antifer úr ... önnel egyedül, — mondá, egy oldalpillantást vetve Trégomain Gildasra, a kinek a hüvelykujjai nyugodtan folytatták a körforgásukat.

— Ez Trégomain Gildas barátom, a *Charmante Amélie* nevü dereglye egykori tulajdonosa, a kinek szintén van tudomása a dologról és a kinek a segédkezése reám nézve ép oly nélkülözhetlen, mint önre nézve a Nazim uré ...

A Szaukra tehát a Trégomainnal vágtak vissza. Ben Omar nem tehetett ez ellen semmiféle észrevételt.

A négy úri ember azonnal leült az asztal körül, a melyre a közjegyző letette a bőrtáskáját. Aztán csend uralkodott a szobában, mielőtt az egyik vagy a másik megszólalt volna.

Végre Antifer mester szakitotta félbe a csendet, igy szólván Ben Omarhoz:

— Ugyebár, az ön segéde beszél francziául?

— Nem, — felelé a közjegyző.

— De legalább érti a franczia nyelvet?

— Nem is érti.

Ebben igy állapodtak meg egymással Szauk és Ben Omar, azt remélvén, hogy Antifer mester, a kinek nem kellett attól tartania, hogy az ál-Nazim megérti, talán olyasmit fog kiszalasztani a száján, a mit czélszerüen föl lehet használni.

És most fogjunk hozzá, Ben Omar úr, ha úgy tetszik, — mondá Antifer mester hanyagul. Ott szándékozik ön folytatni a beszélgetésünket, a hol tegnap félbe hagytuk.

— Kétségkivül.

— E szerint ön elhozta az ötven milliót?

— Beszéljünk komolyan, uram.

— Igen, Ben Omar úr, beszéljük komolyan. Az én Trégomain barátom nem tartozik azon emberek közé, a kik hajlandók haszontalan tréfálkozásokra eltékozolni az idejüket. Ugyebár, Trégomain.

Az érdemes dereglyetulajdonos soha se vágott komolyabb és méltóságteljesebb arczot és midőn orrát a zászlójába — akarom mondani a zsebkendőjébe dugta, soha se csalt ki az előbbiből harsányabb hangokat, mint épen most.

— Ben Omar úr, — folytatá Antifer mester oly száraz hangon, a milyent rendes körülmények közt nem igen lehetett tőle hallani, — attól tartok, hogy félreértés volt köztünk ... Ezt el kell oszlatni, másképen sehogy sem érhetünk czélt. Ön tudja, hogy én ki vagyok, én is tudom, hogy ön kicsoda.

— Egyszerű közjegyző ...

— Igen, de olyan közjegyző, a ki egyszersmind a Kamilk pasa küldötte is és a kinek megérkezését a családom már húsz év óta várja ...

— Bocsánatot kérek, Antifer ur, de ha föltételezzük is, hogy a dolog igy van, nem volt szabad korábban jönnöm ...

— És miért nem?

— Mert csak két hét óta tudom és pedig a végrendelet fölbontása következtében, hogy milyen körülmények közt kapta az atyja a kérdéses levelet.

— Ah! a kettős *K* aláirásu levelet? ... Arra is vissza fogunk térni, Ben Omar úr.

— Igen és a mikor Saint-Malóba jöttem, az volt az egyetlen szándékom, hogy arról magamnak meggyőződést szerezzek.

— ... n tehát egyedül e czélból utazott ide.

— Egyedül e czélból.

E kérdés- és feleletváltás alatt Szauk mozdulanul ült a helyén, minha egyetlen árva szót sem értett volna meg az egészből. A szerepét oly természetesen játszotta, hogy Trégomain Gildas, a ki alattomban rá-rá tekintett, semmi gyanusat se vett észre.

— Lássa, Ben Omar úr, — mondá Antifer, — én a legnagyobb tisztelettel viseltetem ön iránt, és ön tudja, hogy nem engednék meg magamnak ön irányában egyetlen kellemetlen hangzásu szót se ...

Ezt valóban olyan rendithetlen határozott-

sággal mondta, mintha tegnap délután nem is nevezte volna a közjegyzőt gazembernek tolvajnak, mumiának, krokodilusnak, stb.

— Azonban, — tevé utána, — kénytelen vagyok megjegyezni, hogy ön most úgy hazudott.. Igen . . . úgy hazudott, mintha könyvből olvasná, mikor azt állította, hogy az utazásának nem volt egyéb czélja, mint meggyőződést szerezni magának a levél létezéséről . . .

— Esküszöm önnek! — mondá a jegyző, kezét az ég felé emelvén.

— Le azzal a gereblyével, vén Omar! — kiáltá Antifer mester, ki kezdett tűzbe jönni, daczára helyes elhatározásának. — Nagyon jól tudom, miért jött ön ide.

— Tessék elhinni . . .

— És hogy kinek a meghagyásából . . .

— Biztosítom, hogy senkinek a meghagyásából.

— De igenis . . . az elhunyt Kamilk pasáéból.

— Hiszen az már tíz évvel ezelőtt meghalt.

— Mindegy! Az ő végrendeletének parancsára van ön ma itt, Antifer Péter Servan Malónál, Antifer Tamás fiánál és az ön meghagyása nem úgy szól, hogy tőlem a kérdéses levelet elkérje, hanem, hogy velem négy számot közöljön . . .

— Négy számot? . . .

— Igenis, egy földrajzi hosszúsági pont négy számát, a melyekre az itt jelenlevő Antifer Péter Servan Malónak szüksége van, hogy kiegészíthesse ama földrajzi hosszúsági pontot, a melyet az ő derék, becsületes atyjával húsz év előtt közölt.

— Jó volt a visszavágás! — mondá Trégomain Gildas nyugodtan és úgy lobogtatta a zsebkendőjét, mintha tengerparti távtoronynak akart volna jelt adni.

Az úgynevezett első segéd folyvást mozdulatlan és közönyös maradt, noha most már nem kételkedhetett a felől, hogy Antifer mester teljesen ismeri a helyzetet.

— És ön az, Ben Omar, a ki föl akarta cserélni a szerepeket; ön az, a ki el akarta lopni a szélességemet . . .

— Ellopni? . . .

— Igen ellopni és valószínűleg azért, hogy annak olyan hasznát vegye, a milyenhez csak nekem van jogom.

— Higyje el, Antifer úr, — mondá Ben Omar nagy zavarral, — higyje el kérem . . . hogy mihelyt ön átadta volna nekem ezt a levelet, én is azonnal közöltem volna önnel a kérdéses számokat . . .

— Ön tehát bevallja, hogy azokat a számokat ismeri?

A közjegyző sarokba volt szoritva. Bármenynyire megszokta is az eddigi pályáján az egérutak keresését és megtalálását, érezte, hogy az ellenfele megfogta őt és belátta, hogy a legjobb lesz megadnia magát, a mint már ez iránt a múlt napon megállapodtak Szaukkal. Ehhez képest, midőn Antifer úr így szólt hozzá:

— Játszunk nyilt kártyával, Ben Omar úr! Elég volt ennyi a huzavonából, ideje, hogy a partra érjünk! . . .

Azt felelte rá, hogy:

— Ám legyen!

Fölnyitotta az irattáskáját és kivett belőle egy pergamentlapot, a mely nagy betükkel irt sorok által volt fölbarázdálva.

A pergamentlap a Kamilk pasa végrendeletét tartalmazta, mint már tudjuk, franczia nyelvü szövegben, a melyet Antifer mester azonnal átvett. Miután fönhangon fölolvasta volna, úgy hogy Trégomain Gildas egyetlen szót se szalaszszon el a tartalmából, elővette jegyzőkönyvét a zsebéből, hogy följegyezze a számokat, a melyek a sziget földrajzi hosszúsági fekvését jelezték és a melyeknek mindegyikéért oda adta volna jobb keze egy-egy újját. Aztán rászólt a barátjára:

— Ide vigyázz, dereglyés!

— Vigyázok! — viszonzá Trégomain Gildas, a ki szintén egy jegyzőkönyvet szedett elő a zsebe mélységeiből.

— Irj! . . .

És meg kell vallanunk, hogy ezt a drága hosszúsági pontot: 54-ik fok 57-ik percz a párisi délkörtől — mind a ketten kiváló gonddal jegyezték föl.

A pergament erre visszakerült a közjegyző kezébe, a ki azt beledugta az irattáskájába, ezen utóbbit pedig az első segéde, az ál-Nazim hóna alá, mialatt a nevezett Nazim olyan közönyösen ült ott, mint egy Ábrahám-korabeli öreg zsidó ülhetne a franczia akadémia tagjai sorában.

Most a beszélgetés elérkezett ahhoz a ponthoz, a mely Ben Omart és Szaukot kiválóképen érdekelte. Antifer mester ismerte a sziget szélességi és hosszúsági fekvését s így nem volt egyéb dolga, mint a hogy a két pont átvágási helyét a tengeri abroszon megkeresse. Igen megérthető, hogy sietett is ezt végrehajtani. Fölkelt és semmi kétség se foroghatott fönn a könnyed meghajlása és azon taglejtése iránt, a melylyel az ajtóra mutatott. Nyilván fölszólítás akart lenni a Omar és Szauk urak távozására.

Trégomain Gildas figyelmes és mosolygó szemekkel nézte e müveleteket. Mindazonáltal se Ben Omar, se Szauk nem mutatott hajlandóságot a fölkelésre. Szembeszökő volt pedig, hogy a háziúr ajtót mutatott nekik. De azt vagy nem értették meg, vagy nem akarták megérteni. Ben Omar nagy zavarban volt, érezvén, hogy Szauk a szemével forma szerint megparancsolta neki, hogy még egy utolsó kérdést koczkáztasson.

Meg kellett tenni és így szólt:

— Most, miután teljesitettem a küldetésemet, a melyet a Kamilk pasa végrendelete rám bizott . . .

— Nem marad egyéb hátra, mint udvariasan elbucsúznunk egymástól, — felelé Antifer mester, és miután a legközelebbi vonat tiz óra és harmincz hét perczkor indul . . .

— Tegnap óta tiz óra és huszonhárom perczkor, — javitotta ki Trégomain Gildas.

— Csakugyan, tiz óra és huszonhárom perczkor, — ismétlé Antifer mester. — Nem akarnám önt, kedves Ben Omar úr, sem az ön első segédét, Nazim urat annak a kellemetlenségnek kitenni, hogy a gyorsvonatról lekéssék . . .

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

GÖRÖG FÖLDÖN.

Emlékkönyv

a magyar tanárok 1893-ik évi tanulmányútjáról.

A vallás- és közoktatási m. k. miniszterium megbizásából

szerkesztették

Dr. Csengeri János és Dr. Pasteiner Gyula.

— 44 képpel. —

Ára füzve 2 forint 80 krajczár.

Tartalma: Előszó. — Trieszttől Athénig. Latkóczy Mihálytól. — Korfu és az ión szigetek. Gross Gyulától. — Olympia multja és jelene. Kárpáthi Kelementől. — Hera és Zeus temploma Olympiában. Horváth Balázstól. — Az athéni akropolis. Bódiss Jusztintől. — A propylaionok és Parthenon Athena temploma. Hollósy Ruperttől. — Nike Apteros temploma és az Erechtheion. Váradi Károlytól. — Dionysos színháza. Dóczy Imrétől. — Athén városában. Cserép Józseftől. — Salamis. Samu Ferencztől. — Eleusis. Buzássy Ábeltől. — Tiryns, Mykene. Récsey Viktortól. — A mai görögség. Erdélyi Károlytól. — Gazdasági élet Görögországban. Molnár Istvántól. — Athéntől Konstantinápolyig. Gergye Lenárdtól.

LUKÁCS MÓRICZ MUNKÁI.

Összegyüjtötte GYULAI PÁL.

KIADTA A KISFALUDY-TÁRSASÁG.

KÉT KÖTET.

Ára füzve 6 frt.

Uj előfizetés az Olcsó Könyvtárra.

Ide s tova 20 éve, hogy *Gyulai Pál* szerkesztésében az **Olcsó Könyvtár** megindult. Azóta nagy fejlődésnek, átalakulásnak indult irodalmunk. A hetvenes évek irodalmi viszonyainak szerény köre és szük határai jelentékenyen kitágultak; irodalmunk termékei alig sejtett elterjedést nyertek.

Az **Olcsó Könyvtár**, mely ma ott található minden magyar házban, kétségkivül ez időszak legtekintélyesebb irodalmi vállalatai közé tartozik; közel 400 kötete oly elterjedést nyert, mint alig egy másik hazánkban, s ha eleinte a magyar könyvek korlátolt kelendősége útját állta annak, hogy olcsóság dolgában a végső határig elmenjünk, *ma, midőn e vállalat rendkivüli elterjedése mint tény áll előttünk, kötelességünkké vált, e ténynyel számolni s az* **Olcsó Könyvtár** *kötteinek árait legnagyobb részben alább szállitani.*

Könnyü szerivel becses könyvtár beszerzésére módot nyujtani, ez czélja az *Olcsó Könyvtár ez uj és olcsóbb kiadásának.* Sokkal jobban ismeretes e könyvtár czélja, hogysem fejtegetnünk kellene azt; leginkább a kisebb regények és eposzok, *beszélyek és költői elbeszélések, költemények és színművek* tára, de nincsenek kizárva belőle az irodalom más ágai sem, kivált oly *történelmi*, széptani és irodalomtörténeti kisebb munkák, melyek tartalmuknál fogva és formaszépségre nézve kitünők.

Az «*Olcsó Könyvtár*» nem bizonyos osztályt vagy kort tart szeme előtt, hanem az egész müvelt közönséget, s nem annyira kétes becsü ujdonságokkal kiván kedveskedni, mint inkább elismert becsü müvekkel. A hazai és külföldi remekirókból a legkitünőbb müveket közöljük s fölelevenitjük egyszersmind némely jeles irók oly müveit és forditmányait, a melyek még nem voltak összegyüjtve, vagy önálló kiadásban nem jelentek meg s így a közönségre nézve mintegy elveszetteknek tekinthetők. De adunk néha uj müveket is s a szakértő szerkesztőség a megválogatásban a jó izlés mellett kiváló figyelemmel lesz a magyar közönség szükségeire is, hogy könyvtárunk ne csak olcsóságánál, hanem tartalmánál fogva is *magyar családi könyvtárrá* emelkedhessék.

Hogy tehát vállalatunk a szó legmesszebb menő értelmében «Olcsó Könyvtár» legyen, mely utat találjon a legszerényebb hajlékba is, elhatároztuk, hogy az Olcsó Könyvtárra **uj olcsóbb előfizetést nyitunk.**

Ezen uj olcsó kiadás 20 számot tartalmazó sorozatokban kerül a könyvpiaczra.

Egy-egy szám ára 10 kr.

Havonkint egy ily 20 számot tartalmazó sorozat fog megjelenni.

Egy-egy sorozat bolti ára 2 frt.

Alább adjuk a **legujabban megjelent V.** sorozat tartalomjegyzékét. Az egyes sorozatokban foglalt munkák külön is kaphatók.

FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irod. intézet és könyvnyomda.

V. sorozat 81—100. szám.

81— 82 **Sand Gy.** Az ördög-mocsár. Beszély.
83— 86 **Lessing G. E.** Laokoon.
87— 88 **Kovács Pál.** Farsangi kalandok. Beszély.
89— 90 **Csokonai.** Lilla. Érzékeny dalok.
91— 92 **Merimée Pr.** Carmen. Beszély.
93— 95 **Nagy Ignácz.** Tisztujitás.
96— 98 **Murray Grenville.** A franczia politikai életből.
99—100 **Fraknói V.** II. Lajos és udvara.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

HIMMEL VILMA TÖRTÉNETE.

Irta ZÖLDI MÁRTON.

I.

A huszas években Himmel Vilmát ünnepelték a bécsiek, mint valóságos, Isten kegyelméből való divát. Ha ragyogó fekete szemeiben könyek csillogtak, vele sirt az egész közönség. Akkoriban pedig a közönség nagyon szeretett sirni s szinte törte magát a szinházba, hogy a deszkákról három óra hosszáig hasogassák a szivét. S a szép Vilma hangjában meg volt az a csodás erő, mely a gyötrő fájdalmakat vonzóvá, érdekessé tudja tenni. Zokogása, melyben hangjának nemes érzce dallamos, művészi akkordokban csendült meg, a legfásultabb szivet fájdalmának körébe tudta vonzani. Az első felvonás végén már nagyon kevés zsebkendő maradt szárazon.

A színpadra a nyomoruság, a kenyérkereset vitte. Apja, ki pékmester volt egy alföldi magyar városkában, korán elhalt s anyja Bécsbe költözködött, hol egy idéja férje rokonainak alamizsnáiból élősködött a serdülő Vilmával. Valami ismerőse a még alig hajadon leányt a szinházba ajánlotta be, hol hihetetlen gyorsasággal emelkedett a primadonnaságig. De alig töltötte be hire a császárvárost, megvált a színpadtól, férjhez ment egy gazdag egyetemi tanárhoz, ki azonban egy félévi házasság után özvegyen hagyta.

Vilma nagy vagyont örökölt férje után, de nem sokára anyját is elvesztette. E nagy szomoruságában elhatározta, hogy ismét visszatér a szinpadra.

A szinháznál ünnepi esemény volt első föllépte, a közönség újjongott.

A gyász, mely a szép diva arczán és ruháján tükröződött vissza, egy ideig tisztes távolságban tartotta a rendes szinházi udvarlókat, de az első jutalomjátéka után már harczkészen állottak az ostromra.

A legkonokabb közöttük Königsberg báró, dragonyos-ezredes volt, ki egy vetélytárstól sem rettegett annyira, mint saját fiától, ki a Bécsben állomásozó huszárezrednél hadnagyi rangot viselt.

— A lurkó, — mondta egy alkalommal nem csekély elkeseredéssel, — mindenütt ott lábatlankodik előttem. Elpáholhatom, de nem provokáltathatom.

Maga az ezredes már túl volt az ötvenen, galáns kalandok tekintetében azonban még a harminczon innen képzelte magát. Vilmának nagy csatazajjal kezdte meg az udvarlást s a legélénkebb kardcsörömpölés között tette lábaihoz szivét.

Vilma bágyadt mosolygással hallgatta végig az öreg hadfi pattogó páthoszát, aztán nyárspolgárias nyugalommal kijelentette, hogy ő szivét csak kezével együtt hajlandó elajándékozni.

— Lássa, — mondá őszinte tekintettel, — viszonyaim megengedik e fényüzést.

— De hisz tudja, hogy nős vagyok.

— Ez nagy baj önre s ugy látszik, még nagyobb kedves nejére nézve.

A kik azt hiszik, hogy e válasz az ezredest visszarettentette, azok roszúl ismerték a derék katonát.

— Ohó, — mondá még az este a tiszti kaszinóban, — minden diadal a katonai szellemtől függ. Nem szabad csüggedni. Az ördögbe is, végig küzdöttem a napoleoni csatákat, az igaz, hogy sok verést kaptunk, de a végén mégis láttam Napoldont kapitulálni. Csak kitartás, uraim, s minden asszonynak elérkezik a maga Waterlooja.

Vilma lassanként hozzá törődött az ezredes udvarlásához, ki mindig a legnagyobb tiszteletudással közeledett hozzá s beérni látszott azzal, hogy úton-útfélen nagy hűhóval kezet csókolhatott a szép színésznőnek. Az ellen soha sem tiltakozott nagyon élénken, ha tiszttársai szerencsés kópének mondották. Egyszerűen lehetetlennek találta, hogy az egyenruha előbb-utóbb diadalt ne arasson.

E közben pedig Vilma, egyik barátnőjénél, véletlenül megismerkedett Kálmán Béla huszárkapitánynyal. Kölcsönösen igen regényesnek találták azt a véletlent, hogy egy megyében születtek s ezen a czimen szivesen félrevonultak egy-egy ablakmélyedésbe, hogy egymással magyarúl beszéljenek. A legközönségesebb beszédtárgynak is egyszerre valami különös érdeke támad, ha csupa idegenek között a hazai nyelven folyik. Vilma gyermekkorának minden költészetét föléledni érezte lelkében, ha a kapitány az otthon való dolgokról beszélt. A huszárkapitány azon felül igen takaros s élénk szellemü fiu volt, azokból a született gavallérokból való, kik könyv nélkül tudják az asszonyok nyelvét. Nagy jártassága volt abban, hogy a nő, kivel beszél, kellemesen érezze magát. Ügyesen ki tudta kerülni, a mitől a nők legjobban irtóznak, a köznapiságot. Soha sem beszélt saját kalandjairól, hanem a mód, melylyel a másokét előadta, önkénytelenül is előtérbe állitotta őt magát.

Az ünnepelt primadonna gyakran kapta rajta magát azon, hogy szemeit egyre sürübbben fellejti csinos földijén. Viszont azt is tapasztalta, hogy a kapitány apró udvariasságai alatt valami komolyabb is rejtőzik. A nők a hőmérő pontosságával tudják megállapitani a kézszoritások és tekintetek hőfokát.

De mit ér? Kálmán kapitány nyiltan bevallott udvarlója volt barátnőjének, egy igen csekély tehetségü színésznőnek, kit fiatalság és szépség tekintetében össze sem lehetett volna vele hasonlitani. Czudar dolognak tartotta volna ezzel szemben árulást elkövetni. Egy szép herczegnőtől elcsábitani? . . . Talán.

Különben nem sokáig volt alkalma e gondolatok fölött töprengeni. Barátnője egy napon kisirt szemekkel tudatta vele, hogy a daliás vitéz örökre eltünt. Hazautazott atyja temetésére s nem is tér többet vissza. Nyugalomba lépett s otthon marad kiskorú hugait fölnevelni.

Vilma a próbáról hazamenet csak annyit érezett, hogy a kapitányt ő is képes lett volna megsiratni s szinte roszúl esett neki tapasztalni, hogy barátnője alig néhány hét múlva mily könnyen vigasztalódott meg.

Az öreg ezredes pedig végzetes kitartással egyre ott settenkedett körülötte s elhalmozta minden fajta figyelmességekkel s Vilma lassanként úgy hozzászokott, mint valami szükséges házi állathoz.

II.

Egy napon a szinház csarnokában egy fiatal huszárhadnagy szólította meg Vilmát, ki ép a páholyába akart menni egy idős tragikával.

— Nagysád, ha bemutatom magamat, azonnal rám fog ismerni.

Vilma csodálkozva nézett a fiatal katonatisztre, kinek széles, csupasz arczát nagy, vörhenyes szeplők boritották. De ennek ellenére nem volt épen rút ember. Szemeiből pajkos őszinteség sugárzott s egész viselkedésében valami sajátos, bizalmat keltő fesztelenség mutatkozott.

— Königsberg Alfréd báró vagyok.

— Ah, az ezredes úr fia.

— Nem tagadom, ámbár ez határozott könynyelműség részemről.

— Ugyan?

— Igen. Az öregemnek ugyanis megvan az a szeretetreméltó tulajdonsága, hogy minden ismerősével elhitetni igyekezik, hogy a legczimeresebb korhely én vagyok Bécs városában. Fogadni mernék, hogy nagysádnak is ilyen referencziákat adott felőlem.

— Ön túloz, mindössze annyit mondott, hogy a fia kissé csintalan.

— Csodálom, hogy ily rezerváltan nyilatkozott. De ez mellékes. Bocsásson meg, én azért voltam oly bátor nagysádat megszólitani, mert egész nap a papát hajszolom, de eredmény nélkül s nagysád talán meg tudná mondani, hogy eljön-e ma este a szinházba.

— Az ön papája? Nos, ha nem játszom, a második felvonás után rendesen be szokott kukkantani páholyomba.

— Ugy-e nem haragszik, hogy kegyednél tudakolom az öreget. De lássa, vannak pillanatok, mikor a fiu szive nagyon rászomjazik az apai szeretet édes melegére . . .

— Ah!

— Kivált úgy a hó végén, mikor az aprópénz elfogyott, a hitel kimerült. Oh, nagysád, az élet merő küzdelem. Lássa, most nekem a második felvonás végéig a páholyfolyosón kell leselkednem az öregre. S hogy össze fog szidni, milyen

gazdag szótára van, ha engem piszkolni kell! Haha! De végre is mit tegyek? Először is rászolgáltam, másodszor apám, harmadszor pedig holnap a tiszti kaszinóban bál van. Ah, asszonyom, ha valamikor fölösleges könyei akadnak, úgy azokért a huszárhadnagyokért ontsa azokat, a kik pénzzavarral küzködnek.

Vilma kivételesen igen kedvesnek találta ezt a nyegle modort, sőt mást is kedvesnek talált a beszédes hadnagyocskán: az egyenruháját. Észrevette, hogy ugyanabból az ezredből való, melyben Kálmán Béla szolgált. Ez arra indította, hogy a furcsán kötött ismeretséget némi ápolásba vegye.

— Ha nincs ellenére, — mondá, — a páholyomban is megvárhatja a papát. A darab szörnyen unalmas, ha többen leszünk, kevesebb jut egyre az unalomból.

A szeplős hadnagy katonásan szalutált, összeütötte bokáit és követte a hölgyeket.

Vilmának gyorsan volt alkalma tapasztalni, hogy az új ismerős igen mulatságos fiu, ki ismeri a művészvilág összes pletykáit s oly beavatottan beszél a kuliszák mögötti dolgokról, mint egy megkopaszodott szinházi habitué. Épen Müller Karolina, a Burgtheater hires naivája legutóbbi szerelmi históriájának érdekes részleteit adta elő, mikor Vilma, minden apropos nélkül, közbevágott:

— Nemde Kálmán Béla az önök ezredében szolgált?

— Sőt az én századomban; kapitányom volt. Ah, nagyság, soha sem lesz többet olyan kapitányom.

— Igazán?

— Meghiszem azt. A legkitünőbb lovasok egyike volt az egész hadseregben. Ha ő atakot vezetett, keresztül mentünk az eleven poklokon. Ah, hányszor szamarazott össze a gyakorlótéren. Kadétkoromban minden héten szobafogságot adott.

— S ön mégis szerette?

— Imádtam. Micsoda tragédia az, asszonyom, hogy egy olyan huszártisztnek el kell hagyni a hadsereget és hazamenni gouvernantnak. Brrr...

E pillanatban megnyilt a páholyajtó s a nyiláson az ezredes alakja mutatkozott. Fia felugrott, megemelte kardját s katonásan meghajtotta a fejét.

— Hát ön mit keres itt? — rivalt az apa a fiára.

— Ezredes úr, — válaszolt Alfréd hadnagy, — ha kibuvót keresnék, mondhatnám, hogy az előadást élvezni jöttem ide, vagy hogy e kedves hölgyek társasága után vágytam, de minthogy őszinte ficzkó vagyok, megvallom az igazat: az apámat keresem.

— Azt hiszem, tudja lakásomat.

— Oh igen, de minthogy ön a lakásán nem volt található...

— Elég. Nem szeretem, hogy olyan ürügyek alatt másoknak alkalmatlanságára van.

— Kardomra, ezredes úr, — mondá Alfréd tréfás páthoszszal, — ha ön nem volna ünnepelve tisztelt apám... Lássák, hölgyeim, így néz ki egy zsarnok apa dragonyos-ezredesi ruhában, mellén a vitézség érmével.

— Elég volt az iztelenkedésből.

— Igaza van, ezredes úr, a családi ügyeket vagy otthon, vagy a páholyfolyosóban illik elvégezni. Ha szabad önt néhány pillanatra terhelnem. Rövid leszek, mint egy refrain.

Azzal karját az ezredesébe öltve, elhagyta a páholyt. Mintegy öt percz múlva visszatért.

— Hölgyeim, — mondá komikus szomorúsággal, — nézzenek meg utoljára. E szeplők rozsdás biborát nem fogják többé látni.

— Hogyan? — kérdé Vilma.

— Számüzve vagyok a páholyból bizonytalan időkre. Ah, apám kegyetlenül boszúlta meg a mai pumpolást. Isten önökkel!

— Vigasztalódjék, hadnagy úr, — mondá Vilma a távozónak, — ha valamikor beszélni óhajt velem, megengedem, hogy a próbáról néha haza kísérjen.

— Boldog leszek, kivált, ha útközben a papával nem találkozom.

Azzal kezet csókolt és távozott.

Az ezredes nem sokára visszatért s élénken panaszkodott fiára, kit a rosz társaság egészen tönkre tesz.

— Szerencséje, — mondá, — hogy nem az én ezredemben szolgál.

A hölgyek persze nem állották meg, hogy ez ünnepies kijelentés fölött ne mosolyogjanak.

(Folytatása következik.)

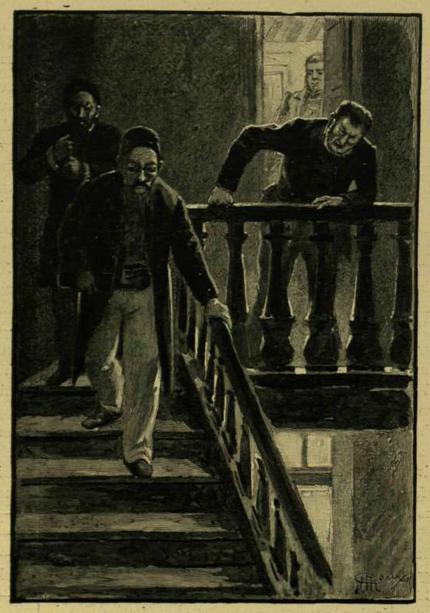

— Nanon! . . . világits ezeknek az uraknak.

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legujabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

A Szauk lába gyors kétnegyed ütemben kezdett dobogni a padlón és minthogy egyúttal az óráját is nézte, azt hihette volna az ember, hogy türelmetlenkedik az elindulás miatt.

— Ha pedig föladni való málháik is vannak, akkor csak épen annyi idejük lesz, hogy . . .

— Annyival inkább, mert ebben a pályaudvarban az emberek borzasztó lassúk . . .

Ben Omar ekkor elszánta magát, hogy véget vessen a dolognak. Félig fölkelt a helyéről és így szólt, szemeit lesütve:

— Bocsánat, de úgy látom, hogy még nem mondtuk meg egymásnak minden mondandónkat . . .

— Sőt ellenkezőleg, Ben Omar úr, én nekem, részemről nincs többé semmi kérdezni valóm.

— Ellenben nekem kell egy kérdést intéznem önhöz, Antifer úr . . .

— Ezt meglepőnek találom ugyan, Ben Omar, de ha ön úgy gondolja, akkor hát csak tessék...

— Én közöltem önnel a földrajzi hosszúsági fokra vonatkozó számokat, a melyek a Kamilk pasa végrendeletében foglaltatnak . . .

— Úgy van, és én, valamint Trégomain barátom ezeket a számokat be is igtattuk a jegyzőkönyvünkbe.

— Kétségtelenül és most önön a sor, hogy velem közölje a földrajzi szélességi fokra vonatkozó adatokat, a melyek a levélben foglaltatnak..

— Az atyámhoz intézett levélben?

— Ugyanabban.

— Bocsánat, Ben Omar úr, — mondá Antifer mester, a kinek a homlokán redők kezdtek mutatkozni, — meg volt ön bizva azzal, hogy velem a kérdéses adatokat közölje? . . .

— Igen . . és ezt a megbizást teljesitettem is . . .

— Elismerem, hogy ép oly buzgalommal, mint jóakarattal. De a mi engem illet, én nem olvastam sehol, sem a végrendeletben, sem az atyámhoz intézett levélben, hogy kötelességemben állna akárki fiával közölnöm ama számokat, a melyeket az atyámnak irt levél tartalmaz.

— Azonban . . .

— Azonban, ha önnek van e tekintetben valamely észrevétele, azt talán megvitathatjuk.

— Ugy hiszem, — viszonzá a közjegyző, — hogy férfiak közt, a kik egymást becsülik...

— Ezt ön nagyon roszúl hiszi, Ben Omar úr. A becsülésnek, ha ugyan érzünk ilyent egymás iránt . . . ehhez a dologhoz semmi köze sincs . . .

A türelmetlenség Antifer mesternél szemmel láthatólag kezdett helyet engedni az ingerültségnek és az ingerültség közelgett a kitöréshez. Trégomain Gildas egy hevesebb jelenetet elkerülni óhajtván, kinyitotta az ajtót, hogy megkönnyitse a két idegen eltávozását. Szauk meg se mozdult. Egyébiránt mint állitólagos közjegyzőségéd és franciául nem értő idegen, az illem megsértése nélkül nem indulhatott volna utnak, mielőtt a főnöke nem ad neki ily irányú utasitást.

Ben Omar fölkelt a székéről, megigazitotta a szemüvegét az orrán és elszánt hangon igy szólt:

— Bocsánat, Antifer úr, ön tehát el van tökélve, hogy nem közli velem ama levél tartalmát?

— Annál inkább el vagyok erre tökélve, Ben Omar úr, minthogy a Kamilk pasa levele az atyámnak megparancsolta a föltétlen titoktartást és az atyám nekem ugyanezt tette kötelességemmé.

— Nos hát, Antifer úr, — mondá ekkor Ben Omar, — akar ön tőlem elfogadni egy jó tanácsot?

— Milyen tanácsot? . . .

— Azt, hogy mondjon le erről az örökségről és ne keresse azt.

— Miért ne?

— Azért, mert az útjában találkozhatnék egy emberrel, a ki képes volna megsirattatni önnel ezt a vállalkozást.

— És vajjon ki volna az?

— Szauk, a Kamilk pasa unokatestvérének a fia, a kit az ön javára kizártak az örökségből és a ki nem tartozik azon emberek közé . . .

— Ismeri ön azt a Szaukot, Ben Omar úr?

— Nem ismerem . . . felelé a közjegyző, — hanem tudom, hogy veszedelmes ember.

— Nos hát, ha valamikor találkozik ezzel a Szaukkal, mondja meg neki a nevemben, hogy fütyülök rá és az egész egyiptomi pereputtyára.

Nazimnak egyetlen arczizma se rándult meg, Antifer mester kiment a tornáczra és elkiáltotta magát:

— Nanon! . . .

A közjegyző elindult az ajtó felé és Szauk, a ki ügyetlenségből egy széket feldöntött, követte őt, de szörnyen szerette volna az állitólagos főnökét lerugni a lépcsőn, hogy a távozását siettesse.

Hanem a küszöbön Ben Omar még megfordult és igy szólt Antifer mesterhez, a kinek nem mert a szemébe nézni:

— Ugy-e bár, uram, ön nem feledte el a Kamilk pasa végrendeletének egyik záradékát? . . .

— Melyiket, Ben Omar úr?

— Azt, a melyik kötelességemmé teszi, hogy az ön kiséretében legyek mindaddig, míg ön az örökséget a birtokába vette és hogy jelen legyek a három hordó kiásásánál.

— Nos hát, ön velem fog jönni, Ben Omar úr.

— De mégis tudnom kell, hogy hova megy ön . . .

— Meg fogja tudni, ha megérkeztünk a rendeltetésünk helyére.

— És ha az a világ végén van?

— Hát akkor a világ végén lesz.

— Ám legyen . . . De ne feledje el, hogy az első segédemet nem nélkülözhetem.

— Úgy lesz, a mint ön akarja; nem csekélyebb megtiszteltetés lesz rám nézve az ő kiséretében utazni, mint az önében.

Aztán ismét lehajolt a tornácz párkányán keresztül.

— Nanon! — kiáltá másodszor is, igen nyers hangon, a mely arra mutatott, hogy a türelme fogytán van.

Nanon megjelent.

— Világits ezeknek az uraknak!

— Hiszen fényes nappal van, — viszonzá Nanon.

— Semmit se tesz . . . azért csak világits.

Ilyen határozott czélzás után Szauk és Ben Omar kénytelenek voltak elhagyni a nagyon kevéssé vendégszerető házat, a melynek ajtaja becsukódott utánuk nagy robajjal.

Megvan a hosz . . .
hosz, hosz!
Megvan a szú . . .
szú, szú!
Megvan a sá . . .
sá, sá!
Megvan a gom . . .
gom, gom!
Megvan a . . . megvan a hosszúságom!

IX. FEJEZET.

A melyben az Antifer mester átlászának egyik lapján egy bizonyos pont szorgosan és szabatosan megjegyeztetik vörös czeruzával.

Mialatt Antifer mester és barátja kettősben járták a tarandolet, Énogate és Juhel együtt elmentek a polgármesteri hivatalba és a templomba. Amott a törvényes mézesheteket gyártó hivatalnok megmutatta nekik a fekete táblára már is kifüggesztett eljegyzési hirdetést. A templomban pedig a lelkész énekes misét, egyházi beszédet, orgonajátékot és harangozást igért nekik.

Képzelhető, mily boldog lesz a két unokatestvér, mihelyt a méltóságos és főtisztelendő

Meglehetősen meg voltak lepetve, mikor látták, hogy két idegen jön ki a házból.

— Még a nyakamba se ugráltok, hogy szerencsét kivánjatok?

Ekkor Antifer mesteren olyan örületes öröm vett erőt, a milyent keveset élvezett életében. De valóban, találhatott volna-e még egy második hasonló alkalmat az örömre?

Most már a kezében volt az oly régóta várt földrajzi hosszusági pont! Módjában van valósággá átváltoztatni azt, a mi eddig csak álom volt. E szinte elképzelhetlen kincs birtoka most már csak attól a buzgalomtól függött, a melylyel el fog sietni a sziget fölkeresésére, a hol ez a temérdek drágaság várt reá.

— Száz millió! . . . száz millió! — ismétlé.

— Vagyis ezerszer százezer frank! — tevé utána Trégomain Gildas.

E pillanatban Antifer mester, a ki nem birt többé magán uralkodni, majd az egyik, majd a másik lábán ugrált, leguggolt, föl-föl kelt, a csipőit billegtette, forgott a saját tengelye körül, mint az orsó, végre pedig eljárta egyikét azon matróz-tánczoknak, a melyek ép oly változatos, mint kifejezésteljes nevek alatt ismeretesek.

Majd magával rántván a körforgó mozgásba Trégomain Gildas barátját, kényszerité őt oly heves tánczot járni, hogy a ház alapfalai is rengettek sele.

És ablakrezegtető hangon, torkaszakadtából énekelt:

püspök dispenzációja következtében egybekelhetnek. Mily türelmetlenül várták — bár Énogate e részben természetesen kissé tartozkodóbb volt Juhelnél — mily türelmetlenül várták április 5-ikét, a nagybácsitól nagynehezen kicsikart határnapot! Mennyi dolgot adtak nekik az előkészületek, a kelengye, a butorok és egyéb apróságok beszerzése az első emeleti szoba számára, a melyet a jószivű Trégomain nap nap után földiszitett holmi apróságokkal, a melyeket egykor a Rance-parti lakásaiból szerzett be. Ezek közt meg kell emlitenünk a szent szűz egy szobrocskáját, mely egykor a *Charmante Amélie* kabinját ékesitette és a melyet az új házaspárnak akart ajándékozni. Hiszen ő volt a legbizalmasabb barátjuk és találhattak volna-e jobb és biztosabb letéteményesét reményeiknek és a jövőre vonatkozó terveknek? A derék dereglyés naponkint húszor is és minden alkalommal elmondta, hogy:

— Sokat adnék érte, ha az egybekelés már megtörtént volna . . . ha már túlestünk volna a polgármesteren és a plebánoson . . .

— És miért, édes Gildas? — kérdé a fiatal leányka kissé nyugtalanul.

— Az én Antifer barátom olyan furcsa, mikor felül a vesszőparipájára és végig nyargalászik a millióin . . .

Juhel is egészen igy vélekedett. Mikor az ember egy jó, de kissé hóbortos nagybácsitól függ, az ember semmi felől sem lehet bizonyos mindaddig, mig nincs kimondva a hagyományos és törvényszerű «igen» az illetékes polgári hatóság szine előtt.

Juhel és Énogate a jövőjükről beszélgettek ma reggel is, mikor a sétájukról visszatértek.

Meglehetősen meg voltak lepetve, mikor látták, hogy két idegen jön ki a házból és dühös taglejtésekkel távozik. Mit kereshetett ez a két ember Antifer mesternél? Juhelnek azt súgta az előérzete, hogy valamely rendkivüli dolognak kellett történni.

Ez a sejtelem bizonyossággá is vált, mikor a fiatal pár meghallotta az emeleten uralkodó zajt és a rögtönzött dalt, a melynek refrainje elhallatszott a bástyákig.

Vajjon megtébolyodott-e a nagybátyjuk? Vajjon a hosszúsági fok rögeszméje megzavarta-e az elméjét? Vagy talán, ha nem is a nagyzás, legalább is a gazdagság hóbortja vett erőt rajta?

— Mi baj van, nagynéném? — kérdé Juhel Nanontól.

— A nagybátyátok tánczol, gyermekeim.

— De hiszen ő nem képes ennyire megrengetni a házat.

— Nem is ő rengeti, hanem Trégomain.

— Micsoda? Trégomain is tánczol?

— Bizonynyal csak azért, hogy ne ellenkezzék a nagybácsival, — jegyzé meg nem ok nélkül Énogate.

Mind a hárman fölmentek az első emeletre, és Antifer mestert ily eszeveszetten látván ugrálni, azt kellett hinniök, hogy megbolondult. Hát még mikor ismét és ismét megújult a dal:

Megvan a hosz . . .
hosz, hosz!
Megvan a szú . . .
szú, szú!

És mikor a jó Trégomain aggasztóan neki pirulva, nagy csöppeket izzadva, rágyujtott:

Megvan a hosszúsága! . . .

Juhel agyában hirtelen világosság támadt. A két idegen, a kiket a házból kijönni látott . . . Lehetséges-e, hogy a Kamilk pasa küldöttei végre megérkeztek? . . .

A fiatal ember elhalványodott és egy hatalmas ugrás közepette megfogván Antifer mester kabátját, így szólt:

— Nagybátyám . . . megvan?

— Megvan, öcsém!

— Megvan, — mormogá Trégomain Gildas.

És lerogyván egy székre, a mely a nagy súlynak nem bírván ellentállni, nyomban összetört alatta.

Néhány perez mulva, midőn Antifer mester már képes volt lélegzeni, Énogate és Juhel mindent megtudott . . . Antifer mesternek csak le kell hajolni, hogy fölszedje a temérdek kincset.

— Nos hát, nagybátyám, most, miután ez a két ember tudja, hogy hol a fészek, könnyen kiszedheti belőle a madárkákat, mielőtt ön odaérne.

— Türelem, öcsém! — kiáltá Antifer mester, a vállát vonogatva. — Hát oly együgyűnek tartasz engem, hogy átadtam nekik a kincses szekrény kulcsát?

Trégomain Gildas ezt az állítást egy tagadó fejmozdulattal megerősitette.

— Egy kincses szekrényét, a mely száz millió frank értéket képvisel!

Ez a «millió» szó úgy megdagadt az Antifer mester szájában, hogy a tengerész csaknem megfuladt tőle.

Bármint legyen is, ha azt várta, hogy e kijelentését lelkesült örömkiáltásokkal fogják fogadni, csakhamar ki kellett ábrándulnia. Hogyan, egy aranyeső, a melyet Danae is megirigyelt volna, egy gyémánt- és drágakő-zápor fog leviharzani erre a szerény házra és senki se nyujtja ki a kezét utána, nem siet senki szétbontani a háztetőt, hogy e zápor az utolsó csöppig lecsurogjon?

Biz ez úgy volt. Fagyos csönd következett a millióval spékelt kijelentésre, a melyet a háziúr diadalmas hangon adott elő.

— No! — kiáltá végre és egymás után a hugára, az unokaöcscsére, az unokahugára és a barátjára tekintett, — miféle pofákat vágtok, mintha a szél vonakodnék a vitorlákat duzzasztani!

Daczára e fölhivásnak, az arczok nem derültek föl.

— Hogyan? — folytatá Antifer mester, — a tudtotokra adom, hogy olyan gazdag vagyok, mint Krőzus, hogy az Eldoradóból térek vissza az elsülyedésig megrakva aranynyal, a mennyivel egy legnábobabb nábob se rendelkezik és még a nyakamba se ugráltok, hogy szerencsét kivánjatok hozzá? . . .

Mindenki hallgatott. Mindenütt csak lesütött szemek, félreforduló arczok.

— Nos, Nanon? . . .

— Igen bátyám, — felelé a huga, — persze, hogy ez szép vagyon . . .

— Szép vagyon! Naponkint egy egész éven át háromszázezer franknál többet ehetem meg, ha a kedvem tartja! És te, Énogate, te is úgy találod, hogy ez szép vagyon?

— Én Istenem! kedves bácsikám, — mondá az ifju leány, — nem szükséges, hogy az ember ilyen szörnyű gazdag legyen . . .

— Tudom . . . ismerem ezt a beszédet! . . . Gazdagság nem boldogság! Vajjon ön is igy gondolkozik-e, kapitány úr? — kérdé a nagybácsi, egyenesen az unokaöcscséhez intézvén a szavait.

— Az én véleményem az, — felelé Juhel, — hogy ez az egyiptomi úr önnek egyszersmind a pasa czimet is hagyományozhatta volna rá adásul, mert annyi kincs czim nélkül . . .

— Hm! . . . hm! . . . Antifer pasa . . . mondá a dereglyés mosolyogva.

— Mondd csak! — kiáltá Antifer olyan hangon, a milyenen egykor a vitorlák bevonását szokta parancsolni, — mondd, néhai tulajdonosa a *Charmante Amélie*-nak, talán tréfálni szándékozol? . . .

— Én, kedves barátom? — viszonzá Trégomain Gildas. — Az Isten őrizzen meg ettől, és miután el vagyok ragadtatva attól a gondolattól, hogy százszoros milliomos lesz belőled, fogadd hozzá az én száz millió szerencsekivánatomat is.

De hát miért is fogadta a család ily hidegen a családfő kijelentéseit? Talán Antifer mester nem is gondolt már többé fényes házasságokra az unokaöcscse és unokahuga számára? Talán le is mondott arról a szándékáról, hogy megakadályozza az ifju jegyesek egybekelését, noha a híres földrajzi hosszúsági pont április 6-ika előtt megérkezett. Épen ez a bizonytalanság volt az, a mi Énogateot és Juhelt, Nanont és Trégomaint annyira gyötörte.

Az utóbbi kényszeriteni akarta a barátját a kimagyarázkodásra. Jobb volt tudni, hányadán vannak. Legalább vitatkozni és a vitatkozások során talán észre lehetett téríteni a rettenetes nagybátyát, a helyett, hogy igy a bizonytalanságban tapogatódzanak.

— Lássuk csak, barátom, — mondá kidomborítva a hátát, — tegyük föl, hogy megkapod a millióidat.

— Tegyük föl, dereglyés. És vajjon miért tegyük föl?

— No hát, mondjuk, hogy megkaptad. Olyan derék ember létedre, mint te vagy és a szerény élethez lévén szokva, vajjon mit fogsz azzal a tenger pénzzel csinálni? . . .

— A mi nekem tetszeni fog, — felelé Antifer mester szárazon.

— Azt képzelem, hogy nem fogod megvásárolni az egész Saint-Malót . . .

— Az egész Saint-Malót, az egész Saint-Servant és az egész Dinardt, ha a kedvem tartja, sőt még azt a nevetséges Ranceot is, a melyben csak akkor van víz, ha a dagály szíveskedik megtölteni.

Jól tudta, hogy mikor a Ranceot gyalázza, a gyönge oldalán találja Trégomain Gildast, a ki életéből húsz évet e kedves folyón föl és alá hajókázva töltött el.

— Ám legyen, — mondá Trégomain, kissé összeszoritván az ajkait. — De azért egy falattal se fogsz többet enni, egy kortytyal se fogsz többet inni, ha csak nem vásárolsz magadnak egy pótgyomrot is . . .

— Azt fogok vásárolni, a mi nekem tetszik, te édesvizi hajós és ha megboszantanak, ha ellenzésre találok a saját családom körében . . . Ez a jegyeseknek szólt.

— . . . Akkor meg fogom enni a száz milliómat, el fogom tékozolni, füstté és porrá fogom tenni és Juhel és Énogate semmit se fog kapni abból az ötven millióból, a melyet mindegyiknek külön-külön hagyományozni akartam.

— Akár azt is mondhatnád, hogy a kettőjüknek százat . . .

— Miért?

— Nos, miután ügyis egybekelnek . . .

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

LEGUJABB HÁZI TITKÁR.

MAGYAR LEVELEZŐ ÉS ÖNÜGYVÉD

vagyis elméleti és gyakorlati vezérkönyv a közéletben előforduló mindennemü levelek, folyamodványok, kérvények, felebbezések, jogügyleti okiratok helyes szerkesztésére, iparosok, kereskedők, mezőgazdák, hivatalnokok és magánosok használatára.

Szerkesztette FARKAS ELEK.

Kilenczedik a legujabb törvénykezésre való tekintettel teljesen átdolgozott kiadás.

Ára füzve 2 frt 40 kr. *Vászonba kötve 3 forint.*

TARTALOM:

I. Általános figyelmeztetések a levelek beltartalmára vonatkozólag. — II. A közéletben előforduló levélminták. — III. Ipartörvény szabályai. (1884: XVII. t. cz.) — IV. Kereskedelmi ügyek. — V. Váltóügyek. — VI. Kereskedői s üzleti levelek. — VII. Magán-ügyiratok. — VIII. A szerződésekről. — IX. Okiratok, váltók, értékpapirok megsemmisitése. (1881: XXXIII. t. cz.) — X. Cselédek, munkások s más foglalkozások viszonyai. — XI. A vizjogi törvény. (1885: XXIII. t. cz.) — XII. Erdőtörvény. (1879: XXXI. t. cz.) — XIII. Gyámsági és gondnoksági ügyek. (1877: XX., 1885: VI. t. cz. és 1881-iki 3263. sz. igazságügymin. rendelet alapján.) — XIV. Földadó-kataszter. (1885: XXII. t. cz.) — XV. Örökösödési eljárás. (Az 1877: XX., 1881: LIX. és 1886: VII. t. cz. alapján.) — XVI. Vadászat, továbbá a vadászati és fegyveradó szabályai. (1883: XX. és XXIII. t. cz.) — XVII. Telekkönyvi ügyek. — XVIII. Végrendelkezési jog. — XIX. Bíróságok hatásköre s a közjegyzőség. (1881: LIX. t. cz.) — XX. A pénzügyi közigazgatási bíróságok s döntvényei az adó- s bélyegilletéki ügyekben. — XXI. Bélyeg és illetékek.

A

törvényhatósági közigazgatás

kézikönyve.

A fennálló törvényekből és rendeletekből rendszeresen összeállitotta

GRÜNWALD BÉLA.

Első rész:

A közigazgatás feladatai.

I. kötet: A közigazgatás és a személyi élet.
II. kötet: A közigazgatás és a gazdasági élet.
III. kötet: A közigazgatás és a gazdasági élet (folytatva). — A közigazgatás és a társadalom. — Gyámi és gondnoksági ügyek. — Igazságszolgáltatás. — Katonai ügyek.

Második rész:

A közigazgatás közegei a törvényhatóság körében.

IV. kötet (befejező): A község. — A törvényhatósági joggal felruházott város. — A vármegye.

Harmadik bővitett és javitott kiadás.

Ára füzve 6 frt, vászonkötésben 8 frt.

A négy kötet csak együtt kapható.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

HIMMEL VILMA TÖRTÉNETE.

Irta ZÖLDI MÁRTON.

III. (Folytatás.)

Himmel Vilma hatalmas művészete hatalmas irigységet keltett Bécs városának primadonnái között. Ő a Kärntnerthor-színháznak volt a csillaga, de fénye oly veszedelmesen növekedett, hogy a józsefvárosi színház és a k. k. Hoftheater divái is féltették tőle hírnevüket. Nestroy, ki akkoribban kezdett a közönség kegyében emelkedni, verseket irt hozzá, melyeket az «Allgemeine Theaterzeitung und Originalblatt» hűségesen közölt a megfelelő gloszszákkal.

A primadonnák hozzátartozói és udvarlói között valóságos liga alakult az ünnepelt Vilma ellen. Ez a titkos szövetség csak alkalomra lesett, hogy akcióba lépjen ellene.

Minthogy művészi diadalai ellen nyiltan nem lehetett föllépni, megtámadták orvúl női becsületét. Leplezve, majd leplezetlenül hiresztelni kezdték, hogy a szende tekintetű diva a legveszedelmesebb szirének egyike, ki a gazdag Königsberg báró családot teljesen tönkre tette. Az apa is, a fiu is udvarol neki.

A látszat a rágalmazók részén volt. Az ezredest ugyanis sürün látták páholyában, viszont a szeplőiről és csinyjeiről ismeretes hadnagy, ha csak a szolgálatból valahogy szabadulhatott, nem mulaszthatta el meglesni Vilmát és lakáságig kisérni.

Vilma szivesen türte a kisérgetést. Alfréd mindig nagy halmazával rendelkezett a kaczagtató tréfáknak. Elbeszélte neki, hogy kadet korában hogyan öltözködött női ruhába s eljárt három hétig egy szép özvegy asszonyt fésülni, mint fodrásznő. Azután beállitott katonaruhában. Az asszony majdnem elájult, de annyi ereje mégis volt, hogy kikergesse, a mi őt nagyon mulattatta. Aztán, hogy szöktette meg tiszttársai megbizásából egy hirhedt uzsorásnak a feleségét, s hogy a tréfa teljes legyen, hogy ugrott ki mellőle az első állomásnál. De Alfréd azonfelül nagyon értett ahhoz, hogy a kaszárnya-illatú tréfákat diszkréten, parfümirozva adja elő, csak sejtetni engedve a durvább részeket.

Mindezeknél jobban érdekelte Vilmát az, hogy néha Kálmán Béla felől is beszélhettek. Érdeklődése Alfréd előtt is igen természetesnek tetszett, hiszen földiek voltak.

Egy kora tavaszi nap délutánján szeplős arczú hősünk a Kärntnerthor-színházhoz közel eső Walch-kávéházban szolóban szórakozott egy asztalnál, midőn egy czivil barátja ijedt képpel lép hozzá.

— Alfréd, tudod-e, hogy ma nagy színházi botrány készül.

— Bravó! Ezt szeretem. Már rég nem volt.

— Ne tréfálj, Alfréd, mert néhány percz mulva fogaidat fogod csikorgatni dühödben.

— Ne ijeszd meg a fogaimat.

—Hallgass ide. Himmel Vilmát készülnek kifütyülni.

Alfréd ijedtében a kardjához kapott.

— Mit beszélsz? Elment az eszed?

— Egy gyalázatos komplott szövetkezett ellene. Azt a hirt terjesztették róla, hogy téged és apádat mindenből kifosztott.

— Jézus Mária, — kiáltá Alfréd sápadt arczczal. — Egyszer kináltam meg bonbonnal, azt is visszautasitotta.

— Egy ismerősöm beszélte el a részleteket. Már dél óta kereslek . . . harmincz ember fog fütyülni a földszinten.

— Fütyülni? Istenemre mondom, tánczolni is fognak. Mit is adnak?

— Stuart Máriát.

— Köszönöm, pajtás. A színházban találkozunk. Szükségem lesz rád.

— Rendelkezz velem. Akarod, hogy jegyeket tartsak rezervában?

— V sárolj össze mindent. Megkontrázom azt a skandalumot úgy, hogy meséket fognak róla beszélni.

Azzal rohant ki, fiakkerba ugrott és a kaszárnyába hajtatott.

Pontban az előadás kezdetén megjelent egy csomó, különböző fegyvernemet viselő katonatiszttel a színházban, kik a földszint különböző részein posztirozták el magukat. Az előadás nyugodtan folyt egész a híres parkjelenésig. Ez tudvalévőleg a darab fénypontja. A szerelmében, nőiességében, méltóságában vérig megalázott skót királynő itt démoni erővel lenyügözi lázadt indulatait, eltüri diadalmas vetélytársnője durva sértegetéseit s az életösztön meleg hevével kegyelemért esedezik. Himmel Vilma fenséges volt e jelenésben, a pathetikus szavaknak eleven életet adott, mikor térdre hullott, mindenki érezte, hogy most egy királynő büszkesége zuzódott össze.

E jelenés után rendesen tizszer hivták a lámpák elé.

De abban a pillanatban, mikor Erzsébet királynő a színről távozott s Vilma egyedül maradt, egy éles fütty süvitése volt hallható. Vilma megrázkódott s zavartan tekintett a nézőtérre. A közönség felugrott székeiből, de ugyan e pillanatban tizenöt-húsz helyről hallatszott a fütty, levegőt hasogató, kiméletlen élességgel. A közönség egy része kiabálni, tapsolni kezdett; szilaj, viharos taps hangzott különösen a felsőbb régiókból. De a füttyök egyre ismétlődtek. Egyeseket látni lehetett, a mint az ólomfütyülőket ajkukhoz veszik.

— Ki kell dobni őket! — kiáltotta a közön-

— Kit akarnak a sárban meghurczolni?

ségnek az a része, mely mit sem tudott a komplottról.

Színházi gukkerek röpködtek a levegőben s nagyot koppantak egy-egy demonstráló fején. Vad tombolás tört ki az egész nézőtéren, a nők sikítottak, a férfiak átkozódtak, egy-egy csattanás jelezte, hogy itt tenyér és arcz keveredett konfliktusba. És a pokoli zsivaj egyre növekedett, többen formálisan hajba kaptak. Bestiák! zsiványok! csirkefogók! Ezek voltak a társalgás vezérszólamai.

A függöny legördült. Egy rendőrtisztviselő az ajtóban rekedt ordítozással tudatta, hogy az előadást nem folytatják, a közönség takarodjék haza. A derék policájmann maga volt az első, ki e parancsnak engedelmeskedett, szedte a lábait s iramodott hazafelé. Ő megtette a magáét, a többit végezze a publikum maga között.

Alfréd e pillanatig nem vett részt sem a tüntetésben, sem az ellentüntetésben. Összefont karokkal állt a padsorok között és szemlélődött. Éles szemmel nézegette a fütyülők arczát. De a mint a közönség kifelé kezdett tolongani, tisztársaival együtt a ruhatárból kivezető folyosó előtt helyezkedett el. A tisztek a folyosó két oldalán sorfalat állottak.

Néhány pillanat múlva egy úr közeledett feléje.

— Uram, ön fütyölt, ugy-e?

— Hát aztán?

— Semmi. Itt a honorárium!

Alfréd egy erős fricskát röpített az orrára. Akkoriban a fricska volt a provokáló eszköz.

— Itt a névjegyem. Kasamadiner. Menjünk tovább.

Azzal hátrafordult tiszttársaihoz.

— A fütyülőt szedjétek el tőle!

A bántalmazott úr kénytelen volt átadni az ólomfütyülőt.

Ez a jelenet gyors egymás utánban ismétlődött vagy ötször-hatszor. Alfréd bámulatos hidegvérrel operált.

— Símán, uraim, csak símán! — kiáltotta.

A demonstrálók ekkor észrevették, hogy kelepczébe jutottak. Megállottak egy csomóba a lépcsőkön s lármázni kezdtek.

— Mi az? — kiabálták, — gyilkolni akarnak itt? Hol a rendőrség? Küldeni kell a rendőrségért. Policáj, policáj!

— Csendesen, uraim! — harsogott Alfréd szava. — Nem babra játszunk. Komolyan megy a dolog. Még legalább huszonöt urat kell felfricskáznom. Előre!

De biz azok nem igen mozdultak, sőt a menynyire lehetett, a semleges és kíváncsi közönség között elrejtőzni igyekeztek.

— Ohó, uraim! — kiáltott feléjük Alfréd, — így nem játszunk, ez nem bivouac. Nem rostokolhatunk itt reggelig.

Azzal neki esett a tömegnek s kiválasztotta embereit. Némelyiket a fülénél fogva ránczigált elő.

— Semmi tétovázás. Ezen át kell esnünk, uraim!

Abban a pillanatban a jól irányzott fricska már ott piroslott az illető orrán.

Néhányan komoly ellenállást fejtettek ki. A küzdéstől Alfréd arcza egészen kipirult, a szeplők eltünni látszottak. Ugy nézett ki, mint egy csupasz arczú Bayard, egyik kezével fricskákat, a másikkal névjegyeit osztogatva. Egészen megszépült.

A harcz hevében egy ártatlant is felfricskázott. Mikor ezt megtudta, utána iramodott és visszahozta az ölében. Egy derék bádogosmester volt. Alfréd ünnepiesen bocsánatot kért tőle. Aztán magukkal vitték és reggelig pezsgőztették a derék nyárspolgárt. Bizonyos, hogy holtig nem felejtette el a nagy szinházi botrányt és a rákövetkezett még nagyobb kaczenjammert.

IV.

Mikor a függöny legördült, Vilma zavartan tekintett körül. A füttyből, az éktelen zajból fölismerte a szinházi botrányt. Csak nem rég látott egyet a józsefvárosi szinházban. Egy tenoristát fütyültek ki, de az oly gyalázatos gixerekkel boszantotta a hallgatóság füleit, hogy jogosnak tetszett felháborodása. De hát miért a mai botrány? Ő ma is úgy játszott, mint egyébkor. Kollegáit zavartan látta a színpadról menekülni. Utánuk kiáltott:

— Mi ez? Mi történt?

Egyik sem válaszolt.

Megszólított egy diszitőt:

— Miért fütyültek?

— Mert elment a sütni valójuk.

A lárma egyre hallatszott. Vilmát valami különös izgalom lepte meg. Rohant az öltözőjébe. A színpadi kijáratnál találkozott Knauséval, az öreg komikussal. Ez volt a legjobb barátja a színháznál, ő protezsálta egykor a szinházhoz s ő nevelt belőle művésznőt.

— Kereslek, Vilma. Gyere az öltözőbe, siess fiam.

Mikor egyedül voltak, az öreg komikus bezárta az ajtót. Vilma nagy, fekete szemei csodálkozva függtek rajta.

— De hát mi történt, Knause papa? Miért fütyültek? Miért van vége az előadásnak?

— Miért? Mert a közönség nem akarja, hogy Stuart Máriát ma lefejezzék. Az nem elég izgató. Hanem a sárban meghurczolni, az jobban tetszik neki.

— Kit akarnak a sárban meghurczolni?

— Bizonyára nem azt, a ki amúgy is szennyes.

— De hát kit?

— Nos hát, téged.

Vilma méltóságosan kiegyenesedett s egy királynői tekintetet vetett az elötte álló öregre.

— Engem?

Az pedig kelletlenül és nyöszörögve kereste a szavakat.

— Hja, bizony, úgy van. A sár ellen nincs védelem. Diana homlokán a jégfürtöt is beszennyezi. Mikor ma este, már persze későn. meghallottam, úgy ökölre szorult mind a két markom. A kuliszák között hullajtottam el hajszálaimat. Sok csúf dolgot tapasztaltam, de a maihoz hasonlót soha.

Aztán szaggatottan, keserű kifakadásokkal kisérve, elmondotta a botrány eredetét, megnevezte azokat, a kik szitották, azokat is, a kik csinálták.

(Folytatása következik.)

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

Ezzel meg volt pendítve az égető kérdés.

— Hahó, dereglyés! — kiáltá Antifer mester stentori hangon. — Mászszál föl a főárbocz felső vitorlafájára és nézd meg, ott vagyok-e!

Ez is egy módja volt a Trégomain Gildas elhallgattatásának — persze képletes beszédben, mert a derék ember a testének hatalmas tömegét csavarógépezet segélye nélkül csakugyan nem lett volna képes egy főárbocz tetejére fölvinni.

Se Nanon, se Juhel vagy Énogate nem mertek beavatkozni a párbeszédbe. A fiatal kapitány arczának sápadtságán észre lehetett venni, hogy csak nagy bajjal képes elfojtani a haragjának kitörését.

De a dereglyés nem az az ember volt, ki a sík tengeren magukra hagyta volna őket és a barátjához közeledett e szókkal:

— De te megigérted . . .

— Mit?

— Hogy beleegyezel az egybekelésükbe.

— Igen . . . ha a hosszúsági fok addig nem érkezik meg és miután a hosszúsági fok megérkezett . . .

— Ez egy okkal több arra, hogy biztositsad a boldogságukat.

— Igen helyesen mondod, dereglyés, igen helyesen mondod . . . Épen azért Énogate egy herczeghez fog nőül menni . . .

— Ha talál egyet . . .

— Juhel pedig egy herczegnő kisasszonyt fog nőül venni.

— Nincs már több férjhez menendő herczegkisasszony, — mondá Trégomain, a ki teljesen kifogyott az érveiből.

— Mindig találkozik herczegkisasszony is, herczeg is, mikor valakinek ötven millió frank hozománya van.

— No, csak keresd őket.

— Fogom is keresni és meg is fogom találni, még pedig a gothoni almanachban.

Gothai almanachot akart mondani a nyakas és rendithetlen ember, a kinek rögeszméje volt potentátok vérével összevegyíteni az Antiferek vérét.

Egyébiránt nem akarván folytatni a társalgást, a mely igen könnyen kellemetlenné válhatott volna és erősen el lévén tökélve nem tágitani a házassági kérdésben, értésül adta, — oh! nagyon világosan értésül adta, — hogy egyedül akar maradni a szobájában és hozzá tette, hogy ebéd előtt senki számára sincs itthon.

Trégomain Gildas czélszerűnek látta nem ellenkezni vele, ennélfogva mindnyájan lementek az ebédlőbe tanácskozni.

Az egész család kétségbe volt esve. A fiatal leányka szép szemeiből könyek hullottak. Trégomain Gildas egészen magán kívül volt.

— Nem szeretem, mikor valaki sír, — mondá, — nem, még akkor se, ha búsul, kicsikém!

— De kedves barátom, vége mindennek! . . . A nagybácsi nem fog tágitani! . . . Ez a nagy vagyon egészen megzavarta az elméjét.

— Úgy van! — bizonyitá Nanon, — és mikor az én bátyám megbikacsolja magát . . .

Juhel semmit se szólt. Föl s alá járt a szobában, a karjait hol összefonta, hol lebocsátotta, a kezeit hol összecsukta, hol meg szétnyitotta.

Egyszerre azonban megállt és így szólt:

— Utóvégre is ő nem korlátlan úr! . . . Nincs szükségem az engedélyére, hogy megnősülhessek! . . . Nagykorú vagyok . . .

— De Énogate nem nagykorú, — jegyzé meg Trégomain, — és a nagybátyád gyámapai minőségében ellene szegülhet a férjhezmenetelének.

— Úgy van . . . és mi valamennyien tőle függünk! — tevé utána Nanon, lehajtván la fejét.

— Az én véleményem az, hogy jobb is lesz nem szállni vele szembe nyiltan, — mondá Trégomain Gildas. — Nem lehetetlen, hogy ez a rögeszméje is el fog múlni, főleg ha úgy teszünk, mintha belenyugodnánk.

— Igaza van, Trégomain úr, — mondá Énogate. — Magam is azt remélem, hogy biztosabban czélt érhetünk az engedékenység, mint az erőszak által.

— Egyébiránt, — jegyzé meg a «dereglyés», — a milliókat még koránsem tartja a markában.

— Nem ám, — viszonzá Juhel, — és daczára a szélességének és a hosszúságának, talán még sok baja lesz, míg rájuk teheti a kezét! Hosszú időbe fog kerülni . . .

— Nagyon hosszú időbe . . . suttogá az ifju leány.

— Fájdalom, úgy van, kedves Énogateom . . . hosszú huzavonára kell elkészülve lennünk! . . . Ah! az a rettenetes nagybácsi . . .

— És azok az átkozott gazficzkók, a kiket az átkozott pasa ideküldött . . . zsörtölődött Nanon. — Bárcsak kiseprőztem volna őket . . .

— Még akkor is találtak volna alkalmat vele beszélni, — viszonzá Juhel. — Hiszen Ben Omar százalékot kap a kincsekből és nem hagyta volt őt békében . . .

— E szerint a nagybácsi el fog utazni? . . . kérdé Énogate.

— Valószinüleg, — felelé Trégomain Gildas, — miután most már ismeri a sziget fekvését.

— Én is vele megyek, — mondá Juhel.

— Te, Juhelem? — kiáltá a leányka.

— Igen . . . ez föltétlenül szükséges . . . Ott akarok lenni, hogy megakadályozzam, ha valamely bolondságot akarna elkövetni . . . és hogy haza hozzam . . . ha nagyon soká el akarna maradni . . .

— Helyes okoskodás, fiam! — mondá Trégomain.

— Ki tudja, mire volna képes a kincs után való kalandozásában és milyen veszélyeknek fogja magát kitenni . . .

Énogate nagyon szomorú volt, de belátta, hogy a józan ész sugallta Juhelne ezt az elhatározást, a mely talán az utazást is meg fogja rövidíteni.

Az ifju kapitány igyekezett őt lehetőleg megvigasztalni . . . Gyakran fog neki írni . . . tudósítani fogja mindenről, a mi történik . . . Aztán együtt lesznek Nanonnal és Trégomainnel . . . a ki minden nap el fog jönni és szintén vigasztalója lesz . . .

— Számolhatsz rám, leányom, — mondá a «dereglyés» nagyon elérzékenyedve. — Igyekezni foglak téged szórakoztatni! . . . Te még nem is ismered a *Charmante Amélie* utazásainak történetét, ugy-e bár? . . .

Nem. Énogate még nem ismerte, mert a derék Trégomain soha se merte azt elbeszélni Antifer mester jelenlétében.

— No hát, majd el fogom mondani . . . Nagyon érdekes . . . Jól el fog telni az idő . . . Aztán egy szép napon majd haza érkezik a mi Antifer barátunk, a milliókkal a hóna alatt . . . vagy üres erszénynyel . . . és a mi derék Juhelünk is, a ki a házból egy ugrással a st.-malói székesegyházban fog teremni . . . én bizonyosan nem fogom késleltetni a dolgot . . . Ha akarod, távolétük alatt el fogom készittetni a menyegzői díszruhámat és felöltöm minden reggel . . .

— Ohé! . . . dereglyés? . . .

Ezen ismeretes hang hallatára az egész társaság összerezzent.

— Engem szólit, — mondá Trégomain Gildas.

— Vajjon mit akarhat . . . kérdé Nanon.

— Nem ilyen hangon szokott beszélni, mikor haragszik, — mondá Énogate.

— Nem, viszonzá Juhel. — Ezuttal a hangja inkább türelmetlenségre, mint haragra vall . . .

— Jösz-e már valahára . . . Trégomain? . . .

— Jövök már . . . kiáltá a «dereglyés».

És a lépcsőfokok csakhamar recsegni kezdtek a Trégomain sulyos léptei alatt.

A legközelebbi pillanatban Antifer mester kinyitotta az ajtót előtte, aztán ismét gondosan becsukta mögötte. Végre az asztalhoz vezette, a melyen a nyitott térkép feküdt és egy körzőt adott a kezébe e szavakkal:

— Nesze, fogd . . .

— Ezt a körzőt?

— Azt! . . . Annak a szigetnek . . . hiszen tudod . . . a kincses szigetnek a fekvését akartam megállapitani a térképen . . .

— És a sziget nincs ott! . . . kiáltá Gildas oly hangon, a mely csekélyebb meglepetést árult el, mint megelégedést.

— Ki mondta ezt neked? — vágott vissza Antifer mester. — És miért ne volna ott az a sziget, te szerencsétlen dereglyés?

— Tehát . . . ott van? . . .

— Hogy ott van-e? . . . Elhiszem azt, hogy ott van . . . De nagyon ideges vagyok, a kezem reszket . . . ez a körző égeti az újjaimat . . . Nem birom végig sétáltatni a térképen . . .

— Azt akarod, barátom, hogy én sétáltassam végig? . . .

— Ha meg tudod tenni . . .

— Oh! — mondá Trégomain Gildas.

— No, egy extengerész a Ranceról! . . . De hát próbáld meg . . . majd meglátjuk . . . Fogd meg jól a körzőt . . . és menj végig a hegyével az ötvennegyedik délkörön . . . vagy akár az ötvenötödiken, miután a szigetecske az ötvennegyedik fok és ötvenhetedik percz alatt fekszik . . .

A derék Trégomain feje kissé szédülni kezdett a számok hallatára.

— Ötvenhetedik fok és ötvennegyedik percz . . mondá, kerekre meresztvén a szemeit.

— Nem . . . te barom! — kiáltá Antifer mester. Épen ellenkezőleg. No, rajta . . . Kezdjük hát!

Trégomain Gildas a körző hegyét a földabrosz nyugati oldalára illesztette.

— Nem! — ordítá a barátja. — Ne nyugaton keresd! . . . A párisi délkörtől keletre . . . értetted, ügyetlen! . . . keletre . . . keletre.

Trégomain Gildas, a kit ezek a rendreutasitások és pirongatások szinte elkábitottak, kénytelen volt dülőre vinni a munkát. A szemei elhomályosultak, a homlokán izzadtság gyöngyözött és az ujjai közt úgy rezgett a körző, mint a villamos csöngetyű.

— De fogd meg hát az ötvenötödik délkört! — ordítá Antifer mester. — Kezdd el a térkép felső részén és menj le vele addig a pontig, a melyen a huszonnegyedik párhuzamos vonalat találod!

— A huszonnegyedik párhuzamos vonalat? — hebegé Trégomain Gildas.

— Igen! . . . Ez a nyomorult ember idő előtt a sirba visz! Igen . . . és azon a ponton, a hol a két vonal egymást átvágja . . . ott fekszik a sziget.

— Ott fekszik? . . .

— Nos, elindultál már lefelé?

— Elindultam . . .

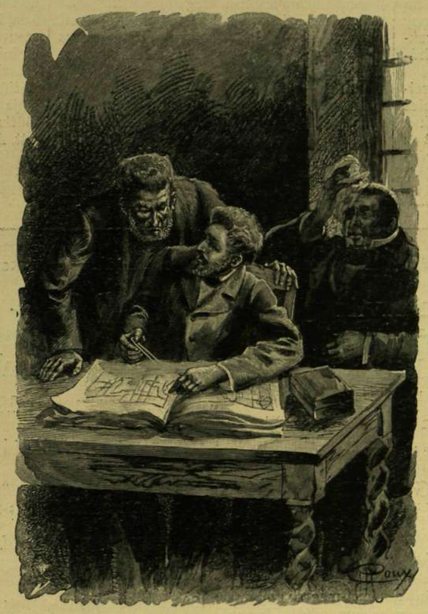

— Mascateban! — kiáltá Antifer mester, és a térképre hajolt.

— Oh! a szerencsétlen . . . menj vissza fölfelé . . .

Tény az, hogy a «dereglyés» már nem tudta, hányadán van és még a barátjánál is alkalmatlanabbnak látszott a kérdéses problema megfejtésére. Mind a kettőn hallatlan izgatottság vett erőt és az idegeik úgy rezegtek, mint a nagybőgő húrjai egy operai nyitány finálejában.

Antifer mester azt gondolta, hogy meg kell bolondulnia. Végre elszánta magát az egyetlen okos dologra:

— Juhel! — ordítá oly harsogó hangon, mintha egy szócsőbe kiáltott volna.

A fiatal kapitány csaknem nyomban rá megjelent.

— Mit parancsol, nagybátyám?

— Juhel . . . hol van a Kamilk pasa szigete?

— Azon a ponton, a hol a szélesség és a hosszúság egymást átvágja.

— No hát . . . keresd meg!

Szintén azt lehetett volna várni, hogy Antifer mester így fogja kiegészíteni a mondatot:

— «És hozd ide!»

Juhel semmiféle magyarázatot se kért. A nagybátyja zavara eléggé értésére adta, mi történt. Miután a körzőt a kezébe fogta volna, a mely nem reszketett, a hegyét odaillesztette az ötvenötödik délkör végére, az abrosz éjszaki részén és elkezdte lefelé huzni.

— Mondd meg, mit találsz az utadon! — parancsolá Antifer mester.

— Meg fogom mondani, nagybátyám! — viszonzá Juhel.

Aztán így szólt:

— A Ferencz József-földön vagyunk, az éjszaki sark-tengerben.

— Jól van.

— Következik a Barentz tengere.

— Jól van.

— Aztán a Nowoje Zemlya.

— Aztán? . . .

— A Kara-tenger.

— Hát aztán?

— Az ázsiai éjszaki Oroszország.

— Milyen várost érint a délkör? . . .

— Először is Jekaterinburgot.

— Aztán?

— Az Aral-tavat.

— Tovább! . . .

— Khivát, a Turkesztanban.

— Soká tart még! . . .

— Nem! Herador Persiában . . .

— Megérkeztünk valahára?

— Meg! Mascateban, Arabia délkeleti végén.

— Mascateban! — kiáltá Antifer mester és a térképre hajolt.

Az ötvennegyedik szélességi fok a huszonnegyedik párhuzamos vonalat csakugyan a mascatei imám területén érinti, az Ormuz-szoros azon részén, a mely az Arábiát Persiától elválasztó persa öböl bejárását képezi.

— Mascate! — ismétlé Antifer mester.

— Mascote? * — kérdé Trégomain, a ki roszúl értette a szót.

— Nem Mascote, dereglyés . . . hanem Mascate! — ordítá a barátja, a füléig fölvonván a vállait.

Egészben véve még csak megközelitő volt a megállapitás, miután csak a fo okra vonatkozott és nem terjedt ki egyszersmind a perczekre is.

— E szerint, Juhel, Mascateban volna a kincs . . .

— Úgy van, nagybátyám . . . körülbelül száz kilométernyi különbözettel . . .

— Nem állapithatnád meg tüzetesebben? . . .

— Miért ne, nagybátyám.

— No, hát csak rajta, Juhel, rajta, hiszen láthatod, hogy megöl a türelmetlenség!

Valóban egy kazánt, a mely ennyire be volna fütve, a szétrobbanás veszélye fenyegetne.

Juhel újra a kezébe vette a körzőt és kiszámitván a szélesség és hosszúság perczeit, oly szabatosan megállapitotta az illető pont fekvését, hogy a különbség nem lehetett nagyobb három kilométernél.

— Nos? . . . kérdé Antifer mester.

— Nos, nagybátyám, — mondá Juhel, — ez a pont nincs a mascatei imám területén, hanem kissé keletnek fekszik, az Omen-öbölben.

— Természetesen!

— Miért természetesen? — kérdé Trégomain Gildas.

— Mert szigetről van szó és egy sziget nem lehet a szárazföld kellő közepén, egykori tulajdonosa a *Charmante Amélie*-nek! — kiáltá Antifer mester, leírhatlan megvetés hangján.

Aztán hozzátette:

— Holnap hozzáfogunk előkészületeinkhez az elutazásra.

— Igaza van, nagybátyám! — felelé Juhel, erősen el lévén határozva, hogy nem fog ellenkezni az öreggel.

— Megtudjuk, nincs-e Saint-Malóban olyan hajó, a mely Port-Saidba indul.

— Csakugyan ez lesz a legczélszerűbb utazási alkalmatosság, miután egy-két napi késedelem egészen közönyös . . .

— Persze, hogy közönyös! . . . A szigetemet úgy se fogja ellopni senki!

— Furfangos tolvaj lenne, a ki ezt tenné, — mondá Trégomain Gildas és a megjegyzését Antifer mester egy újabb vállvonitása követte.

— Te el fogsz kisérni, Juhel.

— Minden esetre, nagybátyám, — felelé az ifju kapitány, az elhatározásának megfelelőleg.

* Audran egy ismeretes operetteje.

— És te is, dereglyés . . .
— Én, — kiáltá Trégomain Gildas.
— Igen . . . te! . . .

És e két szót oly parancsoló hangon ejté ki Antifer mester, hogy a derék Trégomain kénytelen volt fejet hajtani a belenyugvás jeléül. Pedig hát arra számolt, hogy Antifer mester távolléte alatt szórakoztatni fogja a szegény Énogateot, elbeszélvén neki a *Charmante Amélie* utazásait a Rance édes vizein!

X. FEJEZET.

A mely a «Steersman» nevű gőzös Saint-Malo és Port-Said közt való utazásának rövid leírását tartalmazza.

Február 21-én a «*Steersman*» nevő angol gőzös a reggeli apály idején elhagyta a saint-malói rakpartot. Ez a gőzös kilenczszáz tonna teherképességű kőszénszállító hajó volt és csupán azzal a rendeltetéssel bírt, hogy kőszenet hordjon Newcastleból Port-Saidba.

Rendszerint sehol se kötött ki. Ezuttal azonban némi kár esett a gőzsürítő készülékében, a melyet ki kellett javíttatni. A kapitánya azonban Cherbourg helyett Saint-Malóban állapodott meg, a hol egy régi barátját akarta meglátogatni. Negyvennyolcz óra mulva ismét tovább indulhatott és a Fréhel-hegyfok már mintegy harmincz mérföldnyire elmaradt mögötte éjszak-kelet felé, mikor az olvasó figyelmét reá irányozzuk.

És vajjon miért irányozzuk az olvasó figyelmét épen erre a kőszén-szállító hajóra, mint egy másikra ama sok száz közül, a melyek a Manche-csatornában uszkálnak és a melyeket az Egyesült Királyság arra használ, hogy dús szénrétegeinek termékeit a világ minden pontjára szétküldje?

Miért? . . . Azért mert ezen a hajón utazott Antifer mester, Juhel és Trégomain Gildas társaságában. És miért utaztak egy angol gőzösön, a helyett, hogy kényelmesen elhelyezkedtek volna az Express-Orient pompás hálókocsijainak egyikében, a franczia vasutak valamelyikének vonalán? Az ördögbe is! Ha száz millió frank hazahozataláról van szó, a legcsekélyebb, a mit az utas tehet, abból áll, hogy kényelmesen utazzék és ne sajnálja a költséget!

És Antifer mester, a dúsgazdag Kamilk pasa örököse, csakugyan ezt tette volna, ha nem kínálkozik épen alkalma a nagyon kellemes viszonyok közt való utazhatásra.

Cip kapitány, a *Steersman* parancsnoka, régi ismerőse volt Antifer mesternek, meg is látogatta Saint-Malóban az utóbbit és fölösleges mondanunk, hogy szíves fogadtatásban részesült. Megtudván, hogy a barátja Port-Saidba készül utazni, fölszólította őt, hogy utazzék a *Steersman*-on mérsékelt vitelbérért. A *Steersman* jó hajó volt és tizenhárom vagy tizennégy nap alatt szokta hátrahagyni azt az ötezerötszáz tengeri mérföldnyi távolságot, a mely Nagy-Britanniát a Közép-tenger délkeleti végétől elválasztja. Igaz, hogy nem volt személyszállításra berendezve, de hiszen a tengerészeknek nincsenek túlságos igényeik. Egy tisztességes kabint mindig lehet találni és az egész úton nem lesz szükséges átrakodni más hajóra, a mi szintén igen előnyös körülmény.

Érthető tehát, hogy Antifer mester elszánta magát a Cip kapitány ajánlatának elfogadására. Ily hosszú úton bezárkózni egy vasuti kocsiba, épen nem lett volna inyére. Szerinte többet ért tizennégy napot tölteni egy hajón, a friss tengeri szellő közepette, mint hat napot egy mozgó kalitkában, a hol az ember füstöt szívni és port nyelni kénytelen. Így vélekedett Juhel is, de korántsem a dereglyés, a kinek a vizi utazásai nem terjedtek túl a Rance medrén. Ő arra számított, hogy az utazása legnagyobb részét a vaspályán fogja elvégezni, de a barátja másképen határozott. Egy pár napi késedelem nem jött számításba. Akár egy hónappal, akár kettővel később érkeznek, a sziget mindig ott lesz a kijelölt helyen, a melynek fekvését pedig Antifer mesteren, Juhelen és Trégomain Gildason kívül senki sem ismerte. A harminczegy év óta elásott kincs szintén semmit se fog koczkáztatni még néhány heti várakozás által . . .

Antifer mester tehát, bármennyire óhajtotta volna is különben siettetni a dolgot, a maga és az utitársai nevében elfogadta a Cip kapitány ajánlatát és ez az egyedüli ok, a melyért az olvasó figyelmét fölhívtuk a *Steersman*-re.

Antifer mester, az unokaöcscse és Trégomain barátja tehát útnak indultak a kőszénszállító gőzösön, ellátva a kellő pénzösszeggel aranyban, a melyet a dereglyés a tüszőjében hordott, kitünő chronometerrel és a megfigyelésekhez szükségelt egyéb műszerekkel, ásókkal és csákányokkal. A *Steersman* személyzete a parancsnokon kívül két gépészből, négy fűtőből és tiz matrózból állt. A *Charmante Amélie* egykori tulajdonosa kénytelen volt legyőzni ellenszenvét, koczkáztatni a tengeri utazást és daczolni Neptun haragjával, holott eddig csak az édesvizi nymphák mosolyát ismerte. De mikor Antifer mester azt mondta neki, hogy csomagolja be a málháit és szállíttassa el a *Steersman* födélzetére, ez ellen legcsekélyebb ellenvetést se tett. Az elbúcsúzás megható volt.

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

ALÁIRÁSI FÖLHIVÁS

ilyen czimű, sajtó alatt levő munkára:

NÉMET ÉS MAGYAR SZÓLÁSOK

A M. Tud. Akadémiától Marczibányi-díjjal jutalmazott pályamunka.

Segédkönyvül a németből való fordításhoz, s kiegészitésül a német-magyar szótárakhoz

A MAGYAR NYELVNEK LEGJOBB FORRÁSAIBÓL

szerkesztette

SIMONYI ZSIGMOND,

egyetemi tanár, akadémiai tag.

*

A könyv folyó évi május hóban fog megjelenni. Ára 3 forint. Aláiróknak utánvéttel fogjuk megküldeni.

**

Hogy mikép egészíti ki e gyüjtemény a német-magyar szótárak tartalmát, annak megmutatására csak egynehány példát legyen szabad idéznem.

Ha valakinek ezt kellene fordítani: «Michael kam *athemlos* zu melden . . . .», gépiesen, laposan így találná fordítani: Mihály *lélekzet nélkül* jött, vagy *lelkendezve* jött; a Ballagiban csak így találná: *lélekszakadva*. De ugyanezt fejezi ki népies magyarossággal Jókainak következő mondata:* «Mihály jött be jelenteni *nagy hével-lével*.» (Rab Ráby I. 230. — vagy: *sebbel-lobbal*.) — Más példák:

Aufbieten. Die zum Treiben aufgebotene Dorfbevölkerung: a hajtásra *kirendelt* falusi nép. (Erd. aranyk. I. 7.) — Ballagiban «das Volk aufbieten: a népet *összehúni*.»

Aufbrausen. Na, jetzt hast aber genug, Ingenieur! brauste der Doktor auf: No, de most elhallgass, indsellér! *pattant fel* a doktor. (Rab R. I. 140.) Der schwermüthige See pflegt oft aufzubrausen: A mélázó tó sokszor *fel szokott riadni* (Arany Emb. V. 139.) — Ballagiban: fölpezsegni, pezsdülni, heveskedni, indulatoskodni, felfortyanni.

Aufdecken. Die gemeinen Schändlichkeiten aufdecken: *földeríteni* a titkos borzalmakat (u. o. II. 58.) — Ballagiban: «fölfedezni titkot.»

Ezek csak találomra kikapott példák, mégis mutatják, mennyire meg lehetne változtatni e módszerrel német-magyar szótáraink tartalmát.

Simonyi Zsigmond.

* Föl vannak használva Arany, Petőfi, Gyulai, Baksay, Mikszáth, Kisfaludy Károly, Kovács Pál stb. munkái, továbbá a népnyelvi szólások a Magyar Nyelvőrből s a mai nyelvérzékkel összeférő régi magyar szólások a Nyelvtörténeti Szótárból. Az összes forrásokról számot ad az előszóhoz csatolandó forrásjegyzék.

Budapest, 1895 február havában.

FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IRODALMI INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA.

GÖRÖG FÖLDÖN.

Emlékkönyv

a magyar tanárok 1893-ik évi tanulmányútjáról.

A vallás- és közoktatási m. k. miniszterium megbizásából

szerkesztették

Dr. Csengeri János és Dr. Pasteiner Gyula.

— 44 képpel. —

Ára füzve 2 forint 80 krajczár.

1893 nyarán 31 középiskolai tanár indult útra, hogy a közoktatási miniszter megbizásából és költségén közvetlen szemlélődés útján ismerjék meg Görögország klasszikus földjét. A miniszter abból a nagyon helyes fölfogásból indult ki emez elhatározásában, hogy azok, kik ifjainknak egész éven át beszélnek Hellasról, igazi közvetlenséggel ezt csak úgy tehetik, ha maguk is közvetlen benyomásokat szerezhettek Görögországban, ha maguk is *látták* azt, a mit az ifjuságnak oly körülményesen leirnak. A lent járt professzorok eme kirándulásának eredményeit nyujtja az a díszes kötet, mely most jelent meg a Franklin-Társulat kiadásában, s melyben 18 tanár számol be érdekesen, közvetlen megfigyelés alapján. Ez az eredetiség úgy a szövegben mint a képekben adja meg a könyvnek igazi becsét, mert nem szászszor elmondott frázisok és régen ismert tankönyvekből vett ábrázolatok halmazát adja, hanem a helyszinén szerzett benyomások és felvételek bemutatását nyujtja. A klasszikus föld sok barátja, a magasabb osztályok tanuló ifjusága érdekkel fogja forgatni ezt a díszes beszámolóját a magyar professzoroknak.

Tartalma: Előszó. — Trieszttől Athénig. Latkóczy Mihálytól. — Korfu és az ión szigetek Gross Gyulától. — Olympia multja és jelene. Kárpáthi Kelementől. — Hera és Zeus temploma Olympiában. Horváth Balázstól. — Az athéni akropolis. Bódiss Jusztintől. — A propylaionok és Parthenon Athena temploma. Hollósy Ruperttől. — Nike Apteros temploma és az Erechtheion. Váradi Károlytól. — Dionysos színháza. Dőczy Imrétől. — Athén városában. Cserép Józseftől. — Salamis. Samu Ferencztől. — Eleusis. Buzássy Ábeltől. — Tryns, Mykene. Récsey Viktortól. — A mai görögség. Erdélyi Károlytól. — Gazdasági élet Görögországban. Molnár Istvántól. — Athéntől Konstantinápolyig. Gergye Lenárdtól.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

HIMMEL VILMA TÖRTÉNETE.

Irta ZÖLDI MÁRTON.

(Folytatás.)

Vilma nyitott ajkakkal bámult a fölötte égő légszesz-lámpába. Úgy tetszett, mintha nem értené az egészet, mintha valami érzéki bénulás megtompitotta volna gondolkozási képességét.

Az öreg Knausét ez az apathikus állapot nyugtalanitani kezdte.

— Se baj, fiacskám, — biztatá — e botrányból csak annál diadalmasabban fogsz kikerülni. A közönség minden időben szerette bálványait ledönteni.

Vilma egyre bámult maga elé.

— Az ezredes és a fia? — mondá alig hallhatóan.

— Esküszöm, senki sem hiszi, legkevésbbé azok, a kik hiresztelték.

Vilma erősen pihegő kebléből egy mély, fájdalmas sóhajtás fakadt, s aztán csaknem élettelenül hátrahanyatlott a pamlagon.

Az öreg Knause megható gyöngédséggel közeledett feléje.

— Vilma, édes kis madaram. Hol hagytad önérzetedet, büszkeségedet. Jusson eszedbe Grizeldisz, kit ép úgy rágalmaztak. Milyen remekül alakitottad. Teringettét, most képzeld, hogy te vagy az.

Azzal feléje hajlott és homlokon csókolta.

Vilma egy könyet érzett arczán . . . fölpillantott és látta, hogy Knause homályos szemei csordultig tele vannak könyekkel. Az ő szemei is megtermékenyedtek. Sirni kezdett, keserű zokogás töltötte be az öltözőt.

— Elég, elég, fiacskám! — könyörgött a derék Knause siralmas humorral, — mert a míg te a primet viszed, én hűségesen szekundálok a sirásban.

A zokogó Vilmát hirtelen egy másik reakczió keritette hatalmába: a harag, a düh. Felugrott és tombolva járt fel s alá a szűk öltözőben, mint egy ingerült tigris ketreczében. Szép fekete szemei villámokat szórtak.

— Hát az ő erkölcsük háborodott fel az enyém ellen? Haha! Hallod, Knause, az ő erkölcsük! Mondd csak, hol rejtegették eddig? Csak egyet hozz közülük ide, a kinek az arczába ne vághatnám gyalázatát.

— Olyat nem találok közöttük, fiacskám.

— És az ezredes? Haha! Ki, esküszöm, soha küszöbömet át nem lépte. S a fia? Ki még azt sem mondta, hogy tetszem neki!

— Hja, mért nem vagy olyan, mint ők?

— Hát nem elég, hogy este komédiázom, nappal is folytassam? Nem elég, hogy tisztességes vagyok, még játszanom is kell a tisztességet? Hát a becsületet is sminkelni kell, mint este a pofánkat?

— Biz úgy, fiacskám, a mi festett világunkban csak a sminkelt becsülettel lehet parádézni.

— Azok, azok rágalmaznak engem!

Knause ijedten hallgatta, mint csikorognak szép fogai. Vilma hirtelen összeborzadt.

— Vége! Nem kell semmi! Nem vagyok már komédiásnő. Tartsa meg a közönség a tapsait, nem kellenek. Vége. Örökre vége. A dieu dicsőség! Eldoblak, mint a czifra rongyot.

S azzal leszaggatta magáról a fekete bársony sleppet, magára kapta köpenyét s menni készült.

— Vilma, én haza foglak kisérni.

— Pompás! Majd hirbe hoznak veled is. Van-e pénzed, sok pénzed? Nos, hát gyere!

Az agg komikus szomorúan csüggesztette le fejét s ingadozó léptekkel követte Vilmát.

V.

Mikor hazaértek, a szobaleányt keserves zokogás közt találták. Knause dühösen rámordult, hogy ne sirjon.

— No bizony, ilyen csekélységért, ekkora lármát csapni.

De biz az nem szüntette a pityergést, akárhogy vigasztalták is.

— Kifütyölni az én asszonyomat, az én asszonyomat! Ezt nem fogom túlélni, de nem is akarom. Holnapután virágvasárnap van. Egy asszony azt jósolta, hogy akkor fognak eltemetni.

— Jól van, édes lányom, — biztatá Knause, — szép temetésed lesz. Hanem addig is készits egy kis theát. Megfáztunk az úton.

Knause éjfél utánig beszélgetett Vilmával. Elmondott neki saját praxisából régi szinházi botrányokat s más hasonló eseteket.

— Oh, nekem keservesebb napjaim is voltak, saját leányomat hallottam kifütyölni. Az is intrikából történt.

Vilma nyugalma lassankint visszatért. A szobaleány, mikor a sirástól egy kis levegőhöz jutott, elbeszélte, hogy mi történt a szinház előcsarnokában, hogy a szeplős hadnagy úr milyen huszárosan abriktolta azokat a gazembereket.

— Oh, — kiáltá a szobaleány lelkesülten, — szerettem volna az esemadtát össze-vissza csókolni. Hiába, csak huszár a huszár, ha szeplős is.

Az öreg Knausénak nagyon tetszett ez a drasztikus s némi szinpadiasságra valló elégtételszerzés s örömmel tapasztalta, hogy a szobaleány beszéde alatt Vilma arczán is többször megjelent egy-egy félénk mosolygás.

A harmadik csésze thea után az öreg komikus jónak látta e kérdést fölvetni:

— És most beszéljünk komolyan, Vilmácskám. Mihez akarsz kezdeni? A szezonnak holnapután úgyis vége van.

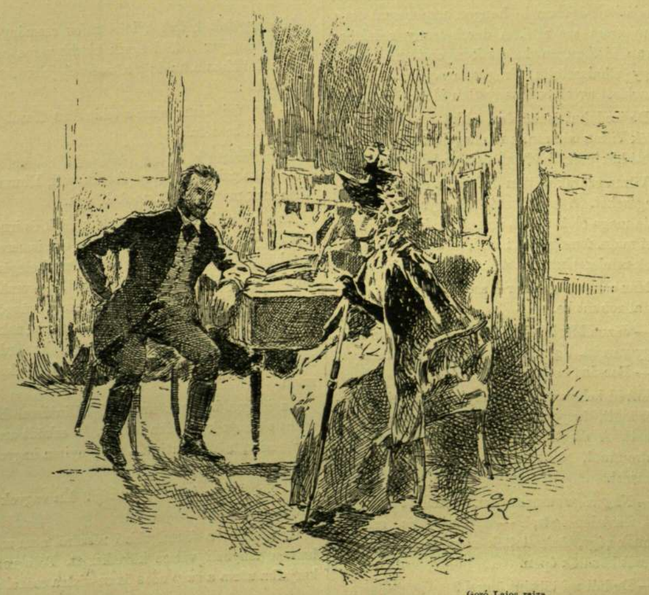

Goró Lajos rajza.

— No Pista, ismersz-e még?

Vilma nyugodtan válaszolt:

— Haza megyek.

— Haza?

— Igen, az én hazámba, Magyarországba. Hidd el, öregem, soha sem tudtam igazán elfojtani a vágyat, hogy ott éljek és ott haljak meg, a hol születtem. Mindig vágytam abba a kis sáros, poros városkába, hol apám szegényes házán az oroszlános pékczímer díszlett. Igazi boldogságot csak ott éltem, az örvényes Maros partján. S ha onnan még egyszer néhány vadvirágot szakíthatok, az több boldogságot fog nekem szerezni, mintha itt egy babérerdőt tennének a lábaimhoz.

— Még boldogult anyádtól tudom, hogy rokonod is van ott.

— Igen, egy unokabátyám, anyám testvérének a fia. Évek telnek el, míg egy-egy levelet váltunk. Hiszen tudod, hogy a színpad mily önző moloch, hogy magához lánczolja egész lelkünket, szétrombolja a rokoni kötelékeket.

— Igazad van, három óra hosszáig kellett kaczagtatnom a közönséget azon a napon, mikor nőm haldoklott. A harmadik felvonás alatt lehelte ki szelid lelkét, ugyanakkor, mikor engem legjobban tapsoltak.

— De azért, — folytatá Vilma az ő merengő, dallamos hangján, — azt hiszem, hogy unokafivérem szívesen lát. Hiszen játszótársak voltunk, egy házban születtünk és én mindig igazi szeretettel gondoltam reá.

— Hát lehet téged nem szeretni?

— Úgy látszik, igen, — mondá Vilma bágyadt mosolygással.

Az öreg Knause, nehogy e kelletlen tárgyat újra fölvegyék, hirtelen nagy álmosságot színlelt és sietve távozott.

Másnap az egész bécsi sajtó, élén a «*K. u. k. privilegisierte Wiener Zeitung*»-gal, fényes elégtételt szolgáltatott a megbántott művésznőnek. Az összes akkori hírlapok a legerőteljesebb kifejezésekkel s habár kissé bombasztikus, de őszinte fölháborodással ítélték el a botrány szerzőit. Egy akkori lokál-poéta gúnyverset is szerzett a primadonnák üdvárlóira, botrányos kegyetlenséggel gúnyolva ki Vilma ellenségeinek összes czédaságait. Vilma szobalánya úrnőjétől elsajátított deklamáló hangon naphosszat ezt a gúnyverset szavalta. A derék leány kedélyére olyan jótékonyan hatottak a csattanó rímek, hogy elhalasztotta virágvasárnapjára kitűzött temetését egyelőre bizonytalan időkre.

De irodalmi és művészi tekintélyek is egymást érték Vilma lakásán, s mindegyik lelkes hangon adott kifejezést hódolatának és lelkesedésének.

Vilma szórakozottan hallgatta ezeket az ömlengéseket. A sok beszédből egyre tisztábban látta maga előtt azt az igazságot, hogy a művészet maga fenséges és isteni, de a kik képviselik, azok rendszerint igen silány teremtések.

Már este volt, mikor a szobaleány ijedt ábrázattal rohant be.

— Jézus Mária! — kiáltá, — a szeplős hadnagy van itt. Úgy néz ki, mint egy maskara.

— Bocsásd be.

Alfréd belépett s Vilma az első tekintetre meggyőződött, hogy szobaleánya ez egyszer nem tulzott. A derék hadnagy arcza úgy tele volt flastrommal, mint egy veszprémi czifra szűr sujtással.

— Nagyságos asszonyom, — mondá az ő szokott feszteleségével, — a mint látja, szépségemnek vége, tönkretették szeplőimet. Egy sem maradt közülök épen.

— De hát mi történt önnel?

— Nem igen sok. Tizenkét úrral akadt elintézni való dolgom. Nem hittem, hogy ez a népség olyan jól verekszik. De nem maradtam adós. A kikre erősebb pikkem volt, azok összeszabdalva vitték haza a bőrüket.

— Hallottam, — mondá Vilma hálás tekintettel, — hogy ön tegnap mint igazi hős kelt védelmemre.

— Édes istenem, más bizonyosan valami okosabbat tett volna, de tőlem nem tellett egyéb.

— És a papája?

— Ah, a papa igen vitéz katona, de annyi bátorsága nincs, hogy ide merjen jönni. Ő maga mondotta.

— Beszélt vele?

— Igen, egy órával ezelőtt keresett fel a kaszárnyában. Roppant megindultnak látszott. Oh, ne higyje, hogy rám borult, hogy megölelt vagy megcsókolt. Sokkal többet tett ennél.

— Ah!

— Igen. Elébem állt és így szólt: «Alfréd, kifizetem összes adósságaidat!» Úristen, mekkora szemeket fognak derék uzsorásaim mereszteni.. De bocsánat, ismét fecsegni kezdek, holott csupán azért jöttem ide, hogy búcsút vegyek. Knause urtól hallottam, hogy elutazik.

— Ugy van.

— Nagyság, — mondá Alfréd egész lényével ellenmondásban álló ünnepiességgel, — ugy-e megbocsát nekem?

— Hadnagy úr, nincs mit megbocsátanom önnek.

— De hát a papának. Végre is miatta történt..

— Az ezredes úr, — mondá Vilma emelt homlokkal, — nem vétett ellenem semmit.

— Tudom, — hebegé Alfréd komikus zavarodással, — hiszen ő alapjában igen derék, jó fiu s ha mégis van hibája, tudjuk azt be az.. izé.. a kaszárnya . . . vagy mondjuk egyszerűen . . . a rosz nevelésnek.

Ezen a kijelentésen Vilma egész szívéből kaczagni kezdett. Pedig Alfréd nem léhaságból hozakodott elő apja részére a hétköznapi, megszokott mentséggel, de hamarjában nem talált okosabbat.

VI.

Mintegy két héttel a leírt zajos események után a magyar Alföld egyik kisebb városának szolgabirájához a hajdu a következő jelentéssel állított be:

— Egy úri dáma akar a tekintetes főszolgabiró úrral beszélni.

— Bocsásd be.

A főszolgabiró Nyilvay István volt, Himmel Vilmának már említett unokabátyja.

Az első szobában körmölő esküdtek és irnokok nagyot néztek, mikor az ajtón egy ismeretlen hölgyet láttak belépni szokatlanul elegáns öltözetben, bóbitás szalmakalappal, tengerzöld selyemkendővel, mely panyókásan csüggött vállairól. De még jobban szemet szurt nekik az idegen hölgy különös szépsége, az érdekesen halvány arcz s a mély tüzű két fekete szem.

Az idegen hölgy könnyed fejbólintással köszönt s a másik szobába sietett. Az esküdt urak kiváncsian néztek utána a félig nyitva hagyott ajtón.

— No, Pista, ismersz-e még? Én vagyok a Vilma.

Erre aztán a főszolgabiró részéről nem szó, hanem ténybeli válasz következett. Fölugrott, karjaiba zárta a szép nőt s össze-vissza csókolta.

(Folytatása következik.)

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

Juhel gyöngéden a keblére szorította Énogateot, Nanon pedig a bátyja és az unokaöcscse közt osztotta meg az öleléseit. Trégomain Gildas nagyon vigyázott, hogy agyon ne szoritsa azokat, a kiknek elég bátorságuk volt a karjai közé dőlni . . . Végre ünnepélyesen megigértetett, hogy a távollét nem fog soká tartani és hogy hat hét leforgása előtt a család ismét együtt lesz — itthon . . . És akkor akár milliomos lesz Antifer mester, akár nem, majd módját ejtik annak, hogy kényszeritsék megtartani az oly szerencsétlenül elhalasztott lakodalmat . . . Végre a hajó elindulván nyugat felé, a fiatal leány a szemeivel kisérte ama pillanatig, míg az árbocza letünt a lát határról . . .

De hát a *Steersmann* itt feledte-e azt a két nem csekély fontosságu egyént, a kiknek kötelességükben állt elkisérni a Kamilk pasa örökösét?

Ben Omar és Szauk, az ál-Nazim nem voltak a hajón. Talán lekéstek volna róla?

A dolog úgy áll, hogy az egyiptomi közjegyzőt nem lehetett rábirni, hogy a szénszállító hajón utazzék. Ideutaztában, Alexandria és Marseille közt annyira megbetegedett, a mint még egy közjegyzőnek sincs megengedve. Ennélfogva most, miután a balszerencséje arra kényszeritette, hogy előbb Port-Saidig és onnét az Isten tudja hova utazzék, meg is esküdött, hogy csakis szárazföldön fog utazni mindenütt, a hol elkerülheti a tengeri utazást. Szauk nem ellenkezett vele e részben, Antifer mester pedig legkevésbbé se ragaszkodott a Ben Omar társaságához és egyszerűen csak légyottot adott neki a hónap végére Suezben, a nélkül, hogy megmondta volna, hogy onnét Mascateba kell utazniok . . . Ott aztán a közjegyző csakugyan kénytelen lesz a veszedelmes elem haragjával szembeszállni.

Sőt Antifer mester még a következőket is mondta neki.

— Miután az ön védencze azt rendelte, hogy ön jelen legyen az örökség kiásásánál, mint végrendeleti végrehajtó, hát ám legyen jelen. De ha a körülmények netalán az együttutazásra kényszeritenének bennünket, maradjunk egymástól lehetőleg távol, miután semmi kedvem sincs önnel és a segédével közelebbi ismeretséget kötni.

E szeretetreméltó megjegyzésről világosan ráismerhetünk az udvarias Antifer Péterre.

Szauk és Ben Omar ennélfogva még a *Steersman* elindulása előtt elutaztak Saint-Malóból és ez az oka, hogy nem voltak a Cip kapitány utasai közt, a mi fölött sajnálkozni senkinek se jutott eszébe. Egyébiránt bizonyos volt, hogy Ben Omar nem fog lemondani a légyottról, mert egyfelől félt, hogy elveszti a kikötött százalékot, ha nem lesz ott a kincs föltalálásánál, másrészt pedig a Szauk rendithetetlen akarata föltétlenül uralkodott rajta. Sőt kétségtelen volt, hogy előbb meg fog érkezni Suezbe, mint Antifer mester és türelmetlenül fogja várni a Kamilk pasa örökösét.

A *Steersman* teljes gőzerővel hajózott a franczia partok mellett. Bizonyos fokig meg lévén védve a magas parti sziklák által, a déli szél nem rázkódtatta tulságosan. Trégomain Gildas ennek csak örülhetett. Föltette volt magában, hogy ezt az utazást hasznára fogja forditani és tanulmányozni fogja a meglátogatandó különféle országok erkölcseit és szokásait. De miután most került életében legelőször a tengerre, nagyon félt, hogy sokat kell majd szenvednie a tengeri betegségtől, kiváncsi és egyuttal aggodalmas szemekkel tekintett is tehát a láthatárra, a hol az ég és a tenger összeolvadt. A derék ember nem is merte a tengerész szerepét játszani és nem volt bátorsága a fedélzeten föl és alá járkálni, a hajó himbálásával daczolva. Lábai, a melyek egy dereglye mozdulatlan padlójához voltak szokva, csakugyan csakhamar nélkülözték volna is a kellő támaszpontot. A gőzös hátulsó részén levő padra ült tehát, belekapaszkodott a karfába és teljes önmegadást tanusitott, a melylyel magára vonta a könyörtelen Antifer mester illetlen gúnyolódásait.

— Nos, dereglyés, hogyan érzed magadat?

— Eddig még nincs okom a panaszra.

— No! no! . . . Ez most még csak édesvizi hajózás, mivel a szárazföld mellett haladunk és jogod van azt hinni, hogy a *Charmante Amélien* utazol a Rance szűk partjai közt! De ha egy szélroham támadna és a tenger kirázná a bolháit, alig hiszem, hogy időd és kedved volna a saját bolháid csipéseit vakargatni.

— Nekem nincsenek bolháim, barátom.

— Ez csak olyan közmondás, majd meglássuk, hogyan viseled magadat az Oczeánon, ha egyszer kijutunk a sik tengerre . . .

— Azt hiszed, hogy beteg leszek . . .

—Még pedig czudarul... ezt én mondom neked.

Meg kell vallani, hogy Antifer mesternek sajátságos modora volt az embereket megnyugtatni. Épen ezért Juhel, kötelességének tartván e vigasztalás hatását jóvá tenni, igy szólt:

— A nagybátyám túloz, Trégomain úr; ön bizonyára nem lesz betegebb, mint . . .

— Mint egy delphin? . . . Egyebet nem is óhajtok, viszonzá a «dereglyés», két vagy három ilyen állatra mutatva, a melyeket méltán lehet a tenger bohóczainak nevezni és a melyek most

— Én, a régi tengerész, betegebb vagyok, mint egy édesvizi dereglyés!

Hogy e tájak mily benyomást gyakoroltak Trégomain Gildasra, maig is homályos titok.

is ott hányták a bukfenczeket a *Steersman* hajósodrában.

Este a hajó megkerülte a Bretagne legvégső csúcsát. Az utasok kilencz óra tájban aludni mentek. Trégomain azt álmodta, hogy szörnyű beteg volt . . . de szerencsére csakis álmodta. Reggel, noha a hullámok minden irányban dobálták és hintázták a hajót, egy csöppet se habozott fölmenni a födélzetre. Miután a sors véletlenségei úgy akarták, hogy hajópályáját egy tengeri utazással fejezze be, nem vélt kevesebbet tehetni, mint hogy ezen utazás minden legcsekélyebb mozzanatát bevésse az emlékezetébe.

Fölment tehát a hajólépcsőn és a féltestével már kibujt a lépcsőnyílásból. És ime! kit látott halványan, sápadtan elterülve egy padon, martalékúl a leghevesebb tengeri betegségnek?

Senkit mást, mint Antifer mestert, Antifer Péter Servan Malót, a ki nem kevésbbé ájuldozott, mint akármelyik gyönge természetű hölgy a Boulogne és Folkestone közt közlekedő gőzösön.

És mennyi válogatott szárazföldi és tengeri káromkodást szórtak ajkai a betegség rohamainak tünetei közt! Hogyan szitkozódott, látván a barátja nyugodt és piros arczát, a melyen a roszúllét legcsekélyebb jelei se mutatkoztak!

— Igen . . . ezer millió mennydördés! — kiáltá. — Ki hinné ezt? Azért, mert tiz év óta az történt meg rajta, a mi gyakran megesik a legizmosabb tengerészeken is, ha hosszabb ideig a szárazföldön éltek. De azért mégis rendkivül boszankodott és az önérzetét bántotta az a gondolat, hogy ezt a «dereglyést» megkimélte a tengeri betegség, míg neki — egy régi, edzett tengerésznek — csaknem kifordultak a belei.

Az éjszaka is nagyon viharos volt, sőt Cip kapitánynak egy pillanatban az a gondolata támadt, hogy valamelyik kikötőbe meneküljön és talán rá is szánta volna magát, ha Antifer mester azt nem tanácsolja neki, hogy ne tágitson. Huzamosabb késlekedés nyugtalanitotta volna őt a suezi személyszállító hajót illetőleg, a mely hetenkint csak egyszer közlekedik a persiai öböllel. A napéjegyen előtt és után mindig lehet félni oly kedvezőtlen időjárástól, a melylyel szembeszállni merő lehetetlenség. Jobb volt tehát ki nem kötni mindaddig, míg az út folytatása nem jár határozott veszélylyel.

A *Steersman* tehát tovább haladt, meglehetős távolságban a spanyol partok szirtjeitől. Elhagyta balra a Vigo-öblöt és azt a czukorsüveg alakú három hegyet, a mely az öböl bejárását jelzi, továbbá Portugalia regényes partjait. Másnap jobbra elmaradt a Berlengal szigetcsoport, a melyet a természet egyenesen az őrtüzek elhelyezésére alkotott, a melyek a sik tenger felől jövő hajóknak a szárazföld közelétét jelzik.

Könnyen elképzelhető, hogy utasaink a hosszú, dologtalan órák alatt a nagy vállalkozásról és annak biztos sikeréről beszélgettek. Antifer mester teljesen visszanyerte erkölcsi és physikai önérzetét. Szétvetett lábakkal és maga elé nézve járt föl s alá a fedélzeten és ha az igazat meg kell vallanunk, szünet nélkül fürkészett, vajjon nem vehetné-e észre a «dereglyés» arczán a roszúllétnek valamely előjelét, a mely azonban makacsul vonakodott mutatkozni e piros-pozsgás és üde ábrázaton.

Egyszer aztán megint e kérdést intézte hozzá:

— Nos, milyennek találod az Oczeánt?

— Nagyon sok viz van benne, barátom.

— Igen . . . valamivel több, mint a te Rance-odban!

— Kétségkivül, de miért kicsinylenék egy folyót, a melynek utóvégre is meg vannak a maga kellemességei?

— Én nem is kicsinylem, dereglyés... hanem megvetem.

— Nagybátyám, — mondá Juhel, — semmit se kell megvetni e világon és egy folyó is birhat értékkel . . .

— Ép úgy, mint egy sziget . . . jegyzé meg Trégomain Gildas.

E szó hallatára Antifer mester a füleit hegyezte, mert az érzékeny odalát érezte találva.

— Minden bizonynyal! — kiáltá. — Vannak szigetek, a melyek megérdemlik, hogy a legelső rangúak közé szoroztassanak . . . például az enyim!

Ez a birtokjelző eléggé mutatja, mily irányban működött a hősünk elméje. Azt tartotta, hogy az Oman-öböl szigete az övé, örökösödési jogánál fogva.

— A szigetemről jut eszembe, — folytatá, — ellenőrizted-e naponkint a chronométered járását, Juhel.

— Minden bizonynyal, nagybátyám, és ritk n láttam ily pontos órát.

— És a többi műszereid?

— Legyen róla meggyőződve, nagybátyám, hogy azok sem érnek kevesebbet a chronométernél.

— Hála Istennek, mert bizony elég pénzbe kerültek.

— Ha száz milliót jövedelmeznek, akkor nem kell feszegetni az árakat, — jegyzé meg Trégomain Gildas nagyon alaposan.

— Helyesen mondtad, dereglyés.

De ha Antifer mesternek és két utitársának oka volt is teljes bizalmat helyezni a műsze-

rekbe, annál alaposabb volt a bizalmatlanság, a melylyel Ben Omar, a Kamilk pasa végrendeletének végrehajtója iránt viseltettek. E tárgyról sokat beszélgettek és egy napon a nagybátya így szólt az unokaöcscséhez:

— Nekem ez az Omar sehogy se tetszik és szemmel fogom őt tartani.

— Ki tudja, ott fogjuk-e őt találni Port-Saïdban? — mondá a «dereglyés» kétkedő hangon.

— Ugyan mit beszélsz! — kiáltá Antifer mester. — Várna az ránk szükség esetén hetekig, sőt hónapokig is!... Nem jött-e el az a gazember Saint-Malóba egyenesen azért, hogy ellopja a földrajzi szélességemet.

— Én is úgy hiszem, nagybátyám, — mondá Juhel, — hogy ön helyesen fog cselekedni, ha szemmel tartja ezt az egyiptomi közjegyzőt. Szerintem nem valami bizalomgerjesztő ember és megvallom, hogy a segédét se tartom nála becsületesebb embernek.

— Magam is épen így gondolkozom, Juhel, — mondá Trégomain Gildas, — ez a Nazim ép oly kevéssé hasonlit közjegyzői segédhez, mint én..

— Egy színpadi első szerelmeshez, — vágott közbe Antifer mester. — Nem, ez a közjegyzői segéd nem úgy néz ki, mintha okiratokat szokott volna fogalmazni... De végre is nem lehet csodálkozni a felett, hogy Egyiptomban ezek a pocsolyakerülők sarkantyús és bajuszos bégekhez hasonlítanak... Nagy kár, hogy nem beszél francziául... Rá lehetett volna birni, hogy kifecsegjen egyet-mást...

— Hogy fecsegjen? Ha ön a gazdájától nagyon keveset birt kicsikarni, tőle meg épen semmit se tudna meg; ezt elhiheti nekem, nagybátyám. Én azt hiszem, hogy inkább azzal a Szaukkal kellene foglalatoskodnunk.

— Miféle Szaukkal?

— A Kamilk pasa unokaöcscsével, nagybátyám, a kit ön miatt kitagadtak az örökségéből...

— No hiszen csak merjen keresztbe feküdni az utamon, Juhel, majd egyenes irányba fektetem én. Nem szól-e a végrendelet határozottan és forma szerint?... Hát akkor mit akar tőlünk az a pasa-ivadék, a kinek nagy gyönyörűséggel fogom levágni mind a két fülét...

— De mégis, nagybátyám...

— Ej! vele is csak épen annyit törődöm, mint Ben Omarral és ha ez a szerződésgyártó nem jár egyenes úton...

— Vigyázz, barátom! — mondá Trégomain Gildas. — A közjegyzőtől nem szabadulhatsz... Jogában, sőt kötelességében áll melletted lenni a kutatásaid alatt... elmenni veled a szigetre..

— Az én szigetemre, dereglyés!...

— Ám legyen... a te szigetedre!... A végrendelet ezt világosan meghagyja neki és miután a számára egy százaléknyi díjazás van kikötve, vagyis egy millió frank...

— Egy millió rugás a háta alá! — kiáltá Antifer mester, a kinek az ingerlékenysége fokozódott, valahányszor arra a roppant összegre gondolt, a mely Ben Omart megillette.

A beszélgetést fülhasogató füttyök szakitották félbe. A *Steersman*, mely időközben a parthoz közeledett, elhaladt a Saint-Vincent-hegyfok és és ama szikla közt, a mely vele szemközt emelkedik ki a tengerből. Cip kapitány soha se mulasztotta el üdvözölni a parti szirt tetején levő zárdát. Ezen üdvözlést a prior sietett viszonozni atyai áldás alakjában. Néhány öreg szerzetes is megjelent a szirt élén és a kenetteljesen megáldott hajó megkerülte a hegyfokot és délkeleti irányba tért.

Éjjel, néhány órával később, föltüntek a cadixi örtüzek, a hajó elhaladt a trafalgari öböl előtt. Hajnalban a *Steersman*, egyenlő távolságban hagyván hátra jobbról Tanger gyönyörű halmait, a melyeken csinos fehér nyaralók emelkednek és balról a Tarifa mögött egymás fölé tornyosuló dombokat, behatolt a gibraltári szorosba.

Innen tul Cip kapitány a Közép-tenger áramlatának segélyével gyorsan haladhatott tovább a marokkói partok oldalán. Csakhamar előtünt Cente, a mely a sziklájára fészkelte magát, mint egy spanyol Gibraltár. A hajó a délkeleti irányt folytatta és huszonnégy óra mulva elmaradt mögötte az Alboren sziget.

Oran, Algir, Stora Philippeville, Bone valóságos elragadó panoráma gyanánt vonult el utasaink szemei előtt, hogy azonban milyen benyomást gyakoroltak Trégomain Gildas lelkére, az maig is homályos titok, a mely nyilván soha se fog földeríttetni.

Márczius 5-én este Carthago magaslatai egy perczre föltüntek az égboltozat vakitóan fehér hátterén, abban a pillanatban, mikor a nap a ködök közepette lenyugodott. Éjjel a hajó megkerülte a Bon-hegyfokot

Az időjárás eléggé kedvezett. Néha elborult ugyan az ég, de csakhamar ismét kitisztult és az utasok szemei előtt feltárult az egész tágas láthatár. Ily körülmények közt mutatkozott a Pantellaria-sziget hegyes csúcsa, egy alvó vulkán, a mely egy szép napon ismét fölébredhet. Egyébiránt a tenger e részének feneke, a Bon-hegyfoktól a görög szigettenger legtávolabb vidékéig, egyáltalában vulkáni természetü. Szigetek merülnek föl, szigetek süllyednek el, mint pl. a Santorin-sziget, a Julia-sziget és talán még sok más.

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

ORVOSI TANÁCSADÓ

VÁROSON ÉS FALUN.

SZERKESZTI

dr. LENGYEL DÁNIEL

Második javitva és bővitve átdolgozott kiadás.

Ára kötve 1 frt 50 kr.

TARTALOM: Előszó. — I. Életrendi szabályok az élet és egészség fentartására. — Az élet egyes korait illető életrendi szabályok. — Egészséges származás. — A gyermekkor testi s szellemi ápolása. — Munkás fiatalkor. — A férfikor teendői. — Az öregkor s annak gyámolitása. — Az élet minden korára tartozó életrendi szabályok. — Alvás. — Tiszta levegő élvezése. — Mozgás. — A bőr ápolása. — Helyes és mértékletes táplálkozás. — Hüsféle eledelek. — Melegvérü állatok húsa. — Az állatország némely termékei. — Hidegvérü állatok húsa. — Növényi eledelek. — Liasztes növények. — Nedvdus növények. — Füszeres és csipős növények. — A tápszereknek élelmezhetésünkre való elkészitése módjáról. — Italok. — Betegségek s véletlen halálos esetek kikerülése. — Lelki s testi müvelődés. — II. Betegségek s azokban való eljárás. — Betegségekben való általános eljárás. — Egyes betegségek ismertetése. — Belső betegségek. — Lázak. — Heves lázak. — Egyszerü láz. — Lobos láz. — Idegláz. — Rothasztó láz. — Gyomorlázak. — Hurutlázak. — Czudlázak. — Ragályos lázak. — Váltólázak. — Idült lázak. — Gyuladások. — Vértolulás. — Agylob. — Gerincz-ylob. — Szemlob. — Füllob. — Légcsőlob. — Kisdedek torokgyikja. — Mellhártyalob. — Tüdőlob. — Nyálmirigylob. — Toroklob. — Gyomorlob. — Béllob. — Májlob. — Léplob. — Veselob. — Húgyhólyaglob. — Méhlob. — Hashártyalob. — Gyermekágyi láz. — Kütegek. — Órbáncz. — Ujszülöttek orbánczа. — Vörheny. Kanyaró. — Csalánküteg. — Bársonyküteg. — Szeplő. — Májfolt. — Himlő. — Álhimlő. — Védhimlő. — Rüh. — Ótvar. — Kelés. — Köleskütег. — Sömör. Szivacs. — Pokolvar. — Beteges kiürülések. — Vérfolyások. — Orrvérzés. — Vérköpés. — Tüdővérzés. — Vérhányás. — Aranyér. — Vérvizelés. — Hágyecső-vérzés. — Méh-vérzés. — Más nedvek kiürülései. — Beteges izzadás. — Nyálfolyás. — Hányás. — Hasmenés. — Vérhas. — Hányszékelés. — Ázsiai cholera. — Vizeletfolyás. — Ondófolyás. — Fehérfolyás. — Kiürülendő anyagok fenakadása. — Véres kiürülések fenakadása. — Orrvérzés fenakadása. — Aranyér fenakadása. — Ilavitisztulás fenakadása. — Gyermekágyi tisztulás fenakadása. — Más kiürülések fenakadása. — Takár fenakadása. — Székrekedés. — Sárgaság. — Vizelet fenakadása. — Hágykövek. — Köszvény. — Senyvek. — Bujakór. — Bujakóros takár. — Általános bujakór. — Görvélykór. — Sápkór. — Turhásság. — Gilisztakór. — Vizkór. — Bőrvizkór. — Agy. vizkór. — Mellvizkór. — Hasvizkór. — Szükkórság. — Aszály. — Kisdedek aszálya. — Tüdővész. — Ideg-bántalmak. — Fő-fájdalom. — Gerinez-fájdalom. — Idegfájdalom. — Fogfájdalom. — Fülfájdalom, — Gyomorfájdalom. — Béliájdalom. — Szamár-hurut. — Mellgörcs. — Gyta-tüés. — Tetszhalál. — Vizbefulás következtében tetszhalál. — Ártalmas gőzök következtében tetszhalál. — Kötél általi megfojtás következtében tetszhalál. — Fagyás következtében tetszhalál. — Villámütés következtében tetszhalál. — Mérgezések. — Külső betegségek. — Sebek. — Ütések és roncsolódások. — Bándulások, ficzamodások s megerőltetés következtében fájdalmak. — Csontörések. — Égések. — Lobos daganatok s kelevények. — Körömméreg. — Fagydaganatok. — Fekélyek. — III. Gyógyszerek s azok használata. — Vények.

ARANY KINCSTÁR

nélkülözhetlen tanácsadó minden család és háztartás számára

Szerkesztette **K. BENICZKY IRMA.**

Ára füzve 80 kr., kemény kötésben 1 frt.

Tartalom: Az első segélynyujtás testi sérüléseknél és hirtelen bekövetkezett baleseteknél. — Sérülések. — Sebesült- és betegszállitás. — Szemsérülés. — A házi gyógyszertár berendezése. — Kipróbált házi szerek. — Szépitő szerek. — Háztartás. — Baromfitenyésztés. — Kertészet. — Virágos- és diszkert. — Szobavirágok. — Gyümölcsös kert. — Gazdászat. — Társadalmi szabályok. — Különféle hasznos tudnivaló. — Üditők. — Arany házi szabályok.

KISBIRTOKOSOK TANÁCSADÓJA

válogatott források nyomán számos ábrákkal

Irta

KUBINYI LAJOS.

I. Okszerü gazdálkodás alapelvei. — II. Iparos gazdák könyve. — III. Iparos gazdasszonyok könyve.

MÁSODIK OLCSO KIADÁS.

Ára füzve 80 kr.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

HIMMEL VILMA TÖRTÉNETE.

Irta ZÖLDI MÁRTON.

(Folytatás.)

Az esküdtek tisztán, de nem az irigységtől tisztán hallották a czuppanásokat és látták az ölelést. Az eset nem látszott közönségesnek. A főszolgabiró alig fél éves házas, soha se hitték volna, hogy ilyen imposztor legyen.

E lesujtó gyanusitásnak még nem volt ideje az esküdt urak kedélyében gyökeret verni, mikor a főszolgabiró a hölgygyel kilépett s örömtől mosolygó arczczal igy szólt:

— Esküdt urak, ma nem tárgyalunk. Az unokahugom jött meg Bécsből. Tizenhat éve, hogy nem láttam, viszem haza.

Azzal Vilmát gyöngéden karon fogva, ott hagyta a nemes hivatalos helyiséget.

A legidősebb és legsoványabb megyei esküdt sováran tekintett utánuk.

— Unokahug? — mondá, — no az, ha nem is mentő, de minden esetre enyhítő körülmény.

Piroska, a főszolgabiró felesége, az első tekintetre megszerette ragyogó szépségü sógornőjét. Lágy kedélyü és mély érzésü kis menyecske volt, csupa szív és lélek. Az első ölelés után örök barátsággal érezte magát Vilmához füzve, azzal a tiszta, önzetlen barátsággal, mely csak hasonneműek között állhat fenn. Vilma is rögtön megérezte, hogy jobb helyre nem jöhetett a közelmult keserüségeit és izgalmait kipihenni, mint ez ódon kastélyba, hol a gazdák szive, a borostyánnal befuttatott veranda, a jegenyefákkal körített egyszerü park virágzó alma- és baraczkfáival, madárdalával, bodzavirág illatával a megnyugvás szelid, zsongó érzését ápolta szivében. Mennyivel őszintébb, melegebb ez a légkör, mint a színfalak izgalmas párája. Hogy is tudott ott annyi ideig tartózkodni.

Az érdekes hirek gőz és villamosság nélkül is szárnyra tudtak kelni. Azt hiszem, egy jóizü pletyka már a kőkorszakban is gyorsan elterjedt. Egy hét mulva csaknem az egész megyei honorácziorság tudta, hogy a bécsiek ünnepelt divája itthon van unokabátyjánál, a főszolgabirónál.

Mikor Nyilvay Pista néhány nap mulva a megyegyülésen megjelent, az öreg főispán, ki Bécsben is elsőrendü gavallérszámba ment, lelkendezve futott feléje.

— Spectabilis! — kiáltá, — micsoda ember maga, hogy soha sem mondta, hogy a Himmel Vilma a maga unokahuga! Kedvem volna magát ezért a mulasztásért hivatalától azonnal felfüggeszteni. De nem teszem, mert magint csak visszahelyezném, mihelyt megtudnám, hogy az unokahuga.

— Méltóságod ismeri?

— Hát spectabilis engem valami ausztráliai benszülöttnek néz? Micsoda úri ember az, ki a Himmel Vilmát nem ismerné! Hogy ismerem-e? Többet tapsoltam neki, mint a hány hajam szála van.

Meg kell jegyeznünk, hogy az öreg úr olyan művészi parókát viselt, hogy bárki is igazi hajzatnak hihette volna.

— Különben legyen elkészülve, hogy legközelebb ebédre állitok be magukhoz. Addig is kézcsókomat.

Pista híven átadta otthon az üdvözleteket.

Goró Lajos rajza.

— De Vilma, hisz ekkora ruhatára egy királynőnek sincsen!

— Igaz, majd elfelejtettem, Kálmán Béla is tiszteltet. Most tettük meg tiszteletbeli táblabirónak. Azt mondta, mihelyt szerét teheti, meg fog látogatni.

Vilma szive önkénytelenül megdobbant erre a váratlan üzenetre. Hiszen gondolt reá többször, de nem remélte, hogy ily hamar viszontlássa.

Néhány nap mulva Vilma szobaleánya is megérkezett, két társzekéren hozva magával a primadonna ruhatárát.

Az akkori divatnak mekkora kincses bányája hevert egymás tetejébe gyömöszölve az ijesztő nagyságú ládákban. A kis főszolgabiróné megriadt szemekkel nézegette a tömérdek selymet, brokátot, atlaszt és bársonyt, mikor a szobaleány egyenkint előszedte szellőztetés okáért.

— De Vilma, — mondá a főszolgabiróné, — hisz ekkora ruhatára egy királynőnek sincsen.

— Jaj, aranyom, a színpadi királynőknek gazdagabban kell öltözködni, mint az igaziaknak.

— Miért? — kérdé Piroska naiv hangon.

— Mert nem igaziak.

Másnap a főszolgabiró érdekes hirrel tért haza a hivatalból.

— Szinészek érkeznek városunkba. Holnapután tekintetes és nemes Balogh István színjátszó társasága kezdi meg előadásait a felsőbbség engedelmével a nagyvendéglő báli szálájában. Igen jeles aktorok vannak a társaságban. Deésy, Láng, Berzsenyi, Lendvai és többen. A direktor ott volt nálam és én már abonáltam is három számozott ülőhelyre.

Vilma nagyon megörült e hirnek, leginkább azért, mert soha sem hallott magyarul játszani.

— Igaz a, Vilmácskám, — mondá Pista ebéd közben, — majd elfelejtettem, a színjátszó társaság holnap tiszteletét akarja nálad tenni, ha szivesen veszed.

— Nagyon szivesen.

Piroska pompás ozsonnával várta a művészvendégeket, kik sejteni sem merték, hogy milyen meglepetés vár reájuk. Vilma ugyanis, mikor az uzsonnának vége volt, átvitte a hölgyeket a szalonba s kiosztotta közöttük egész színpadi ruhatárát az utolsó gyöngygyel kirakott diadémig.

Napoleon, ki atyafiainak birodalmakat osztogatott, soha sem látott maga körül annyi boldogságtól sugárzó arczot, mint a mennyi a főszolgabirói kastély kis szalonjában azon a délután ragyogott. A nők szemeiben a hála gyöngyei csillogtak s a borotvált arczu urak megilletődve hallgattak. Ilyen mæcenásról Mæcenás óta nem tud a történelem.

A nagy meglepetés következtében keletkezett csendet a jeles direktor szakitotta meg.

— Nagyságos asszonyom! — kezdé ünnepélyesen. — Hogy ezen a fejedelmi traktamentumon mi férfiak se maradjunk hoppon, alázattal instálnám, lépjen fel egyszer közöttünk, játsza el valamelyik rolléját velünk édes hazai nyelvünkön.

Vilma egy pillanatig gondolkozni látszott. Piroska hozzá szaladt, keblére simult s igy szólt:

— Tedd meg, aranyos Vilma.

— Nagyon szivesen, de hát mit?

— Grizeldist, — mondá a direktor, — azt a szerepet láttam egyszer nagyságodtól Bécsben. Gyalog mentem fel, gyalog jöttem haza, de isten látja a lelkemet, nem bántam meg.

— Küldjék el a szerepet, eljátszom. Hanem, — mondá a hölgyek felé fordulva, — most majd maguk adnak kölcsön ruhát a szerephez. Hisz az ilyesmi szokás kollégák között.

VII.

Néhány nap alatt az egész vármegyében hire futott, hogy Himmel Vilma, a világhirü primadonna, a vármegye szülötte fel fog lépni Balogh István igazgatása alatt mint vendég, még pedig az akkori repertorium egyik legrudasabb darabjában: *Grizeldisben, a szénégető leányában.*

Az irott szinlapokat hajduk és czigányfutárok hordozták széjjel a környék falusi kastélyaiba. A vármegye székhelyén a főispán személyes vezetése alatt nagyban folytak az előkészületek, hogy az érdekes művészi eseményt ünneppé

avassák. A szigorúan megállapított programm szerint a központi megyei ifjuság gálában rukkol ki, az előadás után fáklyásmenettel kiséri haza a divát, magától értetődvén, hogy a kocsiból a lovakat kifogják. Javakorbeli táblabirák ajánlkoztak, hogy a kocsit húzni fogják.

A nagy vendéglő szálája, fájdalom, nagyon szűknek bizonyult, hogy a vármegye legkülönbözőbb részeiből összesereglett díszes közönséget magába fogadhassa. Maga a főispán és környezete a színfalak mögé szorult, a mi ellen különben egyiknek sem jutott eszébe neheztelni.

Vilma művészetének egész melegségét beleöntötte a szerepbe s az előadás nem volt egyéb, mint az elérzékenyedésnek és a lelkességnek szakadatlan folytatása.

— Utoljára törlöm le a festéket, — mondá Vilma a körülötte segédkező Piroskának, — mikor a följegyezhetetlen számú kihivások után a söntésből rögtönzött öltözőbe tért.

De a művészi diadalnak a tapssal, koszorukkal, csokrokkal és bokrétákkal nem szakadt vége. Mikor Vilma unokafivére karján az udvarból kilépett, hogy kocsiba üljön, fénytengerben látta uszni a hosszú, sáros utczát. Az éljen-kiáltások rengeteg zajától megbokrosodott telivér paripákat alig tudták megfékezni az erős markú, parádés kocsisok.

Piroska félénken simult Vilmához, kiben ma este óta valami felsőbb lényt látott.

— Ez mind teérted van, — suttogá, — gyere üljünk fel a kocsiba, úgy szédül a fejem.

Vilmának eszébe jutott, hogy az ő feje is szédült néhány hét előtt, de nem a diadaltól. Azt ő már nagyon megszokta. Nyugodtan helyet foglalt a kocsiban.

Most következett a programmszerű folytatás.

(Folytatása következik.)

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

Juhelnek igaza volt, mikor így szólt a nagybátyjához:

— Szerencse, hogy Kamilk pasa nem ezen a vidéken választott ki egy szigetet, a kincsei rejtekhelyéül.

— Igaz, ez valóban szerencse . . . nagy szerencse! — viszonzá Antifer mester.

És az arcza egészen elhalványodott arra a gondolatra, hogy az ő szigete oly tengerből emelkedhetett volna ki, a mely alatt vulkanikus erők folyvást működnek. Szerencsére az Omanöböl biztositva van az ily esetlegességek elől és nem ismer hasonló megrázkódtatásokat, a Kamilk pasa szigetét tehát ott fogják találni a kijelölt helyen.

Miután a *Steersman* elhagyta a Gozzo- és Malta-szigeteket, egyenesen az egyiptomi partokhoz közeledett és megkerülvén a Nil torkolatainak ama hálózatát, a mely legyezőalakban terül el Rosetta és Damietta közt, a közeledését márczius 7-én reggel jelezték Port-Saidban.

A suezi csatornát 1869-ben avatták föl, akkor tehát épülőfélben volt. A gőzös tehát kénytelen volt Port-Saidban kikötni. Itt már akkor európai stylben épült házak, szeszélyes építészetü villák emelkedtek a tenger, a csatorna és a Menzaleh-tó mentén elnyuló keskeny, homokos csikon. A kiásott földdel betemették a mocsarak egy részét és elkésztették az új város talaját, a melynek középületei, a templom, a kórház és a magánházak a Közép-tenger partján épültek. A tó zöld, lombos szigetei közt halászbárkák közlekednek.

Antifer mester és utitársai elbúcsúztak Cip kapitánytól és szivélyesen megköszönték a szives vendéglátást a hajóján. Másnap tovább utaztak a kis vasuton, a mely akkoriban Port-Said és Suez közt közlekedett.

Kár, hogy a csatorna még nem volt készen. Az átutazás nagyon érdekelte volna Juhelt és Trégomain Gildas azt hihette volna, hogy a Ranceon hajókázik, e folyó szük és bamba szögellő partjai közt, noha a Keserű és az Izmaila-tó tájképe kevésbbé nyugatias, mint Dinané és keletiesebb, mint Dinardé.

És Antifer mester? . . . Jutott volna is neki eszébe szemügyre venni e csodaműveket! Nem. Ép oly kevésbbé érdekelték őt a természet csodái, mint a melyeket az emberi lángelme alkotott. Rá nézve az egész világon csak egyetlen pont létezett: az Oman-öböl szigete, az ő saját szigete, a mely az egész valóját hypnotizálta, mint a fényes érczgomb.

És semmit se látott Suezból, a városból, a mely jelenleg a földrajzi névjegyzékben oly nevezetes helyet foglal el. Ellenben, mikor utitársaival együtt a pályaudvart elhagyta, nagyon is jól észrevett két egyént, a kik közül az egyik vég nélkül hajlongott előttük a földig, míg a másik egy pillanatra se vetközött ki keleties komolyságából. E két férfi Ben Omar és Nazim volt.

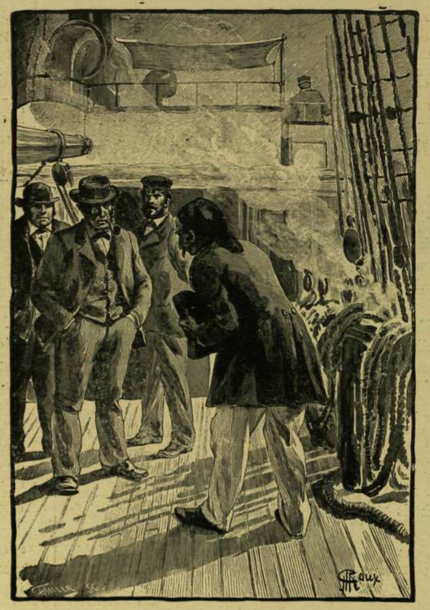

— Én vagyok... Ben Omar!

— Én vagyok . . . Ben Omar . . . az alexandriai közjegyző . . . Nem emlékszik már reám?

— Ismerjük mi ezt az urat? — kérdé Antifer mester és a szemeivel az utitársaira kacsintott, mialatt a kavics majd a jobb, majd a bal arczát dagasztotta.

— Úgy hiszem, ismerjük . . . felelé Trégomain Gildas, szánakozván a közjegyző zavarán. Ez Ben Omar úr, a kit szerencsénk volt látni Saint-Malóban . . .

— Csakugyan . . . csakugyan . . . mondá Antifer mester, mintha messziről, nagyon messziről kezdene visszaemlékezni. Most már eszembe jut . . . Ben Omar . . . Ben Omar?

— Én vagyok az.

— Nos . . . mit keres ön itt?

— Hogyan? . . . mit keresek itt? Hiszen önt vártam, Antifer úr.

— Engem várt? . . .

— Kétségkivül . . . Elfeledte volna ön, hogy légyottot adott nekünk Suezben? . . .

— Légyottot . . . és ugyan miért? — kérdé Antifer mester oly jól színlelt meglepetéssel, hogy a közjegyzőt csakugyan tévedésbe ejtette.

— Miért? . . . De hát a Kamilk pasa végrendelete . . . Az örökségül hagyott milliók . . . a sziget . . .

— Úgy hiszem, bizvást úgy mondhatná, hogy az én szigetem . . .

— Igen . . . az ön szigete . . . Látom, hogy már kezd visszaemlékezni . . . és minthogy a végrendelet kötelességemmé teszi . . .

— Tudom már, Ben Omar úr . . . jó napot . . . jó napot . . . jó napot! . . .

És a nélkül, hogy azt mondta volna «a viszontlátásra», intett Juhelnek és Trégomain Gildasnak, hogy kövessék őt.

De abban a pillanatban, mikor a pályaudvarból távozni készültek, a közjegyző utjokat állta e szókkal:

— Hol szándékoznak önök megszállni Suezben?

— Valamelyik vendégfogadóban, — dörmögé Antifer mester.

— Nem volnának hajlandók ugyanabban a szállodában lakni, a hol én szálltam meg a segédemmel, Nazimmal

— Mindegy, akár abban a fogadóban lakunk, akár egy másikban. Arra a huszonnégy órára, a melyet itt fogunk tölteni . . .

— Huszonnégy órára? . . . kérdé Ben Omar oly hangon, a melyből a legnagyobb nyugtalanságot lehetett kiérezni. Önök tehát még nem érték el az utazásuk végpontját?

— Legkevésbbé se, — felelé Antifer mester, — még egy tengeri út van hátra.

— Tengeri út? . . . kiáltá a közjegyző, a ki már is elsápadt, mintha egy hajó födélzete ingadozott volna lábai alatt.

— Egy tengeri út, a melyet az ön engedelmével az *Oxus* nevű személyszállító gőzösön fogunk megtenni, a mely Bombayval közlekedik . . .

— Bombayval! . . .

— És a mely holnap után fog elindulni Suezből. Szíveskedjék tehát utijegyet váltani, miután az ön társasága végrendeletileg ránk erőszakolatott . . .

— De hol van hát az a sziget? — kérdé a közjegyző kétségbeesett taglejtéssel.

— Ott, a hol, Ben Omar úr!

Ezzel Antifer mester Juhel és Trégomain kiséretében elment a legközelebbi szállodába, a hova csakhamar utánuk vitték a málhaikat is.

A következő perczben Ben Omar is fölkereste Nazimot és a figyelmes szemlélő könnyen észrevehette volna, hogy az állitólagos irodai segéd nem nagyon tiszteletteljesen fogadta a főnökét. Ah! mily örömmel kivánta volna a pokol fenekére az örököst, a végrendeletet és a Kamilk pasa szigetét, a melyet tengereken és szárazföldön túl kellett keresni, ha nem kecsegtette volna a neki hagyományozott millió és nem félt volna Szauktól.

Antifer mestert legkevésbbé sem érdekelte az a történelmi adat, hogy az arabok Suezt valaha Sueysznak, az egyiptomiak pedig Cleopatrisnak nevezték. Türelmetlen hősünknek az se jutott az eszébe, hogy meglátogasson egy pár, minden épitészeti jelleget nélkülöző mecsetet, vagy a város tereit, a melyek közül a gabonavásártér a legfigyelemreméltóbb, avagy azt a házat a tenger mellett, a melyben Bonaparte tábornok lakott egykor. De Juhel azt gondolta magában, hogy a néhány órai veszteglést nem töltheti el hasznosabban, mintha legalább futólag megtekinti 15,000 lakóval biró várost.

Végig járta tehát Trégomain Gildas társaságában az utczákat és sátorokat és alaposan megnézte a kikötőket, a melyben ötszáz hajó talál tizenhat-húsz méter mélységben jó horgonytalajt és a mellett meg van védve az éjszak-éjszaknyugati szelek elől, a melyek itt minden évszakban uralkodnak.

Mindez teljesen közönyösen hagyta Antifer mestert. Mialatt az utitársai a várost bejárták, ő el se ment a sétánynyá átalakitott pompás tengerpartról. Az igazat megvallva, érezte, hogy fölügyelet alatt áll. Majd Nazim, majd Ben Omar tartotta őt szemmel, a nélkül, hogy megszólították volna. Antifer mester azonban úgy tett, mintha észre se vette volna a fölügyeletet. Elmerülve, elgondolkozva ült egy padon. A szemét mereven a Vörös-tenger láthatárára szegezte, mintha azon is túl akart volna hatolni. És a a képzelme fölött annyira uralkodott a rögeszméje, hogy néha látni vélte a szigetet . . . az ő szigetét . . . a mint az kiemelkedik a dél felé kóválygó ködből.

— Ben Omar úr, mi ugyan együtt utazunk, de mindegyikünk külön-külön és lehetőleg távol fogunk maradni egymástól . . . Elég lesz, ha ön meg fog jelenni, mint tanú, az örökségem birtokba vételénél és mihelyt a dolognak vége lesz, remélem, hogy szerencsés leszek önnel többé nem találkozni sem ezen a világon, sem a másikon.

Mig az *Oxus* az öböl mentén haladt, a melyet a földszoros magaslatai védelmeznek a szelek elől, a hajózás oly nyugodt volt, mint akár valamely tavon. De a mint kiért a Vörös-tengerre, az arábiai síkságokon kifejlődő szél eléggé durván fogadta. Ebből erős hintázás keletkezett, a mely számos utast beteggé tett. Nazimot a betegség ép oly kevéssé látszott gyötörni, mint Antifer mestert, Juhelt és Trégomain Gildast, a ki az édesvizi hajósok testületének a becsületét fényesen megmentette. Le kell azonban mondanunk a közjegyző szenvedéseinek leirásáról. Soha se jelent meg a födélzeten, sem a társalgó teremben, sem az ebédlőben. Hallani lehetett a nyögéseit a kabinban, de az egész utazás alatt senki se látta őt színről színre. Jobb lett volna rá nézve, ha ezt a tengeri utat múmia minőségben

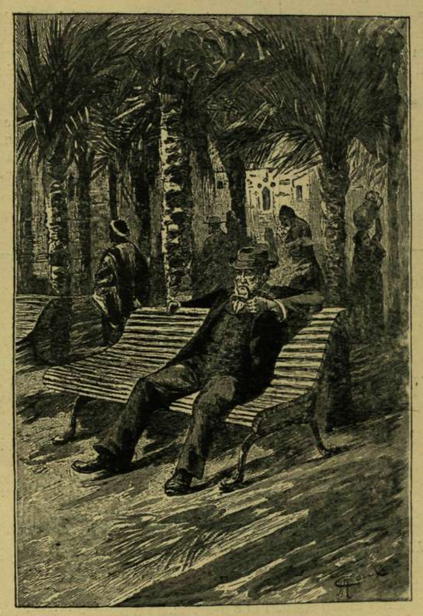

Elgondolkozva ült egy padon.

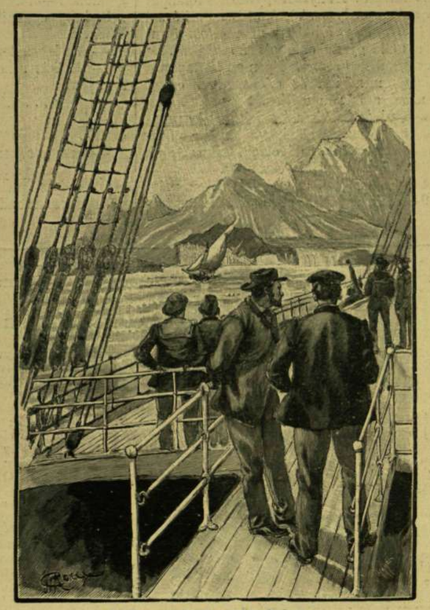

Az Oxus az öböl mentén haladt.

teszi vala meg. A derék dereglyés, a ki némi szánalmat érzett a szegény ember iránt, egy párszor meglátogatta őt, a mi fölött senki sem fog csodálkozni, ismervén Trégomain Gildas jó szivét. A mi Antifer mestert illeti, a ki soha se bocsátotta meg Ben Omarnak, hogy el akarta lopni az ő földrajzi szélességét, — ő csak a vállát vonogatta, valahányszor a barátja szánalmat akart benne ébreszteni a szerencsétlen utas iránt.

— Nos, dereglyés, — mondá neki egy izben, — teljesen kiürült már a te Omarod?

— Körülbelül . . .

— Gratulálok!

— Barátom . . . nem szíveskednél őt meglátogatni . . . habár csak egyetlen egyszer is.

— De igen, dereglyés . . . Meg fogom őt nézni, de csak akkor, ha már nem marad belőle egyéb a bőrénél.

Tessék okosan beszélni egy emberrel, a ki ilyesmit mond, még pedig hangosan nevetve!

Mindazonáltal, ha egyfelől a közjegyző nem alkalmatlankodott is az egész átkelés alatt, másfelől Nazim ismételve csaknem teljesen igazolt izgatottságot keltett Antifer mesterben.

Nem mintha Nazim magát az utasainkra erőszakolta volna . . . nem! . . . különben miért is tette volna ezt, hiszen nem beszélgethettek egymással, nem értvén meg egymás nyelvét? De az fer mester a legnagyobb komolysággal. — Igazán mondom, nem ismertem volna önre! . . . Soha se lesz képes elmenni az utazás végpontjáig! . . . Az ön helyén Adenben maradnék!

— Szívesen tenném . . . viszonzá a szerencsétlen, a kinek a hangja már csak lehelet volt. Néhány napi pihenés megint talpra állitana és ha ön szíveskednék bevárni a legközelebbi hajót. . .

— Rendkivül sajnálom, Ben Omar úr. De alig várom, hogy az ön kezébe lefizethethessem az önt megillető csinos honoráriumot és őszinte szomoruságomra, nem vesztegelhetek sehol.

— Messze van még az utazásunk czélja?

— Rendkivül messze! — felelé Antifer mester és a kezével egy valószinütlen átmérőjü kanyarulatot rajzolt a levegőbe.

— Erre Ben Omar, vánszorogva, mint egy tengeri pók, visszamászott a kabinjába és elképzelhető, hogy ez a rövid párbeszéd nem volt rá nézve nagyon vigasztaló.

Juhel és a dereglyés az ebéd idejére visszatértek a hajóra és nem tartották szükségesnek elbeszélni az Adenben tett látogatásukat. Antifer mester a nélkül se hallgatta volna meg.

Másnap délután az *Oxus* tovább indult és nem sok oka volt dicsérni az indiai tengert, melynek istennője akkoriban szeszélyes, ideges és makranczos volt, a mint az utasok igen kellemetlenül tapasztalták.

XI. FEJEZET.

A melyben Trégomain Gildas kijelenti, hogy Antifer barátja elvégre csakugyan megbolondulhat.

Ben Omar közjegyző s végrendeleti végrehajtó és a segéde tehát megjelentek a kitűzött légyotton. Őrizkedtek volna tőle, hogy azt elszalaszszák. Már néhány nap előtt megérkeztek Suezban és képzelhető, mily türelmetlenül várták a hősünket!

Antifer mester egy intése következtében Juhel és Trégomain Gildas úgy tettek, mintha semmit se láttak volna, sőt oly élénk beszélgetésbe bocsátkoztak egymással, a mely teljesen közönyösekké tette őket minden egyéb iránt.

Ben Omar előlépett azzal az alázatos arczczal, a melyet már régóta ismerünk rajta.

Úgy látszott, mintha senki se venné észre a jelenlétét.

— Végre tehát, uram . . . mondá a legszeretetreméltóbb hangon.

Antifer mester hátratekintett és határozottan nem látszott ráismerni.

— Én vagyok, uram . . . én vagyok, — ismétlé a közjegyző hajlongva.

— Kicsoda . . . ön? . . .

Világosabban nem is fejezhette volna ki ezt a gondolatot, hogy: mit akar tőlem ez a pyramisok mélyéből kiszabadult múmia?

Jobb nem tudnunk, mi történt a Ben Omar kabinjában. De ha mindjárt egy lepedőbe csavarták és egy nehéz golyóval a lábán a tengerbe dobták volna is, még akkor se birt volna elég erővel, tiltakozni a temetkezési szertartás alkalomszerűtlensége ellen.

A rosz idő csak harmadnap szünt meg, mikor a szél éjszakkeletre fordult.

Szükségtelen mondanunk, hogy ha Szauk minden kellemetlenség nélkül viselte is el e hajózás viszontagságait, ha testileg nem szenvedett is, lelkileg egészen másképen állt a dolog. Borzasztó volt rá nézve az a gondolat, hogy ennek az átkozott francziának a kegyelmétől függ, hogy nem birta tőle kicsikarni a titkát és hogy kénytelen vele elmenni . . . elmenni odáig, a meddig az fogja akarni . . . Vajjon Mascate, Sarate vagy Bombay lesz-e az utazásuk végczélja? . . . Vagy nem fog-e Antifer mester az Ormuz-szoroson végig utazni, miután Mascateben partra szállt volna? . . . Vajjon a persa öböl száz meg száz szigeteinek egyikét választotta-e Kamilk pasa a kincsei rejtekhelyéül?

Ez a bizonytalanság Szaukot úgyszólván folyvást önkívületi állapotban tartotta. Szerette volna a titkot akár az Antifer mester szive mélyéből is kitépni. Hányszor igyekezett fölkapni egy-egy szót, a melyet akár ő, akár az utitársai ejtettek! Minthogy állitólag nem értett francziául, nem is gyanakodhatott rá senki . . . De mindez semmit se használt. Épen az ál-Nazimra gyanakodott mindenki és ellenszenvet érzett iránta mind a három utitárs. Sőt mondhatni, hogy az egyénisége visszataszító hatást gyakorolt. Ez az ösztönszerű, önkénytelen érzés egyaránt erőt vett rajtuk. Eltávoztak, mikor Szauk közeledett s ő ezt igen jól észrevette.

Az *Oxus* Birbatban, az arábiai parton, márczius 19-én mintegy tizenkét órai állomást tartott. Innen túl aztán az Oman-terület mellett haladt tovább, hogy fölkerülhessen Mascate felé. Még két napi utazás volt hátra a Raz-el-Hadhegyfokig és onnét huszonnégy órai utazás Mascateig.

De csakugyan ideje is volt. Minél inkább közeledtek a czélhoz, annál idegesebb és mogorvább lett Antifer mester. Úgyszólván az egész élete összpontosult az annyira óhajtott sziget és azon arany- és gyémántbánya körül, a mely az övé volt.

— Tudjátok-e, — mondá egy izben az utitársaihoz, — hogy ha ennek a derék egyiptomi bácsinak . . .

(Olyan bizalmasan beszélt róla, a mint egy unokaöcs beszélne egy amerikai nagybácsiról, a kinek a vagyonát örökölni fogja.)

— Tudjátok-e, ha ennek a derék egyiptomi bácsinak a vagyona aranyrudakból állna, nagy zavarban volnék, hogyan szállitsam el Saint-Malóba?

— Azt elhiszem, nagybátyám, — viszonzá Juhel.

— De mégis azt hiszem, — mondá a «dereglyés», — hogy ha megtöltenők vele a ládáinkat, a zsebeinket, a kalapjainkat . . .

— No, ez igazán egy édesvizi hajóshoz illő gondolat! — kiáltá Antifer mester. — Azt képzeli, hogy egy millió aranyban elférne a tüszőjében.

— Azt képzeltem, barátom . . .

— De hát soha se láttál még egy milliót aranyban?

— Soha . . . még álmomban sem!

— És nem tudod, hogy milyen sulya van annak.

— Nem is sejtem.

— Nos hát, én tudom, dereglyés, mert kiváncsi voltam rá és kiszámittottam.

— Ugyan mondd meg!

— Egy millió frankot érő aranyrud sulya körülbelül háromszázhuszonkét kilogramm.

— Nem több? — kérdé Trégomain Gildas ártatlan arczczal.

Antifer mester egy oldalpillantást vetett rá. De a kérdés oly jóhiszeműleg volt elmondva, hogy lefegyverezte a hevesvérű tengerészt.

— És, — folytatá, — ha egy millió frank sulya háromszázhuszonkét kilogramm, akkor száz millió franké harminczkétezerkétszázötvenhat kilogramm.

— Ne mondd! — kiáltá a «dereglyés».

— És tudod-e, hány ember kellene e száz millió elszállításához, minden egyes emberre száz kilót számitva.

— Háromszázhuszonhárom ember kellene hozzá. Miután pedig mi csak hárman vagyunk, elképzelheted a zavarunkat, mihelyt a kincs elszállitásáról volna a szó! Szerencsémre a kincsem legnagyobbrészt gyémántokból és egyéb drágakövekből áll . . .

— Tény, hogy a nagybátyámnak igaza van, — jegyzé meg Juhel.

— És én hozzátehetem, — mondá Trégomain Gildas, — hogy véleményem szerint az a derék Kamilk pasa igen tisztességesen rendezte el a dolgokat.

— Oh! azok a gyémántok! — kiáltá Antifer mester, — azok a gyémántok, a melyeket oly könnyen lehet értékesíteni a londoni és párisi ékszerészeknél! . . . Milyen elárusitás lesz ez, barátim, milyen elárusitás . . . De valamennyit nem fogjuk ám eladni, oh nem . . .

— Csak egy részét fogod áruba bocsátani? . .

— Csak egy részét, dereglyés, csak egy részét! — viszonzá Antifer mester villámló szemekkel. — Mindenek előtt magamnak fogok megtartani egyet . . . egy millió frank értékűt . . . és inggomb gyanánt fogom viselni. (Folyt. köv.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Uj előfizetés az Olcsó Könyvtárra.

Ide s tova 20 éve, hogy *Gyulai Pál* szerkesztésében az **Olcsó Könyvtár** megindult. Azóta nagy fejlődésnek, átalakulásnak indult irodalmunk. A hetvenes évek irodalmi viszonyainak szerény köre és szűk határai jelentékenyen kitágultak; irodalmunk termékei alig sejtett elterjedést nyertek.

Az **Olcsó Könyvtár**, mely ma ott található minden magyar házban, kétségkivül ez időszak legtekintélyesebb irodalmi vállalatai közé tartozik; közel 400 kötete oly elterjedést nyert, mint alig egy másik hazánkban, s ha eleinte a magyar könyvek korlátolt kelendősége útját állta annak, hogy olcsóság dolgában a végső határig elmenjünk, *ma, midőn e vállalat rendkivüli elterjedése mint tény áll előttünk, kötelességünkké válik, e ténynyel számolni s az* **Olcsó Könyvtár** *köteteinek árait legnagyobb részben alább szállitani.*

Könnyü szerivel becses könyvtár beszerzésére módot nyujtani, ez czélja az *Olcsó Könyvtár ez új és olcsóbb kiadásának.* Sokkal jobban ismeretes e könyvtár czélja, hogysem fejtegetnünk kellene azt; leginkább a kisebb regények és eposzok, *beszélyek és költői elbeszélések, költemények és színművek* tára, de nincsenek kizárva belőle az irodalom más ágai sem, kivált oly *történelmi*, széptani és irodalomtörténeti kisebb munkák, melyek tartalmuknál fogva és formaszépségre nézve kitünők.

Az «*Olcsó Könyvtár*» nem bizonyos osztályt vagy kort tart szeme előtt, hanem az egész művelt közönséget, s nem annyira kétes becsü ujdonságokkal kiván kedveskedni, mint inkább elismert becsü művekkel. A hazai és külföldi remekirókból a legkitünőbb műveket közöljük s fölelevenitjük egyszersmind némely jeles irók oly műveit és fordításaikat, a melyek még nem voltak összegyüjtve, vagy önálló kiadásban nem jelentek meg s igy a közönségre nézve mintegy elveszetteknek tekinthetők. De adunk néha uj műveket is s a szakértő szerkesztőség a megválogatásban a jó izlés mellett kiváló figyelemmel lesz a magyar közönség szükségeire is, hogy könyvtárunk ne csak olcsóságánál, hanem tartalmánál fogva is *magyar családi könyvtárrá* emelkedhessék.

Hogy tehát vállalatunk a szó legmesszebb menő értelmében «Olcsó Könyvtár» legyen, mely utat találjon a legszerényebb hajlékba is, elhatároztuk, hogy az Olcsó Könyvtárra **uj olcsóbb előfizetést nyitunk.**

Ezen uj olcsó kiadás 20 számot tartalmazó sorozatokban kerül a könyvpiaczra.

Egy-egy szám ára 10 kr.

Havonkint egy ily 20 számot tartalmazó sorozat fog megjelenni.

Egy-egy sorozat bolti ára 2 frt.

Alább adjuk a **legujabban megjelent VI.** sorozat tartalomjegyzékét. Az egyes sorozatokban foglalt munkák külön is kaphatók.

FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irod. intézet és könyvnyomda.

VI. sorozat 101—120. szám.

101—103 **Sand György.** Leoni Leó. Beszély.
104—105 **Michelet Gy.** Lengyel- és Oroszország.
106 **Flegler Sándor.** Kölcsey Ferencz.
107—109 **Gvadányi J.** Egy falusi nótáriusnak budai utazása.
110—111 **Plouvier Ed.** Beszélyek.
112—113 **Feuillet O.** Trécoeur Jul.
114—115 **Kazinczy Fer.** Magyarországi utak.
116—118 **Tolstoj L. N.** gr. Családi boldogság.
119—120 **Kisfaludy K.** Tihamér. Beszély.

ALÁIRÁSI FÖLHIVÁS

ilyen czimü, sajtó alatt levő munkára:

NÉMET ÉS MAGYAR SZÓLÁSOK

A M. Tud. Akadémiától Marczibányi-dijjal jutalmazott pályamunka.

Segédkönyvül a németből való forditáshoz, s kiegészitésül a német-magyar szótárakhoz

A MAGYAR NYELVNEK LEGJOBB FORRÁSAIBÓL

szerkesztette

SIMONYI ZSIGMOND,

egyetemi tanár, akadémiai tag.

*

A könyv folyó évi május hóban fog megjelenni. Ára 3 forint. Aláiróknak utánvéttel fogjuk megküldeni.

**

Hogy mikép egészíti ki e gyüjtemény a német-magyar szótárak tartalmát, annak megmutatására csak egynehány példát legyen szabad idéznem.

Ha valakinek ezt kellene forditani: «Michael kam *athemlos* zu melden....», gépiesen, laposan igy találná forditani: Mihály *lélekzet nélkül* jött, vagy *lelkendezve* jött; a Ballagiban csak igy találná: *lélekszakadva.* De ugyanezt fejezi ki népies magyarossággal Jókainak következő mondata:* «Mihály jött be jelenteni *nagy hével-lével.*» (Rab Ráby I. 230. — vagy: *sebbel-lobbal.*) — Más példák:

Aufbieten. Die zum Treiben aufgebotene Dorfbevölkerung: a hajtásra *kirendelt* falusi nép. (Érd. aranyk. I. 7.) — Ballagiban «das Volk aufbieten: a népet *összehíni.*»

Aufbrausen. Na, jetzt hast aber genug, Ingenieur! brauste der Doktor auf: No, de most elhallgass, indsellér! *pattant fel* a doktor. (Rab R. I. 140.) Der schwermüthige See pflegt oft aufzubrausen: A mélázó tó sokszor *fel szokott riadni* (Arany Emb. V. 139.) — Ballagiban: fölpezsegni, pezsdülni, heveskedni, indulatoskodni, felfortyanni.

Aufdecken. Die gemeinen Schändlichkeiten aufdecken: *földeríteni* a titkos borzalmakat (u. o. II. 58.) — Ballagiban: «fölfedezni titkot.»

Ezek csak találomra kikapott példák, mégis mutatják, mennyire meg lehetne változtatni e módszerrel német-magyar szótáraink tartalmát.

Simonyi Zsigmond.

* Föl vannak használva Arany, Petőfi, Gyulai, Baksay, Mikszáth, Kisfaludy Károly, Kovács Pál stb. munkái, továbbá a népnyelvi szólások a Magyar Nyelvőrből s a mai nyelvérzékkel összeférő régi magyar szólások a Nyelvtörténeti Szótárból. Az összes forrásokról számot ad az előszóhoz csatolandó forrásjegyzék.

Budapest, 1895 február havában.

FRANKLIN-TÁRSULAT
MAGYAR IRODALMI INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

HIMMEL VILMA TÖRTÉNETE.

Irta ZÖLDI MÁRTON.

(Folytatás.)

Csillogó karneol-gombokkal diszitett atillás és kardos jurátusok fürgén ugrottak a hintóhoz s kezdték kifogni a lovakat. Az öreg kocsis rájuk mordult, hogy ne bolondozzanak a lovakkal, mert azok rugósak. Arról persze fogalma sem volt a jámbornak, hogy az emberek a művészetért való lelkesedésükben maguk állanak be lovaknak. Csak akkor szállott le a bakról, mikor tapasztalta, hogy komoly, tisztes vármegyei urak maguk is segítenek a lovakat kifogni. Nehogy bitangjában maradjanak, leugrott a bakról, hátravezette a lovakat és a hintó után hajtotta őket. Annyi kétségtelen, hogy igen bolondnak tartotta ezt az úri tempót. Nem is mulasztotta el elég hangosan így dünnyögni:

— Jó, jó, itt a városi úton csak elhuzzák, de igás ló legyek, ha ott a vármegye utján, a kenderáztató mellett a nagy kátyuban bent nem rekednek.

De biz a városi út is elég hepehupás és pocsétás volt. A hintót nemcsak húzni, hanem tolni is kellett. A diadalmas közlekedési eszköz saroglyájánál Kálmán Béla is ott állott, hatalmas szolgálatokat téve aczélizmú karjaival, mikor a hintót egy-egy kátyuból kiemelni kellett. Egyszerre csak katonai egyenruhát pillant meg a tüntetők tömegében.

— Szent István tornyára! — kiáltá, — ez Königsberg ezredes. Hogy került ez ide?

E kérdésre már csak azért is nekünk kell felelnünk, mert az ezredes, ki lóháton tette meg az utat Bécstől idáig, úgy össze-vissza volt hülve, hogy három szót sem tudott egymás után mondani tüsszentés, krákogás és köhögés nélkül. A legegyszerűbb szerkezetű káromkodást is csak két részletben volt képes száján kiszalajtani. Az ő leutazásának különben igen érdekes históriája volt. Néhány nappal azután, hogy Vilma Bécset elhagyta, az ezredes véletlenül találkozott az egyik osztrák főherczeggel, kivel sokáig szolgált együtt. A főherczeg megállította.

— Kedves báró, — kezdé nem minden ironia nélkül, — önre Bécs előkelő köreiben nagyon neheztelnek.

— Reám, fenség?

— Úgy van. S én e neheztelést igen természetesnek találom s talán osztom is.

— Miért, fenség

— Miért? Hát nem ön miatt veszitette el Bécs egyik legkedveltebb színésznőjét. Teringettét, ez, azt hiszem, elég ok a neheztelésre.

A báró, minthogy némi bűntudatot maga is érzett, mit sem tudott válaszolni.

— Lássa, — folytatá a főherczeg félig komolyan, félig incselkedve, — én az ön helyében nem hagynám annyiban a dolgot.

— Gondolja, fenség?

— Világos. Utána mennék és visszahoznám. Isten önnel, báró úr!

Nos, az ezredes egy szót sem szólt, lovat nyergeltetett s szolgájával együtt toronyirányt neki lódult Bécsből egyenesen a magyar Alföldnek. Az uton bőséges ideje volt gondolkozni a fölött, hogy mi módon hódítsa vissza Bécsnek az elvesztett csillagot. Fájdalom, valami okosat nem tudott kisütni. De mégis... Feleségül veszi. Igen, elválik nejétől, a báróné sem fog ellenkezni, ha mint csillagkeresztes hölgy megtudja, hogy ez az udvari körök kivánságára történik.

Az ezredes ép a diadalmas nap estéjén érkezett meg, szolgája magyar fiu volt, s igy hamar megtudta, hogy miért van a nagy izgalom s a nagy kivilágitás.

Nem igen kellemesen volt meglepetve, mikor Kálmán Béla vállára tette kezét és megszólította. A fess huszárkapitányra ő már Bécsben féltékeny volt egy kissé.

— Hogyan, kapitány úr, ön e pillanatban itt tartózkodik?

— Azt hiszem, jobb helyen nem lehetnék. De ön, ön, ezredes úr, hogy pottyant ide az égből vagy a Valero-kaszárnyából?

Az ezredest egy hosszú köhögési roham fogta el, csak perczek mulva volt képes rekedt hangon válaszolni.

— Én azért jöttem, hogy az ünnepelt művésznőt visszavigyem Bécs városába.

— Ohó, azt nem engedjük!

— Kapitány úr, szándékosan beszél ön többes számban?

— Ezredes úr, ha önnek jobban tetszik, egyes számban is ismételhetem.

— Ez esetben, kapitány úr, ön felvilágositásokkal tartozik nekem. A dolog sokkal komolyabb...

— Helyes. De nini, most egyéb dolgunk lesz, a hintó elakadt, nem birnak vele. Előre láttam. Négy szürkémet készenlétben tartottam. Gyorsan, ezredes úr, pattanjunk a két elsőre. Mentsük meg a katonai becsületet a czivilek előtt.

Néhány percz mulva a sárba akadt hintó elé négy remek szürke paripa volt fogva. Az első kettőt Königsberg báró és Kálmán Béla lovagolta, persze csak úgy szőrén.

Igy ért haza Vilma diadalmas, de egyuttal viszontagságos utján. Mikor az ezredest lóháton megpillantotta, majdnem hangosan kaczagott fel, de mikor Kálmán Bélát is észrevette, jónak látta a hintó párnáiba visszahuzódni és Piroskát egy forró ölelésben részesiteni.

VIII.

Másnap délben Kálmán Béla meglátogatta Vilmát, ki őt egyedül fogadta. A kis szolgabiróné, kit a tegnapi est izgalmai nagyon megviseltek, csak ép akkor kelt fel ágyából.

— Ugy-e nem hitte, — kezdé Vilma, kezét nyujtva, — hogy itt találkozunk Bécs után?

— Nem hittem, de reméltem.

— S nem sajnálta azóta, hogy Bécset odahagyta?

— Sajnáltam, mert ön ott maradt.

— Ah, a régi huszár czivilben sem hazudtolja meg magát.

— Esküszöm önnek, hogy se czivil, se huszár soha őszintébben nem beszélt.

— Lám, lám, — mondá Vilma egy kis szünet után, hisz ez majdnem vallomás.

— Nem majdnem, hanem egészen.

— Bravó, elfogadom. Ön tehát érdeklődik irántam.

— Az érdeklődés szó nem fedi egészen a fogalmat.

— Ugyan? Tehát több mint érdeklődés?

— Jóval több.

— Nos, hát mért nem nevezi igazi nevén a gyermeket?

— Mert félek.

— A volt huszár?

— Az érző ember.

— S ha én megengedném?

— Abban a pillanatban bevallanám azt, a mit érzek.

— Csak rajta, halljuk.

— Nos, hogy szeretem.

Vilma fölkelt a pamlagról s az ablakhoz ment, egy ideig kinézett, megfordult, s aztán megállt az asztal előtt, szembe Kálmán Bélával, ki persze azóta szintén fölkelt.

— Helyes, eddig tehát megvolnánk, ön szeret engem. Tegyünk egy lépést előbbre: én is szeretem önt.

A volt huszár szemei ragyogtak az örömtől. Egy mozdulatot tett.

Vilma kezével maradást intett.

— Az adott körülmények között, — kezdé ismét Vilma, — a legtermészetesebbnek látszik, hogy ön engem feleségül vesz.

— Világos.

— Viszont lehet ezer ok, még szerelme ellenére is, mely attól visszatartsa.

— Egy sincs.

— Ne hamarkodjuk el a dolgot. Én egy hetet engedek önnek, hogy nekem megirja . . .

— Nem, Vilma, az irásom nagyon elromlott a katonaságnál. Különben is félórával ezelőtt tudattam Pistával, hogy a kezét megkérni jövök ide. Ime, itt állok.

— Itt a kezem.

A volt huszár elég gyakorlattal rendelkezett, hogy az adott pillanatban ne kövessen el ügyetlenséget. Forrón magához szoritotta menyasszonyát s egy tüzes csókkal jegyezte el magának.

E pillanatban lépett be az oldalajtón Piroska s hangosan felsikoltott.

Mind a ketten siettek megnyugtatni.

— No, ne pirulj, aranyom, a vőlegényem csókolt meg.

— A vőlegényed?

— Igen, ez a kiszolgált huszár. Bécsben rám se nézett, de itt megakadt a szeme rajtam.

— Felejtsük el Bécset egészen; felejtse el, ha teheti, hogy ott mily káprázató fény környékezte.

— Feledni? Azt hiszem, könnyebben fog menni, mintsem hinné. De mégsem... képzelje, alig egy órával ezelőtt egy bájos levélkét kaptam Königsberg báró, ezredestől. Arról értesit, hogy rendkívül fontos küldetésben jár itt, de csak este teheti tiszteletét, mert egyelőre tele van rakva vizikátorokkal.

— Az ám, — mondá Kálmán Béla kissé borús homlokkal, — nekem is beszélt valamit tegnap este, még pedig oly kihivó hangon, hogy reggel már segédeit vártam. Erősen tudakolta a lakásomat.

— Ah, ha megtudja, hogy ön vőlegényem...

— Azt hiszem, nem lesz nagyon elragadtatva.

— Azt fogja hinni, hogy mi már ezt Bécsben állapitottuk meg.

— S hogy ön miattam jött haza...

— Ki tudja, nem igaz-e?

E szavak oly bűvös kaczérsággal lebbentek el Vilma ajkairól, hogy az ex-huszárkapitány kéjesen megborzadt.

— De hát mit is csináljunk azzal a szerencsétlen ezredessel? Olyan derék, jó ember.

— Igaz, — hagyta helyben Kálmán Béla, — s nekem most nagyon roszúl esnék, ha kellemetlen módon kellene tőle megszabadulnom.

— Pfuj! Csak nem gondol párbajra? Ehhez egyszerűen nem adom beleegyezésemet. Azt tehette addig, mig nem volt vőlegény.

A kapitány sietett menyasszonya kezét megcsókolni.

Vilma szép fejét gondolkozva emelte a boltozat felé.

— Megvan, — kiáltá igen rövid szünet után. — Ön most hazamegy s holnap délig szobafogságban marad.

A kapitány némán tisztelgett.

— Hol is lakik?

— Nagybátyáméknál, a Varsándy-kastélyban. Nem látszik ide a jegenyefáktól.

— Helyes. Holnap délelőtt az ezredes be fog önhöz állitani s halálos fenyegetések között követelni fogja, hogy ön engem nőül vegyen.

— Éljen!

— Ön ellenkezni fog...

— Lehetetlen!

— Ah, hát úgy tanultuk meg az engedelmességet?

— Pardon, generális...

— Sokáig fog huzódni, de végre is enged, a durva erőszaknak s megbizza Königsberg Immanuel dragonyos-ezredes urat, hogy kezemet kérje meg az ön számára.

— Úgy lesz.

— Most pedig a dieu; holnap délutánig csak segédek útján érintkezzünk, mint a hogy verekedő felekhez illik. Még egy komédiát el kell játszanom. Ez lesz az igazi jutalomjátékom. Pá!

A távozó Kálmán Bélát Piroska egész az ajtóig kisérte. Ott félénken azt a kérdést vetette föl, hogy tudja-e, mit fog Vilma az ezredes úrral tenni?

— Fogalmam sincs róla. De bátran rábízhatjuk.

— Gondolja?

— Istenem, igen. Ha fejébe venné, hogy reggelig engem kapaczitáljon arra, hogy kezét az ezredes számára megkérjem, még az is sikerülne talán.

Vilma egész gondtalanul várta az esti öt órát, mikorra az ezredes látogatását bejelentette.

Az akczió színteréül a kerti lakot választotta s ilyenkép monologizált:

— Kitünő világitása van, a mi nagyobb színpadi effektusoknál nélkülözhetetlen, különben elvész az arczjáték hatása. Egy kis diszités sem árt.

(Vége következik.)

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

— Inggomb gyanánt, barátom? — kiáltá Trégomain Gildas. — De hisz ezzel mindenkit el fogsz vakitani... Nem is lehet majd rád nézni..

— A másodikat Énogatenek adom. Ez a kis kavics ugyancsak csinossá fogja öt tenni...

— Nem csinosabbá, mint a milyen már is, nagybátyám! — sietett ellenvetni Juhel.

— De bizony igen, kedves unokaöcsém... A harmadik gyémánt a hugomé lesz!...

— Ah! a jó Nanon! — kiáltá Trégomain Gildas. — Hiszen ezzel úgy föl lesz ékesítve, mint a szent szűz szobra a templomban! Azt akarod talán, hogy másodszor is megkérje valaki a kezét.

Antifer mester a vállát vonogatta és igy szólt:

— A negyedik gyémánt a tied lesz, Juhel, és melltű gyanánt fogod viselni...

— Köszönöm, nagybátyám.

— Az ötödik pedig a tied, dereglyés!...

— Az enyim?... Ha legalább még a *Charmante Amélie* hajóorrán levő szoborra illeszthetném...

— Nem, dereglyés... hanem az újjadra... gyűrűbe foglalva...

— Egy gyémántot, az én nagy vörös kezemre.. hiszen úgy illenék rá, mint a fénymázos czipő egy franczi skánus barát lábára! — viszonzá Trégomain Gildas, előrenyujtva óriási kezét, a mely tényleg alkalmasabbnak látszott egy horgonykötél fölhuzására, mint egy gyűrű viselésére.

— Sebaj, dereglyés... nem lehetetlen, hogy még találni fogsz egy derék asszonyt, a ki hajlandó lesz...

— Kinek mondod ezt, barátom!... Épen ismerek Saint-Servanban, egy szép, izmos özvegyet, egy füszerárusnőt...

— Füszerárusnőt... füszerárusnőt! — kiáltá Antifer mester. — No, ugyan szépen festene egy füszerárusnő a mi családunkban, miután Énogate nőül ment a herczegéhez, Juhel pedig nőül vette a herczegkisasszonyát.

Itt a társalgás félbeszakadt és a fiatal kapitány önkénytelenül fölsohajtott, látván, hogy a nagybátyja még mindig ezekkel a képtelen ábrándokkal kecsegteti magát!... Hogyan lehetne őt helyesebb gondolatokra téríteni, ha a balszerencse — igen! a balszerencse, — úgy hozza magával, hogy a sziget milliói csakugyan a birtokába kerüljenek?

— Csakugyan megbolondul, ha ez még tovább tart! — mondá Trégomain Gildas Juhelnek, mihelyt egyedül maradtak.

— Csakugyan, ettől lehet félni! — viszonzá Juhel és a nagybátyjára nézett, a ki önmagával beszélt.

Márczius 22-én az *Oxus* megérkezett a mascatei kikötőbe és három matróz kivitte Ben Omart a kabinja mélyéből. De milyen állapotban! Már csak csontváz volt... vagyis inkább múmia, mert a bőr még oda volt tapadva a szerencsétlen közjegyző csontjaihoz.

XII. FEJEZET.

A melyben Szauk elszánja magát, a Kamilk pasa kincsei felének föláldozására, hogy a másik felét megmenthesse.

És mikor Trégomain Gildas fölkérte Juhelt, hogy mutassa meg neki a földabroszon azt a pontot, a melyen Mascate fekszik, a derék ember nem mert hinni a szemeinek. A *Charmante Amélie* egykori tulajdonosa, a Rance hajósa csakugyan eljutott volna idáig... ilyen messzire... ilyen messzire... az ázsiai szárazföld egyik tengerére!

— E szerint, Juhel, Arábia legvégén volnánk?... kérdé, az orrára illesztvén a szemüvegét.

— Úgy van, Trégomain úr, Arábia délkeleti végén.

— Hát ez az öböl itt, a mely tölcséralakban végződik?

— Ez az Oman-öböl.

— És ez a másik, a mely egy ürüczombhoz hasonlit?

— Ez a persa öböl.

— És a szoros, a mely a kettőt összeköti?

— Az Ormuz-szoros.

— Hát a mi barátunk szigete hol van?

— Ott kell valahol lennie az Oman-öbölben.

— Ha ugyan ott van! — viszonzá a «dereglyés», miután meggyőződött volna róla, hogy Antifer mester nem hallhatja e megjegyzését.

Az *Oxus*, miután az irányát Mascate felé vette, az Oman-öbölben kopár sarkvidék mellett haladt el, a melynek szirtjei meredeken emelkedtek ki a tengerből. Az ember középkori várak romjainak tarthatta volna. Kissé hátrább, körülbelül ötszáz méter magas dombok emelkednek, a melyek a háromezer lábig kimagasló Gébel-Asdar *hegység előbástyáit képezik*. Nem csoda, hogy ez a vidék kopár és kietlen, miután semmiféle jelentékenyebb folyó sem áztatja. Mindazonáltal a főváros környéke képes táplálni mintegy hatvanezer főnyi lakosságot. Gyümölcs van elég: szőlő, őszi baraczk, füge, granátalma, görögdinnye, savanyú és édes czitrom és főleg temérdek datolya. A datolya-pálma e vidék legsajátosabb gyümölcsfája és a fekvőbirtok értékének zsinórmértékeül szolgál. A mascatei Imám nemcsak az állam feje és a vallás főpapja, hanem egyszersmind az ország legelső kereskedője is. Az állam kereskedelmi hajóraja nem kevesebb, mint kétezer hajóból áll, összesen harminczhétezer tonna teherképességgel. A hadihajók száma százra rug és több száz ágyuval van fölszerelve. A hadsereg létszáma huszonötezer ember. Az Imám jövedelmeit huszonhárom millió frankra becsülik.

Az Imám különben korlátlan úr az országában, a mely Albuquerque által hódittatott meg, de 1507-ben lerázta a portugál igát. Körülbelül száz év óta visszanyervén a függetlenségét, jelenleg nagy támogatásban részesül Angolország részéről, a mely Mascateból kétségkivül persa Gibraltárt akar magának alkotni. Ezek a szivós angolszászok utóvégre is a földgömb összes tengerszorosait «gibraltarizálni» fogják.

Antifer mester és az utitársai ugyan nem tanulmányozták Mascatet politikai ipari és kereskedelmi szempontból, mielőtt Franczia országot elhagyták, de kétségkivül módjukban lesz bizonyos mérvben megismerkedniök az ország jelenlegi állapotával, mert szándékuk volt érintkezésbe lépni azon ügynökkel, a ki akkoriban Franczia országot Arábia e zugában képviselte és a kinek föladata a földijeit a szükséges utasitásokkal ellátni.

Antifer mester tehát czélszerűnek tartotta látogatást tenni ennél az ügynöknél. Az ország nagyon jól szervezett, következőleg nagyon bizalmatlan rendőrségénél csakugyan gyanut kelthetett volna három idegen megérkezése Mascateben, ha nem adták volna elfogadható okát az utazásuknak. Természetes volt azonban, hogy őrizkedni fognak az valódi ok bevallásától.

Az *Oxus* negyvennyolcz órai állomásozás után folytatni készült az utját Bombay felé. Antifer mester, Trégomain Gildas és Juhel tehát azonnal partra is szálltak, legkevésbbé se törődvén Ben Omarral és Nazimmal. Az utóbbiak dolga volt értesülést szerezni teendő lépéseikről és hozzájuk csatlakozni, ha majd elkezdték a kutatásaikat az öbölben.

Antifer mester legelől, Juhel a középen és Trégomain Gildas leghátul egy vezető kalauzolása mellett elindult Mascate terein és utczáin át egy angol vendégfogadó felé. A málháikat utánuk vitték. A műszereket és a chronométert, főleg azonban a chronométert a képzelhető legnagyobb gonddal őrizték.

Egy szentségtartót a baldachin alatt nem lehetne nagyobb tisztelettel, sőt mondhatjuk, áhitattal vinni, mint a milyennel Antifer mester vitte az értékes és drága műszert. Hiszen ezzel lehet csak megállapitani a hires sziget földrajzi hosszúsági fekvését. Mily pontosan huzta föl mindennap ezt a chronométert! Mily lelkiismeretes elővigyázati rendszabályokkal igyekezett megkimélni minden megrázkódástól, a mely a járását befolyásolhatta volna! Ha Antifer mester nős lett volna, még akkor se gondozhatta volna jobban a fiatal nejét, mint a hogy ezt a műszert gondozta, a melynek rendeltetése volt pontosan jelezni a párisi időt.

Miután utasaink a szobáikban elhelyezkedtek, elmentek az ügynök hivatalába, a ki nem kevéssé volt meglepetve, midőn három francziát látott maga előtt.

Az ügynök provencei származású, körülbelül ötven éves ember volt és Bard József névre hallgatott. Pamut-szövetekkel, indiai shawlokkal, khinai selyemmel és arany- és ezüsthimzésű kelmékkel kereskedett. Mindezen árúkat a gazdag arabok nagyon kedvelik.

A franczia hamar meg szoktak ismerkedni egymással és gyorsan támad köztük jó viszony.

Antifer mester és az utitársai mindenek előtt megmondták neveiket és a polgári állásukat.

Sűrű kézszoritások és frissitők kinálása után az ügynök megkérdezte tőlük, mi járatban vannak.

— Ritkán van alkalmam honfitársakat üdvözölhetni, — mondá. — Valódi öröm tehát reám nézve, uraim, önöket itt láthatni és teljesen a rendelkezésükre bocsátom magamat.

— Nagy köszönettel fogunk önnek tartozni, — viszonzá Antifer mester, — mert ön nagy hasznunkra lehet az által, hogy fölvilágositásokat nyujt az ország állapota felől.

— Egyszerű kéjutazás forog kérdésben?

— Igen és nem... Bard úr. Mind a hárman tengerészek vagyunk. Az unokaöcsém kapitány a kereskedelmi tengerészetnél; Trégomain Gildas a *Charmante Amélie* egykori parancsnoka...

És ezuttal a «parancsnok»-ká előléptetett Trégomain Gildas rendkívüli megelégedésére Antifer mester úgy beszélt a dereglyésről, mintha az legalább is fregatt vagy hadihajó lett volna.

— Én pedig vitorlamester voltam kereskedelmi hajókon. Egy előkelő saint-malói czég megbizott bennünket, hogy irodát és ügynökséget alapitsunk akár Mascateban, akár az Omanvagy a persa öböl valamelyik kikötőjében.

— Uram, — viszonzá Bard József, a ki nagyon hajlandó volt közvetitő lenni oly üzletnél, a mely neki is jövedelmezett, — én csupán helyeselhetem az önök tervét és fölajánlom a szolgálatomat, hogy azt meg is valósithassák.

— Ez esetben, — mondá Juhel, — azt kell öntől kérdeznünk, vajjon czélszerű volna-e itt Mascateban, vagy pedig a partvidék valamely másik városában kereskedelmi irodát nyitnunk?...

— Minden esetre Mascateban, — felelé az ügynök. — E kikötő fontossága naponkint növekszik azon összeköttetések következtében, a melyek közte és Persia, India, a Maurice- és Réunion-szigetek, Zanzibar és az afrikai partok közt léteznek.

— És melyek a kiviteli áruczikkek? — kérdé Trégomain Gildas.

— Datolya, apró szőlő, kén, hal, arábiai mézga, békateknő, rhinoceros-szarvak, olaj, kokuszdió, köles, kávé és czukros befőttek.

— Czukros befőttek?... ismétlé a «dereg-

— A banianok az ország leggazdagabb kereskedői és pénzemberei; hatalmas emberek, a kik, meg kell vallanom, nem jó szemmel néznék az idegeneket...

Juhel e választ arra használta föl, hogy más térre vigye át a társalgást.

Mascate épen a keleti hosszúság 59-ik foka és 20-ik percze és az északi szélesség 23-ik foka és 38-ik percze alatt fekszik. A kezeikben levő adatok értelmében a sziget fekvését e városon túl kell keresniök. Fődolog volt tehát Mascatet elhagyni azon ürügy alatt, hogy kedvező helyet találjanak az állitólagos kereskedelmi ügynökség fölállitására. Ennélfogva Juhel, miután megjegyezte volna, hogy czélszerűnek tartaná a Mascateban való megtelepedésük előtt az ország egyéb városait is meglátogatni, megkérdezte, milyen városok léteznek még a partvidéken.

— Itt van mindenek előtt Oman, — felelé Bard József.

— Mascatetól éjszakra?

— Nem, délkeletre.

— És Mascatetől éjszakra... vagy éjszak-nyugatra?...

— Ott Rostak a legjelentékenyebb város.

— Az öböl partján fekszik?

— Nem, az ország belsejében.

— És milyen város fekszik az öböl partján?

— Szohar.

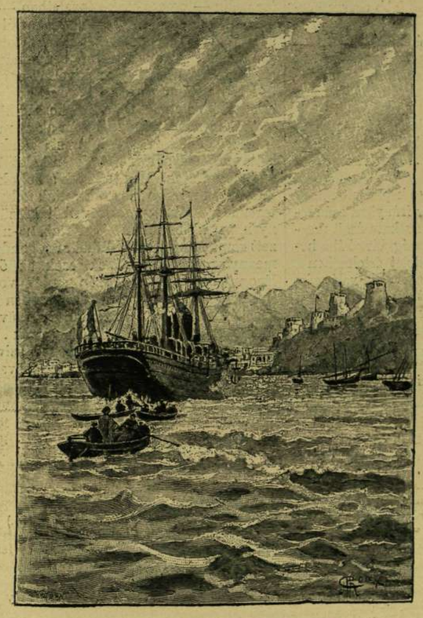

Az Oxus irányát Mascate felé vette.

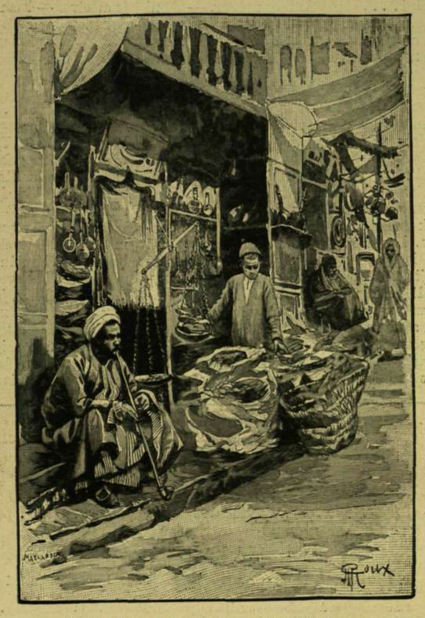

A boltokban mindenféle árúk voltak fölhalmozva.

— Milyen messze van innét?

— Körülbelül kétszáz kilométernyire?

Juhel egy oldalpillantása megérttette a nagybátyjával e válasz fontosságát.

— Kereskedelmi város ez a Szohar?

— Nagy mértékben. Az Imam is ott lakik néha, ha épen úgy tartja kedve ő fenségének...

— Ő fenségének! — ismétlé Trégomain Gildas.

És ez a jelző szemmel láthatólag igen kellemesen csiklandozta a «dereglyés» füleit. Lehet, hogy a fönséges czim csupán a török szultánt illeti meg, de Bard József ildomosnak látta alkalmazni az Imamra is és tovább folytatá:

— És miután ő fensége jelenleg Mascateban van, miután önök kiválasztották volna a kereskedelmi ügynökségük föllállitására alkalmas helyet, szükséges lesz fölhatalmazásért folyamodni...

— A melyet ő fönsége, remélem, nem fog megtagadni! — szólt közbe Antifer mester büszke hangnyomattal.

— Nem, — felelé az ügynök, — sőt sietni fog azt önöknek megadni... készpénz fizetés fejében.

Antifer mester egy taglejtése az jelentette, hogy kész királyilag fizetni a fölhatalmazásért.

— Hogyan jut el az ember Szoharba? — kérdé Juhel.

— Karavánnal.

— Karavánnal?... kérdé a «dereglyés» kissé nyugtalanul.

— Igen, — viszonzá Bard József, — mert ebben az országban még nincsenek vasutak, lóvonatok, sőt gyorskocsik se. Az utazás szekereken vagy öszvéreken történik... kivévén, ha valaki gyalogolni akar...

— Ezek a karaván kétségkivül csak hosszú időközökben indulnak?... kérdé Juhel.

— Bocsánat, uram, — mondá az ügynök. — A forgalom Mascate és Szohar közt nagyon élénk és épen holnap...

— Holnap? — kiáltá Antifer mester. — Nagyon jól van! Holnap el fogunk karaványozni.

Vajjon örült-e Trégomain Gildas ezen az «elkaravánozás»-ra való kilátáson? A ki látta, mennyire elfintorította nyájas arczát, méltán kételkedhetett benne. De hát nem azért jött Mascateba, hogy ellenszegüljön Antifer mesternek és igy kénytelen volt tovább utazni e kissé kényelmetlen körülmények közt is.

Mindazonáltal kötelességének tartotta megkérdezni, nem engedtetnék-e meg neki, egy megjegyzést koczkáztatni a Mascate és Szohar közti utazásra vonatkozólag.

— Rajta, dereglyés! — viszonzá Antifer mester.

— Nos hát, — mondá Trégomain Gildas, — mi mind a hárman tengerészek vagyunk, ugyebár? . . .

— Mind a hárman, — felelé Antifer mester, — mindazonáltal nem a nélkül, hogy egyet ne kacsintott volna a *Charmante Amélie* egykori tulajdonosára.

— Ennélfogva nem látom át, — folytatá a «dereglyés», — miért ne mennénk Szoharba a tengeren. Kétszáz kilométernyi út, egy jó, erős hajón, valódi gyerekjáték . . .

— Valóban . . . miért ne tennők meg? — mondá Antifer mester. — Gildasnak igaza van. Időt nyernénk vele és megkímélnénk magunkat a szárazföldi utazás fáradtságától.

— Kétségkívül, — viszonzá, Bard József, — és én lennék a legelső, a ki önöknek azt tanácsolnám, hogy tengeren utazzanak, ha ez nem járna némi veszélylyel.

— Milyen veszélylyel? — kérdé Juhel.

— Az Oman-öböl nem nagyon biztos, uraim, vagyis inkább nem kínálkozik a kívánatos biztonsággal. Bátor legénységgel ellátott kereskedelmi hajón talán nincs mitől félni . . .

— Félni? . . . kiáltá Antifer mester. — Félni szélvihartól . . . zivatartól . . .

— Nem . . . hanem a kalózoktól, a kik nem ritkán mutatkoznak az Ormuz-tengerszoros körül.

— Az ördögbe! — mondá Antifer mester.

Ha igazságosak akarunk iránta lenni, meg kell vallanunk, hogy a kalózoktól csakis a visszautazásra való tekintettel ijedt meg, mikor már a Kamilk pasa kincsei a birtokában lesznek.

Szóval az ügynök ezen megjegyzése következtében utasaink erősen el lévén tökélve, hogy nem a tengeri úton fognak visszatérni, szükségtelennek tartották ezt az utat választani az odautazásra. Karavánnal fogják megtenni az utat mind a két izben, minthogy ez teljes biztonságot nyujtott. Trégomain Gildas ennélfogva kénytelen volt belenyugodni, noha némi nyugtalanságot érzett magában az utazás módját illetőleg.

Ezzel a beszélgetés véget ért. A három franczia nagyon elégedett volt a franczia ügynökkel. Megigérték neki, hogy visszajövet meglátogatják őt, értesíteni fogják az utazásuk eredményéről és csakis az ő tanácsai szerint fognak eljárni. Sőt a ravasz Antifer még az is sejtetni engedte, hogy a kereskedelmi iroda jelentékeny jövedelmi forrásává lehet az ügynökségnek.

Mielőtt elváltak volna egymástól, Bard József még egyszer ajánlotta nekik, hogy mutattassák be magukat ő fönségének és késznek nyilatkozott kihallgatást kieszközölni nekik, mint kiváló állású külföldieknek.

Ezután a «kiváló állású külföldiek» visszatértek a szállodájukba.

E közben Ben Omar és Nazim ugyanazon szálloda egyik szobájában tanácskoztak egymással. Az olvasó bizvást elhiheti, hogy e tanácskozást Szauk számos gorombasággal és szitkozódással fűszerezte.

Az állitólagos közjegyző-segéd és a közjegyző megérkeztek ugyan Mascateba, de nem tudták, vajjon eljutottak-e már az utazásuk czélpontjához. Nem fog-e Antifer mester még ennél is tovább menni? Ennek az ügyetlen Ben Omarnak ezt tudnia kellett volna, mert hiszen a jogában is állt tudni és mégse tudott többet az ál-Nazimnál.

— Ez származik belőle, ha valaki az úton ostoba módon megbetegszik! — mondá Nazim ismételve. — Nem lett-e volna jobb egészségesnek maradnod?

A közjegyző maga is igy vélekedett, valamint abban is egyetértett Nazimmal, hogy czélszerű lett volna beszélgetni azzal az átkozott francziával, «kicsikarni a titkát . . . megtudni, hol van elrejtve a kincs . . .»

— Legyen nyugodt, excellencziád, — mondá Ben Omar. — Még ma fogok beszélni Antifer úrral . . . és meg fogom tudni . . . csak ne kelljen ismét hajóra szállnunk . . .

Egyébiránt kérdés tárgyát se képezhette, hogy nem maradhatott titok, mily irányban szándékozik a Kamilk pasa örököse a kutatásait megindítani, a melyek őt az örökség birtokába helyezendik. Miután a végrendelet értelmében a végrendeleti végrehajtónak, a ki nem volt más, mint Ben Omar, jelen kellett lennie az örökség átvételénél, Antifer mester nem tagadhatja meg tőle a határozott választ. De ha majd egyszer a földfedezendő sziget kiadta a három kinceses hordót, hogyan fogja azt Szauk a jogos tulajdonosától a saját kezére keriteni? E kérdésre, melyet a közjegyző gyakrabban fölvetett, Szauk soha se felelt, azon egyszerű okból, mivel nem bírt rá felelni. Csak az az egy volt bizonyos, hogy semmiféle eszköztől se fog visszariadni, a melynek segélyével magához ragadhatja e vagyont, a melyet a sajátjának tekintett és a melyből őt Kamilk pasa egy idegen javára kitagadta. És épen ettől rettegett Ben Omar, a szelidlelkű és engesztelékeny közjegyző, nagyon jól tudván, hogy ő exczellenciája egy ember életével épen csak annyit törődik, mint egy tavalyi aszalt fügével. A fődolog minden esetre az volt, hogy lépten-nyomon kövessék a három franczia, egy pillanatra se téveszszék őket szem elől a kutatásaik során, jelen legyenek a kincs kiásásánál . . . és ennek megtörténte után a körülményekhez képest cselekedjenek.

Miután mindebben megállapodtak, ő exczellenczeája rettenes fenyegetésekkel ijesztgette Ben Omart, felelőssé tette őt mindenért, a mi történni fog, meghagyta neki, hogy lesse meg Antifert, mikor a szállodába visszaérkezik, aztán elment hazulról.

Antifer mester csak este érkezett haza, még pedig meglehetősen későn. Juhel és Trégomain Gildas Mascate utczáin kóboroltak, Antifer mester pedig — persze csak képzeletben — néhány száz kilométerrel messzebb, Szohartól keletre, az ő szigete környékén sétált. Fölösleges lett volna kérdezni tőle, milyen benyomást tett rá az Imam fővárosa, népesek voltak-e az utczák és látott-e valamely eredeti typust az arabokból, hindukból és persákból álló lakosság közt?

Antifer mester semmit sem akart megnézni. Ellenben Juhelt és a «dereglyést» élénken érdekelte minden, a mit e teljesen keleties jellegű városban láttak. Meg is álltak a boltok előtt, a melyekben mindenféle áruk voltak fölhalmozva: turbánok, övek, gyapotszövetből készült köpenyek, pamutkelmék és a «mertaban»-nak nevezett zománczos korsók. Juhel arra gondolt, hogy mennyire megtetszenének ezek az ő kedves Énogatejének. Milyen szép emlék volna egy ilyen korsó az oly alkalmatlan időben bekövetkezett utazásra. És azok a furcsa művű ékszerek, e művészi értékű csekélységek . . . nem fogadna-e el a jegyese ilyeneket szivesebben mint akárhányat a nagybácsi drágakövei közül?

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

FALUSI KÖNYVTÁR.

Számos képpel. Egy-egy füzet 50 kr.

Földmivelés.

A földmivelés alapelvei. Franczióból Viktor Rendu után közli Grubiczy J. (20.)
Gazdasági trágyaisme vagyis a trágyázás alapelvei. Irta Dr. Nyári F. (26.)
A termőföldről, annak mivelésérőlés javításáról. Irta Réti János. (30.)
A műtrágyázás vezérfonala. A trágyázást illető általános tudnivalókkal kezdők számára. Irta Szivós Béla. (44.)
A szántás és vetésről. Irta Réti János. (36.)

Haszonkertészet.

A házikertek berendezése és ápolása. Irta Báró Starnfeld Béla. (33.)
Ügyes Mari, a kis konyhakertésznő, vagyis alapos oktatás a zöldségtermesztésben. Metzger műve után magyaritá István bácsi. (2.)
A kis konyhakertész. Irta Pali bácsi. (43.)

Haszon-növények termelése.

A gazdasági és haszon-növények termelése, különös tekintettel magról való tenyésztésükre. Irta Dr. Nyáry Ferencz. (39.)
Kereskedelmi növények művelése. Nevezetesen az olajmagu-, fonalbeli-, festő- és egyéb gyáraknak való, stb. Irta Reischer. (4.)
Fontosabb ipar- és kereskedelmi növények. Irta Mika Ottokár. (42.)
A burgonya és czukorrépa termeléséről. Irta Réti János. (38.)
Dohánytermelés és kezelés kézikönyve. Irta dr. Nyáry F. (28.)
Gyógynövények gazdák használatára. Irta dr. Borsodi Miksa. (37.)
A komló-termelés és kezelés kézikönyve. Irta dr. Nyáry Fer. (29.)
Takarmány-növények ismertetése és tenyésztése, rétmivelési és takarmányozási naptárral. Irta dr. Farkas Mihály. (3.)

Gyümölcstermelés.

A kis gyümölcstermelő. Irta Pali bácsi. (40.)
A gyümölcsfatenyésztés cserép- és faedényekben. Irta Kodolányi A. (23.)
A bogyár gyümölcs tenyésztése. Irta dr. Farkas Mihály. (8.)
A dinnye-tenyésztés foglalatja és a legjelesebb honi és külföldi csemegefajok ismertetése. Irta dr. Farkas Mihály. (9.)

Szőlőmivelés. Borászat.

A szőlőmivelés kátéja. Irta Perlaky Mihály. (13.)
Borászati vagyis **pinczegazdászati káté.** Irta Perlaky Mihály. (14.)
Az előrehaladt borkezelés. Irta Gyürky Antal. (35.)

Állattenyésztés.

Állatorvosi jó tanácsok. I. könyv: **Az állat és élete.** Irta Dely Mátyás. (19.)
— II. könyv. **A beteg-állat-gyógytan, szülészet és hullavizsgálat.** Irta Dely Mátyás. (24.)
— III. könyv. **Gyakorlati és elméleti sertéstenyésztés.** Saját tapasztalása nyomán. Irta Dely Mátyás. (6.)
— IV. könyv: **A beteg sertés orvoslása.** Irta Dely Mátyás. (21.)
A szarvasmarha-tenyésztés. Irta Kégly Sándor. (10.)
A lótenyésztés. Irta Kodolányi Antal. (18.)
Juhtenyésztés és gyapjuisme, a juhbetegségek ismeretével és gyógyitásmódjával. Irta Reischer Endre. (5.)
A tengeri nyulak tenyésztése. Irta Grubiczy Géza. (17.)
Apró majorság vagyis: **a baromfitenyésztés foglalatja.** Irta dr. Farkas M. (7.)

Méhészet, selyemtenyésztés.

Magyar méhészkönyv. Irta dr. Farkas M. (1.)
Eperfa- és selyemhernyó-tenyésztés. Irta Áron Ede. (11.)

Hasznos és kártékony állatok.

A gazda, kertész és erdész leghasznosabb barátai az állatok között. Irták Sporzon Pál és Ébner Sándor. (25.)
A mező- és kertgazdaságra káros rovarok ismertetése és azok irtásmódja. Irta Dr. Nyáry Ferencz. (22.)
Növénybetegségek. Irta dr. Szaniszló Albert. (31.)

Gazdálkodás.

Népszerű és a **gazdaság minden ágaira vonatkozó mezei gazda naptára** az uradalmi tisztek számára. Összeállitotta Ring Adorján. (16.)
A phylloxera, a kolorádóbogár és a **vértetü.** Irta dr. Szaniszló A. (32.)
Miként emelhetjük gazdaságunk jövedelmét? Irta Réti János. (15.)
A szarvasmarha haszonvétele. Irta Kégly Sándor. (12.)
A gyümölcs értékesitése. Irta Gyürky Antal. (34.)
Gazdasági számvitel kisebb birtokosok számára. Irta Kodolányi Antal (27.)
A száraz épitészet elemei. Irta Mika Károly. (41.)

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

HIMMEL VILMA TÖRTÉNETE.

Irta ZÖLDI MÁRTON.

(Vége.)

Fehér muszlin-függönyöket hozatott az ablakokra.

Ez kitünő háttér lesz az én fekete öltözetemhez. A fődolog, hogy a csekélységekről ne feledkezzünk meg, a nagyobbakra úgyis kénytelenek vagyunk ügyelni.

Az ezredes pontosan megjelent. Szegény nagyon rekedt volt s erősen köhögött.

— Ah, nagyságos asszonyom, miesoda rémséges katharrus ez. Tulajdonkép nem is volna szabad női társaságban mutatkoznom.

Tényleg nagyon siralmasan nézett ki.

Vilma fejét kezébe hajtva, bágyadtan tekintett reá. Kezdődött a jutalomjátéka.

— Ah! — mondá, mintha egy kínos sohajtást akarna elnyomni, — mi a testi fájdalom a lelki gyötrődéshez képest? A kinek szive soha nem szenvedett, az ne beszéljen előttem fájdalomról.

— Hogyan, ön talán szenved?

— Még kérdheti? Hát nem olvassa le arczomról?

— Az igazat megvallva, szemeim a huruttól most egyre nedvesek.

— Az enyéim is, de más okból.

— Hát mi baj van?

— Ne is kérdezze.

— De igen, tudni óhajtom.

— Legyen. Egy ily kipróbált barát részvéte talán enyhülést szerez. Oh, ezredes úr, a legszerencsétlenebb női teremtések egyike áll ön előtt.

Az ezredest e váratlan vallomás annyira meglepte, hogy észre sem vette, miszerint a szerencsétlen teremtés nem is áll, hanem ül. A feloldástól ismét köhögés lepte meg. Vilma művészi nyugalommal bevárta, míg korrektül kiköhögi magát, azután azzal a kérdéssel lepte meg a huruttól elgyötört hadfit:

— Volt-e már ön életében szerelmes?

— Igen, azaz hogy . . . többször is.

— Ah, az élet tavasza, a szerelem csak egyszer virágzik.

— No, ez az egyéntől függ.

— Én csak egy embert szerettem s szeretni fogom a sirig.

— S ki az?

— Ön ismeri, nagyon jól ismeri.

— Csak nem a fiam! — kiáltá az ezredes ijedten.

— Dehogy . . . Kálmán Béla.

Az ezredes önkénytelenül megtántorodott.

— És ő? — kérdé tágra nyilt szemekkel.

— Mit tudom én? Ki ismeri a katonaszív labirintjait? Ki tud az egyenruha hieroglifáiban olvasni? De tudjon meg mindent. Ezredes úr, ez az ember megigérte nekem, hogy feleségül vesz . . .

— És?

— És . . . vonakodik igéretét beváltani.

Az ezredes dühösen csörrentette meg kardját:

— Nohát majd beszélek én a fejével.

— Megteszi?

— Még kérdheti? Hát nem vagyok-e barátja?

— De az, igazlelkű, nemes barátom.

Az ezredes erős fenyegetések és köhögések között távozott.

Másnap korán reggel teljes díszben beállitott volt tisztiársához, ki roppantul csodálkozni látszott e látogatás fölött.

— Bravó, ezredes úr. Majd töltünk néhány vig napot.

— Először a kötelesség, azután a vigalom, — kezdé az ezredes komor ünnepiességgel.

Aztán puhatolódzni kezdett, hogy mint vélekedik Kálmán a házasság felől általában.

— Tudja az isten, még nagyon fiatalnak érzem magamat.

— S mindazonáltal már tett házassági igéreteket.

— Mondjuk, hogy igen. A nők szeretik az effélét. S ha az ember megteszi a kedvükért, hát komolyan veszik. Ez nagy gyöngeség részükről.

Az ezredes egy ideig győzte a flegmával, de aztán dühös lett. Kegyetlenül vagdosta egykori tiszttársa fejéhez azokat az etikai törvényeket, a melyeket persze ő maga soha sem respektált.

— A férfi legyen férfi. Különösen áll ez a katonára nézve.

— De hisz már czivil vagyok.

— A kardbojt egész életre kötelez.

Kálmán Béla lassankint megadta magát.

— Ne felejtse, hogy gazdag, szép, kellemes.

— Igaz, igaz, de Bécsben annyit beszéltek róla és önről . . .

— Hallgasson, szerencsétlen! Minden szava egy-egy istenkáromlás. Csak egy nőnek udvaroltam, ki végig szent maradt előttem és az ő volt.

Persze azt nem tette hozzá, hogy ez nem rajta múlt.

— Higyje meg, hogy boldog lesz vele. Hápszi! Látja, tüsszentettem, tehát igaz.

Hamarjában elfelejtette, hogy abban a félórában az már a hatvanadik tüsszentés volt.

De Kálmán elfogadta a tüsszentést kapaczitácziónak. Engedett.

Félóra mulva az ezredes megkérte Vilma kezét a kapitány nevében.

Igent mondtak. A derék úr boldogan távozott. Érezte, hogy őseihez méltóan, lovagiasan járt el. Főkötő alá hozta a hölgyet, kit önkénytelenül bár, de kompromittált.

*

Mikor az első fiut a volt huszártiszt először szorongotta ügyetlen kezeivel, a szép asszony mosolyogva igy szólt hozzá:

— Úgy látszik, nem nagyon bánta meg a kapitány, hogy az ezredes parancsának engedelmeskedett.

— Ah, — mondá a volt huszártiszt, — nincs is szebb dolog, mint a fölebbvalónak engedelmeskedni!

Hogy kit értett a fölebbvaló alatt, azt boldogságtól ragyogó szeme árulta el.

ANTIFER MESTER
CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Fordította Huszár Imre.

(Folytatás.)

Trégomain Gildas is épen igy gondolkodott és igy szólt fiatal barátjához:

— Ezt a nyakéket megvásároljuk a kicsike számára, és a visszaérkezésünk után át fogod neki adni.

— A visszaérkezésünk után! — viszonzá Juhel sóhajtva.

— Ezt a csinos gyürüt és . . . mit mondok, egy gyürüt . . . tizet . . . mindegyik újjára egyet.

— Mire gondolhat most az én szegény nogateom? — fohászkodék Juhel.

— Mire? Read, fiam, minden bizonynyal read, mindenütt és mindig.

— s száz meg száz mérföld választ el bennünket tőle! . . .

— Ah! — mondá Trégomain Gildas, — nem szabad elfeledünnk egy kócsöggel vásárolni a számára azokból a híres czukros befőttekből, a melyeket Bard József úr annyira magasztalt . . .

— De, — mondá Juhel, — talán tanácsos volna, hogy megizlelnők, mielőtt vásárolnánk belőlük.

— Nem! fiam, nem! — viszonzá Trégomain Gildas. — Azt akarom, hogy Énogate kóstolja meg legelőször.

— De hátha nem fognak ízleni neki . . .

— Fölségesen fognak ízleni, minthogy te hozod ily messze földről! . . .

— Milyen jól ismerte a derék édesvizi tengerész a fiatal leányok szivét, noha egynek se jutott eszébe se Saint-Malóban, se Saint-Servanban, se Dinardban, hogy Trégomainné asszonysággá legyen!

Juhel és Trégomain Gildas egy csöppet se sajnálták, hogy bejárták az Imam fővárosát, a melynek csinját és tisztaságát akárhány európai város megirigyelhetné — persze Saint-Malo kivételével, a melyet Antifer mester, mint szülővárosát, a világ legelső városai közé sorozott.

Juhel egyébiránt észrevehette, hogy a rendőrséget igen szigoruan kezelte a számos ügynök, a kik különben teljességgel nem voltak olyan tolakodók, mint Európa igen sok városának rendőrei. Csupán fölügyeltek a három idegenre és szemmel tartották őket mindenütt, hogy az Imam értesülve legyen minden lépésükről és lehetőleg a szándékaikról is.

Antifer mester ezt szerencsére nem vette észre, sőt nem is sejtette, különben méltó aggodalmak támadtak volna benne a kalandja szerencsés kimenetele iránt. Ő fönsége, a ki nagyon ügyelt a saját anyagi érdekeire, nem engedte volna meg, hogy száz milliót vigyenek el egy szigetről, a mely az Oman-öbölben fekszik. Enrópában az állam felerészt kiván a talált kinesekből, Ázsiában a fejedelem, ki maga az állam, nem habozik az egészet megtartani magának.

Nagyon ügyetlen és megfontolatlan kérdés volt az, a melyet Ben Omar czélszerűnek vélt intézni, mikor az utóbbi visszatért a szállodába. A közjegyző csöndesen kinyitván a tengerész szobája ajtaját, a legbehízelgőbb hangján így szólt:

— Szabad-e tudnom? . . .

— Mit?

— Szabad-e tudnom, Antifer úr, merre fogunk menni?

— Az első utczán végig jobbra, aztán a másodikon balra, mindig egyenes irányban.

És ezzel Antifer mester hevesen becsapta az ajtaját.

XIII. FEJEZET.

A melyben Trégomain Gildas dereglyés elég szerencsésen utazik a «sivatag hajóján».

Másnap, márczius 23-án, egy karaván hagyta el az Imam fővárosát a tengerpart mellett elvonuló úton.

Valóságos karaván volt ez, a milyent a «dereglyés» soha se látott az Ille-et-Vilaine megye lapályain. Ezt meg is vallotta Juhelnek, a ki egy csöppet se csodálkozott rajta. A karaván mintegy száz arabból és hinduból és körülbelül ugyanennyi teherhordó állatból állt. Ily számszerinti erő mellett az utazás veszélyei elenyésztek. Nem kellett félni a szárazföldi kalózok támadásától, a kik egyébiránt kevésbbé veszélyesek a tengeri kalózoknál.

A benszülöttek közt volt kettő vagy három ama banianok, vagyis előkelő pénzemberek és kereskedők közül, a kikről a franczia ügynök beszélt, a kik azonban minden különösebb föltünés vagy fényűzés nélkül utaztak, nem lévén gondjuk egyébre, mint üzleteikre, a melyek őket Szoharba szólították.

A külföldi elemet a három franczia: Antifer mester, Juhel és Trégomain Gildas és a két egyiptomi: Nazim és Ben Omar képviselte.

Ezen utóbbiak őrizkedtek volna elszalasztani a karaván elindulását. Megtudván, hogy Antifer mester — a ki egyébiránt nem is csinált titkot belőle — másnap el fog utazni, előkészületeiket ehhez képest rendezték be. Magától értetik, hogy Antifer mester egy csöppet se törődött a közjegyzővel és a segédével. Eltökélt szándéka volt úgy tettetni magát, mintha nem is ismerné őket. Mikor megpillantotta a két egyiptomit a karaván közepette, még csak köszöntésre sem méltatta és oly fenyegető arczot vágott, hogy Trégomain Gildas feléjük se merte fordítani a fejét.

Az utasok és a málhák szállítására háromféle állat állt rendelkezésre: tevék, öszvérek és szamarak. Akármily jármű használatáról szó se lehetett, ha mindjárt a legkezdetlegesebb szerkezetű lett is volna. Hogyan is járhatott volna szekér e minden kerékvágást nélkülöző, rögös és sok helyt posványos, mocsaras talajon. Mindenki a saját tetszése szerint választotta ki a paripáját.

A nagybátya és az unokaöcs két középmagasságú, izmos és serény öszvéren ült. E megbízható és a karaván járásmódjához szokott állatokat Mascateban bérelték ki zsidó kupeczektől, a kik nagyon jól értik az üzletüket, — persze jó drágán. De hát miért is fukarkodott volna Antifer mester egy pár száz frank kedvéért? Azonban Trégomain Gildas alá semmi áron se tudtak olyan öszvért találni, a melynek ereje arányban állt volna e derék ember sulyával. Az öszvérfaj egyetlen képviselője se lett volna képes kétszáz kilométernyi távolságra czipelni ezt az emberhústömeget. Szükséges volt ennélfogva erőteljesebb állatot bérelni a *Charmante Amélie* egykori tulajdonosa alá.

— Tudod-e, dereglyés, hogy te sok alkalmatlanságot szerzesz nekünk? — mond udvariasan Antifer mester, miután hazaküldte volna az egymás után kipróbált öszvéreket.

— Nem tehetek róla, barátom! . . . Nem kellett volna engem kényszeritened, hogy elkisérjelek titeket... Hagyj engem hátra Mascateban, majd itt bevárlak . . .

— Soha!

— De csak nem szállíttathatom el magamat több darabban . . .

— Trégomain úr, — kérdé Juhel, — nem volna önnek ellenvetése a teveháton való utazás ellen?

— Nekem nincs, fiam, hacsak a tevének nincs ellenvetése az ellen, hogy a hátára üljek.

— Ez jó gondolat! — kiáltá Antifer mester. — A dereglyés nagyon kényelmesen fog ülni a teve hátán . . .

— A melyet méltán neveznek a «sivatag hajójának», — vágott közbe Juhel.

— Ám legyen! utazzunk hát a «sivatag hajóján», — viszonzá az engesztelékeny Trégomain.

Így történt, hogy Antifer mester barátja márczius 23-án, hajnalban elhelyezkedett a kérődzők egyik óriási példányának a hátán, a két púp közt.

— Az első utczán végig jobbra, aztán a másodikon balra, mindig egyenes irányban.

A lovaglás e módja nem is volt a kedve ellenére. Más ember az ő helyén talán büszke is lett volna. Trégomainban is fölébredt talán ez a büszke érzés, de nem mutatta külsőleg és összes figyelmét csakis a hajója ügyes kormányzására forditotta. Persze, mikor a karaván kissé gyorsabban haladt, a teve is meglehetősen megzötyögtette a rajta ülőt, de Trégomain Gildas oly húsos alapokkal rendelkezett, a melyek a lökéseket tetemesen enyhitették.

Szauk legtöbbnyire a karaván leghátulján maradt és gyakorlott lovas módjára ült az öszvéren. Mellette vagy legalább is teljes erejéből igyekezvén, hogy mellette maradhasson, Ben Omar nyargalt kis szamarán; a lábai csaknem a földig értek, a minek következtében az esetleges lebukás veszélye enyhült volna. A közjegyzőt a világ minden kincseért se lehetett rábirni, hogy öszvérre üljön, mert nagyon magasról bukott volna le. Különben is az arab öszvérek igen élénk, tüzes, szeszélyes állatok és erős kéz kell a megfékezésükhöz.

A karaván mintegy ötven kilométernyi utat hagyott hátra naponkint és délben két órai pihenőt tartott. Utasaink tehát négy nap alatt megérkeznek Szoharba, ha valamely váratlan késedelem nem jön közbe.

Ez a négy nap végtelen hosszúnak látszott Antifer mester előtt, a kit folyton gyötört az ő szigetének a rögeszméje. Pedig már oly közel volt a kalandos utazás végéhez! . . . Még pár nap és a czélnál lesz! . . . De miért érezte magát annál idegesebbnek, annál nyugtalanabbnak, minél inkább közeledett a döntő pillanat. Az utitársai egy szót se birtak belőle kicsikarni és kénytelenek voltak az egymással való beszélgetésre szorítkozni.

A «dereglyes» a kérődző állat két púpja közt himbálva magát, leszólt fiatal barátjához:

— Juhel, magunk közt maradt szó legyen, hiszesz te a Kamilk pasa kincseiben?

— Hm, — felelé Juhel, — a dolog nagyon meseszerűnek látszik előttem.

— Juhel . . . hátha az a sziget nem is létezik.

— És föltéve, hogy a sziget létezik, Trégomain úr, hátha a kincs nem létezik? . . . A nagybátyám ez esetben kénytelen volna úgy tenni, mint az egyszeri marseillei kapitány, a ki elindult Bourbonba és Bourbont nem találván, visszatért Marseillebe.

— Ez borzasztó csapás volna, Juhel és én a fölött tünődöm, hogy az elmém képes volna-e elviselni?

Képzelhető, hogy Trégomain Gildas és fiatal barátja őrizkedtek e hipothézisek fölött vitatkozni Antifer mester jelenlétében. Mire való is lett volna? Semmi se lenne képes megingatni e makacs ember meggyőződését. Soha se jutna eszébe kételkedni a fölött, hogy a gyémántok és egyéb roppant értékű drágakövek ott vannak, hol azokat Kamilk pasa azokat elásatta a szigeten, a melynek fekvését ezen elbeszélés hőse tüzetesen ismerte. Ő csupán bizonyos nehézségekre gondolt, a melyek a tervének szerencsés végrehajtását némileg hátráltathatják.

Maga az odautazás aránylag könnyű volt, és valószínűnek látszott, hogy akadálytalanul fog véghez menni. Mihelyt Szoharban lesznek, valamely hajót fognak bérelni és azonnal hozzá látnak a sziget fölfedezéséhez és a hordók kiásásához . . . Mindebben semmise volt, a mi oly elszánt embert, mint Antifer mester, csak legkevésbbé nyugtalaníthatott volna. Az is valószínűnek látszott, hogy a kincs átszállítása a szigettől Szoharig semmiféle nehézséggel se fog járni. De majd ha visszatérnek Mascateba, az aranynyal és drágakövekkel telt hordókat tevék hátára kell fölrakni, mint a málhákat szokták fölrakni, a melyeket a tengerpart mentén szállítanak tova . . . De hogyan rakják majd hajóra, a nélkül, hogy a vámőrök figyelmét fölkeltenék . . . a nélkül, hogy kénytelenek legyenek valamely mesés kiviteli vámot fizetni? . . Sőt ki tudja, vajjon az Imamnak nem kerekedik-e kedve a kincseket magának megtartani és kijelenteni, hogy ő a tulajdonosa mindennek, a mit valaki az ő területén talál? Mert Antifer mester a szigetét hiába nevezte az ő «saját szigetének», biz ez nem volt az övé. Kamilk pasa se hagyományozhatta neki, mert a sziget elvitázhatlanul a mascatei Imam területéhez tartozott!

Az átszállítás és hajórarakás nehézségeit nem is említve, ez már magában is elég ok volt a nyugtalankodásra. Milyen képtelen és félszeg gondolat is volt a gazdag egyiptomi pasától, hogy a kincseit az Oman-öböl egyik szigetén rejtette el. Nem létezik száz és ezer más sziget a tengereken, akár a Csöndes-tenger számtalan szigetesoportjainak közepette, a melyekre senki se ügyel föl, a melyeknek a tulajdonjogára senki sem tart igényt és a melyeken az örökös átvehette volna az örökséget, a nélkül, hogy legcsekélyebb gyanút ébresztene.

De hát a dolgok igy álltak és ezen nem lehetett változtatni. A sziget a földünk geologiai alakulása óta ott volt az Oman-öböl egy bizonyos pontján és ott fog maradni a világ végéig. Milyen kár, hogy nem lehetett elvontatni Saint-Malo elé. Ez a dolgot rendkívül egyszerűsitette volna.

Természetes tehát, hogy Antifer mestert nagy gondok gyötörték, a melyek a belső düh paroxismusaiban nyilvánultak. Ah! milyen kellemetlen volt ez az utitárs, a ki folyvást dörmögött, a kérdésekre nem felelt és mindig oldalt nyargalt az öszvérén, a melyet némelykor meg nem érdemlett korbácsütésekkel traktált... És valóban nem lehetett rosz néven venni a türelmes állattól, ha a lovasát egy erőteljes és heves mozdulattal úgy ledobta volna, hogy négy lépésnyire guruljon.

Juhel észrevette a nagybátyja nyugtalanságát, de nem merte őt háborgatni. Trégomain Gildas magas helyzetéből, a paripája púpjai közt szintén megértette, mivel gyötrődik a barátja elméje. Mind a kettőnek le kellett mondani a küzdelemről ezen erkölcsi megrázkódtatás ellen és csak egymásra neztek jelentőségteljes fejcsóválással.

Ezen első napi utazás nem volt nagyon fárasztó, noha ezen égöv alatt már magas hőmérséklet uralkodott. A déli Arábia égalja a ráktérítő határán nagyon kedvezőtlen az európaiak véralkatára nézve. A hegyek felől rendszerint forró szél fú és a tengeri szellő nem képes visszaszoritani. A Gebel-hegység lejtői nyugat felé emelkednek és a sziklái visszaverik a nap sugarait. A forró évadban az éjszakák fojtóan melegek és az alvás merő lehetetlenség.

Utasaink azért nem szenvedtek tulságosan, mert a karaván a partvidékkel szomszédos befásitott sikokon haladt végig. Mascate környéke nem oly kopár, mint a sivatag. A növényzet elég buján fejlődik itt. Az árnyék nem hiányzik a

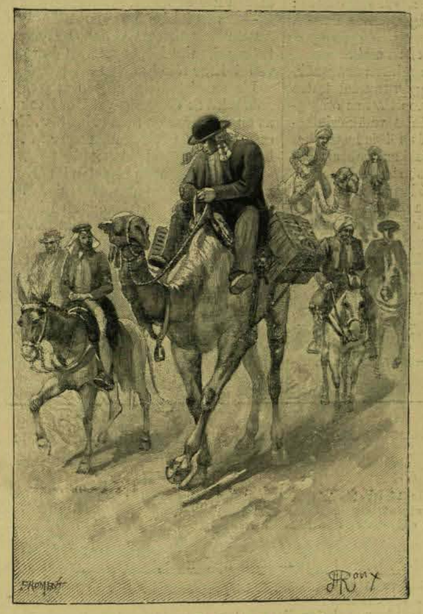

A «Charmante Amélie» se járt biztosabban.

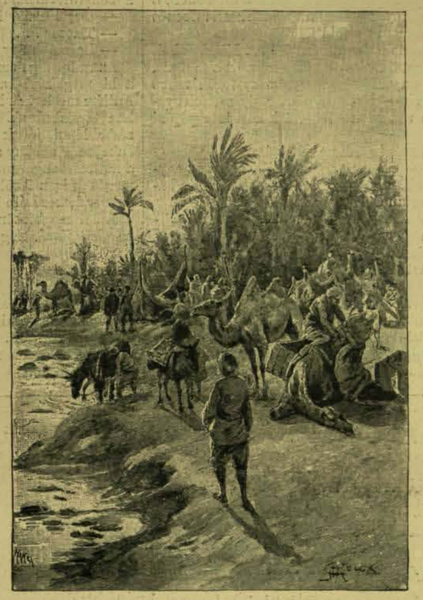

A karaván kevéssel napnyugta előtt tanyát ütött.

banán-erdőkben és azon mimozák közt, a melyek az arábiai mézgát termik.

Este tanyát ütöttek egy kis patak partján, a mely a nyugaton levő hegylánczi forrásaiból táplálkozik és az öbölbe szakad. Az állatokról leszedték a kötőféket és szabadon engedték őket legelni. A Trégomain tevéje letérdelt, mint egy vallásos mohamedánus az esti ima idején, és a «dereglyés» nyájasan megsimogatta a pofáját. A Ben Omar szamara hirtelen állt meg és nyilván úgy találta, hogy a lovasa nem száll le elég gyorsan a hátáról, mert hirtelen nagyot rugott, a mitől a közjegyző szerencsésen le is bukott és elterült a földön, arczával Mekka felé, mint egy igazhitű muzulmán, mikor imádkozik. Valószinű azonban, hogy inkább a szamarát szidta, mintsem hogy Allaht és az ő prófétáját magasztalta volna.

Az éjszaka minden baj nélkül mult el e tanyán, mely mintegy ötven kilométernyire van Mascatetól és a karaván rendes pihenőhelyéül szolgál.

Az utasok másnap hajnalban ismét elindultak Szohar felé.

Itt a táj már kopárabb. A láthatárig tágas lapályok terülnek el, a melyeken a homok kezdi helyettesiteni a füvet. A vidék *hasonlít* a Szaharához, az utóbbi összes kellemetlenségeivel, a víz és árnyék hiányával és az utazás fokozott fáradalmaival. Az arabokra nézve, a kik a karavánozást megszokták, ez az utazás egész mindennapi dolog, még a nyár derekán, a legtikkasztóbb hőmérsékletben is. De hogyan fogják kiállni az európaiak e megpróbáltatásokat?

Siessünk megnyugtatni az olvasót: ők is minden baj nélkül eltürték, a «dereglyést» is ideértve, a ki pár héttel később a térítői égöv napjának a tüzétől minden bizonynyal elolvadt volna. A tevéje szabályos járásától és kissé ruganyos lépéseitől ringatva, boldogan szunyokált a két púp közt. Kényelmes ülőhelyén szilárdul megtámaszkodhatott és annyira az állat kiegészitő részének látszott, hogy lebukásától félni se lehetett. Ezenfölül csakhamar észrevette, hogy az értelmes teve jobban ismeri az út nehézségeit, mint ő maga, ennélfogva nem is iparkodott többé az állatot kormányozni. A *Charmante Amélie* se járt biztosabban, mikor lovak vontatták föl-felé a Ranceon.

Az ifju és erőteljes Juhel folyvást Saint-Malóra és arra a házra gondolt, a hol a bájos Énogate várt reá... Eszébe se jutott az a hires herczegnő, a kit Antifer mester neki szánt. Soha se fog mást nőül venni, mint az unokatestvérét!

Létezhetik-e a világon akár királyi vérből származott herczegkisasszony is, a ki vele kiállná a versenyt? Nem, és a nagybácsi milliói se fognak változtatni ezen a dolgon, föltéve, hogy azok a milliók csakugyan léteznek és nem fognak megvalósithatlan *ezeregy éjszakai* álomnak bizonyulni. Mondanunk se kell, hogy Juhel irt a jegyesének, mihelyt Mascateban megérkeztek. De vajjon, mikor fog ez a levél az Énogate kezébe jutni? . . .

Antifer mester ma még gondteltebbnek látszott, mint egyébkor és másnap kétségkivül még komorabb lesz. Folyvást a három hordó elszállitása okozott neki igen élénk aggodalmakat és hozzá tehetjük, hogy nem ok nélkül.

Hát még mennyire nyugtalankodott volna, ha azt tudja, hogy magában a karaványban is folytonos és különös fölügyelet alatt állt.. Igen... volt az utasok közt egy körülbelül negyven éves és igen ravasz arczú benszülött, a ki ellen soha se támadt benne gyanu és a ki ennélfogva a közelébe is férközhetett.

Az Imam rendőrsége különös érdeklődéssel ügyelt föl a Suez és Mascate közt kéthetenkint közlekedő gőzös megérkezésére. Nemcsak, hogy mindenkinek bizonyos illetéket kell fizetni, a ki az ország területére lép, hanem ezen fölül az Imamban valódi keleties kiváncsiság támad minden európaival szemben, a ki a birtokait meglátogatja. Nagyon természetes, hogy tudni kivánja ideutazásuk czélját és azt is, vajjon az országban akarnak-e maradni vagy sem. Igy történt, hogy mikor Antifer mester és két társa kiszálltak a hajóból és miután elhelyezkedtek a szállodában, a rendőrfőnök sietett őket bölcs oltalmába venni.

Már pedig, a mint fönnebb megjegyeztük, a mascatei rendőrség kitünően van szervezve, nemcsak az utczák biztonságának, hanem az idegenek irányában gyakorolt fölügyeletnek a szempontjából is. Óvakodik okleveleik vagy egyéb e fajta okmányaik után kérdezősködni, a melyekkel a gazemberek és szélhámosok mindig el vannak látva, valamint őket kérdésekkel zaklatni, a melyekre a nélkül is kész náluk a felelet. Hánem nem tevészti őket szem előll és figyelemmel kiséri, fölügyel rájuk, oly tapintattal, tartózkodással és discrétióval, a mely a keletiek ügyességének legnagyobb becsületére válik.

Antifer mester is következésképen egy ügynök fölügyelete alatt állt, a kinek megbizatása volt, hogy kövesse őt mindenhová, a merre csak a hősünk menni fog. Ez a rendőr, a nélkül, hogy valaha kérdezné, végre *még is* meg fogja tudni,

eredhetett a Szoharba utazó banianokkal. Ezen utóbbiak, a kik előtt az ügynök egyénisége nem volt ismeretlen, nem csináltak előtte titkot e minőségéből. Szaukban azonnal gyanu támadt, hogy ez az ügynök azért van kiküldve, hogy Antifer mestert szemmel tartsa és ez neki is nem csekély nyugtalanságot okozott. Nem akarta ugyan, hogy a Kamilk pasa öröksége egy franczia tengerész kezébe kerüljön, de azt sem akarta, hogy az Imam tegye rá a kezét. Meg kell jegyeznünk egyébiránt, hogy a rendőrügynök legkevésbbé se gyanakodott a két egyiptomira, miután nem is képzelhette, hogy az ő czéljuk ugyanazonos az európaiakéval. Mascateban gyakran szoktak megjelenni egyiptomiak. Ezekre tehát nem is gyanakodtak, a mi azt bizonyítja, hogy a rendőrség nem tökéletes — még az Imam ő fönsége országában sem.

A karaván, a déli pihenő által félbeszakított fárasztó nap után, kevéssel napnyugta előtt tanyát ütött.

Itt, egy félig kiszáradt tavacska mellett, a vidék egyik nevezetessége volt látható: egy fa, a mely alatt az egész karaván letelepedhetett és a melyek árnyékát nagyon meg tudták volna utasaink becsülni délben. A nap sugarai nem lettek volna képesek áthatolni ezeken a lombokon, a melyek mennyezet módjára terültek szét tizenöt lábnyi magasban a föld fölött.

— Soha se láttam ilyen fát! . . . kiáltá Juhel, a kinek az öszvére magától megállt a fa alatt.

— És én valószinüleg soha se fogok többé ilyent látni, — viszonzá a «dereglyés», fölegyenesedvén a térdeire lebocsátkozott teve púpjai közt.

— Mit szól hozzá, nagybátyám.

A nagybácsi semmit se szólt, abból az egyszerű okból, mivel észre se vette azt, a mi a barátja és az unokaöcscse bámulatát fölkeltette.

— Úgy gondolom, — mondá Trégomain Gildas, — hogy a Bretagne egyik zugában, Saint-Pol-de-Léon községben van egy roppant szőlőtőke, a mely némi hírre vergődött . . .

— Úgy van, Trégomain úr, de azt nem lehet ezzel a fával összehasonlitani.

— Valóban nem! És akármilyen nagy legyen a Saint-Pol-de-Léon község híres szőlőtőkéje, a növényvilág ezen óriása mellett csak egyszerű bokrocskának látszanék.

Banán, vagy ha úgy tetszik, fügefa volt, roppant törzsének kerülete legalább száz lábra tehető. Ebből a törzsből két hatalmas főág emelkedett ki, a melyeknek ágai egymásba bonyolódtak és árnyékuk fél hektárnyi területet borított be. A fa koronája óriási napernyő volt a nap sugarai és óriási esernyő a záporok ellen, át nem bírt rajta hatolni sem az égi tűz, sem az égi viz.

Ha a «dereglyésnek» lett volna elég ideje — mert a türelme meglett volna hozzá, — minden bizonynyal megszámlálta volna a fa ágait. Nagyon fölizgatta a kiváncsiságát, hogy vajjon mennyi lehet?

És a kiváncsisága kielégitést is nyert, még pedig a következő módon.

Mialatt az alsó ágakat kezdte kifeszített karokkal és kinyujtott mutatóujjal számlálni, hol jobbra, hol balra fordulván, a következő szókat hallotta maga mögött:

— *Ten thousand.*

E két angol szót, a mely erősen idegen kiejtéssel volt mondva, a derék Trégomain nem értette meg, mivelhogy egy árva szót se tudott angolul.

De Juhel értette ezt a nyelvet és miután egy taglejtéssel megköszönte volna e fölvilágositást a benszülöttnek, igy szólt a «dereglyéshez»:

— Úgy látszik, hogy az ágak száma tizezer.

— Tizezer . . .

— Legalább úgy mondja ez az arab.

Az arab pedig nem volt más, mint az az ügynök, a ki megbizást kapott, hogy szemmel tartsa Antifer mestert és két társát, mialatt az országban tartózkodnak. Az alkalmat velük érintkezésbe lépni, jónak találta és föl is használta. Juhel még néhány szót váltott az arabbal, a ki a mascatei angol konzulság tolmácsának mondta magát és igen lekötelező módon a három európai rendelkezésére bocsátotta magát.

Juhel megköszönte az ajánlatot és közölte a nagybátyjával, nagyon szerencsés véletlennek tartván, hogy egy benszülött lesz a segitségükre Szoharban.

— Jól van . . . jól van, — viszonzá Antifer mester. — Intézd el a dolgot ezzel az emberrel és mondd meg neki, hogy nagylelkűen meg fogjuk őt jutalmazni . . .

— Csak legyen miből! — mormogá a hitetlen Trégomain.

Ha egyfelől Juhel örült e szerencsés találkozásnak, másfelől valószinű, hogy Szauk kevésbbé volt megelégedve. Méltán nyugtalaníthatta őt, hogy ez a rendőrügynök érintkezésbe lépett a francziákkal és föl is tette magában, hogy erősen szemmel fogja tartani az üzelmeit. Ha legalább Ben Omar ki tudta volna nyomozni, hova mennek és vajjon az utazás Szoharban véget ér-e, vagy még folytatása is lesz? . . . Vajjon a sziget az Omen-öbölben fekszik-e, vagy az Ormuz tengerszorosban, avagy épen a persa öbölben? . . . Vajjon az arabiai partok körül kell-e keresni, vagy a persa partok mentén, ama határ vidékén, a hol a persa sah birodalma a szultán államait érinti? . . . Hogyan fogják megindítani a kutatásokat és sokáig fognak-e tartani? . . . Vajjon Antifer mester Szoharban szándékozik-e hajóra kelni? . . . Miután Mascateból nem hajón indult el, e körülmény nem látszott arra mutatni, hogy a sziget az Ormuz tengerszoroson túl fekszik . . . Hacsak a szárazföldi utazást nem fogják folytatni Chardja és El-Kalif felé, talán Korenkig, a persa öböl végén?

E kegyetlen bizonytalanság, e tétova föltevések rendkívül fölingerelték Szaukot és a szerencsétlen közjegyzőnek kellett miattuk szenvedni.

— Az én hibám-e, — ismétlé folyvást, — ha Antifer úr makacsul vonakodik engem másnak tekinteni, mint idegennek, sőt észre sem akarja venni, hogy létezem.

Idegennek? Nem. Egyenesen egy tolakodónak, a kit az örökhagyó reá erőszakolt. Ah! ha az az egy százalék nem volna! . . . De ez az egy százalék sok gyötrelmet megér . . . De mikor lesz vége e gyötrelmeknek?

Másnap a karaván végtelen lapályokon, oázok nélküli sivatagon utazott végig. E napon és a következőn az utasok rendkívüli fáradalmakat álltak ki, főleg a hőség miatt. A «dereglyés» méltán azt hihette, hogy el fog olvadni, mint ama jéghegyek, a melyek a jegestengerből leusznak az alacsonyabb szélességi övek alá. Bizonynyal elvesztette specifikus sulyának egy ötödrészét, szemmel látható megelégedésére a tevéjének, a melyet óriási tömegével szinte összezuzott.

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

FALUSI KÖNYVTÁR.

Számos képpel. Egy-egy füzet 50 kr.

Földmivelés.

A földmivelés alapelvei. Franczióból Viktor Rendu után közli Grubiczy J. (20.)
Gazdasági trágyaisme vagyis a trágyázás alapelvei. Irta Dr. Nyári F. (26.)
A terméföldről, annak miveléséről és javitásáról. Irta Réti János. (30.)
A műtrágyázás vezérfonala. A trágyázást illető általános tudnivalókkal kezdők számára. Irta Szivós Béla. (44.)
A szántás és vetésről. Irta Réti János. (36.)

Haszonkertészet.

A házikertek berendezése és ápolása. Irta Báró Starnfeld Béla. (33.)
Ügyes Mari, a kis konyhakertésznő, vagyis alapos oktatás a zöldségtermesztésben. Metzger műve után magyaritá István bácsi. (2.)
A kis konyhakertész. Irta Pali bácsi. (43.)

Haszon-növények termelése.

A gazdasági és haszon-növények termelése, különös tekintettel magról való tenyésztésükre. Irta Dr. Nyáry Ferencz. (39.)
Kereskedelmi növények művelése. Nevezetesen az olajmagu-, fonalbeli-, festő- és egyéb gyáraknak való, stb. Irta Reischer. (4.)
Fontosabb ipar- és kereskedelmi növények. Irta Mika Ottokár. (42.)
A burgonya és ozukorrépa termeléséről. Irta Réti János. (38.)
Dohánytermelés és kezelés kézikönyve. Irta dr. Nyáry F. (28.)
Gyógynövények gazdák használatára. Irta dr. Borsodi Miksa. (37.)
A komló-termelés és kezelés kézikönyve. Irta dr. Nyáry Fer. (29.)
Takarmány-növények ismertetése és tenyésztése, rétmivelési és takarmányozási naptárral. Irta dr. Farkas Mihály. (3.)

Gyümölcstermelés.

A kis gyümölcstermelő. Irta Pali bácsi. (40.)
A gyümölcsfatenyésztés cserép- és faedényekben. Irta Kodolányi A. (23.)
A bogyár gyümölcs tenyésztése. Irta dr. Farkas Mihály. (8.)
A dinnye-tenyésztés foglalatja és a legjelesebb honi és külföldi csemegefajok ismertetése. Irta dr. Farkas Mihály. (9.)

Szőlőmivelés. Borászat.

A szőlőmivelés kátéja. Irta Perlaky Mihály. (13.)
Borászati vagyis **pinczegazdászati káté.** Irta Perlaky Mihály. (14.)
Az előrehaladt borkezelés. Irta Gyürky Antal. (35.)

Állattenyésztés.

Állatorvosi jó tanácsok. I. könyv: **Az állat és élete.** Irta Dely Mátyás. (19.)
— II. könyv. **A beteg-állat-gyógytan, szülészet és hullavizsgálat.** Irta Dely Mátyás. (24.)
— III. könyv. **Gyakorlati és elméleti sertéstenyésztés.** Saját tapasztalása nyomán. Irta Dely Mátyás. (6.)
— IV. könyv: **A beteg sertés orvoslása.** Irta Dely Mátyás. (21.)
A szarvasmarha-tenyésztés. Irta Kégly Sándor. (10.)
A lótenyésztés. Irta Kodolányi Antal. (18.)
Juhtenyésztés és gyapjuisme, a juhbetegségek ismeretével és gyógyitásmódjával. Irta Reischer Endre. (5.)
A tengeri nyulak tenyésztése. Irta Grubiczy Géza. (17.)
Apró majorság vagyis: **a baromfitenyésztés foglalatja.** Irta dr Farkas M. (7.)

Méhészet, selyemtenyésztés.

Magyar méhészkönyv. Irta dr. Farkas M. (1.)
Eperfa- és selyemhernyó-tenyésztés. Irta Áron Ede. (11.)

Hasznos és kártékony állatok.

A gazda, kertész és erdész leghasznosabb barátai az állatok között. Irták Sporzon Pál és Ébner Sándor. (25.)
A mező- és kertgazdaságra káros rovarok ismertetése és azok irtásmódja. Irta Dr. Nyáry Ferencz. (22.)
Növénybetegségek. Irta dr. Szaniszló Albert. (31.)

Gazdálkodás.

Népszerű és a **gazdaság minden ágaira vonatkozó mezei gazda naptára** az uradalmi tisztek számára. Összeállitotta Ring Adorján. (16.)
A phylloxera, a kolorádóbogár és a **vértetü.** Irta dr. Szaniszló A. (32.)
Miként emelhetjük gazdaságunk jövedelmét? Irta Réti János. (15.)
A szarvasmarha haszonvétele. Irta Kégly Sándor. (12.)
A gyümölcs értékesitése. Irta Gyürky Antal. (34.)
Gazdasági számvitel kisebb birtokosok számára. Irta Kodolányi Antal (27.)
A száraz épitészet elemei. Irta Mika Károly. (41.)

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

EGY NEVEZETES PÁRBAJ.

Elbeszélés.

Irta **MAYNE W.**

A párisi kommün véres napjai után bekövetkezett zavarban a legkényesebb helyzet a franczia hadsereg tisztjeinek jutott. «Hogyan, — kiálták a fellázadt külvárosok lakói, — nem elég, hogy sorainkat a német golyók megtizedelték, most még tulajdon véreink is ellenünk fordulnak!»

Az ilyen és az ehhez hasonló nézeteket a Versaillesban alakult katonai törvényszék sommás ítéletei még inkább terjesztették s ha e pillanatban a kormány formájának kérdése szavazás alá bocsájtatik, kétséget nem szenved, hogy a köztársaság okvetlenül megbukott volna. Ámde mérvadó köztársasági körökben még a legdrasztikusabb eszközöktől sem riadtak vissza, hogy akár a császárság, akár pedig a Bourbon-Orleans-féle királypártiak győzelmét meghiusitsák.

A grenellei síkon napokon át folytatott tömeges kivégeztetések végre megritkitották azok sorát, a kik a most említett érvekkel a köztársaság ellen izgattak.

Ámde mindezek daczára a városban minduntalan oly jelenetek játszódtak le, melyek a helyzet veszélyes voltát jelezték. Ugyanis a seregnek azon tisztjei, kik a lefolyt nagy háboruban mindenütt jelen voltak s ennek folytán a kommün leveretésében részt alig vehettek, az úgynevezett versaillesi sereg tisztjeit azért nézték le, mivel ezek tulajdon véreik ellen harczoltak. Nem csoda tehát, ha ebből kifolyólag heves szóváltások és véres párbajok következtek, melyeket maguk az egyes hadtestparancsnokok sem tudtak megakadályozni.

Az X-ik vértesezred, mely tisztikarának nagyobb részét elvesztette Wörthnél és Gravelottenál, arról volt ismeretes, hogy III. Napoleon leköszönését még akkor sem tartotta érvényesnek, midőn a császár már Vilhelmshöhébe utazott.

— A hadifogságra jutott uralkodót a poroszok vették rá a leköszönésre, — mondák a tisztek, — mi IV. Napoleon császár katonái vagyunk, de csakis akkor, ha atyja annak rendje és módja szerint a Tuileriákból bocsájtja ki a lemondást tartalmazó proklamációt.

A poroszok kivonulása után az ezred szintén a versaillesi seregbe osztatván, a kommün elleni harczokban is vett részt. S.* százados alól még az utolsó napon két lovat lőttek ki a lázadók, ő maga pedig csak úgy menekült meg, hogy a támadókat, kik minden áron elevenen akarták megfogni, kardjával addig tartotta távol, míg emberei ki nem szabadították a veszélyes helyzetből. A kommün gyalogosainak élén egy fiatal, bajusztalan, alig húsz éves tiszt állott, ki folyton azt kiabálta: «ne lőjjetek, elevenen fogjátok meg».

— Ide, ha ember vagy, — ordítá az óriás termetü vértes-százados.

— Nem vagyok vívó-mester, — felelé nevetve a kis ember, — meg aztán az efféle ál-franciával, ki tulajdon vérei ellen harczol, nem verekszem!

— Mert gyáva, pimasz vagy, — veté vissza a vértestiszt.

— Tán még találkozunk valahol, kedves úr! — kiáltá a másik.

— Alig hiszem, mert addig téged régen fölkötnek vagy lebunkóznak.

Az ily módon folytatott párbeszédet a vértesek támadása szakította félbe, kik kapitányukat a mindinkább előrenyomuló lázadók körmeiből kiszabadították, mire ezek visszavonultak.

S.* százados a rend visszaállitása után hat heti szabadsággal Biarritzba utazott, hogy a hadjárat fáradalmait kiheverhesse. A máskor külföldi nevezetességek és divathölgyek által látogatott fürdőhelyen majdnem kizárólag sebeikből fellábadt tiszteket lehetett látni, kik későn kelve, napnyugta után szobáikba vonultak vissza. A fényes termek éjfélkor már kiürülvén, S.* százados arra határozta el magát, hogy az unalmas helyet legközelebb elhagyja. Szándékát megvalósitandó, másnap reggel az indóházba hajtatott, hogy a gyorsvonattal Plombièresba, esetleg más fürdőbe utazzon.

Lecourbesban sok ember várta a biarritzi gyorsvonatot, és S.* százados, nem csekély ámulatára, a tömegben ama gyalogtisztet ismerte fel, kivel a párisi fölkelés alkalmával oly furcsa körülmények közt találkozott. Eleinte útját akarta állni, de eszébe jutván, hogy ilyesmivel egy esetleg hátrányára váló botrányt idézne elő, szándékát nem hajtotta végre. A véletlen azonban úgy akarta, hogy ellenfele épen abba a kocsiba jusson, melyben ő maga Biarritz óta ült.

S.* százados polgári ruhát viselt, miért is a kommün volt tisztje nem ismert reá, azonban nem sokára farkasszemet néztek egymással.

— Jó napot, vitéz úr! — kezdé a kommunista.

— Kihez van szerencsém? — kérdé S.* százados. — Nevem S.* kapitány az X-ik vértesezredben.

— Szükségtelen, hogy magamat bemutassam, csupán azt jegyzem meg, hogy nem vagyok szökevény, hanem teljesen fölmentett szabad ember, kinek önnel egy kis leszámolása leend. Ezt csak azért tartottam szükségesnek fölemliteni, nehogy e részben valamiféle kételyei felmerülhessenek. Ha kivánja, a haditörvényszék fölmentő itéletét rendelkezésére bocsáthatom.

— Erre kiváncsi nem vagyok, de mielőtt a köztünk fenforgó ügy elintézésébe bocsátkoznék, állásomnál fogva tudnom kell, hogy tulajdonképen kivel van dolgom.

— Semmi vonakodás, százados úr, — veté közbe az idegen, — férfiak közt ilyesmiről szó sem lehet. Fegyveres kézzel állottunk szemben egymással, ez az egész. Ön az úgynevezett törvény és rend nevében harczolt tulajdon honfitársai ellen, én pedig más nézetben lévén, önnek felebbvalói ellen fogtam fegyvert. Ha ön azt hiszi, hogy csakis akkor adhat elégtételt, ha leszármazási táblámból kilétemet megtudja, részemről az ügyet a lovagiasság terén befejezettnek tekintem. Magától értetődik minden további lépés fentartásával.

— Hol találkozunk? — kérdé S.* kapitány.

— A hol tetszik.

— Én Plombièresbe utazom.

— Magam is oda készülök.

— Tehét Plombièresben. Tanuim pedig kit keressenek?

— Dulac Ödönt.

— Jó napot!

— Jó napot!

Ezzel aztán a két ellenfél helyét elfoglalva, úgy tett, mintha egymást soha sem látta volna. Ámde a lassú hangon folytatott párbeszédet egy ugyanazon kocsiban ülő úri ember végighallgatta. Külseje után itélve katonaviselt ember lehetett, mely föltevés utóbb helyesnek is bizonyult.

Egy közbeeső állomásnál S.* százados kiszállván, az idegen utána sietett.

— Bocsánat uram, — kezdé az idegen S.* úrhoz lépvén, — ön, a mint hallom, tiszt.

— S.* százados vagyok a X-ik vértesezredben.

— Nevem M. ezredes. Ön csakis tanuk nélkül adhat annak az egyénnek elégtételt.

— Miért?

— Ez nem tartozik ide. Az ügy elintézése után állitásom helyes voltát igazolni fogom, most pedig azt kivánom, hogy tanácsomat kövesse.

— Köszönöm a tanácsot ezredes úr, — felelé S.* százados.

Néhány óra mulva a vonat Plombièresbe érkezvén, Dulac Ödön és S.* százados abban állapodtak meg, hogy könnyebbség okáért ugyanazon egy szállodában fognak lakni.

S.* százados még az nap tudtára adta Dulac Ödönnek, hogy a párbajnak tanuk, illetőleg segédek nélkül kell megtörténnie, miután pedig a fegyver választása őt illeti, a kardot, — még pedig egyik vagy másik fél végkimerüléséig, — választja.

— Az ellen, hogy ön tanuk nélkül akar vívni, semmi kifogásom, de a fegyvert illetőleg ahhoz kell ragaszkodom, hogy kard helyett pisztolyra verekedjünk. Golyóváltás, míg egyikünk megsérül vagy esetleg . . .

— Elesik, — egészité ki S.* százados.

— Helyes, nagyon helyes. Ámde ki kell jelentenem, hogy nem vagyok közönséges lövő, a mennyiben az ostendei és monte-carlói galamblövészetek alkalmával négy izben én nyertem el az első dijakat. Ennélfogva mint mükedvelő czéllövész önnel ki nem állhatok.

— Se baj, kedves úr, én ugyan nem remekeltem Ostendeben vagy Monte-Carlóban, de ötven lépésnyi távolságban mindenkor eloltom az égő gyertyát.

— Akkor párbajunk nagyszerű látványt fog nyujtani.

— Miért ne élvezhetné azt két teljesen kézömbös tanu?

— Igaza van, Dulac úr.

— Tehát tanuk és nem segédek.

— Tanuk és nem segédek.

— A helyet közösen állapithatjuk meg. Távolság — mondjuk — ötven lépés, minden lövés után két lépés előre; lőni, mindenki tetszése szerint lőhet. Találkozás holnap reggel nyolcz órakor a Régence-kávéház előtt.

Ezek után Dulac és S.* kapitány tanuk után néztek, mi oly helyen, mint Plombières, hol naponta ezer idegen szokott megfordulni, nem volt valami nehéz dolog.

A mi másnap történt, azt csakis az egyik tanu előadása után mondhatjuk el. Ugyanis Dulac és S.* százados az első lövéseket véletlenül mellettük vagy fölöttük elröpülő fecskékre

tették és csakhamar kitünt, hogy mindketten remek lövők. Ha Dulac golyója véletlenül nem talált, a hibát S.* kapitány rögtön pótolta s a kis madár halva pottyant a földre. Midőn a felek alig tiz lépésnyire állottak egymástól, a tanuk egyike azt ajánlotta, hogy a két férfiu, ki bátorságának oly fényes jelét adá, most már szüntesse be a vérfagyasztó munkát.

— Hogy is ne! — veté közbe Dulac, — ez az úr oly roszúl lő, hogy szinte sajnálom . . .

— Tudja mit, Dulac úr, — kiáltá vissza S.* százados, — én golyómat az ön jobb fülébe fogom elhelyezni.

— Én is, — ordítá Dulac.

E pillanatban két lövés dördült el egyszerre s a két férfi megszünt élni. Dulac golyója csakugyan S.* fülébe furódott, kinek golyója ép ily helyen ölte meg Dulacot.

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

Az utazás hátralevő része alatt semmi nevezetesebb dolog se történt. Csupán azt kell megemlitenünk, hogy az arab, a kinek Szelik volt a neve, bővebben megismerkedett Juhellel, a miben az angol nyelv volt segitségükre, melyet mind a ketten beszéltek. De az olvasó nyugodt lehet, — a fiatal kapitány igen tartózkodó volt és semmit sem árult el a nagybátyja titkaiból. Az állitólagos tolmácsnak ugyanazt a mesét tálalta föl, a melyet már Mascateban föltálaltak a franczia ügynöknek.

Elhitte-e ezt Szelik? Juhelnek azt kellett gondolnia, hogy elhitte. Igaz, hogy a ravasz arab csak azért játszotta ezt a játékot, hogy annál többet tudhasson meg.

Márczius 27-én, ötödfél napi utazás után, a karaván megérkezett Szoharba.

XIV. FEJEZET.

A melyben Antifer mester, Trégomain Gildas és Juhel egy végtelenül hosszú napot töltenek Szoharban.

Szerencse, hogy a mi három európaink nem multság, hanem üzleti ügy miatt ment Szoharba. A város nem érdemli még, hogy ráirányozzuk a turisták figyelmét, a meglátogatása nem érdemli meg az odautazást. Eléggé tiszta utczák, nagyon is verőfényes terek, egy folyócska, a mely alig elégitheti ki nehány ezer lélekből álló lakosság szükségleteit, mikor a kánikulai hőség kiszárítja a torkokat, elszórtan épült házak, a melyek keleti divat szerint, csakis a belső udvarból nyerik a világosságot, egy jelentékenyebb, de styl nélküli és az arab épitészet finomságait nélkülöző nagyobb épület, a melylyel egyébiránt az Imam beéri, mikor két vagy három hetet tölt el országának éjszaki részén.

De bármily csekély fontossággal birjon is Szohar, mégis tény az, hogy csakugyan ott áll az Oman-öböl partján és létezésének legcsattanósabb bizonyitékául azt emlithetjük föl, hogy földrajzi fekvése a lehető legszabályosabban meg is van állapitva.

A város a keleti hosszúság 54-ik foka és 29-ik percze és az éjszaki szélesség 24-ik foka és 37-ik percze alatt fekszik.

A Kamilk pasa levelében kijelölt földrajzi fekvés szerint tehát a szigetet a partvidéktől negyven-ötven kilométernyire kellett keresni.

Szoharban nincs sok szálloda, sőt voltaképen csak egyetlenegy karaván-szerail-féle létezik, a melynek szobái, vagyis inkább fülkéi csupán egy fekvőhelylylyel vannak ellátva. Ide vezette Szelik, a szolgálatkész tolmács, Antifer mestert és két utitársát.

— Milyen szerencse, hogy ezzel az előzékeny arabbal megismerkedtünk! — mondá Trégomain Gildas. — Sajnos, hogy nem beszél francziául vagy nem érti legalább is a bretagnei tájszólamot.

Mindazonáltal Juhel és Szelik eléggé jól megértették egymást.

Az olvasó nem fog a fölött csodálkozni, hogy Juhel és a «dereglyés» rendkivül táradtak lévén, ezen a napon nem akartak egyébbel foglalatoskodni, mint egy jó vacsorával, a melyet tizenkét órai alvás követne. De nem volt ám oly könnyű dolog Antifer mestert megnyerni e különben igen okos tervnek. A szigetének közelsége mindinkább fölhevitette a sóvárgásait és hallani sem akart az idővesztegetésről . . . Azonnal szeretett volna hajót bérelni! . . . Pihenjen akkor, midőn csak egy lépést kell tennie — igaz, hogy tizenkét mérföldnyi hosszúságú lépést, — hogy rátehesse a lábát a világ azon zugára, a melyben Kamilk pasa elrejtette a kincseit.

Szóval igen heves jelenet fejlődött ki, a mely alatt kitünt, hogy a türelmetlenség, idegesség, sőt mondhatni beteges izgatottság milyen magas fokára jutott el Antifer mester. Végre Juhelnek sikerült őt lecsillapitani . . . Okvetlenül szükséges az elővigyázat : . . Ily nagy sietség gyanut ébresztheti a szohari rendőrségnél . . . A kincs nem fog elröpülni huszonnégy óra alatt . . .

— Csak ott legyen! — mondá magában Trégomain Gildas. — Az én szegény barátom megbolondulna, ha nem volna ott . . . vagy *már* nem volna ott!

És a derék «dereglyés» aggodalmai némileg igazoltaknak kezdtek látszani.

Megjegyezzük egyébiránt, hogy ha Antifer mestert reményeinek meghiusulása az elmezavar veszélyével fenyegette, ugyanezen csalódás oly hatást gyakorolhatott Szaukra is, a mely ugyan nem lett volna azonos az Antifer mesterre gyakorolt hatással, de nem kevésbbé rettenetes következményeket vonhatott maga után. Ben Omar alig kerülhetne ki bántatlanul az ál-Nazim dühének kitöréseiből. A türelmetlenség láza ép úgy gyötörte őt is, mint Antifer mestert és bizvást mondhatjuk, hogy az éjjel legalább két utas nem aludt a karaván-szerail fülkéiben. Az egyik csak a hajnalt várta, hogy egy hajót béreljen, a másik pedig húsz elszánt ficzkót akart fölbérelni, hogy megkisértse a kincs elrablását, mialatt a hajó Szoharba visszatér.

Végre a nevezetes márczius 28-ik napjának hajnala megvirradt.

Nagyon tanácsos volt a Szelik ajánlatát elfogadni. Természetesen Juhelre hárult a föladat megegyezni a szolgálatkész arabbal, a müvelet jó sikere érdekében.

Szelik, a kinek a gyanuja nőttön nőtt, a szerail udvarán töltötte az éjszakát.

Juhel némileg zavarban volt, hogyan kérje fel Szeliket a szolgálatra, a melyet tőle vártak. Három idegen, három európai, a kik tegnap érkeztek Szoharba, egy hajót siet bérelni . . persze csak kéjkirándulásra . . . hiszen egyéb ürügyet nem lehetett fölemliteni . . . sétakirándulásra, a mely legalább negyvennyolcz óráig fog tartani . . Nem fog-e ez a terv nagyon gyanusnak látszani? Igaz, hogy Juhel talán teljesen hiába töprenkedett a fölött, hogy mit tarthat ez az arab tolmács a tervéről.

Bármint legyen is, a dolgot nyélbe kellett ütni és Juhel, mihelyt Szelikkel találkozott, azonnal fölkérte őt, hogy szerezzen a számukra egy hajót, a mely kiállhatna pár napi utazást a tengeren.

— Önök talán át akarnak kelni az öbölön és kikötni a persa parton? — kérdé Szelik.

Juhelnek az jutott az eszébe, hogy ezt a kérdést kikerülje, egy eléggé természetes felelettel, a melynek el kell oszlatnia minden gyanut, még a szohari hatóságok részéről is.

— Nem . . . felelé, — csupán földrajzi kutatás a czélunk. Az öböl nevezetesebb szigeteinek a fekvését akarjuk megállapitani . . . Vannak ilyen szigetek Szohar közelében?

— Vannak . . . de nevezetesebb egy sincs, — viszonzá Szelik.

— Bármint legyen is, meg vagyunk bizva az öböl földabroszának ellenőrzésével, ha ugyan lehetséges.

— A mint tetszik.

Szelik nem kérdezősködött tovább. Az ifju kapitány válasza nagyon gyanusnak látszott előtte. Juhel másképen beszélt volna, ha sejtelme van arról, hogy a rendőrügynöknek tudomása van azon tervekről, a melyeket a franczia ügynöknek mondtak el, egy kereskedelmi iroda megnyitása iránt, az ország valamelyik tengerparti városában. Ez a kereskedelmi telepalapitás valóban nem egészen vágott össze a hydrographiai kutatásokkal az Oman-öböl éjszaki részén.

Ebből az következett, hogy a három franczia még komolyabb gyanuba keveredett és még szigorubb fölügyelet alá került.

Ez a kellemetlen bonyodalom nagyon kétségessé tehette a müvelet sikerét. Ha a kincset megtalálják, ő fenségének a rendőrsége kétségkivül azonnal értesülni fog róla. És ő fönsége, a ki ép oly lelkiismeretlen volt, mint mindenható, el fogja tétetni a láb alól Kamilk pasa általános örökösét, minden utólagos reklamáczió elkerülése végett.

Szelik vállalkozott megszerezni a földrajzi kutatásokhoz szükséges hajót és megigérte, hogy a hajó oly legénységgel lesz ellátva, a melynek hűségében teljesen meg lehet bízni. Az utasok három-négy napra való élelmi szereket fognak magukkal vinni. A napéjegyen körüli bizonytalan időben czélszerű gondoskodni a, ha nem is valószinű, de lehetséges késések eshetőségéről.

Juhel megköszönte az arab fáradozását és azt mondta neki, hogy gazdagon meg fogják őt jutalmazni. Szelik nagy örömmel látszott fogadni ezt az igéretet. Aztán igy szólt:

— Talán czélszerű volna, ha erre az útra én is elkisérném önöket. Minthogy az arab nyelvet nem ismerik, kellemetlenségeik lehetnének a hajótulajdonosokkal és a legénységgel,

— Igaza van, — mondá Juhel. — Lépjen a szolgálatunkba, Szoharban való tartózkodásunk egész idejére; ismétlem, hogy a fáradsága nem fog kárba veszni.

Ezzel elváltak; Juhel visszament a nagybátyjához, a ki a tengerparton sétált Trégomain barátjával és közölte vele a történteket. A «dereglyés» el volt ragadtatva, hogy kalauzul és tolmácsul mellékük szegődött az a fiatal arab, a kinek az arcza nem ok nélkül igen értelmesnek látszott előtte.

Antifer Péter Servan Mal egyszerű fejbólintással helyeselte az összes intézkedéseit és igy szólt:

— Hát a hajó?

— A tolmácsunk abban fáradozik, nagybátyám, hogy a hajót megszerezze és élelmi szerekkel ellássa.

— Az tartom, hogy egy vagy két óra alatt talán csak föl lehet szerelni egy hajót . . . Az ördögbe! hiszen nem akárjuk a világot körülhajózni . . .

— Nem barátom . . . de mégis időt kell engedni az embereknek a keresésre! . . . Kérlek, ne légy annyira türelmetlen . . .

— De ha nekem úgy tetszik! . . vágott vissza Antifer mester és a szemeinek villámait Trégomain Gildasra irányozta.

— Akkor hát légy türelmetlen, — viszonzá az érdemes «dereglyés», engedékenyen fejet hajtva.

E közben az idő eltelt és Juhel még semmiféle hirt se kapott Szelik felől. Elképzelhető, mennyire fokozódott az Antifer mester ingerültsége. Már arról beszélt, hogy a tengerbe dobja ezt az arabot, a ki egyszerűen lóvá tette az unokaöcscsét. Juhel hiába igyekezett őt védelmezni, a nagybátyja egyenesen gorombáskodott vele. Trégomain Gildasnak pedig, mikor a Szelik értelmiségéről kezdett beszélni, azt parancsolta, hogy fogja be a száját.

— A ti tolmácstok egy gazember, egy tolvaj, egy csaló, a ki iránt semmi bizodalmam sincs és a kinek nincs is egyéb czélja, mint hogy ellopja a pénzünket.

— Semmit sem adtam neki, nagybátyám.

— Épen ez a hiba! . . . Ha jókora előleget adtál volna neki . . .

— De hiszen ön azt mondja, hogy meg akar bennünket lopni?! . . .

— Az mindegy!

Trégomain és Juhel még csak meg sem kisérlették, belebocsátkozni ezen egymásnak ellentmondó eszmék zürzavarába. A fődolog volt visszatartóztatni Antifer mestert, megakadályozni valamely ostobaság vagy a legjobb esetben elővigyázatlanság elkövetését és rábirni oly viselkedésre, hogy legalább ne adjon okot a gyanura. Vajjon sikerülni fog-e ez oly emberrel, a ki semmiről sem akar hallani? . . . A kinek nincs más érve, mint az, hogy nem vesztegel-elég halászbárka a kikötőben? . . . Nem eléggé egyszerű dolog-e ezek közül egyet kiválasztani . . megegyezni a legénységgel . . . letelepedni a hajóban és elindulni éjszakkelet felé? . . .

— De hogyan egyezzünk meg ezekkel az emberekkel, — ismétlé Juhel, — mikor egy szót sem értünk arabul.

— És ezek az emberek egy szót sem értenek francziául, — tevé utána a «dereglyés».

— Hát miért nem értenek? — kiáltá Antifer mester, a düh tetőpontján.

— Hiszen ebben nincs igazuk . . . teljességgel nincs igazuk, — viszonzá Trégomain Gildas, a ki ezen engedmény által le akarta csöndesiteni a barátját.

— Mindennek te vagy az oka, Juhel.

— Nem, nagybátyám. Én megtettem minden lehetőt és a tolmácsunk nem késhetik sokáig . . . ki utóvégre is, ha önnek nincs bizalma hozzá, forduljon Ben Omarhoz és a segédéhez, a kik beszélnek arabul . . . Épen amott jönnek . . .

— Ezekhez? . . . soha! Már a nélkül is több az elégnél, hogy a nyomunkban járnak.

— Úgy látszik, mintha Ben Omar meg akarna bennünket szólitani, jegyzé meg Trégomain Gildas.

— No, csak próbálja meg hozzánk dörgölődzni, dereglyés, biztositlak, hogy belebuktatom a tengerbe, fejjel lefelé.

Szauk és a közjegyző csakugyan arrafelé tartottak. Mikor Antifer mester elhagyta a karaván-szerailt, siettek őt nyomon követni. Hiszen a kötelességükben állt, hogy ne téveszszék szem elől és joguk volt jelen lenni ott, a hol majd kibonyolódik ez a pénzügyi vállalkozás, a mely drámai fordulattal fenyegetőzött.

Szauk tényleg sürgette is Ben Omart, hogy interpellálja a rettenetes örököst. De a közjegyző, látván a hősünk dühöngését, nem igen ohajtott szembeszállni a valószinű erőszakosságokkal. Szauk szivesen leütötte volna a félénk közjegyzőt és talán sajnálta is, hogy a franczia nyelvben való járatlanságot színlelt és ez által lehetetlenné tette magának a közbelépést.

Juhel nagyon jól belátta, hogy a nagybátyja viselkedése a közjegyző irányában csak elronthatja a dolgokat. Még egyszer megkisérlette ezt vele megértetni. A mostani alkalmat jónak vélte, miután a közjegyző csak azért jöhetett ide, hogy vele beszéljen.

— Nagybátyám, — mondá Juhel, — önnek meg kell engem hallgatnia, ha mindjárt tizszer megharagszik is reám! Okoskodjunk tehát egyszer, miután ésszel fölruházott lények vagyunk.

— Az a kérdés, Juhel, hogy a mit te okoskodásnak nevezesz, nem feneketlen szamárság-e? De hát mondd meg, mit akarsz? . . .

— Azt akarom tudni, vajjon ön e pillanatban, mikor a czélhoz közel állunk, vonakodik-e meghallgatni Ben Omart? . .

— Vonakodni fogok mind halálig. Ez a tolvaj — Igen.

— Végre, nagybátyám, köteles ön eltürni a Ben Omar jelenlétét, az öbölben való kirándulása alatt?

— Igen.

— Hajlandó tehát megmondani neki, hogy készen álljon hajóra szállni velünk együtt?

— Nem! — felelé Antifer mester.

És ezt a «nem» szócskát oly harsogó hangon kiáltotta, hogy az szinte mint egy golyó találta a közjegyzőt.

— Látod, — mondá Trégomain Gildas, — te nem akarod megérteni az okos szót és azt roszúl teszed. Mire való a szél és a dagály ellen vitorlázni? Nem tehetsz okosabbat, mint követni a Juhel tanácsát. Bizonyára én ép oly kevéssé rokonszenvezek ezzel a Ben Omarral, mint te! . . . De miután el kell türnünk, hát nyugodjunk bele...

Ritkaság volt, hogy Trégomain Gildas ilyen hosszú monologot engedett meg magának és még nagyobb ritkaság, hogy a barátja ezt be is engedte fejezni. De milyen görcsösen szorongatta az ökleit és mennyire eltorzult az arcza e közben! A derék Trégomain talán azt is hitte, hogy végre sikerült meggyőznie e makacs embert!

— Elvégezted a mondókádat, dereglyés? . . . kérdé Antifer mester.

— El! — felelé Trégomain Gildas, diadalmas pillantást vetvén Juhelre.

— Te is Juhel?

— Én is nagybátyám.

— Nos hát, takarodjatok a pokolba mind a ketten! . . . Értekezzetek azzal a közjegyzővel, ha akartok . . . A mi engem illet, én csak azért fogok vele beszélni, hogy őt nyomorult tolvajnak nevezzem! . . És ezzel jó napot vagy jó éjszakát, a saját tetszésetek szerint!

És ezzel Antifer Péter olyan nagyot és czifrát káromkodott, hogy a kavics kiröpült a szájából, mint egy puskagolyó. Aztán a nélkül, hogy új kavicsot dugott volna a fogai közé, otthagyta utitársait a faképnél.

Mindazonáltal Juhel czélt ért. A nagybátyja, belátván, hogy nem tehet másképen, nem tiltotta meg neki, hogy a közjegyzőt értesitse a terveikről. És miután az utóbbi, a kit Szauk folyvást ösztökélt, bátrabban közeledett, mihelyt Antifer mestert elmenni látta, az értesités igen rövid időt vett igénybe.

— Uram, — mondá Ben Omar, mélyen meghajtva magát, hogy alázatos magatartásával mentegesse vakmerőségét, — uram, bocsásson meg, hogy bátorkodom . . .

— A dologra, uram! — mondá Juhel. — Mit kiván ön?

— Tudni óhajtom, hogy elértük-e utazásunk czélját?

— Körülbelül.

— Hol van a sziget, melyet keresünk?

— Mintegy ötven kilométernyire Szohartól, a sik tengeren.

— A sik tengeren! — kiáltá Ben Omar. — Tehát ismét tengerre kell szállnunk?

— Nyilván.

— És úgy látszik, hogy ez önre nézve nem kellemes! — mondá a dereglyés, megszánván a szegény embert, a ki azon a ponton volt, hogy leroskadjon, mintha már megint erőt vett volna rajta a tengeri betegség.

Szauk a legnagyobb közönyösséget színlelve nézett rájuk, mint a ki egy szót sem ért abból a nyelvből, a mit előtte beszélnek.

— Bátorság, — mondá Trégomain Gildas. — Két vagy három napi hajózáson hamar túlesünk. Azt hiszem, hogy ön idővel meg is szokja a tengert . . . Ha valakit Omarnak hivnak . . .

A közjegyző a fejét csóválta, miután a homlokáról letörülte volna a hideg verítéket. Aztán siralmas hangon kérdé Juheltől:

— És hol szándékoznak önök hajóra szállni, uram?

— Itt.

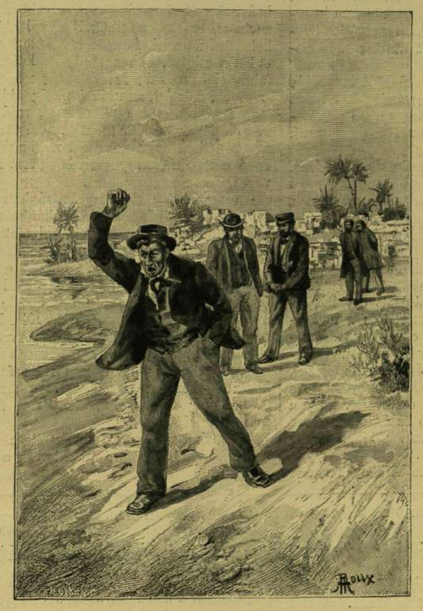

— Takarodjatok a pokolba mind a ketten.

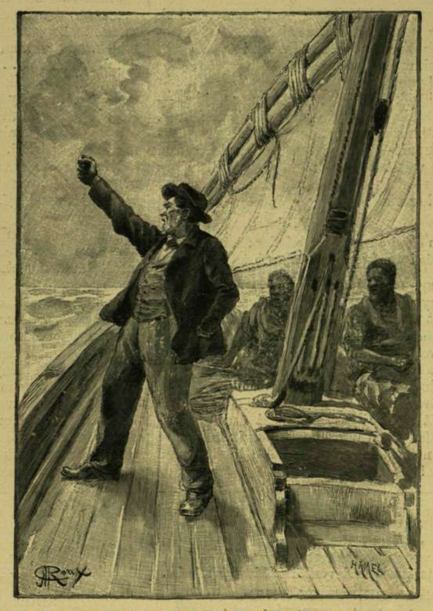

Antifer lázas izgatottságban járt föl s alá a Berbera födélzetén.

— És mikor.

— Mihelyt a hajónk föl lesz szerelve.

— És mikor lesz az ?

— Talán ma este, de holnap reggel bizonyosan. Tartsa tehát magát készen az elutazásra Nazim segédével együtt, ha reá föltétlenül szüksége van.

— Meglesz ... meglesz ... felelé Ben Omar.

— És Allah segítse meg önt ... tevé utána Trégomain Gildas, a ki a barátja távollétében szabad folyást engedhetett veleszületett jóságának.

Szauknak és Ben Omarnak nem volt egyéb megtudnivalójuk ezután a sziget fekvésén kívül. De minthogy az ifju kapitány ezt nem közölte velük, szépen visszavonultak.

Juhelnek és Trégomainnak nem csekély aggodalmat okozott az a körülmény, hogy az óra már háromra járt és Szeliknek híre-hamva se volt. Végre öt óra tájban a kikötő rakpartján megjelent.

— Valahára ! — kiáltá Juhel.

Szelik mentegette magát a késedelem miatt. Nagy fáradságába került, mig hajót talált és azt is csak meglehetős drágán bérelhette ki.

— Sebaj ! — mondá Juhel. — Indulhatunk ma este.

— Nem, — felelé Szelik. — A legénység csak holnapra lesz együtt teljes számmal.

— Tehát mikor fogunk elindulni ?

— Holnap, hajnalban.

— Jól van.

— Eljövök önökért a karaván-szerailba, — mondá Szelik, — és apály idején hajóra szállunk.

— És ha a szél meg nem fordul, gyorsan fogunk utazni, — tevé utána Trégomain Gildas.

Igaza volt, minthogy a szél nyugatról fújt és Antifer mesternek kelet felé kellett a kincses szigetét keresni.

XV. FEJEZET,

a melyben Juhel a nagybátyja számára fölvételeket eszközöl a műszereivel, a legszebb időben.

Másnap, mielőtt még a nap legelső sugarai megaranyozták volna az öböl tükrét, Szelik kopogtatott a karavan-szerail szobáinak ajtóin. Antifer mester, a ki egy órát sem aludt, azonnal talpon volt. Juhel is csakhamar hozzá csatlakozott.

— A hajó készen áll, jelenté Szelik.

— Követjük önt, — mondá Juhel.

— Hát a dereglyés? — kiáltá Antifer mester. — Meg fogod látni, hogy aluszik, mint egy tengeri malacz két víz közt! De hiszen majd fölrázom!

És bement a nevezett tengeri malaczhoz, a ki ugyancsak horkolt, hanem a két erős kar rázására aztán mindjárt felocsudott.

E közben Juhel, a megállapodáshoz képest, elment értesíteni a közjegyzőt és Nazimot. Már mindketten indulásra készen álltak. Nazim alig tudta fékezni a türelmetlenségét. Omar már is sápadt volt és a térdei inogtak.

Szelik, a két egyiptomit megpillantván, nem birta elfojtani a meglepetését, a mi nem kerülte el a fiatal kapitány figyelmét. De nem volt-e igazolt ez a meglepetés? Hát ezek a különféle nemzetiségü emberek ismerték egymást, együtt fognak utazni és közösen fognak hidrographiai fölvételeket eszközölni. Mindez igen alkalmas volt arra, hogy erős gyanút keltsen a rendőrügynökben.

— Ez a két idegen is önökkel szánkékozik utazni? — kérdé Juheltől.

— Igen, — felelé Juhel, nem minden zavar nélkül ... Utitársaink voltak ... Ugyanazon a gőzösön utaztunk Sueztől Marscateig ...

— És ők is a karavánnal jöttek ide? ...

— Kétségkivül ... és csak azért vonultak félre ... mert a nagybátyám oly boszús természetü ember ...

Juhel szemmel láthatólag belebonyolódott a magyarázatba. De utóvégre is senki sem kényszeritette, hogy magyarázatokkal szolgáljon Szeliknek. Az egyiptomiak velük utaztak, mert nekik úgy tetszett ...

Különben Szelik se kérdezősködött tovább, noha e körülmény nagyon gyanúsnak látszott előtte, de föltette magában, hogy a két egyiptomit ép oly szigorúan szemmel fogja tartani, mint a francziákat.

E pillanatban Antifer mester is megjelent, maga után vonszolván a «dereglyést», mint valami kis csavargózós egy nagy háromárboczos hajót.

Szükségten mondanunk, hogy Antifer Péter nem akarta észrevenni Ben Omar és Nazim jelenlétét. Előre sietett Szelikkel és a többi után ment a kikötő felé.

A molo végénél ott himbálózott egy két árboczos hajó. *Berbera* volt a neve és a legénysége húsz emberből állott, ennélfogva számosabb volt, mint a mennyit egy ötven tonna teherképességü hajó igényel. Ez Juhelnek is föltünt, de nem tett ellene semmiféle észrevételt. De ezenkívül csakhamar azt is észrevette, hogy a legénység fele nem látszott matrózoknak. Igaza volt: szohari rendőrök voltak, a kik a Szelik parancsára szálltak a hajóra.

E helyzetet ismerve, semmiféle okos ember sem adott volna tíz garast a Kamilk pasa száz milliójáért, ha ugyan ez a kincs a szigeten volt.

Az utasok tengerészekhez méltó ügyességgel ugráltak le a *Berbera* födélzetére. Mindazonáltal az igazság követeli megemlítenünk, hogy a könnyű hajócska a Trégomain Gildas sulya alatt jelentékenyen a bal oldalára hajolt. A közjegyző hajóra szállása némi nehézségekkel lett volna egybekötve, mert roszúl kezdte magát érezni. De Nazim a karjára kapta és keresztül dobta a párkányon. Minthogy a hintálás már is szokott hatását kezdte gyakorolni Ben Omaron, a szerencsétlen közjegyző meghuzta magát a hátulsó kabinban, a mely azonnal viszhangzott a hosszas és fájdalmas nyögésektől. A mi a műszereket illeti, azokat a legnagyobb gonddal őrizték, főleg a chronométert, a melyet Trégomain Gildas a négy sarkán összefogott zsebkendőjében vitt.

A hajó tulajdonosa, — egy kemény arczu vén arab, — parancsot adott az indulásra és Juhel utasítása folytán, a melyet Szelik tolmácsolt a *Berbera* elindult éjszakkeleti irányban.

Utban voltak tehát a sziget felé. Nyugati széllel odaérkeztek volna huszonnégy óra alatt, de az ingerkedő természet nem tud egyebet, mint a mi az embereket boszantja. A szellő ugyan kedvező volt, de a légkör magasabb rétegeiben egymást kergették a felhők. Nem volt elég éjszakkelet felé haladni, hanem a kitüzött pontra is el kellene jutni, ehhez pedig szükséges volt a földrajzi hosszuság és szélesség megfigyelése: az előbbi délelőtt, az utóbbi pedig abban a pillanatban volt csak eszközölhető, midőn a nap átlép a délkörön. Már most ez nem történhetett meg a nélkül, hogy a nap elő ne bukkanjon és épen e napon ez a szeszélyes égitest makacsul vonakodott magát mutatni.

Antifer mester lázas izgatottságban járt föl s alá a *Berbera* födélzetén és inkább az égboltot nézte, mint a tengert. Nem a szigetet kereste a láthatáron, hanem a napot a keleten összetorlódott ködpárák közepette.

A «dereglyés» sürü fejcsóválásokkal adott kifejezést a csalódásának. Juhel mellette ült és az arcza elárulta a boszúságát. Késedelem ... mindig csak késedelem ... Hát már sohase lesz vége ennek az utazásnak?

— De végre is, ha a nap nem fog mutatkozni? — kérdé a «dereglyés».

— Akkor nem eszközölhetem a fölvételeimet, — felelé Juhel.

— De hát a nap hiányában nem lehet-e a számításokat elkésziteni a hold vagy a csillagok segélyével?

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Arany kincstár.

Nélkülözhetlen tanácsadó minden család és háztartás számára.

Irta **K. BENICZKY IRMA.**

Ára 80 krajczár. Kötve 1 forint.

TARTALOM: Az első segélynyujtás testi sérüléseknél és hirtelen bekövetkezett baleseteknél. — Sérülések. — Sebesült és betegszállitás. — Szemsérülés. — A házi gyógyszerek berendezése. — Kipróbált háziszerek. — Háztartás. — Baromfitenyésztés. — Kertészet. — Virágos és díszkert. — Szeba-virágok. — Gyümölcsös kert. — Gazdaszat. — Társadalmi szabályok. — Különféle hasznos tudnivaló. — Üditők. — Arany házi szabályok.

A MEZEI GAZDA

népszerü vezérkönyve.

Irták **Galgóczy Károly** és **Farkas Mihály**

I. rész. Földmivelés	1 frt 20 kr.
II. « Allattenyésztés	« 80 «
Mind a két rész egybekötve	2 « 50 «

A kertészet kézikönyve.

Tüzetes utasitás a konyha-kertészet, virág-miveles és gyümölcs-tenyésztés körében.

Irták **Galgóczy Károly** és **Farkas Mihály.**

Negyedik kiadás.

Ára 80 kr. ***Kötve 1 frt.***

A virágkertészet kézikönyve.

Szerkesztette **MORVAY KÁROLY.**

208 ábrával.

Ára 1 frt 60 kr. *Kemény kötésben 2 frt.*

Gazdasági mellékiparágak

és

a gazdasági háziipar népszerü ismertetése gyakorlati utmutatással.

Különös tekintettel a falusi nép viszonyaira.

Irta **GYÜRKY ANTAL.**

Koszoruzott pályamü. Második megbővitett kiadás.

Ára 60 kr.

TARTALOM: Bevezetés. — Első rész: *Gazdasági mellékiparágak.* — Gyümölcstenyésztés. — Méhészet. — Tyúktenyésztés. — Házinyúltenyésztés. — Galambtenyésztés. — Magvak és gyógyfüvek termesztése. — Kender- és lentermesztés. — Tormatermesztés. — Komlótermesztés. — Szederfa- és selyemhernyótenyésztés. — Gyümölcs-értékesités. — Gyümölcsbor és gyümölcsészet. — Tejgazdaság. — Sajtkészités. — Kötőfüztenyésztés. — Pipaszármeggyfatenyésztés. — Szőlőlugas. — Sütőtökternesztés. — Trágyaszaporitás. — Csicsóka. — Csiktenyésztés. — A ráktenyésztés. — Második rész: *Háziipárágak.* — Füz-vesszőfonás. — Szalmafonás. — Kákafonás, — Czirok feldolgozása. — Faszerszám-faragás. — Esztergályozás. — Sétapálczák és esernyőnyelek. — Bordacsinálás. — Fonás és szövés. — Olajütés. — Fonálmunkák. — Házi keményitő. — Szappanfőzés. — Tarhonya. — Kukoricza-foszlány. — Dobozcsinálás. — Cserebogar-olaj. — Hulladékok gyüjtése. — *Zárszó.*

Állatgyógyászat

avagy a lovak, szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertések s egyéb hasznos háziállatok betegségeinek megismerése s gyógyitása.

Állatorvosok, falusi gazdák és gazdatisztek számára.

Irták **Eisenmayer Sándor** és **Göbel Coelestin.**

Harmadik kiadás.

Ára 80 kr. ***Kötve 1 frt.***

Kisbirtokosok kátéja,

mely utmutatóul szolgál a kisbirtokosoknak: miként boldogulhatnak a mostani nyomasztó viszonyok között és mily módon juthatnak jólléthez.

Irta **GYÜRKY ANTAL.**

Ára 60 kr.

Gazdasági vegytan.

Kérdések és feleletekben. Irta **Dr. WILDT JENO.**

A hatodik kiadás után forditotta

Dr. NEMES GYÖRGY.

Negyvenegy a szöveg közzé nyomott ábrával.

Ára 1 frt 40 kr.

A szőlő mint kincsbánya.

Tanulmány, miként lehet a szőlőt, a tudomány elveinek megfelelő mivelés és mellékterményeinek teljes kihasználása által valóságos kincsbányává tenni, és bortermelésünk jövőjéről szemhen a fillokszerával.

Irta **GYÜRKY ANTAL.**

Ára 50 kr.

TARTALOM: Előszó. I. *Szőlőszet.* A szőlő termőképessége. — A szőlő életfeltételei. — A szőlőmivelésről. — A szőlőültetésről. — Metszés és vesszőkezelés. — Öreg szőlők kezelése. — A szőlő trágyázása. — II *A szőlő hulladékokról.* Szőlészeti ipar. — A hulladékok értéke. — Az értékesités módja. — III. *Bortermelésünk jövőjéről szemben a fillokszerával.* Védekezés a fillokszéra ellen. — Lehet-e homoktalajon jó bort termeszteni. — Melyik a jó bor. — Uj szőlőmivelési mód, vagyis kúszó rendszer.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

Irta

GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

I.

Kétszáz s még nehány évvel ezelőtt Nagy-Enyednek nagyhirü tanára, Nadányi János uram rengeteg haragban vala egy elökelő tanitványára, nemes Petki Mihályra.

A tudós tanár előtt az ember csak a hébernél, azaz a héber tudománynál, kezdődött; a ki ebben járatlan vala, az nem tudott semmit. Ifjú Petki Mihály sok mindent tudott, mert a híres négy almás szürkéjét ugy hajtotta, fekete ménjét úgy megülte, mint senki más a megyében; tanulásra való esze is volt, csak a hébert nem vette be a természete. Ez szörnyen boszantotta a tudós tanárt és egy tanóra alkalmával igyen tört ki:

— Kend nagy szamár! Hogyan fog megélni?

A nemes ifjúban felforrt a vér: igaz, hogy Nadányi uram is nagy nemzetség és közeli rokona a fejedelemnének: Bornemisza Anna nagyasszonynak; de hát ha épen maga a fejedelem lenne is, el tudná-e türni szó nélkül ezt a sérelmet?

— Clarissime professor! Én nagyon jól meg tudok élni a héber nélkül is! Ha búzámat, boromat nem venné meg a galicziai zsidó, ha hogy nem tudnék vele beszélni, majd megveszi a magyarországi, a ki tud az én nyelvemen. Máskülönben semmi szükségem a zsidó nyelvre, az csak tanároknak való csemege!

Nadányi uramat szörnyü méreg futotta el, előbb a fejéhez kapott; azután pedig iskolai esküdtszéket hivott össze, mely maga elé idézte Petkit. A büntetés az lett, hogy a fiatal nemesúr, a ki eddig minden iskolai szolgálatot pénzen váltott meg, most köteles egy hétig az apparitorságot vinni; mely tiszteségnek egyik nem épen kellemes kötelessége abból állott, hogy reggel hat óra előtt fel kellett a tanárokat költögetni, becsengetni és a kathedrán meggyujtani a gyertyát.

A kényes urfi, a mint meghallotta elitéltetését, tüzre lobbant; de aztán gondolt valamit, s úgy tett, mintha bűnbánatosan fogadná a büntetést, melynek pontosan meg is felelt két egész napig. A harmadik nap éjjelén felkelt egy órakor, meggyújtotta a lámpáját a kézbelit is, a kathedrán levőt is, becsöngetett, aztán ment a tanári lakba, miközben nevetve ismételte «Na csak hadd el, majd felköltögetlek én, ha azt kivántad!»

— Clarissime professor! eljött az idő ...

— Dehát hogy hat óra lenne már? Nekem úgy tetszik, mintha csak most feküdtem volna le, s az első szenderálomban levék vala. De ha menni kell, mulasztás tőlem ne essék. Igy szólván, magára kapkodta ruháit; azt épen nem lehet állitani, hogy minden darab a maga rendeltetése helyén szerepelt volna, a kifordított gallér-köpenyegen felül lipinkázott a mellény, s a kalap tetején a fehér hálósipka; ennél a befejezésnél a fiatal ember szives előzékenysége is közreműködött.

Zimankós februári éjjel volt; a hó sürün omlott és Petki úgy tett, mintha a friss havat törülgetné arczáról s igy fojtogatta vissza nevetését.

A tanár elfoglalta szószékét s beszélni kezdett, rendes szokásához híven a szemben levő sarokra szegezve tekintetét; kevés hibázott az órából, midőn valami véletlen folytán az üres padsorok felé fordult. Elvörösödött, lefutott és megállt Petki előtt:

— Kiszöktek? Ugy-e kiszöktenek? Kend együtt egyig jegyezze fel őket, érti?

Az ifjú jámbor arczot öltött:

— Nem szöktek ki nagytiszteletü professzor úr, mivelhogy itt sem voltanak. Én vagyok a hibás; álmos voltam és nem jól láttam az óramutatót ....

— Disznóság, gazság! És kend végighallgatta, hogy egy órahosszat magyarázzak az üres padoknak.

— Nem mertem félbeszakitani Clarissime professor ... aztán meg nagyon érdekes is volt az a héber ...

— Fogja be kend a száját! Ezt nem viszi el szárazon: bezáratom, bezáratom! Aztán nyakába kanyarította sokgalléru köpenyét, a mellénynyel együtt és elrohant. A Petki pajkos nevetésétől pedig csengett az üres tanterem.

II.

Hat órakor újból becsengetett és vidáman tartott a tanári lak felé. De ott nem bocsátották a házba; egy gyönyörü leánya állotta az útját.

Még alig virradt s már a leány föl volt öltözve csinosan; hátrasimuló barna fürtjein fehér gyöngyös párta csillogott, s a világos pártaszalagon a túlért tömött két hajfonata; fekete bársony vállfüzője lágyan simult leányos ifjú termetéhez; a habzó fehér dudoros újjakból könyökig látszott sima gömbölyü karja ... szóval nagyon szép, nagyon üde volt. Mikor az ifjura tekintett, arcza kigyult és fekete szemének mélyéből haragos szikrák pattogtak. — Kegyelmed az, Petki uram? No, akkor jól megnézem, hadd lássak egy olyan nemes ifjut, a ki gúnyt tud üzni egy öreg emberből, a ki beteggé tette az én édes jó apámat! És tudja meg kegyelmed, tudja meg, hogy ha édes apám uram nagyobb beteg lesz, azt én el nem fogom türni kegyelmednek, nem! nem!

A fellázadt leány oly szép volt tüzes lángolásában, hogy egy szikra oda is szállt az ifju szivébe és kezdte perzselni. Ily közelről még soha sem látta tanár Flórát, nem is hitte ilyen gyönyörünek. Kérő tekintettel nézett a szemébe, aztán lágyan csengő hangján, önvádló szavakkal kérte a bocsánatát. De a megsértett gyermek sulyos szavakat dobott hozzá:

— Kegyelmed nem lehet jó ember, nem lehet! — azzal ott hagyta. Jól van, hát nem leszek jó ember! s egy pillanat alatt nem gondolt másra, csak hogy mindig boszantani fogja azt az embert, a ki őt megszégyenitette.

Ismét esküdtszéket ültek és az uj itélet ismét nem hozta valami nagy elragadtatásba az ifjut.

Megboszantom, vérig boszantom egyszer! De mivel? És a mint igy tépelődnék csak fölnevet. Na, az lenne aztán az isteni mulatság! S elképzelte azt a jelenetet, hogy ha Flórát magába tudná bolondítani és az igy szólna az apjához: «Petkit szeretem». Mit csinálna, vajjon mit csinálna akkor az a vén medve? S ez a terv nem is volt kellemetlen, csakhogy nem akart sikerülni, pedig a vásott ifjú ugyancsak adta rá az igyekezetét és semmi alkalmat el nem mulasztott, a mi arról tanuskodott volna, hogy ő szerelmes. És a tüzzel való játéknak hajdan is meg volt az a sajátsága, hogy azt égette meg, a ki játszott vele.

No, ugyan szépen vagyunk! gondolta az ifjú; de már mindegy, igy is csak boszúságot fog ő szerezni: megkéri a leányt; az apa pedig nincs úgy megszorulva, hogy annak adja, a kit gyülöl. S könnyüvérü vásottságában többet gondolt a tanár boszantására, mint a saját szivére.

(Folytatása következik.)

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legujabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

— Kétségkivül, Trégomain ur, de a hold csak a mult napokban újult meg, a mi pedig a csillagokat illeti, attól félek, hogy az éjszaka ép oly felhős lesz, mint a nappal. Ezenfelül ezek igen bonyolódott számitások, a melyeket nagyon nehéz volna elkésziteni a mi ingatag hajónkon.

És valóban, a szél erősebben kezdett fújni. Nyugaton nehéz felhők tornyosultak, mintha a párakat egy kiméithetlen kráter hányta volna ki.

A «dereglyés» erősen boszankodott, Juhel pedig hiába leste az alkalmat, hogy a műszereinek használ vehesse.

E perczben tagolatlan kiáltások hallatszottak és a hajó elején záporként hullott a káromkodás. Antifer mester volt, a ki öklével fenyegette a napot, a mely a bibliai emlékezetű Jozsuénak készségesebben engedelmeskedett.

Pedig koronkint mégis előbukkant. Néha egy-egy sugara átszűrődött a felhők hasédékai közt. De a hasadék csakhamar bezáródott, mintha valamely gonosz szellem összevarrta volna ott fönn. Juhel több izben hasztalan kisérlette meg a műszerekkel való műveletet.

Az arabok nem igen ismerik e tengerészeti műszerek czélját. Maga Szelik is, noha talán valamivel tanultabb volt, szintén alig birt magának számot adni azon fontosságról, a melyet Juhel a műveleteinek tulajdonított; azt azonban mindnyájan látták, hogy az utasaink nagyon boszúsak voltak.

Antifer mester föl s alá járt szitkozódva, káromkodva és lármázva. Az arabok a fölött tünődtek, vajjon nem tébolyodott-e meg? Még nem, de az öcscse és a barátja attól féltek, hogy ez lesz a dolog vége.

Antifer mester a pokolba küldte Trégomain Gildast és Juhelt, mikor ezek őt reggelizni hivták. Beérte azzal, hogy egy darab kenyeret rágicsált, aztán lefeküdt a főárbocz alatt és megtiltotta, hogy bárki megszólítsa őt.

Délután sem változott semmi a légkör állapotában. A felhők nem oszlottak szét a láthatáron. A meglehetősen hullámos tenger «érzett valamit», mint mondani szokták.

Nos, hát az igazat megvallva, a mit érzett, azon szélrohamok egyike volt, a melyek nagyon gyakran dühöngenek az Oman öböl környékén és a saharai sivatagon keletkezvén, az Indiai-Oczeánon is végig száguldanak.

A *Berbera* borzasztóan hányódott ideoda, sőt hogy az elmerülés veszélyét kikerülje, nem is maradt egyéb menedéke, mint szél irányában hajtatni magát éjszakkelet felé. Juhel észrevette és Antifer mester is észrevehette volna, ha oda figyel, hogy a hajótulajdonos okosan és ügyesen intézte a teendőit. A legénység is valódi tengerészekhez méltó hidegvérüséget és bátorságot tanusitott. Csakhogy, mig a legénység egy része már szokva látszott lenni ezekhez a borzasztó viharokhoz, a másik része a födélzeten heverészett és úgy látszott, hogy a hajó hányattatását nagyon kellemetlennek találta. Ezek az emberek nyilván soha se voltak a tengeren. És akkor Juhelnek eszébe jutott, hogy bizonynyal rendőrügynökök vannak a nyomukban... sőt hogy talán Szelik maga is... A dolog határozottan rosz fordulatot vett a Kamilk pasa örökösére nézve.

Szauk is csak dühönghetett a rosz idő miatt. Ha a vihar még nehány napig tart, lehetetlen lesz a szükséges fölvételeket eszközölni és akkor hogyan határozhatják meg a sziget fekvését?... Szükségtelennek tartván a födélzeten maradást, bement a kabinba, a melynek padlóján Ben Omar hol jobbra, hol balra gurult, mint egy hordó.

Juhel és Trégomain, miután Antifer mestert hivták és tőle nyersen elutasító választ kaptak volna, kénytelenek voltak rászánni magukat, hogy ott hagyják őt a főárbocz tövében, egy kátrányos ponyva alatt és bemenvén az őrszobába, ott leheveredtek a padokra.

— Az expeditiónk roszra fordul, mondá Trégomain Gildas.

— Én is úgy látom.

— Reméljük, hogy holnap jobb idő lesz és te eszközölheted a fölvételeidet.

— Reméljük, Trégomain úr!

És nem mondta meg, hogy nem a légkör állapota miatt nyugtalankodik.

Az ördögbe is! a napnak utóvégre is elő kell bukkannia, még az Oman-öböl környékén is... A szigetet majd csak megtalálják, ha valóban létezik... De ezek a gyanús emberek a Berbera legénysége közt...

A nagyon sötét és ködös éjjel a kis hajó komoly veszélyben forgott, mert a szél iránya több izben oly hirtelen változott, hogy e könnyü hajó tizszer is alámerült volna a nagy hullámok közt, ha nem lett volna oly ügyes ember a kapitánya, mint az öreg tulajdonos.

A «Berbera» borzasztóan hányódott ide-oda.

Éjfél tájban a szél kissé szünni kezdett, mert az eső megeredt. Talán másnap bekövetkezendő időváltozás jele volt ez?... Nem, és noha reggel a felhők nem voltak oly vészjóslók, mint a mult napon és a szél is kissé enyhült, az égboltozatot mégis sürü párák födték el. Az éjjeli záport az alant járó felhők finom esője követte, a mely olyan, mint a valóságos ködszakadás.

Juhel megint csak boszankodott, mikor fölment a födélzetre. Ily időben nem használhatja a műszereit. Vajjon hol volt e pillanatban a *Berbera* a múlt éjjeli sürü és kényszerült irányváltoztatások után?... Maga a hajótulajdonos se tudta volna megmondani, noha az Omanöbölt alaposan ismerte. Sehol se látszott szárazföld? Valószinü, hogy már tulmentek a sziget környékén, és hinni lehetett, hogy a nyugati szél által kergetett *Berbera* a kelleténél meszszebb elvetődött kelet felé. De ezt se lehetett megállapitani, mivel minden megfigyelés lehetetlen volt.

Antifer Péter kiszabaditván magát a kátrányos ponyva alól, elment a hajó elejére. Menynyire lármázott, mennyire dühöngött, mikor a szemeit végig jártatta a láthatáron... De egy szót se szólt az unokaöcscséhez, hanem ott maradt állva, a hajó orra mögött.

Juhel őrizkedett megtörni a hallgatást, a melybe a nagybátyja tegnap óta burkolózott, de e helyett szembe kellett szállnia a Szelik kérdéseivel, a melyekre csak kitérőleg felelhetett.

Szelik oda ment hozzá e szavakkal:

— Ez a nap is rosznak igérkezik, uram.

— Nagyon rosznak.

— Ön még nem fogja vizsgálhatni a napot a műszereivel!

— Magam is attól tartok.

— De hát mit fog ön tenni?

— Várni fogok.

— Figyelmeztetem önt, hogy a hajó csak két napra való élelmiszerekkel van ellátva, s ha a rosz idő tovább tart, vissza kell térnie Szoharba...

— Valóban, kénytelenek leszünk vele.

— Önök ez esetben le fognak mondani a tervről, vagyis az öböl szigeteinek meglátogatásáról!

— Alkalmasint... vagy legalább elhalasztjuk kedvezőbb évszakra.

— Szoharban fogják azt bevárni...

— Akár Szoharban, akár Mascatban... az egészen mindegy.

A fiatal kapitány Szelikre gyanakodván, jogosan tartózkodó volt és Szelik nem ért czélt a tudakolásával.

A «dereglyés» csaknem Szaukkal egyidejüleg jelent meg a födélzeten. Az előbbinek az arczán a csalódás látszott, az utóbbi dühös volt a köd láttára, a mely minden oldalon szinte falat képezett.

— Nem megy a dolog? mondá Trégomain Gildas, kezet szorítván Juhellel.

— Sehogy se.

— Hát a barátunk hol van?

— Amott... a hajó elején!

— Csak bele ne ugorjék a tengerbe, mormogá a «dereglyés».

Mindig attól félt, hogy Antifer mester a kétségbeesésében valami bolondot fog tenni.

Igy múlt el a reggel. Egyetlen napsugár se hatolt át a sürü ködön. A chronométernek se lehetett hasznát venni, a melyet Trégomain Gildas délben, a lelkiismerete megnyugtatása végett előhozott.

A délután se volt kedvezőbb és a hajótulajdonos csak hozzávetőleg sejtette, hogy merre járt a *Berbera*. Ugy látszik, ezt meg is mondta Szeliknek és tudatta vele, hogy ha az idő másnap se változik, a hajó irányát nyugatnak, a szárazföld felé forditja.

Szelik kötelességének tartotta Juhelt értesiteni a *Berbera* tulajdonosának szándékáról.

— Ám legyen! felelé a fiatal kapitány.

Az éj beálltáig semmi különösebb se történt. A nap még a leáldoztakor se birt áthatolni a ködpárákon, hanem az eső legalább szintén köddé változott át. A szél is csaknem teljesen lecsöndesült. A dereglyés megnedvesitette és kinyujtotta a kezét és lenge keleti szellőt vélt érezni.

— Ah! mondá magában, ha most a *Charmante Amélien*, a Rance gyönyörü partjai közt volnék, mindjárt tudnám, mihez tartsam magamat!

De a *Charmante Amélie*t már rég eladták tüzelő fa gyanánt és a *Berbera* nem a Rance gyönyörü partjai közt uszott.

Juhel is észrevette a támadó éjszaki szellőt és úgy rémlett előtte, mintha a nap, abban a perczben, mikor a láthatár mögött eltünt, egy pillanatra kikandikált volna a felhők mögül. És ezt az egyetlen napsugarat kétségkivül Antifer mester is észrevette, mert a szeme villámokat szórt.

Este mindenki vacsorált, de kimélni igyekezett az élelmiszer készletet, a melyből alig maradt fönn huszonnégy órára való mennyiség. Ennélfogva másnap vissza kell térni a szárazföldre, hanem meggyőződnek arról, hogy a *Berbera* nincs nagyon messze töle.

Az éjszaka csöndes volt. A tenger hullámzása is elég gyorsan megszünt és miután a szél csakugyan éjszaknak fordult, a hajótulajdonos Juhel tanácsára, a melyet Szelik tolmácsolt, fölvont vitorlákkal várta be a hajnalt.

Éjjel három óra tájban a magas rétegben levő ködöktől megtisztult égen megjelentek a csillagok. A kilátások a holnapi napra a legjobbak voltak.

Hajnalkor a nap csakugyan egész pompájában emelkedett föl a láthatáron és fényes sugarai megaranyozták az öböl tükrét.

Trégomain Gildas kötelességének tartotta az égitestet üdvözölni és megemelte a viaszos vászonnal bevont kalapját. Egy géber vagy egy parszi se köszöntötte volna ájtatosabban az életadó napot.

Képzelhető, mily változás ment véghez a kedélyekben! Mily türelmetlenül várta mindenki a delet. Az arabok jól tudják, hogy az európaiaknak módjukban áll pontosan meghatározni egy hajó hollétét akkor is, ha semmiféle szárazföldet se látnak és érdekükben áll tudni, vajjon a *Berbera* még az öbölben van-e, vagy kivetődött a Raz-el-Had hegyfokon tul?

A nap bámulatosan tiszta égbolton emelkedett föl. Nem lehetett attól tartani, hogy felhő fogja elhomályositani a kellő pillanatban.

Kevéssel déli tizenkét óra előtt Juhel megtette az előkészületeit.

Antifer mester oda állt melléje, szótlanul, összeszoritott ajkakkal, lángoló szemekkel.

A «dereglyés» jobbról állt és nagy kerek fejét ide-oda mozgatta.

Hátul Szauk és balról Szelik készültek nézni a müvelet minden egyes mozzanatát.

Juhel szétvetett lábakkal tartotta balkezében a műszereit és a látcsövet a láthatár felé irányozta.

A hajót alig ringatta egy-egy könnyed hullám.

Juhel csakhamar megszólalt:

— Megvan.

Aztán elolvasván a megfelelő számot a műszer fokmutatóján, lement a kabinba, elkészíteni a számításait.

Husz percz mulva visszatért a födélzetre és tudatta a megfigyelés eredményét.

A hajó az éjszaki szélesség 25-dik foka és 2-dik percze alatt volt.

Tehát három perczcel éjszakra a sziget fekvésétől.

Most még a hosszasági fok meghatározása volt hátra. Az órák soha se tünhettek hosszabbaknak Antifer mester, Juhel, Trégomain és Szauk előtt, mintha az óhajtva várt pillanat soha sem érkeznék el.

És mégis elérkezett, mielőtt a *Berbera*, a Juhel utasitása következtében kissé délnek vitorlázott.

Délután fél háromkor a fiatal kapitány meghatározta a hosszusági pontot és az eredmény 54 fok, 58 percz volt.

A hajó tehát a szigettől egy percznyire volt, keleti irányban.

Csaknem ugyanazon perczben kiáltás hallatszott. Az arabok egyike egy feketés kiemelkedésre mutatott pár kilométernyire nyugat felé.

— Ez az én szigetem! kiáltá Antifer mester.

Valóban, csakis az lehetett, mert másutt sehol se látszott szárazföld.

És Antifer mester elkezdett hadonázni, lármázni és futkosni, mintha a Szent Vitus táncza tört volna ki rajta. Trégomain Gildas kénytelen volt őt megfogni és a hatalmas karjai közé szoritani.

A hajó azonnal arra felé irányozta az útját és a könnyed keleti szellő következtében kis félóra alatt oda kellett érnie.

Oda is ért és Juhel, a megfigyelés óta hátra hagyott távolság számbavételével meggyőződött róla, hogy ez a sziget csakugyan összevág a Kamilk pasa által közölt adatokkal, vagyis az éjszaki szélesség 24-dik foka és 59-dik percze és a Páristól számitott keleti hosszuság 54-dik foka és 57-dik percze alatt fekszik.

És a meddig csak a szem látott, mindenütt az Oman-öböl magános végtelensége terült el.

XVI. FEJEZET.

A melyben minden kétséget kizárólag bebizonyul, hogy Kamilk pasa a tengeri kirándulásaiban csakugyan eljutott az Oman-öbölbe.

Itt volt tehát a sziget, a melynek értékét Antifer mester legalább is száz millióra becsülte. Hatvanöt fillért sem engedett volna belőle, ha mindjárt a Rothschild testvérek ajánlkoztak volna is megvenni, «úgy, a mint áll.»

Külsőleg nem volt egyéb egy kopár és mindennemü növényzetet nélkülöző hosszukás alakú sziklatömegnél. A hajó szélmentes állomáshelyet talált a nyugati öblöcskék egyikében, a melynek tengeralatti növényekkel beborított fövenyes fenekét mintegy husz lábnyi mélységben tisztán lehetett látni. Mikor a *Berbera* horgonyt vetett, a hullámtörés alig himbálta a kis hajót.

Ez azonban elég volt ahhoz, hogy a közjegyző egy pillanatig se akarjon többé a hajón maradni. Miután a lépcsőig vánszorgott és azon keresztül fölmászott a födélzetre, egyenesen ki akart lépni a partra, de Antifer mester megragadta a karját és a vállát és e szókat dörögte a fülébe:

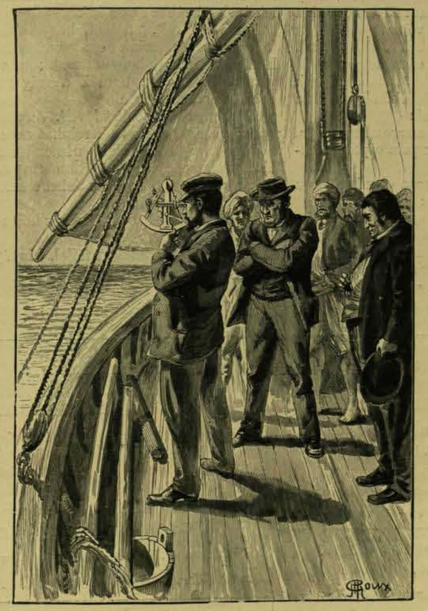

Juhel a látcsövet a láthatár felé irányozta.

— «Ez az én szigetem!» kiáltá Antifer mester.

— Megálljunk, Ben Omar uram!... Majd csak én utánam, ha úgy tetszik!

És akár tetszett neki, akár nem, a közjegyző kénytelen volt megvárni, mig a vasfejü Antifer mester birtokába vette a szigetét, — a mit csakugyan meg is tett oly módon, hogy a tengerészcsizmái sarkát jó erősen és mélyen belenyomta a parti homokba.

Ekkor aztán Ben Omar is utána mehetett, és elképzelhető, mennyire megkönnyebbülten sohajtott fel, szilárd és mozdulatlan talajt érezvén lábai alatt! Trégomain Gildas, Juhel és Szauk csakhamar melléje szegődtek.

Ezalatt Szelik végig nézett a szigeten és a fölött tünődött, vajjon mit kereshetnek itt ezek az idegenek!... Miért e hosszú utazás? Mire való ez a sok költség és fáradtság?.. E sziklák fekvésének megállapitását semmiféle indok se magyarázhatta meg... hacsak ezek az emberek valamennyien meg nem bolondultak! De habár Antifer mesteren a téboly némi jelei mutatkoztak is, azt csakugyan nem lehetett föltételezni, hogy Juhel és a «dereglyés» ne lettek volna elmejük teljes birtokában!... És mégis, ők is részt vettek ebben a kalandban... És vajjon hogyan került közéjük a két egyiptomi?...

Szeliknek tehát több joga volt, mint valaha, gyanakodni az idegenekre és készült is szintén partra szállni és utánuk menni.

Antifer mester intett Juhelnek, a ki az intést megértette és igy szólt Szelikhez:

— Szükségtelen, hogy elkisérjen bennünket. Itt nincs szükségünk tolmácsra... Ben Omar úr oly jól beszél francziául, mintha az volna az anyanyelve...

— Jól van! — felelé Szelik.

A rendőrügynök boszankodott, de nem akart vitatkozni. Antifer mester szolgálatába szegődvén, a parancsainak engedelmeskednie kellett. Rá is szánta magát, de azon utógondolattal, hogy az embereivel közbe fog lépni, ha netalán az idegenek valamely tárgyat hoznának a hajóra.

Körülbelül délutáni fél négy óra volt. Elég idejük lesz a három hordót birtokba venniök, ha ugyan a kijelölt helyen vannak — a mi felől Antifer mester egy pillanatig se kétkedett.

Elhatározták tehát, hogy a *Berbera* az öblöcskében maradjon. Mindazonáltal a hajótulajdonos kijelenttette Szelik által, hogy hat órán túl nem fog várni. Az élelmiszerek fogytán voltak. Okvetlenül föl kellett használni a jó keleti szelet, hogy másnap hajnalkor ismét Szoharban lehessenek.

Antifer mesternek nem volt semmi ellenvetése. Harmadfél óra több, mint elég volt ahhoz, hogy a dolgukat elvégezzék.

Hiszen még csak a csekély terjedelmü szigetet se kellett átkutatniok. Kamilk pasa levele értelmében a kincs a sziget délkeleti csúcsán van elásva egy szikla alatt, a melyet a belévésett kettős *K* betűről lehet megismerni. A csákányok segélyével hamar ki lehet ásni a három hordót, a melyeket aztán majd a hajóra gurítanak. Igen érthető, hogy ezt a műveletet tanuk nélkül ohajtotta elvégezni, — Ben Omar kivételével, a kinek jelenlétét a végrendelet követelte és Naziméval, a kinek a jelenlétére ő maga adta meg az engedélyt. Miután a *Berbera* legénységének semmi köze se volt a három hordó tartalmához, csak a Mascateba való visszautazás alatt támadhattak némi nehézségek. De később is elég idő lesz ezekkel foglalatoskodni.

Antifer mester, Trégomain Gildas egyfelől, Ben Omar és Nazim másfelől elindultak fölfelé a sziget parti lejtőin. Néhány madár röpült föl előttük, hangos kiáltásokkal tiltakozván a jövevények ellen, a kik rendes lakhelyükre betolakodtak. Csakugyan valószinü volt, hogy Kamilk pasa látogatása óta emberi lény nem tette a lábát erre a szigetre.

A csákányt Antifer mester vitte a vállán és nem is adta volna oda senkinek. A kapát a «de-

reglyés» czipelte, Juhel pedig az iránytűvel igyekezett magát tájékozni.

A közjegyzőnek munkát adott, hogy Szauk eléje ne kerüljön. A lábszárai még roskadoztak, noha most már nem a hajó födélzete volt a lábai alatt. Mindazonáltal nem lehet csodálkozni a fölött, hogy teljesen visszanyerte a lélekjelenlétét, elfeledte az utazás gyötrelmeit és nem gondolt a visszatérés kínjaira. Ezen a szigeten egy helyecske létezett, a mely a számára óriási jutalomdíjat képviselt és ezt a jutalmat Szauk kétségkívül nem fogja tőle megvonni, ha sikerül a kincset kézre kerítenie, már csak azért sem, hogy a titoktartást megvásárolja.

A talaj meglehetősen sziklás volt és a járás elég fáradságba került. Utasaink kénytelenek voltak a sziget közepéig hatolni, bizonyos járhatatlan helyek elkerülése végett. Mikor a csoport a sziget közepén levő magaslatra ért, megpillantotta a hajót, a melynek lobogóját a szellő lengette.

E pontról végig lehetett látni az egész szigeten. Itt-ott sziklacsúcsok emelkedtek ki... köztük bizonynyal a milliós csúcs. A tévedés ki volt zárva, hiszen a levél egyenesen kijelölte, hogy délkelet felé létezik.

Juhel csakhamar fölfedezte az iránytű segélyével.

Egy nagyon föltünő és a tengerbe szögellő földnyelv volt, a melyet a hullámtörés keskeny tajtékcsíkkal vett körül.

És a fiatal kapitány agyában ismét az a fájdalmas gondolat villant meg, hogy a kincsek, a melyek a sziklák alatt vannak elásva, mintegy áthághatlan akadály gyanánt fognak fölemelkedni közte és jegyese közt. Soha se lesznek képesek legyőzni a nagybátyja makacsságát! És az a dühös, de csakhamar legyőzött vágy támadt benne, hogy Antifer mestert hamis nyomra vezesse...

A dereglyést is két ellentétes félelem gyötörte: egyfelől az, hogy Juhel és Énogate soha se lesznek egymásé, másfelől pedig az, hogy Antifer barátja meg fog bolondulni, ha nem veheti birtokába Kamilk pasa örökségét. Az önkéntelen harag annyira erőt vett rajta és a kapáját úgy belevágta a talajba, hogy a sziklaforgácsok szinte röpködtek ide s tova.

— Hej! dereglyés.. miféle légy szúrt meg? — kérdé Antifer mester.

— Semmiféle légy... semmiféle légy... felelé Trégomain Gildas.

— Szíveskedjél igyekezni, hogy a kapavágásaidat megkíméld a kellő alkalomra.

— Igyekezni fogok, barátom.

A csoport ekkor elindult a sziget délkeleti csúcsa felé, a melytől alig hatszáz lépésnyi távolság választotta el.

Antifer mester, Ben Omar és Szauk most legelül mentek és gyorsították a lépteiket, mintha valamely delejes erő vonzotta volna őket, — az arany mindenható delejes vonzó ereje. Mind a hárman lihegtek. Az ember azt hihette volna, hogy szimatolják a kincset és belélegzik, hogy a milliók légköre hatja át meg át a valójukat és megfúlnának, ha ez a légkör egyszerre elenyésznék.

Tiz perez mulva odaérkeztek a keskeny földnyelvre. Itt kellett léteznie ama sziklának, a melyet Kamilk pasa a kettős *K* betűvel jelölt meg.

Antifer mester annyira izgatott volt, hogy csaknem elájult. Ha Trégomain Gildas és Juhel föl nem fogják, összerogyott volna.

— Nagybátyám, nagybátyám!.. kiáltá Juhel.

— Barátom!... kiáltá a «dereglyés».

Szauk arcza olyan kifejezést öltött, a melynek értelme iránt senki sem lehetett kétségben. Ez a kifejezés azt látszott mondani:

— Hadd dögöljön meg ez a keresztény kutya, hogy én lehessek a Kamilk pasa egyetlen örököse!

Igaz, hogy Ben Omar arcza ellenkezőleg a következőt látszott mondani:

— Ha ez az ember, a ki egyedül tudja azt a helyet, a hol a kincs el van ásva, csakugyan meghal, akkor az én jutalomdíjam is oda van!

Szerencsére Antifer mester roszúllétének nem voltak balkövetkezményei. A «dereglyés» erélyes dörzsölésére hősünk magához tért és ismét kezébe vette a csákányt, a melyet az imént leejtett. Aztán a kutatás megkezdődött a földnyelv végén.

Itt egy keskeny emelkedés létezett, a mely elég magas volt ahhoz, hogy még a felkorbácsolt hullámok se boríthassák el. Valóban alig lehetett volna alkalmasabb helyet találni a kincsek elrejtésére. E helyet megtalálni nem lehetett nehéz, ha ugyan az Oman-öblön végig száguldó viharok lassankint el nem törülték egy negyed század lefolyása alatt a monogrammot.

Nos hát, Antifer mester végig fogja kutatni, ha kell az egész földnyelvet. Föl fogja turkálni a sziklákat egymás után, ha hetekbe vagy hónapokba kerül is a munka. Hadd menjen vissza a hajó Szoharba élelmi szerekért. Nem! nem hagyja el a szigetet, míg a kezébe nem kerültek a kincsek, a melyeknek ő a jogos tulajdonosa.

Szauk is épen így gondolkozott és a két ember «lélekállapota» közt helyreállt az összhang, — nem nagy becsületére az emberi természetnek.

Most már mindnyájan a munkához láttak. Antifer mester a csákányával bökdöste a szikladarabokat. A «dereglyés» a kapájával kaparta a talajt. Ben Omar négykézláb mászkált a sziklák közt, mint egy tengeri pók. Juhel és Szauk nem csekélyebb szorgalommal kutattak. Egyetlen szó se hallatszott. Egy temetés alkalmával se lehetnek némábbak az ajkak.

Fél óra elmult, a nélkül, hogy valamit találtak volna. De utasaink nem csüggedtek. Az iránt kétség se lehetett, hogy a Kamilk pasa szigetén vannak és hogy a hordók a sziget délkeleti csúcsán vannak elásva.

A nap forró sugarakat lövelt. Az arczokat izzadtság borította. De embereinken nem vett erőt a fáradtság. A kapzsiság démonának uralma alatt valamennyien hangyamódra dolgoztak, még a «dereglyés» is. Csak Juhel érzett végtelen megvetést és keserüséget.

Végre egy vadállat orditásához hasonló örömkiáltás hallatszott.

Antifer mester födetlen fejjel, kinyújtott kézzel egy meredek sziklára mutatott.

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Népszerü nemzetgazdaságtan.

A franczia akadémia által a legelső díjjal koronázott pályamü

BLOCK MÓR után DOBÓCZKY LAJOS.

Ára 40 kr.

A gazdasági és haszon-növények termelése.

Különös tekintettel magról való tenyésztésükre.

A magyar gazdaközönség számára irta

Dr. Nyáry Ferencz.

Ára 50 kr.

A földmivelés tudománya.

Irta Lloyd Frigyes James.

Szerző felhatalmazásával magyarra forditotta s a hazai viszonyokra vonatkozó jegyzetekkel ellátta Mudrony Pál.

Ára 2 forint.

A fontosabb háztartási czikkek vegytana.

Hazai és külföldi szakmunkák nyomán összeállitotta

Dr. NEMES GYÖRGY.

Ára füzve 40 kr.

Védekezés a filloxéra és a szőlő-gomba ellen

és a bortermelés folytatásának módja.

Gyakorlatilag előadva.

Irta GYÜRKY ANTAL.

Ára 50 kr.

TARTALOM: Előszó. — Bevezetés. — A filloxera jelenségei. — A fertőzött szőlők kezelése. — A széneskéneg használata. — A szőlők vizzel elárasztása. — Homoki szőlőültetés. — Amerikai szőlőfajok kezelése. — A szőlő-gomba, peronospora viticola. — Uj szőlők telepitése.

Kisbirtokosok tanácsadója.

Válogatott források nyomán számos ábrákkal.

Irta KUBINYI LAJOS.

I. Az okszerü gazdálkodás alapelvei. — II. Iparosgazdák könyve. — III. Iparos gazdasszonyok könyve.

Második olcsó kiadás. — Ára 80 kr.

Az erjedés chemiájának kézikönyve.

Szesz- és sörgyárosok, gazdák, bortermelők és chemikusok számára.

Irta SZILÁGYI GYULA.

Ára 2 frt.

A jelzálogos kölcsönök.

Tájékoztató a magyar gazdaközönség számára.

Irta HAVAS MIKSA.

Ára 80 kr.

TARTALOM: Előszó. — Bevezetés. — I. A földhitel kelékei. — II. A záloglevelek kölcsönök. — III. A záloglevelek kölcsönöket közvetitő intézetek. — Osztrák-Magyar Bank. — Magyar Földhitelintézet. — Pesti Magyar Kereskedelmi Bank. — Magyar Jelzálog-Hitelbank. — Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete. — Magyar Országos Központi Takarékpénztár. — Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár. — Nagyszebeni Általános Takarékpénztár. — Nagyszebeni Földhitelintézet, — Albina Takarék- és Hitelintézet. — Temesvári Első Takarékpénztár. — Aradi Polgári Takarékpénztár. — Erdélyrészi Magyar Jelzálog-Hitelbank. — Általános Osztrák Földhitelintézet. — Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja. — Néhány más pénzintézet. — IV. A feltételek egybevetése és a kölcsön ára. — Becsérték. — Rendkivüli törlesztés. — Pénzügyi feltételek. — Kamatláb. — Elszámolási árfolyam. — Tényleges kamatláb. — Választás több ajánlat közül. — Diskontált érték az árfolyam figyelembe vételével. — A záloglevelek kölcsönök állománya. — Tábla a diskontált érték meghatározására.

A vadászat mestere.

Önképző gyakorlati utmutatás a vadászat kedvelői számára, vagyis rövid foglalatja mindazon elméleti szabályoknak, melyek megtanulása s megtartása mellett a vadászatot bárki a siker gyönyörével gyakorolhatja. Saját és egy ötven-éves vadász tapasztalataiból, s jeles kutfők nyomán irta

CSERSZILVÁSY ÁKOS.

Harmadik, átdolgozott és bővitett kiadás.

Ára 80 kr. *Kötve 1 frt.*

Gazdasszonyok könyve.

Utmutatás

kezdő gazdasszonyok számára a ház czélszerü berendezését s minden háztartási munkák helyes végzését illetőleg stb.

Irta VÖRÖS ESZTER.

Ára 40 kr.

Az ügyes szakácsnő.

Középosztályu magyar konyháink számára saját gyakorlati tapasztalás után,

összeállitotta és bővitette VÖRÖS ESZTER.

Harmadik javitott kiadás. *Ára füzve 40 kr*

A legujabb és megpróbált

MAGYAR SZAKÁCSKÖNYV.

Biztos utmutató

mint kelljen 1131 különféle legjobb izü ételt, süteményt, cremet és kocsonyát, tortát, csemegét és fagylaltokat, legizletesebb meleg és hideg italokat, hideg étket, gyümölcscsemegét stb. legügyesebben és a legjobb izlés szerint készíteni. Egy toldalékkal, mely magában foglal gazdasszonytárt vagy mindennemü ház-, konyha-, éléskamra- s pinczetartási utmutatásokat, jegyzeteket és tapasztalásokat; továbbá az ételek izletes felkészitéséről s tálalásáról, az asztal teritéséről, az étkek felszereléséről stb.

A magyar házi asszonyok számára készitette

NÉMETH ZSUZSÁNNA.

Tizenegyedik bővitett és jobbitott kiadás.

Ára 80 kr., kötve 1 frt.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Irta

GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

(Folytatás.)

III.

A márcziusi verőfény derüjében fürdik az a tiszta szobácska, melyben a tanár tizenkét éves fia tanulni szokott. A latin semmiképen nem akart a fiucska fejébe menni. Nénje hozzálépett, megsimogatta üde arczát, meg is csókolgatta, buksi kis fejét a melléhez szorította hévvel, aztán leült mellé. — Na, Miklóska, kisértsük meg ketten! — Igy aztán mindjárt látatja is lett a tanulásnak. (Hej! ha minden elkínzott kis fiúnak lenne egy ilyen nénje! Különben a mostani rendszerrel egy néne még nem sokat segitene, talán ha minden tanárhoz számitanának egyet, az még könnyíthetne a kis elgyötört teremtéseken!) Miklósnak a magántanitója a kollegium seniora: Beszterczei György volt. Az egyetlen férfi, a kinek héber tudományával meg volt elégedve Nadányi tanár. Megtermett, széles vállu athleta ez a senior. A fiatal kor tavasz érzelmei, kedvtelései egészen érintetlenül hagyták; a tudományon kivül semmi sem érdekli. Ha kis tanitványa mellett öt év óta minden nap egy vén banyát talált volna, arra sem tekinthetne közönyösebben, mint a hogy végig nézi a viruló fiatal leánykát, a mint az ő megérkeztével feláll öcscse mellől és távozik. Sokkal távolabb, valahol a Jávé birodalmában jár, mintsem észrevehetné azt a megrezdülést, mely végig fut a fiatal alakon. Gyakran beszélgetnek is együtt, de a leányka jól érzi, hogy ilyenkor is távol van tőle az ifju s szüzies tartózkodása még erősebb lesz.

Az utóbbi időben az előkelő Petki nagy barátságot kötött a jobbágy fiúból lett seniorral, a ki ugyan nem sokat adott az egész dologra, jóformán észre sem vette, s csak akkor kezdett hajlékonyabb lenni iránta, midőn Petki elhitette vele, hogy szeretne komolyan hozzálátni a héber tudománynak. Erre egészen hajlékony lett a tudós merevsége és lelkesülten kezdte tanitani; rövid időn úgy megszerette, hogy akár a tüzbe ment volna érette.

A világlátott, nemes ifjú, mikor ezt észrevette, elhívta magával járkálni a Marospartra. Elmélyedve nézték a viz folyását, a füzek fiatal, pelyhes ágai meg-meglegyintették arczukat, és Petki egyszerre csak megragadta társa kezét:

— György! te egy baráti nagy szivességet tehetnél nekem, — és akkor belenézett azzal a kérő, behizelgő tekintetével a senior szemébe, — ugy-e nem tagadod meg a kérésemet?

— Nem tagadom meg, — felelte határozottan a senior és visszanézte azzal az ő igaz, egyenes nézésével.

Petki felhevülve, melegen adta elő, hogy ő szereti Flórát, de soha sincs alkalma vele találkozni, mig György egészen otthon van ott, tehát legyen az ő szószólója: árulja el szerelmét és kérje is meg. György ugyan nem értette, hogy miként lehet valaki ily szerelmes, szánta is egy kissé ezért a gyöngeségért, de hát azért már mégis csak megteszi.

— De ez még nem minden, édes barátom; beszélj az apjával is, kérd meg nevemben attól is... Erre különösen kérlek.

György szórakozottan megigéri azt is. Petkiben pedig a kis ördögök újból fölébredtek és tombol örömében és maga előtt látja a tanárt, a ki mérgesen fog Györgyre rivalni: — Hát kend megbolondult!

IV.

Flóra most is ott ült kis öccse mellett; a senior belépett. Egész úton élesztgette az emlékezőtehetségét, hogy el ne feledje, a mire oly szivből kérte a barátja, ennek okán azonnal eltávolította a kis fiut és gyorsan a dolognak vágott.

— Kisasszony, valamit akarok mondani...

A leányka megremegett, elpirult, aztán szép szemét lassan, de biztatva emelte az ifjura, a ki most úgy találta, mintha abban a mély tündöklésü szemben valami varázs lenne, valami olyan, a mi összefüggésben van a tavaszszal, a meleggel és mindennel, a mi szép és nincs összefüggésben a héberrel... ezt nem érti, de most ideje sincs taglalni.

— Flóra kisasszony! valaki nagyon szerelmes a kisasszonyba, az nem is tudna megélni... legalább igy mondta nekem, ha visszautasitaná; azért általam kéreti a kezét...

A tiszta, meleg tekintetbe valami rémület vegyül, mintha azt kérdené: «Mit beszélsz?»

És a senior folytatta:

— Petki Mihály szereti a kisasszonyt és feleségül kéri...

Flóra feláll, arczából elfut a vér, remeg is egykissé, épen azért hallgat pár perczig, hogy el ne árulja magát. Aztán bátran tekint az ifjura és határozott hangon kérdi:

— Senior uram, ohajtaná, hogy elfogadjam a Petki ajánlatát?

— Hogy ne ohajtanám?

Szó nélkül távozik és épen akkor belép az apja. Senior uram úgy gondolja, hogy egy füst alatt végez az atyával is.

— Nagytiszteletü professzor úr! Immár szerencsés voltam elmondani Flóra kisasszony előtt, a mit most ismételek. Mint kérő állok itt...

— Bravó, fiam, bravó! Rég várom én ezt már. Mert ha szórakozott vagyok is általában, de éberségem soha se csökkent a leánykám irányában. Pár év óta tapasztalom hozzád való vonzalmát és biztosan tudtam, hogy a te hajlandóságod is felébred... dicséretes dolog, hogy eddig egész lelkedet csak a dicső héber tudomány töltötte be... én is úgy voltam azzal s mégis megházasodtam, a mit helyesen is cselekedtem. Tudom, hogy meghívtak a legjobb ekklézsiába papnak s most már érzed, hogy a parokhiára asszony kell. Helyesen fiam! Én adom áldásomat.

Elmélyedve nézték a viz folyását, a füzek fiatal pelyhes ágai meg-meglegyintették arczukat.

Senior uramat, mintha főbe sujtották volna, úgy érezte: szédült is, hevült is, míg az öreg beszélt, kétségbeesve kérdezte önmagától, hogy most már mit mondjon? Férfiassága tiltotta, hogy az apát nevetséges helyzetbe hozza és a leányát megszégyenítse . . . Úgy, de mit mondjon a barátjának. Ily nehéz feladványa még soha sem volt. Nem is lehetett megoldani semmi módon.

És a mi legjobban zavarta a dolgot, az apának az a nyilatkozata, hogy ismeri a leánya vonzalmát. Erre egy hatalmasat dobbant a szive, s oly különös forrongást érzett a vérében, a milyet még soha. Aztán összeszedte magát, megköszönte a professzor jóságát és csak arra kérte, hogy még most ne hozzon elő semmit a leányának. Az apa előbb csodálkozott, de aztán megigérte és meg is tartotta hiven, mivelhogy könyveibe merülve, el is feledte.

(Vége következik.)

ANTIFER MESTER
CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

— Itt . . . itt! — kiáltá Antifer mester.

És egyik társát se lepte volna meg, ha térdre borul e szikla előtt, mint a római Trasteverino lakója a Madonna képe előtt . . . Sőt inkább maguk is melléje térdeltek volna.

Juhel és Trégomain, Szauk és Ben Omar odamentek Antifer mesterhez, a ki mintegy ájtatos elragadtatásban állt a szikla előtt.

De mi volt hát ezen a sziklán? . . .

Az volt, a mit a szemeikkel láthattak, az ujjaikkal megérinthettek: a Kamilk pasa monogrammja, persze az idő viszontagságai által kissé megrongált, de még mindig nagyon látható állapotban.

— Itt . . . itt! . . . ismétlé Antifer mester.

És megmutatta a helyet a szikla tövében, a hol keresni kellett a harmincz év óta a szikla-sirjában nyugvó kincset.

Azonnal elkezdték csákánynyal vagdalni a sziklát, a melynek szilánkjai szerteszét röpültek. A Trégomain Gildas kapája aztán eltakaritotta törmeléket, a melyek közé betondarabok vegyültek. A lyuk mind mélyebb és tágasabb lett. A mellek lihegtek, a szivek dobogtak, várván az utolsó csákányvágást, a mely a milliók forrását ki fogja fakasztani a sziklából . . .

Folyvást tovább hatoltak, de a hordók még mindig nem mutatkoztak. Ez bizonyára annak volt tulajdonitandó, hogy Kamilk pasa mély sirt ásatott nekik. Ebben utóvégre is igaza volt és egy kevés időveszteget és, egy kevés fáradtság számba se jöhet ott, hol ily megmérhetlen kincs forog kérdésben.

Egyszerre érczes zengés hallatszott. A csákány minden kétséget kizárólag valamely érczbe ütközött.

Antifer mester lehajolt a lyuk fölé. A feje eltünt a nyilásban, mialatt a kezei mohón keresgéltek.

Fölkelt . . . a szemei vérben forogtak.

Egy érczdobozt tartott a kezében. A doboz legfölebb egy köbdeciméter volt.

Mindnyájan odaszegezték a szemeiket és nem tudták elpalástolni a csalódás érzelmét.

És Trégomain Gildas kétségkivül a közös gondolatnak adott kifejezést, midőn igy kiáltott fel:

— Az ördög vigyen el engem, ha ebben a dobozban száz millió van! . . .

— Hallgass! — ordité Antifer mester.

És újra fölkutatta az üreget; kiszedte belőle a legutolsó sziklaforgácsokat is és iparkodott megtalálni a hordókat . . .

Hasztalan munka! Nem volt ebben az üregben egyéb az érezdoboznál, a melyen az egyiptomi pasa kettős *K* betüjü monogrammja diszlett.

Antifer mester és utitársai tehát hiába szenvedtek el annyi fáradalmat? . . . Csak azért jöttek ide oly messziről, hogy egy idegen ember rosz tréfát üzzön velük! . . .

Valóban, Juhel elmosolyodott volna, ha meg nem ijed a nagybátyja kimeredt szemeitől, eltorzult arczától és tagolatlan fölkiáltásaitól.

Trégomain Gildas később bevallotta, hogy e pillanatban el volt készülve arra, hogy a barátja holtan fog lerogyni.

Antifer mester egyszerre fölegyenesedett, fölkapta a csákányát, megcsóválta és dühében egy borzasztó csapást mért az érczdobozra, a mely darabokra tört és egy pergamentlap hullott ki belőle.

A megsárgult lapon néhány sor még nagyon jól olvasható irás volt franczia nyelven.

Antifer mester kezébe vette a lapot és megfeledkezvén róla, hogy Ben Omar és Szauk is meghallják és megtudhatnak egy titkot, a melynek a megőrzése érdekében állna, reszkető hangon kezdte fölolvasni a következő bevezető sorokat:

«Ez az okmány tudtul fogja adni egy második sziget hosszúsági fekvésének megjelölését, a melyről Antifer Tamás vagy korábbi elhalálozása következtében az ő egyenes örököse érbuco bankárral! Vajjon ez az egyéniség nem volt-e egy második örökös, a kit Kamilk pasa hajdani szolgálatokért akart megjutalmazni! Nem volt-e hivatva megosztani Antifer mesterrel a neki hagyományozott kincseket? . . . Ez a föltevés valószinűnek látszott és attól lehetett félni, hogy a remélt száz millió helyett csak ötven millió fog az Antifer mester zsebébe vándorolni!

Juhel elszomorodott attól a gondolattól, hogy még ez az összeg is sokkal nagyobb lesz, hogysem módosithassa a nagybátyja nézeteit az Énogate és a fiatal kapitány egybekelési terveit illetőleg.

Trégomain Gildas mosolygott és ez a mosoly azt látszott mondani, hogy ötven millió frank is csinos összeg, ha véletlenül az ember zsebébe hull.

Juhel eltalálta az Antifer mester gondolatát és helyesen sejtette, hogy a nagybátyja utóvégre is azt fogja magában mondani:

— Nos hát, Énogate egy uralkodó herczeg helyett egy közönséges herczeg neje lesz, és Juhel egy királyi vérből származott herczegkisasszony helyett egy közönséges herczegkisasszonyt fog nőül venni!

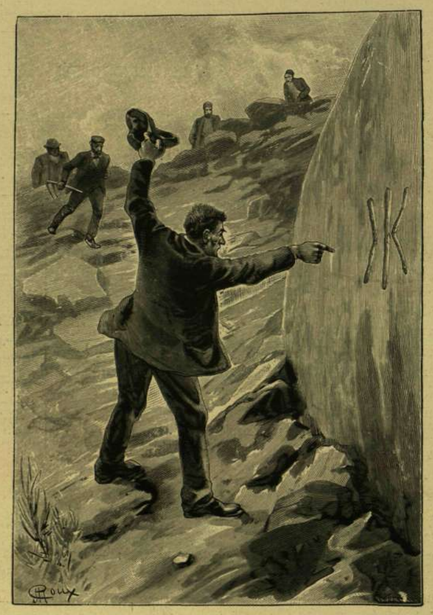

— Itt . . . itt! — kiáltá Antifer mester.

MÁSODIK RÉSZ.

I. FEJEZET.

A mely Juhelnek Énogatehez írt levelét, a levél pedig azon kalandok elbeszélését tartalmazza, a melyeknek a hőse Antifer mester volt.

Mily szomorú volt és mily kietlennek látszott a st.-malói ház, mióta Antifer mester elutazott! Mily nyugtalanságban töltötte az anya és leánya az éjszakáit és a nappalait. Énogate úgy érezte, hogy a Juhel szobájának üres volta üressé teszi az egész lakást. Aztán a nagybácsi se volt ott és Trégomain, a jó barát is messze földön járt.

April 29-ike volt. A *Steersman* már két hónap előtt elvitte magával a három utast, a kik a kincset keresték. Vajjon hogyan ment véghez az utazás? . . . Hol lehetnek most . . . Elérték-e a czéljukat?

— Anyám . . . anyám, — mondá a leányka, — soha se fognak többé visszatérni.

— Dehogy nem, gyermekem . . . ne csüggedj . . . vissza fognak térni! — felelé változatlanul Nanon. — De mindazonáltal talán mégis jobb lett volna el nem menniök . . .

— Igen, — suttogá Énogate, — és épen akkor, midőn Juhel nejévé lettem volna!

Itt konstatálnunk kell, hogy Antifer mester és utitársai elutazása roppant hatást idézett elő a városban, de senkinek se volt sejtelme arról, merre járhat a három utas. Senki se kételkedett a felől, hogy a *Steersman* Port-Saidba szállitotta őket. Csupán Énogate és Nanon tudták, hogy végig fognak hajózni a Vörös tengeren és elkalandoznak az Indiai-oczeán éjszaki határáig. Antifer mester bölcsen cselekedett, hogy megőrizte a titkot, miután nem akarta, hogy Ben Omar csak sejthesse is a híres sziget fekvését.

Mindazonáltal, noha utirányát senki sem ismerte, annál jobban ismerték a terveit. Antifer mester sokkal fecsegőbb, élénkebb és közlékenyebb volt, hogy sem hallgatni tudott volna. Saint-Malóban, Saint-Servanban, valamint Dinardban mindenki beszélt a Kamilk pasa történetéről, a levélről, melyet Antifer Tamás kapott, a küldött megérkezéséről és a kincsről, a mely száz milliót ér — a jól értesültek meg plane száz milliárdra becsülték.

Énogate időközben kapott is leveleket Juheltől. Az elsőben, a mely Suezból volt keltezve, a jegyese elmondta eddigi utazásuk részleteit, jelezte a nagybátyjuk lélekállapotát és folyvást növekvő idegességét és leirta Ben Omar és az ál-Nazim fogadtatását. A második levél Mascateból érkezett és hirül adta, hogy Antifer mester a túlizgatottságnak oly magas fokát érte el, a mely már csaknem az őrültséggel határos és hogy másnap Szoharba fognak elindulni.

Énogate és Nanon mohón olvasták e leveleket, a melyekre azonban nem válaszolhattak, — még ettől a vigasztól is meg voltak fosztva. Végre április 29-én egy harmadik levél érkezett. Látván, hogy tunisi postabélyeg van rajta, Énogate szivet repesni érzé az örömtől. Az utasok tehát elhagyták Mascateot . . . visszatértek az európai tengerekre . . . útban vannak Franczia-ország felé . . . Mennyi időbe kerülhet, mig Marseillebe érnek? . . . Legfölebb három napba! És onnét mennyi idő alatt érkezhetnek St.-Malóba? . . . Legfölebb huszonhat óra alatt.

Az anya és leánya a földszinti szobák egyikében ült, miután bezárták volna az ajtót a derék levélhordó mögött. Most senki se fogja őket háborgatni. Szabad folyást engedhetnek érzelmeiknek.

Mihelyt Énogate kissé nedves szemeit megtörülte volna, azonnal fölbontotta a levelet és fölolvasta hangosan és lassan, hogy minden egyes mondatot jól megérthessenek.

Tunis tartomány, La Goulette, 1862 április 22-én.

Kedves Énogate!

Mindenek előtt ölellek az anyádért, aztán érted, végre magamért. De mily messze vagyunk még egymástól és mikor lesz vége ennek a végtelen utazásnak!

Már kétszer irtam neked és meg kellett kapnod a leveleimet. Ez a harmadik levelem az én csálódásomat is, nem azért, mert a kincset nem vehettük birtokunkba, hanem azért mert elutazásunk St.-Malóba és az én visszatérésem hozzád ismét halasztást szenved. Azt hittem, hogy a szivem megszakad . . .

Énogate alig birta a saját szive dobogását visszafojtani és abból, a mit ő maga érzett, megitélhette azt is, mit kellett éreznie Juhelnek.

— Szegény Juhel! — mondá.

— És te is, szegény leány! — mormogá az anyja. — Folytasd, leányom.

Énogate a meghatottságtól remegő hangon folytatá:

Kamilk pasa meghagyta, hogy ezt a szerencsétlen földrajzi hosszúsági pontot közöljük Zambuco tunisi bankárral, a kinek egy második szélességi pontról van tudomása. A kines kétségkivül valamely más szigeten van elrejtve, Kamilk pasa nyilván hálával tartozik annak a Zambucónak is, a ki egykor olyanforma szolgálatot tehetett neki, mint Antifer nagyapánk. Ennélfogva az örökség két örökös közt lenne fölosztandó, a minek következtében mindegyiknek az örökrésze leapadna a felére. Nem kell mondanom, mily dühös e miatt valaki! . . . Csak ötven milliót örökölni száz helyett! . . . Én azt kivánnám, hogy százezeren legyenek azok, a kiknek a nagylelkű egyiptomi pasa hálával tartozik, ezen esetben a nagybátyánkra oly csekély összeg jutna, hogy nem ellenezné többé az egybekelésünket!

— Van-e azoknak szükségük pénzre, a kik egymást szeretik? — kérdé Énogate.

— Nincs, sőt a pénz még feszélyezi is a szerelmet, — viszonzá a jó Nanon, mély meggyőződéssel. — Folytasd leányom.

Énogate engedelmeskedett.

Mikor a nagybátyánk ezt az iratot olvasta, annyira elkábult, hogy csaknem kiszalasztotta az ajkán az új földrajzi hosszúsági fok számait és annak a lakzimét, a kivel ezen adatokat közölnie kell, az új sziget fekvésének megállapithatása végett. De szerencsére idejekorán elhallgatott.

Trégomain barátunk, a kivel oly sokat beszélgetünk rólad, kedves Énogateom, furcsa torzképet vágott. mikor megtudta, hogy el kell indulnunk egy második sziget fölkeresésére.

. . . Szegény Juhelem, — mondá, — az a pasi-pason-pasa talán csak tréfát üz velünk és a világ végére akar elküldeni bennünket?

Csakugyan a világ végére kell-e elmennünk? . . . azt még magunk se tudjuk ebben a pillanatban, mikor neked irok!

A nagybátyánk azért tartja titokban az adatokat, a melyeket az irat tartalmaz, mert nem bizik Ben Omarban. Mióta ez a gazember ki akarta csalni a titkát Saint-Malóban, folyvást gyanakszik reá. Talán igaza is van és hogy nyiltan kimondjak mindent, a segédet, Nazimot ép oly gyanusnak tartom, mint a közjegyzőt. Ez a Nazim az ő szilaj arczával és komor kifejezésű szemeivel nem tetszik se nekem, se Trégomain úrnak! Biztositlak, hogy Calloch úr, a saint-malói közjegyző nem fogadná be az irodájába. Meg vagyok róla győződve, hogy ha ő és Ben Omar tudnák annak a Zambucónak a lakczimét, megpróbálnának bennünket megelőzni . . . De a nagybátyánk velünk se tudatta. Ben Omar és Nazim nem tudják, hogy Tunisba megyünk és igy történt, hogy mikor Mascateból elindultunk, mindnyájan a fölött tünődtünk, vajjon hova fog még elküldeni bennünket a pasa szeszélye!

Énogate egy pillanatra megszünt olvasni.

— Nem szeretem ezeket az ördöngös miskulancziákat! — mondá Nanon.

Juhel aztán elbeszélte az elindulást a szigetről, a Szelik nagyon észrevehető lehangoltságát, mikor látta, hogy az utasok üres kézzel térnek vissza és nem kételkedhetett többé a felől, hogy csakugyan hydrografiai fölvételeket akartak eszközölni, végre a karaván fárasztó utazását, a visszatérést Mascateba és a két napi várakozást a bombayi hajó megérkezésére.

És azért nem irtam neked másodszor Mascateból, mert mindig azt reméltem, hogy valami újabbat fogok megtudhatni és megirhatni . . . De a reményem nem valósult meg és csak annyit tudok, hogy visszatérünk Suezba és onnét elindulunk Tunisba.

Énogate félbeszakitotta az olvasást és Nanonra tekintett, a ki a fejét csóválta és e szókat mormogta:

— Csak legalább ne mennének a világ végére! Ezektől a hitetlenektől minden kitelik.

A derék asszony úgy beszélt a keletiekről, mint a keresztes háboruk idején szoktak róluk beszélni. Sőt még az ily forrásból származó milliókat is bizonynyal gyanusoknak fogja tartani . . .

Juhel továbbá elbeszélte az utazást Mascatetól Suezig, az átkelést az Indiai-oczeánon és a Vörös-tengeren. Elmondta, hogy Ben Omart csaknem hihetetlenül gyötörte a tengeri betegség.

— Annál jobb! — mondá Nanon.

Énogate fölolvasta Juhel levelét.

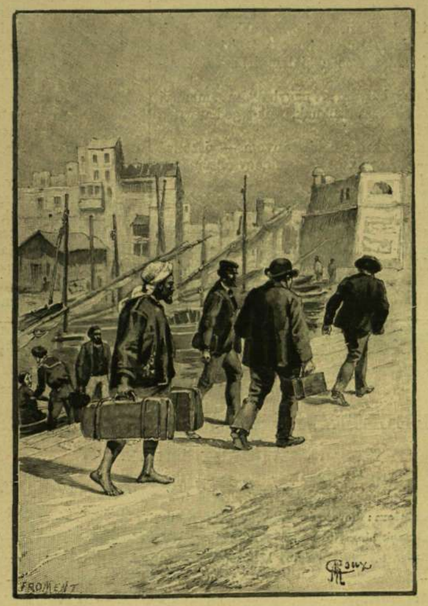

Végig mentek La Gouletten, kezükben uti podgyászaikkal.

Antifer mestertől az egész utazás alatt egyetlen szót se lehetett kicsikarni! . . .

Hidd el, kedves Énogateom, nem tudom, mi történik a nagybátyánkkal, ha a reményei meghiusulnának. Vagyis inkább tudom . . . megtébolyodnék. Ki hitte volna ezt egy emberről, a ki oly okos a magaviseletében és oly szerény igényekkel bír? A remény, hogy százszoros milliomossá lesz! . . . De utóvégre is létezik-e sok olyan ember, a ki ettől el nem szédülne? Nos, mi ketten bizonynyal nem! De ez onnét van, mivel a mi életünk a szivünkben összpontosul!

Suezból Port-Saidba utaztunk, a hol be kellett várnunk egy Tunisba induló kereskedelmi hajó elindulását. Az utóbbi városban lakik az a Zambuco bankár, a kivel a nagybátyánknak közölnie kell azt az átkozott okiratot . . . De ha majd a földrajzi hosszúsági és szélességi pontok alapján meg lesz állapítva az új sziget fekvése, vajjon hova kell majd mennünk a fölkeresésére? Itt rejlik a kérdés lényege, a mely szerintem fontos, mert ettől függ a visszatérésünk Franciaországba . . . és hozzád . . .

Énogate kiejtette kezéből a levelet, a melyet az anyja fölvett. A leányka nem bírta folytatni az olvasást. Látta a távollevőket sok ezer mérföldnyi távolságban, a legnagyobb veszélyek közt, oly vidékeken, a honnét többé soha se fognak visszatérni és e kiáltás lebbent el ajkairól:

— Oh! nagybátyám . . . nagybátyám . . mennyi gyötrelmet okozasz azoknak, a kik téged annyira szeretnek!

— Bocsássunk meg neki, leányom, — viszonzá Nanon, — és kérjük az Istent, hogy oltalmazza meg őket!

Néhány pillanatnyi csönd következett. A két nő buzgón imádkozott.

Azután Énogate olvasta a levél tartalmát:

Április 16-án hagytuk el Port-Saidot és megállapodás nélkül utaztunk Tunisig. A legelső napokban meglehetősen az egyiptomi partok közelében hajókáztunk és milyen pillantást vetett Ben Omar Alexandriára, mikor a kikötő alá értünk! . . . Azt hittem, hogy ki fogja magát szállíttatni a partra és kész elveszteni a jutalomdíjat is . . . De a segéde közbelépett és a saját nyelvükön, a melyből egy szót sem értek, észre téritette őt . . . még pedig, úgy látszik, nagyon durván. Kétségtelen, hogy a közjegyző fél ettől a Nazimtól és én gyakran tünődöm a fölött, hogy ez az egyiptomi, a ki annyira hasonlít egy haramiához, csakugyan az-e, a minek magát mondja! Bármint legyen is, szemmel fogom őt tartani.

Alexandrián túl a hajó a Bon-hegyfok felé vette irányát, a tripolisi és gabesi öblök elmaradtak délnek, végre a tunisi hegyek föltünték a láthatáron, április 21-én este a tunisi révbe értünk és másnap a hajónk horgonyt vetett a Goulette molói mellett.

Kedves Énogateom, igaz, hogy Tunisban közelebb vagyok hozzád, mint az Oman-öböl szigetén voltam, de ki tudja, nem fog-e a balszerencse még messzebb vinni tőled. Azonban ne csüggedj és vigasztald magadat azzal, hogy bármilyen legyen is az eredmény, az utazásunk nem tarthat soká.

Levelem, melyet a hajón irtam, néhány nap múlva kétségkívül a kezeid között lesz. Persze, nem tudatja veled azt, a mit én se tudok és a mit tudnunk oly fontos volna: hogy merre fogjuk utunkat irányozni. De hiszen a nagybátyánk se sejtheti és a titok csakis a bankárral való találkozásunk után fog kiderülni.

Mihelyt ismerni fogom a második sziget fekvését és ez nem sokára meg fog történni, mert az én dolgom lesz azt a földabroszon megkeresni — azonnal értesítelek róla. Valószínü tehát, hogy e harmadik levelemet rövid idő mulva egy negyedik fogja követni.

Most még csak az van hátra, kedves Énogate, hogy Trégomain úr és a magam szives üdvözleteit átadjam, valamint a nagybátyánkéit is, noha úgy látszik, mintha teljesen elfeledte volna Saint-Malót, az öreg családi házat, sőt a benne lakókat is. Neked, kedves jegyesem, forró szerelmemet küldöm és maradok életem fogytáig

gyöngéden szerető híved
Antifer Juhel.

II. FEJEZET.

A melyben Antifer mester örököstársa annak rendje szerint bemutattatik az olvasónak.

A ki a tunisi révbe érkezik, még nincs Tunisban, mert előbb csónakokon kell magát a Goulette-kikötőbe szállíttatni, de még ez se Tunis. Az utasok egy olasz társulat birtokában levő vasutra kénytelenek ülni, a mely megkerüli a Bahira-tavat és elhalad a carthagói halom tövében.

Utasaink La Gouletteban úgyszólván egészen európaias szinezetü telepet találtak, a keleties szinezetre csak később, a város közepében bukkantak, hanem persze Antifer mester a szinezettel egy csöppet se törődött. Utasaink végig mentek La Gouletteon, kezükben uti podgyászaikkal és a pályaház előtt várták a legelső vonatot. Ben Omar és Nizam hátrább követték őket. Miután Antifer mester nem nyitotta föl a száját, ők se tudtak semmit Zambuco bankárról, a kit a Kamilk pasa szeszélye utitársukul rendelt. Ez az utóbbi körülmény mindenesetre boszantó volt, ha nem is a közjegyzőre nézve, a ki a jutalomdíját minden bizonynyal meg fogja kapni, ha végig kitart az utasokkal, de legalább Szaukra nézve, a kinek most már egy örökös helyett kettő ellen kell küzdenie. És nagy kérdés, milyen ember lesz az új örökös?

Utasaink fél órai várakozás után helyet foglaltak a vonaton és negyven percz mulva Tunisba érkezvén, ez európai városrészben fekvő *Hôtel du France*-ba szálltak, a mely magas szobáival és elég jó konyhájával mindenütt bevált volna.

Antifer mester még csak annyi fáradságot se vett magának, hogy fölmenjen a szobájába.

— Majd itt megtaláll ak benneteket, — mondá az utitársainak.

— Menj, barátom, — viszonzá a «dereglyés», és végezd el jól a dolgodat. (Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A MAGYARSÁG KELETKEZÉSE ÉS GYARAPODÁSA.

Irta **VÁMBÉRY ÁRMIN.**

Ára füzve 3 frt.

Tartalom: Bevezetés. Ethnologia és nemzeti előitéletek. — Müveltségi momentumok bizonyító ereje. — A magyar őstörténelmi kutatás eddigi módszerei. — A törökök legrégibb költözködő mozdulatai. — A hunnok Európában. — Az avarok Pannoniában. — Az avarok hatalmának pusztulása. — Az avarok maradványai. — Az alakulás folyamának kezdete. — Az alakulás folyamának további menete. — Avarok és szlávok. — A magyarok, mielőtt nyugat felé vonultak. — A magyarok költözése Pannoniába. — A magyarok ethnografiai leirása. — A honfoglalás. — A magyarok betörései és háborúi Európában. — A Magyarország a X. évszázadban. — A magyarság megtérése a keresztenységre. — A magyar ethnos kristályosodása. — A magyar elem növekvése. — A magyarság további sorsa. — A jelenkor magyarsága.

AZ ÁRPÁDOK TÖRTÉNETE.

Irta **SEBESTYÉN GYULA.**

Ára 1 frt 50 kr.

A történetirás nálunk is, másutt is legtöbbet szenved a nagy foliánsok lidércznyomásától. A müvelt olvasóknak nagy része csak lopva használja fel egy-egy óráját arra, hogy a történelem világába is betekintsen, s ekkor azt akarja, hogy a hány órát fordít az olvasásra, annyi századot éljen át a multból. Ily fajta igényeket akar kielégiteni a fenti könyv.

ARANY JÁNOS «TOLDI»-JA.

TANULMÁNY.

Irta **SZÉKELY ALADÁR.**

Ára füzve 80 kr.

VASUTI POLITIKÁNK FEJLŐDÉSÉHEZ.

Irta **SZABÓ JENŐ.**

Ára füzve 1 forint 40 krajczár.

Tartalom: *Vasutpolitikai kritika.* Bevezető nyilt levél Gyulai Pálhoz. — Néhány szó a vasutak csoportosításáról. — Vasuti szelvényperek. — Vasuti részvénytársulataink és az új kereskedelmi törvény. — Állami, magán, vagy vegyes vonatkezelési rendszer. — Még egyszer a vonatkezelési rendszer és a vasutak államosításának kérdéséhez. — Vasuthálózatunkról. — A volt tiszavidéki vasut és az új osztrák-magyar államvasuttársulat. — A közös vasutakról. — Dunagőzhajózási társaság. — A vasutállamosítás pénzügyi eredményei. — A munkács-stryji vasut.

DÖNTVÉNYTÁR.

A m. kir. curia, a kir. itélő táblák és a pénzügyi közigazgatási bíróság elvi jelentőségü határozatai.

Jegyzetekkel ellátva

kiadja a „Jogtudományi Közlöny" szerkesztősége.

Uj folyam XL. kötet. — (LXVIII. folyam.)

A XXVII—XL. kötetek tartalommutatójával.

Ára füzve 3 frt.

GAZDASÁGI JOGISME

a gazdasági tanintézetek növendékei és a mezei gazdák szükségletéhez alkalmazva.

Irta **Dr. HALLER KÁROLY**

kir. egyet. r. ny. tanár és a kolozs-monostori kir. gazd. tanintézeten a gazd. jogisme tanára.

Harmadik teljesen átdolgozott kiadás.

Ára füzve 1 frt.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

Irta

GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

(Vége.)

V.

Az már nagyon természetes, hogy akkor éjjel nemcsak a kis leányt kerülte az álom, de kerülte a seniort is. Akkorákat s oly gyorsan forgott ágyában, hogy a szobatársak fel-felrettentek. Aztán magára kapkodta ruháit és kiment a kertbe, s a mint szivta a kora tavasz egészséges legét, izgatottsága kezdett valami természetes, jól eső melegségbe olvadni. Látta a Flóra tekintetét, a mint ránézett akkor, midőn beszélni kezdett, s most már világosan megértette, hogy miért esett az olyan jól. Aztán úgy tetszett neki, mintha a sötétkék ég fényes csillagai egyszerre csak alakot öltenének s az mind Flóra lenne, az a szép, ragyogó teremtés, a ki olyan gyöngéden ápolta anyátlan kis öcscsét s a ki hozzá is mindig olyan jó volt: egyszer oda tette szép kis kezét a karjára s úgy mondott el valamit a kis fiuról. Sok, sok apró dolog gyorsan akkorára nőtt, hogy betöltötte az egész világot és lőn világosság a senior lelkében s öntudatra ébredt szerelme őserejű meleggel töltötte el szivét. Fény szövődött az éjszakába és a rügyesedő fák elkezdtek ragyogni; a szerelem, az élet! Ugy hát ő most kezd élni. Már nemcsak szivében volt világosság, de az előbukkanó nap is szétlövelte pirosas fényét, a mire az ifju összerezzent, — még ilyet sem érzett soha! — és Petkire gondolt. Most már mi lesz azzal, mit fog neki mondani? Vajjon nem teszi-e fel róla, hogy ki akarta játszani, hogy visszaélt bizalmával? Hosszasan tépelődött ezzel, mig egyszer csak egészen egyszerűnek tűnt fel előtte a dolog: hiszen az nagyon természetes. Elmondja az igazat épen úgy, a hogy történt.

El is mondta épen úgy. Petki csak nézte, nézte, aztán felkaczagott.

— Na, ilyen a héber bölcseség! Öt évig vagy közvetlen közelében egy szép leánynak, a ki szerelmes beléd s a miről te semmit sem tudnál, ha az apja el nem árulná egy olyan nevezetes alkalommal, mikor épen másnak akarod megkérni. Erre aztán észre veszed, hogy magad is szereted a leányt . . .

Mig Petki beszélt, a senior komolyan elgondolkozva nézett. Azt gondolta, hogy vajjon jól látott-e a tanár és nem lehetséges-e az, a mit Petki sejtett, mikor megkérette a leányt? Hiszen ha nem tapasztalt volna valamelyes melegséget, csak nem lép fel mint kérő? A mint ezt kigondolta, el is mondta nyiltan és becsületes szivének egész melegével ajánlotta, hogy ha igy lenne, akkor ő mindent elkövet az érdekökben, meg fogja nyerni a tanárt is és reá ne is gondoljanak, ő majd elvonul az árnyas, kis faluba és mily szerencse, hogy eddig még nem szólt a leánynak, igy az nem is sejti, mi ment végbe tegnap óta az ő szivében és minden tartózkodás nélkül nyilatkozhatik előtte.

Az egyszerű becsületességnek ily igazszivű nyilvánulása mélyen hatott a könnyüvérü ifjura és az is nyiltan szólt:

— György! Én szeretem a leányt, de mily más szerelem az, mint a tied! Nem tiszta forrásból eredt; számitás volt az alapja: vásott, roszindulatu számitás. Minden áron meg akartam boszantani az apát. Ugy gondoltam, hogy egy szerelmi kalanddal legalaposabban czélt érek, s a boszantásnak ezen módja magamnak sem lesz épen kellemetlen. Igy mentem aztán mindig beljebb, egészen a leánykérésig . . .

— Lehetetlen!

— Legyen a te megbotránkozásod teljes, még azt is bevallom előtted, hogy midőn elmondtad az apával való jeleneted, nyomban egy vásott gondolatom támadt: ördögi vágyat éreztem az apához rohanni és odavágni a böles fejéhez, hogy te nem a magad részére, hanem az enyémre akartad megkérni a leányát . . .

— Mihály!

— Ugy van, ezt meg is cselekedtem volna egész elszántsággal a következmény iránt . . . mert azt már te is elképzelheted, hogy a következmény az a nagy bolond kapcsos könyv lett volna, melyet nyomban a fejemhez vág, — de a mit most mondtál, az oly tisztán, melegen ömlött a szivemre, mintha egészen újjá születtem volna: talán mint Keresztelő Szent János vagy Szent Pál, azt már ti tudjátok, hogy melyik? . . . És komolyan szégyelem gyermekes pajkosságaimat . . . jobb is lesz nekem elmenni innen . . . Tudod mit? teszek egy nagy utazást és hozzád való ragaszkodásom jeléül meg sem állok Damaskusig.

S valóban meg sem is állott — Párisig.

VI.

Beszterczei György senior uram magára öltötte újdonat új tógáját és indula a professzori lak felé.

Megokolt, hosszú beszédet készített magában, melylyel majd felfejti a helyzetet; azaz elmondja a leánynak, hogy az ő lelkét tegnapig fogva tartotta a tudomány és nem engedte felgyülni azt a fényt, mely világot vessen a szivébe. Tömör, okos beszéd lészen az, ha elmondhatja; de a mint benyitott a fehér függönyös vidám szobába és a leányt meglátta egy nagy könyv előtt, melyből «szót szedett» a kis öcsese számára, egyszerre elfelejtett mindent, csak azt az egyet tudta bizonyosan, hogy ő azt a gyöngyös pártás, fiatal teremtést nagyon szereti.

— Flóra kisasszony! . . . Flóra kisasszony!

Itt elakadt. A leány komoly, hideg tekintete megfagyasztotta a vérét és a dolgon nem enyhített az a büszke, rövid szó sem, a mint odavetette:

— Hallom.

A senior — immár megválasztott lelkész — összeszedte magát; de azért a beszédből nem jutott eszébe egy ige sem; mást mondott:

— Kisasszony, ha most kérdené tőlem, a mit tegnap kérdett, azt tudniillik: ohajtanám-e, hogy elfogadja a Petki Mihály kezét, most más egyebet válaszolnék: most azt mondanám, a mi ott van a szivem mélyén, a mi nem hagyott nyugton egész éjjel . . . azt mondanám, hogy szeretem és kérném fogadja el az *én* kezemet. De ha nem is kérdez tőlem semmit, akkor is azt mondom, hogy mint kérő állok itt . . . és beszéltem már az édes atyjával is . . .

A leány mélyen elpirult s egy pillanatig újból felragyogott tekintetében, a mi tegnap olyan jól esett Györgynek, de egyszerre csak elborul a ragyogás, a szép leány hidegen néz és még hidegebben szól:

— Aztán holnap ismét ki részére fog megkérni kegyelmed?

— De hát az istenért, értse már meg, hogy szeretem, szeretem!

És ebben a felkiáltásban benne volt az igazság, az erő és benne volt a *férfi* egészen. Azt pedig mindig megérti a leány. Csak úgy most, mint kétszáz évvel ezelőtt. És a régi történetek egyre megújulnak, csak az ember vénül meg.

ANTIFER MESTER
CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

A Juhel nagybátyja nem is annyira az elvégzés miatt nyugtalankodott, mint a miatt, hogy miképen fogjon hozzá. Bizonyára nem volt szándéka ravaszkodni az örökös-társával, mint Ben Omar ravaszkodott vele. Különczsége da-

czára talpig becsületes ember levén, elhatározta, hogy minden kerülő mellőzésével oda fog lépni a bankár elé e szókkal:

— Ime, ezt ajánlom föl önnek . . . Halljuk most már, mi az ön viszonajánlata, aztán indulunk útnak!

Ezenfölül, a szigeten talált okmány szerint, Zambucónak értesülve kellett lennie arról, hogy egy Antifer nevü franczia közölni fogja vele azt a szélességi pontot, a mely szükséges egy sziget fekvésének megállapításához, a mely szigeten egy kincs van elásva. A bankárnak tehát nem lesz oka meglepetve lenni e látogatás fölött.

Mindazonáltal Antifer mestert az a félelem gyötörte, hogy hátha az örököstársa nem beszél francziául. Ha Zambuco angolul beszél, akkor még Juhel segitségével el lehetne igazitani a dolgot. De ha a két nyelv közül egyiket se beszéli, akkor kénytelenek lesznek egy tolmács segélyét igénybe venni, ez pedig annyi volna, mint magát száz millió értékig egy harmadik ember kényére bízni.

Antifer mester, eltávozván a szállodából, a nélkül, hogy megmondta volna, hova megy, egy részesülni fog. E miatt különben nem nyugtalankodott. Mikor valaki egy magánembernek ötven milliót hoz, bizvást lehet rá fogadni, hogy szivesen látják.

Fél órai gyalogolás után leértek a máltai városnegyedbe, a mely a tulságos tisztasággal teljességgel nem diesekedhető városnak korántsem a legtisztább része. Egyébiránt akkoriban Tunis még nem állt franczia védnökség alatt s ennélfogva a köztisztasági viszonyok is jelentékenyen gyarlóbbak voltak a másiknál.

E kereskedelmi városnegyed egy utczája, vagyis inkább sikátora végén a vezető megállt egy igen közepes külsejü ház előtt. Az épület, mint a tunisi házak legnagyobb része lapos födelü és négyszögletes volt, az utcza felé nem voltak ablakai és a szobákba az udvarról hatolt be a világosság.

A ház külseje nem keltette Antifer mesterben azt a gondolatot, hogy a tulajdonosa bőségben uszik, de azt mondta magában, hogy ez talán annál jobb a tervei sikerülésének szempontjából.

— Itt lakik Zambuco bankár? — kérdé a kalauztól.

— Itt, excellenciád.

A bankár mintegy hatvan éves, középtermetü, sovány, de izmos, élénk szemü, tétova tekintetü, sárgás bőrü, szörtelen arczú, síma, szürkés hajú, kissé meggörnyedt hátú, ránczos kezü, hosszú újjú ember volt. Még valamennyi fogának birtokában volt és látszott, hogy e fogak jól tudnak harapni. Noha Antifer mesternek a megfigyelés nem volt erős oldala, mégis érezte, hogy ez a Zambuco semmiképen se rokonszenves ember és azt mondta magában, hogy az ilyen egyéniséggel való érintkezés semmi körülmények közt se lehet reá nézve kellemes.

A bankár igazában csak uzsorás és zálogkölcsönző volt. Körülbelül öt-hat ezer máltai lakik Tunisban, ezek közé tartozott ő is.

Zambuco abban a hírben állt, hogy nagy vagyont szerzett mindenféle kétes pénzüzletekkel, olyanokkal, a melyekhez enyves kéz kell. Csakugyan gazdag és erre a tulajdonságára hiú is volt. De azt tartotta, hogy az ember soha se lehet annyira gazdag, hogy még gazdagabb ne lehessen. Többszörös milliomosnak mondták és ebben a világ nem is csalódott, daczára a háza szegényes külsejének, a mely Antifer mestert is tévedésbe ejtette. Már ez az egy körülmény is

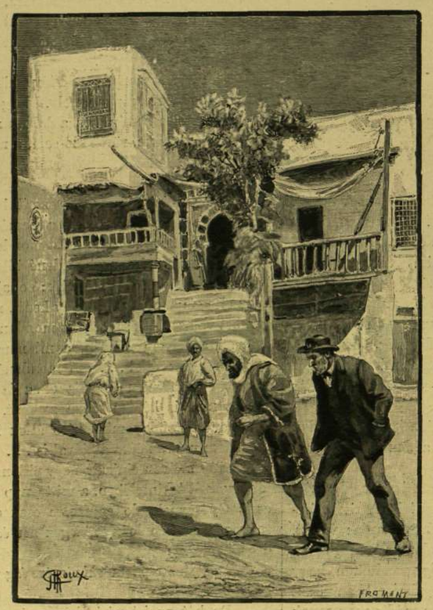

Antifer mester elindult az alsó város felé.

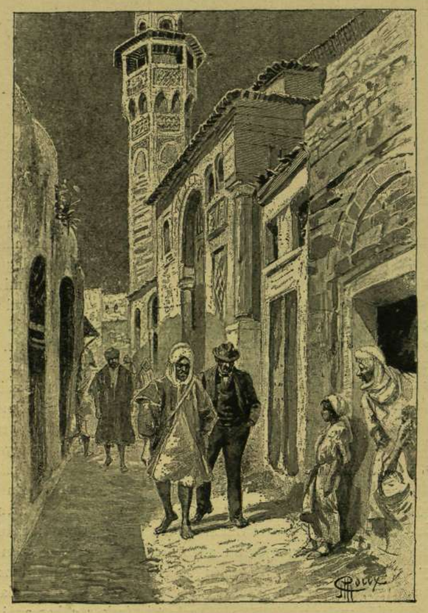

Antifer mester nem figyelt az utczák nevezetességeire.

kalauzt intett magához és vele együtt az egyik mellékutczában eltünt.

— Miután nincs ránk szüksége . . . jegyzé meg a «dereglyés», nyomban az Antifer mester eltávozása után.

— Ménjünk sétálni és mindenek előtt adjuk a levelemet postára, — viszonzá Juhel.

Csakugyan el is indultak bekalandozni a várost.

Antifer mester a szállodától mintegy száz lépésnyire e kérdést intézte kalauz-tolmácsához:

— Ismeri ön Zambuco bankárt?

— Mindenki ismeri őt itt.

— Hol lakik? . . .

— Az alsó városban, a máltaiak városnegyedében.

— Vezessen oda.

— Értem, excellenciás úr.

A keleti országokban az excellenciás czimet oly könnyen osztogatják, mint nálunk a nagyságos titulust.

Antifer mester elindult az alsó város felé. Az olvasó meg lehet győződve, hogy legkevésbbé se figyelt az utczák nevezetességeire, a számtalan mecsetre, a római és saracén müemlékek maradványaira, a füge- és pálmafáktól beárnyékolt terekrekre, stb. Nem. Antifer mester csak a látogatásra gondolt, a melyet Kamilk pasa kötelességévé tett és a fogadtatásra, a melyben

— Ez a bankháza?

— Ez.

— Nincs más lakása?

— Nincs, excellenciád.

— És gazdagnak mondják?

— Sokszoros milliomosnak.

— Ezer ördög! — mondá Antifer mester.

— Hanem ép oly fukar, mint gazdag! — tevé utána a kalauz.

— Még egy ezer ördög! — viszonzá Antifer mester.

Aztán elbocsátá az «exczellenciás» czimmel dobálódzó kalauzt, a ki visszatért a szálloda felé.

Mondanunk se kell, hogy Szauk követte őket, de óvatosan, nehogy észrevegyék. Most már tudta, hol lakik Zambuco. Vajjon nem nyilnék-e alkalma a bankárral külön beszélni és Antifer mestert kivetni a nyeregből. Ha a Kamilk pasa két társörököse összezördülne egymással, ezt a körülményt talán ki lehetne aknázni . . .

Antifer mester bement a bankár házába és Szauk künn várt reá.

Az épület baloldali szárnyában voltak elhelyezve az irodák. Az udvaron nem mutatkozott senki. Olyan néptelennek látszott minden, mintha a bankházat csak ama reggel zárták volna be fizetésképtelenség miatt.

De az olvasó nyugodt lehet, Zambuco nem bukott meg.

arra mutatott, hogy Zambuco bámulatosan fukar volt az életszükségletek dolgában. Kétségkívül igen csekély igényekkel bírt és egész életét a tallérok gyűjtésének, a pénz összezsugorgatásának, minden keze ügyébe eső és értéket képviselő tárgy kézrekerítésének s szennyes üzleteknek szentelte. Ily módon szerzett is néhány milliót, a nélkül, hogy igyekezett volna a pénzét gyümölcsöztetni.

Valószinűtlennek, sőt valódi ellenmondásnak látszanék, ha egy ilyen ember nem maradt volna agglegény. Zambucónak nem jutott soha eszébe a nősülés, «a neje nagy szerencséjére», a mint a tréfás emberek a máltai városnegyedben mondani szokták. Nem is ismerték semmiféle rokonát egy nővérén kívül. A Zambucók összes eddigi nemzedékei ebben a két emberben összpontosultak. De Zambuco egyedül élt a házában, a cselédjével, egy vén tunisi nővel, a ki nem került sok pénzébe, sem az élelmezése, sem a bére tekintetében.

A mondottakból láthatjuk, milyen emberrel lesz dolga Antifer mesternek, és méltán kérdezhetjük, vajjon ez a nagyon kevéssé rokonszenves egyéniség milyen szolgálatot tehetett valaha Kamilk pasának, hogy tőle a hála tanujelét megérdemelte?

E kérdésre a választ meg lehet adni néhány sorban.

Az olvasó még emlékezni fog rá, hogy Kamilk

pasának 1829-ben, mikor nagyon nyugtalan volt a vagyona miatt, a melyre unokatestvére, Murad és általa fölbujtatva, az erőszakos Mehemed Ali is annyira áhítozott, az jutott eszébe, hogy az összes vagyonát pénzzé tegye és elszállítsa Sziriába, a hol az nagyobb biztonságban lesz, mint Egyiptom bármelyik városában.

E nagy müvelethez néhány ügynökre volt szüksége. Mindazonáltal csakis a bizalmát megérdemlő idegenekhez akart fordulni. Ezen ügynökök egyébiránt sokat koczkáztattak, legalább is a szabadságukat, mikor a gazdag egyiptomit az alkirály ellen segitették. Közéjük tartozott a fiatal Zambuco is. Nagy és dúsan megjutalmazott buzgalommal működött, több izben utazott Aleppóba, szóval nagyban előmozditotta a pasa vagyonának értékesitését és biztos helyre való elszállittatását.

Mindez nem járt nehézségek és veszély nélkül és Kamilk pasa eltávozása után a Mehemed Ali gyanakvó rendőrsége a pasa ügynökei közül néhányat, ezek közt Zambucót is, fölfedezett és börtönbe csukott. Elégséges bizonyitékok hiányában később szabadon bocsátották őket, de mégis bűnhődtek a hűségükért.

se tudott a nyomára jönni, pedig Kamilk pasa már 1852-ben kimult.

1862-ót irtak. Húsz év múlt el 1842 óta és Antifer még se jelent meg, a hosszúság nem egészitette ki a szélességet . . . . De Zambuco nem csüggedt. Nem akart kételkedni a felől, hogy a Kamilk pasa szándékai utóvégre mégis meg fognak valósulni. Meggyőződése szerint a föntnevezett Antifer ép oly biztosan meg fog jelenni a máltai városrész láthatárán, a mily bizonyosan megjelennek az ó- és újvilág összes csillagdái által bejelentett üstökösök. Csupán azt sajnálta, hogy az örökséget meg kell osztania mással és nem is mulasztotta ezt a «mást» a pokolba kivánni. De hiába, a hálás egyiptomi pasa végakaratát nem másithatta meg. Pedig valóságos szörnyűségnek tartotta, hogy a száz milliót meg kell feleznie! Évek óta elmélkedett és gondolkozott is azon, hogyan intézze a dolgát, hogy az örökség egészen a kezei közt maradjon. Vajjon sikerülni fog-e? Mindössze csak annyit mondhatunk, hogy jól elő volt készülve annak az Antifernek az elfogadására, a ki meghozza neki a megigért szélességi fokot.

Szükségtelen megjegyeznünk, hogy Zambuco,

— Antifer mester vagyok, Antifer Tamás fia, St.-Malóból.

A következő perczben belépett egy meszelt falú szobába, a melynek a mennyezetét a lámpafüst befeketitette és a melyben nem volt egyéb, mint egy pénzes láda az egyik sarokban, egy iróasztal a másikban, ezen kivül pedig még egy asztal és két szék.

Ezen asztal mellett ült a bankár. A Kamilk pasa két örököse tehát szemközt fog állni egymással.

Zambuco föl se kelt, hanem a hüvelyk- és mutatóujjával megigazitotta a szemüvegét a papagáj csőréhez hasonló orrán, alig emelvén föl még csak a fejét is.

— Kihez van szerencsém? — kérdé oly franczia kiejtéssel, a melyet még egy marseillei franczia se tagadott volna meg.

— Antifer mester, kereskedelmi hajós kapitányhoz, — felelé hősünk, a ki szentül meg volt győződve, hogy ezen öt szó hallatára föl fog sikoltani és föl fog ugrani a karszékéből e szókkal:

— Ön az . . . Végre!

De a bankár nem ugrott föl. Sikoltás se leb-

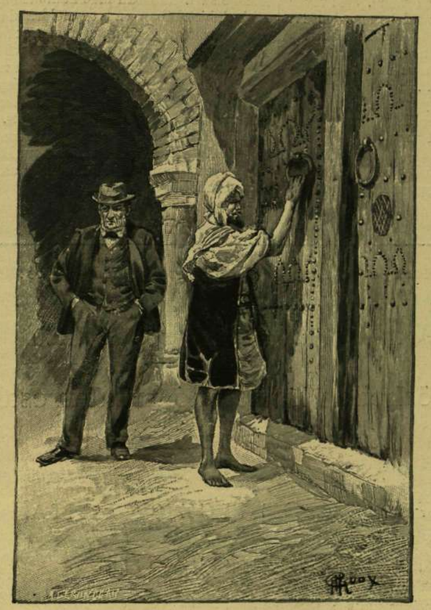

A vezető egy ház előtt állt meg.

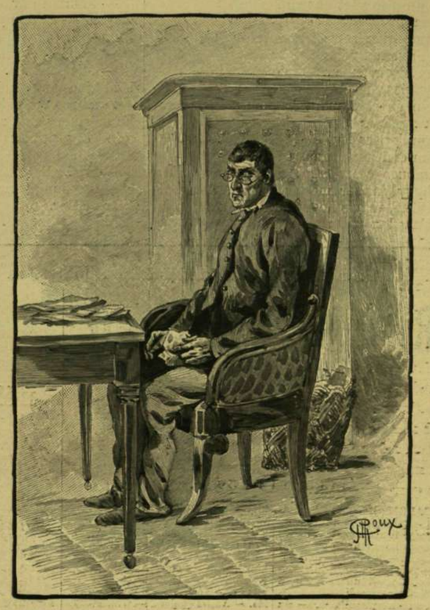

Ezen asztal mellett ült a bankár.

Így tehát, valamint Antifer mester atyja szolgálatot tett Kamilk pasának 1799-ben, mikor félholtan fölszedte őt a jaffai szirteken, úgy harmincz évvel később Zambuco is igényeket szerzett a hálájára.

Kamilk pasa ezt nem is feledte el.

A tények ezen egyszerű elősorolása megmagyarázza, hogy 1842-ben miért kapott egyfelől Antifer Tamás Saint-Malóban, másfelől Zambuco bankár Tunisban levelet, a melyben arról értesültek, hogy egy napon hivatva lesznek részt kapni egy száz millió értékü kincsből, a mely egy sziget van elrejtve. Egyuttal mind a két levél megjelölte a sziget fekvésének földrajzi szélességi fokát, azzal a megjegyzéssel, hogy a megfelelő hosszúsági fok annak idején tudomásukra fog hozatni.

Miután tudjuk, milyen hatást tett ez az értesités Antifer Tamásra és utána a fiára, nem csodálkozhatunk a fölött, hogy olyan emberre, mint Zambuco, nem kevésbbé erős hatást gyakorolt. Magától értetik, hogy egy szót se szólt a levélről senkinek. A földrajzi szélességének a számait bezárta a három lakattal ellátott pénzes ládájának egyik rekeszébe és azóta életének egyetlen pillanata se mult el a nélkül, hogy elő ne lett volna készülve a levelében említett Antifer megjelenésére. Hiába igyekezett megtudni, mi lett a gazdag egyiptomiból, még a halálának

nagyon kevéssé értvén a hajózási dolgokhoz, megmagyaráztatta magának, hogyan lehet a földrajzi szélességi és hosszúsági fokok egybevetése által a földgömb bármely pontjának fekvését meghatározni. De azt mindenek fölött megértette, hogy a két társörökös összejövetele okvetlenül szükséges és ha ő nem tehet semmit Antifer nélkül, Antifer se tehet semmit nélküle.

III. FEJEZET.

A melyben Antifer mester oly furcsa ajánlattal áll szemközt, hogy elfut, nehogy felelni kelljen reá.

— Beszélhetek Zambuco bankárral?

— Beszélhet, ha üzleti dolog miatt jött.

— A miatt jövök.

— Mi a neve?

— Jelentse, hogy egy idegen akar vele beszélni. Ez elég lesz.

E kérdéseket Antifer mester intézte egy mogorva öreg emberhez, a ki egy deszkafal által két részre osztott szük szobában ült és a kérdésekre meglehetősen fogyatékos franczia nyelven felelt.

Hősünk nem tartotta czélszerűnek megmondani a nevét, mert látni óhajtotta, mily hatást fog tenni e név a bankárra, ha majd ő hirtelen a szemébe mondja neki, hogy:

bent el összeszoritott keskeny ajkairól. De egy figyelmes szemlélő észrevehette volna, hogy a szemüvege mögött hirtelen egy villám villant meg, a melyet azonban lecsukódó szempillái nyomban kioltottak.

— Mondom önnek, hogy Antifer mester vagyok.

— Azt már hallottam.

— Antifer Péter Servan Malo, Antifer Tamás fia, Saint-Malóból . . . az Ille-et-Vilaine megyéből . . . Franczia országban . . .

— Van önnek hitellevele a bankházamra? . . kérdé Zambuco, a nélkül, hogy a hangja legcsekélyebb izgatottságot árult volna el.

— Hitellevelem . . . van! . . . viszonzá Antifer mester, a kit ez a hideg fogadtatás egészen kihozott a sodrából . . . van . . . száz millióról szóló hitellevelem van . . .

— Adja ide! — felelé Zambuco egyszerűen, mintha csak néhány piaszterről lett volna szó.

Ez a két szó csakugyan elszéditette hősünket. Hogyan! ez a flegmatikus bankár húsz év óta tudja, hogy osztalék illeti meg őt mesés kincsekből, hogy egy bizonyos Antifer valamikor el fogja neki hozni ezt az osztalékot . . . és még csak a szemét se hunyoritja a Kamilk pasa küldöttének megérkeztekor! . . A meglepetés és megelégedés egyetlen jele se mutatkozik az arczán! . . Lehetséges volna-e, hogy a szigeten talált irat té-

vedésen alapul?... Lehetséges volna-e, hogy nem ehhez a tunisi bankárhoz, hanem más valakihez kellett volna fordulni? Nem Zambuco bankár-e a birtokosa a földrajzi szélességi fok ama titkának, a melynek alapján föl lehet kutatni a második szigetet?

A csalódott, a kétségbeesett társörökös tetőtől talpig végig borzongatta a hideg. A vér a szivébe tolult. Épen csak annyi ideje volt, hogy leülhessen az egyik székre.

A bankár meg se mozdult, nem hogy a segítségére lett volna, végig nézett rajta a szemüvegén keresztül és a szája szöglete körül gúnyos mosoly látszott. Még idejekorán visszatartóztatta magát, különben valószinüleg e szók lebbentek volna el az ajkairól:

— Ez a matróz nem épen erős ember!

A mi annyit jelent: «nem lesz nehéz becsapni!»

Ezalatt Antifer mester ismét magához tért és miután a zsebkendőjével végigtörülte volna az arczát, a kaviesot a szájába dugta, az izmos kezével nagyot ütött az asztalra és igy szólt:

— Ön csakugyan Zambuco bankár?

— Az vagyok, és ezt a nevet Tunisban csak én viselem egyedül.

— És ön nem várt engem?

— Nem.

— A megérkezésemről nem értesitették önt?

— Ki értesitett volna?

— Egy bizonyos pasa levele.

— Egy pasa levele? — kérdé a bankár. — De hiszen én százankint kaptam leveleket pasáktól...

— Kamilk pasa levele... Kairóból?...

— Nem emlékszem reá.

A Zambuco egész strategiájának az volt a czélja, hogy Antifer mester teljesen kigombolkozzék előtte, vagyis hogy az áruját, a földrajzi hosszúsági fokot odakinálja, a nélkül, hogy a ravasz bankár előállna a szélességi fokkal, azaz a saját titkával.

Azonban a Kamilk pasa nevének hallatára olyan arczot vágott, mintha ez a név nem volna egészen ismeretlen előtte. Az emlékezetében látszott keresgélni.

— Várjon csak, — mondá, megigazitván a szemüvegét. — Kamilk pasa... Kairóból...

— Igen... viszonzá Antifer mester, — afféle egyiptomi Rothschild, a kinek roppant vagyona volt aranyban, gyémántokban és egyéb drágakövekben...

— Csakugyan... emlékezem...

— És a ki önt kétségkivül tudósította, hogy e vagyon fele valaha az öné lesz...

— Úgy van, Antifer úr, és ez a levél minden bizonnyal meg is van valahol...

— Hogyan?... valahol?... és ön még azt se tudja, hogy hol van?...

— Oh! itt semmi se vesz el... Majd megtalálom!

És e szók hallatára, az Antifer mester mozdulata és a görcsösen meggörbülő újjai szemmellátható azt jelezték, hogy kitekeri a bankár nyakát, ha ez a levél elő nem kerül.

— Zambuco úr, — mondá végre, erőt vevén magán, — az ön nyugalma valóban meglepő!.. Ön erről az ügyről oly közönyösen beszél...

— Pah!... mondá a bankár.

— Mit pah!... mikor száz millió frank értékű kincs forog szóban!...

Zambuco megvetőleg bigygyesztette az ajkait. Ez az ember csak annyit törődött egy millióval, mint egy narancs héjával vagy egy kifacsart czitrommal.

— Ah! hát ez a nyomorult ficzkó csakugyan százszoros milliomos! — gondolá magában Antifer mester.

De e pillanatban más nyomra terelte a beszélgetést, hogy megtudja a mit még nem tudott, tudniillik, hogy az események milyen lánczolatának köszönhette Antifer mester látogatását. Ennélfogva, a szemüvegét a zsebkendője sarkában megtörülvén, meglehetősen kételkedő hangon kérdé:

— Elhiszi ön egyáltalában ezt az egész történetet a kincsről?

— Hogy elhiszem-e? Épúgy elhiszem, mint azt, hogy a Szent-Háromság három személyből áll!

És aztán elbeszélte mindazt, a mi történt: hogyan mentette meg az atyja 1799-ben a pasa életét, mi volt az 1842-ben kelt levél tartalma, hogyan várta ő maga az atyja halála óta a pasa küldöttét a saját birtokában levő adatok kiegészitéseül szolgáló hosszúsági fokkal, hogyan hozta el neki Ben Omar a pasa végrendeletét, hogyan utazott az egész társaság Mascateba, hogyan találták föl a szigetet az Oman-öbölben, hogyan födözték föl a szigeten a kettős *K* betüvel jelzett sziklát, a melynek üregében nem volt egyéb egy szelenczénél és e szelenczében egy iratnál, a mely magában foglalta egy második sziget földrajzi hosszúsági fekvésének megjelölését azzal az utasitással, hogy Antifer mester közölje azt a Tunisban lakó Zambuco bankárral, a kinek birtokában van egy földrajzi szélességi pontra vonatkozó adat, a melynek segélyével meg lehet állapitani a második sziget fekvését.

Bármennyire közönyösnek igyekezett is látszani a bankár, mégis rendkivüli figyelemmel hallgatta végig ezt az elbeszélést. Mikor Antifer mester, a ki nagy csöppeket izzadott, befejezte az előadását, Zambuco csak ennyit mondott:

— Valóban, a kincs létezése nem látszik kétségesnek. De mily érdeke lehetett Kamilk pasának abban, hogy igy járjon el?

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

ORVOSI TANÁCSADÓ

VÁROSON ÉS FALUN.

SZERKESZTI

dr. LENGYEL DÁNIEL

Második javitva és bővitve átdolgozott kiadás.

Ára kötve 1 frt 50 kr.

TARTALOM: Előszó. — I. Életrendi szabályok az élet és egészség fentartására. — Az élet egyes korait illető életrendi szabályok. — Egészséges származás. — A gyermekkor testi s szellemi ápolása. — Munkás fiatalkor. — A férfikor teendői. — Az öregkor s annak gyámolitása. — Az élet minden korára tartozó életrendi szabályok. — Alvás. — Tiszta levegő élvezése. — Mozgás. — A bőr ápolása. — Helyes és mértékletes táplálkozás. — Hústéle eledelek. — Melegvérü állatok húsa. — Az állatország némely termékei. — Hidegvérü állatok húsa. — Növényi eledelek. — Lisztes növények. — Nedvdus növények. — Füszeres és csipős növények. — A tápszereknek élelmezhetésünkre való elkészitése módjáról. — Italok. — Betegségek s véletlen halálos esetek kikerülése. — Lelki s testi mivelődés. — II. Betegségek s azokban való eljárás. — Betegségekben való általános eljárás. — Egyes betegségek ismertetése. — Belső betegségek. — Lázak. — Heves lázak. — Egyszerü láz. — Lobos láz. — Idegláz. — Rothasztó láz. — Gyomorláz. — Hurutláz. — Ostűzláz. — Ragályos lázak. — Váltóláz. — Idült lázak. — Gyuladások. — Vértolulás. — Agylob. — Gerinczagylob. — Szemlob. — Füllob. — Légcsőlob. — Kisdedek torokgyikja. — Mellhártyalob. — Tüdőlob. — Nyálmirigylob. — Toroklob. — Gyomorlob. — Béllob. — Májlob. — Léplob. — Veselob. — Húgyhólyaglob. — Méhlob. — Hashártyalob. — Gyermekágyi láz. — Kütegek. — Orbáncz. — Ujszülöttek orbáncza. — Vörheny. Kanyaró. — Csalánkütegek. — Bársonykütegek. — Szeplő. — Májfolt. — Himlő. — Alhimlő. — Védhimlő. — Rüh. — Ótvar. — Kelés. — Kölesküteg. — Sömör. Szivacs. — Pokolvar. — Beteges kiürülések. — Vérfolyások. — Orrvérzés. — Vérköpés. — Tüdővérzés. — Vérhányás. — Aranyér. — Vérvizelés. — Húgycső-vérzés. — Méh-vérzés. — Más nedvek kiürülései. — Beteges izzadás. — Nyálfolyás. — Hányás. — Hasmenés. — Vérhas. — Hányás-kékelés. — Ázsiai cholera. — Vizeletfolyás. — Ondófolyás. — Fehérfolyás. — Kiürülendő anyagok fenakadása. — Véres kiürülések fenakadása. — Orrvérzés fenakadása. — Aranyér fenakadása. — Ilavitisztulás fenakadása. — Gyermekágyi tisztulás fenakadása. — Más kiürülések fenakadása. — Takár fenakadása. — Székrekedés. — Sárgaság. — Vizelet fenakadása. — Húgykövek. — Köszvény. — Senyvek. — Bujakór. — Bujakóros takár. — Általános bujakór. — Görvélykór. — Sápkór. — Turhásság. — Giliasztakór. — Vizkór. — Bőrvizkór. — Agy. vizkór. — Mellvizkór. — Hasvizkór. — Szélkórság. — Aszály. — Kisdedek aszálya. — Tüdővész. — Ideg-bántalmak. — Fő-fájdalom. — Gerincz-fájdalom. — Idegfájdalom. — Fogfájdalom. — Fülfájdalom, — Gyomorfájdalom. — Bélfájdalom. — Szamár-hurut. — Mellgörcs. — Guta-ütés. — Tetszhalál. — Vizbefulás következtében tetszhalál. — Ártalmas gőzök következtében tetszhalál. — Kötél általi megfojtás következtében tetszhalál. — Fagyás következtében tetszhalál. — Villámütés következtében tetszhalál. — Mérgezések. — Külső betegségek. — Sebek. — Ütések és ronesolódások. — Rándulások, ficzamodások s megerőltetés következtében fájdalmak. — Csonttörések. — Égések. — Lobos daganatok s kelevények. — Köröm-méreg. — Fagydaganatok. — Fekélyek. — III. Gyógyszerek s azok használata. — Vények.

ARANY KINCSTÁR

nélkülözhetlen tanácsadó minden család és háztartás számára

Szerkesztette **K. BENICZKY IRMA.**

Ára füzve 80 kr., kemény kötésben 1 frt.

Tartalom: Az első segélynyujtás testi sérüléseknél és hirtelen bekövetkezett baleseteknél. — Sérülések. — Sebesült- és betegszállitás. — Szemsérülés. — A házi gyógyszertár berendezése. — Kipróbált házi szerek. — Szépitő szerek. — Háztartás. — Baromfitenyésztés. — Kertészet. — Virágos- és diszkert. — Szobavirágok. — Gyümölcsös kert. — Gazdászat. — Társadalmi szabályok. — Különféle hasznos tudnivaló. — Üditők. — Arany házi szabályok.

KISBIRTOKOSOK TANÁCSADÓJA

válogatott források nyomán számos ábrákkal

Irta

KUBINYI LAJOS.

I. Okszerű gazdálkodás alapelvei. — II. Iparos gazdák könyve. — III. Iparos gazdasszonyok könyve.

MÁSODIK OLCSÓ KIADÁS.

Ára füzve 80 kr.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

EGY ÉJSZAKA A FARKASOK KÖZÖTT.

Elbeszélés. — Angolból ford. ifj. Szász Béla.

Több éve már, hogy feleségemmel és családommal Wisconsinba költöztem és az erdőségben letelepedtem. Tiz mérföldnyire laktunk a legközelebbi gyarmattól és ötre legközelebbi szomszédainktól. A hely köröskörül még legnagyobbrészt őserdő volt abban az időben, a melynek szélében-hosszában barangoltak a vad indiánok. Mindazáltal mi nagyon jól éreztük itt magunkat. A mi engem illet, én magamért legkevésbbé sem aggódtam, Eliza pedig — a feleségem — bátor lelkü asszony volt. Volt azonban három gyermekünk — a legidősebb is alig tiz éves — és mikor künn járva az erdőn, a medve távoli bőgését vagy a párducz üvöltését hallottam, nem tagadom, hogy nagyon kellemetlen érzés lepett meg.

Éjjelente azt lehetett volna hinni, hogy az egész pokol ott tombol, üvölt, ordítoz házunk körül. Kivált a gyermekeket ijesztgették kezdetben ezek a szörnyű, különféle hangok. De egy idő mulva egészen megszoktuk és cseppet sem zavart jobban, mint valamely kalitkába zárt madárka csicsergése. Különben is, miután a ház körül nehány hold területet kiirtottam és művelés alá vettem, úgy látszott, hogy a vadak távolabb tartják magukat.

Egyszer, egy hideg téli reggelen, midőn körös-körül a földet oly keményre fagyott hó-kéreg borította, hogy az ember lába egy cseppet sem süppedt le a hóba, fölnyergeltem az egyik lovat feleségem számára, a ki a legközelebbi városba volt menendő, egy s más szükségeset bevásárolni s a honnan — akárhogyan siessen is — legjobb esetben is csak estére fordulhatott meg. Jó meleg bőlény-bőr bundát vitt magával, és igy legalább a meghüléstől nem kellett féltenem.

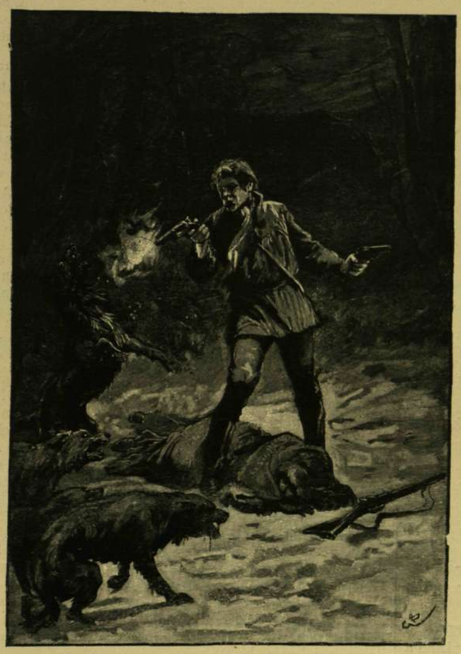

Eldördült a pisztolyom, s a farkas hanyatt vágta magát.

Egész napon rosz előérzet és kimondhatatlan nyugtalanság bántott. Éreztem — bár okát adni nem tudtam volna — hogy valami szerencsétlenség fog érni. És mikor a nap már alig fél órányi magasságra ereszkedett le az ég nyugati oldalán és feleségem még mindig nem mutatkozott, — már semmiképen sem volt maradásom. Elővettem puskámat, pisztolyaimat, hosszú vadász-késemet, felnyergeltem a másik lovat és a gyermekeket egyetlen cselédünk, egy éltesebb nő gondjaira bizva, elindultam abban az irányban, a merre nőm távozott, remélve, hogy találkozni fogok vele.

Különös az emberi természet! A mint igy lovagoltam s feleségemhez mind közelebb tudtam vagy legalább hittem magamat, most meg a gyermekek miatt kezdtem aggódni, a kiktől egyre távolodtam. De azért csak folytattam utamat, de feleségem még mindig nem mutatkozott.

Az útnak már majdnem felét megtettem és már egészen besötétedett, midőn egyszerre lódobogást hallék a fagyos havon. Eliza volt. Azzal mentegette magát, hogy sokáig kellett egyik-másik helyütt várakoznia és örülve a találkozásnak, nem is gondoltam arra, hogy haragudnom kellene hosszas elmaradásáért.

Gyors ügetésben iparkodtunk hazafelé. A hold néha-néha kibukkant a felhők közül, és adott legalább annyi világosságot, hogy az utat, a mely az erdő szélén vezetett el, el ne tévesszük. Jó darab útat megtettünk már, mikor feleségem valami távoli zajra tett figyelmessé.

Megállítottuk egy pillanatra a lovakat és hallgatóztunk. Hosszú, mély, siralmas vonitás hallatszott az erdő felől, aztán — mintha távolodnék — lassan elhalt az erdő sürü fái közt. De aztán egyszerre, mintegy visszhang gyanánt, második vonitás üté meg füleinket és pedig már sokkal közelebbről. Majd harmadik is — még közelebb.

Jól tudtuk, mit jelentenek e hangok. A farkasok üvöltése volt, egymást szólitva, egymásnak válaszolva a rengetegen át.

A farkasok ezen a vidéken szerfölött nagyok és vadak. Egyenként ugyan — rendesen — nem merik megtámadni az embert, de csapatostúl, kivált az éhség által üzetve, nagyon merészek és veszedelmesek.

És ezek a hangok egyre közeledtek.

Az erdőnek épen egy kanyarulatához értünk, midőn a fák közül, egész közelről hangos, ugatásszerű hangok törtek elő, és a következő pillanatban hat vagy hét hatalmas, borzas, kiéhezett farkas ugrott elibénk az útra!

Mindez oly gyorsan, oly váratlanul történt, hogy szegény feleségem ijedtében elbocsátá lova kantárszárát, a ló pedig szintén megrémülve, horkolva félreugrott, úgy hogy feleségem — egyensulyt veszitve — a nyeregből ki, a fagyos útra esett, épen a vad bestiák elébe!

Szerencsére hirtelen zuhanása megdöbbenté egy kissé a farkasokat. Egy pillanatra visszahúzódtak, jobbra-balra csattogtatva fogaikkal, és — mielőtt visszajöttek volna — feleségem hirtelen beburkolá egész testét a kemény bölényből bundába, hogy igy védekezhessék a farkasok fogaitól. De már egy-két pillanat mulva a farkasok megint előrohantak, feleségemre, reám és a lovakra törve. Feleségem lova, terhétől szabadulva, gyors száguldásban eliramodott. Az enyém is ijedten kezdett ágaskodni és ugrálni. Látva, hogy igy a farkasokkal nem boldogulhatok, gyorsan kirántottam lábamat a kengyelből s kivetettem magam a nyeregből. Lovam, szintén szabadon érezve magát, elvágtatott a másik után. Én pedig hirtelen előrántva pisztolyaimat, mindkét kezembe egyet-egyet, a farkasok közé ugrottam. Ideje is volt, mert elkezdették már a bölény-bundát tépászni. Egy lövés, aztán egy másik, és két farkas vonitva vonaglott, hempergett a fagyos havon, pirosra festve azt. A többiek vad üvöltéssel estek neki a két elesettnek és őrült dühhel kezdték szétszaggatni társaik hulláit. A holdfény megvilágitá a rémületes látványt. Nehány pillanat alig telt bele, s a két döglött farkas rongyokra volt tépve ott a földön — feleségem teste fölött!...

Szóltam hozzá, és miután meggyőződtem, hogy nem történt semmi baja, azt mondottam, hogy csak maradjon nyugodtan, mozdulatlanúl, s e közben lázas gyorsasággal ismét megtöltöttem fegyvereimet. Kedvem lett volna ismét közéjök lőni a farkasoknak, de újabb közeledő üvöltést hallva, a lövést esetleges újabb közvetlen veszély esetére tartogattam. A farkas-csapat, a mely először támadt ránk, éhségét némiképen csillapitva két társuk húsával, visszavonult az erdőbe.

De a veszély még közel sem múlt el...

Alig helyezkedtem ismét védelmi helyzetbe, feleségem fölé állva, mindkét kezemben egy-egy pisztolylyal, midőn az erdőből nyolcz—tiz farkas tünt elő és közeledtek felénk.

Szemeik mint a parázs szén fénylettek a félhomályon át, tágra nyitott szájukból hosszan csüngött ki a zöldes szederjes nyelv, mig szájuk szélén csorgott a nyál. Szörnyű vonitással, a mely a legbátrabb férfi vérét is képes lett volna megfagyasztani, félkörben kullogtak felém.

Az egyik — talán a legéhesebb valamennyi között — kitört a körből, és társait megelőzve rohant egyenesen nekem, s a mint már csak két lépésnyire volt tőlem, két lábra állt, fogait rémitően vicsoritotta s felém kapott, mintha torkomat akarta volna éles fogaival megragadni...

Ekkor eldördült pisztolyom, s a farkas hanyatt vágta magát a havon, szája úgy maradt, a mint felém tátotta, szemei még jobban kidü-

ledtek és megüvegesedtek, de nem mozdult, még csak nem is nyöszörgött. A golyó épen a két szeme között fúródott az agyba.

Társai közül egynehány reávetette magát és széttépte hulláját. Én pedig újra megtöltöttem fegyveremet, midőn metsző, egész testemen koponyámig fölhatoló fájdalmat éreztem bal lábszáramban, úgy hogy elordítottam magamat. Az egyik farkas hátulról hozzám kerülve, alsó lábszáramba harapott. Hirtelen megfordultam — egy villanás és támadóm feleségem testére esett, elboritva őt a füle tövéből patakzó vérével.

Ekkor kirántottam övem mellől a vadászkést és jobbra-balra kemény szúrásokat osztogattam. Hány farkast szúrtam így agyon vagy sebesítettem meg, nem tudom, de tény, hogy néhány percz mulva a tér körülöttünk szabad lett a vonító, ordító farkasoktól. Csak a két dög s nehány nyöszörgő sebesült feküdt ott a keményre fagyott havon. . .

Látva, hogy e pillanatban semmi veszély sem fenyeget, leültem a hóra, hogy megvizsgáljam lábsebemet. Fájdalmas volt nagyon, de nem látszott veszélyesnek.

Szegény feleségem is fel mert végre kelni fekvő helyzetéből és legelőször is térdre borulva adott hálát az egek urának, a mig én ismét megtöltöttem fegyvereimet.

— Jerünk, siessünk, — mondá Eliza, az imádság végeztével.

— Hová? — kérdeztem.

— Hová?! Hát hazafelé. A gyermekek bizonyosan aggódva várnak reánk. Még vacsorát sem adtam ki nekik . . .

Ilyenek az asszonyok! Az egyik pillanatban még ott feküsznek halálos aggodalmak közt a földön, körülvéve ordító, éhes, vérszomjas farkasoktól s a másik pillanatban — mintha semmi sem történt volna — már azon búslakodnak, hogy a gyerekeknek nem adtak vacsorát!! . .

— A gyerekek, — mondám, nem tudva visszatartani nevetésemet, — lehet, hogy éhesek, de — a farkasok még éhesebbek!

Ismét hallatszott az erdőből a farkasok üvöltése. Eliza elsáppadva, reszketve esett térdre.

— Ismét jönnek, — nyöszörgé ijedten. — Istenem, mit tegyünk?! Végünk van, el vagyunk veszve!

Kezeit tördelte és jajgatott.

Ilyenek az asszonyok! . . .

— Legokosabb lesz, — mondottam, — ha egy jó magas fára mászunk és ott maradunk reggelig.

— Megfagyunk! — felelte Eliza.

— Talán csak nem! Különben, ha megfagyás vagy felfalatás közt kell választani, én inkább a megfagyást választom.

— Nem volna jobb tüzet csinálni?

— Jobbnak jobb lenne, de nem lehet. Először, mert nincs reá időnk, másodszor, mert nincs itt egyetlen száraz ág se!

— De én nem tudok fára mászni! — kezdett Eliza megint ellenkezni.

Erre már semmit sem feleltem. Hanem hirtelen kinéztem egy terebélyes, alkalmatos fát, aztán Elizát az ölembe véve, feltoltam a legelső jó erős ágra, melyen kényelmesen megülhetett, és magam is utána másztam. Alig voltunk fenn, egy egész sereg farkas jelent meg a fa körül, villogó szemekkel, csattogó fogakkal, rémesen üvöltözve. Néhányszor közéjök löttem, de nem sokat használt, ha egy-kettő elesett is, kétannyi új jött helyébe.

Ott töltöttük, ott virrasztottuk át az egész rémitő éjszakát, azon a faágon, egy sereg vonító, üvöltő farkas között . . .

Végre virradni kezdett. S a mint az ég alján az első fény kezdett derengni, a farkasok lassanként, egymás után elszéledtek.

Megvirradt és a farkasok nem voltak már sehol se láthatók, már távoli üvöltésük is elhangzott . . .

Lejöttünk menhelyünkről. Félig megdermedt tagjainkban a vér rendes keringése csakhamar helyreállott, és gyorsan, a mennyire csak tudtunk, siettünk hazafelé . . .

Szerencsésen, baj nélkül hazaérkeztünk. Odahaza a gyermekek és az öreg cseléd, a kik aggódva vártak, kitörő örömmel fogadtak.

Eliza persze mindjárt beléjök tömte a tegnapi vacsorát is . . .

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

Mi okozta Kamilk pasa eljárását, az tényleg nem volt világosan fölismerhető.

— Az ember azt hihetné . . . mondá Antifer mester, — hogy . . . De mindenek előtt, Zambuco úr, állt ön valaha némi összeköttetésben Kamilk pasával . . . Volt önnek alkalma valamely szolgálatot tehetni neki? . . .

— Kétségkivül . . . még pedig igen nagy szolgálatot.

— És mikor?

— Akkor, midőn pénzzé akarta tenni a vagyonát. Akkoriban Kairóban lakott és ugyanott laktam én is.

— Nos hát . . . így már világos a dolog . . . Azt akarta, hogy a kincs fölfedezésében azok működjenek közre, a kik iránt a háláját akarta tanusitani . . . ön . . . és én, mint az atyám örököse.

— És miért ne volnánk még többen? . . jegyzé meg a bankár.

— Ah! ne mondja ezt! — kiáltá Antifer mester, nagyot ütvén az öklével az asztalra. — Már az is elég . . . sőt sok is . . . hogy ketten vagyunk hozzá . . .

— Nagyon igaz! — viszonzá Zambuco. — De még egyet! Miért kiséri önt az az alexandriai közjegyző a kutatásaiban?

— Azért, mert a végrendelet egy záradéka jutalomdíjat biztosit a számára a kincsből, azon világos kikötés mellett, hogy személyesen jelen legyen a hagyaték átvételénél.

— És mennyi ez a jutalomdíj?

— Egy százalék.

— Egy százalék! . . . Ah! a gazember!

— Gazember . . . csakugyan ez a jelző illeti meg őt és elhiheti ön, hogy elégszer czímeztem is őt így! — kiáltá Antifer mester.

A Ben Omar minősítése tekintetében a két társörökös tehát teljesen meg fog egyezni és senki se fog rajta csodálkozni, hogy Zambuco kiszalasztotta az ajkain a szive e titkos gondolatát, bármennyire tetette is magát, mintha ezt az egész dolgot csekélybe venné.

— Most ön már teljesen ismeri a helyzetet, — mondá Antifer mester, — és úgy hiszem, semmi okunk sincs arra, hogy ne legyünk őszinték egymás iránt.

A bankár nem felelt.

— Én ismerem az új hosszúsági fokot, — folytatá Antifer mester és önnek ismernie kell az új sziget szélességi fokát . . .

— Ismerem . . . felelé Zambuco, nem minden habozás nélkül.

— Hát akkor miért tetette magát, mikor ide jöttem és a nevemet megmondtam, mintha semmit se tudna az egész dologról?

— Egyszerűen azért, mert nem akartam magamat a kezébe adni minden jött-ment embernek, a ki csaló is lehetett volna. Bocsásson meg, Antifer úr, de biztositani kivántam magamat . . . Hanem most, mikor tudom, hogy önnek birtokában van azon okirat, a mely önnek kötelességévé teszi, hogy velem érintkezésbe lépjen . . .

— Itt van nálam . . .

— Mutassa.

— Türelem, Zambuco úr! . . . Kölcsönösség mindenek előtt . . . Birtokában van önnek a Kamilk pasa levele?

— Birtokomban van.

— Nos hát, a levelet cserébe az okiratért! A kicserélésnek szabályos és kölcsönös módon kell történnie.

— Ám legyen! mondá a bankár.

Ezzel fölkelt, a pénztár-ládához ment és fölnyitotta a zárokat oly lassúsággal, a mely Antifer mestert egyenesen dühbe hozta.

Mire való volt ez a furcsa viselkedés? Talán Zambuco is a Ben Omar példáját akarta utánozni és el akarta lopni hősünktől a titkát, a nélkül, hogy őt a saját titkába beavatná?

Nem. A bankárnak egy más, régóta megérlelt terve volt, mely ha sikerülne, a Kamilk pasa kincsének tulajdonát biztositaná a családjának, vagyis inkább neki magának. E terv főfeltétele azonban abból állt, hogy a társörököse özvegy vagy agglegény legyen.

Mialatt a pénzes ládája zárait egymás után nagy csörömpöléssel fölnyitogatta, egy pillanatra hátrafordult és kissé remegő hangon így szólt:

— Nem nős ön?

— Nem, Zambuco úr, agglegény vagyok és ez olyan társadalmi állás, a melyért lefekvéskor minden este hálát adok az Istennek.

E válasz utolsó részének hallatára a bankár kissé összeránczolta a homlokát, aztán ismét a zárnyitogatás munkájához látott.

De volt-e családja ennek a Zambucónak? Volt, csakhogy Tunisban senki se sejtette. Tényleg a családja kivüle még csak egy tagból állt, mint már említettük. Zambuco Talizma kisasszony igen szerényen élt Maltában abból az évjáradékból, a melyet bátyja fizetett neki. Csakhogy — és ezt nem szabad említetlenül hagynunk — már negyvenhét év, vagyis csaknem egy félszázad óta lakott ott. Soha se volt alkalma férjhez menni, részint azért, mert szépség, értelmiség, szellem és vagyon tekintetében sok kívánni valót hagyott fönn, részint, mivel a bátyja még nem talált számára férjet, a kérők pedig, úgy látszik, nem akartak maguktól jelentkezni.

És Zambuco mégis erősen számolt rá, hogy a huga egykor férjhez fog menni. De nagy Isten, vajjon kihez? . . . Nos hát ugyanahhoz az Antiferhez, a kinek a látogatását már húsz év óta várta és a ki, — ha özvegy vagy nőtlen, — boldoggá teendi az aggszüzet. Az egybekelés után a milliók a családban fognak maradni és Zambuco Talizma kisasszonynak nem lesz oka fölpanaszolni, hogy a várakozás által kárt szenvedett. Mondanunk se kell, hogy teljesen a bátyja uralma alatt állt és vakon elfogadná férjeül, a kit neki a bankár ajánl.

De vajjon hajlandó lesz-e Antifer mester a saját szemeit behunyni és ezt a maltai ódonságot nőül venni? A bankár nem kételkedett e felől, mert azt hitte, hogy hatalmában áll a társörökösének oly feltételeket szabni, a milyeneket akar.

Ah! szerencsétlen Antifer Péter Servan Malo, milyen kalandba bonyolódtál és mennyivel jobb lett volna a Ranceon hajókáznod, ha mindjárt a Trégomain barátod egykori *Charmante Amélie*-ján is!

Most már ismerjük a bankár játékát. A földrajzi szélességi fokot nem fogja másképp kibocsátani a kezéből, mint azon az áron, hogy Antifer mester földoldhatlanul egyesitse életét a Zambuco Talizma kisasszonyéval.

A bankár, mielőtt a Kamilk pasa levelét kivette volna a vasládából, egyet gondolt és megint leült az asztal mellé.

Antifer mester szemei kettős villámot löveltek, mint bizonyos meteorologiai körülmények közt szokott történni, mikor a légkör villamossággal terhes.

— Mit vár ön? . . . kérdé.

— Egy dolog fölött gondolkozom . . . felelé a bankár.

— Mi fölött?

— Azt hiszi ön, hogy ebben az ügyben a kettőnk jogai egyenlők?

— Bizonyára . . . teljesen egyenlők!

— Én . . . másképp vélekedem.

— És miért? . . .

— Azért, mert az ön atyja tett szolgálatot a pasának, nem pedig ön; mig ellenben én személyesen voltam oly szerencsés helyzetben . . .

Antifer mester közbevágott és a kettős villámlás által jelzett mennykő leütött.

— Hohó! Zambuco uram! Ön talán merészkedik tréfát üzni egy kereskedelmi hajó parancsnokával? . . . Nem az enyimek-e az atyám jogai, a kinek én vagyok az egyedüli örököse? . . . Akar ön engedelmeskedni a végrendelkező akaratának, igen vagy nem? . . .

— Azt akarom tenni, a mi nekem tetszeni fog! — viszonzá a bankár határozottan és szárazon.

Antifer mester megfogódzott az asztalban, hogy rá ne rohanjon, de a széket kirugta maga alól.

— Tudja-e ön, hogy nélkülem semmit se tehet? — mondá Zambuco.

— De ön se nélkülem! — vágott vissza a hősünk.

A vita élénkülni kezdett. Az egyik vitázó vörös volt a dühtől, a másik halványabb volt a szokottnál, de teljesen uralkodott magán.

— Ide fogja adni a földrajzi szélességét! — kiált Antifer mester magánkivül.

— Adja ide ön előbb a földrajzi hosszúságot! — viszonzá a bankár.

— Soha!

— Ám legyen.

— Itt az okiratom, — ordítá Antifer mester és elővette a tárczáját a zsebéből.

— Tartsa meg . . . semmi szükségem sincs rá!

— No, lássa az ember, Zambuco úr!

— Várjon csak.

— Hát az engem illető rész?

— Az önt illető rész? . . . Vajjon nem lehetne-e a dolgot úgy elintézni, hogy az önnek átadassék és mégis az én családomban maradjon.

— De hiszen ez esetben nem jutna az én családomba.

— Az alkut meg is lehet kötni, vissza is lehet utasitani.

— Mire való ez a sok kertelés. Mondja meg egyenesen, mit akar?

— Van egy nővérem, Talizma kisasszony . . .

— Gratulálok.

— Maltában lakik . . .

— Annál jobb neki, ha ott jobban érzi magát.

— Negyvenhét éves és a korához képest még szép nő.

— E fölött nem csodálkozom, ha önhöz hasonlit!

— Nos, miután ön agglegény . . . nem akarná nőül venni a hugomat?

— Nőül venni az ön hugát! — kiáltá Antifer mester, a kinek az arcza violaszinüvé lett.

Antifer kirohant és hadonázott kezével, mint egy őrült.

Visszatértek a szállodába.

— Nincs rá szüksége? . . . Elfeledte-e, hogy száz millióról van szó?

— Pah! . . . mondá Zambuco.

És oly kicsinylő arczot vágott, hogy az ellenfele, a ki már nem bírt magával, szinte készült őt torkon ragadni . . . Ki látott valaha ilyen nyomorult embert, a ki nem akar birtokba venni száz milliót, mikor a vonakodásából senkinek sincs haszna!

Zambuco bankár, a ki hosszú uzsorás pályáján annyi szegény embert fojtott meg erkölcsileg, talán soha se forgott a tényleges és fizikai megfojtatás ily nagy veszélyében. Ezt kétségkivül be is látta, mert kissé megjuhászodva így szólt:

— Úgy hiszem, volna egy mód a dolog eligazitására.

Antifer mester összeszoritotta az újjait és a zsebébe dugta, hogy ne jójjön kisértetbe azokat használni.

— Uram, — folytatá a bankár, — én gazdag és csekély igényű ember vagyok. Nem ötven, de száz millióért se változtatnék az életmódomon. De van egy szenvedélyem és ez abból áll, hogy az aranynyal telt zacskókat egymásra rakom és gyűjtögetem és megvallom, hogy a Kamilk pasa kincse igen jól illenék a pénzes ládáimba. És mióta a kincs létezéséről tudomással birok, nincs egyéb vágyam, mint hogy azt teljes egészében a birtokomba kerithessem.

— Igen, nőül venni, — mondá a bankár, ellenvetést nem tűrő, határozott hangon. Ily módon az ön ötven milliója és az én ötven milliom a családomban maradna.

— Zambuco úr, — viszonzá Antifer mester, a kinek a fogai közt úgy görgött a kavics, mint a hogy a hullámtörés görgeti a szirtdarabokat a tengerparton . . . Zambuco úr . . .

— Antifer úr . . .

— Ez az ön ajánlata . . . komoly?

— A legkomolyabb, sőt esküszöm önnek, hogy ha ön vonakodik nőül venni a hugomat, mindennek vége köztünk és ön bizvást hazautazhatik Franczia országba.

Tompa hörgés hallatszott. Antifer mester közel volt a megfuláshoz. Letépte a nyakkendőjét, megfogta a kalapját, kinyitotta az ajtót, végig rohant az udvaron, ki az utczára és hadonázott a két kezével, mint egy őrült.

Szauk, a ki künn várt reá, utána ment és nagyon nyugtalankodott ezen erkölcsi megrázkódtatás láttára.

Antifer mester a szállodába érkezvén, berohant a csarnokba és megpillantván az unokaöcscsét és a barátját az étterem melletti kis szalonban, e szavakkal rontott be hozzájuk:

— Ah! a nyomorult! . . . Tudjátok-e mit akar?

— Meg akar téged ölni? . . . kérdé Trégomain Gildas.

— Annál is roszabbat . . . Azt akarja, hogy nőül vegyem a hugát!

IV. FEJEZET.

A melyben a borasztó küzdelem a Nyugat és Kelet közt az utóbbi győzelmével végződik.

Bátran mondhatjuk, hogy noha a «dereglyés» és Juhel bizonyos idő óta sokféle bonyodalmat megszokhatott, *erre* még se voltak elkészülve. Antifer mester, a makacs agglegény, így a fal mellé állitva, és milyen fal mellé? . . . A házasság fala mellé, a melyen át kell ugornia, ha nem akarja elveszteni a roppant örökséget!

Juhel megkérte a nagybátyját, hogy beszélje el részletesebben a tényállást. A nagybácsi el is beszélte sürü átkozódások közt, a melyek pattogtak mint a kartács, de szerencsétlenségére, nem érinthették Zambuco bankárt a maltai utczában.

Tessék elképzelni ezt a negyvenhat éves agglegényt, a ki nőül vesz egy negyvenhét éves kisasszonyt és ennek folytán szinte keleti emberré — amolyan Antifer pasa-félévé lesz!

Trégomain Gildas és Juhel a legnagyobb mértékben meglepetve, némán néztek egymásra, de kétségkivül midkettőnek agyában ugyanaz a gondolat villant meg.

— Vége a millióknak! — mondá magában a «dereglyés».

— És semmi se gátolja többé a házasságomat Énogate-el, — mondá magában Juhel.

Valóban, teljesen ki volt zárva, hogy Antifer mester teljesitse a Zambuco kivánságát és a bankár sógorává legyen. E személynek még egy milliardért se vetette volna magát alá! . . .

Antifer mester föl s alá járt a szalon egyik végétől a másikig. Aztán megállt, leült, majd a barátjához és az unokaöcscséhez közeledett, mintha mereven a szemükbe akart volna nézni, de ismét rögtön elfordította az arczát. Valóban, szinte kinos volt rá nézni, és ha Trégomain Gildas valaha azt hitte, hogy a barátja megtébolyodik, úgy most tartott tőle leginkább. Juhellel hallgatólag egyet is értettek abban, hogy nem fognak vele ellenkezni, bármit mondana. Idővel ez a különben jól egyensulyozott elme a helyzet helyes fölismerésére fog jutni.

Végre megszólalt, szakgatottan:

— Száz millió . . . kárba veszik e gazember makacssága miatt . . . Nem érdemelné-e meg, hogy lefejezzék . . . fölakasszák . . . agyonlőjék . . . megmérgezzék . . . karóba húzzák és mindezt egyszerre! . . . Vonakodik ideadni a földrajzi szélességemet, ha meg nem nősülök! . .

Nőül venni ezt a maltai majmot, a ki egy senegambiai orangutangnak se kellene! . . . Azt akarjátok, hogy legyek ennek a Talizma kisasszonynak a férje?

Dehogy akarták! dehogy akarták! sőt egy ily sógornő és nagynéne belépése a tiszteletreméltó Antifer családba azon valószinütlen eshetőségek közé tartozott, a melyeket senki se volna hajlandó elhinni.

— Mondd csak . . . dereglyés! . . .

— Mit mondjak, barátom?

— Van-e joga valakinek száz milliót elrejtve hagyni egy lyuk fenekén, mikor csak egy lépést kellene tennie, hogy azt onnan kiszedje?

— Nem vagyok előkészülve, erre a kérdésre felelni, — viszonzá Trégomain kitérőleg.

— Ah! nem vagy előkészülve! . . . kiáltá Antifer mester és kalapját a szalon egyik szögletébe hajitotta. — Nos hát . . . elő vagy készülve, hogy erre a másik kérdésre felelj? . . .

— Milyen kérdésre? . . .

— Ha valaki megrakna egy hajót . . . mondjuk egy dereglyét . . . a *Charmante Améliet*, ha úgy akarod . . . mondom, ha megrakná ezt a szúette vén alkotványt száz millió értékü aranynyal és közhirré tenné, hogy kimegy vele a sik tengerre csak azért, hogy elsülyeszsze ezeket a milliókat, gondolod-e, hogy a kormány megengedné ezt neki? . . . No . . . beszélj hát!

— Nem gondolom, barátom.

— Pedig ez a czudar Zambuco épen ezt vette a fejébe! . . . Csak egy szót kellene szólnia, hogy az ő milliói és az enyimek előkerüljenek, és ő makacsul hallgat.

— Nem ismerek utálatosabb gazficzkót! — mondá Trégomain Gildas, a kinek sikerült végre haragot színlelni.

— Mit szólsz hozzá, Juhel?

— Mihez, nagybátyám?

— Ha följelentenénk őt a hatóságoknak.

— Kétségkivül, ez is egy végső eszköz volna . .

— Igen, mert a hatóságok megtehetik azt, a mi az egyeseknek tiltva van . . . Kinpadra vonathatják . . . vas fogókkal csipdestethetik . . . tüzet rakhatnak a talpa alá . . . ilyen vallatás után talán csak be fogja adni a derekát.

— Az eszme nem rosz, nagybátyám . . .

— Sőt nagyszerü, Juhel, és hogy ezt a gazembert lefőzhessem, inkább feláldoznám az engem illető egész részt a kincsből . . . szivesen átengedném jótékony czélokra . . .

— Ah! ez szép, ez nemes, ez nagyszerü gondolat! — kiáltá a «dereglyés». — Ez méltó volna egy franciához, egy st.-malói polgárhoz, egy valódi Antiferhez. . .

A Juhel nagybátyja, mikor ebbeli készségét kijelentette, kétségkivül tovább ment, mint akart, mert oly borzasztó pillantást vetett Trégomain Gildasra, hogy ez rögtön elhallgattatta lendületes bámulatát.

— Száz millió! . . száz millió! — ismétlé Antifer mester. — Meg fogom ölni ezt az utálatos Zambucót . . .

— De nagybátyám! . . .

— De barátom! . . .

És valóban, ezen önkívületi állapotában félni lehetett, hogy a hősünk valamely erőszakosságot fog elkövetni . . . a melyért egyébiránt nem lett volna felelős, mert hiszen tébolyában követte volna el.

De mikor Trégomain Gildas és Juhel megkisérlék őt megnyugtatni, hevesen visszautasitotta őket és azzal vádolta, hogy az ellenségeivel szövetkeznek, Zambucót támogatják és nem akarnak neki segíteni, hogy a bankárt szétti-porja, mint egy kártékony férget.

— Hagyjatok el! . . . hagyjatok el! — kiáltá végre.

Ezzel fölszedte a kalapját, kirohant a szalonból és becsapta maga után az ajtókat.

Mind a ketten azt képzelték, hogy Antifer mester visszamegy a bankárhoz és elhatározták, hogy utána sietnek, minden szerencsétlenség elhárítása végett. Szerencsére megnyugodhattak, látván, hogy a főlépcsőn föl és a szobájába megy, a melynek ajtaját bezárta maga után.

— Ez a legjobb, a mit tehetett! — mondá a «dereglyés» a fejét csóválva.

— Szegény nagybátyám! — viszonzá Juhel.

Ily jelenet után csak nagyon röviden ebédelhettek, az étvágyuk teljesen elmúlván.

Ebéd után kimentek a szállodából, friss levegőt szivni a Bahira partján. Az utczán találkoztak Ben Omarral és Nazimmal. Czélszerütlen volt-e a közjegyzőt értesiteni a történtekről . . . Kétségkivül nem. És mikor Ben Omar meghallotta, milyen föltételt szabott a bankár Antifer mesternek, igy kiáltott föl:

— Nőül kell vennie Zambuco kisasszonyt! Nincs joga vonakodni e házasságtól! . . Nem . . . határozottan nincs joga!

Ez volt a Szauk véleménye is. Ő nem habozott volna akármilyen házasságra lépni ily értékü hozományért.

Trégomain Gildas és Juhel hátat fordítottak nekik és folytatták az utjokat. Elsétáltak a városon kívül a tó partjáig, ott leültek egy kávéház előtt és egy palaczk Menuba mellett kedvükre beszélgethettek a helyzetről, a mely igen egyszerünek látszott előttük. Antifer mester soha se fogja elfogadni a Zambuco föltételét . . . következőleg le kell mondani a második sziget föllfedezéséről . . . ennélfogva elhagyhatják Tunist a legközelebb induló gőzössel és legnagyobb örömükre a legrövidebb úton visszatérhetnek Franciaországba.

Nyilván ez volt az egyetlen lehetséges megoldás. És a két utas bizonyára nem fogja magát szerencsétlennek érezni a miatt, hogy nem viszi magával St.-Malóba a Kamilk pasa drágaköveit. Miért is csinált ő exczellenciája annyi tekerétóriát?

Kilencz óra felé Trégomain Gildas és Juhel visszatértek a szállodába és fölmentek a szobáikba, miután egy pillanatra megálltak volna a nagybácsi szobája előtt. Antifer mester még nem aludt. Gyors léptekkel járkált föl s alá, lihegő hangon beszélt magával és e szavakat lehetett hallani:

— Milliók . . . milliók . . . milliók! . . .

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A MAGYARSÁG KELETKEZÉSE ÉS GYARAPODÁSA.

Irta **VÁMBÉRY ÁRMIN.**

Ára füzve 3 frt.

Tartalom: Bevezetés. Ethnologia és nemzeti előitéletek. — Müveltségi momentumok bizonyító ereje. — A magyar őstörténelmi kutatás eddigi módszerei. — A törökök legrégibb költözködő mozdulatai. — A hunnok Európában. — Az avarok Pannoniában. — Az avarok hatalmának pusztulása. — Az avarok maradványai. — Az alakulás folyamának kezdete. — Az alakulás folyamának további menete. — Avarok és szlávok. — A magyarok, mielőtt nyugat felé vonultak. — A magyarok költözése Pannoniába. — A magyarok ethnografiai leirása. — A honfoglalás. — A magyarok betörései és háborúi Európában. — A Magyarország a X. évszázadban. — A magyarság megtérése a kereszténységre. — A magyar ethnos kristályosodása. — A magyar elem növekvése. — A magyarság további sorsa. — A jelenkor magyarsága.

AZ ÁRPÁDOK TÖRTÉNETE.

Irta **SEBESTYÉN GYULA.**

Ára 1 frt 50 kr.

A történetirás nálunk is, másutt is legtöbbet szenved a nagy foliánsok lidércznyomásától. A müvelt olvasóknak nagy része csak lopva használja fel egy-egy óráját arra, hogy a történelem világába is betekintsen, s ekkor azt akarja, hogy a hány órát fordít az olvasásra, annyi századot éljen át a multból. Ily fajta igényeket akar kielégiteni a fenti könyv.

ARANY JÁNOS «TOLDI»-JA.

TANULMÁNY.

Irta **SZÉKELY ALADÁR.**

Ára füzve 80 kr.

VASUTI POLITIKÁNK FEJLŐDÉSÉHEZ.

Irta **SZABÓ JENŐ.**

Ára füzve 1 forint 40 krajczár.

Tartalom: *Vasutpolitikai kritika.* Bevezető nyilt levél Gyulai Pálhoz. — Néhány szó a vasutak csoportosításáról. — Vasuti szelvényperek. — Vasuti részvénytársulataink és az új kereskedelmi törvény. — Állami, magán, vagy vegyes vonatkezelési rendszer. — Még egyszer a vonatkezelési rendszer és a vasutak államosításának kérdéséhez. — Vasuthálózatunkról. — A volt tiszavidéki vasut és az új osztrák-magyar államvasuttársulat. — A közös vasutakról. — Dunagőzhajózási társaság. — A vasutállamosítás pénzügyi eredményei. — A munkács-stryji vasut.

DÖNTVÉNYTÁR.

A m. kir. curia, a kir. itélő táblák és a pénzügyi közigazgatási biróság elvi jelentőségü határozatai.

Jegyzetekkel ellátva

kiadja a „Jogtudományi Közlöny" szerkesztősége.

Uj folyam XL. kötet. — (LXVIII. folyam.)

A XXVII—XL. kötetek tartalommutatójával.

Ára füzve 3 frt.

GAZDASÁGI JOGISME

a gazdasági tanintézetek növendékei és a mezei gazdák szükségletéhez alkalmazva.

Irta **Dr. HALLER KÁROLY**

kir. egyet. r. ny. tanár és a kolozs-monostori kir. gazd. tanintézeten a gazd. jogisme tanára.

Harmadik teljesen átdolgozott kiadás.

Ára füzve 1 frt.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

Elbeszélés.

Irta

B. Büttner Lina.

Kopár, kavicsos, szétmálló hegy tövében huzódik meg Gógány falu. A tótság közé szakadt magyarok lakják sárból vert kis házait, melyek úgy ülnek szanaszét a dombokon és a dombok alatt, mintha csak vakandok turta volna oda, a hol véletlenül vannak. Nem is mutatja más a szétszórt házacskák összetartozóságát, csak a széles szekér-út, mely keresztül vezet a falun. Pedig a gógányi út nem is emberi kezek törése, hanem vizjárás volt valamikor. Talán azért olyan veszedelmes most is a rajta való járás, akár a háborgó vizen. Még tengeri betegséget is lehet kapni, a mint a kocsi ott bukdácsol a mély kátyúk hepe-hupái és a nagy gömbölyü vizi kövek között.

Sebes nyári zápor után volt, s a hajló nap sugarai a kopár hegy mellett végig siklottak a vidéken. E sugárözönben a szegény falu tündéri gazdagságban csillogott. Az utszéli gyomokon és füvecskéken úgy ragyogtak az esőcseppek, mint a szétszórt gyémánt, s a hamvas felhőkre a szivárvány emelte fel opál hidját.

De a természet költészete itt sem menthette meg a rút prózát azok előtt, a kik szenvedtek általa, mert a könnyü nyitott hintó a két szép uri lóval nem mehetett át az opálhídon a gógányi feneketlen sáros út felett.

Ez az út a falu közepén kétfelé került egy nagy, posványos sártócsa körül. Ott a hintó veszedelmesen befelé fordult, de még nem döntötte ki a bennülőket, hanem csak megfeneklett a dágványos sárban, melyben a két fáradt ló olyan élvezettel állt meg, a mi nem is illett nemes fajukhoz.

Épen a posványos fertő felett, a dombon álló egyablakos házikó előtt künn ültek a tőcziken a kis ház lakói. Egy öreg magyar asszony nagy rosta-kontytyal a fején s mellette két megtermett erős, fiatal férfi egykedvün nézték, mint ugrik ki a hintóból haragos szitkok közt egy alacsony, fekete uriember, ki aztán óvatosan emelte ki mosolygós szép kis feleségét s karjaiba ölelve vitte s tette le a domb pázsitos oldalára. Csak akkor kiáltott fel a nézőkre s hivta őket segitségre.

Erre aztán a két erős szál férfi nagy lassan meg is indult.

— Hej, bizony mélyre belábaltak, — szólt közönnyel az egyik, kalapját megbillentve.

— A lovakat ilyenkor ki szokás ám fogni, atyafi, mig majd valami vontatót kerítünk, — veté oda a pipája mellől a másik gógányi ember a kocsisnak.

— Úgy látszik, hogy ez olyan újkori utonállás! — förmedt rájok a kis fekete, haragos úriember. — Gógányon nem fegyverrel állitják meg az utast, mert akkor még megszabadulhatna. De megfogják a fertőjökben, hogy biztosan megzsaroljék.

— Ingyen esik a segitség, uram, — fordult most hozzá a másik gógányi, egy kicsit kalapjához nyúlva.

— Hát ha még hasznuk sincs a más kárából, akkor hogy a patvarban tűrhetik ezt a posványt a falu közepén? Hisz még két oldalt kerülgetik, addig meghordhatnák kavicscsal. Az is van itt elég!

— Meghordhatnánk, de ha nem hordhatjuk meg. Mért? mert feneketlen. Elnyelné a hegyet is!

— Talán keresztül megy a földön? — nevetett az asszonyka.

— A már igaz. Ott túlnan lyukad ki Amerikában!

— Azért jut hát annyi gógányi ember Amerikába? — morgott a kis fekete úr. — Erre szökdösnek ki.

— Oda nem erre mennek, de még inkább onnan jár, ha jár, haza a gógányi ember. Én ugyan nem láttam. Hanem hát Zsuzsó néne jobban tudja, mert őkeme látta is.

— Zsuzsó néne látta? — tréfált az asszonyka, mig férje mérgesen elfutott a másik gógányi ember után, hogy siettesse a vontatók keresésében.

— Látta bizony, Zsuzsó néne nemcsak azt látta, mikor még ezen a helyen, a hol most a fertő van, a Gárdi Pál híres kútja állt, de őkeme látta azt is, mikor még a sem állott itt, Gárdi Pál híres kútja.

A nagy rosta-kontyú öreg assszony a ház előtt maradt ülve, de a mint most hallotta, hogy rá, mint tekintélyre hivatkoznak, leindúlt ő is a kocsihoz. Mikor fölállt, a dereka alá kötött nagy párna felett szétálltak az egymásra öltött százránczú szoknyák s harangozva lóbálóztak, a hogy patkós papucsaival szikár lábain, lassan lefelé lépegetett a dombon.

Hanem az úri nőcske, kinek boldog természete a kellemetlenségek közt is megtartotta vidámságát, nevetve sietett föl elébe.

— Igazán látta, Zsuzsó néne? — kérdé szives tréfával.

— Jaj, galambom, csakis én láttam! Én láttam! az én igazatlátó két szememmel, — bólintgatott nagy kontyos fejével Zsuzsó néne, hogy a százránczú szoknyák is meglóbálództak rajta. — Láttam, majoránnám, mikor Gárdi Pali a kútat állitotta. De láttam azelőtt is, mikor Gárdi Pali még az Alföldön béreskedett és azon a helyen csak pázsit volt. Hej de sokszor is tánczoltunk rajta székifü virágzásakor! Szagos lett akkor az este is, úgy széttánczoltuk a gyógyító virágot. De szagos volt még a lábunk nyoma is, a merre a tánczból haza mentünk. Szerelmes Istenem, de más is volt akkor a világ! Azóta még a székifünek sincs olyan jó szaga, de még gyógyító ereje se!

— Persze, Gárdi Palival tánczolt Zsuzsó néne? — nevetett az úri menyecske.

— Jaj, galambom, asszony voltam én már, mikor Gárdi Pali haza került nagy rangosan-gangosan. Akkor neki szük volt itthon a határ, kicsi a falu, meg minden. Első dolga volt, hogy a pázsit közepén olyan kutat állitson, a milyent az Alföldön látott. Nagyot, magas ágassal, hosszú gémmel, láncos ostorral. A kováját kifaragta czifrára. Volt azon tulipán, irás, meg minden! Még két nagy vályút is állitott a két oldalára. Csak mélyre nem áshatta, mert magasan fakadt a víz, akár kajmósrúddal is megmeríthették az edényt. De máskülönben olyan szép egy kút volt az, hogy beillett volna az Alföld kellős közepébe! El is jártak a népek messziről csodájára és, a ki látta, mind megsüvegelte érte Gárdi Pált. Akkor már Pál volt. Mért, mert úgy faragta ki a nevét. Ez volt az ő tulajdon háza, és ha esténként kiült ide, erre a faragott tőczikre a kútját nézni, úgy ült itt, akár csak egy király!

Az úri nőcske akkor már felment a rosta-kontyú gógányi asszonynyal a dombra. Le is ült a házikó előtt a tulipánosra faragott tőczikre és épen onnan nézte a dágványba megfeneklett kocsit, a honnan egykor Gárdi Pál úgy gyönyörködött az ő híres kútjában, akár egy király.

— De mondja, Zsuzsó néne, miként pusztulhatott így el az a nevezetes kút?

— Hogy pusztult el? Jaj, majoránnám, hát csak úgy, hogy más a más. Az alföldi kút nagy vályúihoz nem voltak meg az alföldi gulyák. Aztán meg, ha Gárdi Pál ezt a mi határunk kavicsos vöröshomokját véres verejtékkel öntözte volna, még akkor se termett volna neki úgy, mint az alföldi fekete föld. Mert más a más! Azon csak úgy dűl az élet, ez meg jó, ha éhen halni nem hágy. Rosz esztendők is jártak. Áldás nem jött. Az őszi átok meg minden őszszel elvitte a meglévőt.

— Az őszi átok, a rosz szüret, ugy-e?

— Nem szüret az galambom, hanem adóvégrehajtó. Gárdi Pálnál is attól szakadt, bomlott minden. Ha adóba megütötték nálok a dobot, hol egy földecskéjét, hol egy falat rétjét elvitte az őszi átok. Hej, olyankor Gárdi Pálnak mintha mindig egy élő tagját vágták volna le az élő testéről! Utoljára mindenét, a miért csak adót kell fizetni, elvitték az adóba. A hosszas betegség is akkor ölte meg a feleségét, szegény nyavalyást. Eltemette, de el se sirathatta. Bár kenyeret tudott volna adni a sok gyerek éhes szájába! Gárdi Pál hát összeszedte minden nyomorúságát meg felsarjadzó gyermekeit és elbujdosott velők oda túlnanra, Amerika-világba.

— Persze a kútat is lebontatta?

— Nem a. Híres alföldi kútját a falura hagyta. Viseljék gondját, mig ő visszakerül. Mert csak addig marad ott, mig megszedi magát, hogy legyen itthon miből élni is, adót fizetni is.

— De hová lett hát az a kút?

— Jaj, majoránnám, mikor a falura maradt, a senkié lett. Bontotta, fosztotta minden, mindenki; az esztendők is, a népek is. Elveszett a láncza, az ostora is oda lett. A gémje is leszakadt. Az ágasa is kifordult. Elkallódtak a vályúk is, de elhordták még a tulipánosra faragott kávát is. Mindenki azt hajtotta: majd megcsinálja azt újból Gárdi Pál, ha haza kerül. A kútba meg, mikor kávája se volt, a mi víz meg sár a lejtősbe összegyűlt, mind bele futott. Megtöltötte szinültig, át is csapott rajta. No, hát azótától fogva pocsolya van a helyén. És ember most nem is tudhatja, hol feneketlen a pocsolya, hol vagyon a kút torka? Azután meg belevette magát a pocsolya közepébe a síró béka. Napszállatkor az jajgat most benne olyan keservesen, hogy a ki hallja, még a szive is megfájdúl.

Az öreg asszony elhallgatott s búsan meglógázta a nagy rosta-kontyot feje tetején.

— Hát Gárdi Pál nem jött többé vissza?

— Visszajött az, galambom, — hajolt közelebb Zsuzsó néne a kis uriasszonyhoz, s halkabb hangon, bizalmasabban folytatta. — Visszajött. Mert azt csak a tudatlansággal megvertek gondolják, hogy igazi síró béka jajgat a pocsolyában. De én tudom, mert láttam, ezekkel az igazat látó szemeimmel láttam, hogy az ott nem más, mint a Gárdi Pál hazajáró siró lelke. Hazajár az még onnan Amerika-világból is. Ott se tudja a szülőfaluját, szülőfalujában a híres szép kútját elfelejteni. És most napszállatkor maga Gárdi Pál van ott a fertőben és ő maga siratja ott szép alföldi kútja elpusztulását.

— És hogy látta meg Zsuzsó néne?

— Úgy esett az galambom, hogy a mult nyáron, épen szent Rókus éjszakáján, — az Ur szent kegyelme bűnül ne vegye! — se imádkozni, se aludni, nem tudtam. Az olvasóm is elszakadt. A Talpas kutya is vonitott az udvaron. Jaj nekem! mondok, lelkek járnak! A házba nem jöhetnek, mert kisöpörtem a küszöböt, a seprőt meg keresztbe tettem elébe. De kinézek az ablakon, hát csak látom, hogy ott a sárpocsolya felett egy égő láng lobban ki. Egy égő láng, galambom, a vizből! Akkora nagy láng, mint a kezem, járt-kelt, sebbel-lobbal ott a posvány felett. Mindjárt megismertem, de mindjárt, hogy Gárdi Pál! Hogy a Gárdi Pál hazajáró lelke keresi ott az ő híres szép alföldi kútját. El is mondtam aztán reggel az egész falunak, hogy Gárdi Pál hazakerült Amerikából. Én láttam, de csak a lelkét.

— És elhitték Zsuzsó néninek?

— Hát már hogyne hitték volna el, majoránnám, ha én mondtam? Azután aztán meg a bizonyság is megjött felőle nem sokára. Maga a főszolgabíró irta ki levélben a falunak, hogy Gárdi Pál meghalt az új Amerika-világban. Lássa, galambom, azótától fogva jajgat napszállat után az elpusztult kútban a síró-rívó béka olyan keservesen, hogy a ki hallja, a könnye is kicsordúl.

Az elakadt kocsit azalatt kimentették a dágványból s a fekete mérges úriember, — de már lecsitulva, — fölment kis feleségéért.

— Gyerünk, — siettette, — úgy is mennyi időt elvesztettünk.

— Én nem vesztettem, de sőt nyertem egy pompás vadvirágot.

Ezzel a vidám nőcske megköszönte az elbeszélést Zsuzsó nénének s bucsúzásul kezét nyújtotta. Az öreg gógányi asszony pedig megölelte, hátba veregette s viszont szívesen köszönte, hogy őt szívesen meghallgatta.

— És mit beszélt neked? — kérdé férje, a mint karöltve levezette a kocsihoz.

— Egy igazán e századvégi magyar mese-történetet.

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legújabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

Másnap Trégomain Gildas és Juhel hajnalkor fölkeltek. Kötelességüknek tartották fölkeresni Antifer mestert, még egyszer megvizsgálni a helyzetet, a mint az a Zambuco vonakodása következtében alakult és haladéktalanul megállapodni valamely elhatározásban. Ez az elhatározás pedig nem lehetett egyéb, mint: összecsomagolni a málhákat és elhagyni Tunist. Az ifju kapitány már kérdezősködött és megtudta, hogy a legközelebbi hajó még ugyanaz este elindul Marseille felé. Mit nem adott volna Juhel érte, ha a nagybátyja már a hajón, a kabinjába bezárkózva, az afrikai part pedig jó húsz mérföldnyi távolságban mögöttük lenne.

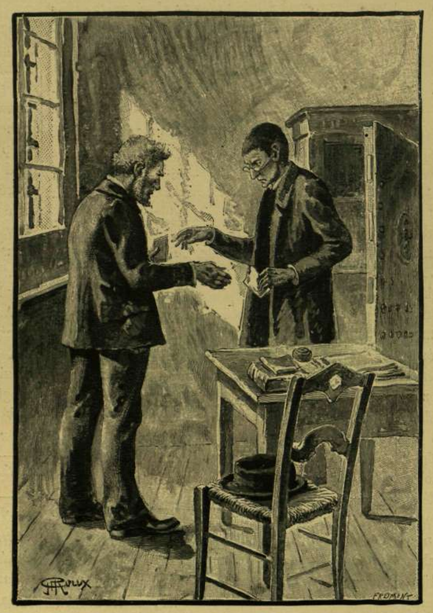

A két örökös úgy állt egymással szemközt, mint két párbajozó,

Trégomain Gildas és Juhel végig mentek a folyosón, a melyre az Antifer mester szobája nyílt.

Kopogtattak az ajtón.

Nem kaptak választ.

Juhel még egyszer és erősebben kopogtatott. Mély csönd.

Vajjon a nagybátyja a tengerészek ama mély álmát aluszsza-e, a mely a huszonnégy fontos ágyúk dörgésének is képes ellentállni? ... Vagy talán a kétségbeesés egy pillanatában, avagy a hagymázos láz rohamában .... ?

Juhel lerohant a lépcsőn, négyesével ugorván át a lépcsőfokokat és a kapus fülkéjébe sietett, mig a «dereglyés» a lábait maga alatt inogni érezvén, a lépcső párkányába fogódzott, nehogy leguruljon.

— Antifer úr? ...

— Korán reggel elment hazulról, — felelé a kapus Juhel kérdésére.

— És nem mondta meg, hova megy?

— Nem.

— Vajjon visszatért volna ahhoz a gaz Zambucóhoz? — kiáltá Juhel, a ki maga után kivonszolta Trégomain Gildast az utczára.

— De ... ha csakugyan odament ... akkor elfogadja a föltételt ... mormogá a dereglyés, az égre emelvén a karjait.

— Az lehetetlen! — kiáltá Juhel.

— Úgy van ... lehetetlen! ... Képzelheted-e, hogy visszatérhessen St.-Malóba, az ősei házába Zambuco Talizma kisasszony oldalán és hogy a mi kis Énogate-unkat egy maltai nagynénivel ajándékozhassa meg ...

— Egy orangutánggal, a mint a nagybátyám nevezte.

A legnagyobb nyugtalanságban ültek le a *Hôtel de France* átellenében levő kávéház előtt. Innét meglesheték az Antifer mester visszaérkezését.

A közmondás azt tartja, hogy az éjszaka tanácsot ad, de azt nem tartja, hogy ez a tanács mindig jó. Annyi bizonyos, hogy hősünk korán reggel visszatért a máltai városrészbe és néhány perez alatt a bankár házához ért, mintha egy éhes kopófalka lett volna a nyomában.

Zambuco a nappal együtt szokott fölkelni és lenyugodni, tehát már a karszékében ült, mikor Antifer mestert bejelentették neki.

— Jó reggelt! — mondá, megigazitván a szemüvegét.

— Még mindig az az ön szava utolsó?... igy kezdé Antifer mester a beszélgetést.

— A legutolsó szavam.

— Ön megtagadja a Kamilk pasa levele közlését, ha nem veszem nőül a hugát?...

— Megtagadom.

— Akkor hát nőül veszem ...

— Tudtam. Egy nőt, a kinek ötven millió a hozománya ... A Rothschild fia túlboldognak érezné magát, ha a Talizma férje lehetne!

— Ám legyen ... én is túlboldognak fogom magamat érezni, — mondá Antifer mester oly arczfintoritással, a melyet legkevésbbé sem igyekezett eltitkolni.

— Jöjjön hát, sógor! — mondá a bankár.

És fölkelvén a székéről, úgy tett, mintha föl akarna menni a lépcsőn az emeletre.

— Talán itt van? ... kiáltá Antifer mester.

És tényleg olyan arczot vágott, mint a halálra ítélt ember, a kit a börtönőr e szókkal riaszt föl az álmából: «Rajta ... csak bátorság! ... Ma reggel lesz a kivégzés!»

— Csillapitsa a türelmetlenségét, fiatal imádó, viszonzá a bankár. — Elfeledte már, hogy Talizma Máltában lakik.

— Hát akkor hova megyünk? ... kérdé Antifer mester, a ki megkönnyebbülten lélegzett.

— A táviró-hivatalba.

— Azért, hogy értesitsük őt az eljegyzéséről?

— Azért ... és hogy ide hivjuk.

— Értesitse őt az eljegyzésről, ha épen úgy akarja, Zambuco úr; de figyelmeztetem önt, hogy nem szándékozom bevárni ... a jövendőbelimet ... Tunisban.

— És miért nem?

— Mert nincs vesztegetni való időnk, sem önnek, se nekem. A legsürgetőbb teendőnk most az, hogy fölkeressük a szigetet, mihelyt megállapitottuk a fekvését.

— Ej, sógor! nyolcz nappal előbb vagy utóbb nem a világ.

— De bizony az és önnek kétségkivül ép annyira érdekében áll, mint nekem, hogy mielőbb kezéhez vegye a Kamilk pasa örökségét.

Valóban, a bankár, bármennyire igyekezett is kapzsiságát a közöny álarcza alá rejteni, égett a vágytól, hogy mielőbb bezsebelhesse a milliókat. Ennélfogva igazat is adott a látogatójának.

— Ám legyen, — mondá, — nem fogok önnel ellenkezni. Majd csak a visszaérkezésünk után fogom idehivni a hugomat ... De mégis illő, hogy értesitsem a boldogságról, a mely reá vár.

— Igen ... a mely reá vár! — felelé Antifer Péter Servan Malo, a nélkül, hogy határozottabban nyilatkozott volna ama boldogságról, a melyet Talizma kisasszonynak szánt.

— Hanem, — folytatá Zambuco, — egy formaszerű kötlevelet kell öntől kérnem.

— Irja meg ... alá fogom irni.

— Kötbér kikötésével? ...

— Nem bánom ... mennyi legyen a kötbér?..

— Mondjuk, hogy az önt illető ötven millió ...

— Jól van ... csak végezzünk gyorsan! — viszonzá Antifer mester, a ki belenyugodott,

hogy a Zambuco Talizma kisasszony férjévé lesz, miután máskép nem tehetett.

A bankár egy ív papirt vett elő és nagy betűkkel, a törvényes formáknak teljesen megfelelőleg megszerkesztette a kötlevelet, miután annak minden mondatát alaposan megfontolta. Az okmány értelmében Antifer mester, mint a Kamilk pasa egyik örököse, kötelezte magát, hogy az őt illető örökrész teljes értékében a Zambuco Talizma kisasszony tulajdonává lesz, ha a jegyese vonakodnék őt a törvény rendelkezéseinek megfelelőleg nőül venni, két héttel a kincs fölfedezése után.

Antifer mester odaírta dühös czikornyákkal diszitett nevét az okirat alá, a melyet a bankár a pénzes szekrénye egyik rejtett rekeszében helyezett el.

Egyuttal egy megsárgult papirlapot vett elő a rekeszből ... A Kamilk pasa levele volt, a mely ezelőtt húsz évvel érkezett.

Antifer mester szintén egy nem kevésbbé megsárgult pergamentlapot vett elő a tárczájából ... az Oman-öböl szigetén talált okiratot.

A két örökös úgy állt egymással szemközt,

A viz a kocsi tengelyéig ért.

Ilyenkor a lovak nekivadultak.

mint két párbajozó, a kik a kardjaikat összemérni készülnek.

— Adja ide a levelet ... mondá Antifer mester.

— Adja ide az okiratot ... viszonzá a bankár.

Kicserélték az iratokat. Ideje volt, mert a két ember szive oly hevesen dobogott, hogy végre is megrepedt volna.

Az okirat, melyben az állt, hogy bizonyos Antifer St.-Malóból, ezt bizonyos Zambucóval, Tunisban közölni tartozik, a következő földrajzi hosszúságot jelölte meg: 7 fok 23 percz a párisi délkörtől keletre.

A levél, a melyben az állt, hogy a nevezett Zambucot, Tunisban, bizonyos időben föl fogja keresni a nevezett Antifer, Saint-Malóból, a következő földrajzi szélességet jelölte meg: 3 fok 17 percz az egyenlitőtől délre.

Most már csak e két vonal átvágási pontját kellett megállapitani, a sziget fekvésének meghatározására.

— Önnek kétségkivül van földabrosza? — mondá a bankár.

— Van földabroszom ... meg egy unokaöcsém is, — felelé Antifer mester.

— Unokaöcsese?

— Igen ... egy hajóskapitány, a ki majd elvégzi ezt a műveletet.

— És hol van ez az unokaöcs?

— A *Hôtel de Franceban.*

— Menjünk oda, sógor! — mondá a bankár és egy széles karimáju kalapot tett a fejére.

— Menjünk! — felelé Antifer mester.

Ezzel mindketten elindultak. Mikor a táviróhivatal elé értek, Zambuco be akart menni, hogy egy táviratot küldjön Máltába.

Antifer mester nem ellenezte. Annál kevesebbet nem is tehettek, mint Zambuco Talizma kisasszonyt értesiteni, hogy «egy francia tengerésztiszt» megkérte a kezét és hogy azt a bátyja odaigérte, teljesen elfogadható vagyoni és családi föltételek mellett.

Miután a táviratot föladatott, tovább mentek. Trégomain Gildas és Juhel, a kik már messziről megláttak őket, eléjük siettek.

Mikor Antifer mester megpillantotta őket, el akarta forditani a fejét, de aztán megemberelte magát ezen időszerütlen gyöngeség ellen és nagyon szilárd hangon bemutatta társát.

— Zambuco bankár, — mondá.

A bankár a jövendőbeli sógora útitársaira egy alattomos pillantást vetett, a mely legkevésbbé se volt rokonszenves.

Aztán Antifer mester folytatta a kölcsönös bemutatást:

— A Mayumba-öblözet vidékén.

— Holnap reggel, — mondá Antifer mester, — elindulunk gyorskocsin Bonába és Bonából Oranig vasuton fogunk utazni.

Ezt oly hangon mondta, a milyenen a hajóskapitányok szoktak vezényelni.

Aztán a bankárhoz fordult:

— Ön kétségkivül elkisér bennünket?

— Kétségkivül.

— A guineai öbölig? ...

— A világ végéig, ha kell.

— Tehát legyen készen az indulásra.

— Készen leszek, sógor.

Trégomain Gildas egy önkéntelen «jaj»-kiáltást szalasztott ki az ajkain és ez a szokatlan czimezés annyira elkábitotta, hogy viszonozni se birta a bankár gúnyos köszöntését.

Végre, midőn egyedül maradtak a szobában, Trégomain Gildas fölkiáltott:

— E szerint beleegyeztél?

— Beleegyeztem, dereglyés ... és aztán?

Aztán? ... nem is volt mit mondani ... Trégomain Gildas és Juhel tehát hallgattak.

Két órával később Zambuco bankár táviratot kapott Máltából.

Talizma kisasszony a legboldogabb leánynak vallotta magát, addig is, mig a legboldogabb asszony lenne belőle.

V. FEJEZET.

A melyben Ben Omarnak alkalma nyilik összehasonlitásokat tenni a szárazföldi és a tengeri utazás között.

Akkoriban a tunisi vasuti hálózat, a mely jelenleg az algiri hálózattal egybe van kötve, még nem volt kiépitve és csak Bonából lehetett vasuton utazni a constantinei, algiri és orani tartományokba.

Antifer mester és társai hajnalkor hagyták el Tunist. Mondanunk se kell, hogy Zambuco, Ben Omar és Nazim is velük utaztak. Valóságos, hat személyből álló karaván volt, a mely ezuttal tudta, hová vonzatik a milliók ellenállhatlan varázsereje által. Semmiféle ok se forgott fönn titkot csinálni belőle Ben Omar előtt, következőleg Szauk is tudta, hogy a második sziget fölkeresésére irányzott expeditió színhelye a tágas guineai öböl lesz.

— Elég hosszú utazás, — mondá Juhel Ben Omarnak. — Szabadságában áll visszamaradni, ha fél ezen újabb utazás fáradalmaitól.

Igaz, hogy a kis karaván Algirig az afrikai szárazföldön volt utazandó. De aztán Algirtól

Loangóig hány száz mérföldnyi tengeri út állt előttük!

Azonban Ben Omar nem habozott, igaz, hogy Szauk se engedte volna meg, hogy visszamaradjon. Aztán a roppant jutalomdij is ott lebegett a szemei előtt . . .

Április 24-én tehát a társaság elfoglalta helyeit a postakocsin. Lehet, hogy az egész úton egy szót se fognak szólni egymáshoz, de legalább együtt utaznak.

Juhel a megelőző napon egy újabb levelet irt Énogatenek és a mostani utazásuk időtartamát körülbelül egy hónapra becsülte. Mennyire kétséghe lesz esve a fiatal leány, mikor e levelet el fogja olvasni! És ha csak legalább azt reménlhetné, hogy Juhel visszaérkezése után minden akadály el lesz háritva és a menyegzőjük haladék nélkül véghez mehet! De fájdalom! mire lehet számolni ilyen nagybácsival!

A mi Trégomain Gildast illeti, csak annyit jegyzünk meg, hogy a Rance dereglyését, a ki a sors rendeleténél fogva az egyenlitőn túl, a déli földgömbre készült utazni, többé semmi se volt képes meglepni. Mindazonáltal nem mulasztotta el figyelmesen szemlélni a tájakat, a melyeken a postakocsi áthaladt és a melyek nagyon kevéssé hasonlitottak a Bretagne lapályaihoz.

Az épenséggel nem kényelmes jármü nem gördült gyorsan előre. Az egyik állomástól a másikig erősen kifáradt a három ló a hegyesvölgyes, koronkint meredek utakon, főleg a kietlen Medserdah-völgyben, a hol hegyi patakokon kellett átgázolnia, a melyeknek medrében a viz a kocsi tengelyéig ért.

Sűrűn tartottak állomásokat, a melyeken lovakat váltottak. Trégomain Gildas és Juhel valamennyi állomáson kiszálltak, hogy kissé kinyujthassák a lábaikat. Zambuco bankár is követte néha a példájukat, de alig beszélt az utitársaival.

— Úgy veszem észre, — jegyzé meg a «dereglyés», — hogy ez az úri ember nem kevésbbé szomjazik a Kamilk pasa millióira, mint a mi Antifer barátunk.

— Valóban, Trégomain úr, — viszonzá Juhel, — ez a két társörökös méltó egymáshoz.

Szauk, valahányszor a kocsiból kiszállt, mindannyiszor igyekezett néhány szót ellesni a társalgásból, a melyet állitólag nem értett. Ben Omar mozdulatlanul maradt a szögletében és csak az a gondolat gyötörte, hogy nem sokára ismét kénytelen lesz hajóra szállni.

Antifer Péter Servan Maló nem mozdult a helyéről, összes gondolatai a második számu szigeten, az afrikai meleg vizekből kiemelkedő szirten összpontosultak.

Ez este a postakocsi Taburka városkába ért és ott néhány órai állomást tartott. Az utasok szállodát, vagyis inkább korcsmát találtak, a melyben tűrhetően étkezhettek. Arra, hogy a várost megtekintsék, gondolni is fölösleges volt. Ily gondolat legfölebb a «dereglyésben» és Juhelben támadhatott volna. Egyébiránt Antifer mester meghagyta nekik egyszer s mindenkorra, hogy el ne távozzanak, nehogy e miatt az utazás késedelmet szenvedjen — és ők alkalmazkodtak a tilalomhoz.

Este kilencz órakor, szép csillagos éjjel folytatták az utazást, a mi nem volt épen minden veszély nélkül, tekintettel az utak rosz állapotára, a lehető találkozásokra a krumirokkal, vagy egyéb hozzájuk hasonló gonosztevőkkel és a vadállatok támadásaira, a mire szintén van akárhány példa. És a nyugodt éjjel, az erdőkben, a melyeknek szélén a postakocsi elhaladt, egészer lehetett hallani az oroszlánok és párduczok orditását. Ilyenkor a lovak nekivadultak és a kocsisnak egész erejét és ügyességét össze kellett szednie, hogy őket megfékezhesse. A hiénák üvöltésére oda se hederitettek.

Végre hajnali négy óra tájban az égboltozat szürkülni kezdett és a halvány világosság a táj egyes részleteit megkülönböztetni engedte.

A láthatár a szürkés halmok közt még mindig nagyon korlátolt volt. A Medserdah völgye előttük kanyargott sárgavizű, hol csöndes, hol zajos folyójával, a melynek medrét virágzó oleanderfák és eucalyptusok szegélyezték.

A vidék mind szilajabbá lett. A «dereglyés» arcza némi nyugtalanságot árult el, ő és az ifju kapitány gyakran és hosszasan tekintettek egymásra és pillantásaik fölértek egy néma párbeszéddel.

Reggel felé Antifer mester a következő kérdést intézte Juhelhez:

— Hova érkezünk ma éjjel?

— A Gardimaui állomásra, nagybátyám.

— És mikor leszünk Bonában?

— Holnap este.

Antifer mester ismét visszasülyedt szokott némaságába, vagyis inkább a gondolatai eltévelyedtek abban a szakadatlan álomban, a mely őt végigsétáltatta az Oman-öböl tájairól a guineai öbölig. Aztán megállapodtak a földgömb azon egyetlen pontján, a mely képes volt őt érdekelni. És ekkor azt mondá magában, hogy e pontra vannak szegezve egy másik emberi lény szemei is — a Zambuco bankáréi. És csakugyan a két, oly különböző származásu, életmódú és szokású embernek, a kiknek ez életben soha se kellett volna egymással találkozniok, ezentúl szinte már csak egy lelkük volt, egymáshoz voltak csatolva mindketten, mint két gályarab, a kik egy és ugyanazon láncz ra vannak füzve, — de azzal a különbséggel, hogy az ő láncuk aranyból volt.

E közben a fikusz-erdők mind sűrűbbekké lettek. Itt-ott egyes arab faluk emelkedtek ki a ricinus-növények hamvas zöldjéből. Az állomáshelyek rendszerint csak egy-egy nyomorúságos istállóból álltak, a melyekben emberek és állatok együtt és egymás mellett élnek.

Este Gardmauban tartottak pihenőt, vagyis helyesebben abban a fakunyhóban, a mely húsz évvel később a Bona és Tunis közt épült vasut egyik állomáshelyévé lett. Két órai pihenő után, a mely bizonyára igen hosszú idő volt a nagyon is kezdetleges vacsorához képest, a melyet a fogadóban elköltöttek, — a postakocsi ismét útnak indult, tova a völgyben és koronkint a Medserdah partjain.

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

TOMPA MIHÁLY
összes költeményei.

Teljes díszkiadás a költő arczképével.

Négy nagy nyolczadrétü kötet.

Rendezte és jegyzetekkel kisérte **Lévay József.** — Az életrajzot irta **Szász K.**

A magyar költészet egének egyik örökre fénylő nagy csillaga: ***Tompa Mihály.***

Tompa a hamisittatlan érzés leghivatottabb tolmácsa. Édesen folynak dalai; mindenik rávall irójának nagy szivére, melyből fakadtak s melynek boldogsága a legnemesebb egyszerüségben s nagy szeretetben állott. Szerelmi lyrájának melegsége, közvetlensége megkapja s fogva tartja az olvasót; s midőn belemarkol a lyra húrjaiba, hogy a hazafi tépő, méla bánatát sirja el rajta, beleringatják a fájdalmas akkordok minden hazafi lelkét a sötét idők fönséges gyászába.

Nem viharzik nála az érzelem, nem buzog daloló ajkain átokká a hazafi szív szenvedélye, mint barátjánál, Petőfinél. A regebeli hattyú énekét használja ő, s nem az oroszlánét, fájdalma kifejezésére. Szerelme sem tombol, de tiszta, vig hegyi csermelyként folydogál s kelt mégis örömteli, vagy bánatos visszhangot. Virágregéi — mint ilyenek — páratlanok az egész müvelt világ irodalmában. Egészséges, jóizü humora, melyet óvatosan illatos füszerül használ csupán, a legkellemesebben érinti a fogékony lelkeket.

Tompa Mihály költeményeinek ***„Virágregék“*** *czimen ismert gyöngyei is e kiadásban benn vannak.*

A négy kötet ára fűzve 10 frt,

pompás angol vászon díszkötésben arany metszéssel 15 frt,

finom félbőr díszkötésben 17 frt.

E kiadás 27 (35 kros) füzetben is kapható.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY
ÖSSZES MUNKÁI.

Teljes díszkiadás a költő arczképével.

Nyolcz nagy nyolczadrétü kötet.

Rendezte és jegyzetekkel kisérte **GYULAI PÁL.**

A magyar költészet egének mindenkor fénysugarakat osztó üstököse volt a „Hazádnak rendületlenül“ lánglelkü irója. — ***Vörösmarty*** *nemcsak korának volt legmagyarabb költője a hármas bércz alján s a négy folyó mentén, hanem alkotásai örökbecsüek maradnak, nemcsak azért, mert epikai müveiben, melyek a multat tükrözik, a nemzeti eszmék leghatalmasabb prófétájául tünik elő, hanem azért is, mert forma és lényeg dolgában egyetlen müve sincs a halhatatlannak, melyen meg ne volna a nagy szív, a nagy elme igazi zománcza.*

Ezen kiadásban Vörösmarty ***összes*** *müvei benn foglaltatnak, azok is, melyek a halhatatlan költő halála után, mint kéziratok találtattak és eddig kiadva soha és sehol sem voltak.*

Nagyban emeli e kiadás becsét azon körülmény, hogy az erre legilletékesebb irónk, ***Gyulai Pál*** *sajtó alá rendezni szives volt, és az egyes müveket magyarázó jegyzetekkel kisérte.*

A nyolcz kötetből álló díszkiadás ára fűzve 20 frt,

pompás díszkötésben arany metszéssel és vágással 30 frt,

félbőr díszkötésben 32 frt,

franczia amateur félbőrkötésben 36 frt.

E díszkiadás füzetekben (57 füzet) is kapható és pedig füzetenkint 35 krért.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

RABLÓ-KALAND.

Elbeszéli az, a kivel történt.

1742-ben történt. Hullba utaztam, — valami dologban, — lóháton. Az esztendő már vége felé járt; ködös, homályos nap volt; az útak irtóztatóan roszak voltak. Rám sötétedett, mikor még jó két mérföldnyire voltam a várostól. Nem sok pénz volt nálam, mindössze húsz font aranyban, de azt se szivesen vesztettem volna el. Jól tudtam, hogy az útak errefelé, a mi a közbiztonságot illeti, nem a legjobb hirben állanak. Valami nyugtalanító előérzet lepett meg, hogy ki fognak rabolni.

Hideg eső kezdett permetezni s én a Hullban elköltendő jó vacsora gondolatával iparkodtam távol tartani magamtól a kellemetlen érzést, melyet valamely rablótámadástól való félelem és a kellemetlen idő keltettek fel bennem . . .

Egyszerre távoli lódobogást hallottam. A hang gyorsan közeledett s mielőtt képes lettem volna elgondolni, hogy mit tegyek, a lovas már egy vonalban volt velem. A mint ő is észrevett, megfordította lovát s keresztbe állott vele az úton, épen előttem.

Lovam — egy csöndes, öreg szürke — szintén megállott, maga előtt látva a másik lovat. Talán egy perczig állottunk igy, a nélkül, hogy egy szót is váltottunk volna az ismeretlen lovassal. Én részemről nem tartottam szükségesnek megkérdezni tőle, hogy miért állja el előlem az útat, mert szándékával teljesen tisztában voltam. De hát beláttam helyzetemet, hogy fegyvertelenül, éjnek idején, távol minden emberi segitségtől, olyan lónak a hátán, a mely már régen elfelejtett galoppozni, nincs mit csináljak, én hát — nem csináltam semmit.

Sejtelmem csakugyan helyes volt. Egészen tisztán hallottam, hogy emberem egy pisztoly kakasát húzza fel és egy hang, mondhatom egy elváltoztatott hang, durván igy szólt:

— A pénzét! . . .

— Vagy az életemet . . . vágtam szavába oly kedélyesen, a mennyire tőlem az adott helyzetben tellett.

— Úgy van! — mondá emberem.

— Nagyon helyesen! — felelém. — Nem szivesen adok ugyan húsz aranyat önnek, a kit most látok életemben először, sőt — az igazat megvallva — most se igen látok a sötétség miatt, de mégis szivesebben teszem, mint hogy agyonlövessem magamat.

És ezzel átnyujtottam neki erszényemet. A ficzkó átvette az erszényt, megemelgette markában, mintegy megbecsülendő annak tartalmát, aztán szótlanul zsebre vágta, lovát ismét megforditotta és elvágtatott abban az irányban, a merről jött.

Most már legalább nem volt többé okom félni az utonállóktól. Megsarkantyuztam szürkémet, a mely csöndesen poroszkálva folytatta útját.

Az eső mindjobban megeredt, kezdtem átázni és dideregni. Egy félórát döczögtem igy a köves, kátyús úton, alig látva két lépésnyire, midőn az út mellett nem messzire világosságot pillantottam meg.

Mindig barátja voltam a világosságnak, de kivált most szerfölött megörültem annak, a mely onnan az út melléll hivólag pislogatott felém. Ha az ott valami korcsma, gondoltam magamban, betérek egy pohár borra és egy kicsit felmelegedni és megszáradni. Sőt, gondolám tovább magamban, ha korcsma, ott töltöm az éjszakát. Az ördög bandukol itt ilyen sötétben s áztatja még hozzá magát.

E közben egészen elfeledkeztem arról, hogy egy árva krajczárom sincsen. No, de hát az nem is okozott volna nagy bajt, miután arany óra s egy gyürü is volt nálam, melyekre könnyen kaptam volna hitelt egy jó vacsora erejéig.

Képzelhetik tehát örömömet, mikor, közelebb érve a házhoz, észrevettem, hogy annak ablakain piros függönyök vannak, a mi a mi vidékünkön biztos jele annak, hogy az illető ház korcsma vagy legalább csapszék. Az ajtó fölött pedig, a mint a belülről jövő világosság fényénél láthattam, czégtábla volt kitéve, de hogy a czégtáblán mi volt, azt már nem tudtam kivenni.

Néhány ember épen akkor jött ki a házból. Megszólitottam őket.

— Azt hiszem, uraim, nem csalódom, hogy ez a ház valami korcsma?

— Az, — felelte az egyik, — Brunell Jakab korcsmája a «nagy haranghoz».

E közben valami háziszolgaféle is előkerült, és én leszállva lovamról, melyet a szolga gondjaira bíztam, a ki azt az istállóba vezette, benyitottam a korcsmába, a hol a korcsmárosnét találtam.

— Szobát parancsol, uram? — kérdezte az asszony.

— Azt, — felelém, — és vacsorát.

— Szolgálhatunk igen jó pirított sonkával, ha méltóztatik várni tiz perczig. A míg át tetszik öltözködni, készen lesz.

— Nincs mibe átöltözködnöm, — felelém, — hanem majd megszáritgatom a ruhát magamon, a tűz mellett.

— A mint méltóztatik, uram. Szíveskedjék velem jönni.

Fölvezetett az emeleti helyiségbe és itt fölnyitva az ajtót, elég tágas szobába vitt. A szoba egyik szögletében jó széles cserépkályha állott, tűz azonban nem volt a kályhában.

— De hát hiszen itt nincs is befütve.

— Nem reméltük, hogy ilyen időben szálló vendéget kapunk, — mentegetődzött a korcsmárosné, — hozzánk leginkább csak fuvarosok és e fajta emberek járnak. De azonnal befütetek . . .

— Nagyon helyesen. De addig is inkább lemegyek a konyhába és ott melegszem a tűz mellett, a míg a vacsora elkészül. Erősen átáztam.

A konyhában vidám tűz lobogott, a mely körül hat-hét parasztféle ember üldögélt, pipázgatva és pálinkázgatva. Én is helyet foglaltam a tűz mellett és egy pohár pálinkát rendeltem.

A parasztok tisztességesen üdvözöltek. S a mint leültem melléjök, egyik megszólitott:

— Ugy látszik, az úr messziről jön. A hideg ugyancsak átjárhatta.

— Még nagyobb baj is történt velem, — felelém, eszembe jutva, hogy talán nem volna hiába, ha elbeszélném nekik kalandomat, talán adhatnának valami fölvilágositást, a mi rablóm nyomára vezethetne.

Egyszerre mindnyájan rám néztek, kivették szájukból — melyet eltátottak — a pipát s erősen figyelni látszottak.

— Bizony engemet, — folytatám, — kiraboltak. Egy félórával ezelőtt, alig fél mérföldnyire innen. És pedig egy lovas ember.

— És ugyan hogyan történt a dolog? — kérdezé az egyik hallgatóim közül.

— Igen egyszerüen. Emberem pisztolyt szegzett mellemnek, én nekem pedig nem lévén pisztolyom, kénytelen valék átadni neki erszényemet, még örülve, hogy ilyen olcsón menekülhetek.

A hallgatóság egészen felindult történetemen. Némelyek halkan mondogatták, hogy bizonyosan Yorkshirei Jack, a híres rabló volt, a ki ily csúful bánt velem, de csakhamar kénytelenek

A hallgatóság egészen felindult történetemen.

voltak minden gyanu alól felmenteni a nevezett «Yorkshirei Jack»-ot, miután eszökbe jutott, hogy hiszen az illetőt már vagy tíz éve felakasztották.

— Ott voltam, mikor akasztották, — mondá egy kicsiny, czingár ember egész büszkeséggel. — Nagyon jól viselte magát, — s azzal egy nagyot sohajtott.

— Remélem, hogy emberem követni fogja őt ezen az úton, — mondám én. — A mint Hullba érek, első dolgom lesz jelentést tenni a rendőrségnél.

Az általános vélemény az volt, hogy a rendőrség nem fogja megtalálni emberemet. (A rendőrségről általában véve nem a legjobb véleménynyel vannak az emberek.)

— Én az ellenkező véleményben vagyok, — mondottam. — És van is rá valami okom. Erszényemben épen húsz darab arany volt. Nekem pedig az a szokásom, hogy a mikor útra megyek, minden aranyat, a mit magammal viszek, megjelölök aképen, hogy az aranyokon ő felsége feje fölé késsel egy kis keresztet karczolok. Nem ajánlhatom tehát eléggé önöknek, hogy ha mostanában aranypénzt kapnak kezökhöz, jól megnézzék. Így a rablónak nyomára juthatnak, magukat pedig esetleges gyanutól megmenthetik.

Figyelmeztetésem hatni látszott. A parasztok nagy komolyan kezdték a dolgot tárgyalni maguk között, miközben én, pálinkámat szürcsölgetve, figyelmesen vizsgáltam arczaikat, hátha valamelyik elárulná magát. De arra a meggyőződésre kellett jönnöm, hogy emberem nincs a társaságban . . .

E pillanatban az a szolga lépett be, a kire a lovamat biztam és mögötte egy másik, magas, szélesvállú ficzkó, még pedig szemmelláthatólag ittas állapotban.

— No János, — kiáltá ez utóbbira a korcsmárosné, — hol az ördögbe járt már megint. Látom, már megint részeg! Nem szégyenli magát ekkora kamasz létére . . . s így tovább.

János hebegett valamit. Később, visszagondolva rá, úgy tünt fel nekem, hogy e pór viselkedésében volt valami különös. Ekkor azonban nem sokat törődtem vele, és miután a szolgáló jelentette, hogy szobámban már jó meleg van, jó éjt kivántam a társaságnak és ott hagytam őket.

Ottfönn csakugyan jó, kellemes meleg volt, a vacsora pedig föl volt tálalva. Hozzá ültem tehát, s miközben jóizűen falatoztam és közbe-közbe egy korty borral üdítettem magamat, egészen ki is ment a fejemből a rablókaland és a húsz arany.

Egyszerre kopogtattak ajtómon.

— Szabad! — kiáltám. Magas és egyuttal jó kövér férfi lépett a szobába s mély meghajlással jött asztalomig. Kövér, piros arczából kedélyesség és megelégedettség látszottak ki. Harminczöt évesnek becsültem. Falusiasan volt öltözködve, zöld kabátban, magasszárú csizmákkal.

Mellém érve, ismét meghajtotta magát és két kezével az asztalra támaszkodva, így szólt:

— Remélem, uram, megbocsát bátor belépésemért. Én a korcsmáros vagyok; nevem Brunell Jakab és szolgálatára kívánok állani önnek.

— Köszönöm, mindennel jól el vagyok látva. Az ön bora egészen kedvem szerint való. Kérem, üljön le, — remélem, nem utasít vissza egy pohár bort.

Szépen megköszönte a kinálást és töltött magának is egy pohár bort.

Aztán leült és elkezdett beszélni a rosz időről, az útak járhatatlanságáról és az útazás nehézségeiről, miközben — a mint észrevettem — olyan pillantásokat vetett reám, mintha szeretett volna mondani valamit, de nem tudja, hogyan kezdjen hozzá.

— Akar velem közölni valamit? — segítettém neki.

— A konyhában hallottam, — mondá, — hogy önt ma este kirabolták, és pedig nem messze innen.

— Úgy van.

— És húsz aranyat vettek el öntől, a melyek mind meg voltak jegyezve.

— Úgy van.

A korcsmáros hallgatva ült egy darabig.

— Ön tán még mást is akar mondani? — kérdeztem.

— Úgy van, uram, felelé a korcsmáros, — de hát méltányolhatja ön habozásomat, mert hát a gyanu végre is csak gyanu és Isten mentsen, hogy valakit alaptalanul vádoljak, az útonállás pedig főbenjáró dolog.

— Igaza van. Becsületes embernek meg kell előbb bizonyosodnia, mielőtt valakire ilyesmit ráfogna.

— Magam is abban a véleményben vagyok. Csakis a legalaposabb gyanu indíthat arra, hogy embertársam életét veszélynek tegyem ki. De hát, a mi tény, az tény. És egy oly körülmény adta elő magát, a mi azt az erős hitet támasztotta bennem, hogy önt a rabló nyomába vezethetem.

— No hát, csak ki vele! — kiáltottam.

— Azt hiszem azonban, — folytatá a korcsmáros, — hogy ön jobban meg képes ítélni, mennyi alapja van gyanumnak. Én a dolgot úgy mondom el, a hogy történt. Önön áll, hogy az általam szolgáltatandó adatokat felhasználja-e vagy sem. Én különben egy szót se szólanék, ha házam becsülete . . .

— Csak bátran, — mondám. — Ha az ön által gyanuba vett egyén ártatlan is, mi baj van abban? Azt hiszi tán, hogy Anglia birái nem eléggé bölcsek arra, hogy az illető, ha igazán ártatlan, tisztára moshassa magát? Azt hiszi, hogy Angliában el lehet valakit ártatlanul ítélni?

A korcsmáros nem felelt erre, hanem szemeit felém fordítva, kérdé:

— Hány órakor történt a dolog?

— Már egészen sötét volt, — feleltem, — úgy nyolcz óra lehetett.

— Felösmerné ön az illetőt, vagy képes róla valami ismertető jelt adni?

— Hogy az ördögbe lennék képes! Hiszen a ficzkó nagy köpenyegbe volt burkolódzva s a sötétség miatt arczát akkor sem láthattam volna, ha nem lett volna is rajta álarcz. Úgy látszik, ön nem igen ösmerős az utonállók szokásaival?

Erre megint nem felelt.

— Az idő épen összevág, — mondá. — Nem vett észre lenn a konyhában egy részeg ficzkót? Egyik szolgám.

— Egy részeg ficzkó épen akkor jött a konyhába, mikor én feljöttem onnan.

— Térdig sárosan. Nemde? És csak épen akkor jött haza!

— Most, a mint mondja ön, visszaemlékezem rá, hogy csakugyan térdig sáros volt. És valóban, az ön neje szörnyen pörölt, hogy csak most jött haza és hogy hol járt olyan sokáig.

— Az, az. Jennings Jánosnak hívják, és mindössze egy hónapja van nálam szolgálatban. Azt se tudom, honnan jött, miféle ember, de hát nem igen kérdeztem, mert épen szükségem volt egy szolgára. Mióta nálam van, feltünt, hogy ennek az embernek mindig van pénze, holott bizony a fizetéséből nem sokat takaríthatott meg. Ez annyira gyanus előttem, hogy épen tegnap elhatároztam, hogy elküldöm . . .

Itt félbeszakítá beszédét s csak egy kis gondolkozás után folytatta tovább.

— Ez még nem minden, — mondá a korcsmáros. — Ma este történetesen elküldtem Jenningset egy közeli majorba — egy aranyat felváltani. Onnan jött meg épen, mikor ön a konyhában látta őt. Még alkonyat előtt küldtem el a gazembert és majd két óra mulva azzal jött vissza, hogy az aranyat nem tudta felváltani. Dühös voltam a kódorgóra, de hát látva, hogy ittas, nem is szóltam neki, hanem aludni küldtem.

— Természetesen az aranyat visszahozta és ide adta. Én a pénzt épen zsebre akartam tenni, mikor észrevettem, hogy nem ugyanaz a darab arany, mint a melyet Jenningsnek adtam felváltás végett. Sokkal fényesebb és újabb volt, és a mint a pénzt kezemben forgattam, feltünt, hogy azon ő felsége képe fölött egy kis kereszt van bekarczolva. Talán nem is gondoltam volna többet az egész dologra, mert — a mint említém — Jenningsnek mindig volt pénze és nem egyszer láttam nála aranyakat is, ha néhány perczczel később a konyhában nem hallottam volna az ön történetét és hogy az ön aranyai meg voltak jegyezve.

— Hol a pénz? mutassa! — kiáltám egészen felizgatva a hallottak által.

— Épen itt van a baj, — mondá a korcsmáros. — Mert a mint az aranyat zsebre téve, be akartam jönni a házba, az ajtónál egy ember szólított meg, hogy nem akarok-e tojást venni? Szükségünk lévén tojásra, néhány shilling árát vettem s aprópénz hiányában — örvendve, hogy felválthatom — a Jennings által hozott aranyat adtam oda az embernek, — természetesen akkor még semmit sem tudtam az ön kalandjáról, — a ki visszaadott a pénzből, az aranyat pedig zsebre téve, elment.

— Milyen kár! — kiáltám.

— Az embert azonban jól ösmerem, itt lakik nem messze és holnap reggel elmehetünk hozzá, hogy ön meggyőződhessék róla, vajjon az ön aranyai közül való volt-e?

— Holnap reggel? Nem, nem, az ember addig túladhat a pénzen. Nem mehetnénk most rögtön? Tudja ön az útat?

— Bekötött szemmel is eltalálok oda és a mi a távolságot illeti, legfölebb tíz percznyire van innen.

— Induljunk . . . (Vége következik.)

ANTIFER MESTER
CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legujabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

A vidék gyönyörű volt, különösen Mughtass környékén, de senki se láthatott semmit e ködös, sötét éjszakán. De ezenkívül negyvenhárom órai fáradalmas utazás és rázattatás után, az álom is ellenállhatlanul erőt vett útasainkon.

Hajnalodni kezdett, mikor Antifer mester és társai Szukheraszba értek, a *Thagaste* szállodában, a hasonnevü tér közelében megpihenhettek. Ezuttal a három óra, a melyet itt tölthettek, nem látszott előttük hosszúnak, noha Antifer mester és Zambuco természetesen szitkozódtak az elvesztegetett idő miatt. De a kocsi nem indulhatott el reggeli hat óra előtt.

— Nyugodjál meg, — mondogatta váltig Trégomain Gildas az ingerlékeny földijének. — Elég jókor fogunk Bonába érkezni, hogy holnap a reggeli vonattal tovább indulhassunk.

— De ha kissé sietnénk, még az esti vonattal is tovább utazhatnánk, — vágott vissza Antifer mester.

— Nincs esti vonat, nagybátyám, — jegyzé meg Juhel.

— Hát aztán . . . Ez nem elég ok arra, hogy itt vesztegeljünk ebben a fészekben!

— Nesze, barátom, — mondá a «dereglyés», — ezt a kavicsot a te számodra szedtem föl . . . A tied már elkophatott, a mióta rágod!

És e szókkal Trégomain Gildas Antifer mesternek egy borsónagyságú kavicsot nyujtott át, a melyet a Medserdah partján talált és a mely csakhamar erősen csikorgott is a hősünk fogai közt.

A «dereglyés» ekkor azt indítványozta neki, hogy kisérje el őt és Juhelt legalább csak a főtérig. Antifer mester ezt kereken megtagadta, hanem e helyett elővette a málhájából az atlaszt, kikereste benne Afrika földabroszát és belemerült a guineai öböl vizeibe, koczkáztatván, hogy beléjük fullasztja a józan eszét.

Trégomain Gildas és Juhel elmentek sétálni a főtérre és a beszélgetést a «dereglyés» kezdte el, e szavakkal:

— Nem, Juhel, így, a mint mi utazunk, nem szabad utazni! . . . Sehol sem állapodunk meg tisztességesen! .. Három óra Szukheraszban . . . egy éjszaka Bonában . . . azután két napi vasutazás rövid pihenőkkel az állomásokon! . . . Mit láttam a tunisi tartományból . . . és mit fogok látni Algirból? . . .

— Elismerem, hogy igaza van, Trégomain úr . . . Mindez ellenkezik a józan ésszel . . . De interpellálja ez iránt a nagybátyámat, majd szó másról, mint közönséges herczegről és herczegnőről.

— Ne nevessen e fölött, Trégomain úr . . .

— Igazad van, fiam, mert mindez nem igen víg dolog, és ha a kutatásokat tovább kell folytatni . . .

— Tovább folytatni . . . nem! — kiáltá Juhel. — Elmegyünk a Loango-öbölbe, ám legyen! De azon túl . . . soha! . . . Majd kényszeriteni fogom én a nagybátyámat, hogy visszatérjen St.-Malóba.

— És ha vonakodik az a makacs ember? . . .

— Ha vonakodik . . . akkor magára hagyom . . visszatérek Bonagatehez, a ki néhány hónap mulva nagykorú lesz és nőül veszem minden ellenkezés daczára . . .

— Ne heveskedjél, édes fiam és légy türelemmel! Remélem, hogy rendben lesz minden! . . . A dolog azzal fog végződni, hogy megtartjuk a menyegződet Énogate-tel és én el fogom járni a mátka-táncot! . . . De ne szalaszszuk el a postakocsit és térjünk vissza a szállodába . . . Ha a kivánságom nem szerénytelen, azt ohajtanám, hogy az éjszaka beállta előtt érkeznénk Bonába, hogy legalább valamit láthatnék ebből a városból, mert a többiekből, Constantineből, Philippevilleből, a melyek mellett vasuton haladunk el, a nélkül se fogok amúgy futtában látni semmit sem! . . . De ha ez nem volna lehetséges, majd kárpótolom magamat Algirban, a hol, remélem, néhány napig időzni fogunk.

— Magam is úgy hiszem, — viszonzá Juhel. — Aligha fogunk rögtön találni Kelet-Afrikába induló hajót és kénytelenek leszünk várni néhány napig.

— Várni fogunk, várni fogunk! . . . mondá a «dereglyés», a ki már előre is kéjelgett abban a gondolatban, hogy meg fogja tekinteni az afrikai Francziaország fővárosának nevezetességeit. Te ismered Algirt, Juhel? . . .

— Ismerem, Trégomain úr.

— Azt hallottam tengerészektől, hogy nagyon szép város.

— Valóban, nagyon szép, Trégomain úr, de én ismerek egy várost, a mely még szebb . . . az a város pedig Saint-Maló . . .

— És a régi Antifer-ház . . . és az első emeleti csinos szoba . . . és a bájos leányka, a ki benne lakik! Én is osztom ezt a véleményt, fiam, minden bizonnyal. De miután Algirt el nem kerülhetjük, engedd remélnem, hogy alásposan meg fogom tekinthetni!

A «dereglyés», átengedvén magát e reménynek, visszatért fiatal barátjával a *Thagaste* szállodába. Épen jókor érkeztek. A lovakat akkor fogták a kocsi elé. Antifer mester föl s alá járt és dörmögött a késlekedők ellen, a kik pedig nem késtek el.

Trégomain Gildas nem is mulasztotta el, lesütni a fejét azon villámló pillantás előtt, a melyet a barátja vetett reá. Néhány pillanat mulva mindnyájan ismét a szokott helyeiken ültek a postakocsiban, a mely lefelé robogott a szukheraszi meredek lejtőkön, erdővel borított hegyoldalak közt, tekervényes völgyeken végig és sátortanyák mellett, a melyekben benszülött népség hemzsegett.

Trégomain Gildas rendszerint elbeszélte, a mit a kalauztól hallott, mert valahányszor csak alkalma nyilt, társalogni szokott ezzel a derék emberrel.

Évenként e cserjésekben nem kevesebb, mint negyven oroszlánt és több száz párduczot szoktak lelőni, nem is említve a számtalan sakált. Elképzelhető, hogy Szauk, a ki állitólag nem értett francziául, teljesen közönyösen hallgatta e rémes történeteket, Antifer mester pedig egy csöppet se törődött a tunisi oroszlánokkal és párduczokkal. Ha a második számú szigeten egy

Sátortanyák, melyekben a benszülött népség hemzsegett.

Fekete füst emelkedett föl kürtőjéből.

meglátja, milyen fogadtatásban részesül . . . Nem kéjutazásra indultunk, hanem üzleti ügyekben utazunk! . . . És ki tudja, hogy mi lesz a vége! . . .

— Misztifikáczió . . . én legalább ettől tartok! viszonzá a «dereglyés».

— Igaz . . . és miért ne találnánk a második számú szigeten egy újabb okiratot, a mely egy harmadik számú szigetre küldene bennünket . . .

— És egy negyedikre, meg egy ötödikre és az öt világrész összes szigeteire! — mondá Trégomain Gildas nagy fejcsóválások közt.

— És ön képes volna valamennyire elkisérni a nagybátyámat, kedves Trégomain úr . . .

— Én? . . .

— Igen ön . . . a ki nem képes tőle megtagadni semmit.

— Igaz . . . Nagyon sajnálom a szegény embert . . . és annyira féltem a megőrüléstől.

— Nos hát, Trégomain úr . . . én el vagyok szánva, hogy beérem a második számú szigettel . . . Mi szüksége van Énogatenek arra, hogy egy királyi herczeg nejévé legyen, én nekem, hogy egy királyi vérből származott herczegkisasszonyt vegyek nőül?

— Persze, hogy semmi szükségük sincs reá. Különben most, miután a kincset meg kell osztani azzal a vérszopó Zambucóval, nincs is már millió vadállat léteznek is, még akkor se hátrálna meg előlük!

De egyfelől a bankár, másfelől a közjegyző annál figyelmesebben hallgatta Trégomain Gildas szavait. Zambuco koronkint összeráncolta a homlokát és alattomos pillantásokat vetett a kocsi ablakain keresztül, Ben Omar ellenben félrefordította a szemeit, behuzódott a szögletébe, összerezzent és elsápadt, valahányszor tompa ordítás hallatszott az útszéli sürüségekből.

— Épen most hallottam, — mondá e napon a «dereglyés», — hogy legutóbb a postakocsi kalauza forgott nagy életveszélyben . . . Puskalövésekkel kellett elriasztani a vadállatokat . . . Sőt a mult éjjel a kocsit is el kellett égetni, hogy a láng fénye a párduczokat elriaszsza.

— És az utazók? . . . kérdé Ben Omar.

— Az utazók kénytelenek voltak gyalog menni a legközelebbi postaállomásig, — felelé Trégomain Gildas.

— Ha ez történnék velünk, — mondá a közjegyző reszketö hangon, — én soha se volnék képes . . .

— Nos hát, akkor hátra maradna, Ben Omar úr és bizonyos lehet felőle, hogy mi nem várnánk önre.

Az olvasó eltalálja, hogy e nem épen megnyugtató és biztató szókat Antifer mester mondta. Egyébiránt nem elegyedett a beszélge-

tésbe és Ben Omar meggyőződhetett róla, hogy ő határozottan nem termett sem a szárazföldi, sem a tengeri utazásra.

Különben a nap elmult a nélkül, hogy a vadállatok másképp, mint távoli orditás által jelezték volna létezésüket. De Trégomain Gildas nagy boszúságára kénytelen volt megvallani magának, hogy már éjszaka lesz, mire Bonába megérkeznek.

Úgy is volt. Bonát és egész környékét már sötétség borította. Utasaink a málháikat egy szállodába vitették, megvacsoráltak és tiz órakor lefeküdtek, hogy másnap jókor talpon legyenek. És ez éjjel, hatvan órai kocsizás után kimerülve, mindnyájan mélyen aludtak, — még a rettenetes Antifer is!

VI. FEJEZET.

A melyben elmondatnak a Bonától Algirig és Algirtől Dakarig tartó utazás eseményei.

A bonai vonat reggel hat órakor hagyta el a pályaudvart. Antifer mester öt utitársával együtt egy kocsiszakaszt foglalt le.

Szükségtelen részletesen leirnunk e pár száz kilométernyi utat a Constantine és Algir tartományokon keresztül. Kincskeresőink nem azért jöttek, hogy uti benyomásokat és emlékeket gyűjtsenek Afrikában. Juhel csakis haza gondolt. Egyedül a «dereglyés» iparkodott emlékébe vésni az átfutott tájak festőibb pontjait.

Az igazságnak tartozunk annak a kijelentésével, hogy körülbelül semmit se látott. Úgy látszik, hogy Algirban, mint másutt is sok helyen, a vasutvonalok nyomjelzését úgy intézték, hogy az utasokat minden szórakozás lehetőségétől megkiméljék. A guelmai állomáson Trégomain Gildasnak éppen csak annyi ideje volt, hogy reggelizhessen. A constantinei pályaudvarról nem láthatott egyebet, mint e meredek sziklán fekvő város falait. Erősen föl is tette magában, hogy Algirban, hova este nyolcz órakor érkeztek meg, kárpótolni fogja magát.

Az éjszaka még sötét volt e szélességi fok alatt, április utolsó hetében is, noha az égen számtalan csillag ragyogott. Mikor a pályaudvart elhagyták, Trégomain Gildas egyebet se látott, mint azt, hogy föl kell menniök egy nagy lépcsőn egy rakpartra, a mely hatalmas boltiveken nyugszik, hogy e rakparton végigmentek, balról hagyván egy fényesen kivilágitott teret és végre megálltak egy magas házcsoport előtt, a mely magában foglalja az *Európa* szállodát is, a hol vendégszerető fogadtatásra találtak.

Utasaink fölmentek a szobáikba, — Trégomain Gildas és Juhel szobái egymás mellett voltak, — behordták a málháikat, aztán lementek az étterembe. Így múlt el az idő kilencz óráig, és miután elég idejük lesz bevárni a hajó elindulását, nem tehettek okosabbat, mint kipihenni az út fáradalmait, hogy másnap újult erővel kezdhessék meg sétáikat a városban.

De Juhel előbb levelet irt a jegyesének. A levél másnap el fog indulni a rendes postával és három nap mulva St.-Malóban lesz.

Meg kell jegyeznünk itt, hogy míg Ben Omar, Szauk, Trégomain Gildas nyugodni mentek, a két jövendőbeli sógor, Antifer mester és Zambuco ebéd után eltünt, a nélkül, hogy megmondták volna, mily czélból távoznak a vendéglőből. E körülmény nagyon meglepte a «dereglyést» és Juhelt, Szaukot és Ben Omart pedig egyenesen nyugtalanitotta.

A fiatal tengerész és a többi utasok egyébiránt már a vasuton is észrevették, hogy Antifer mester több izben félbeszakitotta szokott némaságát és halk hangon beszélgetett a bankárral. És Zambuco bizonynyal helyeselni látszott a sógora szavait. Vajjon miben állapodhatott meg ez a két ember egymással? . . . És mostani kimenetelük nem volt-e egy előre megbeszélt terv eredménye? . . . De milyen tervé? . . . Nem kellett-e előkészülve lenni a legrendkívülibb kombinációkra is, ilyen véralkatú emberekkel szemben?

A «dereglyés» a szobájába ment, miután Juhellel kezet szorított volna. Mielőtt levetköznék, fölnyitotta az ablakot, hogy beszívhassa a jó algiri levegőt. A csillagok halvány világánál végig pillanthatott az egész parton a Matifou-hegyfokig. Mindenfelé hajólámpák csillogtak, majd az egész partvidéken kigyúltak a halászok fáklyái. A kikötőben néhány elindulandó gőzös kürtője fölött sziporkákkal vegyes füstcsóvák terjedtek szét.

A holnapi nap szépnek igérkezett, ha nem csalt minden előjel.

— Milyen élvezet lesz, — gondolá magában Trégomain Gildas, — megtekinteni ezt a csodaszép Algir városát és itt néhány napig pihenni a rettenetes mascatei út után és a második számú sziget kalandos fölkeresése előtt . . . Hallottam beszélni valami Moïse étterméről a Pescade-földszoroson . . . Miért ne mennénk holnap ehhez a Moïsehez, egy jóféle ebédet elkölteni?

E pillanatban — az óra épen tizet ütött — valaki erősen megdöngette a szoba ajtaját.

— Te vagy, Juhel? . . . kérdé Trégomain Gildas.

— Nem . . . én vagyok . . . Antifer Péter.

— Azonnal kinyitom az ajtót, barátom.

— Szükségtelen . . . Öltözködjél fel és csomagold be a málhádat.

— A málhámat? . . .

— Negyven percz mulva indulunk.

— Negyven percz mulva? . . .

— És ne késlekedjél . . . mert a gőzhajók nem szoktak várni! Juhelt is értesitem.

A «dereglyés» szinte elkábult ettől a csapástól és a fölött tünődött, hogy vajjon nem álmodik-e . . . Nem! hallotta, a mint a rettenetes ember a Juhel ajtaját is megdöngette és megparancsolta az unokaöcscsének, hogy fölkeljen. Aztán a lépcsőfokok nyögtek az eltávozó Antifer mester lépteinek sulya alatt.

Juhel még irt és miután épen befejezni készült a levelét, még egy sorban értesitette Énogateot, hogy ugyanazon este valamennyien elhagyják Algirt . . .

(Folytatása következik.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

FALUSI KÖNYVTÁR.

Számos képpel. Egy-egy füzet 50 kr.

Földmivelés.

A földmivelés alapelvei. Franciából Viktor Rendu után közli Grubiczy J. (20.)
Gazdasági trágyaisme vagyis a trágyázás alapelvei. Irta Dr. Nyári F. (26.)
A termőföldről, annak mivelésről és javitásáról. Irta Réti János. (30.)
A műtrágyázás vezérfonala. A trágyázást illető általános tudnivalókkal kezdők számára. Irta Szivós Béla. (44.)
A szántás és vetésről. Irta Réti János. (36.)

Haszonkertészet.

A házikertek berendezése és ápolása. Irta Báró Starnfeld Béla. (33.)
Ügyes Mari, a kis konyhakertésné, vagyis alapos oktatás a zöldségtermesztésben. Metzger műve után magyaritá István bácsi. (2.)
A kis konyhakertész. Irta Pali bácsi. (43.)

Haszon-növények termelése.

A gazdasági és haszon-növények termelése, különös tekintettel magról való tenyésztésükre. Irta Dr. Nyáry Ferencz. (39.)
Kereskedelmi növények művelése. Nevezetesen az olajmagu-, fonalbeli-, festő- és egyéb gyáraknak való, stb. Irta Reischer. (4.)
Fontosabb ipar- és kereskedelmi növények. Irta Mika Ottokár. (42.)
A burgonya és czukorrépa termeléséről. Irta Réti János. (38.)
Dohánytermelés és kezelés kézikönyve. Irta dr. Nyáry F. (28.)
Gyógynövények gazdák használatára. Irta dr. Borsodi Miksa. (37.)
A komló-termelés és kezelés kézikönyve. Irta dr. Nyáry Fer. (29.)
Takarmány-növények ismertetése és tenyésztése, rétmivelési és takarmányozási naptárral. Irta dr. Farkas Mihály. (3.)

Gyümölcstermelés.

A kis gyümölcstermelő. Irta Pali bácsi. (40.)
A gyümölcsfatenyésztés cserép- és faedényekben. Irta Kodolányi A. (23.)
A bogyár gyümölcs tenyésztése. Irta dr. Farkas Mihály. (8.)
A dinnye-tenyésztés foglalatja és a legjelesebb honi és külföldi csemegefajok ismertetése. Irta dr. Farkas Mihály. (9.)

Szőlőmivelés. Borászat.

A szőlőmivelés kátéja. Irta Perlaky Mihály. (13.)
Borászati vagyis **pinczegazdászati káté.** Irta Perlaky Mihály. (14.)
Az előrehaladt borkezelés. Irta Györky Antal. (35.)

Állattenyésztés.

Állatorvosi jó tanácsok. I. könyv: **Az állat és élete.** Irta Dely Mátyás. (19.)
— II. könyv. **A beteg-állat-gyógytan, szülészet és hullavizsgálat.** Irta Dely Mátyás. (24.)
— III. könyv. **Gyakorlati és elméleti sertéstenyésztés.** Saját tapasztalása nyomán. Irta Dely Mátyás. (6.)
— IV. könyv: **A beteg sertés orvoslása.** Irta Dely Mátyás. (21.)
A szarvasmarha-tenyésztés. Irta Kégly Sándor. (10.)
A lótenyésztés. Irta Kodolányi Antal. (18.)
Juhtenyésztés és gyapjuisme, a juhbetegségek ismeretével és gyógyitásmódjával. Irta Reischer Endre. (5.)
A tengeri nyulak tenyésztése. Irta Grubiczy Géza. (17.)
Apró majorság vagyis: **a baromfitenyésztés foglalatja.** Irta dr. Farkas M. (7.)

Méhészet, selyemtenyésztés.

Magyar méhészkönyv. Irta dr. Farkas M. (1.)
Eperfa- és selyemhernyó-tenyésztés. Irta Áron Ede. (11.)

Hasznos és kártékony állatok.

A gazda, kertész és erdész leghasznosabb barátai az állatok között. Irták Sporzon Pál és Ebner Sándor. (25.)
A mező- és kertgazdaságra káros rovarok ismertetése és azok irtásmódja. Irta Dr. Nyáry Ferencz. (22.)
Növénybetegségek. Irta dr. Szaniszló Albert. (31.)

Gazdálkodás.

Népszerű és a **gazdaság minden ágaira vonatkozó mezei gazda naptára** az uradalmi tisztek számára. Összeállitotta Ring Adorján. (16.)
A phylloxera, a kolorádóbogár és a **vértetü.** Irta dr. Szaniszló A. (32.)
Miként emelhetjük gazdaságunk jövedelmét? Irta Réti János. (15.)
A szarvasmarha haszonvétele. Irta Kégly Sándor. (12.)
A gyümölcs értékesitése. Irta Györky Antal. (34.)
Gazdasági számvitel kisebb birtokosok számára. Irta Kodolányi Antal (27.)
A száraz épitészet elemei. Irta Mika Károly. (41.)

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

RABLÓ-KALAND.

Elbeszéli az, a kivel történt.

(Vége.)

Szép csöndesen elhagytuk a házat, a nélkül, hogy észrevették volna távozásunkat. Felzörgettük a tojásos embert, ajtót nyitott és bebocsátott. A korcsmáros elmondta, mi járatban vagyunk, és emberünk előadta az aranyat, azzal a kijelentéssel, hogy meg mer rá esküdni, hogy azt kapta aznap este a korcsmárostól.

Ráösmertem az aranydarabra az ő felsége feje fölé karczolt keresztről.

— Semmi kétség! — kiáltám, — nyomon vagyunk.

De aztán egyszerre valami szeget ütött fejembe.

— Hátha Jennings is neszét vette, hogy az aranyak meg vannak jegyezve és elrejtette már valahová!?

— Nem hiszem, — mondá a korcsmáros. — A konyhában hallott ugyan valamit a rablótörténetről, de az alatt, a míg ő a konyhában volt, ott szó sem volt az aranyakon levő keresztről. És a ficzkó, a mikor lehordtam, egyenesen aludni ment.

— Akkor hát rajta, jerünk! Meg kell motozni a gazembert!

A tojásos ember is velünk jött. Visszaérve a korcsmához, a korcsmáros lámpát gyujtott és előttünk menve, világított. A padlás-ajtóhoz érve, hangos horkolás adta tudtunkra, hogy Jennings mélyen alszik.

Benyitottunk és ott láttuk a ficzkót ruhástól a földön elterülve hason feküdni.

A korcsmáros világított, én pedig egészen belejöve a dedektivkedésbe, elkezdtem a zsebeit kimotozni. Az elsőben csak egy rosz kést találtam, de aztán a másikba nyúlva, önkéntelenül felkiáltottam:

— Egy erszény!

Kihúztam az erszényt a gazember zsebéből. Az én erszényem volt.

Kinyitottam az erszényt. Tizenkilencz arany volt benne. Az én tulajdon aranyaim, a kis keresztekkel ő felsége képe fölött!

A gazember megmozdult. De a tojásos ember hirtelen lefogta, a korcsmáros pedig valami kötőfékfélét előkeritve, mielőtt még magához térhetett volna, keményen összekötözték . . .

Reggel csendőrökért küldöttünk és Jenningset Hullba vitettük a tövényszékhez.

Én pedig nem győztem hálálkodni a korcsmárosnak, hogy ébersége és lelkiismeretessége által pénzemhez juttatott.

— Házam becsületéért tettem, — felelte ő szerényen.

Szükségtelen hosszan leírnom az esküdtszéki tárgyalás lefolyását.

Jennings megátalkodottan tagadott mindent. De hát tagadása nem használt semmit.

Én — mint koronatanu — eskü alatt bizonyitottam a rablás megtörténtét. A mi pedig a tettes személyét illeti, a korcsmáros vallomása a Jennings által hozott aranyra nézve, az én vallomásom az aranyakon levő jelzést illetőleg, a tojásos ember vallomása az általa Brunelltől kapott aranyra vonatkozólag és mindhármunk vallomása, hogy az erszényt és az aranyakat a Jennings zsebében találtuk meg, olyannyira terhelő volt ellene, hogy az esküdtszék «összetett bizonyitékok» alapján egyhangulag kimondta a bűnöst és Jenningset — halálra itélték.

A kivégzés néhány nap mulva hajtatott végre Hullban. Jennings még az utolsó pillanatban is ártatlanságát erősitgette.

*

Egy év telhetett el a rabló-kaland óta, mikor egyszerre csak azt hallottam, hogy Brunellt, a korcsmárost, a ki olyan lelkiismeretesen nyomozta ki az én rablómat, a ki annyira buzgólkodott a tettes elfogásánál, a ki olyan határozottan vallott ellene, — ugyanazt a Brunellt — mondom — elfogták, a tulajdon korcsmájában elkövetett rablógyilkosság miatt. A tett rábizonyulván, a gazembert halálra itélték.

A kivégzés órája közeledvén, lelkiismereti furdalások lepték meg és kimerítő vallomást tett több rendbeli rablásokra nézve, melyeket elkövetett.

És bevallotta — a többek között — hogy:

Az én kirablásomat, a mely miatt Jenningset felkötötték, ő maga követte el. A tőlem elrablott pénzzel előttem érkezett a korcsmához s a mint haza ért, talalkozott a tojásos emberrel, a kitől tojást vett és nem lévén nála egyéb pénz, az én egyik aranyomból fizette ki. Azzal az istállóba ment, a hol dolga volt, és csak akkor jött be a konyhába, mikor én onnan már távoztam. Itt hallotta az én kalandomat és hogy a tőlem rablott aranyak meg vannak jegyezve. Hirtelen belátta, hogy veszélyes helyzetbe jutott. Az ember, a kinek az aranyat adta, már eltávozott. Utána menni és az aranyat visszakérni gyanuba keverhette volna. Pedig az az ember holnap már szintén tudni fog az esetről, melyet néhány ember hallott tőlem, hallani fog a megkeresztezett aranyakról is, mire természetesen megnézi a magáét is és meg fogja látni azon a keresztet — és a tettes fel van fedezve. Már pedig a felfedeztetés egyértelmű lett volna a felakasztatással.

Ekkor egy mentő gondolata jött: Jenningsre fogni a rablást.

A gondolat irtóztató gazság volt, melyet a gazember ördögi hidegvérűséggel hajtott végre.

Az áldozat nagyfokú ittassága pompásan kezére játszott. Az erszényt a meglevő aranyakkal a szerencsétlen Jennings zsebébe dugta, és a többit már tudjuk.

Ez a Brunell a legnagyobb gazember volt, a kit valaha életemben láttam. Nemcsak egy ártatlan ember halálát okozta, de az én lelkiismeretemre is olyan nehéz követ dobott, melyet onnan le nem vesz soha senki! . . .

Azóta, ha «összetett bizonyitékok»-ról és «teljes bizonyosság»-ról hallok, — mindig eszembe jut a szegény Jennings!! . . .

ANTIFER MESTER
CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legujabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

Azért távozott el Antifer mester Zambucóval a fogadóból, mert tudakozódni akartak, nem készül-e valamely hajó elindulni az afrikai partokra. Igen, és a véletlen szerencse úgy hozta magával, hogy az emlitett hajó épen előkészületeket tett a horgonyai fölszedésére. Antifer mester azonnal lefoglalt hat helyet és a mások kényelmével egy cseppet se törődvén, elment értesiteni Trégomain Gildast és Juhelt, mialatt a bankár Ben Omart és Szaukot értesitette.

A «dereglyésen» végtelen csüggetegség vett erőt, mialatt a málháját csomagolta. De nem volt mit tenni. A főnök parancsolt. Engedelmeskedni kellett.

Juhel csaknem nyomban átment Trégomain Gildas szobájába és e szavakkal nyitott be hozzá:

— Ezt nem várta, ugy-e bár? . . .

— Nem, fiam, noha a nagybátyádtól mindent lehet várni! Pedig azt reméltem, hogy legalább is negyvennyolcz óráig fogok Algirban sétálhatni! . . .

— Mit tegyünk, Trégomain úr! Valódi balszerencse, hogy a nagybátyám egy indulófélben levő hajót talált!

— Igen, és én elvégre is föl fogok lázadni! — kiáltá a dereglyés, a ki e pillanatban igazán dühös volt a barátjára.

— Fájdalom, nem, Trégomain úr, ön nem fog föllázadni . . . vagy ha mégis kockáztatná ezt, elég volna, ha a nagybátyám egy bizonyos pillantást vetne önre és a kavicsot ide-oda görgetné a fogai közt . . .

— Igazad van, Juhel, — felelé Trégomain Gildas, lecsüggesztvén a fejét, — engedelmeskedném neki . . . jól ismersz . . . De mégis kár . . . kár azért a pompás ebédért is, a melyet a Moïse éttermében akartam nektek rendezni . . .

Hiú bánat! A szegény ember nagyot sohajtott és befejezte az előkészületeit. Tiz perczczel később mindnyájan együtt voltak utasaink a szálloda előcsarnokában.

A mily nyájasan fogadták őket, mikor megérkeztek, oly mogorva arczokat vágott a fogadói személyzet az elutazásuk pillanatában, de a szobáik árát csak úgy megvették rajtuk, mintha huszonnégy óráig bennük laktak volna. Juhel beledobta a levelét a szálloda levélszekrényébe, aztán mindnyájan lementek a kikötőbe, a hol a hajón, a melyben elutazandók voltak, már nagyban folytak az előkészületek. Fekete füst emelkedett föl a kürtőjéből a csillagos ég felé. Hatalmas füttyök tudatták, hogy a gép nemsokára elkezd működni.

A kikötő lépcsői tövében egy csónak várt az utasokra. Antifer mester és a társai elhelyezkedtek benne. Néhány evezőcsapás után odaértek a hajóhoz. Mielőtt Trégomain Gildas jól körülnézhetett volna, már betuszkolták a kabinjába, a melyet Juhellel kellett megosztania. A második kabinban Antifer mester lakott Zambucóval, a harmadikban a közjegyző Szaukkal.

Egy negyedórával az uti társaság megérkezése után, egy utolsó fütty hasitotta át a levegőt. A *Catalan* megrezgett, a csavara elkezdett forogni és hullámokat vert a viz fölszinén, megkerülte a messzebb horgonyzó hajókat, végig ment a kikötő csatornáján és kiérvén a sik tengerre, egyenesen nyugat felé haladt tovább.

Szükségtelen mondanunk, hogy mihelyt a kikötőből kiértek, Ben Omar, a ki a kabinja ágyára leheveredett, azonnal élvezni kezdte a tengeri betegség kellemetességeit. Hát még mikor arra gondolt, hogy nemcsak el kell mennie Guineába, hanem onnét vissza is kell térnie! Szerencsére, ez lesz a legutolsó utazása és a

hires második számú szigeten minden esetre be fogja zsebelni a tiszteletdíjat . . . Csak legalább az utitársai is osztoznának a sorsában . . . De nem! egyikök sem érezte magát roszúl, legkevésbbé sem . . . Ben Omarnak egyedül kellett szenvednie, még csak az a vigasztalása se volt, hogy az embert rsnai vele együtt szenvednek.

A *Catalan* utasai nagyrészt tengerészek voltak, a kik a tengerparti kikötőkbe utaztak, továbbá néhány szenegáli utas és bizonyos számú tengerész-katona. Valamennyinek Dakar volt a rendeltetési helye, a hol a hajó is ki fogja rakni az áruczikkeit. Útközben tehát nem volt szükség megállapodni. Antifer mester nagyon is örült rajta, hogy épen jókor födözte föl a *Catalant*. Igaz ugyan, hogy Dakarban még nem leszsnek az utazásuk czéljánál és Zambuco nem is mulasztotta el őt e körülményre figyelmeztetni.

— Megengedem, — felelé Antifer mester, — de nem is számoltam arra soha, hogy Algirban gőzöst találok, a mely egyenesen Loangóba megy, hanem legyünk csak egyszer Dakarban, ott majd meglátjuk, mi lesz a további teendőnk.

Valóban, nehéz lett volna egyebet tenni. De kétségtelen volt, hogy az utazás ezen utolsó része jelentékeny nehézségekkel lesz egybekötve, és e körülmény nem csekély gondot adott a két jövendőbeli sógornak.

Éjjel a hajó két-három tengeri mérföldnyi távolságban haladt a partvidék mellett. Másnap reggel megpillantották az oráni magaslatokat és egy órával később a hajó megkerülte ama hegyfokot, a mely mögött a mars-el-kebiri rév beszögellik.

Távolabb a marokkói partok bontakoztak ki. Tetuan megjelent a láthatáron, úszva a napsugarakban, aztán néhány mérföldnyi messzebb nyugat felé Ceuta a magas szikláján, mint egy erőd, a mely a Földközi-tenger déli ajtószárnyát őrzi, míg az éjszaki ajtószárny kulcsát Angolország tartja a kezében. Végre a tengerszoroson túl fölvillant a végtelen Atlanti-oczeán.

Tangeren túl, mely az öböl egy kanyarulata mögött van elrejtve, vakító fehérségű nyaralók kandikáltak ki a zöld lombok közül. Mindenfelé számtalan vitorlás hajó látszott, a melyek azt várták, hogy a szélirány változása megengedje nekik a behatolást a gibraltári szorosba.

A *Catalan*-nak nem kellett ily késedelemtől félnie. Hatalmas csavara ellen nem küzdhetett sem a szellő, sem a vízáramlat, este kilencz óra tájban a csavarának három szárnya már az Atlanti-oczeán vizeit verdeste.

A «dereglyés» és Juhel a födélzeten beszélgettek, mielőtt elmentek volna nyugodni. Természetes, hogy abban a pillanatban, mikor a *Catalan* Afrika éjszaknyugati csúcsát megkerülvén, egyenesen délnyugat felé vette az irányát, mindkettőjük elméjében egy és ugyanazon bánatos gondolat villant meg.

— Valóban, fiam, — mondá Trégomain Gildas, jobb lett volna jobbra, mintsem balra kanyarodnunk, mikor a gibraltári tengerszorost elhagytuk! Legalább nem a hátunk volna Franczia-ország felé fordítva.

— És vajjon hová megyünk? . . . viszonzá Juhel.

— Attól félek, hogy a pokolba! — mondá a «dereglyés». — De hát, Juhel, jobb a bajt elviselni türelemmel! Az ember mindenhonnan hazatér, még a pokolból is! . . . Néhány nap mulva Dakarban leszünk és Dakartól a guineai öbölig . . .

— Ki tudja, találunk-e Dakarban mindjárt hajót? . . . Dakaron túl nincs rendszeres közlekedési szolgálat . . . Lehet, hogy hetekig leszünk kénytelenek vesztegelni és ha a nagybátyám azt képzeli . . .

— Minden bizonynyal azt képzeli! . . .

— Hogy könnyű lesz eljutnia a második számú szigetre, akkor nagyban csalódik! Tudja-e Trégomain úr, mi járt az eszemben? . . .

— Nem tudom, fiam, de ha megmondod . . .

— Az járt az eszemben, hogy a nagyapám, Antifer Tamás, okosabban cselekedett volna, ha azt az átkozott Kamilk pasát elpusztulni hagyja a jaffai szirteken . . .

— Oh! Juhel, az a szegény ember! . . .

— Ha ezt teszi, akkor az az egyiptomi pasa nem hagyhatta volna a milliói at élete megmentőjére, a nagybátyám nem szaladna ezek után a milliók után és Énogate már a feleségem volna!

— Igaz! — viszonzá a «dereglyés». — De hasonló helyzetben te ép úgy megmentetted volna azt a szerencsétlen pasát, Juhel, mint a nagyapád . . .

Nem szükséges hosszasabban részleteznünk a *Catalan* utazását. Az idő kedvezett. A gőzös folyvást a partvidék közelében haladhatott tova és ily szép és aránylag csöndes időben csakis Ben Omar volt képes fogékonynak lenni a tengeri betegségre.

Trégomain Gildas, bármennyire ohajtotta is, nem láthatta a Kanári szigeteket, mert a *Catalan* mintegy ötven tengeri mérföldnyire hagyta jobb felől a Fuer-teventurát, a csoport legközelebb fekvő szigetét; de a Bojador-hegyfokot látni lehetett, mielőtt a hajó átment volna a ráktérítőn.

Május 2-án délután megpillantották a Blanc hegyfokot, másnap korán reggel Portendiket és végre a Szenegal partjai kezdtek kibontakozni utasaink szemei előtt.

Miután az utasok valamennyien Dakarig váltottak jegyet, a *Catalan*-nak nem volt alkalma megállapodni Saint-Louisban, a hasonnevű franczia gyarmat székvárosa kikötőjében. Úgy látszik egyébiránt, hogy Dakar tengerészeti szempontból nagyobb fontossággal bír Saint-Louisnál, és valószinű volt, hogy Antifer mester Dakarban hamarabb fog alkalmatosságot találni az átkelésre Loangóba.

Végre május 5-én hajnali négy óra tájban a *Catalan* megkerülte a hires Verti hegyfokot, a mely a hasonnevű szigetcsoporttal egy és ugyanazon szélességi fok alatt fekszik és a háromszög alakú félsziget mögött föltünt Dakar kikötője, a nyolczszáz tengeri mérföldnyi út után, a Trégomain Gildas által annyira sajnált Algirtól.

Dakar franczia földön fekszik, miután a Szenegal franczia birtok, de mégis mily messze van innet Franciaország!

VII. FEJEZET.

A mely különböző beszélgetéseket és eseményeket tartalmaz a Dakar és Loango közti utazás élményeiből.

Trégomain Gildas soha se képzelte volna, hogy valamikor Dakar rakpartjain fog sétálni Juhellel. Pedig csakugyan ott sétált, mialatt Antifer mester és Zambuco, a kik ép oly elválhatlanokká lettek egymástól, mint Ben Omar és Szauk, a franczia tengerészeti ügynökség felé irányozták lépteiket.

Egy nap bőven elég a város megtekintésére. Ha utasaink néhány napig lesznek kénytelenek Dakarban vesztegelni, az idő minden bizonynyal végtelennek fog látszani előttük.

De utóvégre is «az elháríthatlannal meg kell barátkozni», ezt mondták egymásnak Trégomain Gildas és Juhel, a rakpartokon és a napsütötte utczákon czéltalanul kalandozva. Trégomain Gildas czélszerűnek tartotta a fejére borítani nagy, koczkás zsebkendőjét, a mely hivatva volt a napernyőt úgy a hogy pótolni.

— Uram Istenem! milyen meleg van! — kiáltá a «dereglyés». — Valóban, nem születtem arra, hogy a térítők égöve alatt éljek.

— Ez még semmi, Trégomain úr, — viszonzá Juhel, — de mikor majd a guineai öbölben leszünk, néhány mérföldnyi az egyenlitőn túl . . .

— Akkor minden bizonynyal el fogok olvadni és csak a bőrömet meg a csontjaimat viszem haza Franciaországba! És ugy-e bár — tevé utána, letörülvén arczáról a csurgó verejtéket — ennél kevesebbet nehéz volna hazavinni?

— Ön már is soványkodott, Trégomain úr, — jegyzé meg a fiatal kapitány.

— Azt hiszed . . . Nos, még eléggé lefogyhatom, mielőtt csontváz lenne belőlem. Az én véleményem szerint jobb, ha az ember sovány, mikor olyan országokba kalandozik el, a melynek lakói emberhússal élnek. Vannak még kanibálok . . . arra Guinea felé.

— Aligha vannak már . . . legalább azt remélem! — felelé Juhel.

— Nos hát, fiam, igyekezzünk, hogy kövérségünk ne ejtse kisértésbe a benszülötteket! És aztán ki tudja, talán a második számú sziget után egy harmadik számú szigetet is kell majd keresnünk . . . olyan vidékeken, a hol csakugyan emberevők laknak . . .

— Mint például Ausztráliában vagy a Csöndes-tenger szigetein.

Trégomain Gildas és Juhel a szállodába visszatérvén, már ott találták Antifer mestert és a bankárt.

A franczia ügynök igen szívesen fogadta a földijét, de mikor Antifer mester azt kérdezte tőle, találhatna-e Dakarban hajót, a mely a Loango valamelyik kikötőjébe fog elindulni, a válasz nem hangzott kedvezően. A szolgálat a vonalon nagyon rendetlen és a gőzösök havonkint csak egyszer érintik Dakart. Egy hajó közlekedik ugyan hetenkint Sierra-Leone és Grand-Bassam közt, de onnét Loangoig még igen hosszú az út. A legelső gőzös csakis egy hét mulva fog Dakarba érkezni. Milyen balszerencse! Egy hétig ülni ebben a fészekben, tétlenül, a továbbutazás lehetőségének teljes kizárásával!

Valóban, az igazságnak tartozunk azon kijelentéssel, hogy egy hét Dakarban nagyon . . . nagyon hosszú idő. Utasainknak tehát föl kellett fegyverkezniök azzal a türelemmel, a melyre csakis a derült filozófia képesíti az embereket. De az utasok nem voltak se türelmesek, se filozófusok az e tekintetben a természettől bőkezűleg megáldott Trégomain Gildason kívül.

Ezenfölül a társadalmi kötelék, a mely az utitársaság tagjait egymáshoz fűzte, érezhetően meglazult. Három különböző és egymástól élesen elütő csoportra oszlottak: az Antifer-Zambuco, a Ben Omar-Szauk és a Juhel-Trégomain csoportokra. Elkülönitve éltek, csakis az étkezésnél találkoztak, a sétáik alatt elkerülték egymást és az ügyről, a melyben fáradoztak, nem beszéltek egymással soha.

A Juhel-Trégomain csoport beszélgetéseinek rendes tárgyát ismerjük. Nem volt e két ember közt egyébről szó, mint az utazás végnélküli kiterjesztéséről, a folyvást növekedő távolságról a két jegyes közt, arról a lehetőségről, hogy ennyi kutatás és fáradság vége mégis csak misztifikáczió lehet és Antifer mester lélekállapotáról, a ki naponkint izgatottabbá lett és a kinek elmebeli épsége komoly veszélyben forgott.

A második, vagyis Antifer-Zambuco csoport, a legérdekesebb tanulmány tárgya lehetett volna akármelyik moralistának. A csoport egyik tagja ezelőtt úgyszólván semmiféle igényekkel se bírt és nyugodtan élt egy csöndes vidéki városban, mikor egyszerre az *auri sacra fames* erőt vett rajta és az elméjének egyensulyát meghibbantotta a milliók káprázata. A csoport másik tagja már is nagyon gazdag ember volt, de nem gondolt egyébre, mint kincsek és pénz összehalmozására és egyedül e czélból koczkáztatott mindenemű fáradalmat és kitette magát ezer veszélynek!

— Nyolcz napig kell penészednünk ebben az átkozott fészekben, — ismétlé Antifer mester több ízben, — és ki tudja, nem lesze-e késedelme a gőzösnek?

— És e mellett a balszerencse még azt is akarja, hogy Loangóban kelljen partra szállnunk, innét pedig majd mintegy kétszáz kilométernyi utat kell megtennünk visszafelé, mielőtt a Majumba-öbölbe eljutnánk.

— Ej! mit törődöm én azzal a kicsike uttal! — kiáltá Antifer mester.

— Pedig volna okunk törődni vele, — jegyzé meg Zambuco.

— Jól van . . . majd később! . . . az ördögbe is! az ember nem szokott horgonyt vetni, mielőtt a kikötőbe érne! Hadd érkezzünk meg előbb Loangóba, a többi majd elválik!

— Talán rábírhatjuk a hajó kapitányát, hogy állomást tartson a majumbai kikötőben . . E miatt nem kellene letérnie az uti irányáról.

— Kétlem, hogy megtegye, mert nem lesz hozzá engedélye.

— Talán ha illő kártérítést igérnénk neki az időveszteségért . . . mondá a bankár.

— Majd meglátjuk, Zambuco, de az ön elméjében mindig olyan dolgok keringenek, a melyekkel én teljességgel nem bibelődöm! A fődolog az, hogy Loangóban legyünk, onnét majd eljutunk Majumbába. A manóba! hiszen vannak lábaink és én szükség esetén, ha másképp el nem juthatnánk Dakarból, kész volnék végig menni a partvidéken . . .

— Gyalog?

— Gyalog!

Antifer mester könnyen beszélt. De hát az ilyen utazás akadályai, veszélyei, lehetetlensége? Kétezernégyszáz kilométernyi ut a Liberia, a Côte d'Ivoire, az Asanti, a Dahomey és a Grand Bassam területein végig. Valóban, boldognak

érezhette magát, hogy gőzhajón utazván, elkerülheti ily utazás veszélyeit, mert ha csakugyan vállalkozott volna erre a képtelen földadra, Zambuco Talizma kisasszony bizony hiába várná máltai házában a túlmerész vőlegény visszaérkezését.

Bele kellett tehát nyugodniok abba, hogy bevárják a gőzhajót, a mely nem érkezhetett meg nyolcz napnál hamarább.

Egészen másféle beszélgetéseket folytatott a Ben Omar-Szauk csoport. Nem mintha a Murad fia kevésbbé türelmetlenül várta volna a pillanatot, midőn a szigetre érhet és a Kamilk pasa kincseit kézre kerithetí . . . oh! nem. Minden gondolata arra volt összpontositva, hogyan foszthassa ki a két társörököst a saját javára. Ben Omar nagyon meg volt rémülve e fölött. A mint tudjuk, Szauk Szohar és Mascate közt szándékozott a dolgot véghez vinni az általa felbérelt gazficzkók segélyével, ezentul azt tervezte, hogy ugyanezt a módot fogja alkalmazni, mikor Majumbából visszatérnek Loangóba. Ezuttal az esélyek kedvezőbbek voltak. A benszülöttek vagy az e vidékekre tévedt külföldi kalandorok közt bizonyára szegődtethet néhány olyan embert, a

— Te magad, Ben Omar!

— Én?

— Te, és vigyázz magadra, mert egy biztos módot tudok, a mely föltétlenül elhallgattatja az embereket.

Ben Omar lehorgasztotta a fejét és az egész testében remegett. Nagyon jól tudta, hogy egy holttesttel több a Majumba és Loango közti uton nem olyan dolog, a melylyel Szauk sokat törődnék.

A türelmetlenül várt gőzös május 12-én vetett horgonyt a dakari kikötőben. A *Cintra* nevű portugal gőzhajó volt, mely a személy- és málhaszállítást közvetitette Portugal és San Paolo de Loanda közt. Rendszerint kikötött Loangóban is és minthogy másnap hajnalkor tovább volt indulandó, utasaink siettek helyeket biztositani maguknak. Kilencz-tiz tengeri mérföldnyi átlagos sebességgel az utazás egy hétig tarthatott és Ben Omar már el is volt készülve a tengeri betegség összes gyötrelmeire.

A *Cintra*, miután Dakarban több utast hátrahagyott volna, másnap, kedvező idővel elhagyta a kikötőt. Antifer mester és a bankár végtelenül megkönnyebbülve lélegzettek, mintha a tüdejük

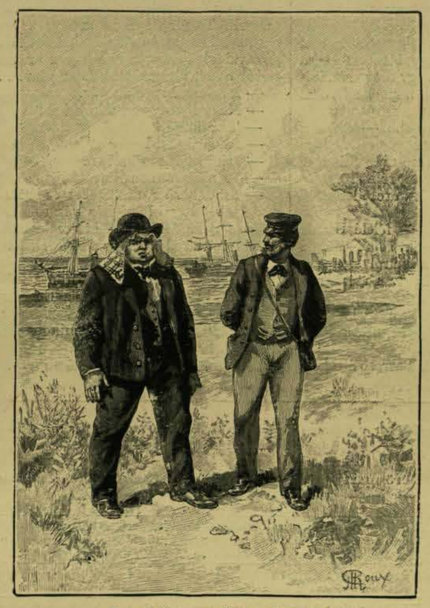

— Uram Istenem! milyen meleg van!

— Tudd meg tehát, hogy négy embert kell eltenni láb alól.

kik pénzért mindenre, még vérontásra is képesek.

Ez a kilátás rémitette a kislelkű Ben Omart, ha nem is lelkiismeretessége, legalább azon félelem miatt, hogy valamely kellemetlen ügybe keveredhetnék.

Félénk ellenvetéseket koczkáztatott. Váltig erősitgette, hogy Antifer mester és utitársai azon emberek közé tartoznak, a kik nem adják el olcsón az életüket. Figyelembe veendőnek mondta, hogy Szauk nem bizhatnék meg a fölbérelt gonosztevőkben, mert előbb-utóbb fecsegnének, a merényletnek hire terjedne és végre is kisülne az egész dolog, mert a titoktartás még az afrikai vad népek országaiban sincs biztositva, ha európai kutatók vagy fölfedezési utazók lemészároltatása forog kérdésben . . . Az olvasó láthatja, hogy ez az egész érvelés nem a tény bűnösségére, hanem a fölfedeztetéstől való félelemre volt alapitva, mert csak ez az érv lett volna képes visszariasztani Szaukot.

De Ben Omar szavai nem idézték elő az ohajtott hatást . . . Egészen más dolgokban is közreműködött már a Szauk keze. Az ál-Nazim egy vérfagyasztó pillantást vetett a közjegyzőre és igy szólt:

— Csakis egy hülyét ismerek, a ki képes volna engem elárulni!

— És ki az, kegyelmes uram?

egy hét óta nem működött volna. Loango lesz az utolsó állomásuk, mielőtt a második számu szigetre lépnek és kezüket ráteszik a Kamilk pasa kincseire. Ez a sziget annál hatalmasabb vonzerőt gyakorolt rájuk, minél inkább közeledtek hozzá és a távolság a *Cintra* csavarának minden egyes fordulatával csökkent.

De Juhelre nézve, fájdalom, növekedett. Mindinkább eltávozott a Bretagnetól, a hol a szegény Énogate epekedett utána. Irt neki Dakarból mindjárt megérkezésük után, írt az elutazásuk előestéjén is, és a szegény leány nem sokára meg fogja tudni, hogy a jegyese még messzebb van tőle . . . És a visszatérése időpontját még csak hozzávetőleg se lehetett sejteni.

Szauk mindenek előtt azt igyekezett megtudni, vajjon Loangóban fognak-e utasok kiszállni a *Cintrá*-ról. Talán találhatna a czéljaira alkalmas embereket a kalandorok közt, a kiknek lelkiismeretéhez az aggály és a megbánás nem fér, a kik a távoli országokban akarnak szerencsét próbálni. E tekintetben ő excellenciája csalatkozott. Loangóban lesz kénytelen czinkosokat keresni. Szerencsétlenségre nem birta a portugal nyelvet, valamint Ben Omar sem. Különben Antifer, Zambuco, Trégomain Gildas és Juhel is csak egymással beszélhettek, mivel a hajón senki se birta a franczia nyelvet.

El kell ismernünk, hogy volt valaki az uti társaságban, a kinek a meglepetése vetekedett a gyönyörűségével. Ez a valaki pedig Ben Omar volt. Túlzás volna azt állitanunk, hogy épen nem érezte magát roszul a *Cintrán*, de legalább meg volt kiméive a korábbi kinos szenvedésektől. Az utazás igen kedvező körülmények közt ment véghez. A tenger nyugodt volt és a hajó a parttól két-három mérföldnyire folytatván utját, alig érezte a sik tenger háborgását.

E körülmények még a pálmák hegyfokán túl se változtak, a mely a guineai öböl végpontját képezi, pedig itt már a *Cintra* Loango felé tartott és a szárazföldi magaslatok eltüntek a láthatárról. Az utasok semmit se láttak az Asantik országából, se Dahomeyből, sőt még a Camerun hegyesücsát se, a mely háromezerkilenczszáz méternyire emelkedik föl a Fernando-Po szigetről a Felső-Guinea határszélén.

Május 19-én délután Trégomain Gildas némileg izgatottnak érzé magát, mikor Juhel a tudtára adta, hogy át fognak menni az egyenlitőn. A *Charmante Amélie* egykori tulajdonosának először és hihetőleg utolszor lesz alkalma behatolni a déli félgömbre. Szivesen le is fizette a hajósok számára azt a pénzbeli jutalmat, a

melylyel az utasok adózni szoktak ezen esemény tiszteletére.

Másnap, napkeltekor a hajó a Majumba-öböl szélességi fokához ért és körülbelül száz tengeri mérföldnyire volt Majumbától. Ha a kapitány beleegyezett volna, hogy a hajó arra vegye az irányát és az utasokat elvigye a hasonnevű kikötőbe, mennyi fáradtságtól, sőt talán veszélytől kimélte volna meg Antifer mestert és utitársait!

Juhel a nagybátyja ösztönzésére beszélt is ez iránt a *Cintra* kapitányával, a ki portugal létére is beszélt néhány szót angolul. Juhel közölte vele az indítványt, hogy kössenek ki Majumbában, a mi az utazást csak mintegy negyvennyolcz órával hosszabbitotta volna meg . . . Antifer mester szívesen fizetné meg a kárpótlást a késedelemért, valamint a tüzelő anyag, a személyzet, élelmezés, stb. fölös költségeit.

A kapitány nem egyezett bele. Rabja volt a hajószabályoknak. Meghagyták neki, hogy csak Loangóban kössön ki, tehát csak Loangóban fog kikötni. Onnét San Paolo de Loandába kellett mennie, tehát San Paolo de Loandába fog menni — és nem máshova, ha mindjárt akkora darab aranyat adnának is neki, mint a hajója. Ezt válaszolta Juhelnek és Juhel ezt a választ tolmácsolta a nagybátyjának.

Antifer mester borzasztó dühbe lépett és rettenetes szitkokkal illette a kapitányt, de mindez

semmit se használt, sőt valószinü, hogy Trégomain Gildas és Juhel közbenjárása nélkül a kapitány be is záratta volna hősünket lázadás miatt a hajó fenekén levő és e czélra berendezett fülkébe.

Harmadnap, május 21-én este a *Cintra* horgonyt vetett ama hosszu zátonyok előtt, melyek a loangói partokat védelmezik, az utasokat csónakon partra szállították és néhány óra mulva tovább indult, a portugali gyarmat fővárosa, San Paolo de Loanda felé.

VIII. FEJEZET.

A melyben bebizonyittatik, hogy nem minden utas alkalmas arra, hogy mindenféle hajón utazzék.

Másnap két ember beszélgetett egymással egy baobab-fa alatt, a melynek lombjai megvédték őket a nap égető sugarai ellen. Kevéssel ezelőtt a legnagyobb véletlen következtében találkoztak egymással Loango főutczáján és rendkivül meglepetve néztek egymásra.

— Te . . . itt? . . . mondá az egyik.

— Igen . . . én . . . itt! — felelé a másik.

És az első megszólaló, a ki Szauk volt, a kezével intett, a másik pedig, egy Barroso nevü portugali ember, utána ment és mind a ketten elhagyták a várost.

Szauk nem beszélte a portugal nyelvet, Barroso ellenben tudott ő excellenciája nyelvén, miután sokáig lakott Egyiptomban. Mint látjuk, régi ismerősök voltak. Barroso a kalandorok azon csoportjához tartozott, a melyet Szauk tartott és fizetett mindennemü gonosz üzelmeinek czéljaira. Ezen üzelmekben nem igen háborgatta őt az alkirály rendőrsége, mert hiszen az atyja, Murad, nagy befolyással birt Mehemed Ali udvaránál. Később ez a banda fölosztott, miután több oly gonosztettet követett el, a melyeket lehetetlen lett volna büntetlenül hagyni. Barroso is eltünt, de miután Portugalban nem volt tere veleszületett képességeinek érvényesitésére, Loangóba ment és egy kereskedelmi vállalatnál nyert alkalmazást. Akkoriban a gyarmat kereskedelme, a melyet a rabszolgakereskedés eltöröltetése csaknem tönkre tett, csakis az elefántcsont, pálmaolaj és mahagoni szállitására szoritkozott.

Barroso, a ki valaha már tengerész is volt és mintegy ötven éves ember lehetett, egy meglehetős nagy hajó parancsnoki tisztjét viselte. A hajó neve *Portalègre* volt és a belföldi kereskedők részére a partvidék kikötői közt közvetitette a forgalmat.

Ilyen mult mellett Barroso, föltétlen lelkiismeretlenségénél és kétségbevonhatlan bátorságánál fogva, tényleg az olyan emberek közé tartozott, a milyenekre Szauknak szüksége volt, hogy bünös tervét végrehajthassa. E baobab-fa alatt, a melynek törzsét húsz ember se lett volna képes átkarolni, bátran és bizvást beszélhettek oly dolgokról, a melyek Antifer mester és utitársai biztonságát komolyan veszélyeztették.

Miután kölcsönösen elmondták élményeiket azon időtől fogva, mikor Barroso Egyiptomot elhagyta, ő excellenciája minden teketória nélkül áttért a dologra. Szauk óvatosságból nem emlitette ugyan a kincs értékét, de e helyett tetemes összeg igéretével igyekezett fölcsigázni a Barroso pénzvágyát.

— De, — mondá, — egy elszánt, bátor ember segélyére van szükségem . . .

— Excellenciád ismer engem, — felelé a portugali, — és tudja, hogy semmiféle munkától se riadok vissza . . .

— Hát nem változtál meg, Barroso . . .

— Nem változtam meg.

— Tudd meg tehát, hogy négy embert kell eltenni láb alól, sőt talán egy ötödiket is, ha szükségesnek fogom tartani, hogy megszabaduljak egy bizonyos Ben Omartól, a kinek az irodai segéde gyanánt szereplek, Nazim név alatt.

— Egygyel több vagy kevesebb — egészen mindegy! — viszonzá Barroso.

— Annyival inkább, mert erre ráfujni is elég ahhoz, hogy többé soha se legyen róla szó.

— És hogyan szándékozik excellenciád végrehajtani a dolgot? . . .

— Elmondom a tervemet, — felelé Szauk, miután meggyőződött, hogy senki sem hallhatja a szavait. — Az emberek, a kikről szó van, úgymint három franczia, Antifer mester a barátjával és az unokaöcscsével és egy Zambuco nevü tunisi bankár, Loangóba érkeztek, hogy birtokba vegyenek egy kincset, a mely a guineai öböl egyik szigetén van elrejtve . . .

— Melyik vidéken? . . . kérdé Barroso élénken.

— A majumbai öböl-beszögellés vidékén, — felelé az egyiptomi. — A szárazföldön szándékoznak fölutazni Majumbáig és azt gondoltam, hogy könnyü lesz őket megtámadni, mikor a kincsükkel visszatérnek Loangóba, hogy ott bevárják a San Paolóból érkező gőzöst, a melyen Dakarba fognának visszatérni.

— A támadás nagyon könnyü lesz, kegyelmes úr, — mondá Barroso. — Vállalkozom rá, hogy találok tizenkét becsületes ficzkót, a kik folyvást lesik a jó szerencsét és szivesen a rendelkezésünkre bocsátják magukat, előre meghatározandó és . . . illő dijért.

— E felől soha se kételkedtem, Barroso, és ezen elhagyatott vidékeken a dolognak sikerülnie is kell.

— Kétségkivül, kegyelmes úr, de én egy még előnyösebb müveletet ajánlok excellenciádnak.

— Halljuk.

— Én itt parancsnoka vagyok a *Portalégre* nevü hajónak, a mely árukat szállit egyik kikötőből a másikba és a hajómnak épen két nap mulva kell elindulnia Barakkába, a mely kikötő éjszakra fekszik Majumbától.

— Oh! — kiáltá Szauk, — ezt a körülményt ki kell használni. Antifer mester sietni fog jegyeket váltani a hajódon, hogy elkerülje a partvidéken való gyalog-utazás fáradalmait és veszélyeit. Te majd partra szállitasz bennünket Majumbában, aztán elhajózol Barakkába átadni az áruidat és ismét visszatérsz értünk. Aztán mikor onnét visszatérünk Loangóba . . .

— Meglesz, kegyelmes úr.

— Hány legény van a hajódon?

— Tizenkettő.

— Megbizhatol bennük?

— Mint saját magamban.

— És mit szállitasz Barakkába?

— Különböző áruczikkeket és hat elefántot, a melyeket egy ottani ház vásárolt és Hollandiába fog küldeni egy állatsereglet számára.

— Nem birod a franczia nyelvet, Barroso?

— Nem, kegyelmes úr.

— Ne feledd el, hogy én francziául állitólag nem beszélek és nem is értek. Ennélfogva Ben Omart fogom megbizni, hogy neked ajánlatot tegyen, a melyhez Antifer minden bizonnyal készségesen hozzájárul.

(Folytatása következik.)

A **Franklin-Társulat** kiadásában Budapesten megjelent és minden hazai könyvkereskedésben kapható:

VERNE GYULA ÖSSZES MUNKÁI

ÚJ OLCSÓBB KÉPES DISZKIADÁS.

20 krajczáros füzetekben. — Kéthetenként egy füzet.

Az I. füzet készséggel küldetik mutatványul.

Nem szorul dicséretre Verne Gyula a közönség előtt. Nem egy munkája kedves ismerőse neki. Elragadtatással barangol a Verne mesélte kalandok világában s rajong e nagy festő káprázatos leirásaiért. Feszült érdeklődéssel követi őt fel a csillagok titokzatos világába, le a tenger néma mélységébe, hogy bámulója legyen a természet csodáinak; vele megy az északi és déli sark jégsivatagai közé és Brazilia ezer- és ezer éves rengeteg őserdőibe, körülutazza a földet, lehatol annak központja felé és bekalandozza a felhők világát; az afrikai sivatagok kietlensége, a tropikus vidékek bujasága, mint egy óriás panoráma vonulnak el szemeink előtt ezer meg ezer képeivel, föld felett és viz alatt. S a természet nagyságát tarkitja a bámulatos kalandok számtalansága, az emberi ész legtökéletesebb, legcsodálatosabb találmányainak sokasága. S a merre megyünk vele, a hová követjük őt, lépten nyomon a mulatság mellett ott a tanulság. A fizika törvényei, a földrajz, a természettudományok, a technika eredményei, a történelem tanulságai, mind-mind mulatva lesznek a mieink. Nincs iró, ki méltó versenytársa lehetne ebben Verne Gyulának.

*

Verne Gyula munkái ez új és tegyük hozzá, rendkivül gazdagon illusztrált kiadásában, az iró összes dolgozatai meg fognak jelenni. Legközelebb a következők:

1. köt. A rejtelmes sziget.
2. « Utazás a Holdba.
3. « Utazás a Hold körül.
4. « A Jangada. 800 mértföld az Amazon folyamon.
5. « Öt hét léghajón. Utazás Afrikában.
6. « Servadac Hector kalandos utazása a Naprendszeren át.
7. « Dél csillaga. A gyémántok hazája.
8. « A Robinsonok iskolája.
9. köt. Utazás a föld központja felé.
10. « Hatteras kapitány, vagy az angolok az északi sarkon.
11. « A bundák hazája.
12. « Dr. Ox eszméje; Zakariás mester; Dráma a levegőben; Egy tél a jégben; A Mont Blanc megmászása.
13. « Keraban a vasfejü.
14. « Utazás a tenger alatt.
15. « A Begum 500 milliója.

Ezeket követni fogják Verne többi regényei.

Méhner Vilmos kiadásában Budapesten megjelent és minden hazai könyvkereskedésben kapható:

Vörösmarty M. összes munkái. Díszkiadás *nyolcz kötetben*. A költő arczképével és életrajzával *Gyulai Páltól*.
Ára füzve 40 kor. Pompás díszkötésben 60 kor.

Vörösmarty M. összes kisebb, elbeszélő, drámai költeményei és epigrammai. *Hat kötetben*, kis 8-adrétü kiadás. A költő arczképével és életrajzával. Ára igen díszes angol vászonkötésben 24 kor.

Vörösmarty: Zalán futása. Díszkiadás 12 képpel, rajzolta *Gyulai L.*
Ára füzve 2 kor., díszkötésben aranymetszéssel 3 kor. 20 fillér.

Vörösmarty: Lyrai költeményei. 2 kötet. A költő arczképével és életrajzával. Ára füzve 4 kor. 80 fill., pompás díszkötésben 8 kor. 40 fill.

Vörösmarty: Epikai költeményei. 2 kötet.
Ára pompás díszkötésben, aranymetszéssel 8 kor.

Tompa Mihály összes költeményei, nagy díszkiadás, 4 kötetben. A költő arczképével és életrajzával *Szász Károlytól*. Sajtó alá rendezte Lévay József. — Ára füzve 20 kor. Pompás díszkötésben 30 kor.

Tompa Mihály összes költeményei, 16-odrét, 4 kötetben — a *Virágregékkel együtt* — a költő arczképével és életrajzával, pompás díszkötésben aranymetszéssel. Ára 20 kor.

Tompa Mihály összes költeményei, 4 kötet, kis 8-adrét, teljes kiadás a költő arczképével és életrajzával. Ára angol vászonkötésben 12 kor.

Garay János összes munkái. Díszkiadás *öt kötetben*. A költő arczképével és életrajzával. Ára füzve 20 kor., pompás díszkötésben 32 kor

Költők Lugasa, az ujabb magyar költészet termékeinek képekkel díszitett gyüjteménye. *Száz* művészi kivitelü és gyönyörü illusztrációval és aquarell czimképpel.
Ára pompás díszkötésben, aranymetszéssel 8 kor.

Költők Lugasa. Ugyanazon tartalommal és illusztrációkkal mint a díszkiadásé. Díszes kötésben (aranymetszés nélkül). Ára 4 kor. 80 fill.

Rózsák könyve hazai és külföldi irók müveiből. — Tizenkét szinezett rózsaképpel. Összeállitotta *G. Büttner Julia*.
Ára pompás díszkötésben, aranymetszéssel 10 kor.

Anyák könyve. Nélkülözhetetlen kalauz minden családanyának.
Ára díszkötésben 4 kor., díszkiadás aranymetszéssel 6 kor.

Hatszáz (713) Magyar Nemzeti Dal, szavalmányok és dalok gyüjteménye. Ára angol vászonkötésben 2 kor., aranyozott díszkötésben 3 kor., dúsan aranyozott díszkötéssel, aranymetszéssel 4 kor.

Jakab Ödön összes költeményei. «Hangok az ifjuságból.» *Lyrai és elbeszélő költemények.* Ára füzve 3 korona 20 fillér, pompás díszkötésben aranymetszéssel 5 kor. 60 fillér.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

A VASÁRNAPI UJSÁG REGÉNYTÁRA.

A MŰVÉSZI ÁLNÉV.

Elbeszélés.

Irta **Zöldi Márton.**

A nélkül, hogy sok szót vesztegessünk, röviden megállapithatjuk, hogy a művészi házasságokat rendszerint nem az égben kötik.

Ennélfogva nem valami erős volt az elszörnyüködés moraja, mikor a szintársulatnál megtudták, hogy Derly tenorista elhagyta szép, fiatal feleségét.

A sugó, a társulat bölcsésze, epés hangú megjegyzéseket tett az «eset»-re.

— Az a haszontalan kravátli-tenor megérdemelné, hogy rothadt narancscsal dobálják meg.

— Mit, narancscsal? — kiáltá az öreg karmester őszinte felháborodással, — kővel . . . bombával. Ilyen asszonyt elhagyni! Igaz, hogy a szinpadon nem sokat ér, de milyen kedves, szelid teremtés. Majd a szivem hasadt meg, mikor tegnap sirni láttam. Igazi könyek voltak. Szavamra mondom, engem is égettek. Ah, képes lettem volna megfojtani azt a kappanhangú szörnyeteget . . .

De a kappanhangú szörnyeteg már akkor messze túl járt a káromlások lőtávolán. Fényes szerződést kapott Amerikába s azt habozás nélkül elfogadta. Egy érzelgős hangu levelet hagyott hátra nejének, mely sok badarságot és még több kegyetlenséget tartalmazott. Ügyetlenül védelmezte hitvány cselekedetét, de egyuttal, hogy lelkiismeretét egy pillanatra elringassa, megigérte, hogy kincsekkel terhelten vissza fog térni. Akkor — mondá levele utolsó soraiban — uj életet kezdünk.

Nelli — igy hivták az elhagyott asszonyt — a megaláztatásnál csak fájdalmát érezte nagyobbnak. Szenvedélyes lelkének egész hevével szerette a léha énekest, szivének első ideálját.

Sivárnak igérkező életében azonban egy félév mulva nevezetes fordulat következett be. Az öreg karmester ugyanis egy próba alkalmával arra az érdekes fölfedezésre jutott, hogy a cserben hagyott fiatal asszonynak remek alt-hangja van. Az alt-hang pedig ritka s igen becses művészi kincs.

Az öreg muzsikus tehát valóságos lázzal látott neki, hogy e kincset értékesitse. Két évig tanitotta Nellit, s két év mulva, mikor egy gazdag impressario énekelni hallotta, nyomban megkérte a kezét.

A szép aczélszürke szemü asszony mosolyogva háritotta el magától a kitüntetést.

— Már férjes nő vagyok.

— Kár, igazán kár, — mondá a lelkes mübarát, — ez esetben nem tehetek mást, mint hogy szerződéssel kináljam meg.

A szerződés tiz hónapra szólott s oly mesés összeget tartalmazott, hogy Nelli szédülni érezte fejét. Esténként háromezer frank. Ki hallott ilyet? De még nagyobb volt csodálkozása, mikor az öreg karmester megjegyzését hallotta.

— Kevés, botrányosan kevés. Az ön torkában, asszonyom, milliók vannak. Három teljes oktáv. Egy hangot nem engedek belőle, egyetlen egyet sem.

Mielőtt Nelli a szerződést aláirta volna, az élelmes impressario még egy apró ügyet intézett el vele.

— Asszonyom, — mondá, — önnek egy uj művészi nevet kell felvenni. Valami fülbemászót, hangzatosat, a mit a közönség hamar megjegyezhet magának. Ez, kérem, az üzlethez tartozik. Hja, aranyos nagyság, az ember megkopaszodik, mire megtanulja azt a komplikált mesterséget, hogy mikép kell a közönséggel bánni. Oh, az a közönség, de sok párbajt vivtam vele! Hol én győztem, hol ő. Ilyen az élet. Már tudniillik egy lelkiismeretes impressario élete.

Hosszas tárgyalások után Nelli végre beleegyezett, hogy felveszi a *Lombardi* nevet.

E név fölvételével uj élet kezdődött számára teli diadallal, mámorral, lázzal és czigány életmóddal. Sorba járta a székes, birodalmi és világvárosokat. Ünnepelt hősnője lett a szinpadoknak és hangverseny-termeknek. A lelkes hangu tudósitások százféle alakban irták meg életének és művészi fejlődésének érdekes és regényes történetét. Meg kellett tudnia, hogy ősei lombard főnémesek voltak, kiknek hőstettei visszanyulnak egész a keresztes hadjáratokig.

Mindezt természetesen az impressario leleményes agya koholta, ki óvatosan kerülte a nyilvánosságra hozni, hogy az ünnepelt hősnő valamikor férjnél volt. Minek ilyesmivel a közönség illuzióit megbolygatni?

Tiz év telt el ilyenformán. És e tiz év alatt a Lombardi név egyre emelkedett fényben és ragyogásban. Impresariók és igazgatók hajba kaptak egymással, hogy e kincses bányát egy évadra megkaphassák. Ez örült versengés s a közönség egyre fokozódó láza fejedelmi vagyonhoz juttatta a ragyogó szépségü művésznőt.

Egy izgalmas saison utáni nyáron üdülés végett Lombardi asszony egy spanyol tengeri fürdőre rándult. A fürdőben az árvizkárosultak javára jótékony hangversenyt rendeztek. Egy fiatal amerikai karmester állott a mozgalom élén, kinek természetesen az volt első dolga, hogy Lombardi asszonyt fölszólitsa a közreműködésre. A jószivü diva habozás nélkül engedett a kérésnek, s mikor ezt a vörös falragaszok kihirdették, azon módon rögtön elkapkodtak valamennyi jegyet.

A fiatal amerikai karmester a hangverseny napján földöntúli boldogsággal arczán járkált a tengerpartot szegélyező sétányon. Milyen dicsőség az rá nézve, Lombardit, a nagy, a híres Lombardit zongorán kiséri. Neve együtt szerepel vele a müsoron. Milyen kitünő reklám ez neki. Szerette volna az egész világot keblére ölelni. De nem akadt senki, a kit megölelhessen. Azaz . . . mégis . . . a sétány egyik kanyarulatánál egy ismerősre bukkan.

— Nini, Derly, hát te honnan jösz?

— Amerikából, — válaszolt a kérdezett.

— Hogy vagy a hangoddal?

— Nem a legjobban. A *c*-t egészen elveszitettem. Ah, azok az amerikai igazgatók agyoncsalnak az embert!

— Hoztál-e sok pénzt legalább?

— Nem nagyon sokat.

— Az baj. De remélem, eljösz a ma esteli hangversenyre?

— Nem kaptam jegyet. Pedig szerettem volna Lombardit meghallgatni. Már Amerikában annyit hallottam felőle.

— Az mind semmi! Hallani kell őt. Micsoda hang! Ne beszéljen nekem senki Malibránról. Tegnap a próbán sirtam. Meg kell hallgatnod, érted, minden áron meg kell hallgatnod.

— De ha nincs jegy.

— Várj csak. Megvan! Magammal viszlek a pódiumra. Frakkba csapod magadat és forgatni fogod nekem a kótákat.

— Köszönöm, pajtás. Derék fiu vagy.

A két barát estig együtt is maradt.

A hangverseny-terem zsufolásig megtelt spanyol és külföldi előkelőségekkel. Az első számot egy hegedüművész töltötte be, valami Paganini-féle áriával. Hidegen fogadták. A második számnak, melyben egy szép spanyol táncosnő mutatta művészetét, szintén nem volt nagy művészi sikere. A közönség takarékoskodott lelkesedésével.

Az utolsó szám volt a Lombardi-féle. A karmester vezette az emelvényre. Utánuk jött szerényen Derly, a kótaforgató, ki azonnal elfoglalta helyét a zongoránál. A hosszantartó fogadtatási taps alatt ő is megnézte a müvésznőt. Majd hogy le nem esett a székről. Megösmerte czudarul cserben hagyott feleségét. Az egész terem forgott vele, a kóták szilaj táncra kerekedtek káprázó szemei előtt. Lombardi, vagy helyesebben Nelli, a taps szüntével énekelni kezdett. A «Troubadour»-ból Azucéna második felvonásbeli nagy áriáját adta elő, kifejtve hangjának és müvészetének egész szinpompáját.

A közönség tombolt s a férj kótákat forgatott. Azaz . . . dehogy forgatott. Nyitott szájjal és kerekre nyilt szemekkel nézte és bámulta feleségét, ki a közönség kivánságának engedve, egy spanyol romanczot kezdett énekelni, melynek refrainje igy hangzott:

Minden gyönyörnél többet ér,
A hütelen ha visszatér.

Szegény Derly, hogy szorult össze a szive e szavaknál. Szeretett volna elmenekülni, hogy rohamosan támadó érzelmeivel valami magányos helyen számoljon le. De az igézet lekötötte.

Mikor Nelli utoljára búcsuzott a közönségtől, az emelvényről való távozásakor véletlenül észrevette Derlyt a zongoránál. Ő is ráösmert. Könnyed főhajtással barátságosan üdvözölte s eltünt.

A karmester, ki a divát kikisérte, néhány percz mulva visszatért.

— Nos, menjünk, Derly. Gyere hát!

Derly gépiesen kelt fel. Arcza égett a láztól.

— No, te ugyan szépen forgattad a kótákat. De nem csodálom, a ki Lombardit hallja, az magán kívül van. Magam is magamon kívül vagyok.

A folyosóra értek, Derly egyszerre csak megáll s erősen megszoritja barátjának karját.

— Te, tudod-e, ki ez a Lombardi?

— Hogy tudom-e?

— Igen, igen, tudod-e, hogy ki?

— Nos hát, igen, a legnagyobb tünemény...

— Semmit sem tudsz. Ez az asszony az én feleségem, törvényes, hites nőm. Pozsonyban esküdtünk meg ezelőtt tiz évvel, május 27-én.

Az amerikai karmester tisztára azt hitte, hogy barátja megbolondult. Végre is nem csoda, egy tenorista, a ki hangját elveszitette... hallott már ilyet. Gyöngéden kezdett vele beszélni.

— Jó, jó, de hiszen délután még azt mondtad, hogy csak hírből ösmered.

— Délután? Mit beszélsz délutánról? Mi történt az én lelkemben délután óta!

Kövér könycseppek hullottak szeméből.

— Szegény fiu, — mormogá halkan a karmester.

Aztán szépen karonfogta s igy biztatta:

— Ez mind szép, barátom, de most végy erőt magadon. Eljösz szépen a lakásomra, lefekszünk s majd beszélünk a dologról.

E pillanatban egy pinczér rohant feléjük.

— Karmester úr, kérem, Lombardi aszszony kéreti, hogy jöjjön a terrászra vacsorázni s okvetlenül hozza magával barátját, Derly urat.

— Így mondta?

— Így, uram.

A karmester vállat vont.

— Lehet, — mondá magában, — hogy én bolondultam meg.

A terrászon fényes társaság volt együtt. Előkelő műbarátok lépkedtek egymás tyúkszemére. Mindenki a nagy művésznő közelségét kereste, s a nagy művésznő, a mint a karmester barátjával megjelent, felállt az asztalfőről s csengő hangon, hogy mindenki jól meghallja, odaszólt a pinczérhez:

— Jean, még egy terítéket ide, a férjem számára!

— A férje?!

A fürdővendégek arcza kérdőjellé vált.

— Hát ön férjezett?

— Oh igen, már tiz év óta. Nos, Derly, jöjjön, mondhatom, nagyon éhes vagyok.

És Derly odaült melléje.

A vacsora alatt igen keveset beszéltek. A jelenlevők egyike sem föltételezte volna, hogy ezek tiz év óta nem látták egymást.

Hogy milyen nyugtalan éjt töltött el Derly, arról csak a karmester tudna felvilágositást adni. Feleségét csak másnap délelőtt látogatta meg.

— Nos, barátom, — mondá az asszony az ő ellenállhatatlan kedves mosolyával, — ön nekem egykor egy igen csunya levelet irt. Megérdemelné, hogy jól lehordjam érte.

— S ön még arra sem tart érdemesnek?

— Azaz, hogy visszaadom a levelet. Ime, itt van. Irjon egy szebbet, akkor, akkor majd válaszolok.

Derly szeretett volna valami nagy, megrendítő szinpadi jelenetet rögtönözni, de az érzés, mely lelkét birtokába vette oly igazi volt, Nelli határtalan nagylélkűsége úgy a szivébe markolt, hogy csaknem eszméletét veszitve, omlott a felesége lábaihoz.

Attól kezdve a fürdővendégek minden este együtt látták őket vacsorálni, a hogy tisztességes házasfelekhez illik.

ANTIFER MESTER

CSODÁLATOS KALANDJAI.

VERNE GYULA legujabb regénye. Forditotta Huszár Imre.

(Folytatás.)

Ez valóban nem volt kétséges, és méltán lehetett attól félni, hogy a két társörökös, a guineai öbölben való visszautazása alkalmával, utitársaival együtt örökre el fog tünni.

És ki akadályozhatta volna meg e bűntényt? Ki nyomozhatta volna a bünszerzőket?

Loango nem állt Portugal uralma alatt, hanem akkoriban még független királyság volt és a benszülött királyok rendszerint rabszolgákban fizették le hódolati adójukat a loangói fejedelemnek. Ebből azonban semmikép se szabad azt következtetnünk, hogy a loangói független királyság közlekedési utjai fölügyelet alatt voltak és az utasokat semmiféle veszély se fenyegette. Tényleg nehéz lett volna mindennemü gonosztettre alkalmasabb vidéket és tengert találni, mint épen itt.

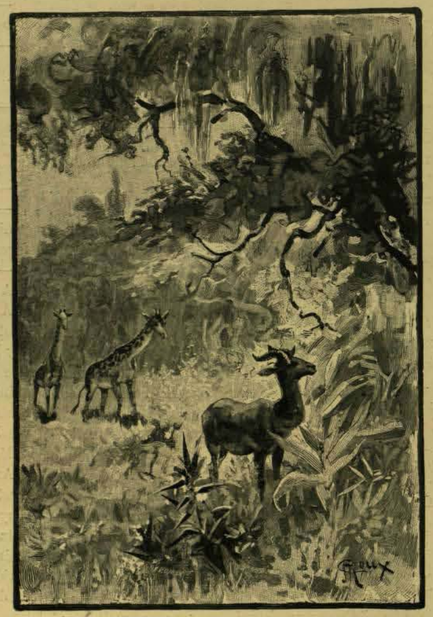

A fák közt különféle állatok legeltek.

Juhelnek is ez forgott az eszében — legalább a partvidéket illetőleg. Antifer mester, mostani lelki állapotában egy cseppet se törődött az efféle csekélységekkel, ellenben a fiatal kapitány nem gondolhatott komoly aggodalmak nélkül a kétszáz kilométernyi útra, Loangotól Majumbáig, a tengerpart mentén. Kötelességének tartotta figyelmeztetni reá a «dereglyést».

— Hja! fiam, mit tegyünk? — viszonzá Trégomain Gildas. — A pohár tele van töltve — tehát ki kell ürítenünk.

— Valóban, — mondá Juhel, — az út Mascatetól Szoharig csak egyszerű séta volt, és ott aránylag jó társaságba kerültünk.

— Mondd csak, Juhel, nem lehetne Loangóban egy karaván alakitani?

— Az itteni benszülöttekre ép oly kevéssé biznám magamat, mint akár a hiénákra, párduczokra és oroszlánokra.

— Ah! hát itt is vannak vadállatok?

— Akármennyi, nem is említve a mérges viperákat, a cobrákat, a melyek a mérget az ember arczába köpdösik, a tiz méter hosszuságu óriás kigyókat...

— Bizony csinos vidék ez, fiam! Valóban, a derék pasa kellemesebbet választhatott volna! És azt mondod, hogy ezek a benszülöttek...

— Nem értelmesebbek a Kongo-országok egyéb lakóinál, de ahhoz elég eszük van, hogy kirabolják és megöljék azokat, a kik elég bolondok, hogy elkalandozzanak ebbe a veszett országba.

Ez a rövid párbeszéd kellő fogalmat nyujt Juhel és Trégomain Gildas aggályairól. Mindketten csakugyan megkönnyebbülve érezték magukat, mikor Szauk, Ben Omar közvetitésével bemutatta Barrosot Antifer mesternek és Zambucónak. Minthogy Szauk természetesen nem említette korábbi összeköttetését a portugalival és Juhel nem is sejthette, hogy a két gazficzkó már régóta ismerte egymást, természetes, hogy nem támadhatott benne gyanu ellenük. A fődolog az volt, hogy tengeren utazhattak Majumbáig. Szép idő járt és ennek következtében negyvennyolcz óra alatt a majumbai kikötőbe érkezhetnek. Ott partra fognak szállni... a Portalégre tovább megy Barakkába... visszatértében ismét fölveszi őket a kincscsel együtt... aztán valamennyien megint visszautaznak Loangóba és a legközelebb elinduló gőzösön Marseilleba. Az esélyek soha se voltak ily kedvezők Antifer mesterre nézve. A hajón ugyan kétségkivül tetemes vitelbért kell majd fizetni... De ki törődnék az ilyesmivel?

Még két napig kellett Loangóban időznök, mig a hat elefánt megérkezik az ország belsejéből és el lesz helyezve a *Portalégren*. Trégomain Gildas és Juhel nem is mulasztották el alaposan megnézni a várost és vidékét, a hol Trégomain Gildas rendkivül sok érdekes dolgot fedezhetne föl, ha ideje lett volna a viszonyokat nem tudta volna megmondani, vajon Loango lakossága szerecsenekből áll-e avagy fehérekből. Az ő szemeik másfelé voltak irányozva és meszsze tanulmányozni, természetrajzi szempontból.

A felől azonban meg lehet győződve az olvasó, hogy sem Antifer mester, sem Zambuco bankár éjszak felé egy észrevehetlen pontot, egy vakító gyémántfélét kerestek, a mely megszámlálhatlan karát sulylyal és sok millió frankra rugó értékkel bir!... Ah! mily türelmetlenül várták a pillanatot, mikor a második számu szigetre fognak lépni és elérik kalandos utazásaik végczélját!

— — — — — — — — —

Május 22-én hajnalkor a *Portalégre* készen állt az elindulásra. A hat elefánt a megelőző este megérkezett és elhelyeztetett, az ily hatalmas állatokat megillető óvatossággal, a hajó fenekén.

Talán nem is volt igen okos dolog, hogy egy százötven tonna teherképességü hajót ily tömegekkel terheltek meg, a melyek az egyensulyát veszélyeztethették. Juhel ezt meg is mondta a dereglyésnek.

Igaz, hogy a hajó feneke széles volt és a hajó nem is járt mélyen, azért, hogy sekély partokon is kiköthessen.

Az idő különben kedvezett. Loangóban, ugy mint az egész guineai területen, az esős évszak, a mely szeptemberben kezdődik, május végén megszünik, az éjszaknyugati szelek befolyása alatt. De azután milyen rekkenő hőség uralkodik, a melyet a bőséges éjjeli harmathullás csak alig képes enyhiteni! Utasaink a partraszállásuk óta szemmel láthatólag soványodtak. A hőmérő harmincznégy fokot mutatott árnyékban.

A *Portalégre* vitorláit reggeli nyolcz órakor feszitették ki. Az utasok: emberek és elefántok teljes számban a helyükön voltak. A legénység tizenkét, többé-kevésbbé portugali tengerészből állt, a kiknek a külseje minden inkább volt, mint vonzó. Antifer mester a gondolataiba levén elmélyedve, nem igen vette ezt észre, de annál inkább észrevette Juhel és a gondolatait közölte is a dereglyéssel, a ki azonban azt felelte, hogy ily hőmérséklet mellett nem szabad az embereket a külsejükről megitélni. Utóvégre is nem szabad tulkövetelőnek lenni az afrikai hajósok külsejét illetőleg.

Az uralkodó szél mellett az utazás igen kellemesnek igérkezett; alig is lehetne pompásabb látványt képzelni e zöld erdőknél a part mentén, a melyeknek fái közt különféle állatok legeltek és a melyek közül egyes magaslatok emelkedtek ki. Itt-ott a mocsaras helyeken óriási emlősök is henteregtek, a melyek egy akó vizet oly könnyüséggel megisznak, mint a dereglyés egy pohárral ugyanazon folyadékból, továbbá egész csapatonként vizi lovak, a melyek messzi-

ről rózsaszinü sertésekhez hasonlitanak és a melyeknek husát a benszülöttek éppenséggel nem vetik meg.

Trégomain Gildas nem is mulasztotta el figyelmeztetni reájok Antifer mestert:

— Nos, barátom, nem volna kedved vizilóhust enni bretagnei módon elkészitett állapotban?

Antifer mester csak a vállát vonogatta és a dereglyésre egy tétova, üres, semmitmondó pillantást vetett.

— Már nem is értí meg, a mit neki mondanak! — sohajtá Trégomain Gildas, a zsebkendőjével legyezvén magát.

A partokon majmokat is lehetett látni, a melyek orditani, torzképeket vágni és egyik fáról a másikra ugrálni kezdtek, valahányszor az evezőlapát egy fordulata közelebb terelte a *Portalégret* a parthoz.

De mindezekkel az állatokkal, vizilovakkal és majmokkal, semmi okuk se lett volna törődni az utazóknak, ha kénytelenek lettek volna Loangótól Majumbáig gyalogolni. Sokkal veszélyesebbek voltak a párduczok és oroszlánok, a csodálatosan ruganyos izmu állatok, a melyeket a Bardo hegyfokot megkerülte volna, már csak husz tengeri mérföldnyire volt Majumbától, következőleg este meg fognak érkezni a Loango állam e kis kikötőjében. Ha a második számu sziget csakugyan létezett és pedig a Kamilk pasa második okiratában kijelölt helyen, akkor a fekvését ebben az öbölbeszögellésben kellett keresni.

Antifer mester és Zambuco nem is vették le a szemeikről a messzelátóikat, vagy legfölebb olyankor, mikor az üvegét meg kellett tisztitani.

Szerencsétlenségre, a szellő csak alig lengedezett. A hajó nagyon lassan haladt. Délután egy óra tájban elhagyták a Matoosi földnyelvet és a födélzeten hangos örömkiáltás hallatszott. A két jövendőbeli sógor egyszerre fedezett föl egy szigetcsoportot az öbölben. A második számu sziget minden esetre egyik volt ezek közül. De melyik? ... azt csak másnap lehet majd a megfigyelések során eldönteni.

A tenger tükre olyan csöndes és sima volt, mint egy tóé. A nap forró sugarakat lövellt alá és Trégomain Gildasról ugy csepegett az izzadság, mint a viz egy ugrókut medenczéjéből.

A *Portalégre* mégis közeledett egyes nyugati fuvallatok segélyével. A szigeteket mind tisztábban lehetett látni. Hat vagy hét volt a számuk és megannyian lombokkal teli kosárhoz hasonlitottak.

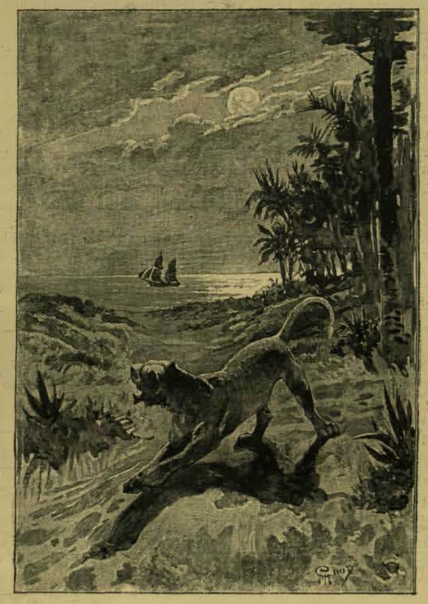

Esténkint borzalmas ordítás és vonítás hangzott.

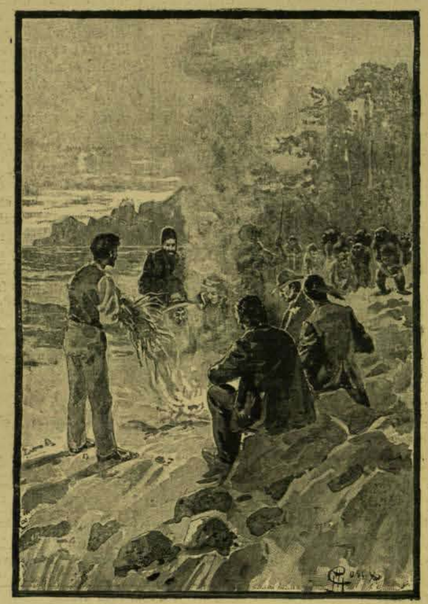

A hajótörést szenvedtek a tűz körül gyültek egybe.

Este hétkor a hajó a szigetcsoport közt haladt át. Antifer mester és Zambuco a hajó orránál állt. Szauk nem birván türelmetlenségét leküzdeni, kissé megfeledkezett magáról és viselkedése által igazolta a Juhel gyanuját. Ez a három ember szinte elnyelte a szemeivel a legelső szigetet. Talán azt remélték, hogy talaja megnyilik és aranyat fog hányni magából, mint egy kráter...

Pedig, ha tudták volna, hogy az a sziget, a melynek földjébe Kamilk pasa elrejtette a kincsét, csakis kopár, minden növényzet nélküli sziklákból állt, kétségkivül kétségbeesve kiáltottak volna föl: «Ne!... még ez sem az.»

Igaz, hogy 1830 vagyis mintegy harmincz egy év óta a természetnek ideje volt zöld növényzettel beboritani a szigetet.

A Portalégre csöndesen elhaladt mellette, a nyugati csúcsát kerülte meg. A szellő alig duzzasztotta a vitorláit és ha megszünik, a hajó kénytelen lesz horgonyt vetni hajnalig.

Ekkor egyszerre keserves nyögés hallatszott a «dereglyés» mellett, a ki a hajó jobboldali párkányához támaszkodott.

Trégomain Gildas hátrafordult.

E keserves nyögés Ben Omartól eredt.

A közjegyző sápadt... halálsápadt volt. A tengeri betegség erőt vett rajta.

Hogyan! ily csöndes időben, ezen a tükörsima vizen?

Igen... és ne csodálkozzunk a miatt, hogy a szerencsétlen ember szörnyü roszul érezte magát.

A *Portalégre* megfoghatlan, képtelen, igazolhatlan módon elkezdett egyszerre jobbról-balra és megforditva hintálózni.

A legénység előre, majd hátra szaladgált. Barroso kapitány is megjelent.

— Mi ez?... kérdé Juhel.

— Mi baj?... kérdé a «dereglyés».

Talán valamely tengeralatti kráter háborgása fenyegeti a *Portalégret* elnyeléssel?

Antifer mester, Zambuco és Szauk egyébiránt semmit se látszottak észrevenni.

— Ah! az elefántok! — kiáltá Juhel.

Ugy van!... az elefántok idézték elő ezt a hintálást. Valami megmagyarázhatlan szeszélynél fogva az a gondolatuk támadt, hogy mindnyájan együtt fölváltva hol az első, hol a hátulsó lábaikra nehezkedtek. Ezáltal rengeteg hintáló mozgásba hozták a hajót és ez a mozgás a kedvük szerint valónak látszott, mint a hogy utazóinak gyakran megpillantottak a sürüségekben. Esténkint borzalmas ordítás és vonítás hangzott föl azon mély benyomást keltő csöndesség közepette, a mely az éjszaka kezdetén tapasztalható. Ilyenkor az elefántok izgatottakká, ingerültekké lettek és szilaj bőgéssel válaszoltak a vadállatok ordításaira és fészkelődtek ugy, hogy a *Portalégre* bordái is recsegtek. Annyi bizonyos, hogy ez a szállitmány kissé nyugtalaníthatta az utazókat.

Négy nap mult el és az utazás egyhanguságát semmi se szakitotta félbe. Az idő folyvást szép maradt. A tenger egészen csöndes volt, még Ben Omar is jól érezte magát.

A «dereglyés» soha se hitte volna, hogy egy tengeri utazás ilyen nyugalmas lehet.

— Az ember azt hihetné, hogy a *Charmante Amélien* hajózik, a Rance partjai közt, — mondá Juhelnek.

— Igaz, — viszonzá a fiatal ember, — de azzal a különbséggel, hogy a *Charmante Amélienek* nem volt olyan kapitánya, mint ez a Barroso, sem olyan utasa, mint ez a Nazim, a kinek a meghittsége ezzel a portugalival, mind gyanusabbnak látszik előttem.

— Ejh ugyan mit forralnának, fiam? — mondá Trégomain Gildas. — Ezenfölül késő is volna, miután közel kell lennünk a czélunkhoz!

Május 27-én napkeltekor a *Portalégre*, miután a mókus kedveli a kerék forgását. De mekkora mókusok voltak ezek az óriási állatok!

A hintálás folyvást fokozódott, a hajó abban a a veszélyben forgott, hogy jobbról is, balról is bele ömlik a viz.

Barroso és emberei lerohantak a hajó fenekére és igyekeztek lecsöndesiteni az állatokat. Kiáltozás, verés, mind hasztalan volt. Az elefántok égnek meresztették az ormányukat, csapdoztak a füleikkel és farkaikkal, mind izgatottabbakká lettek, és a *Portalégre* is mind erősebben hintálózott és a viz becsapott a födélzetre.

Nem tartott soká. Tiz másodpercz alatt a hajótest tele volt vizzel és a hajó alásülyedt, mialatt az oktalan állatok ordítása elhalt a viz alatti mélységekben.

IX. FEJEZET.

A melyben Antifer mester és Zambuco kijelentik, hogy a szigetet, a melyen menhelyet találtak, el nem hagyják, mig át nem kutatták.

— Végre tehát hajótörést is szenvedtem!... mondhatá másnap joggal a *Charmante Amélie* egykori tulajdonosa.

A mult este, a hajó alámerülése után, a Majumba öböl egyik szigete nyujtott menhelyet a *Portalégre* utasainak és legénységének. Senki se pusztult el ebben a hallatlan katasztrófában.

Mindnyájan segítettek egymásnak. Antifer mester Zambucót, Szauk Ben Omart tartotta a viz fölött és csak nehány méternyire kellett uszniok, hogy eljussanak a sziget szirtjeire. Csupán az elefántok tüntek el abban az elemben, a melynek a számára nem alkotta őket a természet. Biz azok a vizbe fultak. Utóvégre is maguk voltak a szerencsétlenségük okai. A hajó nem arravaló, hogy hintát csináljanak belőle.

Mihelyt Antifer mester a szigetre ért, igy kiáltott föl:

— Hát a műszereink... hát a földabroszaink!

Fájdalom, — és ez helyrepótolhatlan kár volt, — sem a műszereket, sem a chronométert, sem az atlaszt nem lehetett megmenteni, miután a baleset nehány másodpercz alatt ment véghez. Szerencsére a bankár, a közjegyző és a dereglyés az uti költséget a tüszőjükben hordták, e miatt tehát a hajótörést szenvedettek nem fognak zavarba jutni.

Trégomain Gildas könnyen föntartotta magát a viz fölszinén, mivel a vizmennyiség, a melyet a teste a helyéből kiszorított, nehezebb volt az ő testének sulyánál, ennélfogva a hullámok szép csöndesen kivetették a parti fövényre, mint egy czethalat.

Az utasok ruhái is teljesen megszáradtak fél óra alatt.

Mindamellett mégis eléggé kellemetlen éjszakát töltöttek a fák alatt és mindegyik elmerült a gondolataiba. A legutolsó okirat eléggé világosan hangzott, és igy kétség se lehetett az iránt, hogy azon a vidéken vannak, a hol a második számu sziget fekszik. De hogyan határozzák meg szabatos műszerek hiányában azt a mathematikai pontot, a melyen 3 fok 17 percz déli párhuzamos vonal és a 7 fok 23 percz délkőre egymást átvágja?

Utasaink közül mindegyiket, a saját egyéniségéhez képest különböző gondolatok gyötörték.

Zambuco:

— Hajótörést szenvedtünk épen a czélpont előtt!

Antifer mester:

— Nem megyek el innét, mielőtt a Majumbaöbölt át nem kutattam, és ha mindjárt tiz évet kellene is itt töltenem!

Szauk:

— Ezt a szépen kieszelt dolgot tönkre tette ez az ostoba hajótörés!

Borroso:

— Hát még az én elefántjaim, a melyek nem voltak biztositva.

Ben Omar:

— Ez a jutalomdij ugyan sokba fog kerülni, föltéve, hogy egyáltalában megkapom!

Juhel:

— És most már semmi se fog gátolni, hogy visszatérhessek Európába, az én kedves Énogateomhoz!

Trégomain Gildas:

— Soha se utazzál olyan hajón, a mely jókedvü elefántokat szállit!

Ez éjjel alig aludt valaki; a hideg nem kinozta ugyan az utasainkat, de hogyan fogják másnap, a reggeli idején kielégiteni éhségüket, ha csak a fákon nem terem kókuszdió, a melylyel táplálkozhatnak mindaddig, mig módjukban lesz átkelni Majumbába?... Igen, de hogyan jussanak el e kikötőbe, a mely innét öt-hat tengeri mérföldnyire fekszik? Ha jelt adnak, vajjon észreveszi e valaki?... És létezik-e a *Portalégre* legénysége közt oly ember, a ki képes volna ilyen messzire uszni?... No, de majd minden el fog válni nappal.

Úgy látszott, hogy a szigeten semmiféle emberi lény se lakik. Ellenben lármás, kellemetlen, sőt a számuknál fogva talán veszélyes élő lények teljességgel nem hiányoztak.

Mindamellett, hogy a légkör csöndes volt és a hullámtörés alig csapdozta a parti vidéket, a hajótörést szenvedettek egy órai nyugalmat sem élvezhettek a szigeten.

A fák körül szokatlan nesz, a lombok és faágak között gyors járás-kelés támadt. Az éjszaka oly sötét volt, hogy semmit se lehetett látni.

De hajnalkor kiderült a dolog mibenléte. A sziget a nagyobb faju csimpanz majmok egész nemzetségének szolgált menhelyül és Trégomain Gildes, a kinek az álmát pedig ugyancsak megháborgatták, nem tehetett egyebet, mint megbámulni ezeket a pompás, erős és nagy állatokat, a melyek képesek bizonyos munkákat elvégezni, a melyekhez rendszerint emberi értelmiség és kezek szükségesek.

Másokra bizzuk annak megmagyarázását, hogyan került ez a, mintegy ötven főből álló majomcsapat erre a szigetre, hogyan jött át ide a szárazföldről és hogyan talált itt elegendő eleséget. Egyébiránt, mint Juhel csakhamar meggyőződött róla, a két mérföld hosszuságu és két mérföld szélességü szigetet sürüen ellepték a térítői éghajlat alatt tenyésző fanemek. E fák kétségkivül ehető gyümölcsöket teremnek, a melyek e négykezűek táplálékául szolgálhattak. Már pedig az olyan gyümölcsöket, gyökereket és növényeket, a milyenekkel a majmok élnek, az emberek is megehetik. Juhel, a «dereglyés» és a *Portalégre* matrózai mindenek előtt e felől akartak meggyőződni. Egy hajótörés és egy étlen és álmatlanul töltött éjszaka után meg van engedve, hogy az ember éhes legyen és az éhségét csillapitani igyekezzék — ha ugyan tehéti.

Igaz, hogy a sziget számtalan vad gyümölcsöt és gyökeret termett, a melyeket azonban nyersen megenni nem lett volna épen ajánlatos olyan embereknek, a kiknek gyomrai a majmokétól különböznek. De hiszen nem volt tilos ezeket az élelmiszereket megsütni, a mennyiben tüzet lehetett gyujtani.

Ez pedig szintén nem tartozik a lehetetlenségek körébe, ha az embernek gyufa áll a rendelkezésére. Szerencsére, Nazim megújitotta a gyufakészletét Loangóban, és az érczdobozba, a mely ezen értékes műszereket tartalmazta, nem hatolt be a viz. Kora hajnalban tehát csakugyan vigan pattogott a száraz galyak tüze a fák lombjai alatt.

A hajótörést szenvedettek a tűz körül gyültek egybe. Antifer mester és Zambuco folyvást dühöngött. A harag kétségkivül tápláló, mert egyikük sem akart résztvenni a kezdetleges reggeliben.

(Folytatása következik.)

A **Franklin-Társulat** kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Iskolai jutalomkönyvek.

Magyar költők műveiből.

Bajza József összegyüjtött **munkái.** Kiadta *Toldy* Ferencz. A költő arczképével. 6 kötet. Vászonba kötve 6 frt.

Berzsenyi Dániel **munkái.** Kiadta *Toldy* Ferencz. Két kötet a költő arczképével. Vászonba kötve 2 frt 40 kr.

Csató Pál, **Szépirodalmi munkái.** Az iró arczképével és életrajzával. Vászonba kötve 4 frt.

Garay János **összes munkái.** A költő életrajzával *Ferenczi* Józseftől. 5 kötet. Diszkötésben 16 frt.

— **Szent László.** Történelmi költemény. Diszkötésben 2 frt.

Gyulai Pál **költeményei.** 3. kiadás. Két kötet. Diszkötésben. 6 frt.

Jakab Ödön **összes költeményei.** («Hangok az ifjuságból.») I. Lyrai költemények. II. Elbeszélő költemények. Pompás diszkötésben aranymetszéssel 2 frt 80 kr.

Kisfaludy Károly **minden munkái.** Szerkeszté *Bánóczi* József. A költő arczképével. Hat kötetben. Kötve 10 frt.

— **válogatott munkái.** Két kötetben. A költő arczképével. Versek és elbeszélések. — Szinművek. 2. kiadás. Vászonba kötve 1 frt 60 kr.
Az ifjuságnak jutalomkönyvül nagyon ajánlható kiadás.

Kisfaludy Sándor **minden munkái.** Teljes kiadás. Szerkeszté *Angyal* Dávid. Nyolcz kötetben. Kötve 15 frt.

— **összes regéi.** A költő arczképével. Vászonba kötve 1 frt 60 kr.
Az ifjuságnak jutalomkönyvül nagyon ajánlható kiadás.

Kölcsey Ferencz **minden munkái.** Teljes kiadás. 10 kötet. Kötve 4 vászonkötésben 12 frt.

Kriza János **költeményei.** Kiadta a Kisfaludy-társaság. Diszkötésben 1 frt 60 kr.

Lévay József **költeményei.** Két kötet, a költő arczképével. Diszkötésben 5 frt.
Lévay verseit mély kedélyviláguk és formai szépségük fölötte alkalmassá teszik jutalomkönyv gyanánt.

Szász Károly **kisebb költeményei.** Két kötet. A költő arczképével. Diszkötésben 5 frt.

Tompa Mihály **összes költeményei.** 4 kötet. Teljes kiadás a költő arczképével és életrajzával. Diszes kötésben 6 frt.

— **összes költeményei,** 1 kötet. Diszes kötésben 2 frt.
Legalkalmasabb jutalomkönyv. Az egész «Tompa» 2 forintért!

— **Virágregék.** Vászonba kötve 4 frt.

Virág Benedek **minden munkái.** A költő arczképével. 6 kötet. Diszkötésben 8 frt.

Vörösmarty Mihály **összes munkái.** Két kötet diszes kötésben 5 frt.
Ezt a kiadást különösen ajánljuk jutalomkönyvül. *Az egész Vörösmarty 5 forintért!* Még pedig diszkötésben.

— **Epikai költeményei.** Két kötet pompás diszkötésben 4 frt.
Jutalomkönyvül alkalmas, szép kiadás.

— **Lyrai költeményei.** Két kötet, pompás diszkötésben. A költő arczképével és életrajzával *Gyulai* Páltól 4 frt 20 kr.
Alkalmas jutalomkönyv.

— **Zalán futása.** Tiz énekben. *Gyulay* László által rajzolt 12 képpel. Diszkötésben 1 frt 60 kr.

Zrinyi Miklós gr., **Szigeti veszedelme.** Az első 1651-iki kiadás után. Vászonba kötve 2 frt.

Méhner Vilmos könyvkiadóhivatalában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

VAS GEREBEN
munkáinak együttes képes kiadása.

Sajtó alá rendezte

Dr. VÁLI BÉLA ÉS Dr. SZIKLAY JÁNOS.

GYULAI LÁSZLÓ rajzaival.

Tiz kötet.

Ára füzve 20 frt, diszkötésben 28 frt.

Mindegyik regény külön is kapható és pedig:

A régi jó idők (117 képpel)	füzve	**2**	frt, diszkötésben	**2**	frt **80** kr.
Nagy idők, nagy emberek (97 kép)	«	**2**	« «	**2**	« **80** «
Pörös atyafiak (108 képpel)	«	**2**	« «	**2**	« **80** «
A nemzet napszámosai (95 képpel)	«	**2**	« «	**2**	« **80** «
Egy alispán (100 képpel)	«	**2**	« «	**2**	« **80** «
Garasos arisztokratia (98 képpel)	«	**2**	« «	**2**	« **80** «
Tekintetes urak (133 képpel)	«	**2**	« «	**2**	« **80** «
Jurátus élet (107 képpel)	«	**2**	« «	**2**	« **80** «
Életunt ember (137 képpel)	«	**2**	« «	**2**	« **80** «
Dixi, Adomák (94 képpel)	«	**2**	« «	**2**	« **80** «

Ezen illuszt<u>r</u>ált kiadás 88 füzetben is kapható és pedig füzetenként 25 krért.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

VASÁRNAPI UJSÁG

ORSZÁGGYŰLÉSI KÖNYVTÁR

Vásárnál ügyázz átnézés

NEGYVENKETTEDIK ÉVFOLYAM

1895.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

NAGY MIKLÓS

KIADÓ-TULAJDONOS:

FRANKLIN-TÁRSULAT

BUDAPEST.

FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IRODALMI INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA.

(Egyetem-utcza 4. szám.)

ORSZÁGGYŰLÉSI KÖNYVTÁRA
7907 sz.
1950

24. SZÁM. 1895. BUDAPEST, JUNIUS 16. 42. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre 12 frt, félévre — 6 . | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt, félévre — 4 . | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5.—, félévre — 2.50 | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

AZ ÉJSZAKI ÉS KELETI TENGEREK KÖZÖTTI ÚJ CSATORNA.

Nagy nemzetközi ünnepet rendeznek a németek a legközelebbi napokban. Folyó hó 21-én lesz a megnyitása az Éjszaki és Keleti tengerek közti nagy csatornának, mely Kielből, a német hajóhad főhelyéről az Elbe torkolatához vezet. Az ünnepélyen nemcsak maga a német császár jelenik meg, de számos más fejedelmi vendég; ezen kivül ott lesznek az összes európai és amerikai nagyhatalmak tengerészeti képviselői több-kevesebb hajóval.

E nagy csatorna a világ leghatalmasabb műszaki alkotásai közé tartozik. Talán csak a szuezi csatorna, az amerikai nagy Pacific-vasútak és a Szent-Gotthard alagút szárnyalják túl. Már magában a hosszasága is ritkaság, mivel 98·6 kilométer s így az egészen másnemü khinai csatornán kivül csak a 160 km. hosszú szuezi csatorna mulja felül. A Panama-csatorna hoszsza 73 kilométer lett volna, a korinthusi csatornáé pedig mindössze csak 5·5 kilométer. A csatorna szélessége átlag 64 méter, úgy hogy a legnagyobb hajók kivételével mindenütt elhaladhat benne egymás mellett két hajó. A csatornán át 12—13 óráig tart az út s ez által a Themze torkolatához 200 tengeri mérfölddel jutott közelebb a a Keleti (vagy Balti) tenger; így most az angol hajók elkerülhetik Jütland éjszaki része felett a Skagerak és Kattegat közötti eddigi hosszú utat, mely különben is annyira veszélyes, hogy évenkint átlag 200 hajó ment benne tönkre, s több száz ember és mintegy 15 millió márka értékü vagyon pusztult el.

Egy tekintet a térképre világosan mutatja, hogy a Keleti és Éjszaki tengereknek ezen összeköttetése rendkivül szükséges volt, s mivel a kettő közt fekvő schleswigi föld nagyobb része sik és homokos, már a középkorban tervelték ezt az összeköttetést. A sok terv közül egy meg is valósult. VII. Keresztély dán király 1777 és 1784 között kiépittette az úgy nevezett Eider-csatornát, mely a maga korában igen nevezetes alkotás volt, s még ma is évenként átlag 4500 hajó megy át rajta, bár ma már természetesen nem elégiti ki a követelményeket.

1864 óta, mikor Schleswig herczegséget a dánoktól a németek elvették, s mióta a németek hadi hatalma annyira növekedett, még gyakrabban emlegették a csatorna létesitésének szükségét, habár megvalósitását az osztrák és franczia háborúk sokáig gátolták. 1878-ban egy Dahlström nevü hamburgi kereskedő kezdett izgatni a terv mellett, s részvénytársaságot akart létesiteni annak megvalósitására. A német kormány azonban belátván, hogy a csatornának rendkivüli katonai fontossága van, mivel a német hadi tengerészet nagy része ily csatorna nélkül állandóan zsákutczában marad: nem adta meg az engedélyt a részvénytársaság létesitésére, e helyett elhatározta, hogy a csatornát államköltségen épitteti ki. Az 1886-iki márczius 16-iki törvény 156 millió márkát rendelt az épitésre, melyhez maga Poroszország 50 millióval járult. Az előmunkálatok befeje-

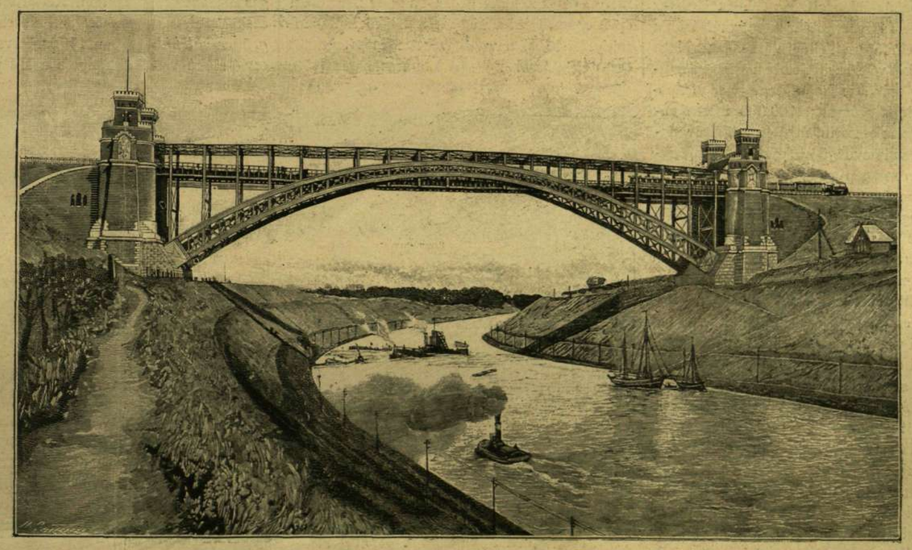

AZ ÉJSZAKI ÉS KELETI TENGEREK KÖZÖTTI ÚJ CSATORNA. — A LEVENSAUI HID.

ORSZÁGGYŰLÉSI KÖNYVTÁRA